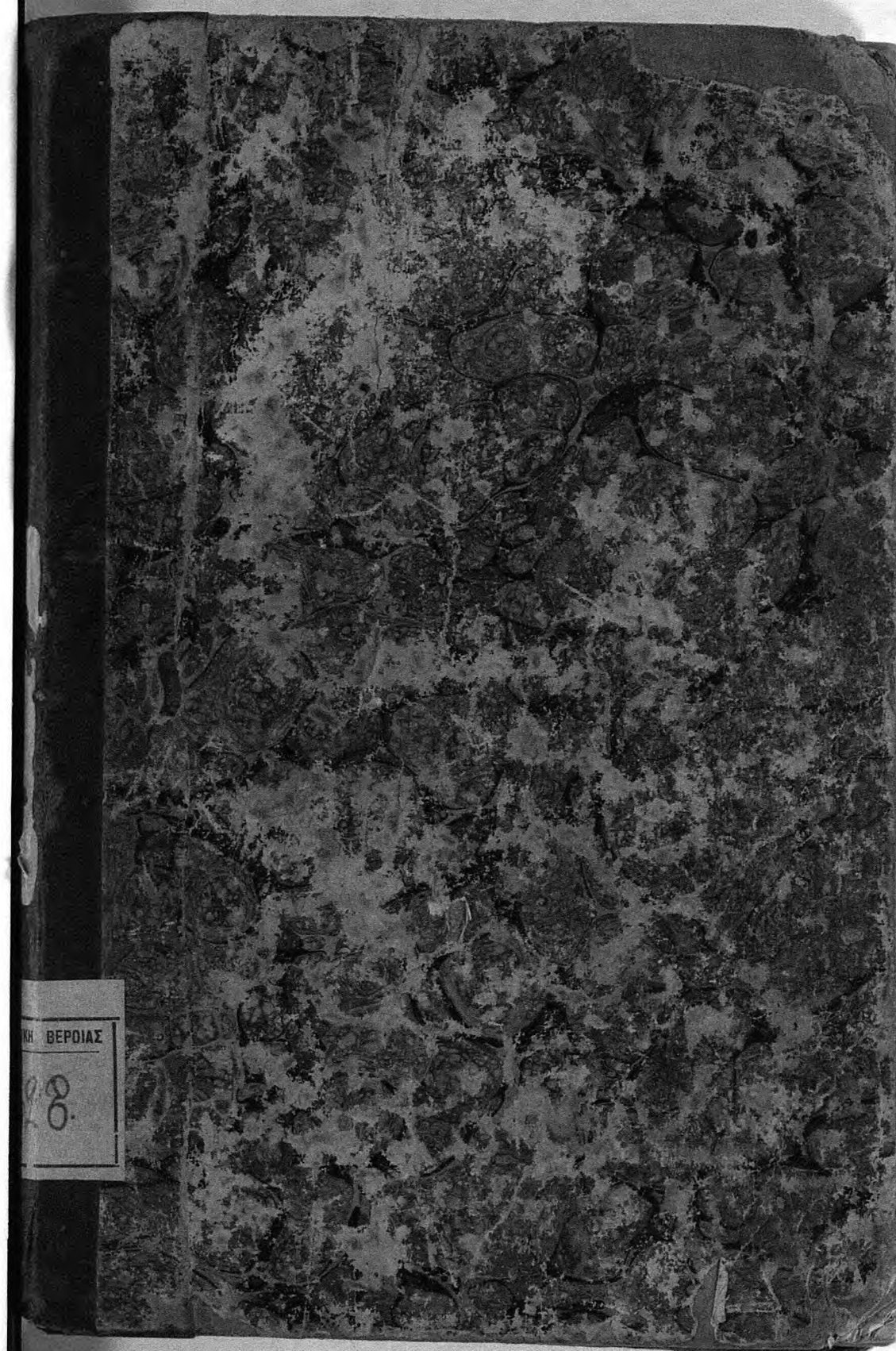




Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑ
Αριθ. ελς 10.628/3
Αγορά: Δωρεά
Εξ αγοράς
Παραδότης, Γρηγόριος



GRVER - 00590

1919.

J. C. Fayet.

Ευφρασύνη

αίρα 2	3.	κ. κυρίως.
θάρω.	4.	1) κυρίως 12
ζωρον.	4.	2) παρθε 2
καύω.	4.	κ. Ανωτάτα
ρεΐον.	9.	1) Ανωτάτα 8
μύον.	6.	2) Ίσχυρ.
οίον.	9.	κρεατίνης
		1) κρεατίνης 8
		2) παρθε 4
		3) ζεφυ 5

κ. ζαντίον.

1) ζαντίον 102.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας



ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ
ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΘΕΙΣΑ.

ΥΠΟ
Γ. ΓΕΝΑΔΙΟΥ.

Πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων.

Κατ' ἐγκρίσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας
Ἐκπαιδεύσεως Βασιλικοῦ Ὑπουργείου.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΩΤΑΤΗ.

Δαπάναις Ν. ΒΑΓΛΑΜΑΛΗ.



ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΥΠΟΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΑΓΛΑΜΑΛΗ.

1867.

Δημόσια Βιβλιοθήκη Βερβινης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ ΠΟΛΙΤΕΥΣΕΩΣ

2081

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας



ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

§ 1. Ὁ Θεὸς κτίζει τὸν κόσμον εἰς ἑξήμερας.

Ο ΘΕΟΣ ἔκτισε τὸν αὐρανὸν καὶ τὴν γῆν εἰς ἑξήμερας. Καὶ τὴν μὲν πρώτην ἔκαμε τὸ φῶς· τὴν δευτέραν δὲ τὸ στερέωμα, ὀνομάσας αὐτὸ οὐρανὸν· τὴν δὲ τρίτην ἐσύναξεν εἰς τὸ αὐτὸ τὰ ὕδατα ὅλα, καὶ ἐπρόσταξε τὴν γῆν νὰ ἀναδώσῃ τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα· τὴν δὲ τετάρτην ἔκτισε τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα· τὴν δὲ πέμπτην ἔκαμε τὰ πτηνὰ, ὅσα πετώσιν εἰς τὸν ἀέρα, καὶ τοὺς ἰχθύας, οἱ ὁποῖοι πλέουσιν εἰς τὰ ὕδατα. τὴν δὲ ἕκτην ἐδημιούργησεν ὅλα τὰ ζῶα, καὶ τελευταῖον τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν ἐβδόμην κατέπαυσεν.

§. 2. Ὁ Θεὸς πλάττει τὸ σῶμα τοῦ Ἀδὰμ ἀπὸ χοῦν.

Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ χοῦν, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸ ψυχὴν ζῶσαν. ἔκαμε δὲ αὐτὸν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἰδίαν, καὶ τὸν ὠνόμασεν Ἀδὰμ. Ἐπειτα δὲ ἐστείλεν εἰς τὸν Ἀδὰμ ὕπνον, ἔλαβε μίαν ἀπὸ τῶν πλευρᾶς αὐτοῦ κειρωμένου, καὶ ἀπὸ αὐτῆν ἔπλασε γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀδὰμ σύντροφον, καὶ οὕτως ἐσύσχεσε τὸν γάμον. Τὸνομα δὲ τῆς πρώτης γυναικὸς ἦτον Εὐα.

§. 3. Ὁ Θεὸς θέτει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ἐπίγειον παράδεισον.

Ὁ Θεὸς ἔβαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐαν εἰς κήπον τερπνότατον, τὸν ὁποῖον συνεβίβζουσιν νὰ ὀνομάζωσι παράδεισον. Μέγας ποταμὸς ἐπότιζε τὸν κήπον, ὅπου ἦσαν παντοειδῆ φυτὰ ὡραῖα εἰς τὴν ὄψιν, καὶ καρποὶ νόστιμοι εἰς τὴν γεύσιν. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον· Μεταχειρίζου τοὺς καρποὺς ὅλων τῶν φυτῶν, ὅσα εἶναι εἰς τὸν παράδεισον, πλην τοῦ καρποῦ τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ· ἐπειδὴ, ἐὰν φάγῃς ἀπὸ τὴν καρπὸν τοῦτον, θά ἀποθάνῃς.

§. 4. Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα παρακοῦσιν εἰς τὸν Θεόν.

Ὁ ὄφις, ὁ παιουργότατος πάντων τῶν ζῶων, εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα· Διατί δὲν τρώγεις ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου τούτου;—Ἡ δὲ γυνὴ ἀποκρίνεται· Διότι ὁ Θεὸς μᾶς ἀπηγόρευσεν· ἐπειδὴ, ἐὰν ἐγγίξωμεν αὐτόν, θά ἀποθάνωμεν.—Ὅχι, λέγει ὁ ὄφις, δὲν θά ἀποθάνετε, ἀλλὰ θά γέινετε ὅμοιοι τοῦ Θεοῦ, γινώσκοντες τὸ πονηρὸν καὶ ἀγαθόν.—Ὅταν, ἀπατηθεῖσα ἐκείνη ἀπὸ τοῦ λόγου τούτου, ἔλαβεν ἀπὸ τὸν καρπὸν καὶ ἔφαγεν· ἔπειτα ἐπρόσφερεν εἰς τὸν ἄνδρα ὅστις ἔφαγε παρομοίως.

§ 5. Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα κρύπτονται καὶ προσηύχονται.

Ὁ Ἀδὰμ, φεύγων τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ, κρύπτεται. Ὁ Θεὸς τὸν καλεῖ λέγων· Ἀδὰμ, Ἀδὰμ!—Οὕτως ἀπεκρίνεται· Ἐφροδίτην τὴν περυσὴν σου

καὶ ἐκρύβην. Διὰ τὴν φοβέσθαι, λέγει ὁ Θεός, ἂν δὲν ἔφαγες ἀπὸ τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν; Ἡ γυνή, ἀποκρίνεται ὁ Ἀδὰμ, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωσες σύντροφον, μ' ἐπρόσφερεν ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦτον διὰ νὰ φάγω. — Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα· Διὰ τὴν ἔκαμες τοῦτο; Ὁ ὄφις, ἀποκρίνεται ἐκείνη, μὲ ἠπάτησεν.

§. 6. *Ὁ Θεὸς καταρτάται τὸν ὄφιν καὶ ἐκτίθεται σωτῆρα*

Κύριος ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν ὄφιν· Διότι ἠπάτησεν τὴν γυναῖκα, ἐπικατάρατος νὰ ᾖσαι μεταξὺ ὄλων τῶν ζώων, νὰ ἔρπῃς μετὰ τὴν καίλιαν, καὶ νὰ τρώῃς γῆν· ἔχθραν ὁσὼ μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς γυναίκας, καὶ αὕτη θὰ οὐντρίψῃ τὴν κεφαλὴν σου. — Καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα πάλιν εἶπε· Ὅτι πληθύνῃς τὰ κακά σου· μὲ ὠδίνῃς νὰ γεννᾷς τέκνα, καὶ νὰ ᾖσαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνδρός.

§. 7. *Ὁ Ἀδὰμ ἐξώμεται ἀπὸ τὸν ἐπίγειον παράδεισον.*

Ἐπειτα ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Ἀδὰμ· Διότι ἤκουσες τὴν γνώμην τῆς γυναίκας σου, διὰ τοῦτο νὰ ἔχῃς τὴν γῆν ἐχθράν· αὕτη νὰ σοῦ γεννᾷ ἀκάνθας καὶ τριβόλους· νὰ ἔχῃς τὴν τροφήν σου ἀπὸ αὐτὴν μὲ κόπους μεγάλους, ἐωσότου ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔγεινες. — Ἐπειτα ἔξωσεν τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν ἀπὸ τὸν παράδεισον, διὰ νὰ ἐργάζωνται τὴν γῆν, καὶ ἔσκαλιν ἄγχελον, κρατοῦντα ῥομφαίαν φλογίνην, διὰ νὰ φυλάττῃ τοῦ παραδείσου τὴν εἰσοδόν.

§. 8. *Υἱοὶ τοῦ Ἀδὰμ. Ὁ Κάιν πορεύει τὸν Ἄβελ καὶ τιμωρεῖται.*

Ὁ Ἀδὰμ, ἐγέννησε πολλὰ τέκνα, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρῶτος εἶναι ὁ Κάιν καὶ ὁ Ἄβελ. Ἀπὸ τούτους ὁ πρῶτος ἦτον γεωργός, καὶ ὁ δευτέρος ποιμὴν. Ἐπρόσφερεν δὲ εἰς θυσίαν, ἐκεῖνος μὲν ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῆς γῆς, οὗτος δὲ πρόβατα ἐκλεκτά. Καὶ ἡ μὲν προσφορὰ τοῦ Ἄβελ ἤρεσεν εἰς τὸν Θεόν. Ὅχι ὁμῶς καὶ ἡ τοῦ Κάιν. Ὅθεν ἐλυπήθη ὁ Κάιν. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτόν· Διὰ τὴν φθονεῖς τὸν ἀδελφόν σου; Ἐὰν κάμῃς καλὰ, λαμβάνῃς ἀμοιβήν· εἰς ὁμῶς κακὰ, κολάζεσαι διὰ τὴν ἀμαρτίαν. — Ὁ Κάιν ὁμῶς, μὴν ὑπακούσας εἰς τὴν νοουθεσίαν τοῦ Θεοῦ ἀλλ' ὑποκρύψας τὴν ὀργὴν του, εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν· Ἐλὰ νὰ ὑπάγωμεν εἰς περίπατον· — Ἐνῷ δὲ ἦσαν οἱ δύο εἰς τὸν ἀγρὸν μόνοι, ὤρμησε κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ὁ Κάιν καὶ τὸν ἐσκότωσε. Μετὰ δὲ τοῦτο λέγει ὁ Θεός· Τὴν ἔκαμες, Κάιν; Τοῦ ἀδελφοῦ σου τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον ἔχυσεν ἡ χεὶρ σου, βοᾷ πρὸς με. Ἡ γῆ, ἡ ὁποία ἔπιε τὸ αἷμα τοῦ Ἄβελ, νὰ ᾖσαι ἐπικατάρατος· νὰ τὴν ἐργάζεσαι μὲ κόπον μέγαν καὶ πολὺν, καὶ αὕτη πάλιν καρπὸν νὰ μὴ σοῦ φέρῃ! νὰ περεφέρεσαι πλάνης καὶ ἄστατος· εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς! — Ὁ δὲ Κάιν, μὴν ἐλπίζων νὰ λάβῃ συγγνώμην, φεύγει.

§. 9. *Κατασκευὴ τῆς Κιβωτοῦ.*

Ἀποῦ κῆξῃσεν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων, ὑπερίσχυσαν ὅλα αἱ κακίαι. Διὰ τοῦτο παροργισθεὶς ὁ Θεός, ἀπεφάσισε νὰ φθείρῃ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων μὲ κατακλυσμὸν. Ἀλλ' ὁμῶς ἐφείσθη τὸν Νῶε καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, διότι ἐργάζοντο τὴν ἀρετὴν. Ὅθεν ὁ Νῶε κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ κατασκεύαζε μεγάλην κιβωτὸν εἰς πλοίου σχῆμα, τὴν ἐπίσσωσε καὶ ἀνεβίβασεν εἰς αὐτὴν ἀπὸ ὅλα τὰ πτηνὰ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ζῶα ἀνά ἓν ζεύγος.

§. 10. *Ὁ Κατακλυσμὸς κατὰ τὸ 2262 ἀπὸ κτίσεως κόσμου.*

Ἀποῦ δὲ ὁ Νῶε μὲ τὴν γυναῖκα του, μὲ τοὺς τρεῖς υἱοὺς του καὶ μὲ τὰς

τρεις νύμφας του ἐμβόσκον εἰς τὴν κιβωτὸν, ὥρμησαν τῆς θαλάσσης καὶ ὅλων τῶν πηγῶν τὰ ὕδατα· συγχρόνως δὲ καὶ βροχὴ μεγαλωτάτη ἔπαυσε τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ ἄλλας τόσας νύκτας. Τὸ ὕδωρ λοιπὸν ἐσκέπασεν ὅλον τῆς γῆς τὸ πρόσωπον τόσον, ὥστε τὰ ὑψηλότερα ἔρη ὑπερέβη δεκαπέντε πῆχεις. Ὅθεν ὅλα διεφθάρησαν ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸν· ἀλλ' ἡ κιβωτὸς, φερομένη ἀπὸ τὰ ὕδατα, ἐπέπλεεν.

§. 14. Τέλος τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ὁ Θεὸς ἐστειλε σφοδρὸν ἔκλεκτον, καὶ τὰ ὕδατα κατ' ὀλίγον ὠλιγώρυσεν, τελευταῖον δὲ, κατὰ τὸν ἰδιόεστον μῆνα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κατακλυσμοῦ· ἤνοιξεν ὁ Νῶε τὸ παράθυρον τῆς κιβωτοῦ, καὶ ἐξαπέστειλε τὸν κόρακα, ὅστις δὲν ἐπέστρεψε πλεόν. Ἐπειτα δὲ ἐξαπέστειλε τὴν περιστερὰν, ἡ ὁποία, μὴ εὐρούσα τόπον διὰ νὰ πατήσῃ, ἐπέστρεψε πρὸς τὸν Νῶε, ὅστις ἔξεταине τὴν χεῖρα, καὶ εἰσέφερεν αὐτὴν εἰς τὴν κιβωτὸν. Ἡ περιστερὰ, σταλθεῖσα πάλιν ὑψώτερα, ἔφρυν εἰς τὸ βάμφοις τῆς ἐλαίας θαλλὸν διὰ τοῦ ὁποίου ἐδηλώσατο τοῦ κατακλυσμοῦ τὸ τέλος.

§. 12. ὁ Νῶε ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν κιβωτὸν

Ἐξῆλθεν ὁ Νῶε ἀπὸ τὴν κιβωτὸν, ἀφοῦ ὀλόκληρον χρόνον ἐστάθη εἰς αὐτὴν κλεισμένος αὐτὸς μετὰ τὴν οἰκογένειάν του, καὶ μαζὶ του ἔβγαλε τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ζῷα. Τότε δὲ ἔστησε θυσιαστήριον, καὶ ἐπρόσφερε θυσίαν εἰς τὸν Κύριον. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτόν· Εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ διαφθεῖρῃ τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. Καὶ ἰδοὺ βάλλω εἰς τὰς νεφέλας τὸ τόξον μου ὡς σημεῖον τῆς διαθήκης, τὴν ὁποίαν κάμνω μετὰ σοῦ. Ὅταν σκεπάζω τὸν οὐρανὸν μετὰ νεφέλας, τότε θὰ φαίνεται τὸ τόξον μου, καὶ θὰ ἐνθυμῶμαι τὴν διαθήκην μου, καὶ πατὴρ δὲν θὰ γίνεταί κατακλυσμὸς ὥστε νὰ ρθειρῇ τὴν γῆν.

§. 13. Δεσφθορὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ὅλα τὰ ἔθνη κατὰγονται ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Νῶε· ἐπειδὴ ὁ μὲν Σὴμ ἐκατοίκησε τὴν Ἀσίαν ὁ δὲ Χάμ τὴν Ἀφρικὴν. καὶ ὁ Ἰάφεθ τὴν Εὐρώπην. Ἡ δὲ διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ τιμωρία δὲν ἐπέστρεψε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰς κακίας ἀλλ' εἰς ὀλίγον ἔγειναν χειρότεροι παρὰ πρότερον· διότι ἔλησμονήσαν τὸν δημιουργὸν Θεόν, ἐπρασκύνησαν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, δὲν ἐσέβοντο τοὺς γονεῖς, ἐψευδολόγουν, ἠπάτων, ἔκλεπταν ἐφόνευαν, εἰς ἓνα λόγον ἐμυαίνοντο μετὰ πᾶσαν ἀνουςιουργίαν.

§. 14. Κλήσις τοῦ Ἀβραάμ κατὰ τὸ 3409 ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου.

Ἄλλ' ὅμως ἔγινον τινες ἄνδρες ἐφύλαττον τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, καὶ εἰργάζοντο τὴν ἀρετὴν. Ἐκ τούτων δὲ ἦτον ὁ Ἀβραάμ ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Σὴμ. Πρὸς τοῦτον δὲ ὁ Θεὸς ἔκαμε διαθήκην λέγων· «Ἐξέλθε ἀπὸ τὸν πατρικὸν σου οἶκον, ἄφησε τὴν πατρίδα σου, καὶ ἔλα εἰς τὴν γῆν τὴν ὁποίαν θὰ δώσω εἰς τοὺς ἀπογόνους σου. Ὅα πληθύνω τὸ σπέρμα σου· θὰ γείνηται πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν, καὶ διὰ σοῦ ὅλα τῆς γῆς τὰ ἔθνη θὰ εὐλογηθῶσι. Κύτταξέ τὸν οὐρανόν, ἀρίθμησε τοὺς ἀστέρας, ἐὰν δύνασαι· οἱ ἀπογονοί σου θὰ ἐξισωθῶσι μετὰ αὐτοὺς κατὰ τὸν ἀριθμὸν. »

§. 15. Γέννησις τοῦ Ἰσαάκ.

Ὁ Ἀβραάμ ἐγήρασεν ἥδη, καὶ ἡ σύζυγός σου Σάρρα ἦτον στείρα· καὶ ὁμῶς ὁ Θεὸς τοὺς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ γεννήσωσιν υἱόν, λέγων· «Ὅτι ἀποκτενέ-

καὶ ἐκρύφθην. Διὰ τὴν φοβεῖσαι, λέγει ὁ Θεός, ἂν δὲν ἔφαγες ἀπὸ τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν; Ἡ γυνή, ἀποκρίνεται ὁ Ἀδὰμ, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωσες σὺντροφον, μ' ἐπρόσφερεν ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦτον διὰ νὰ φάγω. — Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα· Διὰ τί ἔκαμες τοῦτο; Ὁ ὄφις, ἀποκρίνεται ἐκείνη, μὲ ἠπάτησεν.

§. 6. *Ὁ Θεὸς καταράται τὸν ὄφιν καὶ ἀποκρίνεται σωτῆρα*

Κύριος ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν ὄφιν· Διότι ἠπάτησας τὴν γυναῖκα, ἐπικατάρατος νὰ ᾖσαι μεταξὺ ὅλων τῶν ζώων, νὰ ἔρπῃς μετὰ τὴν κοιλίαν, καὶ νὰ τρώῃς γῆν· ἔχθραν θέτω μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς γυναίκας, καὶ αὕτη θὰ σунτρέψῃ τὴν κεφαλὴν σου. — Καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα πάλιν εἶπε· Ὁ πληθύνῃς τὰ κακὰ σου· μὲ ὠδίνας νὰ γεννᾷς τέκνα, καὶ νὰ ᾖσαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνδρός.

§. 7. *Ὁ Ἀδὰμ ἐξώμεται ἀπὸ τὸν ἐπίγειον παράδεισον.*

Ἐπειτα ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Ἀδὰμ· Διότι ἤκουσας τὴν γνώμην τῆς γυναικὸς σου, διὰ τοῦτο νὰ ἔχῃς τὴν γῆν ἐχθράν· αὕτη νὰ σοῦ γεννᾷ ἀκάνθους καὶ τριβόλους· νὰ ἔχῃς τὴν τροφήν σου ἀπὸ αὐτὴν μὲ κόπους μεγάλους, ἐωσέτου ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔγεινες. — Ἐπειτα ἔξωσεν τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐαν ἀπὸ τὸν παράδεισον, διὰ νὰ ἐργάζωνται τὴν γῆν, καὶ ἔβαλεν ἄγγελον, κρατοῦντα ῥομφαίαν φλογίνην, διὰ νὰ φυλάττῃ τοῦ παραδείσου τὴν εἰσοδὸν.

§. 8. *Γίαι τοῦ Ἀδὰμ. Ὁ Κάιν φορεῖται τὸν Ἄβελ καὶ τιμωρεῖται.*

Ὁ Ἀδὰμ, ἐγέννησε πολλὰ τέκνα, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρῶτος εἶναι ὁ Κάιν καὶ ὁ Ἄβελ. Ἀπὸ τούτους ὁ πρῶτος ἦτον γεωργός, καὶ ὁ δεῦτερος ποιμὴν. Ἐπρόσφερεν δὲ εἰς θυσίαν, ἐκεῖνος μὲν ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῆς γῆς, οὗτος δὲ πρόβατα ἐκλεκτά. Καὶ ἡ μὲν προσφορὰ τοῦ Ἄβελ ἤρεσεν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ δὲ Κάιν, ὅθεν ἐλυπήθη ὁ Κάιν. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτόν· Διὰ τί φθονεῖς τὸν ἀδελφόν σου; Ἐὰν κάμῃς καλὰ, λαμβάνῃς ἀμοιβήν· εἰ δὲ κακὰ, κολάζεσαι διὰ τὴν ἁμαρτίαν. — Ὁ Κάιν ὅμως, μὴν ὑπακούσας εἰς τὴν νοουθεσίαν τοῦ Θεοῦ ἀλλ' ὑποκρύψας τὴν ὀργὴν του, εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν· Ἐλὰ νὰ ὑπάγωμεν εἰς περίπατον· Ἐνῷ δὲ ἦσαν οἱ δύο εἰς τὸν ἀγρὸν μόνοι, ὤρμησε κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ὁ Κάιν καὶ τὸν ἐσκότωσε. Μετὰ δὲ τοῦτο λέγει ὁ Θεός· Τί ἔκαμες, Κάιν; Τοῦ ἀδελφοῦ σου τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον ἔχυσεν ἡ χεὶρ σου, βοᾷ πρὸς με. Ἡ γῆ, ἡ ὁποία ἔπιε τὸ αἷμα τοῦ Ἄβελ, νὰ ᾖσαι ἐπικατάρατος· νὰ τὴν ἐργάζεσαι μὲ κόπον μέγαν καὶ πολὺν, καὶ αὕτη πάλιν καρπὸν νὰ μὴ σοῦ φέρῃ! νὰ περὶφέρεσαι πλάνης καὶ ἄστατος εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς! — Ὁ δὲ Κάιν, μὴν ἐλπίζων νὰ λάβῃ συγγνώμην, φεύγει.

§. 9. *Κατασκευὴ τῆς Κιβωτοῦ.*

Ἀφοῦ πύξησεν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων, ὑπερίσχυσαν ὅλοι αἱ κακίαι. Διὰ τοῦτο παροργισθεὶς ὁ Θεός, ἀπεφάσισε νὰ φθείρῃ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων μὲ κατακλυσμὸν. Ἀλλ' ὅμως ἐφείσθη τὸν Νῶε καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, διότι εἰσάγοντο τὴν ἀρετὴν. Ὅθεν ὁ Νῶε κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ κατασκεύασε μεγάλην κιβωτὸν εἰς πλοίου σχῆμα, τὴν ἐπίσσωσε καὶ ἀνεβίβασεν εἰς αὐτὴν ἀπὸ ὅλα τὰ πτηνὰ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ζῶα ἀνά ἓν ζεῦγος.

§. 10. *Ὁ Κατακλυσμὸς κατὰ τὸ 2262 ἀπὸ κτίσεως κόσμου.*

Ἀφοῦ δὲ ὁ Νῶε μὲ τὴν γυναῖκα του, μὲ τοὺς τρεῖς υἱοὺς του καὶ μὲ τὰς

τρεις νύμφας του ἐμβόηκεν εἰς τὴν κιβωτὸν, ὥρμησαν τῆς θαλάσσης καὶ ὅλων τῶν πηγῶν τὰ ὕδατα· συγχρόνως δὲ καὶ βροχὴ μεγαλωτάτη ἐπασσε τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ ἄλλας τόσας νύκτας. Τὸ ὕδωρ λοιπὸν ἐσκέπασεν ὅλον τῆς γῆς τὸ πρόσωπον τόσον, ὥστε τὰ ὑψηλότερα ἔρχ ὑπερέβη δεκαπέντε πῆχεις. Ὅθεν ὅλα διεφθάρσαν ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸν· ἀλλ' ἡ κιβωτὸς, φερομένη ἀπὸ τὰ ὕδατα, ἐπέπλεον.

§. 14. Τέλος τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ὁ Θεὸς ἐστειλε ἀγγέλους ἄγγελους, καὶ τὰ ὕδατα κατ' ὀλίγον ὠλιγώφευσαν, Τελευταῖον δὲ, κατὰ τὸν ἰσχυρὸν μῆνα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κατακλυσμοῦ· ἤνοιξεν ὁ Νῶε τὸ παράθυρον τῆς κιβωτοῦ, καὶ ἐξαπέστειλε τὸν κόρακα, ὅστις δὲν ἐπέστρεψε πλέων. Ἐπειτα δὲ ἐξαπέστειλε τὴν περιστερὰν, ἡ ὁποία, μὴ εὐρύσκα τόπον διὰ νὰ πατήσῃ, ἐπέστρεψε πρὸς τὸν Νῶε, ὅστις ἐξετίεινε τὴν χεῖρα, καὶ εἰσέφερεν αὐτὴν εἰς τὴν κιβωτὸν. Ἡ περιστερὰ, σταλοῦσα πάλιν ὑπερώτερα, ἔφερεν εἰς τὸ βάμφοις τῆς ἐλαίας θαλλὸν διὰ τοῦ ὁποίου ἐδηλώθη τὸ κατακλυσμοῦ τὸ τέλος.

§. 12. ὁ Νῶε ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν κιβωτὸν

Ἐξῆλθεν ὁ Νῶε ἀπὸ τὴν κιβωτὸν, ἀφοῦ ὁλόκληρον χρόνον ἐστάθη εἰς αὐτὴν κλεισμένος αὐτὸς μετὰ τὴν οἰκογένειάν του, καὶ μαζὶ του ἐβγαλε τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα. Τότε δὲ ἔστησε θυσιαστήριον, καὶ ἐπρόσφερε θυσίαν εἰς τὸν Κύριον. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτόν· Εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ διαφθεῖραι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. Καὶ ἰδοὺ βάλλω εἰς τὰς νεφέλας τὸ τόξον μου ὡς σημεῖον τῆς διαθήκης, τὴν ὁποίαν κάμνω μετὰ σοῦ. Ὅταν σκεπάζω τὸν οὐρανὸν μετὰ νεφέλας, τότε θὰ φαίνεται τὸ τόξον μου, καὶ θὰ ἐνθυμῶμαι τὴν διαθήκην μου, καὶ ποτὲ δὲν θὰ γίνετα κατακλυσμὸς ὥστε νὰ φθείρῃ τὴν γῆν.

§. 13. Δεσφθορὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ὅλα τὰ ἔθνη κατὰγονται ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Νῶε· ἐπειδὴ ὁ μὲν Σὴμ. ἐκατοίκησε τὴν Ἀσίαν ὁ δὲ Χάμ. τὴν Ἀφρικὴν. καὶ ὁ Ἰάφεθ τὴν Εὐρώπην. Ἡ δὲ διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ τιμωρία δὲν ἐπέστρεψε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰς κακίας ἀλλ' εἰς ὀλίγον ἔγειναν χειρότεροι παρὰ πρότερον· διότι ἐληψυμύνησαν τὸν δημιουργὸν Θεόν, ἐπρασχύνησαν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, δὲν ἐσέβοντο τοὺς γονεῖς, ἐψευδολόγουν, ἠπάτων, ἐκλεπταν ἐφόνευαν, εἰς ἓνα λόγον ἐμπαίνοντο μετὰ πᾶσαν ἀνουσιοιουργίαν.

§. 14. Κλήσις τοῦ Ἀβραάμ κατὰ τὸ 3409 ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου.

Ἀλλ' ὅμως ἔγωγε τινες ἄνδρες ἐφύλαττον τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, καὶ εἰργάζοντο τὴν ἀρετὴν. Ἐκ τούτων δὲ ἦτον ὁ Ἀβραάμ ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Σὴμ. Πρὸς τοῦτον δὲ ὁ Θεὸς ἔκαμε διαθήκην λέγων· « Ἐξέλθε ἀπὸ τὸν πατριὸν σου οἶκον, ἄφησε τὴν πατρίδα σου, καὶ ἔλα εἰς τὴν γῆν τὴν ὁποίαν θὰ δώσω εἰς τοὺς ἀπογόνους σου. Θὰ πληθύνῃς τὸ σπέρμα σου· θὰ γείνης πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν, καὶ διὰ σοῦ ὅλα τῆς γῆς τὰ ἔθνη θὰ εὐλογηθῶσι. Κύτταξε τὸν οὐρανόν, ἀρίθμησε τοὺς ἀστέρας, ἐὰν δύνασαι· οἱ ἀπογονοί σου θὰ ἐξισωθῶσι μετὰ αὐτοὺς κατὰ τὸν ἀριθμὸν. »

§. 15. Γέννησις τοῦ Ἰσαάκ.

Ὁ Ἀβραάμ ἐγήρασεν ἡδὴ, καὶ ἡ σύζυγός σου Σάρρα ἦτον στείρα· καὶ ὁ Θεὸς τοὺς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ γεννήσωσιν υἱόν, λέγων· « θὰ ἀπακτίσῃς

υἱὸν ἀπὸ Σάρρα τὴν γυναῖκά σου.» Τοῦτο δὲ ἀκούσασα ἡ Σάρρα, δὲν ἔδωσεν εὐθὺς πίστιν εἰς τὰς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ, καὶ δι' αὐτὸ ἐπεπλήχθη ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἀλλ' ὁ Ἀβραάμ ἐπίστευσεν εἰς τὸν Θεὸν ἐπαγγελόμενον. Καὶ τῶντε μετὰ ἐν ἔτος ἐγέννησεν ὁ Ἀβραάμ υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασεν Ἰσαάκ.

§. 16. Ὁ Ἀβραάμ ἐτοιμάζεται τὴ θυσίαν τοῦ υἱοῦ του.

Ἀφοῦ ὁ Ἰσαάκ ἠϋχῆσιν, ὁ Θεὸς, δοκιμάζων τὸν Ἀβραάμ, τὴν πίστιν εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἀβραάμ, λάβε τὸν μονογενῆ σου υἱόν, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷς, καὶ πρόσφερε μοὶ τὸν θυσιάν εἰς τὸ ὄρος, τὸ ἅγιον, ὃ ἐγὼ τοῦ δείξω. — » Ὁ Ἀβραάμ λοιπὸν χωρὶς τινὲ διασταγμῶν ὑπήκουσεν τῷ τὸν Θεόν. Ὅθεν ἐφύρτισε τὰ ξύλα αὐτὸν τὸν Ἰσαάκ, αὐτὸς δὲ ἔλαβε τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν. Ἐνῷ δὲ ἐσυμπορεύοντο, εἶπεν ὁ Ἰσαάκ πρὸς τὸν πατέρα του· Πάτερ ἰδοὺ τὰ ξύλα καὶ τὸ πῦρ· ἀλλὰ τὸ θῦμα ποῦ εἶναι; — Πρὸς τοῦτον ὁ Ἀβραάμ εἶπεν· Ὁ Θεός, οἰέ μου, θὰ φροντίσῃ διὰ τὸ θῦμα.

§. 17. Ὁ Θεὸς ἐμποδίζει τὴν χεῖρα τοῦ Ἀβραάμ.

Ὅτε δὲ καὶ οἱ δύο ἔφθασαν εἰς τὸν προδιωρισμένον τόπον, ὁ Ἀβραάμ ἐκτίσας θυσιαστήριον, εὐτρέπισε τὰ ξύλα, ἔδωσε τὸν Ἰσαάκ ἐπάνω εἰς τὸν σωρὸν τῶν ξύλων, ἔπειτα ἔλαβε τὴν μάχαιραν. Τότε λοιπὸν ἄγγελος Κυρίου ἔκραζεν ἀπὸ τὸν οὐρανόν· « Ἀβραάμ, κράτησε τὴν χεῖρά σου! Μὴ βλάψῃς τὸ παιδίον ἐγνώρισα πλέον τὴν πίστιν σου, διότι οὐδὲ τὸν μονογενῆ σου υἱὸν ἐφείσθης. Ὅθεν ἐγὼ θὰ σὲ εὐλογῇσω, καὶ θὰ ἀνταμείψω λαμπρὰ τὴν πίστιν σου. — » Ὁ Ἀβραάμ, ἀναβλέψας, εἶδε κρίον, τοῦ ὁποῖου τὰ κέρατα ἦσαν ἐμπυκνωμένα εἰς θάμνον, καὶ ἐθυσίασε τοῦτον ἀντὶ τοῦ υἱοῦ του.

§. 18. Ὁ Ἐλιέζερ, οἰκέτης τοῦ Ἀβραάμ, πηγαίνει νὰ φέρῃ γυναῖκα διὰ τὸν Ἰσαάκ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀβραάμ ἔστειλε τὸν δούλόν του Ἐλιέζερ πρὸς τοὺς συγγενεῖς του εἰς Μεσοποταμίαν, διὰ νὰ φέρῃ ἀπ' ἐκεῖ γυναῖκα τοῦ υἱοῦ του Ἰσαάκ. Ὁ Ἐλιέζερ λοιπὸν, λαβὼν ἀπὸ τὰς καμήλους τοῦ Κυρίου δέκα, καὶ δῶρα μεγαλοπρεπῆ διὰ τὴν μέλλουσαν νύμφην τοῦ Ἰσαάκ καὶ διὰ τοὺς γονεῖς αὐτῆς, ἀνεχώρησε φθίνας δὲ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, ἐστάθη μὲ τὰς καμήλους πλησίον ὁδοῦ πρὸς τὸ ἑσπέρας, ὅτε αἱ γυναῖκες ἐσυνείθιζαν νὰ συνέρχωνται ἐκεῖ διὰ νὰ ἀντλήσωσιν ὕδωρ.

§. 19. Ὁ Ἐλιέζερ ἐρωτᾷ τὸν Θεόν διὰ νὰ γνωρίσῃ τὴν μελλομένην.
Ὁ Ἐλιέζερ ἐπαρκαλίσσε τὸν Θεόν, λεγων· Κύριε ὁ Θεός Ἀβραάμ! ἡ κόρη ἀπὸ τὴν ὁποίαν ζητήσω ὕδωρ νὰ πίνω, καὶ μὲ δώσῃ, κάμε νὰ ἦναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐσὺ προσδιορίζεις εἰς γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ. — Καὶ παρευθὺς ἡ Ρεβέκκα, κόρη ὡραιότητι, ἐπαρουσιάσθη βασιτάζουσα εἰς τοὺς ὄμους ὕψιστήν, κατέβη εἰς τὸ πρῆαρ, καὶ ἐγένισε τὴν ὑδρίαν. Τότε ὁ Ἐλιέζερ προσελθὼν εἶπε· Δός μοι ὕδωρ. — Πρὸς τοῦτον δὲ ἡ Ρεβέκκα εἶπε· Πίε, κύριέ μου. — Καὶ ἐνταῦθα κατέβησεν τὴν ὑδρίαν. Ἀφοῦ δὲ ἐπινε ἐκεῖνος, ἡ Ρεβέκκα ἐπότισε καὶ τὰς καμήλους. Ἀπὸ τὸ σημεῖον τοῦτο ἐγνώρισεν ὁ Ἐλιέζερ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐποθύμει νὰ μάθῃ.

§. 20. Ὁ Ἐλιέζερ ἐρωτᾷ τὴν Ρεβέκκαν περὶ τῶν νοστέων της.

Ὁ Ἐλιέζερ ἔθραλε χροῦσά ἐνώτια καὶ ψέλλιν, καὶ τὰ ἔδωσεν εἰς τὴν Ρεβέκκα· ἔπειτα τὴν ἠρώτησε· Τίνας ἔστι θυγάτηρ, καὶ ἐν εἰς τὸν πατέρα

της οἶκον ἦτο τόπος διὰ νὰ καταλύσῃ ἐκεῖ. — Πρὸς τοῦτον δὲ ἡ Ρεβέκκα ἀπεκρίθη· Ἐγὼ εἶμαι θυγάτηρ τοῦ Βαθουήλ· ὁ πάππος μου εἶναι ἀδελφὸς τοῦ Ἀβραάμ· εἰς τὸν οἶκον μας ἔχομεν εὐρυχωρίαν ἀκοιτῆν διὰ νὰ σὲ ὑποδεχθώμεν, ἐπὶ δὲ καὶ ἀφθονίαν γόρτου καὶ ἀγύρων διὰ τὰς καμήλους. — Ταῦτα δὲ ὁ Ἐλιέζερ ἀκούσας, εὐχαρίστησε τὸν Θεόν, διότι τὸν εὐώδωσεν.

§. 21. *Ὁ Ἐλιέζερ ἐξοδοχρεῖται εἰς τὸν οἶκον Βαθουήλ, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀβραάμ.*

Ἡ Ρεβέκκα σπεύσασα εἰς τὸν οἶκον καὶ διηγεῖται εἰς τὴν μητέρα της ὅσα τῆς συνέβησαν. Λαβὼσα δὲ καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς Ρεβέκκας, καθὼς ἤκουσε τῆς ἀδελφῆς τὴν διήγησιν, εὐλόγησεν τὴν νύκτα καὶ τὸν ἄνθρωπον ὅστις ἐστέκετο κοντὰ εἰς τὸ φρέαρ μὲ τὰς καμήλους, καὶ προσκαλέσας αὐτὸν, εἶπεν· Ἐλα, κύριε· ἡ τοίμασά κατὰλυμα διὰ ἐσένα, καὶ τόπον διὰ τὰς καμήλους. Ἐπειτα τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν οἶκον, καὶ τοῦ ἔβαλε τράπεζαν διὰ νὰ φάγῃ.

§. 22. *Συγκατανεύουσι γὰρ δώσωσι τὴν Ῥεβέκκαν,*

Πάραντα ὁ Ἐλιέζερ ἐξήγησεν εἰς τοὺς γονεῖς τῆς Ρεβέκκας τὴν ἀφορμὴν τῆς ὀδοιπορίας του καὶ τοὺς παρεκάλεσε νὰ συγκατανεύσωσιν εἰς τὸ ζήτημά του. Ἐκεῖνοι δὲ ἀπεκρίθησαν· Τοῦτο εἶναι θέλημα Θεοῦ, καὶ δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἀντισταθώμεν. Ἰδοὺ ἡ Ρεβέκκα, ἃς ἔλθῃ μαζί σου διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἰσαάκ. Τότε ὁ Ἐλιέζερ ἔβγαλε τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη, καὶ τὰ πολύτιμα φορέματα, καὶ τὰ ἔδωσεν εἰς τὴν Ρεβέκκαν· ἐπρόσφερε δὲ καὶ εἰς τὴν μητέρα καὶ εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς δῶρα. Ἐπειτα δὲ ἐκάθυσαν εἰς τὴν τράπεζαν.

§. 23. *Ἀναχώρησις τῆς Ῥεβέκκας.*

Τὴν ἐπαύριον σηκωθεὶς ὁ Ἐλιέζερ τὸ πρῶν, εἶπε πρὸς τοὺς γονεῖς τῆς Ρεβέκκας· Ὁ Κύριός μου μὲ περιμένει· ἀποστείλατέ με διὰ νὰ ὑπάγω. — Ἐκεῖνοι δὲ ἀπεκρίθησαν· Ἄς κράξωμεν τὴν κόρην νὰ ἐρωτήσωμεν τὴν γνώμην της. — Καθὼς λοιπὸν ἦλθεν ἡ Ρεβέκκα, τὴν ἠρώτησαν ἂν θέλῃ νὰ ἀπέλθῃ μαζί με τὸν ἄνθρωπον. — Θέλω εἶπεν ἐκείνη. — Ὅθεν παρέπεμψαν τὴν Ρεβέκκα μὲ τὴν τροφὸν αὐτῆς, εὐχόμενοι εἰς αὐτὴν πάντα τὰ ἀγαθὰ.

§. 24. *Γάμος τοῦ Ἰσαάκ.*

Ὁ Ἰσαάκ ἔτυχε τότε περιπατῶν εἰς τὸν ἀγρόν, καὶ εἶδε τὰς καμήλους ἐρχομένας. Καθὼς δὲ ἡ Ρεβέκκα εἶδε τὸν ἄνδρα περιπατοῦντα, εὐθὺς ἐπήδησεν ἀπὸ τὴν κάμηλον, καὶ ἠρώτησε τὸν Ἐλιέζερ· Ποῖος εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος; — Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἐλιέζερ εἶπε πρὸς αὐτὴν, Αὐτὸς εἶναι ὁ κύριός μου, ἡ Ρεβέκκα ἐσκεπάσθη μὲ τὴν καλύπτραν. Ὁ δὲ Ἐλιέζερ ἐδιηγῆθη εἰς τὸν Ἰσαάκ ὅλα ὅσα ἐπραξεν. Ὁ Ἰσαάκ λοιπὸν ἔμβασε τὴν Ρεβέκκαν εἰς τῆς μητρὸς του τὴν σκηνήν, καὶ κατεπράυνε τὴν λύπην, τὴν ὁποῖαν ἠσθάνετο διὰ τὸν θάνατον ἐκείνης.

§. 25. *Ὁ Ἡσαὺ πωλεῖ τὰ πρωτοτόκιά του εἰς τὸν Ἰακώβ.*

Ἡ Ρεβέκκα ἐγέννησε διδύμους τὸν Ἡσαὺ πρῶτον καὶ τὸν Ἰακώβ δευτέρον· καὶ ἐκεῖνος μὲν ἦτον δασύς, οὗτος δὲ λεῖος· καὶ ἐγενεν ὁ μὲν Ἡσαὺ κυνηγὸς γενναῖος, ὁ δὲ Ἰακώβ πρῶτος καὶ ἀπλὸς· εἰς τὰ ἔθνη. Εἰς μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ὁ Ἰακώβ εἶχε μαγεύσει διὰ χρῆσιν του μαγεύεμα φακίης, ὅτε ὁ Ἡσαὺ ἦλθε κατακουρασμένος ἀπὸ τὸν ἔργον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

Ἀδὲς με, ἀδελφεῖ, τὸ μαγεῖρευμα τοῦτο· ἐπειδὴ ἔρχομαι ἀπὸ τὸν ἀγρὸν κατακοιμημένος ἀπὸ τὴν κούρασιν.—Ὁ δὲ Ἰακώβ εἶπε πρὸς τοῦτον· Σοῦ τὸ διδω, εἰ μὴ μου παραχωρήσῃς τὰ πρωτότόκιά σου.—Μετὰ πάσης χαρᾶς, εἶπεν ὁ Ησαῦ.—Ὡμοσέ μου λοιπὸν, ἐπρόσθεσεν ὁ Ἰακώβ.—Λοιπὸν ὁ Ησαῦ ὤμοσε, καὶ ἐπώλησε τὸ δικαίωμα του

§. 26. *Ἡ Ῥεβέκκα συμβουλεύει τὸν Ἰακώβ.*

Ἀκούσασα ἡ Ῥεβέκκα τὴν πρὸς τὸν Ησαῦ παραγγελίαν τοῦ Ἰσαάκ, ἔκραξε τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν λέγει· Πήγαινε φέρε μου δύο ἐρίφια ἐξαιρετά νὰ τὰ μαγεύσω, καθὼς νοστιμεύεται ὁ πατήρ σου· νὰ τοῦ τὰ προσφέρῃς νὰ φάγῃ, διὰ νὰ σὲ εὐλογήσῃ.—Ὁ δὲ Ἰακώβ ἀποκρίνεται· Δὲν τολμῶ, μήτερ, νὰ κάμω τοῦτο· διότι ὁ Ησαῦ εἶναι δασὺς, καὶ ἐγὼ εἰμαι λεῖος. Φοβοῦμαι λοιπὸν μήπως ὁ πατήρ με ψηλαφήσῃ, καὶ γνωρίσας τὸν δόλον, ἀγανακτήσῃ κατ' ἐμοῦ, καὶ ἀντὶ τῆς εὐλογίας μου δώσῃ τὴν κατάραν του.

§. 27. *Ἡ Ῥεβέκκα ἐτοιμάζει τὸ μαγεῖρευμα διὰ τὸν Ἰσαάκ.*

Ἡ Ῥεβέκκα ἐπιμένει λέγουσα· Μὴ φοβῆσαι, τέκνον μου· ὅτι ἐναντίον προέβη ἀπὸ τοῦτο, ἐγὼ τὸ ἀναδέχομαι. Μὴ διττάζῃς λοιπὸν νὰ κάμῃς τὸ τί σὲ παρήγγειλα.—Οὕτω λοιπὸν ὁ Ἰακώβ ἐπῆγε καὶ ἔφερεν εἰς τὴν μητέρα του δύο ἐρίφια. Ἐκείνη δὲ τὰ ἐμαγεύρευσεν καθὼς ἤθελεν ὅτι ἤρεσκεν εἰς τὸν γηραιόν. Ἐπειτα δὲ ἔνδυσε τὸν Ἰακώβ τὰ φορέματα τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐτύλιξε τοὺς βραχίονας καὶ τὸν λαιμὸν αὐτοῦ με τῶν ἐρίφιων τὰ δέρματα, καὶ ὕστερα εἶπε πρὸς αὐτόν. Ὑπαγε εἰς τὸν πατέρα σου, καὶ πρόσφερε του τὸ φαγητὸν τὸ ὁποῖον ὀρέγεται.

§. 28. *Ὁ Ἰσαάκ ἠλόγησε τὸν Ἰακώβ.*

Ὁ Ἰακώβ ἔφερεν εἰς τὸν πατέρα του τὸ φαγητὸν, τὸ ὁποῖον ἐμαγεύρευσεν ἡ μήτηρ του. Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ Ἰσαάκ· Ποῖος εἶσαι ἐσὺ;—Εγὼ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰακώβ, εἰμαι Ησαῦ, ὁ πρωτότοκος σου υἱός. Ἰδοὺ ἔκαμα ἐκεῖνη, τὸ ὁποῖον με ἐπρόσταξες, πάτερ. Σήκου λοιπὸν καὶ φάγε ἀπὸ τὸ κυνήγιόν μου.—Καὶ πῶς ἐδυνήθης, ἠρώτησεν ὁ Ἰσαάκ, νὰ εὕρῃς πόσον γρήγορα;—Ἡῦρα, Πάτερ· ὁ Θεὸς ἠθέλησε τοῦτο.—Ὁ Ἰσαάκ πάλιν λέγει· Εσὺ εἶσαι Ησαῦ ὁ πρωτότοκος μου; Ἐλα πλησιέστερα, νὰ σὲ ψηλαφήσω.—Ἐκεῖνος ἐπλησίασε πρὸς τὸν πατέρα, ὅστις λέγει· Ἡ μὲν φωνὴ εἶναι τοῦ Ἰακώβ, αἱ δὲ χεῖρες τοῦ Ησαῦ.—Ὁ Ἰσαάκ λοιπὸν ἠλόγησε τὸν Ἰακώβ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἀνώτερον τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτόν ὅλα τὰ τοῦ πρωτότου ἀγαθὰ. Ἀλλ' ὅχι πολὺ μετὰ τοῦτο ἦλθε καὶ ὁ Ησαῦ ἀπὸ τὸ κυνήγιον, καὶ ἔφερεν εἰς τὸν πατέρα του τὸ φαγητὸν, τὸ ὁποῖον ἠτοίμασεν. Ὁ Ἰσαάκ ἀπορῶν εἶπε πρὸς αὐτόν· Καὶ τίς εἶναι ἀρὰ γε ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου μου ἔφερε φαγητὸν, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον εὐχῆθην ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ὥς εἰς πρωτότοκον;—Τοῦτο δὲ ἀκούσας ὁ Ησαῦ ἤρχισε νὰ κρυναλάξῃ, καὶ ἐγέμισε τὸν οἶκον ἀπὸ θρήνων καὶ ὀδυρμόν.

§. 29. *Ἀπαχώρησις τοῦ Ἰακώβ.*

Ὁ Ησαῦ βράζων ἀπὸ θυμόν, ἐφοβέριζε νὰ θανατώσῃ τὸν Ἰακώβ. Ὅθεν ἡ Ῥεβέκκα, φοβουμένη τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπητοῦ της υἱοῦ, Φύγε, εἶπεν, υἱέ μου· ὕπαγε πρὸς Δάβαν τὸν θεῖον σου, καὶ μένε ἐκεῖ ἕως ὅτου παρᾶλθῃ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἡ ὀργή.—Ὁ Ἰακώβ λοιπὸν, ἀποχαιρετήσας τὴν μητέρα

καὶ τὸν πατέρα, ἐπῆγεν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Παρευόμενος δὲ φθάνει εἰς τόπον, ὅπου κουρασμένος ἀπὸ τὴν ὁδοιπορίαν, ἔμεινε νὰ διανυκτερεύσῃ ὄθεν, λαβὼν λίθον, ἔβαλεν αὐτὸν προσκέφαλον, καὶ ἀπεκοιμήθη.

§. 30. Ὀπτασία τοῦ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του κλίμακα, ἣ ὁποία, στηρίζομένη εἰς τὴν γῆν, ἔφθανεν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας δι' αὐτῆς. Ἦκουσε δὲ καὶ τὸν Θεὸν λέγοντα πρὸς αὐτόν· Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τοῦ πατρὸς σου· τὴν γῆν, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν κοιμάσαι, θὰ σοῦ τὴν δώσω. Μὴ φοβῆσαι! ἐγὼ σὲ βοηθῶ· ὅπου κ' ἐὰν πορευθῇς παντοῦ ἐγὼ σὲ φυλάττω, καὶ θὰ σὲ ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς σου, καὶ διὰ σοῦ ὅλα τὰ ἔθνη θὰ εὐλογηθῶσι! — Ὁ Ἰακώβ ἐξυπνήσας ἐπροσκύνησε τὸν Θεόν.

§. 31. Ὁ Ἰακώβ φθάνει εἰς τὴν Μεσοποταμίαν.

Ὁ Ἰακώβ, κινήσας ἀπεκεῖ, φθάνει εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Ἐκεῖ δὲ κάπου εἶδε τρία ποίμνια προβάτων σταλίζοντα πλησίον φρέατος, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἐσυνήθειζαν νὰ ποτίζωνται τὰ πρόβατα. Τοῦτου δὲ τὸ στόμιον ἦτο σκεπασμένον μὲ λίθον μέγαν. Πλησιάζας λοιπὸν ὁ Ἰακώβ ἐκεῖ, ἠρώτησε τοὺς ποιμένας· Πόθεν εἰσθε, ἀδελφοί; — Ἀπὸ τὴν πόλιν Χαραάν, ἀπεκρίθησαν ἐκεῖνοι. — Μήπως γνωρίζεται τὸν Αάβαν; τοὺς ἐρωτᾷ πάλιν. — Μάλιστα εἶπαν, ἐκεῖνοι, τὸν γνωρίζομεν. Ἴδου ἔρχεται καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Ραχὴλ μὲ τὸ ποίμνιόν του.

§ 32. Ὁ Αάβαν ὑποδέχεται φιλοφρόνως τὸν Ἰακώβ.

Ἐνῷ δὲ ὁ Ἰακώβ συνώμιλει μὲ τοὺς ποιμένας, ἔρχεται ἡ Ραχὴλ μὲ τοῦ πατρὸς τῆς τὸ ποίμνιον τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἔβασκε. Παρευθὺς δὲ ὁ Ἰακώβ, ἰδὼν τὴν ἐξαδέλφην του, ἐκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ φρέατος τὸ στόμιον, καὶ εἰπὼν· Ἐγὼ εἶμαι υἱὸς τῆς Ρεβέκκας! τὴν ἐφίλησε. Ἡ δὲ Ραχὴλ ἔσπευσε καὶ εἰδοποίησε τὸν πατέρα τῆς, ὅστις ἐγνώρισε τῆς ἀδελφῆς τὸν υἱόν, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν θυγατέρα του εἰς γυναῖκα.

§. 33. Ἐπιστροφή τοῦ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ ἔμεινε πολὺν καιρὸν κοντὰ εἰς τὸν Αάβαν εἰς τὸ διάστημα τοῦ ὁποῖου ἠῤῥῆσαν μεγάλως τὰ πράγματά του, καὶ ἐγινε πλούσιος. Μετὰ καιρὸν δὲ, παρακινούμενος ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του. Φαβοῦμενος δὲ τοῦ ἀδελφοῦ τὴν ὀργήν, διὰ νὰ τὸν καταπραῖνῃ ἔστειλεν ἐμπρὸς μηνυτάς, οἱ ὁποῖοι ἐπρόσφεραν εἰς αὐτὸν δῶρα. Ὁ Ησαῦ ὅμως δὲν ἐδέχθη τὰ δῶρα, ἀλλ' ἔτρεξεν εἰς προϋπάντησιν τοῦ Ἰακώβ, τὸν ἠγκαλίασε, τὸν κατεφίλησε, χύων δάκρυα, καὶ ποτὲ κακὸν δὲν ἔκαμεν εἰς αὐτὸν κανένα.

§ 34. Παιδικὴ τοῦ Ἰωσήφ ηλικία.

Ὁ Ἰακώβ ἐγέννησε δώδεκα υἱούς, ἐκ τῶν ὁποίων ἦτον ὁ Ἰωσήφ, τὸν ὁποῖον ὁ πατὴρ ἠγάπα ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους, ὡς υἱὸν τοῦ γήρατός του, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἱμάτιον ποικιλόχρουν. Διὰ τοῦτο ἐμισαίτο ἀπὸ τοὺς ἀδελφοῦς του ὁ Ἰωσήφ, καὶ μάλιστα ἀφ' οὗ τοὺς διηγῆθη ὄνειρον διπλοῦν, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπρομηνύετο ἡ μέλλουσα μεγαλειότης αὐτοῦ. Τὸν ἐμίσησαν δὲ τόσοι, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ συνομιλῶσι μὲ αὐτὸν φιλοφρόνως.

§ 35. *Ὁνειρά του Ἰωσήφ.*

Ἰδοὺ δὲ τοῦ Ἰωσήφ τὰ *ὀνειράτα*· ἃ Ἐδένανεν, εἶπε, μαζὴ *δεμάτια* εἰς τὸν ἀγρόν· τὸ ἐδικόν μου *δεμάτιον* ἐξεῖχε καὶ ἐστέκετο ὄρθιον· τὰ ἐδικά σας ὅμως *δεμάτια* ἦσαν ὀλόγυρα καὶ ἐπροσκύνουν τὸ ἰδικόν μου. Ἐπειτα δὲ πάλιν εἶδα καὶ ἄλλο εἰς τὸν ὕπνον μου· ὅτι δηλ. ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἀστέρες ἑνδεκα μ' ἐπροσκύνησαν. » Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπαν οἱ ἀδελφοί. Εἰς τί ἀποθλέπουσι τὰ *ὀνειράτα* ταῦτα; μήπως θὰ πῶμεν· *ὀνειρεὺς* ἡμῶν; Μήπως θὰ ὑποτασσώμεθα εἰς τὴν ἐξουσίαν σου; — εἶπεν δὲ ἀδελφοὶ μὲν ἐμίσουν αὐτόν, ὁ δὲ πατήρ καὶ ἐαυτὸν ἐσκέπτετο τὸ *παραμύθημα*.

§ 36. *Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἀποφασίζουσιν νὰ τὸν σκοτώσωσι.*

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐνῶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔβοσκον τὰ *ποίμνια* μακρὰν, καὶ αὐτὸς ἔμεινεν εἰς τὸν οἶκον, ὁ Ἰακώβ ἐστείλεν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἀδελφούς του, διὰ νὰ ἰδῇ πῶς ἦσαν. Ἐκεῖνοι δὲ, ἰδόντες αὐτὸν ἐρχόμενον· ἔκαμαν *συμβούλιον* λέγοντες· Ἰδοὺ ἐρχεται ὁ ἐνυπνιαστής! ἐλάτε νὰ τὸν σκοτώσωμεν. νὰ τὸν *ρίψωμεν* εἰς φρέαρ, καὶ νὰ εἰπώμεν πρὸς τὸν πατέρα ὅτι *θηρίον* τὸν ἔφαγε· τότε βλέπομεν εἰς τί θὰ *χρησιμεύσωσι* τὰ *ὀνειράτα* του.

§ 37. *Ρουβὴμ ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς πασχίζει νὰ τὸν σώσῃ.*

Ρουβὴμ ὁ μεγαλύτερος τῶν ἀδελφῶν, ἀπέτρεπεν αὐτοὺς ἀπὸ τοιαύτην ἀνοσιουργίαν, λέγων· « Μὴ σκοτώσετε τὸ παιδίον· ἐπειδὴ ἀδελφὸς μας εἶναι· ἀλλὰ *ρίψατέ* τον εἰς λάκκον τινά. » Ὁ δὲ σκοπὸς αὐτοῦ ἦτο νὰ σώσῃ τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν. νὰ τὸν ἐβγάλῃ ἔπειτα ἀπὸ τὸν λάκκον, καὶ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν πατέρα. Καὶ τῶνόντι ἐκεῖνοι ἀπὸ τοὺς λόγους τούτους ἐκινήθησαν νὰ μετριάσωσι τὴν ἀπόφασίν των.

§ 38. *Ὁ Ἰωσήφ πωλεῖται ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του εἰς ἐμπόρους.*

Καθὼς ὁ Ἰωσήφ ἔφθασεν, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ τὸν ἔκδυσαν ἀπὸ τὸ ἱμάτιον, τὸ ὁποῖον ἦτον ἐνδεδυμένος, καὶ τὸν κατεβίβασαν εἰς τὸν λάκκον. Ἐπειτα δὲ καθήσαντες νὰ φάγωσιν, εἶδαν ἐμπόρους, οἱ ὁποῖοι ἐπήγαιναν εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ *καμήλους* φορτωμένους ἀρώματα. Ἦλθε λοιπὸν εἰς τὸν νοῦν των νὰ πωλήσωσι τὸν Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἐμπόρους, οἱ ὁποῖοι καὶ τὸν ἠγόρασαν διὰ εἰκασιν ἀργυρᾶ νομίσματα, καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

§ 39. *Στέλλουσιν εἰς τὸν Ἰακώβ τὸ αἵματωμένον ἱμάτιον τοῦ Ἰωσήφ.*

Τότε τοῦ Ἰωσήφ οἱ ἀδελφοὶ ἔθαψαν τὸ ἱμάτιον τοῦ μὲ αἷμα ἐριφίου, τὸ ὁποῖον ἔσφαξαν, καὶ τὸ ἔστειλαν πρὸς τὸν πατέρα λέγοντες· « Ἦνθαμεν τὸ ἱμάτιον τοῦτο· ἰδὲ ἂν ἦναι τοῦ υἱοῦ σου τὸ ἱμάτιον. » Ἐκεῖνος δὲ, γνωρίσας αὐτὸ ἔκραξε· « Τοῦτο εἶναι τοῦ υἱοῦ μου τὸ ἱμάτιον! *κάκιστον* θηρίον ἔφαγε τὸν Ἰωσήφ! » Ἐπειτα δὲ ἔσχισε τὸ ἐνδυμὰ του καὶ ἐνδύθη *σάκκον*. Ὅλα του τὰ τέκνα συνῆλθαν, διὰ νὰ *παρηγορήσωσι* τὴν λύπην του· ἀλλ' ὁ Ἰακώβ ἦτον ἀπαρηγόρητος, καὶ ἔλεγεν· « Εἰγὼ θὰ *καταβῶ* πενθὼν εἰς τὸν τάφον μαζὴ μὲ τὸν υἱόν μου! ».

§ 40. *Ὁ Πετεφρὴς ἀγοράζει τὸν Ἰωσήφ.*

Πετεφρὴς ὁ Αἰγύπτιος ἀγοράζει τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους, καὶ ὁ Θεὸς *ἐνδόξησεν* αὐτὸν διὰ τὸν Ἰωσήφ, καὶ ὅλα του ἔτρεχαν κατὰ *ροὺν*. Ἠγάπησε λοιπὸν τὸν Ἰωσήφ ὁ κύριός του, καὶ τὸν κατέστησεν οἰκονόμον εἰς

ἔλον του τὸν οἶκον. Ὅθεν ὁ Ἰωσήφ ἐκυβέρνα ὅλα τὰ τοῦ οἴκου τοῦ Πετε-
φρῆ, καὶ ὅλα ἐγίνοντο κατὰ τὰ νύμματα ἐκείνου, ὥστε δὲν ἐφρόντιζεν ὁ
Πετεφρῆς διὰ τίποτε.

§. 41. Ὁ Ἰωσήφ διαβάλλεται ἀπὸ τὴν κυρίαν του, καὶ ῥίπτεται
εἰς τὸ δεσμωτήριον.

Ὁ Ἰωσήφ ἦτον πάγκαλος καὶ τοῦ Πετεφρῆ ἡ γυνὴ τὸν ἐπαρκαίνει εἰς τὸ
πανηρόν· ἀλλ' αὐτὸς δὲ οὐκ ἐκινεῖται, ἀλλὰ κλίνει εἰς τῇ ἐσελγουσῇ γυναικί τὴν ἀ-
νόσιον ἐπιθυμίαν. Ἐπειδὴ οὖν τῶν ἡμερῶν ἐπίασε τὸ κράσπεδον τοῦ
Ἰωσήφ, καὶ οὗτος, ἀρπάζει τὰς χεῖρας αὐτῆς τὸ ἱμάτιόν του, ἐρυγεν. Ὅθεν
ἐκείνη ἀγανακτήσασα, ἐπέθετο τοὺς δούλους τῆς καὶ ἐκατηγόρησε τὸν Ἰω-
σήφ εἰς τὸν ἄνδρα τῆς, ὅστις, ἀπὸ εὐπιστίαν κινούμενος, ἐξόριφεν αὐτὸν εἰς
τὸ δεσμωτήριον.

§. 42. Ὁνειρὰ τῶν δύο ἐνούχων τοῦ Φαραῶ.

Εἰς τὸ αὐτὸ δεσμωτήριον ἦσαν δύο ἐνούχοι τοῦ Φαραῶ, ὁ ἀρχιοινοχόος
καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός. Καὶ οἱ δύο δὲ αὐτοὶ κατὰ θέαν βούλησιν εἶδαν ὄνει-
ρον τὴν αὐτὴν νύκτα. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ὁ Ἰωσήφ τὴν ἐπαύριον συνθρωποτέ-
ρους παρὰ τὸ σύνθηες, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς λύπης των. Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖ-
νοι ἀποκριθέντες εἶπαν, « Εἶδομεν ἀπόψε ὄνειρον, καὶ δὲν ἔχομεν ἄνθρω-
πον νὰ μᾶς τὸ ἐξηγήσῃ. »—Δὲν εἶναι μόνον τοῦ Θεοῦ, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, νὰ
προγινώσκῃ τὰ μέλλοντα· διηγηθῆτέ μου τὰ ὄνειράτά σας.

§. 43. Ὁ Ἰωσήφ ἐξηγεῖ τὸ ὄνειρον τοῦ ἀρχιοινοχόου.

Τότε ὁ ἀρχιοινοχός ἐδιηγήθη τὸ ὄνειρόν του εἰς τὸν Ἰωσήφ λέγων· « Εἶ-
δα εἰς τὸν ὕπνον μου ἔμπλεον, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν τρία κλήματα, τὰ ὁ-
ποῖα κατ' ὀλίγον ἐδιδάστησαν, ἔπειτα ἤνθισαν, καὶ τελευταῖον τὰ σταφύ-
λιά των ὠρίμασαν, Ἐγὼ ἔστρωσα ἀπὸ τὰ σταφύλια εἰς τὸ ποτήριον τοῦ
Φαραῶ, καὶ τοῦ τὸ ἔδωσα. »—Θάβῃ! εἶπεν ὁ Ἰωσήφ· μετὰ τρεῖς ἡμέρας
ὁ Φαραῶ θὰ σὲ ἀποκαταστήσῃ πάλιν εἰς τὴν προτέραν σου ἀξίαν. Ἀλλὰ σὲ
παρακαλῶ νὰ ἐνθυμηθῇς καὶ ἐμένα τότε.

§. 44. Ἐξηγεῖ καὶ τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ τὸ ὄνειρον.

Ἐδιηγήθη ἔπειτα καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός τ' ὄνειρόν του εἰς τὸν Ἰωσήφ, λέ-
γων· « Εἶδασταῖς εἰς τὴν κεφαλὴν μου τρία κανίστρια, εἰς τὰ ὁποῖα ἦσαν
ἀπὸ ὅλα τὰ εἶδη, ὅσα οἱ σιτοποιὶ κέκνουσι. Καὶ ἰδοὺ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-
ρανοῦ περιπετώντα ἔτρωγαν αὐτά. » Πρὸς τοῦτον δὲ ὁ Ἰωσήφ εἶπεν· Ἰδοὺ
ἡ ἐξήγησις τοῦ ὄνειρου τούτου· τὰ τρία κανίστρια εἶναι αἱ τρεῖς ἡμέραι,
μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων ὁ Φαραῶ θὰ σὲ θανατώσῃ, καὶ θὰ σὲ κρεμάσῃ
εἰς σταυρόν, καὶ ἐκεῖ τὰ ὄρνεα θὰ καταφάγωσι τὰς σάρκας σου.

§. 45. Ἐπληρώθησαν τὰ δύο ὄνειρα.

Τὴν τρίτην δὲ μετὰ τοῦτο ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐωρτάζοντο τοῦ
Φαραῶ τὰ γενέθλια, ἔγεινε μέγα συμπόσιον. Τότε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐνθυμή-
θη τοὺς εἰς τὸ δεσμωτήριον εὐούχους του· καὶ τὸν μὲν ἀρχιοινοχόον κατέ-
στησεν εἰς τὸ προτερινόν του ἀξίωμα, τὸν δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἀπεκαφάλισε
καὶ κρεμάσεν εἰς ἔξωλον. Καὶ οὕτως ἐπληρώθησαν καὶ τῶν δύο τὰ ὄνειρα.
Ἀλλ' ὁ ἀρχιοινοχός ἐλησμόνησε τὸν Ἰωσήφ, οὐδὲ ἐνθυμήθη πυντάξαι τὴν
ἐποῖαν ἔλαβεν παρ' αὐτοῦ εὐεργεσίαν.

§. 46. *Ὁρείρατα τοῦ Φαραῶ.*

Μετὰ δὲ δύο ἔτη καὶ αὐτὸς ὁ Φαραῶ εἶδεν ὄνειρον. Τὸν ἐφάνη δηλαδὴ, ὅτι ἐστέκετο παρὰ τι γαίλος τοῦ Νείλου. καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ ἀγελάδαι παχεῖαι ἀνέβησαν ἀπὸ τὸν ποταμὸν, καὶ ἔβωσκον παρὰ τὰς ὄχθας· μετ' αὐτάς δὲ ἀνέβησαν ἄλλαι ἑπτὰ κάτισχοι καὶ κατέφαγαν τὰς προτέρας. Ὁ Φαραῶ ἐξορμισθεὶς ἀπὸ τοῦτο, ἐσηκώθη, ἀλλὰ πάλιν ἀπεκοιμήθη. Κοιμώμενος δὲ πάλιν εἶδεν ὄνειρον ἄλλο· ὅτι ἰδὼν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καλὰ μὴν ἀνέβησαν ἑπτὰ ἀστάχυνες μεστοί, καὶ μετ' αὐτοὺς ἐφύεσαν ἑκατὶ τόσοι ἀστάχυνες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι, οἱ ὅποιοι κατέπιον τὰς προτέρας, τοὺς καλοὺς καὶ ἐκλεκτοὺς.

§. 47. *Ὁ ἀρχινοχὸς ἀναγίρει πρὸς τὸν Φαραῶ περὶ τοῦ Ἰωσήφ.*

Καθὼς ἐφύεν, εὐθὺς ὁ Φαραῶ, τεταραγμένος ἐσυγκάλεσεν ὅλους τοὺς σοφοὺς καὶ ὅλους τοὺς ὄνειροκρίτας τῆς Αἰγύπτου καὶ τοὺς ἐδιηγήθη τὸ ὄνειρόν του. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐδυνήθη νὰ τοῦ τὸ ἐξηγήσῃ. Τότε λοιπὸν ὁ ἀρχινοχὸς εἶπε πρὸς τὸν βασιλεῆ· « Ὁμολογῶ τὴν ἁμαρτίαν μου· ἐπειδὴ ἐνῶ ἤμειθα εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐγὼ καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς, ὄνειρεύθημεν καὶ οἱ δύο. Ἐκεῖ δὲ εὗρίσκετο καὶ τις νέος, Ἑβραῖος τὸ γένος, ὅστις μᾶς ἐξηγήσας τὰ ὄνειρα σαφῶς, διότι ἐπληρώθησαν κατὰ τὴν ἐξηγήσιν ἐκείνου. »

§. 48. *Ὁ Ἰωσήφ ἐξηγεῖ τοῦ Φαραῶ τὸ ὄνειρον.*

Ὁ βασιλεὺς λοιπὸν προσκαλεῖ τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ δεσμωτηρίου, καὶ διηγείται εἰς αὐτὸν τὰ ὄνειρα του. Ὁ δὲ Ἰωσήφ τότε λέγει πρὸς αὐτόν· « Το διπλοῦν ταῦτο ὄνειρον ἐν καὶ τὸ αὐτὸ δηλοῖ πρᾶγμα. Αἱ ἑπτὰ δηλ. παχεῖαι ἀγελάδαι καὶ οἱ ἑπτὰ μεστοὶ ἀστάχυνες εἶναι ἑπτὰ ἔτη εὐφορίας, ἡ ὅποια πάραυτα θὰ γείνη· αἱ δὲ ἑπτὰ κατάλιγοι ἀγελάδαι, καὶ οἱ ἑπτὰ λεπτοὶ καὶ δαυλισμένοι ἀστάχυνες εἶναι ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ, ὅστις μέλλει ν' ἀκολουθήσῃ μετὰ τὴν εὐθηνίαν. Ὅθεν, βασιλεῦ, κατὰστησε εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον ἄνδρα συνετὸν καὶ εὐμήχανον νὰ συνάξῃ τοὺς ἀπὸ τὴν εὐθηνίαν περισσεύοντας καρποὺς εἰς βασιλικὰς ἀποθήκας, διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν ἐρχομένην σιτοδείαν πρὸς διατροφὴν τοῦ λαοῦ. »

§. 49. *Ἰωσήφ κατασταίνεται ἐπιστάτης ὅλης τῆς Αἰγύπτου.*

Ἦρσε λοιπὸν εἰς τὸν Φαραῶ ἡ συμβουλὴ αὕτη καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἰωσήφ· « Καὶ τίς εἶναι συνετώτερός σου εἰς τὴν Αἴγυπτον; Βέβαια κανεὶς δὲν δύναται νὰ οἰκονομήσῃ καλλίτερα τοῦτο. Ἴδου λοιπὸν εἰς ἐσὲ ἐμπιστεύομαι τὴν ἐπιστάσιν ταύτην. » Τότε λοιπὸν ἔβγαλε τὸ δακτυλίδιον ἀπὸ τὴν χεὶρά του καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τοῦ Ἰωσήφ τὸν δάκτυλον· τὸν ἐνδύσε δὲ βύσσινον φόρεμα, ἐςόλισε τὸν λαιμὸν του μὲ περιδέριον χρυσοῦν, τὸν ἐκάθισεν εἰς τὸ δευτερόν του ἔθρονον, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Πετεφρῆ, ἱερέως τῆς Ἡλιοπόλεως, καὶ τὸν κατέστησε δευτερόν του ὑπέρτατον ἑξουσιαστήν εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον. Ἦτον δὲ ὁ Ἰωσήφ τριακονταετής.

§. 50. *Ὁ Ἰωσήφ ἀποταμιθεὶ μέρος τῶν καρπῶν τοῦς ὁποίους ἐπειτα πωλεῖ.*

Ὁ Ἰωσήφ περιῆλθεν ὅλα τῆς Αἰγύπτου τὰ μέρη, καὶ εἰς τὸ διάστημα τῆς ἑπταετοῦς εὐθηνίας ἐσυνάξε πολλὸν πλῆθος καρπῶν, ἔπειτα ἤλθεν ἡ ἑπταετής ἀκαρπία, καὶ ὅλην τὴν γῆν κατέβληεν ὁ λιμὸς. Τότε λοιπὸν οἱ Αἰγύπτιοι

στενοχωρούμενοι ἀπὸ τὴν σιτοδείαν, ἔκραζαν πρὸς τὸν Φαραὼ, ἡζητοῦντες, ἄρτους. Αὐτὸς δὲ τοὺς ἐπέστειλεν εἰς τὸν Ἰωσήφ, ὅστις ἤνοιξε τοὺς σιτοβολῶνας καὶ ἐπώλει εἰς τοὺς Αἰγυπτίους σίτον.

§ 51. Ὁ Ἰακώβ στέλλει τοὺς υἱοὺς του εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἦρχοντο δὲ καὶ ἀπὸ ἄλλας πόλεις εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσωσι τροφάς. Ἀπὸ τὴν αὐτὴν δὲ σιτοδείαν ἀναγκασθεὶς καὶ ὁ Ἰακώβ, ἐπέστειλε τοὺς υἱοὺς του ἐκεῖ. Οὗτοι ὅμως ἀνεχώρησαν τοῦ Ἰωσήφ οἱ ἀδελφοὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐκράτησε μόνον τὸν νεώτερον, ὅστις ὠνομάζετο Βενιαμὴν· ἐπειδὴ ἐφοβείτο μήπως καθ' ἑαυτὸν ἐκτελειώσῃ εἰς αὐτὸν τίποτε. Ἦτον δὲ ὁ Βενιαμὴν ὁμομήτριος ἀδελφὸς τοῦ Ἰωσήφ, καὶ δι' αὐτὸ εἰς τὸν πατέρα προσφιλέστερος τῶν ἄλλων ἀδελφῶν.

§ 52. Ὁ Ἰωσήφ προσποιεῖται ὅτι τοὺς νομίζει κατασκόπους.

Ἐμφανισθέντες δὲ εἰς τὸν Ἰωσήφ οἱ δέκα τοῦ ἀδελφοί, πίπτουσι καὶ τὸν προσκυνοῦσι. Καὶ ἐκεῖνος μὲν τοὺς γνωρίζει παρευθὺς, ἀλλ' αὐτοὶ δὲν τὸν ἐγνώρισαν· ὅμως δὲν ἠθέλησεν νὰ φανερωθῇ εὐθὺς εἰς αὐτοὺς, ἀλλὰ τοὺς ἠρώτησεν ὡς ξένους πόθεν ἦλθαν καὶ διὰ τί τέλους. Ἐκεῖνοι δὲ ἀπεκρίθησαν, ὅτι ἀπὸ τὴν Χαναὰν ἦλθαν διὰ νὰ ἀγοράσωσι τροφάς. — Δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ σκοπὸς σας, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, ἀλλ' ἦλθατε ἐδῶ διὰ νὰ κατασκοπεύσετε τὴν γῶραν, καὶ νὰ γνωρίσετε τὰ ἀφύλλακτα μέρη. — Ὁ Θεὸς φυλάξοι εἶπαν ἐκεῖνοι· ἡμεῖς κακὰ δὲν μελετοῦμεν, ἀλλ' εἴμεθα εἰρηνικοὶ ἄνθρωποι. Ἡμεῖς ὅλοι εἴμεθα δώδεκα ἀδελφοί· τὸν μικρότερον ἐκράτησεν ὁ πατὴρ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ὁ ἄλλος δὲν ὑπάρχει.

§ 53. Ὁ Ἰωσήφ κρατεῖ τὸν Συμεὼν, ἕως ὅτου φέρωσι τὸν Βενιαμὴν.

Τοῦτο δὲ μεγάλως ἐλύπει τὸν Ἰωσήφ, ὅτι ὁ Βενιαμὴν δὲν ἦλθε μαζὴ μὲ τοὺς ἄλλους. Ὅθεν εἶπε πρὸς αὐτούς· Θέλω νὰ πληροφορηθῶ ἂν λέγεται ἀληθινά. Ἄς μείνῃ λοιπὸν ἓνας ἀπὸ ἐσῶς ὁμηρος ἐδῶ, ἕως ὅτου φέρεται καὶ τὸν μικρότερόν σας ἀδελφὸν ἐκεῖνον· οἱ δὲ λοιποὶ ὑπάγεται μὲ τὸν σίτον. — Τότε ἤρχισαν νὰ λέγωσιν ἀναμεταξύ των· Δικαίως ταῦτα πάσχομεν! ἐπειδὴ ἐγείναμεν ἀπ' ἀνθρώπων πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν· ἴδου τώρα λαμβάνομεν τὴν τιμωρίαν. — Ἐνόμιζαν δὲ, ὅτι ὁ Ἰωσήφ δὲν ἐκαταλαμβάνει τοὺς λόγους τούτους, διότι ἐλάλει πρὸς αὐτοὺς δι' ἑρμηνέως, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπαρამέρισεν ὀλίγον, καὶ ἔκλαυσε.

§ 54. Ἐπιστρέφουσι τοῦ Ἰωσήφ οἱ ἀδελφοί.

Ὁ Ἰωσήφ ἐπρόσταξε νὰ γεμίωσι τὰ σακκία τῶν ἀδελφῶν μὲ σίτον, καὶ τὰ χρήματα, ὅσα ἔφερον ἕκαστος, νὰ τὰβάλωσιν εἰς τὸ στόμα τῶν σακκίων. Ἐπειτα ἀπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἐκράτησε μόνον τὸν Συμεὼν ὁμηρον. Οὕτω λοιπὸν ἀνεχώρησαν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ, καὶ φθάσαντες εἰς τὰ ἴδια, ἐδιηγῆθησαν ὅσα τοὺς συνέβησαν. Ἀνοίξαντες δὲ τὰ σακκία, διὰ νὰ κενώσωσι τὸν σίτον, ἔβρισαν ἐκστατικοί, εὐρόντες ἕκαστος τὸ ἀργύριόν του.

§ 55. Ὁ Ἰακώβ δὲν θέλει νὰ ἀφήσῃ τὸν Βενιαμὴν νὰ ἀναχωρήσῃ.

Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰακώβ, ὅτι ὁ ἄρχων τῆς Αἰγύπτου ζητεῖ τὸν Βενιαμὴν, εἶπεν ἀναστενάζων· «Μὲ ἡτεκνώσατε! ὁ Ἰωσήφ ἀπέθανε καὶ ὁ Συμεὼν ἐκρατήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον· θέλετε τώρα νὰ μοῦ πάρετε καὶ τὸν Βενιαμὴν ἐπειδὴ, ἐὰν καθ' ὁδὸν συμβῇ νὰ πάθῃ τι, δὲν θὰ ἡμπορέσω νὰ ἐπιζήσω, ἀλλ'

ἀπὸ τὴν λύπην μου θὰ καταβῶ εἰς τὸν ᾠδὸν. » *

* §. 56. Τὸν βιάζουσιν οἱ υἱοὶ τοῦ νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τὸ νὰ ἀφήσῃ τὸν Βενιαμίν.

Ἀποῦ ἐδαπανήθησαν οἱ σῖτοι ὅσους εἶχον φέρει, ὁ Ἰακώβ λέγει πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ. Ἰπάγετε πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσατε σίτους. — Ἀλλ' ἐκείνοι τὸν ἀπεκρίθησαν· Δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἵκωμεν πρὸς τῆς Αἴγυπτου τὸν ἄρχοντα χωρὶς τὸν Βενιαμίν· ἐπειδὴ ἐκεῖ ἐπαιτάμεθα νὰ τοῦ τὸν ὑπάγωμεν ἐκεῖ. — Καὶ διατί, εἶπεν ὁ πατὴρ ἀναφάνησθε τὸν μικρόν σας ἀδελφόν; — Αὐτὸς ἐκεῖνος, ἀπεκρίθησαν, μᾶς ἠρώτησεν, εἰ ὁ πατὴρ ἡμῶν ζῇ, καὶ ἂν ἔχωμεν ἄλλον ἀδελφόν. Ἀπεκρίθημεν λοιπὸν τῇ ἀληθείαν εἰς ὅ, τι μᾶς ἠρώτησεν· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ προτίδωμεν, ὅτι ἐμελλε νὰ μᾶς εἴπῃ «Φέρετε τὸν ἀδελφόν σας.»

§ 57 Ὁ Ἰακώβ συγκατανεύει τελευταῖον εἰς τοῦ Βενιαμίν τὴν ἀναχώρησιν.

Τότε ὁ Ἰούδας, ἓνας τῶν υἱῶν τοῦ Ἰακώβ, εἶπε πρὸς τὸν πατέρα. Στείλε μαζὶ μου τὸ παιδάριον. Ἐγὼ ἀναδέχομαι αὐτόν, ἐγὼ σοῦ τὸν φυλάττω, καὶ θὰ σοῦ τὸν φέρω πάλιν ὀπίσω· καὶ ἂν δὲν κάμω τοῦτο, ἐγὼ νὰ ἔχω τὴν ἀμαρτίαν. Ἄν ἤθελες νὰ τὸν ἀφήσῃς πρότερον, τώρα θὰ ἐπιστρέψαμεν δις ἐδῶ. — Τελευταῖον δὲ πεισθεὶς ὁ πατὴρ συγκατένευσε λέγων ἐπειδὴ ἀνάγκη εἶναι, ἃς ἔλθῃ μαζὶ σας ὁ Βενιαμίν. Λάβεται δὲ δὲ δῶρα διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ ἀργύριον διπλοῦν, μήπως κατὰ λάθος πρότερον σας ἐδόθη ὀπίσω τὸ ἀργύριον.

§ 58. Τοῦ Ἰωσήφ οἱ ἀδελφοὶ εἰσάγονται εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Μαθὼν δὲ ὁ Ἰωσήφ, ὅτι πάλιν οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι ἤλθαν φέροντες καὶ τὸν μικρότερόν των ἀδελφόν, ἐπρόσταξε τὸν οἰκονόμον τοῦ νὰ τοὺς εἰσάξῃ εἰς τὸν οἶκόν του καὶ νὰ ἐτοιμάσῃ λαμπρὸν συμπόσιον. Ἐκείνοι δὲ ἐφοβοῦντο μήπως συκοφαντηθῶσι διὰ τὸ ἀργύριον, τὸ ὅποιον εἶχαν εὑρεῖ εἰς τοὺς σάκκους των· ὅθεν, ἀπολογούμενοι πρὸς τὸν οἰκονόμον εἶπαν· Ἡμεῖς, κύριε ἤλασμεν καὶ ἄλλην μίαν φορὰν πρότερον ἐδῶ. Ἐπιστρέψαντες δὲ εἰς τὰ ἴδια, ἠύραμεν τοῦ σίτου τὴν τιμὴν ἕκαστος εἰς τοὺς σάκκους του· δὲν ἠξέυραμεν ὅμως πῶς τοῦτο ἔγινεν ἀλλ' ἰδοὺ ἐφέραμεν καὶ τὸ ἀργύριον ἐκεῖνο, καὶ ἄλλο πρὸς ἀγοράν σίτον. — Μὴ φοβῆσθε! τοὺς λέγει ὁ οἰκονόμος. Ἐπειτα δὲ ἔφερε πρὸς αὐτοὺς τὸν Συμεὼν.

§. 59. Παρουσιάζεται εἰς τὸν Ἰωσήφ.

Ἐπειτα δὲ ὁ Ἰωσήφ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. ὅπου οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἐπρόσμεναν, καὶ πεσόντες ἐπροσκύνησαν αὐτόν, καὶ ἐπρόσφεραν εἰς αὐτόν τὰ δῶρα των. Ἐδέχθη δὲ αὐτοὺς ὁ Ἰωσήφ εὐμενῶς, καὶ τοὺς ἠρώτησεν ἂν ὁ γεινὴ καὶ ζῇ ἐκεῖνος, καὶ προβλέψας εἰς τὸν Βενιαμίν, εἶπεν· Οὗτος εἶναι ὁ μικρότερός σας ἀδελφός, ὅστις εἶχε μείνει μετὰ τὸν πατέρα σας εἰς τὸν οἶκον. Καὶ πάλιν πρὸς αὐτόν ταῦτον εἶπεν· Ὁ Θεὸς τέκνον νὰ σὲ ἐλεήσῃ! Μετὰ δὲ τοῦτο ἐπαρამείρισεν εἰς τὸ ταμεῖόν του διότι ἐταράχθη ἡ καρδιά του, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐγένεσαν ἀπὸ δάκρυα.

§. 60. Ὁ Ἰωσήφ συμποσιάζει τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς ἀποπέμπει.

Ὁ Ἰωσήφ, ἀποῦ ἔνιψε τὸ πρόσωπόν του, ἤλθε πάλιν καὶ ἐπρόσταξε νὰ φέρωσι φαγητὰ. Τότε ἐμοίρασεν εἰς ἕκαστον ἑκάς μερίδας, εἰς δὲ τὸν Βεν-

νιαμίν πενταπλασίως μεγαλειτέραν. Ἀφοῦ δὲ ἔπραξαν, ἔπιαν καὶ συνευφράνθησαν, ἐπρόσταξεν ὁ Ἰωσήφ τὸν οἰκονόμον νὰ γεμίσῃ τοὺς σάκκους ἐκείνων μὲ σίτον, καὶ εἰς τὸ στόμα τῶν σάκκων νὰ βάλῃ καὶ τὸ ἀργύριον ἐκάστου, εἰς τὸν σάκκον ὁμῶς τοῦ Βενιαμίν νὰ κρύψῃ καὶ τὸ ἀργυρεὺν ποτήριόν του. Ὁ δὲ οἰκονόμος ἔκαμεν ὅλα, καθὼς ἐπροστάχθη.

§. 61. Ὁ Ἰωσήφ στέλλει εἰς δώζιν αὐτῶν.

Τὴν ἐπαύριον συναθροίσαντο οἱ ἐκείνων. Πρὸ τοῦ δὲ ν' ἀπομακρυνθῶσι πολὺ ἀπὸ τὴν πόλιν, ἔταξε τὸν οἰκονόμον του καὶ τὴν λέγει. Δώξε τοὺς ἀνθρώπους καὶ δίδου τὴν ῥῥάσῃς εἰπὲ πρὸς αὐτούς· « Διὰ τί ἀνταπεδώσατε κακὸν ἀντὶ καλοῦ; Ἐκλέψατε τὸ ἀργυρεὺν ποτήριον μὲ τὸ ὅποιον ὁ κύριός μου πίνει! τὸ ἔργον σας τοῦτο εἶναι κακόν. » — Ὁ Οἰκονόμος κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Ἰωσήφ ἔτρεξε κατόπιν αὐτῶν καὶ τοὺς ἀνείδισε διὰ τὴν κλοπὴν.

§. 62. Τὸ ποτήριον εὐρίσκεται εἰς τοῦ Βενιαμίν τὸν σάκκον.

Οἱ ἀδελφοὶ δὲ τοῦ Ἰωσήφ ἀπεκρίθησαν εἰς τὸν οἰκονόμον· Τὸ ἀνουςιούργημα τοῦτο εἶναι παντάπασιν ἀνοίκιον εἰς ἡμᾶς· ἐπειδὴ, ἀφοῦ τὸ εὑρεθὲν εἰς τοὺς σάκκους ἀργύριον ἐπεστρέψαμεν πῶς ἦτο δυνατόν νὰ κλέψωμεν τὸ ποτήριον; Εἰς ὅποιον ἀπὸ ἡμᾶς λοιπὸν εὔρης τὸ ποτήριον, αὗθις θανατωθῇ. — Ταῦτα δὲ εἰπόντες, εὐθὺς ἐξεφόρτωσαν καὶ ἤνοιξαν τοὺς σάκκους. Ἐκεῖνος δὲ ἐσκάλισε καὶ ἤρθε το ποτήριον εἰς τοῦ Βενιαμίν τὸν σάκκον.

§. 63. Ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν πόλιν περίλυποι.

Τότε δὲ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ περίλυποι ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν πόλιν καὶ παρουσιασθέντες εἰς τὸν Ἰωσήφ, πίπτουσιν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἐκεῖνος δὲ πρὸς αὐτοὺς λέγει· « Πῶς ἐτολμήσατε νὰ κάμετε τὸ κακούργημα τοῦτο; » Ὁ δὲ Ἰούδας εἶπεν Ὁμολογῶ· τὸ πᾶν εἶναι προφανές, δὲν ἔχομεν πῶς νὰ δικαιολογηθῶμεν, οὐδὲ τολμῶμεν νὰ ζητήσωμεν ἢ νὰ ἐλπίσωμεν συγγνώμην. Ὅλοι λοιπὸν ἡμεῖς ἡμεῖθα δοῦλοι σου. » Ποτὲ δὲν δύναται νὰ γείνη τοῦτο εἶπεν ὁ Ἰωσήφ· ἀλλ' ἐκεῖνος μόνον εἰς τὸν ὅποιον εὑρέθη τὸ ποτήριον θὰ ἦναι δούλος μου. Ἔσεῖς δὲ οἱ ἄλλοι ὑπάγετε ἐλεύθεροι εἰς τὸν πατέρα σας.

§. 64. Ὁ Ἰούδας ζητεῖ νὰ μείνῃ δούλος ἀντὶ τοῦ Βενιαμίν.

Τότε ὁ Ἰούδας πλησιάσας πρὸς τὸν Ἰωσήφ. Σὲ παρακαλῶ, εἶπε, νὰ μὲ ἀκροασθῇς εὐμενῶς. Ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀγαπᾷ τὸ παιδίον καθ' ὑπερβολὴν, καὶ δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τὸ συναποστείλῃ. Καὶ ἐγὼ δὲν ἠμάρτεσα νὰ λάβω τοῦτο ἀπ' ἐκείνου, ἐνόσῃ δὲν ἐγγυήην ὅτι θὰ ἦναι ἐκτὸς παντὸς κινδύνου. Ἐάν λοιπὸν ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν πατέρα ἡμῶν χωρὶς τὸ παιδίον, ἢ λύπη θὰ τὸν θανατώσῃ. Ὅθεν σὲ παρακαλῶ θερμῶς ν' ἀφήσῃς τὸ παιδίον νὰ ἀπέλθῃ καὶ νὰ κρατήσῃς ἐμὲ δούλον. Ἐγὼ ἀναδέχομαι τὴν τιμωρίαν, τῆς ὁποίας αὐτὸ εἶναι ἄξιον.

§. 65. Ὁ Ἰωσήφ γνωρίζεται εἰς τοὺς ἀδελφούς του.

Ἐν τοσοῦτῳ δὲ ὁ Ἰωσήφ μὲν εὐδυνήθη νὰ κρατηθῇ. Ὅθεν ἐπρόσταξεν ἔλθαι τοὺς παρόντας Αἰγυπτίους νὰ παραμερίσωσι. Τότε κλαίων εἶπε μεγαλοφώνως· Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰωσήφ! Ζῇ ἀκόμη ὁ πατὴρ μου; — Ἐκεῖνοι ἀπὸ τὴν μεγάλην ταραχὴν τῆς ψυχῆς των δὲν ἐδύναντο νὰ ἀποκριθῶσι. Ὁ Ἰωσήφ λοιπὸν λέγει πρὸς αὐτούς· Ἐλάτε κοντὰ μου! Ἐγὼ εἶμαι Ἰωσήφ.

ὁ ἀδελφός σας, τὸν ὅποιον ἐπωλήσατε εἰς τοὺς ἐμπόρους τοὺς ἐρχομένους πρὸς τὰ ἔδω. Μὴ φοβείσθε! τοῦτο ἔγινε ἐκ θείας προνοίας, διὰ νὰ φροντίσω περὶ τῆς σωτηρίας σας.

§ 66. Τοὺς παραγγέλλει νὰ καταβιβάσωσι τὸν πατέρα εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Ἰωσήφ ἀγκαλιάζει τὸν ἀδελφὸν τοῦ Βενιαμὶν καὶ τὸν καταβρέχει μὲ δάκρυα· ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς συνδακρύνων καταφιλεῖ, καὶ τοὺς λέγει· Σπεύσατε πρὸς τὸν πατέρα μου· ἀναγγεῖλάτε του ὅτι ζῶ, καὶ ὅτι κοντὰ εἰς τὸν Φαραῶ ἔχω πρᾶξις· ἀναμὶν· καὶ πείσατέ τον νὰ συμμετοικήσῃ πανοικεῖ εἰς τὴν Αἴγυπτον.

§. 67. Ὁ Φαραῶ στέλλει δῶρα καὶ ἀμάρξας πρὸς τὸν Ἰακώβ.

Καθὼς δὲ ἡ φήμη τῆς ἐλεύσεως τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ Φαραῶ, εὐθύς ἔδωσεν εἰς αὐτοὺς δῶρα πρὸς τὸν πατέρα των καὶ τοὺς παρήγγειλε ταῦτα λέγων· Φέρετε ἔδω τὸν πατέρα σας καὶ ὅλην αὐτοῦ τὴν οἰκογένειαν. Μὴ φροντίζετε τόσον διὰ τὰ σκεύη σας· ἐπειδὴ, ὅ,τι σὰς χρεῖασθῇ, ἐγὼ σὰς τὰ δίδω, καὶ ὅλα τῆς Αἰγύπτου τὰ ἀγαθὰ ἐδιδά σας θὰ εἶναι. Ἔστειλε δὲ καὶ ἀμάρξας διὰ νὰ μεταβιβάσωσι τὸν γηραιὸν καὶ τὰ παιδιά καὶ τὰς γυναῖκας.

§. 68. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἀναγγέλλουσιν εἰς τὸν πατέρα ὅτι ἐκεῖνος ζῇ.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ, ἐπιστρέψαντες ταχέως, ἀναγγέλλουσιν εἰς τὸν Ἰακώβ ὅτι ἐκεῖνος ζῇ καὶ εἶναι ἄρχων ὅλης τῆς Αἰγύπτου. Ἀκούσας δὲ τὴν ἀγγελίαν ταύτην ὁ Ἰακώβ, ὥς ἀπὸ βαθύν ὕπνον σηκωθείς, ἔμεινεν ἐκστατικός, οὐδ' ἤθελε πρότερον νὰ δώσῃ πίστιν εἰς τοὺς λόγους τῶν υἱῶν του. Ἀλλ' ἰδὼν τὰ δῶρα καὶ τὰς ἀμάρξας, τὰ σταλμένα ἀπὸ τὸν Ἰωσήφ, ἔλαβεν ἀναψυχὴν καὶ εἶπεν· « Εὐχαριστοῦμαι ὅτι ὁ υἱός μου ὁ Ἰωσήφ ζῇ! Θὰ ὑπάγω λοιπὸν νὰ τὸν ἶδω, πρὶν ἀποθάνω. »

§. 69. Ὁ Ἰακώβ ἀναχωρεῖ πανοικεῖ εἰς Αἴγυπτον.

Ἀναχωρήσας δὲ ὁ Ἰακώβ μὲ τοὺς υἱούς καὶ μὲ τοὺς ἐγγόνους του, ἔφθασεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ προαπέστειλε τὸν Ἰούδαν, διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Ἰωσήφ περὶ τοῦ φθασμοῦ του. Περσευθὺς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἐξέρχεται εἰς συναπάντησιν τοῦ πατρὸς, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἔπεσεν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ κλαίων θερμῶς. Τότε δὲ ὁ Ἰακώβ εἶπε· « Τώρα θὰ ἀποθάνω εὐχαρίστως· διότι ἡ-ζιώθην νὰ ἶδω τό πρόσωπόν σου καὶ νὰ σὲ ἀφήσω μετ', ἐμὲ ζῶντα! »

§. 70. Ὁ Ἰωσήφ ἀναγγέλει εἰς τὸν Φαραῶ τὴν ἔλευσιν τοῦ πατρὸς του.

Ὁ Ἰωσήφ ἦλθε πρὸς τὸν Φαραῶ, καὶ ἀνηγγεῖλεν εἰς αὐτόν, ὅτι ὁ πατὴρ του ἔφθασε· συγχρόνως δὲ παρέστησεν εἰς τὸν βασιλέα καὶ πέντε ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του. Ὁ δὲ Φαραῶ πρῶτον ἠρώτησεν αὐτοὺς τί ἔργον εἶχαν, καὶ ἀκούσας, ὅτι ποιμένες προβάτων ἦσαν καὶ κτηνοτρόφοι, εἶπε πρὸς τὸν Ἰωσήφ· « Ἰδοὺ ἡ Αἴγυπτος εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου! Φρόντισε λοιπὸν νὰ κατοικήσῃς τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς σου εἰς τὸν πλέον καλῆτερον τόπον. Ἐὰν δὲ ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι τινὲς ἄνθρωποι ἄξιοι καὶ συνετοί, κατὰ στήσέ τους ἐπιστάτας τῶν κτηνῶν μου. »

§. 71. Ἐμφανίζει τὸν πατέρα του εἰς τὸν Φαραῶ.

Ὁ Ἰωσήφ παρέστησεν καὶ τὸν πατέρα του εἰς τὸν Φαραῶ, ὅστις, ἀφοῦ ἐδέχθη τὴν ἀσπασμὸν ἀπὸ τὸν Ἰακώβ, τὸν ἠρώτησε πύσων ἐτῶν ἦτον ἡ ἡλικία

του.—Ὁ δὲ Ἰακώβ ἀπεκρίθη πρὸς τὸν βασιλέα· Ἐΐχσα ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη, οὐδὲ ἑφθάσα τὰ μακάρια γηρατεῖα τῶν πατέρων μου. — Ἐπειτα δὲ, ἀφ' οὗ εὐλόγησε τὸν βασιλέα, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἑκατοίκησε τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς εἰς τὸ πλέον ἐξαίρετον μέρος τῆς γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐχορήγησεν εἰς αὐτοὺς ἀφθονίαν πάντων τῶν ἀγαθῶν.

§. 72. Ὁ Ἰακώβ ζητεῖ νὰ ταφῇ εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων του.

Ὁ Ἰακώβ μετὰ τὴν ἀφθονίαν μετοικεσίαν ἔζησε δεκαεπτὰ ἔτη. Ὅτε δὲ ἠσθάνθη ὅτι ἐπὶ τῇ ἐσχάτῃ ἐξελος τῆς ζωῆς του, καλέσας τὸν Ἰωσήφ, εἶπεν· « Ἐάν με ἀγαπᾷς, ἡρώτησόν με ὅτι κάμνεις, τὸ ὅποιον σοῦ ζητῶ· νὰ μὴ μὲ » θάψῃς δηλαδὴ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ νὰ ἐκρέρῃς τὸ σῶμά μου ἀπὸ τὴν » γῆν ταύτην, καὶ νὰ τὸ κρύψῃς εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων μου. » — Ὁ δὲ Ἰωσήφ.— Κάμνω, εἶπεν, ὅ,τι μὲ προστάζεις πάτερ.— Ὅμως ἐμοὶ λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ἰακώβ, ὅτι βέβαια κάμνεις τοῦτο. — Καὶ ὁ Ἰωσήφ ὤμοσε νὰ φυλάξῃ τὴν παραγγελίαν τοῦ πατρὸς.

§. 73. Ὁ Ἰωσήφ παραστάνει τοὺς δύο τοῦ υἱοῦ εἰς τὸν Ἰακώβ διὰ νὰ τοὺς εὐλογήσῃ.

Ὁ Ἰωσήφ ἐπαρουσίασε τοὺς δύο τοῦ υἱοῦ, τὸν Μανασσὴν καὶ τὸν Ἑφραὶμ, εἰς τὸν πατέρα του διὰ νὰ τοὺς εὐλογήσῃ· καὶ τὸν μὲν πρωτότοκον Μανασσὴν ἔβαλεν εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ γέροντος, τὸν Ἑφραὶμ δὲ τὸν νεώτερον εἰς τὰ ἀριστερά. Ὁ δὲ Ἰακώβ, πιάσας τὰς χεῖρας, ἐπέθεσε τὴν μὲν δεξιάν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἑφραὶμ, τὴν δὲ ἀριστεράν ἐπὶ τὴν τοῦ Μανασσῆ, καὶ οὕτως εὐλόγησε καὶ τοὺς δύο ἐνταυτῷ. Τοῦτο δὲ ἰδὼν ὁ Ἰωσήφ ἐδυσχερестήθη, καὶ ἐπεχείρησε νὰ μεταλλάξῃ τὰς χεῖρας τοῦ πατρὸς. Ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἠθέλησεν, ἀλλ' εἶπεν· Ἡξούρω, τέκνον, ἡξούρω, ὅτι οὗτος εἶναι ὁ πρωτότοκος καὶ ἐκεῖνος ὁ νεώτερος· πλὴν ἐκ προνοίας ἔκαμα τοῦτο.—Οὕτω λοιπὸν ὁ Ἰακώβ ἐπρόκρινε τὸν Ἑφραὶμ ἀπὸ τὸν Μανασσὴν.

§. 74. Ὁ Ἰωσήφ κηδεύει τὸν πατέρα.

Ἰδὼν ὁ Ἰωσήφ, ὅτι ἀπέθανεν ὁ πατήρ του, πίπτει ἐπάνω εἰς τὸν νεκρὸν κλαίων, τὸν κατεφίλησε, καὶ πολὺ τὸν ἐβρόνχισεν. Ἐπειτα δὲ ἐπρόσταξε τοὺς ταριχευτὰς νὰ ταριχεύωσι τὸν νεκρὸν, καὶ οὕτω μετὰ πᾶν ἀδελφῶν καὶ πλήθους πολλοῦ Αἰγυπτίων μετεκόμισαν αὐτὸν εἰς γῆν Χαναάν, Ἐκεῖ δὲ ἔκαμαν τὸν ἐνταφιασμὸν μὲ πένθος μέγα, καὶ ἐκρυψαν τὸν νεκρὸν εἰς τὸ σπήλαιον, ὅπου ἐκοίτοντο ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ Ἰσαάκ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

§. 75. Ὁ Ἰωσήφ παρηγορεῖ τοὺς ἀδελφούς του. Θάνατος αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ, φοβούμενοι μήπως μνησικακῶν τοὺς ἐκδικηθῇ, τὸν ἐξώρκισαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς νὰ τοὺς συγχωρήσῃ διὰ τὴν εἰς αὐτὸν ἀδικίαν. Ὁ δὲ Ἰωσήφ λέγει πρὸς αὐτούς· « Μὴ φοβησθε! Ἐπεὶ ἐμελετήσατε κατ' ἐμοῦ κακὰ, ὁ Θεὸς ὅμως μετέτρεψε τοὺς σκοπούς σας εἰς καλόν! Ἐγὼ θὰ θρέψω καὶ ἐσὰς καὶ τὰς οἰκογενεῖας σας. » — Οὕτω λοιπὸν τοὺς ἐπαρηγόρησε, καὶ ἐλάλησε μὲ πολλὴν ἡλαρότητα πρὸς αὐτούς· Ζήσας δὲ ἑκατὸν καὶ ὀκτὼ ἔτη, καὶ αἰσθανόμενος τὴν ἥραν τοῦ θανάτου πλησιάζουσιν, συνεκάλεσεν αὐτοὺς καὶ τοὺς εἶπεν· « Ἴδού ἐγὼ ἀποθνήσκω. Ὅμως ὁ Θεὸς δὲν θὰ σᾶς ἐγκαταλείψῃ ἀλλὰ θὰ σᾶς εἶναι βοηθὸς καὶ

σκεπαστής, καὶ μίαν ἡμέραν θὰ σὺς ἐξάξῃ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον εἰς τὴν γῆν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ὤμοσε νὰ δώσῃ. Σὺς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ συμπαραλάβετε τότε καὶ τὰ κόκκαλά μου. »— Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέθανεν ἡσυχα. Τὸ δὲ λείψανον τοῦ ἐταριχεύθη καὶ ἐναπετέθη εἰς κιβώτιον.

§. 76. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ καταδυναστεύονται οἱ Ἰσραηλῖται. Ἐντοσοῦτόφ δὲ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ, οἱ Ἰσραηλῖται, κηζήθησαν τόσον, ὥστε ἡ πληθὺς αὐτῶν ἐνέπνευσε τῶν Αἰγυπτίων τὰς καρδίας. Ἀφοῦ δὲ ἀνέθῃ εἰς τὸν θρόνον ἄλλος βασιλεὺς, ὅστις καὶ τὸν Ἰωσήφ δὲν εἶδε, καὶ τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ δὲν ἐνθυμώμενος, τότε αὐτὸς, διὰ τὴν κακώσῃ καὶ νὰ ταπεινώσῃ τοὺς Ἑβραίους, πρῶτον μὲν κατεδυναστεύει αὐτοὺς μὲ βαρέα ἔργα, ἔπειτα δὲ ἐξέδωκε δόγμα νὰ πνίγωνται εἰς τὸν Νεῖλον ὅλα τὰ νεογέννητα αὐτῶν ἀρσενικὰ παιδιὰ. ✕

§. 77. Γέννησις τοῦ Μωϋσέως· ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου 3737.

Μία Ἑβραία ἐγέννησεν ἀρσενικόν, καὶ ἠθέλησε νὰ τὸ φυλάξῃ, διότι τὸ εἶδεν ἁστέιον. Ὅθεν τρεῖς μῆνας τὸ ἔκρυψε· μὴ δυναμένη ὅμως νὰ τὸ φυλάττῃ πλέον κρυμμένον, ἔλαβε κανίστριον σπάρτινον, τὸ ἔχρισε μὲ ἀσφαλτόπισσαν, ἔβαλε τὸ βρέφος μέσα εἰς αὐτὸ, τὸ ἐξέθεσεν εἰς τὸν καλαμῶνα τὸν παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ, καὶ παρήγγειλε τὸ θυγάτριόν της, ἀδελφὴν τοῦ νηπίου νὰ κατασκοπεύῃ μακρόθεν διὰ νὰ ἴδῃ τί θὰ ἀπογείνῃ τὸ παιδίον.

§. 78. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ σώζει τὸ βρέφος.

Ὅχι μετὰ πολὺ κατέβη τοῦ Φαραῶ ἡ θυγάτηρ εἰς τὸν ποταμὸν διὰ νὰ λουσθῇ, καὶ ἰδοῦσα τὸ κανίσριον εἰς τὸν καλαμῶνα, ἔστειλε μίαν ἀπὸ τὰς ἄβρας της διὰ νὰ τῆς τὸ φέρῃ. Ἀφοῦ δὲ τὸ ἦνοιξε καὶ εἶδε μέσα εἰς αὐτὸ νήπιον κλαυθμουρίζον, τὸ εὐσπλαγχνίσθη, καὶ εἶπε· « Τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῶν Ἑβραίων. » Τότε δὲ καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ βρέφους προσελθοῦσα, εἶπε· Θέλεις νὰ σοῦ προσκαλέσω Ἑβραίαν γυναῖκα, διὰ νὰ θρέψῃ τὸ παιδίον; Καὶ ἔκραξε τὴν μητέρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ ἐγγείρισε τὸ βρέφος διὰ νὰ τὸ θρέψῃ καὶ τῆς ὑπεσχέθη νὰ τὴν πληρόνῃ οὕτω λοιπὸν ἡ μήτηρ ἔθρεψε τὸν υἱὸν της, καὶ ἀφοῦ ἐμεγάλωσε τὸν παρέδωκεν εἰς τοῦ Φαραῶ τὴν θυγατέρα ἡ ὁποία καὶ τὸν υἱοθέτησεν, ὀνομάσασα αὐτὸν Μωϋσῆν, ἥγουν ὕδατῶστος.

§. 79. Ὁ Μωϋσῆς ἐπιχειρεῖ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν λαὸν τοῦ.

Ὁ Μωϋσῆς, γηραλέος ἤδη, ἔρχεται κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν Φαραῶ, καὶ εἰς ὄνομα αὐτοῦ τὸν προστάζει νὰ ἀποστείλῃ τοὺς Ἑβραίους. Ἀλλ' ὁ ἀσεβὴς βασιλεὺς δὲν θέλει νὰ ὑπακούσῃ εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν προσταγὴν. Ὅθεν ὁ Μωϋσῆς, διὰ νὰ νικήσῃ τοῦ Φαραῶ τὴν σκληροκαρδίαν, κάμνει πολλὰ καὶ ἐξαισία τεράστια, τὰ ὅποια ὀνομάζονται πληγαὶ τῆς Αἰγύπτου. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὅχι ὀλιγώτερον ὁ Φαραῶ ἐπέμενεν εἰς τὴν ἰσχυρογνωμίαν του, ὁ Θεὸς σκοτίζει τὸν προτότοκον αὐτοῦ υἱὸν καὶ ὅλα τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων. Τελευταῖον δὲ, νικηθεὶς ἀπὸ φόβον ὁ βασιλεὺς, πείθεται, καὶ εἰς τοὺς Ἑβραίους συγγνώμην νὰ ἀναχωρήσῃ.

§ 80. Οἱ Ἑβραῖοι ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ὠδηγούμενοι ἀπὸ σὺλον πύρινον. Ἐξῆλθον δὲ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον οἱ Ἑβραῖοι ὡς ἑξακόσαιο χιλιάδες ἀνδρῶν, πλὴν τῶν παιδίων καὶ τῶν ἐπιμίκτων. Ἐμπρὸς δὲ αὐτῶν ἐπροπορεύετο στύλος νεφέλης τὴν ἡμέραν, καὶ στύλος πυρὸς τὴν νύκτα ὡς ὁδηγός, καὶ εἰς διάστημα τεσσαράκοντα ἐτῶν ποτὲ δὲν ἔλειψεν ὁ στύλος οὗτος. Μετ' ὀλίγου δὲ ἡμέρας τὸ πλῆθος τῶν Ἑβραίων ἐφθασεν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

§. 81. Ὁ Μωϋσῆς διαιρεῖ τὰ ὕδατα.

Μετ' ὀλίγον δὲ ὥστε νηστενόνησεν ὁ Φαραὼ, ὅτι ἐξαπέστειλε τύσας χιλιάδας ἀνθρώπων καὶ συναγὰς πλῆθος στρατευμάτων καταδίωκεν αὐτούς. Βλέποντες δὲ οἱ Ἑβραῖοι, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐν μέρος ἐκλείοντο ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τοὺς καταδίωκεν ὁ Φαραὼ μὲ ὄλην τὴν δύναμιν, ἐκυριεύθησαν ἀπὸ μέγαν φόβον. Ἀλλὰ τότε ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν· « Ἐξάπλωσε τὴν δεξιάν σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ διαίρεσε τὰ ὕδατα, διὰ νὰ διαβῶσιν οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ δι' αὐτῆς ὡς διὰ ξηρᾶς. »

§. 82. Οἱ Ἑβραῖοι διαβαίνουνσι τὴν θάλασσαν μὲ ἀβρόχους πόδας.

Ἐξαμεν ὁ Μωϋσῆς καθὼς ἐπροστάχθη. Καθὼς δὲ ἐξῆπλωσεν ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν χεῖρα, εὐθὺς τὰ ὕδατα διηρέθησαν καὶ ἐσωρεύθησαν ἀπὸ τοῦ ἐν καὶ ἀπὸ τοῦ ἄλλο μέρος, καὶ ἄνεμος προσέτι σφοδρὸς ἐφόσησε καὶ ἐξήρπανε τὸν πάτον. Τότε πλέον καὶ οἱ Ἑβραῖοι ἐπεξοφόρησαν διὰ τῆς ξηρᾶς θαλάσσης, καθότι τὰ ὕδατα ἐστέκοντο ἀπὸ τὰ δεξιὰ καὶ ἀπὸ τὰ ἀριστερὰ αὐτῶν ὡς τεῖχος. Καὶ ὁ Φαραὼ δὲ, ἀκολουθῶν καταπόδας τοὺς Ἑβραίους, ἐμβαίνει μὲ ὄλην τὴν στρατιάν εἰς τὴν θάλασσαν, μὴ ὑποπτεύων ποσῶς αὐτὴν.

§. 83. Οἱ Αἰγύπτιοι καταπίνονται εἰς τὰ κύματα.

Καθὼς δὲ οἱ Αἰγύπτιοι ἐπροχώρησαν εἰς τὸ μέσον τῆς θαλάσσης, ὁ Κύριος ἀναπαδογύρισε τὰ ἄρματα αὐτῶν, καὶ κατέβαλε τοὺς ἵππους. Κατακυριευθέντες δὲ ἀπὸ φόβον, ἤρχισαν νὰ φεύγωσιν· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐπρόσταξε τὸν Μωϋσῆν νὰ ἐξαπλώσῃ πάλιν τὴν χεῖρά του ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Ὑπήκουσε λοιπὸν ὁ Μωϋσῆς, καὶ εὐθὺς τὰ ὕδατα ἐπέστρεψαν, καὶ ἐσκέπασαν τοὺς Αἰγυπτίους καὶ τὰ ἄρματα καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν, ὥστε ἐπνίγησαν ὅλοι εἰς τὰ κύματα, καὶ δὲν διεσώθη οὐδὲ ἓνας, διὰ νὰ μηνύσῃ τὴν τήσιν καταστροφὴν. Οὕτως ὁ Θεὸς ἔσωσε τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τὴν αἰσχρὰν δουλείαν τῶν Αἰγυπτίων.

§. 84. Ὁ Θεὸς τρέφει τὸν λαὸν του εἰς τὴν ἔρημον.

Διαβάντες δὲ οἱ Ἰσραηλίται τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, περιεπλανήθησαν πολὺν καιρὸν εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἐπειδὴ τοὺς ἔλειπεν ἄρτος, ὁ Θεὸς τοὺς διέθρεψε· διότι εἰς διάστημα τεσσαράκοντα ἐτῶν ἐπιπτε καθ' ἑκάστην ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τροφή, τὴν ὁποῖαν ὠνόμασαν μάννα. Εἶχε δὲ τὸ μάννα γεῦσιν σμιγμύδαλεως μελιζυμώτου. Ἐλειψε προσέτι καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ὁ Μωϋσῆς κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐκτύπησε πέτραν, καὶ ἔρρευσεν πηγαὶ γλυκεροῦ ὕδατος.

§. 85. Ὁ Θεὸς δημοσιεύει τὸν νόμον του εἰς τὸ μέσον ἁγίων καὶ θρανίων.

Τὸν τρίτον μῆνα μετὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τὴν Αἴγυπτον, φθάσαντες οἱ Ἰσραη-

λίται εἰς τὸ ὕψος Σινᾶ. Ἐδῶ δὲ ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς νόμους με προπα-
ρασκευὴν φοβεράν. Ἠρχισαν δηλαδὴ νὰ ἀκούωνται βρονταί, ν' ἀστράπτωσιν
ἀστραπαί, νέφος καταπυκνὸν ἐσκέπαζε τὸ ὕψος καὶ φωναὶ σάλπιγγος περιή-
χουν τρομερά. Ὁ δὲ λαὸς περίφοβος ἐστέκετο εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ὄρους, καὶ
ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτοῦ ἐλάλει ἀπὸ τοῦ μέσου νεφέλης, ἀνάμεσα εἰς ἀστραπάς καὶ
βροντάς.

§. 86. Τὰ κεφαλαίωδη ἄρθρα τοῦ αἵματος.

Ταῦτα εἶναι τὰ λόγια τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἐλάλει. Ἐγὼ εἶμαι Κύριος ὁ
» Θεὸς σου, ὅστις σὲ ἐβγαλε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἀπὸ τὴν δουλείαν τῶν
» Αἰγυπτίων σὲ ἠλευθέρωσα. Νὰ μὴν ἔχῃς ἄλλοτελους Θεούς· ἐγὼ μόνον
» εἶμαι Θεός, καὶ πλὴν ἐμοῦ δὲν εἶναι ἄλλος. Νὰ μὴ λαμβάνῃς τὸ ὄνομα
» τοῦ Θεοῦ σου εἰς μάτην καὶ χωρὶς αἰτίας. Τὸ σάββατον νὰ μὴ κάμνῃς
» κανὲν ἔργον. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Νὰ μὴ φονεύῃς.
» Νὰ μὴ μοιχεύῃς. Νὰ μὴ κλέπτῃς. Νὰ μὴ δίδῃς ψευδῆ μαρτυρίαν κατὰ
» τοῦ πλησίον σου. Νὰ μὴ ἐπιθυμῇς τὸ κτῆμα τοῦ ἄλλου.»

§. 87. Κατασκευὴ τῆς σκηνῆς καὶ τῆς κιβωτοῦ. Ὁ Μωϋσῆς ἀποθνῆσκει.

Ὁ Μωϋσῆς κατὰ παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ ἐπρόσταξε νὰ κατασκευασθῇ ἡ
σκηνὴ ἀπὸ δέρματα καὶ παραπετάσματα πολυτιμώτατα, ἔτι δὲ καὶ ἡ κιβω-
τὸς τῆς διαθήκης ἐνδεσδυμένη με καθαρὸν χρυσόν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔβαλε τὰς
πλάκας τοῦ θείου νόμου. Ἐνῶ δὲ εἶχε κατ' ἐνώπιόν του τὴν γῆν τῆς ἐπαγ-
γγελίας, ἀπέθανεν ὁ ἀνὴρ οὗτος, διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὰς ἄλλας του ἀρετὰς εἶ-
ναι ἀξιοθαύμαστος. Ὁ λαὸς ἐπένθησεν αὐτὸν ἡμέρας τριάκοντα, καὶ τὸν δι-
εδέχθη ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὁ Μωϋσῆς εἶχε προλαβόντως
ἀναδείξει διαδοχόν του.

§. 88. Οἱ Ἰσραηλῖται ὑπὸ τὸν Ἰησοῦν διαβαίνουν τὸν Ἰορδάνην
με ἀβρόχους πόδας.

Διὰ νὰ ἔμβωσιν οἱ Ἰσραηλῖται τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἐχρειάζετο νὰ δια-
βῶσι τὸν Ἰορδάνην. Ἀλλ' οὔτε πλοῖα εἶχον αὐτοί, καὶ ὁ ποταμὸς, καταβρέων
δὲν ἦτο διαβατός. Εἰς ταύτην δὲ τὴν ἀμνηχανίαν ὁ Θεὸς ἐρχεται εἰς βοήθει-
αν αὐτῶν· ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς ἐπρόσταξε τοὺς βασιτάζοντας τὴν κιβωτὸν τῆς
διαθήκης νὰ προπορεύωνται, καὶ τὸν λαὸν νὰ ἀκολουθῇ. Καθὼς δὲ ἡ κιβωτὸς
ἐπλησίασεν, εὐθὺς τὰ ὕδατα τοῦ Ἰορδάνου ἐχωρίσθησαν, καὶ τὰ μὲν ἐστάθη-
σαν ἄνω ὡς τείχος, τὰ δὲ κάτω ἔρρευσαν, καὶ ἄφησαν τὸ ρεῖθρον ξηρὸν.

Ὁ Ἰησοῦς ἀνεγείρει μνημεῖον.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐπορεύοντο διὰ τοῦ ρεῖθρου ξηροῦ, ἕως ὅτου ἔφθασαν εἰς
τὴν ἀντικρὺν ὄχθην. Τότε καὶ τὰ ὕδατα ἐπανῆλθον εἰς τὴν προτέραν των
κατάστασιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλαβε δώδεκα λίθους ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ ποταμοῦ
καὶ τοὺς ἔστησεν ἐκεῖ, διὰ νὰ ᾔναι μνημόσυνον αἰώνιον τοῦ πράγματος, τὸ
ὁποῖον ἔγεινε, καὶ ἔπειτα εἶπε πρὸς τοὺς Ἑβραίους· « Ὅταν σὰς ἐρωτήσωσι
τὰ τέκνα σας, τί σημαίνει τῶν λίθων τούτων ἡ συσώρευσις; νὰ τοὺς ἀπο-
κρίνησθε· Με ἀβρόχους πόδας διεπεράσαμεν τὸν Ἰορδάνην τοῦτο, καὶ διὰ
τοῦτο οἱ λίθοι οὗτοι ἐτέθησαν εἰς μνημόσυνον αἰώνιον, διὰ νὰ μάθωσιν πᾶ-
σι εἶναι τοῦ Θεοῦ ἡ δύναμις. »

§. 90. Τὰ τείχη τῆς Ἱεριχῶ πίπτουσιν ἀπ' ἐαυτῶν.

ἦτον εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα πόλις μὲ ἰσχυρότατα τείχη καὶ πύργους ὡχυρωμένη, ἥτις ὀνομαζέτο Ἱεριχῶ, καὶ δυσκόλως ἐπυλεμείτο καὶ ἐπολιορκείτο ὁ Ἰησοῦς δὲ εἰς τὴν θείαν βοήθειαν θαρρῶν δὲν ἐκτύπησε τὴν πόλιν μὲ ὄπλα ἢ δυνάμει, ἀλλ' ἐπρόσταξε νὰ περιφέρωσι τὴν κιβωτὸν δόλογυρα εἰς τὰ τείχη, καὶ τοὺς ἱερεῖς νὰ παλπίζωσιν. Ἀφοῦ δὲ ἡ κιβωτὸς περιφέρθη ἐπτάκις, τὰ τείχη πάσαντο καὶ οἱ πύργοι ἐσωροβολιάσθησαν, καὶ μετὰ τοῦτο ἡ πόλις ἐκυριεύθη καὶ ὀχυρώθη.

§. 91. Ὁ Ἰησοῦς σταματᾷ τὸν ἥλιον.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Χαναάν ἐνωθέντες, ἐβγῆκαν ἐναντίον τῶν Εβραίων. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «Μὴ φοβηθῇς αὐτούς! ἡ νίκη ἰδική σου εἶναι.» Ὁ Ἰησοῦς λοιπὸν ὤρμησε κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. Ἐνῶ δὲ αὐτοὶ ἔφευγαν, ἔπεσαν ὡς γάλαζα λίθοι μεγάλοι ἀπὸ τὸν οὐρανόν, καὶ πολλοὺς ἐσκότωσαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔκλινεν ἡ ἡμέρα πρὸς τὸ ἑσπέρας, πρὸ τοῦ νὰ τελειωθῇ τὸ ἔργον, ὁ Ἰησοῦς ἐπρόσταξε τὸν ἥλιον νὰ σταθῇ. Καὶ τῶνόντι ὁ ἥλιος ἐστάθη καὶ ἐξέτεινε τὴν ἡμέραν ἕως ὅτου ἡφανίσθη τὸ στράτευμα τῶν ἐναντίων.

§. 92. Ὁ Ἰησοῦς κατχισταίνει τοὺς Εβραῖους εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας καὶ ἀποθνήσκει 3884.

Ὁ Ἰησοῦς, ἀφοῦ ἐνίκηθησαν καὶ ἐχειρώθησαν ὅλα τῆς Παλαιστίνης τὰ ἔθνη, κατέστησε τοὺς Εβραίους εἰς τὴν προδιωρισμένην γῆν πρὸς κατοικίαν των, ἐμοίρασεν εἰς ἑκάστην φυλὴν τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς πόλεις, ὅσα ἐκυριεύθησαν, καὶ ἔπειτα ἐτελεύτησε. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡ ὑπεράττη ἐξουσία μετεφέρθη εἰς τοὺς Ἱεριεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων διέπρεψεν ὁ Γεδεὼν, ὁ Σαμψών καὶ ὁ Σαμουήλ. Ἐκτοτε δὲ ἡ τύχη τῶν Εβραίων ἦτο διάφορος διὰ τὰ διάφορα ἔθνη αὐτῶν. Ἐπειδὴ αὐτοὶ πολλάκις ἠμάρτησαν εἰς τὸν Θεόν, καὶ τότε, στερούμενοι ἀπὸ τὴν θείαν προστασίαν, ἐνίκηοντο ἀπὸ τοὺς πολεμίους καὶ ἐχειρόνοντο ἀπ' αὐτούς· ὁσάκις ὅμως ἐπέστρεφον εἰς τὸν Θεόν, καὶ τὴν βοήθειαν αὐτοῦ ἐπεκαλοῦντο, αὐτὸς ἐξίλεόνατο καὶ τοὺς ἡλευθέρωνε.

§. 93. Ἄγγελος Κυρίου στέλλει τὸν Γεδεὼν νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν λαόν του.

Οἱ Εβραῖοι καταδυναστεύμενοι ἀπὸ τοὺς Μαδιανίτας, ἐπικαλοῦνται τὴν θείαν βοήθειαν. Ὁ δὲ Θεὸς εἰσακούσας τὴν δέησιν αὐτῶν, στέλλει ἄγγελον εἰς τὸν Γεδεὼν. Ὁ δὲ ἄγγελος ἐμφανισθεὶς εἰς τὸν Γεδεὼν, λέγει· «Ὁ Κύριος μαζὴ σου ἄνερ κραταίει· Ἐὰν ὁ Κύριος ἀποκρίνεται ὁ Γεδεὼν, εἶναι μαζὴ μας, διὰ τί καταβλήθωμεθα ἀπὸ σκληρὰν δουλείαν;— Ἐγὼ θάρρος, τὸν λέγει ὁ ἄγγελος· ἐπὶ θά ἐλευθερώσῃς τὸν λαόν σου ἀπὸ τὴν δουλείαν τῶν Μαδιανιτῶν.»—Ὁ Γεδεὼν τὸ πρῶτον δὲν ἤθελε νὰ ἀναλάβῃ τόσον βάρος· ἀλλ' ὁμως μὲ διπλοὺν θαῦμα βεβαιωθείς τὴν θείαν ἀντίληψιν, δὲν ἀπαρνέεται τὸ ἐπιχειρήμα.

§. 94. Ὁ Γεδεὼν ἐκστρατεύει κατὰ τῶν Μαδιανιτῶν.

Ὁ Γεδεὼν, συνάξας στράτευμα, ἐκίνησε μὲ τριάντονα καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἐκστρατοπέδευσε καταντικρὺ τῶν ἐναντίων. Εἰς δὲ τῶν Μαδιανιτῶν τὸ σκατόπεδον ἦτον ἄπειρον τὸ πλῆθος, διότι μὲ αὐτοὺς ἠνώθη καὶ τῶν Ἀμαληκιτῶν ὁ βασιλεὺς. Καὶ ὅμως ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Γεδεὼν· «Δὲν

χρηρίζεσαι τόσας χιλιάδας, ἀλλ' ἀπόστειλε τοὺς ἄλλους ὅλους καὶ κράτησε μόνον τριακοσίους, μήπως ἀποδώσωσι τὴν νίκην εἰς τὴν ἀνδρείαν των καὶ οὐχ εἰς τὴν θεῖαν δύναμιν. υ—Ὁ Γεδεὼν λοιπὸν διαιρέσας εἰς τρία τοὺς τριακοσίους, ἔδωκεν εἰς ἕκαστον αὐτῶν σάλπιγγα καὶ κεραμὴν λήγνην, εἰς τὴν ὅποιαν ἦτον λαμπὰς ἀναμμένη. Οὗτοι δὲ τὰ μεσάνυχτα εἰσπηδήσαντες εἰς τῶν πολεμίων τὸ στρατόπεδον, ἤρχισαν νὰ σαλπίζωσι, καὶ τὰς λαγῆνους νὰ συγκροβώσκει. Οἱ δὲ Μεδιανῖται, ἀκούσαντες τὴν ἀνάστην τῶν σαλπίγγων, καὶ ἰδόντες τὸ φῶς τῶν λαμπάδων συνετάραχθησαν καὶ περίφοβοι ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν, ὅπου ἕκαστος ἐδυνήθη, καὶ πολλοὶ ἐν ἐγύρισιν τὰς μαχαίρας των κατ' ἀλλήλων, καὶ ἐφονεύθησαν ἀναμεταξύ των. Ὁ δὲ Γεδεὼν καταδιώξας τοὺς βασιλεῖς τῶν ἐναντίων, καὶ συλλαβὼν αὐτοὺς, παρέδωκεν εἰς θάνατον.

§. 95. Γέννησις τοῦ Σαμφὼν, καὶ δύναμις αὐτοῦ ἐξαισία.

Ἐνῷ δὲ οἱ Ἑβραῖοι ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Φιλισταίων καὶ κατεθλίβοντο ἀπ' αὐτοῦς, ἐγγεννήθη ὁ Σαμφὼν, ὁ μέλλων τιμωρὸς τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἰσραὴλ. Τούτου δὲ ἡ μήτηρ πολὺν καιρὸν ἔζησεν εἰς στεῖρωσιν· ἀλλ' ἄγγελος Κυρίου, ἐφανισθεὶς εἰς αὐτὴν, προλέγει ὅτι μέλλει νὰ γεννήσῃ υἱόν, ὅστις ἔχει μετ' ὀλίγον νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς ὁμογενεῖς του. Ἀφοῦ δὲ ἐγεννήθη τὸ παιδίον, ὠνομάσθη Σαμφὼν. Οὗτος δὲ πύξανε, εἶχε τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς ἀκούρευτον, δὲν ἔπινεν οὔτε οἶνον, οὔτε σίκερα, τὴν ἐρώμην δὲ καὶ τὴν ἰσχύιν τοῦ σώματός του εἶχεν ἐξαισίαν. Ἐπειδὴ ἀπαντήσας λέοντα, μόνον μετὰ τὰς χεῖρας γυμνὰς τὸν ἐσκότωσε.

§. 96. Ὁ Σαμφὼν ἀνδρωθεὶς κακόνει τοὺς Φιλισταίους.

Ἀνδρωθεὶς δὲ ὁ Σαμφὼν, πολλὰς εἰς τοὺς Φιλισταίους ἐπροξένησε συμφοράς· ἐπειδὴ συλλαβὼν τριακοσίας ἀλώπεκας, ἔδωκεν εἰς τὰς οὐράς αὐτῶν ἀναμμένας λαμπάδας, καὶ τὰς ἄφησεν εἰς τῶν ἐχθρῶν τοὺς ἀγρούς. Ἐτυχε δὲ τότε τὰ γεννήματα νὰ ᾖναι ὥριμα καὶ δι' αὐτὸ εὐκόλως ἀνάψῃ πυρκαϊά. Ὅθεν ὅλα τὰ σπαρτά, οἱ ἀμπελώνες καὶ οἱ ἐλεῶνες ἔγιναν πυρίκαυστα, καὶ πατὲρ δὲν ἔπυρεν αὐτοὺς νὰ ἐπηρεάζῃ τοὺς ἐχθροὺς παντοιοτρόπως. Παραδοθεὶς δὲ εἰς τοὺς Φιλισταίους, ἔσπασε τὰ δεσμὰ μετὰ τὰ ὅποια τὸν εἶχον δεμένον, καὶ δράξας ὄνου σιαγῶνα, τὴν ὅποιαν κατὰ τύχην ἀπῆντησεν, ἐσκότωσε μετὰ αὐτὴν χιλίους ἐχθροὺς.

§. 97. Ὁ Σαμφὼν κλεισθεὶς εἰς πόλιν τινὰ, ἀποσπᾷ τὰς θύρας καὶ τοὺς παραστάτας.

Μίαν ἡμέραν ὁ Σαμφὼν ἐμῆκεν εἰς πόλιν τινὰ τῶν Φιλισταίων καὶ ἐμελλε νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ. Οἱ δὲ Φιλισταῖοι εὐρόντες τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, ἐπρόσταξαν νὰ κλεισθῶσιν αἱ θύραι, διὰ νὰ μὴν ἐξογῇ κανέναν. Διοπὼν ὅλην τὴν νύκτα ἐπρόσμειναν, διὰ νὰ τὸν φονεύσωσι τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῒ, ἐνῷ ἐμελλε νὰ ἐξογῇ. Ἀλλ' ὁ Σαμφὼν, ἐξυπνίσας τὰ μεσάνυχτα καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς πόλεως, καὶ εὐρών αὐτὴν κλεισμένην, ἀπέσπασε τὰς θύρας αὐτῆς καὶ τοὺς παραστάτας, ἐσῆκωσεν αὐτὰ εἰς τοὺς ὤμους του, καὶ τὰ ἔφερεν ἕως εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ πλησίον ὄρους.

§. 98. Προδίδεται ἀπὸ τὴν γυναῖκά του.

Τὸ ἐπόμενον δὲ οἱ Φιλισταῖοι, καὶ δι' ἐκείνην νύκτα, νὰ συλλαβῶσι τὸν Σαμφὼν,

ἐδωροδόκησαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ νὰ προδώσῃ τὸν ἄνδρα τῆς. Αὕτη δὲ ἔπεισεν αὐτὸν νὰ τῆς εἴπῃ τὴν αἰτίαν τῆς τόσῃς βρώμῃς του, καὶ καθὼς ἔμαθεν ὅτι ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστέκετο εἰς τὰς τρίγας τῆς κεφαλῆς του, ἐκούρευσε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κοιμωμένου, καὶ οὕτω παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τοὺς Φιλισταίους. Εκκεῖνοι δὲ τὸν ἐτύφλωσαν καὶ σιδεροδέσμιον τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ πολλὴν καιρὸν τὸν εἶχαν παίγιον. Ἀλλὰ μὲ τὴν πρόσδον τοῦ καιροῦ ἤρχισαν νὰ ἀνέξωσι, καὶ συγχρόνως ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ νὰ ἐπανέρχεται. Καὶ ὁ Σαμψὼν, συναισθανόμενος τὴν ἀνάληψιν τῆς ἰσχύος του, ἐπρόσμενον εὐλογοῦν τῆς δικαίας του ἐκδικήσεως.

§. 99. Ὁ Σαμψὼν ἀποθνήσκει.

Οἱ Φιλισταῖοι, ὁσάκις ἐώρταζον, ἐσυνείθιζαν νὰ πομπεύωσι τὸν Σαμψὼν, καὶ νὰ τὸν ἐμπαΐζωσιν. Εἰς μίαν λοιπὸν τῶν ἐορτῶν ἔφεραν καὶ τὸν Σαμψὼν εἰς τὸν οἶκον, ὅπου ὅλος ὁ λαὸς καὶ οἱ πρόκριτοι τῶν φιλισταίων εὐθύμουν, καὶ ἔστησαν αὐτὸν μετὰ τῶν δύο μεγάλων στύλων οἱ ὅποιοι ὑπεστήριζαν ὅλον τὸν οἶκον. Τότε αὐτὸς συνέσεισε τοὺς στύλους, καὶ ὅλον τὸ πλῆθος ἐτάφη εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ οἴκου, καὶ μαζῇ μὲ τοὺς ἐχθροὺς συναπέθανε καὶ ὁ Σαμψὼν, ὅχι ἀνεκδίκητος.

§. 100. Γέννησις τοῦ Σαμουὴλ.

Ἐνθὺ δὲ ὁ Ἡλὶ ἦτο μέγας ἱερεὺς ἐγεννήθη ὁ Σαμουὴλ. Τοῦτον δὲ ἡ μήτηρ ἔφερεν εἰς τὸν ἱερέα, καὶ τὸν ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Θεόν, διὰ νὰ ὑπηρετῇ εἰς τὰς θυσίας. Τὸ παιδίον ἤϋξανε, καὶ ἦτον ἀγαπητὸν καὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ μήτηρ ἔφερεν εἰς αὐτὸ κατὰ καιροὺς χιτωνίσκον, τὸν ὅποιον αὐτὴ ἔκαμνεν. Ὁ Ἡλὶ δὲ εἶχεν υἱοὺς τόσον διεφθαρμένους τὰ ἦθη, ὥστε ἀπέτρεπαν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ νὰ λατρεύωσι τὸν Θεόν, καὶ ὅμως ποτὲ δὲν τοὺς ἐπέπληττεν αὐστηρῶς. Ὦθεν ὁ Θεὸς ὠργίσθη καὶ τοὺς υἱοὺς καὶ τὸν πατέρα.

§. 101. Ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτει εἰς τὸν Σαμουὴλ τὴν τιμωρίαν, τὴν ὁποίαν ἐτοιμάζει εἰς τὸν Ἡλὶ.

Μίαν νύκτα, ἐνθὺ ἐκοίτατο εἰς τὸν κράββατόν του ὁ Ἡλὶ, ὁ Κύριος ἔκραξε τὸν Σαμουὴλ, ὅστις, νομίσας ὅτι ὁ Ἡλὶ τὸν ἔκραξεν, ἔτρεξε πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν· Ἰδοὺ ἦλθα, διότι μὲ ἔκραξες. — Καὶ ὁ Ἡλὶ, δὲν σὲ ἔκραξα, εἶπε, τέκνον! Ἐπίστρεψε εἰς τὴν κλίνην σου. — Τὸ αὐτὸ ἔγεινε καὶ δεῦτερον καὶ τρίτον. Τελευταῖον δὲ ὁ Σαμουὴλ, συμβουλευμένος ἀπὸ τὸν ἱερέα, ἀπεκρίθη πρὸς τὸν Κύριον, ὅτε τὸν ἔκραξες καὶ τέταρτον· Ἀλλεῖ Κύριε! ἐπειδὴ ἀκούει ὁ δοῦλός σου. — Τότε ὁ Θεὸς λέγει πρὸς τὸν Σαμουὴλ· Ἐγὼ θὰ ἐπιφέρω εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἡλὶ κακὰ τοιαῦτα, ὥστε νὰ φρίττησιν τὰ ἀκούσῃ διότι αὐτὸς ἔγεινεν ὑπὲρ τὸ μέτρον συγκαταβατικῶς πρὸς τοὺς υἱοὺς του, καὶ τὰς κακίας αὐτῶν ὑπέφερε μὲ ὑπομονὴν μεγαλωτάτην.

§. 102. Ὁ Σαμουὴλ ἀνακαλύπτει εἰς τὸν Ἡλὶ, ὅσα ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτόν.

Ἐπειτα ὁ Σαμουὴλ ἐκοιμήθη ὥς τὸ πρωί. Ἀφοῦ δὲ ἔφραξεν, ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν κλίνην του, καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς σκηνῆς, καθὼς ἐσυνείθιζε νὰ κάμνῃ· ἀλλ' ἐφοβήθη νὰ φανερώσῃ εἰς τὸν ἱερέα τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἡλὶ ὅμως κρᾶζας αὐτόν, εἶπε· Σὲ παρκαλῶ, τέκνον νὰ μὲ φανερώσῃς ὅσα ὁ Θεὸς σὲ εἶπε, καὶ μὴ μοὶ κρύψῃς τίποτε ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐλάλησεν. — Ὁ Σα-

μουήλ υπήκουσεν εἰς τοῦ ἱερέως τὴν προσταγὴν, καὶ ἐδικηγήθη ὅλα τοῦ Θεοῦ τὰ λόγια. Πρὸς τοῦτον δὲ ὁ Ἥλι εἶπεν. Αὐτὸς εἶναι Κύριος· ὃς καμῇ ὅ,τι τὸν ἐφάνη εὐλογον.

§. 403. Τὰ δυστυχήματα πίπτουσιν εἰς τοῦ Ἥλι τὸν οἶκον.

Μετ' ὀλίγον ἀναψὲ πόλεμος μεταξύ τῶν Ἑβραίων καὶ Φιλισταίων. Οἱ Ἑβραῖοι φέρουσιν εἰς τὴν μάχην τὴν κιθωτὸν τῆς διουδίας καὶ μαζὴ μὲ αὐτὴν ἐξέρχονται οἱ υἱοὶ τοῦ ἱερέως. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτοι ἦσαν παροργισμένος, ἡ κιθωτὸς βλάβηκε μᾶλλον παρὰ ὠφελείας ἐγένετο τοῖς Ἑβραίοις. Ὅθεν ἐνικλήθησαν οἱ Ἑβραῖοι, ἐφονεύθησαν τοῦ ἱερέως οἱ υἱοί, καὶ ὁ Ἥλι αὐτὸς ἔπεσεν εἰς τῶν ἀλλοφύλων τὰς χεῖρας. Ὁ δὲ Ἥλι, ἀκούσας τὴν ἀγγελίαν τῆς τοιαύτης καταστροφῆς, ἔπεσεν ἀπὸ τῆς καθέδρου, ἔσπασε τὴν τράχηλόν του, καὶ ἀπέθανε.

§. 404. Ὁ Σαμουὴλ ἑσχατος κριτὴς τῶν Ἑβραίων. Ὁ Σαουλ ἐκλέγεται βασιλεὺς τῷ 4300.

Ὁ Σαμουὴλ ἦτον ὁ ἑσχατος τῶν Ἑβραίων κριτῆς, καὶ ἐκυβέρνηα αὐτοῦ· εἰς ἄκραν εἰρήνην καὶ παντοτεινὴν ἡσυχίαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγήρασε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐξέκλιναν ἀπὸ τὰ πατρῷα ἥθη, ὁ λαὸς, νεωτερίζων, ἐζήτησεν ἀπὸ αὐτῶν βασιλέα. Ὁ Σαμουὴλ πρῶτον μὲν ἀπέβαλε τὸ ζήτημα καὶ ἐπάσχισε νὰ ἀποτρέψῃ τοὺς Ἑβραίους ἀπὸ τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐπέμειναν εἰς τὴν γνώμην των. Ἐπειτα ὅμως κατὰ παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ συγκατένευσε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ζήτησιν αὐτῶν, καὶ ἔχειρε τὸν Σαουλ εἰς βασιλεία. Εἶχε δὲ ὁ Σαουλ ἀνάστημα εὐμέγεθες καὶ εἶδος εὐμορφον, ὥστε ἡ εὐπρέπεια τοῦ σώματος ἤρμοζεν εἰς τὴν σεμνοπρέπειαν τῆς βασιλικῆς ἀξίας.

§. 405. Πρώτη παρακὴ τοῦ Σαουλ.

Οἱ Φιλισταῖοι εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν τῶν Ἑβραίων. Ὅθεν ὁ Σαουλ ἐξῆλθε κατ' αὐτῶν καὶ ἐστρατοπέδευσε εἰς Γάλγαλα, πόλιν ἐπίσημον τοῦ τόπου ἐκείνου. Ὁ δὲ Σαμουὴλ διέταξε νὰ τὸν περιμεινῶσιν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ νὰ μὴν ἔλθωσιν εἰς χεῖρας μὲ τοὺς Πολεμίους, προτοῦ αὐτὸς νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ προσφέρει θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Τὴν ἐβδόμην δὲ ἡμέραν ἐπειδὴ ὁ Σαμουὴλ δὲν ἐφαινετο, καὶ ὁ λαὸς βαρυμένος ἀπὸ τὴν διατριβὴν, ἐσκορπίζετο, ἔκαμε τὴν θυσίαν ὁ Σαουλ αὐτὸς ἀντὶ τοῦ ἱερέως. Ἀλλὰ μόλις ἐγένετο ἡ θυσία, καὶ ἰδοὺ ὁ Σαμουὴλ ἔρχεται καὶ πικρῶς ἐπιπλήττει τὸν βασιλέα, διότι ἀνθαδῶς ἐσφρατίσθη ἔργον ἰδίου τῶν ἱερέων.

§. 406. Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς τοῦ Σαουλ κατατρέπει τοὺς Φιλισταίους.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἑβραῖοι καταπίπτουσιν ἀπὸ τοῦ Φιλισταίου, ὁ Ἰωνάθαν συνέλαθε καὶ εἰς πράξιν ἔβαλε τολμηρὸν ἔργον. Διότι μὲ μόνον ἔνα ὅπλοφόρον ἐμβάίνει εἰς τῶν πολεμίων τὸ στρατόπεδον, καὶ πορεύσας εἰσσεύεται περὶ τοῦ Φιλισταίου, ἐνέπνευσε φόβον καὶ τρόμον εἰς ὅλον τὸ στρατόμακρον. Ὅθεν οἱ Φιλισταῖοι συνεταραχθέντες, ἤρχισαν νὰ μὴ φυλάττωσι πλέον εὐταξίαν, νὰ μὴ ἐκτελῶσι τὰ προσταχθέντα, ἀλλὰ νὰ φεύγῃσι. Τοῦτο δὲ νῆστας ὁ Σαουλ ἔβγαλεν ἀπὸ τὰ χαρὰκώματα τοῦ στρατιώτου καὶ καταδιώξας τοὺς φεύγοντας, ἔλαθε νίκην λαμπράν.

§. 407. Ὁ Σαουλ θέλει νὰ θανατώσῃ τὸν Ἰωνάθαν.

Ὁ Σαουλ, καταδιώκων τοὺς Φιλισταίους, ἐπρόσταξε νὰ μὴ φέρῃ κανεὶς τίποτε, ὥς ὅπου καταστρέψῃ τοὺς ἐχθρούς, ἐπακισιλήσας ἐν ὀνόματι Κυρίου.

κατὰ τοῦ παρθένου τῆς προσταγῆς. Τὴν προσταγὴν ταύτην τοῦ βασιλέως δὲν ἤκουσεν ὁ Ἰωνάθαν, ὡς λέγειν τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἐξεδόθη καὶ ἐκπύχθη. Διαβαίνων λοιπὸν ἀπὸ δάσους, ὅπου ἦτον πλήθος ἄγριον μέλι, ἔβλεπε τὸ ἄκρον τῆς βλάβου του εἰς τὸ μέλι καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὸ στήμα του. Καθὼς δὲ ὁ βασιλεὺς ἔλαθε τὴν παράδοσιν ταύτην τῆς προσταγῆς του, ἤβησε νὰ παραδώσῃ τὸν υἱὸν του εἰς θάνατον. Ἀλλ' ἡ πρὸς ὀλίγον ἀνδραγαθία τοῦτου κατὰ τῶν πολεμίων καὶ ὁ ἀνδραγαθισμὸς τοῦ λαοῦ ὅλου διὰ τὴν ἀδικίαν ταύτην αὐστηρότητα, ἀπέλαβον αὐτὸν ἀπὸ τὸν ἐπικείμενον θάνατον.

§. 108. Ὁ Σαοὺλ παρενοχλεῖ καὶ δευτέρον, καὶ ἀποβάλλεται· ὁ Δαβὶδ χρίεται βασιλεὺς ἀντ' αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ τοῦτο ὁ Σαοὺλ κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ κινεῖ πόλεμον κατὰ τῶν Ἀμαληκитῶν καὶ πρῶτον μὲν κυβερνεῖ καλῶς τὸ πρᾶγμα. ἐπειδὴ φρονεῖνται οἱ πολέμοι καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ζωγρεῖται· ἀλλ' ἐπειτα μεγάλως δυσυρέστησεν εἰς τὸν Θεόν, διότι ὁ Θεὸς εἶχεν ἀπαγορεύσει νὰ μὴ φυλάχῃ τίποτε ἀπὸ τὰ λάφυρα τῶν πολεμίων· ὅμως ὁ Σαοὺλ, ἀφοῦ ἐφρονεῖνται οἱ Ἀμαληκίται, ἐφύλαξε μέρος τῶν λαφύρων. Αἰά τοῦτο λοιπὸν ἀπεδοκιμάσθη ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐκλέχθη καὶ ἀπὸ τὸν Σαμουὴλ ἐχρίσθη ὁ Δαβὶδ, νέος ἀκόμη, καὶ ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Ἰούδα.

§. 109. Ὁ Σαοὺλ ἐνοχλεῖται ἀπὸ δαιμόνιον, καὶ ὁ Δαβὶδ κρύβεται εἰς τὴν αὐλὴν.

Ἀφοῦ ὁ Σαοὺλ κατεφρόνησε τὰς προσταγὰς τοῦ Θεοῦ, ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν, πνεῦμα πονηρὸν, ὥστε συχνάκις ἐπιπτεν εἰς· μανίαν. Τότε οἱ αὐλικοὶ ἔπεισαν αὐτὸν νὰ κρᾶξῃ ἄνθρωπον, ὅστις ἤξεύρει νὰ ψάλλῃ τὴν κιθάραν, διὰ νὰ καταπραῖνῃ τῆς ψυχῆς του τὴν ταραχὴν. Ἐκράχθη λοιπὸν ὁ Δαβὶδ, ἑμπειρὸς τῆς τέχνης ταύτης, καὶ δι' αὐτὸ ἐλογίζετο ὡς ἓνας τῶν λειτουργῶν τοῦ βασιλέως. Ὅθεν, ὅσάκις τὸ πονηρὸν πνεῦμα κατετάρατε τὸν Σαοὺλ, ὁ Δαβὶδ ἔβαλλε τὴν κιθάραν, καὶ κατευναζετο ἡ μανία τοῦ βασιλέως.

§. 110. Ὁ γίγας Γολιάθ προκαλεῖ τοὺς Ἑβραίους.

Μετὰ ταῦτα γίνεται πόλεμος πρὸς τοὺς Φιλισταίους. Ἐνῷ δὲ τὰ δύο στρατεύματα ἦσαν ἐστρατοπεδευμένα ἐξέρχεται ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων τὴν παρεμβολὴν Φιλισταῖός τις, ἄνθρωπος δυνατὸς καὶ μεγάλωσμος εἰς ἄκρον, ὀνομαζόμενος Γολιάθ, καὶ πολλάκις προκαλεῖ ἓνα ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους εἰς μονομαχίαν. Αὐτὸς ἐφόρει θώρακα φοιδωτὸν εἶχεν εἰς τὰ σκέλη του κνημίδας χαλκίνας, χαλκινὴν περικεφαλαίαν ἐκάλυπτε τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἀσπίς χαλκινὴ ἐσκέπαζε τοὺς ὤμους του. Τότε δὲ ὁ Σαοὺλ μέγαλα βραβεῖα καὶ τῆς θυγατρὸς του αὐτῆς τὸν γάμον ὑπασχέθη εἰς ἐκεῖνον, ὅστις καταπαλαίῃ τὸν προκαλοῦντα. Ὅμως κανεὶς δὲν ἐτόλμα νὰ ἐβῇ ἐναντίον ἐκείνου. Καὶ ὁ Γολιάθ μὲ χλεύην ὠνεῖδιζε τοὺς Ἑβραίους διὰ τὴν δειλίαν των.

§. 111. Ὁ Δαβὶδ παρουσιάζεται διὰ νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν Γολιάθ.

Ὁ Δαβὶδ παραχθὲς διὰ τὴν καταισχύνην τοῦ ἔθνους του, ἀθρόμηντος παρουσιάζεται νὰ μονομαχήσῃ. Ὁ Σαοὺλ ὅμως βλέπων τὴν ἡλικίαν του δὲ ἐμπιστεύεται νὰ τὸν ἀφήσῃ, λέγων· Δὲν ἡμπορεῖς ἐσὺ τὸ παιδίον νὰ ἔλθῃς εἰς μάχην μὲ ἄνδρα ῥωμαλειώτατον — Ὁ δὲ Δαβὶδ ἀπεκρίνεται· Μὴ φοβῆσαι, ὦ βασιλεῦ· ἐνῷ ἐπὶ ὤμους τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς μου, ἦλθεν εἰς τὸ

ποιμνιον λέων καὶ συνήρπασε πρόβατον· ἐγὼ τὸν καταδίωξα, τὸν ἐθανάτωσα, καὶ ἀπὸ τοῦ στόματός μου ἐξήρπασα τὸ πρόβατον. Παρομοίως ἐσκότωσα καὶ ἄρκτον. Ὁ Θεὸς λοιπὸν ὅστις με ἔσωσεν ἀπὸ τὸν λέοντα καὶ ἀπὸ τὴν ἄρκτον, αὐτὸς βέβαια θὰ με σώσῃ καὶ ἀπὸ τὸν Φιλισταῖον τοῦτον. — Τότε ὁ Σαουλ, πηγαίνει. λέγει καὶ ὁ Θεὸς θὰ ἦναι βοηθὸς σου.

§. 112. Ὁ Δαβὶδ ἐβαίνει κατὰ τοῦ Γολιάθ καὶ τὸν φονεύει.

Ὁ Σαουλ ἠθέλησε νὰ ὀπλίσῃ τὸν νέον με τὰ ὄπλα αὐτοῦ ὅπλα. Ἐβαλεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν περικεφαλαίαν καὶ τὸν ἵσταντο περὶ τὸ στήθος, καὶ τὸν ἔζωσε τὸ ξίφος. Ἀλλ' ὁ Δαβὶδ, ἐμποδισμένος ἀπὸ τὰ ἀσυνείθιστα ταῦτα ὅπλα, μόλις ἐδύνατο νὰ περιπατῇ. Ὅθεν, ἀποθέσας τὸ ὄχληρόν τοῦτο βάρος, καὶ λαβὼν τὴν ποιμενικὴν τοῦ ράβδου, σφενδόνην καὶ πέντε λίθους εἰς τὸ σακκούλιον, πηγαίνει κατὰ τοῦ Γολιάθ. Βλέπων δὲ ὁ Γολιάθ τὸν νέον ἐρχόμενον, λέγει· Μήπως με νομίζεις σκύλον, καὶ ἔρχεσαι κατ' ἐμοῦ με ράβδον; — Πρὸς τοῦτον ὁ Δαβὶδ ἀποκρίνεται· Ἐστ' ἔρχεσαι κατ' ἐμοῦ με ξίφος καὶ δόρυ καὶ ἀσπίδα, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ Σαβαώθ, Θεοῦ τῆς στρατιᾶς τοῦ Ἰσραὴλ, τὴν ὁποίαν ἐσύ ἐτόλμησας νὰ ὀνειδίσῃς. — Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Δαβὶδ ἐσφενδόνισεν ἕνα λίθον, ἐκτύπησε τὸν ἀλφύλον εἰς τὰ μέτωπον τὸν ἐξήπλωσε κατὰ γῆς, ἔπεσεν ἐπάνω του, ἔσκαψε τὸ ξίφος αὐτοῦ κοιτωμένου, καὶ τοῦ ἔκοψε τὴν κεφαλὴν. Τοῦτο ἰδόντες οἱ Φιλισταῖοι, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καταδιωκόμενοι ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους.

§. 113. Ὁ Σαουλ φθονεῖ τὸν Δαβὶδ καὶ δὲν θέλει νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του.

Οἱ Ἑβραῖοι χαίροντες φέρουσι τὸν νικητὴν εἰς τὴν πόλιν, καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες ἐξερχόμεναι ἀπὸ τὰς πόλεις, τὸν ὑποδέχονται με χοροὺς καὶ τύμπανα καὶ ἑπαίνους. Ἡ τόση δὲ τοῦ λαοῦ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη ἐξῆψε τοῦ Σαουλ τὸν φθόνον. Ἐκτοτε λοιπὸν ἐμίσει τὸν Δαβὶδ ὁ Σαουλ, καὶ δὲν τὸν ἔβλεπεν εὐμενῶς. Ἀλλ' ὁ Ἰωνάθαν, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, θυμιάσας τοῦ Δαβὶδ τὴν ἀρετὴν, τὸν ὑπερηγάπησε, καὶ τοῦ ἐχάρισε τὸν ζωστήρα, τὸ τόξον καὶ τὸ ξίφος τοῦ Ὁ Σαουλ εἶχεν ὑποσχεθῇ τὴν θυγατέρα του εἰς τὸν νικητὴν ὅμως ἔπειτα ἐπρόβαλεν εἰς τὸν Δαβὶδ νέαν συνθήκην, ἡγουν νὰ σκοτώσῃ ἑκατὸ Φιλισταίους. Ἐπρότεινε δὲ ὁ φθονερὸς βασιλεὺς τοῦτο ἐλπίζων ὅτι εὐκόλως ὁ τολμητίας νέος θὰ σκοτωθῇ. Ἀλλ' ἐψεύσθησαν αἱ ἐλπίδες του, ἐπειδὴ ὁ Δαβὶδ, φονεύσας διακοσίους Φιλισταίους, ἐπέστρεψεν ἀβλαβής, καὶ οὕτως ἐνυμφεῖθαι τὴν δευτέραν θυγατέρα τοῦ βασιλέως.

§. 114. Ὁ Σαουλ δοκιμάζει πολλάκις νὰ θανατώσῃ τὸν Δαβὶδ.

Τὸ μῖσος τοῦ Σαουλ κῆξανε καθημερινῶς, ἐρεθιζόμενον ἀπὸ τὸν φθόνον. Ὅθεν ἐκεῖνος, ὅχι πλέον κρυφίως ἡτοιμάζε τὸν θάνατον τοῦ Δαβὶδ, ἀλλὰ καὶ δις ἐδοκίμασε νὰ τὸν τρυπήσῃ μετὰ τὴν λόγχην. Ὁ Δαβὶδ ὅμως ἀναμερίσας, ἀπέφυγε τὸ θανατηφόρον κτύπημα. Ὁ Σαουλ ἔπειτα ἔδωσε προσταγὴν εἰς τὸν Ἰωνάθαν νὰ σκοτώσῃ τὸν Δαβὶδ. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸ ἀπάνθρωπον πρόσταγμα τοῦ πατρὸς του, ἀλλὰ καὶ με θερμὰ δάκρυα τὸν παρακάλεσε νὰ παραιτήσῃ τὴν ἄδικον γνώμην. Μετὰ τοῦτο δὲ ὁ Σαουλ ἔστειλε δορυφόρους νὰ σκοτώσωσι τὸν Δαβὶδ· εἰς τὸν οἶκόν του ἐνώπιον τῆς

γυναικός του. Αὕτη ὅμως κατεβίβασε τὸν ἄνδρα τῆς ἀπὸ τὸ παράθυρον, καὶ οὕτως ἔσωσεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν θάνατον.

§. 115. Ὁ Δαβὶδ καταδιωκόμενος ἀπὸ τὸν Σαοὺλ φεῖδεται αὐτόν.

Ὁ Δαβὶδ ἰδὼν τὸν Σαοὺλ ἀδυσώπητον πρὸς αὐτόν, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἔρημον. Ὁ δὲ Σαοὺλ κατεδίωξε μὲν αὐτόν, ὁ Δαβὶδ ὅμως μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ὄχι μόνον τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν διέφυγε, ἀλλὰ καὶ τοῦ Σαοὺλ αὐτοῦ πολλάκις τὴν ζωὴν ἔσωσεν. Ἐπειδὴ εἰς τὴν ἔρημον ἦτον σπῆλαιον εὐρύχωρον, εἰς τὸ ἐσώσεντο τοῦ ὁποῖου ἐκρύπτετο ὁ Δαβὶδ μὲ τοὺς ἀκολουθούς του· εἰς τοῦτο δὲ ὁ Σαοὺλ ἔτυχε νὰ ἐμβῇ μόνος, καὶ οἱ ἀκόλουθοι τοῦ Δαβὶδ παρεκίνουν αὐτόν νὰ τὸν φονεύσῃ. Ἀλλ' ὁ Δαβὶδ δὲν ἠθέλησεν οὕτε τότε, οὕτε μετὰ ταῦτα πάλιν, ὅτε εἰσέβῃ τὴν νύκτα εἰς τὸ στρατόπεδον ἐκείνου, καὶ τὸν ἤρῃ κοιμώμενον ἀνάμεσα εἰς τοὺς στρατιώτας τοῦ ἀποκοιμωμένους ὅλους.

§. 116. Ὁ Σαοὺλ ἀποθνήσκει.

Πάλιν κινεῖσι πόλεμον κατὰ τῶν Ἑβραίων οἱ Φιλισταῖοι εἰς ἀπάντησιν τῶν ὁποίων ἐξαίτιαι ὁ Σαοὺλ μὲ στρατεύμα. Εἰς τὴν μάχην δὲ ταύτην νικῶνται οἱ Ἑβραῖοι, πίπτουσι τρεῖς υἱοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ Σαοὺλ αὐτὸς πληγωθεὶς, διὰ νὰ μὴ πέσῃ εἰς χεῖρας τῶν ἐναντίων, ἐπρόσταξεν ἕνα ἀπὸ τοὺς ἀκολουθούς του νὰ τοῦ ἐμπήξῃ τὴν ρομφαίαν εἰς τὴν πλευράν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως ἐτράπησαν οἱ Ἑβραῖοι ὅλοι εἰς φυγὴν, καὶ οἱ Φιλισταῖοι ἐκέλευν τὴν ἡμέραν ἔλαβον μεγάλην νίκην.

§. 117. Ὁ Δαβὶδ θρηνεῖ τὸν θάνατον τοῦ Σαοὺλ.

Ὁ Δαβὶδ ἀκούσας τὸν θάνατον τοῦ Σαοὺλ, ἔχυσε πικρὰ δάκρυα, καὶ κατεράσθη τὰ ὄρη Γελθουὲ, ὅπου ἔγενεν ἡ θραῦσις ἐκείνη· ἐκείνον δὲ, ὅστις ἐκαυχῆθη, ὅτι ἐθανάτωσε τὸν βασιλέα, καὶ ἔφερε τὰ βασιλικά σημεῖα ἐπρόσταξεν καὶ τὸν ἐσκοτώσῃ· εἰς δὲ τοὺς πολίτας τῆς Ἰαβὴς ὠμολόγησε μεγάλας χάριτας, διότι ἔθαψαν τοῦ Σαοὺλ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ τοὺς νεκρούς.

§. 118. Ὁ Δαβὶδ κάμνει δύο μεγάλας ἁμαρτίας.

Ἀφοῦ ἀνέβῃ εἰς τὸν θρόνον ὁ Δαβὶδ, ἔκαμε διπλὴν παρανομίαν, καὶ ταύτην μεγαλωτάτην. Πρῶτον μὲν ἠγάπησε τὴν Βηρσαβεὲ, καὶ τὴν ἠγάπησεν εἰς ἁμαρτίαν. Δεύτερον δὲ, ἐπειδὴ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς Οὐρίας ἔτυχε τότε νὰ εὕρεσται εἰς τὸ στρατόπεδον, στρατεύων ὑπὲρ πατρίδος, κατὰ προσταγὴν τοῦ Δαβὶδ ἐτάχθη ἀπὸ τὸν στρατηγὸν εἰς τὸ πλέον ἐπικίνδυνον μέρος τῆς μάχης, καὶ ἐφονεύθη. Ὁ Θεὸς λοιπὸν ἔστειλε πρὸς αὐτόν προφήτην, ὅστις τὸν ἐνουθέτησε, καὶ τὸν ἐφανερώσε τὴν τιμωρίαν τὴν ὁποίαν ἐμελλε νὰ πάθῃ.

§. 119. Ὁ προφήτης προβάλλει παραβολὴν πρὸς τὸν βασιλέα.

Ὁ προφήτης ἐλάλησε πρὸς τὸν Δαβὶδ τοιαῦτα· « Εἰς μίαν πόλιν ἦσαν δύο ἄνθρωποι· ἐκ τούτων δὲ ὁ μὲν ἦτον πλούσιος, καὶ εἶχεν ἀγέλας βοῶν καὶ ποίμνια προβάτων πολλά· ὁ ἄλλος δὲ πτωχὸς, καὶ δὲν εἶχεν ἄλλα εἰμὴ μίαν ἀμνάδα μικράν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἀπέκτησε, καὶ τὴν ἔθρεψε μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν εἰς τὸν οἶκόν του. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ἦλθεν εἰς τοῦ πλουσίου ξένος, καὶ ὁ πλούσιος θέλων νὰ φιλεύσῃ τὸν ξένον, δὲν ἐπῆρεν ἀπὸ τὰ ποίμνιά του, ἀλλ' ἤρπασε τοῦ πτωχοῦ τὴν ἀμνάδα, τὴν ἔσφαξε καὶ τὴν

ἔδωκε νὰ φάγῃ ὁ ξένος. Ἰδικὸν σου ἔργον εἶναι, ὦ βασιλεῦ, νὰ κρίνῃς περὶ τούτου. »

§. 120. Ὁ προφῆτης προσκαρμύζει τὴν παραβολὴν εἰς τὸν Δαβὶδ.

Ὁ βασιλεὺς θυμώσας ἀπεκρίθη· Ἄδικα ἔκαμεν ἐκεῖνος, ὅστις κ' ἐὰν ᾔνοι, καὶ νὰ πληρώσῃ τὴν ἀμνάδα ἐπαπλασίονα = Τότε λοιπὸν ὁ προφῆτης εἶπε φανερά· Ἐσὺ εἶσαι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Ὁ Θεὸς σὲ ἔδωκεν ὅλα τὰ ἀγαθὰ σὲ ἔκαμε βασιλεῦ, σὲ ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ Σαοὺλ τοῦ ἐργήν. Διὰ τοῦ λοιποῦ ἤρπασας τοῦ Οὐρίου τὴν γυναῖκα· διὰ τοῦ ἐθανάτωσας τὸν ἄνθρωπον στρατευόμενον ὑπὲρ σοῦ = Ἀπὸ τούτους τοὺς λόγους τοῦ προφῆτου κατανοήσεις ὁ Δαβὶδ, ἐγνώρισεν τὴν παρανομίαν του, καὶ ὡμολόγησεν αὐτήν. Καὶ ὁ προφῆτης εἶπε πρὸς τὸν Δαβὶδ· Ὁ Θεὸς σου συγχωρεῖ τὴν ἁμαρτίαν σου· ἀλλ' ὁ υἱός, ὁ ὁποῖος ἐγενήθη ἀπὸ αὐτήν, οὗ ἀποθάνῃ.

§ 121. Ὁ Δαβὶδ νηστεύει καὶ προσεύχεται διὰ τὴν ζωὴν τοῦ παιδίου.

Μετ' ὀλίγον πίπτει τὸ παιδίον εἰς βαρυτάτην νόσον, καὶ εἰς ἑπτὰ ἡμερῶν διάστημα ὁ Δαβὶδ εἰς μεγάλην ἦτον λύπην, νηστεύων καὶ προσευχόμενος. Τὴν δὲ ἡμέραν τὴν ἐβδόμην ἀποθνήσκει τὸ παιδίον, καὶ οἱ ὑπηρέται δὲν ἐτόλμων νὰ φανερώσωσι τοῦτο εἰς τὸν βασιλεῦ. Ἀκούσας ὁμοῦ αὐτοὺς ψιθυρίζοντας, ἐνόησεν ὁ Δαβὶδ, ὅτι ἀπέθανεν τὸ παιδίον. Τότε ἀφῆσας τὸ πένθος ἐπρόσταξε νὰ τοῦ βάλῃ νὰ φάγῃ. Ἐπειδὴ δὲ οἱ αὐλικοὶ τοῦ θαυμάζαν διὰ τοῦτο, εἶπε πρὸς αὐτούς· « Ἐνόσω ἡσθένει τὸ παιδίον, ἐπροσηυχόμενον νηστεύων, διότι ἡλπίζα ὅτι ἐδυνάμην νὰ δυωπῇσω τὸν Θεόν· ἀλλ' ἀφ' οὗ πλέον ἀπέθανεν, διὰ τὴν νὰ πενθῶ ματαίως; Ἡμῶν ἄρα γε νὰ τὸ ἀνακαλέσω εἰς τὴν ζωὴν; »

§. 122. Ὁ Ἀβισσαλὼμ ἀποστατεῖ κατὰ τοῦ πατρὸς του.

Τὴν λύπην ταύτην διαδέχεται ἄλλη. Ἀβισσαλὼμ ὁ υἱὸς τοῦ Δαβὶδ, ἐπιθυμήσας τὴν πατρικὴν βασιλείαν, ἐρεθίζει τὸν ἀνόητον ὄχλον καὶ ἀποστατεῖ κατὰ τοῦ πατρὸς του. Τοῦτο δὲ ἀκούσας ὁ Δαβὶδ ἐγκαίνει ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ, φοβούμενος μήπως, ἐὰν μείνῃ ἐκεῖ, ἔλθῃ μὲ στρατεύμα ὁ Ἀβισσαλὼμ καὶ πολιορκήσῃ τὴν βασιλεύουσιν πόλιν, καὶ τὴν καταστρέψῃ μὲ πῦρ καὶ μὲ σίδηρον. Ὄθεν ἐξελθὼν μὲ τοὺς οἰκείους ὕσσι ἔμειναν πιστοὶ, ἀνέβαινε τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κλαίων, καὶ μὲ τοὺς πόδας γυμνοὺς καὶ τὴν κεφαλὴν σκεπασμένην.

§. 123. Θαυμασία τοῦ Δαβὶδ ὑπομονή.

Ἐνῶ ἔφευγεν ὁ Δαβὶδ, τὸν ἀπῆντησεν ἄνθρωπός τις ἀπὸ τὴν συγγένειαν τοῦ Σαοὺλ, καὶ ἤρχισε νὰ καταράται καὶ νὰ λιθοβολῇ τὸν Δαβὶδ καὶ τοὺς ἀκολούθους του. Τοῦτο δὲ μὴν ὑποφέροντες οἱ ἀκόλουθοι τοῦ βασιλέως, ἤθελαν νὰ ἐκδικήσωσι τὴν ὕβριν, καὶ νὰ ἀποκεφαλίσωσι τὸν ὕβριστήν. Ἀλλ' ὁ Δαβὶδ τοὺς ἐμπόδισε λέγων· « Ἀφήσατε τὸν Σεμεὶ νὰ καταράται τὸν Δαβὶδ· ἵσως ὁ Θεὸς καταπραῦνθῇ ἀπὸ τὰ παθήματά μου, καὶ μὲ ἐλεήσῃ, καὶ ἐπανορθώσῃ τὰ πρᾶγματα! » — Ἐκείνοι δὲ, θαυμάσαντες τὴν ἀπίστευτον ὑπομονὴν τοῦ βασιλέως, μάλιστα ὑπήκουσαν εἰς τοὺς ὀρισμούς του.

§ 124 Ὁ Δαβὶδ συνάξει στρατεύμα κατὰ τοῦ Ἀβισσαλὼμ.

Ὁ Ἀβισσαλὼμ, ἀφ' οὗ ἀνεχώρησεν ὁ πατὴρ του, εἰσέβη εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὅπου καὶ διέτριψεν ἱκανὸν καιρὸν· καὶ τοῦτο ἔγινε σιωπηρῶδες διὰ τὸν Δαβὶδ.

ἔπειδ' εἰς τὸ διάστημα τοῦτο ἐσύναξε στρατεύματα καὶ εἰς πόλεμον ἤτοι-
μάσθη. Ὅτε δὲ ἐξεστράτευσεν ὁ Ἀβεσσαλώμ, καὶ μετ' ὀλίγον ἐμεῖλε νὰ
συγκροτηθῇ μάχη, ἔπεισαν τὸν βασιλεῖα οἱ ἀκόλουθοί του νὰ μὴ παρευρεθῇ
αὐτὸς εἰς τὸν ἀγῶνα. Ὅθεν ὁ Δαβὶδ κατέστησεν ἀρχηγὸν τῶν στρατευμά-
των τούτων τοῦ Ἰωάβ, καὶ αὐτὸς ὑπῆγεν εἰς τὴν πλησίον πόλιν. Ἀναχω-
ρῶν δὲ ἐπρόσταξε τὸν Ἰωάβ καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγούς νὰ μὴ βλάψωσι
τὸν Ἀβεσσαλώμ, ἀλλὰ νὰ τοῦ φυλάξωσι τὸν υἱὸν σῶον.

§ 125. Ὁ Ἀβεσσαλώμ νικάται.

Ἐγένετο δὲ ἡ μάχη σφοδρά καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη· ἀλλὰ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ
Θεοῦ ἐνίκησαν οἱ τῷ Δαβίδ, οἱ δὲ τοῦ Ἀβεσσαλώμ, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ
ἐφρονεύθησαν ἐξ αὐτῶν εἰκοσιδύο χιλιάδες. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἀβεσσαλώμ ἐφευγε
καθήμενος ἐπὶ ἡμίονου, καὶ ἐνῶ ἔτρεχε μὲ ὄρμην μεγάλην ὑπὸ δρυὶν πυκνὴν
περιπλέχθη εἰς τοὺς κλώνους τῆς δρυὸς ἡ κόμη του, καὶ ἡμίονος παρῆλθε,
καὶ αὐτὸς ἔμεινε κρεμασμένος ἀπὸ τὴν δρυῖν.

§ 126. Ὁ Ἀβεσσαλώμ φονεύεται.

Ἄνας εἶδε τὸν Ἀβεσσαλώμ κρεμáμενον, καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ σηκώσῃ χεῖρα
κατ', αὐτοῦ, ἀλλ' εἰδοποίησε τοῦτο εἰς τὸν Ἰωάβ. Οὗτος δὲ μεμφόμενος αὐ-
τὸν, εἶπεν Ἐπρεπε νὰ σκοτώσῃς τὸν ἄσεβῆ νέον. — Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς, εἶπεν
ἐκεῖνος, ἔμπροσθέν μου πᾶ ἐπρόσταξε νὰ μὴ φονεύσῃς τὸν υἱὸν του. — Ἐγὼ,
ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάβ, δὲν θὰ τὸν ἀφήσω. — Εὐθύς λοιπὸν ἔλαβε τρία βέλη, καὶ
τὰ ἐμπηξεν εἰς τὸ στήθος τοῦ Ἀβεσσαλώμ. Ἐνῶ δὲ ὁ Ἀβεσσαλώμ ἐταράτ-
τετο κρεμώμενος ἀπὸ τὴν δρυῖν, οἱ ὀπλοφόροι τοῦ Ἰωάβ ἐπάταξαν αὐτόν
καὶ τὸν ἐθανάτωσαν.

§ 127. Ὁ Δαβὶδ κλαίει τὴν στέρνησιν τοῦ υἱοῦ του.

Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ ὁ Δαβὶδ ἐκάθητο εἰς τὰς πύλεις τῆς πόλεως ἀπεκδεχόμενος
τὴν ἐκβασιν τῆς μάχης, καὶ πρὸ πάντων ἀνῆσυχος διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ζω-
ῆς τοῦ υἱοῦ του. Ὅτε δὲ τοῦ ἤλθεν ἡ εἴδησις ὅτι κατετροπώθησαν οἱ ἐχθροὶ
καὶ ὁ Ἀβεσσαλώμ ἐφρονεύθη, ὅχι μόνον δὲν ἔχαρ' διὰ τὴν νίκην, ἀλλὰ κα-
μεγίστην λύπην ἠσθάνθη διὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὑπε-
ρώον τῆς πύλης ἐβρῆναι λέγων· « Ὑἱέ μου Ἀβεσσαλώμ! Ἀβεσσαλώμ υἱέ μου!
» εἶθε νὰ ἀπέθνησκα ἐγὼ ἀντὶ σοῦ! Ἀβεσσαλώμ υἱέ μου! υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ!»

§ 128. Ὁ Δαβὶδ ἀποθνήσκει.

Μετὰ τοῦτο πολλοὺς πολέμους ἔκρινεν ὁ Δαβὶδ εὐτυχῶς κατὰ τῶν Φιλι-
σταίων, καὶ ἀφοῦ διέθεσε καλῶς τὰ πράγματα ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς,
ἔζησε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του εἰς βαθεῖαν εἰρήνην καὶ ἄκραν εὐτυχίαν.
Ἐπειδὴ δὲ πλέον ἐφθασεν εἰς γῆρας βαθύ, καὶ ἡ υἡγία τῷ ἦτον ἐπισφαλής,
κατασταίνει διάδοχον τῆς βασιλείας τὸν Σολομῶντα. Οὗτος δὲ, χρισθεὶς ἀ-
πὸ τὸν ἀρχιερέα, ἐνῶ ἀκόμη ἔζη ὁ πατὴρ του ἀνηγορεύθη βασιλεὺς. Ὁ δὲ
Δαβὶδ, ἀφοῦ ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν του παρὰγγελίαν ὠφελιμωτάτας πρὸς κυ-
βέρνησιν τοῦ βασιλείου, ἀπέθανε.

§ 129. Ὁ Σολομῶν ζητεῖ ἀπὸ τὸν Θεὸν σοφίαν.

Ὁ Θεὸς ἡγάπησε τὸν Σολομῶντα, ἐφανερώθη εἰς αὐτὸν ἐνῶ ἐκκρεμάτο, καὶ
τὸν ἔδωκε νὰ ἐκλέξῃ ὅ,τι θέλει. Ὁ δὲ Σολομῶν δὲν ἐζήτησεν ἄλλο, εἰμὴ
σοφίαν, ὀλίγον ἄξια νομίζων ὅλα τὰ ἄλλα. Τοῦτο δὲ τόσον ἤρεσεν εἰς τὸν

Θεόν, ὥστε τὸν ἔδωκε περισσότερα τῶν ὅσα ἐζήτησε· διότι ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν ἐξαίσιον σοφίαν, καὶ προσέτι πλουτοῦν καὶ δόξαν τὰ ὅποια δὲν ἐζήτησεν.

§. 130. Πράγμα δυσδιάκριτον ἀναφέρεται εἰς τοῦ Σολομῶντος τὴν κρίσιν.

Ὅχι δὲ μετὰ πολὺ ἔδωκεν ὁ Σολομὼν δαῖγμα τῆς ἀπὸ τὸν Θεὸν δοθείσης εἰς αὐτὸν σοφίας. Δύο γυναῖκες δηλ. σύνοικοι ἐγέννησαν παιδία συγχρόνως. Τὸ ἓν ἀπὸ αὐτὰ τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ τὴν γέννησίν του ἀποθνήσκει τὴν νύκτα. Ἡ μήτηρ τοῦτου ὑπακλέπτει τὸ παιδίον τῆς ἄλλης, κοιμωμένης, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὑποβάλλει τὸ νεκρόν. Ἐπειδὴ δὲ ἔγινε μετὰ τῶν δύο γυναικῶν διαφιλονεικῆσις, ἀναφέρεται εἰς τὸν βασιλέα τὸ δυσδιάκριτον τοῦτο πρᾶγμα καὶ ἀμάρτυρον. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν κρυπτομένην ἀλήθειαν, ἐπρόσταξε νὰ διχοτομηθῇ τὸ διαφιλονεικούμενον παιδίον, καὶ νὰ δοθῇ μέρος εἰς τὴν μίαν καὶ μέρος εἰς τὴν ἄλλην γυναῖκα. Εἰς ταύτην δὲ τὴν ἀπόφασιν ἡ ψευδὴς μήτηρ συγκατανεύει· ἡ ἀληθινὴ ὅμως ἐφώναξε· Μὴ παρακαλῶ, βασιλεῦ! προτιμῶ νὰ τὸ ἔχῃ ὅλον αὐτὴ. — Τότε ὁ βασιλεὺς, γινώσκας ἐκ τούτου τὴν ἀληθινὴν μητέρα, ἀπέδωκεν εἰς αὐτὴν τὸ παιδίον. Ὦθεν ὅλοι ἐθαύμασαν τὴν ἐξαίσιον τοῦ Σολομῶντος σοφίαν.

§. 131. Ὁ Σολομὼν οἰκοδομεῖ τὸν ναὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. (4478 π. Χ.)

Ὁ Σολομὼν ὠκοδόμησεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. ναὸν μεγαλοπρεπέστατον ὅλα τὰ εἰς αὐτὸν ἔλαμπαν ἀπὸ χρυσοῦ καὶ ἄργυρου καὶ πολυτίμους λίθους. Εἰς τοῦτον δὲ ἐτέθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης. Οἱ πλησιόχωροι βασιλεῖς ἐφιλιώθησαν μὲ τὸν Σολομῶντα, καὶ ἔκαμαν συνθήκας μὲ αὐτὸν διὰ τὴν τήρησιν τοῦ φήμην. Ἡ βασίλισσα Σαββά, ἐπιθυμήσασα νὰ τὸν ἴδῃ ἐβγήκεν ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ βασιλείου τῆς καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐβασίλευσε δὲ ὁ Σολομὼν εἰς ἄκραν εἰρήνην, εὐφρανιόμενος καὶ ἔχων πλούτου ἀφθονίαν.

§. 132. Ὁ Σολομὼν γηράσας πίπτει εἰς ἀταξίαν καὶ εἰδωλολατρείαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα παρεδόθη ὁ Σολομὼν εἰς τὴν φιληδονίαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ παρ' αὐτὴν ἄλλο δὲν εἶναι τόσον πολέμιον εἰς τὴν ἀρετὴν, διὰ τοῦτο ἔχασε τὴν σοφίαν του. Ὦθεν αἱ ἀλλόφυλοι γυναῖκες, εἰς τῶν ὁποίων τὸν ἔρωτα ἐδουλώθη, τὸν παρέσυραν εἰς λατρεῖας ἐθνικῶν. Δι' αὐτὰ ὠργίσθη ὁ Κύριος ἐναντίον τοῦ Σολομῶντος καὶ ἐφάνέρωσεν εἰς αὐτὸν τὴν τιμωρίαν τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ ἐπιβάλλῃ· ὅτι δηλαδή θὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν υἱὸν του τὸ μεγαλῆτερον μέρος τῆς βασιλείας καὶ θὰ τὸ δώσῃ εἰς δούλον. Καὶ τοῦτο ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος.

§. 133. Ὁ Ροβοὰμ. πικραίνει τὸν λαόν.

Τὸν Σολομῶντα διαδέχεται ὁ υἱὸς του Ροβοὰμ, ὅστις διὰ τὸν μωρίαν του καταστρέφει τὴν βασιλείαν κλονιζομένην ἤδη διὰ τοῦ πατρὸς του τὸ πταίσμα. Ἐπειδὴ ὁ Σολομὼν εἶχεν ἐπιβαρύνει τὸν λαὸν μὲ φάρους δυσβαστάτους· τούτους δὲ μὴ δυνάμενος ὁ λαὸς νὰ ὑποφέρῃ, παρακαλεῖ τοῦτον νὰ τοὺς ἐλαττώσῃ. Τότε οἱ μὲν γέροντες ἐσυμβούλευαν τὸν βασιλέα νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν λαόν, οἱ δὲ νέαι τὸν ἀπέτρεπον. Ὦθεν ὁ Ροβοὰμ, ἀκολουθῶν τῶν ὁμοίων του τὴν συμβουλὴν, ἀποκρίνεται σκληρὰ πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἀποβάλλει τὸ ζήτημά του.

§. 134. Δέκα φυλαὶ ἐκλέγουσιν ἴδιον βασιλέα.

Διὰ τὴν ἄρνησιν ταύτην ὁ λαὸς ἀγανακτεῖ καὶ κινεῖται εἰς στάσιν. Ὅθεν αἱ μὲν δέκα φυλαὶ, ἀποσπασθεῖσαι ἀπὸ τὸν Ῥοβοάμ, ἀναγορεύουσιν ἴδιον βασιλέα Ἱεροβοάμ· τὸς Ἑφραιμίτην· αἱ δὲ λοιπαὶ δύο, ἡ τοῦ Ἰούδα δηλ. καὶ ἡ τοῦ Βενιαμὴν, ἔμειναν εἰς τὸν Ῥοβοάμ πισταί. Ὅθεν ἐγένεον ἀντὶ μιᾶς δύο βασιλείαι, ἡ μία τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ ἄλλη τοῦ Ἰσραὴλ. Ὁ δὲ Ἱεροβοάμ, διὰ νὰ κάμῃ τὸν λαὸν νὰ ἀπομάθῃ τὴν συνήθειαν νὰ συχνάζῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ χάριν προσκυνήσεως, ἐποίησεν εἰς αὐτὸν νέαν θρησκείαν, καὶ τοῦ προβάλλει θεοὺς ψευδεῖς.

§. 135. Ὀλιγοχρόνιος διάρκεια τῆς βασιλείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τέλος αὐτῆς.

Ἀλλ' ἡ βασιλεία τοῦ Ἰσραὴλ δὲν διήρκασεν ἐπὶ πολὺν καιρὸν, διότι οἱ βασιλεῖς ὅλοι ἕως ἐνός ἦσαν ἀσεβεῖς. Πρὸς τοὺτους δὲ ὁ Θεὸς πολλάκις ἔστειλε προφῆτας, οἱ ὅποιοι ἐνουθέτησαν αὐτοὺς, καὶ πρὸς τὴν ἀληθινὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἠθέλησαν νὰ τοὺς ἀνακαλέσωσιν. Ὅμως ἐκεῖνοι δὲν ὑπήκουσαν εἰς τῶν προφητῶν τὰς νουθεσίας, ἀλλὰ τοὺς ὕβρισαν, τοὺς ἐτιμώρισαν, πολυτρόπως, καὶ εἰς θάνατον τοὺς παρέδωκαν. Ὅθεν παροργισθεὶς ὁ Θεός, τοὺς τοὺς ἐγκατέλειπεν εἰς τὴν δύναμιν τῶν πολεμίων. Τοὺς ἐνίκησε λοιπὸν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων, ὅστις ἤγχαλῶτισε τὰς δέκα φυλάς, καὶ τὰς μετώκισεν εἰς τὴν Ἀσσυρίαν.

§. 136. Ἱστορία τοῦ Τωβίτ.

Μεταξὺ τῶν αἰγχαλῶτων, ὅσοι ἐφέρθησαν εἰς τὴν Ἀσσυρίαν, ἦτο ὁ Τωβίτ ὅστις ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐφύλαττεν ἀκριβῶς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ ἐνῶ ἦτο ἀκόμη παιδίον, δὲν ἔκαμεν οὐδὲν παιδαριῶδες, καὶ τελευταῖον, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ὅλοι ἐπῆγαιναν εἰς προσκυνήσιν τῶν χρυσῶν μόσχων τοὺς ὁποίους ἔκαμεν ὁ Ἱεροβοάμ, καὶ τοὺς ἐπρόβαλεν εἰς τὸν λαὸν διὰ νὰ τοὺς προσκυνῇ, αὐτὸς μόνος ἔφευγε τὴν κοινωνίαν ὧλων, καὶ ἐξηκολούθει νὰ συχνάζῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὅπου ἐπροσκύνηε τὸν Κύριον.

§. 137. Ὁ Τωβίτ φυλάττει καὶ μετὰ τῶν ἐθνικῶν τὴν εὐσεβειάν του.

Φθάσας δὲ εἰς ἡλικίαν ἀνδρὸς, ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἐγέννησεν υἱόν, τὸν ὁποῖον παιδίονθεν ἐδίδαξε νὰ φοβῆται τὸν Θεόν καὶ νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ πάσαν ἀμαρτίαν. Ὅτε δὲ ἐφέρθη εἰς τὴν αἰγχαλωσίαν, ἐφύλαττε πάντοτε τὴν αὐτὴν εὐσεβειαν πρὸς τὸν Θεόν· ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ὅσα ἐδυνήθη νὰ ἀποκτήσῃ, τὰ ἐμοίραζε καθημερινῶς εἰς τοὺς συνεξορίστους του, καὶ μὲ νουθεσίας σωτηριώδεις τοὺς παρεκίνηε νὰ λατρεύωσι τὸν Θεόν.

§. 138. Ὁ Τωβίτ θάπτει τοὺς νεκρούς.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐγένεον ἄλλος βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων, ἐχθρὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅστις τοὺς ἐκάκωνε, τοὺς ἐφόνευε, καὶ ἀπηγόρευε νὰ τοὺς θάπτωσιν. Εἰς ταύτην δὲ τὴν ταλαιπωρίαν ὁ Τωβίτ ἐπεσκέπτετο τοὺς ἀδελφοὺς του, ἐπαρηγόρει τοὺς λυπούμενους, ἤλεε ἐξ ἰδίων τοὺς ἐνδεεῖς, καὶ τοὺς νεκροὺς ἔθαπτε. Τοῦτο δὲ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, προστάζει νὰ θανατωθῇ ὁ Τωβίτ, καὶ νὰ δημευθῶσι τὰ ὑπάρχοντά του. Μαθὼν δὲ ὁ Τωβίτ ὅτι ἐζητεῖτο, ἐκρύφθη· καὶ οὕτως ἐσῆθη μὲν αὐτός, ἀλλὰ τὰ ὑπάρχοντά του διηρπάσθησαν καὶ δὲν τοῦ ἔμεινεν ἄλλο εἰμὴ Ἄννα ἡ γυνὴ καὶ Τωβίας ὁ υἱὸς του.

§. 136. Ὁ Τωβίτ βδελύσσεται τὴν κλοπὴν.

Τοῦ Τωβίτ ἡ σύζυγος ὑφαίνουσα ἐπορίζετο τὰ πρὸς ζωάρκειαν. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ἔφρεν εἰς τὸν ἱκὸν ἐρίφιον. Τοῦτο ἀκούσας ὁ Τωβίτ μυκώμενον, εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα του· «Κύτταξε μὴ εἶναι κλεψιμακίον! ἀπόδωσέ το εἰς τὸν ἱκόν του· ἐπειδὴ ἁμαρτία εἶναι νὰ τρεφώμεθα ἀπὸ κλεψιμακίας.» — Τόσον ὁ δίκαιος ἀπεστρέφεται πᾶσαν ἀδικίαν! Ἀλλ' ἡ συμβία του ἀγανακτῆσασα, τὸν ἐπιπλήττει καὶ τὸν ὀνειδίζει. Λυπευθεὶς λοιπὸν θανάσιμα, ἐπικαλεῖται μετὰ θερμῶν δακρύων τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ, νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς ὀδύνων καὶ τοὺς ἀδίκους ὀνειδισμούς. Ὅθεν ὁ Θεὸς εἰσακούει καὶ τούτου τὴν προσευχὴν, καὶ τὴν παράκλησιν Σάρας, τῆς θυγατρὸς τοῦ Ραγουήλ, ἡ ὁποία ὀνειδίζετο ἀπὸ τὰς δουλεύτρας τοῦ πατρὸς τῆς ὡς ἀνδροκτόνος.

§. 140. Νοουθεσία τοῦ Τωβίτ πρὸς τὸν υἱὸν του.

Ὁ Τωβίτ, νομίζων ὅτι ὁ θάνατός του ἐπλησίαζε, κράζει τὸν υἱὸν του, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «Ἄκουσε, υἱέ μου, τοὺς λόγους προσφιλεστάτου πατρός·
 » φύλαττέ τους αἰώνιως εἰς τὴν μνήμην σου, διὰ νὰ ζήσης ζωὴν θεάρεστον.
 » Μνημόνευε πάντοτε τὸν Θεόν, καὶ πρόσχε μὴν ἁμαρτήσης εἰς αὐτόν, καὶ
 » ἀμελήσης τὰς ἐντολάς αὐτοῦ. Ἐλεῖ τοὺς πτωχοὺς, διὰ νὰ ἐλεῇ καὶ ἐσέ-
 » να ὁ Θεός. Ὅσον δύνασαι, ἔσο εὐεργετικὸς καὶ ἐλευθέριος. Ἐὰν ἔχῃς πολ-
 » λὰ, δίδε πολλὰ, ἐὰν δὲ ὀλίγα, ὀλίγα καὶ δίδε, πλὴν πάντοτε ἐλευθερίως·
 » ἐπειδὴ ἡ ἐλεημοσύνη ζῷει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ θάνατον αἰωνίως. Ἀπόφευ-
 » γε τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ μὴ ἀφίνῃς αὐτὴν νὰ παρεισδύσῃ μήτε εἰς τὴν
 » καρδίαν σου μήτε εἰς τοὺς λόγους σου. Ὅτι θέλεις νὰ μὴ σοῦ κάμῃ τις,
 » τοῦτο μὴ κάμῃς εἰς ἄλλον. Ὅταν τις σὲ δουλεύσῃ, εὐθὺς ἀπόδωσέ του
 » τὸν μισθόν. Πάντοτε ζῆτει συμβουλὴν ἀπὸ φρόνιμον, καὶ μὴ σχετισθῇς
 » ποτὲ μὲ ἀχρείτους. Ὅταν ἀποθάνῃ, θάψῃ τὸν νεκρὸν μου. Περιποιεῖ τὴν
 » μητέρα σου, ἐνθυμούμενος ὅσας ταλαιπωρίας αὐτὴ ἐδοκίμασε βαστάζουσά
 » σε εἰς τὴν κοιλίαν τῆς· ὅταν δὲ πληρώσῃ τὸ κοινὸν χρέος, θάψῃ αὐτὴν
 » πλησίον μου εἰς τὸν αὐτὸν τάφον.»

§. 141. Ὁ Τωβίτ φανερῶνει εἰς τὸν υἱὸν του, ὅτι ἐδάναισε τὸν Γαβαήλον δέκα τάλαντα.

Σὲ λέγω ἀκόμη καὶ τοῦτο, υἱέ μου, εἶπεν ὁ Τωβίτ πρὸς τὸν υἱὸν του· Ἐγὼ ἐδάναισα δέκα τάλαντα εἰς τὸν Γαβαήλον, ὅστις τώρα κατοικεῖ εἰς Ράγας, πόλιν τῆς Μηδίας.—Τότε ὁ νέος εἶπε πρὸς τὸν πατέρα· Θὰ κάμω ὅλα καθὼς μὲ προστάξεις· ἀλλὰ δὲν ἠξέυρω πῶς νὰ λάβω τὰ χρήματα ἐκείνα ἀπὸ τὸν Γαβαήλον· ἐπειδὴ οὔτε ἐκείνος μὲ γνωρίζει, οὔτε ἐγὼ ἐκεῖνον, ἀλλ' οὔδὲ τὸν δρόμον εἰς τὴν Μηδίαν ἠξέυρω.—Ὁ δὲ πατὴρ ἀποκρίνεται πρὸς τὸν υἱόν, λέγων· Ἐγὼ τοῦ Γαβαήλου ὁμολογίαν. Καθὼς δεῖξῃς αὐτὴν εἰς αὐτὸν εὐθὺς θὰ σοῦ ἀποδώσῃ τὰ χρεωστούμενα χρήματα· ὅμως κύτταξε νὰ εὕρῃς ἄνθρωπον πιστόν, διὰ νὰ σὲ ὀδηγήσῃ ἕως ἐκεῖ.

§. 142. Ὁ ἄγγελος Ραφαήλ πρὸς τὸν Τωβίαν.

Ἐξελθὼν δὲ ὁ νέος Τωβίας ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἤρε νέον τινὰ στεκόμενον καὶ πομπικὸν εἰς ὁδοποιρίαν. Μὴ γνωρίζων δὲ, ὅτι αὐτὸς ἦτον ἄγγελος, τὸν ἔχαι-

ρέτῃσιν καὶ τὸν ἡρώτησε. Πόθεν εἶσαι καλὲ νέος; — «Εἶμαι, εἶπεν ἐκεῖνος, ἓνας ἀπὸ τοῦς Ἰσραηλῖταις.» — Καὶ γνωρίζεις, εἶπεν ὁ Τωβίας, τὴν εἰς Μηδὶαν ὁδόν; — Μάλιστα, ἀποκρίνεται, καὶ πολλάκις κατέλυσα εἰς τοῦ Γαβαήλου, ὅστις κατοικεῖ ἐκεῖ. — Ὁ Τωβίας λοιπὸν ἐχάρη διὰ τοῦτο, καὶ τὸ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν πατέρα του, ὅστις πάραυτα ἡρώτησε τὸν νέον, ἂν θέλῃ νὰ γείνη τοῦ υἱοῦ του συνοδοιπὸρος μὲ μισθὸν τινα. — Ὁ δὲ νέος ἀπεκρίθη, ὅτι θέλει. — Οὕτω λοιπὸν ὁ Τωβίας ἀπεχαιρέτησε τοὺς γονεῖς του, καὶ ἐκίνησαν καὶ οἱ δύο, καὶ ὁ σκύλος τοὺς ἠκολούθησε.

§. 143. Δάκρυα τῆς μητρὸς τοῦ Τωβία.

Ἀφοῦ ἀνεχώρησεν ὁ Τωβίας, ἤρχισεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ νὰ κλαίῃ καὶ πικρῶς νὰ παραπονῆται, διότι ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἀπέστειλε τὸν υἱόν «Διὰ τί, εἶπε, μὰ ἐστέρησας τὴν παρηγορίαν τοῦ γήρατος; Καλῆτερον ἦτο νὰ στερηθῶμεν τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἐστάλθη ὁ υἱὸς νὰ συνάξῃ· ἐπειδὴ ἀρκετὸν μᾶς ἦτο νὰ ἀπολαύωμεν τὸ πρόσωπον τοῦ υἱοῦ. — Πρὸς ταύτην δὲ ὁ ἀνὴρ ἀποκρίνεται· Μὴ κλαίῃς· ἐπειδὴ ἀβλαβὴς θὰ ὑπάγῃ, καὶ ὑγιὴς θὰ ἔλθῃ· διότι ὁ Θεὸς θὰ στείλῃ ἄγγελον, ὅστις θὰ τὸν συνοδεύσῃ καὶ θὰ τὴν εὐδώσῃ.» Καταπραυνθεῖσα λοιπὸν ἡ γυνὴ ἀπὸ τοὺς λόγους τούτους, ἐσιώπησε.

§. 144. Ὁ Τωβίας ἀπαλλάσσεται ἀπὸ ἰχθύν τερατώδη.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Τωβίας καὶ ὁ ἄγγελος ἔφθασαν εἰς τὸν ποταμὸν Τίγριν. Καθὼς δὲ τὸ παιδίον ἐπλησίασε διὰ νὰ πλυθῇ, ἰδοὺ μέγας ἰχθύς ἀπὸ τοῦ ὕδαρ ἀναπηδᾷ, καὶ θέλει νὰ τὸ φάγῃ. Ὁ δὲ ἄγγελος λέγει πρὸς τὸν Τωβίαν· «Μὴ φοβῆσαι, ἀλλὰ πιάσέ τον, καὶ σῦρε τον ἔξω!» — Ὁ ἰχθύς, σπυρθεὶς ἔξω, ἐταράχθη ὀλίγον καὶ ἐξέπνευσε. Τότε ὁ ἄγγελος εἶπε πρὸς τὸν Τωβίαν νὰ ἐβγάλῃ τὴν καρδίαν καὶ τὸ ἥπαρ καὶ τὴν χολήν, καὶ νὰ τὰ φυλάττῃ ὡς ἱαματικά λευκώματος, καὶ ἀπαλλακτικά δαιμονίου. Ἐπειτα μέρος τοῦ κρέατος ἔψησαν, διὰ νὰ τρώωσι καθ' ὁδόν.

§. 145. Ὁ Τωβίας φθάνει εἰς τὰ Ἐκβάτανα.

Ὅτε δὲ ἐπλησίασαν εἰς τὴν πόλιν λεγομένην Ἐκβάτανα, εἶπεν ὁ ἄγγελος πρὸς τὸν Τωβίαν· Εἰς τὴν πόλιν ταύτην κατοικεῖ ἀνθρωπὸς τις συγγενὴς σου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν οἰκίαν θὰ καταλύσωμεν. Αὐτὸς ἔχει κόρην μονογενῆ, τὴν ὅποιαν εὖ πρέπει νὰ λάβῃς εἰς γυναῖκα· ἐπειδὴ κατὰ τὸν νόμον εἰς ἐσένα ἀνήκει αὐτή· καὶ νὰ γείνης κληρονόμος ὅλης τῆς περιουσίας τοῦ Ραγουήλ.

§. 146. Ὁ Τωβίας καταλύει εἰς τοῦ Ραγουήλ.

Τούτους ὁ Ραγουήλ ὑποδέχεται μετὰ χαρᾶς, καὶ καθὼς εἶδε τὸ πρόσωπον τοῦ Τωβία, εὐθὺς εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκά του· «Πόσον ὁ νέος οὗτος ὁμοιάζει τὸν ἐξαδελφόν μου Τωβίτη!» — Ἐπειτα στραφείς πρὸς τοὺς νέους τοὺς ἐρωτᾷ· «Πόθεν εἰσθε, νέοι;» — Καὶ ἐκεῖνοι, «Ἰδμεθα Ἰσραηλῖται, ἀπεκρίθησαν, ἀπὸ τὴν πόλιν Νινευήν.» — Γνωρίζετε τὸν Τωβίτη; — «Μάλιστα, τὸν γνωρίζομεν.» — Τότε δὲ ὁ ἄγγελος, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν· «Ὁ Τωβίτη, περὶ τοῦ ὁποίου ἐρωτᾷς, εἶναι πατὴρ τούτου.» — Ὁ Ραγουήλ λοιπὸν ἀγκαλιάσας τὸν νέον, εἶπε· «Σὲ συγχαίρω, ὅτι εἶσαι καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ πατρὸς υἱός.» — Ἀκούσας δὲ, ὅτι ὁ Τωβίτη εἶχε χάσει τοὺς ὀφθαλμούς του, εἵλασε, καὶ μαζὴ του ἔχυσεν δάκρυα ἢ συμβία καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ. Ἐπειτα ἐπρόσταξε νὰ ἐτοιμασθῇ δείπνον, καὶ παρεκίνηε τοὺς ξένους νὰ καθίσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν. Ὁ δὲ Τωβίας εἶπεν, ὅτι οὐτε θὰ φάγῃ, οὔτε θὰ πῇ, ἔνν πρότερον δὲν τοῦ ᾄδωσιν τὴν

θυγάτερα του εἰς γυναῖκα.» Πρὸς τοῦτον δὲ ὁ Ραγουήλ ἀποκρίνεται· «Ὁ Θεὸς βέβαια εἰσήκουσε τὰς δεήσεις μου, καὶ σὰς ἔφερεν ἐδῶ, διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ αὐτὴ ἡ συγγενὴς σου. Ὅθεν μὴν ἀμφισβάλῃς, σήμερον σοὺ τὴν δίδω εἰς γυναῖκα.» Ἀφοῦ λοιπὸν ἐγράφη τὸ προικοσύμφωνον, ἐκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν εὐχαριστοῦντες καὶ ὑμνοῦντες τὸν Θεόν.

§. 147. Ὁ Γαβαήλος ἔρχεται εἰς τὸν γάμον τοῦ Τωβία.

Ὁ Ραγουήλ παρεκάλεσε θερμῶς τὸν Τωβίαν, νὰ διατρίψῃ δεκαπέντε ἡμέρας εἰς τὸν οἶκόν του. Εἰς τοῦτου δὲ τὴν θέλησιν ὑπακούων ὁ Τωβίας, παρακαλεῖ τὸν ἄγγελον νὰ ὑπάγῃ μόνος πρὸς τὸν Γαβαήλον, διὰ νὰ παραλάβῃ τὰ χρήματα. Ὅθεν ὁ ἄγγελος ἔλαβε δύο καμήλους, διέβη εἰς τὰς Ῥάγας, ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Γαβαήλον τὴν ὁμολογίαν, παρέλαβε τὰ δανεισθέντα εἰς αὐτὸν χρήματα, καὶ ἔφερε καὶ αὐτὸν εἰς τοὺς γάμους τοῦ Τωβία.

§. 148. Ἀμνηχανία τοῦ Τωβίτ καὶ τῆς γυναικὸς του.

Ἐν τούτῳ δὲ ὁ γέρον Τωβίτ ἦτο εἰς ἀμνηχανίαν καὶ ταραχὴν ψυχῆς, πῶς υἱὸς του ἤρξησε νὰ ἐπανέλθῃ, καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν· Διὰ τί ἐβράδυνε τόσον υἱὸς μου! — Ὅθεν ὀδυρόμενος ἔλεγεν· Ἴσως ἀπέθανεν ὁ Γαβαήλος, καὶ δὲν εἶναι τις νὰ τοῦ ἀποδώσῃ ἐκεῖνα τὰ χρήματα! — Καὶ οἱ δύο λοιπὸν γονεῖς τοῦ Τωβία ἤρχισαν νὰ κλαίωσιν· ἑξαιρέτως ὁμῶς τῆς μητρὸς ἡ λύπη δὲν καταπραΰνετο μετὰ καμμίαν παρηγορίαν. Ὅθεν αὕτη, καθημερινῶς ἐξερχομένη, περιήρχετο τὰς ὁδοὺς ὅλως, ὁπόθεν ἤλπιζεν, ὅτι ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ υἱὸς τῆς διὰ τὸν ἴδῃ μακρόθεν ἐρχόμενον.

§. 149. Ὁ Τωβίας ἐπανερχεται εἰς τοὺς γονεῖς του.

Ἀφοῦ ἐτελείωσαν αἱ δεκαπέντε ἡμέραι, ὁ Ραγουήλ ἠθέλησε νὰ κρατήσῃ τὸν Τωβίαν κοντὰ του. Ἀλλ' οὗτος εἶπε· Σὲ παρακαλῶ, ἀπόστείλῃ με μίαν ὥραν προτῆτερα· ἐπειδὴ βέβαια ἤξεύρεις, πόσον θλίβεται τῶν γονέων μου ἡ ψυχὴ ἐξ αἰτίας μου. — Ὅθεν, ἀποπεμφθεὶς ἀπὸ τὸν πενθερόν του, ἐκίνησε πρὸς τοὺς γονεῖς του. Καθ' ὁδὸν δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε πρὸς αὐτόν· «Καθὼς ἔμῃς εἰς τὸν πατρικὸν σου οἶκον, προσκύνησε τὸν Κύριον, καὶ ἀγκαλιάσας τὸν πατέρα χεῖρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ μετὰ τὴν χολὴν τοῦ ἰγθύος, τὴν ὁποίαν ἔχεις φυλαγμένην, καὶ εὐθὺς θὰ ἰατρευθῶσιν οἱ ὀφθαλμοί του, καὶ εὐφραινόμενος θὰ βλέπῃ καὶ ἐσένα καὶ τὸν οὐρανόν.»

§. 150. Ὁ Τωβίας φθάνει εἰς τοὺς γονεῖς του.

Ὅτε δὲ ὁ Τωβίας ἐπλησίασεν εἰς τὴν πόλιν, ἡ μήτηρ αὐτοῦ κατὰ τὴν συνήθειάν της ἐκάθητο εἰς λόφον, ὁπόθεν ἠδύνατο ἡ ὄψις τῆς νὰ ἐκτείνεται μακράν. Λοιπὸν εἶδε μακρόθεν ἐκεῖνον ἐρχόμενον, καὶ δραμοῦσα ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τὸν ἄνδρα τῆς. Τότε δὲ καὶ ὁ ἀκύλος, ὅστις τὸν ἠκολούθει εἰς τὴν ὁδοποιρίαν, ἔτρεξεν ἐμπρὺς, καὶ ὡς μηνυτὴς ἔσπευ τὴν οὐρὰν του, καὶ ἐκολάκευε τὸν κύριόν του. Εὐθὺς λοιπὸν ὁ γέρον ἀναπνῆσας, ἤρχισε νὰ τρέχῃ· προσπταίων δὲ καὶ χειραγωγούμενος ἀπὸ δούλον, ἔρχεται εἰς προὑπάντησιν τοῦ υἱοῦ, καὶ τὸν ἐφίλησεν. Ἀπὸ τὴν χαρὰν ἤρχισαν καὶ οἱ δύο νὰ χύνωσι δάκρυα.

§. 151. Ὁ Τωβίτ ἀναλαμβάνει τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του.

Ἀφοῦ δὲ εὐχαρίστησαν τὸν Θεόν καὶ οἱ δύο, ὁ Τωβίας ἔχεις τοῦ πατρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ τὴν χολὴν, καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν σχεδὸν ἤρχισε νὰ εἰσγίνειν ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ λεύκωμα ὡς λέπες αὐγῶν, τὸ ὅποιον ὁ

υἱὸς ἐξέσπυρε, καὶ οὕτω παρσευθὺς ἀνέλαθεν ὁ γέρον τὴν ὄψιν. Τότε ὅλοι μετ' εὐφροσύνης ὑμνησεν τὸν Θεόν, καὶ οἱ συγγενεῖς ὅλοι τοῦ Τωβίτ ἤλθαν, συγχαίροντες αὐτὸν διὰ τὰ ἀγαθὰ, ὅσα ὁ Θεὸς ἔδωκεν αὐτόν.

§. 152. Ὁ ἄγγελος Ραφαήλ φανερόνεται.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Τωβίας διηγήθη εἰς τοὺς γονεῖς τὰς εὐεργεσίας, ὅσας ἔλαβεν ἀπὸ τὸν ὀδηγόν του ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζεν ἄνθρωπον. Ὅθεν ἐπρόσφερον εἰς αὐτὸν τὸ ἥμισυ πάντων, ὅσα ἔφερε. Τότε λοιπὸν ὁ ἄγγελος εἶπε πρὸς αὐτούς· «Ἐγὼ εἶμαι Ραφαήλ, ἓνας ἀπὸ τῶν ἑπτὰ ἀγίους ἀγγέλους, οἱ ὅποιοι στεκόμεθα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀναφέρομεν πρὸς αὐτὸν τὰς προσευχὰς τῶν δικαίων. Ὁ Θεὸς μὲ ἔστειλε διὰ νὰ ἐλθὼ ἰατροῦσά. Τώρα λοιπὸν εἶναι καιρὸς νὰ ἀπέλθω πρὸς ἐκεῖνον, καὶ εἰς αὐτὴν ἀναπέμψετε τὰς χρεωστούμενας εὐχαριστίας.» Ἀφοῦ δὲ εἶπε ταῦτα, ἔγεινεν ἄφαντος ἀπ' ἐμπρὸς των.

§. 153. Εὐτυχὴς θάνατος τοῦ Τωβίτ, ἀπόγονοι αὐτοῦ.

Ὁ Τωβίτ, ἀφοῦ ἀνέλαβε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του, ἔζησε ἀκόμη πολλὴ, καὶ ἔφθασεν εἰς γῆρας βαθύτατον, πολιτευόμενος πάντοτε θεαρέστως. Ἐπειδὴ δὲ ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου του, ἔκραζε τὸν υἱόν του, ἐσυμβούλευσεν αὐτὴν νὰ ἐμμένῃ πάντοτε εἰς τοῦ Θεοῦ τὸν φόβον, καὶ ἔπειτα ἡσυχὰ παρέδωκε τὸ πνεῦμά του. Ὁ δὲ Τωβίας μετὰ τοῦ πατρὸς τὸν θάνατον μετέβη εἰς τὸν πενθερόν του, καὶ τὸν ἐγηροκόμησε μὲ ἄκραν περιποίησιν. Φθάσας δὲ εἰς τὸ ἐνεννηκοστὸν ἔνατον ἔτος τῆς ηλικίας του, ἀπέθανε καὶ αὐτός. Ὅλα δὲ τὰ τέκνα καὶ οἱ ἔγγονοι αὐτοῦ ἐμιμήθησαν τὴν πατρῶαν ἀρετὴν, καὶ οὕτως εὐηρέστησαν καὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

§. 154. Βασιλεῖς τοῦ Ἰούδα, Ἀβιού καὶ Ἀσᾶς.

Ἀνωτέρω ἔγεινε λόγος σύντομος περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰσραήλ· ἐνταῦθα δὲ προσθέτονται τὰ περὶ τῶν βασιλείων τοῦ Ἰούδα, τὰ ὅποια ἐκεῖ παρεσιωπήθησαν. Τὸν Ῥοδοάμ, λοιπὸν διαδέχεται ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀβιού, ὅστις ἐβησίλευσε μόνον τρία ἔτη, καὶ ἄφησε τὸν θρόνον εἰς τὸν υἱόν του. Ἀσᾶν. Οὗτος, δὲ εὐηρέστησεν εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὴν εὐσεβειάν του· ἐπειδὴ ἀνέτρεψε τὰ θυσιαστήρια τῶν ψευδῶν θεῶν καὶ τοὺς ἀσεβεῖς ὅλους· ἔξωσεν ἀπὸ τὸ βασιλείον του. Ὅθεν ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν εἰρήνην πολυχρόνιον· ἀλλὰ μετέπειτα ὁ Ἀσᾶς ἐκίνησε πόλεμον κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ νικήσας αὐτούς, ἔλαβε λάφυρα πλούσια.

§. 155. Ὁ Ἰωσαφάτ βασιλεὺς τοῦ Ἰούδα.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀσᾶ ἐβασίλευσεν ὁ υἱὸς του Ἰωσαφάτ, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς διὰ τὴν εὐσεβειάν του, ἔδωκε δόξαν καὶ πλοῦτη. Ἀλλ' ὅμως ὁ Ἰωσαφάτ ἔκαμε φιλίαν μὲ τὸν ἀσεβῆ Ἀχαάβ, βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ τὸ ὁποῖον μεγάλῃς βλάβῃς αἰτία ἔγεινεν εἰς αὐτόν· ἐπειδὴ αὐτοὶ ἐνώσαντες τὰς δυνάμεις των ἐπολέμησαν τὸν βασιλέα τῆς Ἀσσυρίας. Εἰς δὲ τὴν μάχην ταύτην ἐφονεύθη ὁ Ἀχαάβ, καὶ ὀλίγον ἔλλειψε νὰ σκοτωθῇ καὶ ὁ Ἰωσαφάτ, ἀλλὰ μὲ τὴν θεῖαν βοήθειαν ἀνεχώρησεν ἀβλαβής.

§. 156. Ἰωράμ καὶ Ὀχοζίας βασιλεῖς τοῦ Ἰούδα.

Τὸν Ἰωσαφάτ διαδέχεται ὁ υἱὸς του Ἰωράμ, ὅστις ἐξέκλινεν ἀπὸ τὴν θεοσεβειαν διότι ἔλαβεν εἰς γυναῖκα Γοθολίαν, τὴν θυγατέρα τοῦ ἀσεβοῦς Ἀχαάβ, καὶ ἐξωμοιώθη μᾶλλον μὲ τὸν πενθερὸν παρὰ μὲ τὸν πατέρα του.

ὄθεν καὶ ὀδυνηρότατον θάνατον ἔλαβεν ἀπὸ βαρυτάτης νόσον, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς τοῦ ἔστειλε. Τοῦτον δὲ διαδέχεται ὁ υἱὸς τοῦ Ὁχοζίας εἰς τὴν βασιλείαν ἀλλὰ δὲν τὴν ἐγάγη πολὺν καιρὸν, διότι ἀπὸ τῆς ἀσεβοῦς μητρὸς τὸ παράδειγμα κινούμενος ἐξέκλινεν εἰς κακίας, διὸ καὶ ἀπέθανεν ἀθλιέστατα.

§. 157. Θάνατος τῆς Γοθολίας· βασιλεία τοῦ Ἰωᾶς.

Ἀφοῦ δὲ ἀπέθανεν ὁ Ὁχοζίας, ἡ μήτηρ αὐτοῦ φανέει τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν καὶ κυριεύει τὴν βασιλείαν. Ἐνας δὲ μόνος υἱὸς τοῦ Ὁχοζίας, ἐξαρπασθεὶς ἀπὸ τὴν σφαγὴν, ἐκρύβθη μὲ τὴν τροφὸν του εἰς τὸν γάδον. Τοῦτον δὲ ὁ ἀρχιερεὺς Ἰωθαὲ ἀνατρέφει κρυφίως καὶ τὸν ἐκπαιδεύει· μετὰ δὲ ὅκτῳ ἔτη σχεδὸν παρουσιάζει τὸ παιδίον εἰς τοὺς ταξιάρχας καὶ εἰς τὸν λαόν, καὶ τὸν κατασταίνει εἰς τὸν πατρικὸν του θρόνον, ἀφοῦ πρότερον ἐφονεύθη ἡ Γοθολία.

§. 158. Διαστροφή καὶ θάνατος τοῦ Ἰωᾶς.

Ὁ Ἰωᾶς, ἐνόσω ὠδηγεῖτο ἀπὸ τὰς συμβουλὰς τοῦ ἀρχιερέως, ἐφύλαττεν ἀκριβέστατα τὸν νόμον τοῦ Κυρίου, καὶ μὲ ἀδράς δαπάνας ἐκαλλώπισε τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἄλλ' ἀφοῦ ὁ Ἰωθαὲ ἀπέθανε, διεφθάρη ἀπὸ τῶν αὐλικῶν τὰς κολακείας, ἐξέκλινεν εἰς τὴν κακίαν, καὶ τὴν καλὴν πίστιν ἐγκατέλειψε. Καὶ ἐπειδὴ ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωθαὲ Ἀζαρίας ἐδίδεν εἰς αὐτὸν φρονίμους νοουθεσίας, αὐτὸς, λησμονήσας ὅσας εὐεργεσίας ἔλαβεν ἀπὸ τὸν πατέρα, ἐλιθοβόλισε τὸν υἱόν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μετ' ὀλίγον φονευθεὶς ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου του εἰς τὴν κλίνην, ἐτάφη, ὅχι ὅμως εἰς τὰ βασιλικά μνήματα.

§. 159. Ἀμασίας βασιλεὺς τοῦ Ἰούδα.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωᾶς ἔρχεται, ἡ βασιλεία εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀμασίαν. Οὗτος ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἰδουμαίας μὲ πικρὰ στρατεύματα τὰ ὅποια μὲ ὑπέρογκα ἔξοδα συνῆξεν. Ἀλλὰ συμβουλευθεὶς ἀπὸ προφήτην νὰ ἔχη πεποίησιν εἰς τὴν θεῖαν ἀντίληψιν μᾶλλον παρὰ εἰς τὰ στρατεύματα, ἀπέλυσε τὸ περισσότερον μέρος αὐτῶν, καὶ μὲ ὀλίγην μόνον δύναμιν ἦλθεν εἰς χεῖρας μὲ τοὺς πολεμίους, καὶ λαμπρὰν νίκην ἔλαβεν. Ἐπειτα δὲ, ἐπαρθεὶς διὰ τὴν νίκην, ἐξέκλινεν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὸν νόμον, καὶ ἀπὸ τὸν βασιλεία τῆς Σαμαρείας, κατὰ τοῦ ὁποίου μὲ θρασύτητα ἐνίκηθη, ἡχημαλωτίσθη ἀφοῦ πρότερον ἔχασε τὸ στράτευμά του.

§. 160. Ἀζαρίας καὶ Ἰωάθαμ βασιλεῖς τοῦ Ἰούδα.

Ἀζαρίας ἡ Ὄζίας, υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Ἀμασία, ἐδάμασε μὲ τὴν θεῖαν βοήθειαν τοὺς Φιλισταίους καὶ τοὺς Ἀραβίας ἐνίκησε. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔπεσεν εἰς ὑπερφηάνειαν καὶ τῶν ἱερῶν τὸ ἔργον οἰκαιοποιήθη, διότι ἐτόλμησε νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Θεὸν θυμίαμα, τὸ ὅποιον εἰς μόνους τοὺς ἱερεῖς ἦτο θεμιτόν· καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπῆκουσεν εἰς τοῦ ἀρχιερέως τὰς παραινήσεις, ἀπὸ νόσον αἰσχροάν, τὴν ὁποίαν ὀνομάζουσι λέπραν, ἐμαστίζετο μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ. Ὁθεν ἡναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ τοῦ βασιλείου τὴν φροντίδα εἰς τὸν υἱὸν του Ἰωάθαμ, ὅστις τὸ ἐκυβέρνησε καλῶς.

§. 161. Ἀχαζ βασιλεὺς τοῦ Ἰούδα.

Ἀχαζ ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωάθαμ, ἔργειεν ἀσεβῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευε

Θεός ἐθνικούς. Τὸ παράδειγμα δὲ τοῦ βασιλέως ἠκολούθησε μετ' ὀλίγον καὶ ὁ λαὸς αὐτός. Ὅθεν μισθῆις ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐνίκηθη ἀπὸ τῆς Σαμαρείας καὶ Συρίας τοὺς βασιλεῖς. Καὶ ὅμως οὐδὲ ἡ δυστυχία ἠδυνήθη νὰ τὸν φέρῃ εἰς θεογνωσίαν· ἐπειδὴ αὐτὸς δὲν ἠσχύνθη νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ἀπὸ τοὺς Ἀσσυρίους, καὶ λαβὼν ἀπὸ τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, ἔστειλεν αὐτὰ ὀδῶν εἰς τὸν βασιλέα ἐκείνων. Ἐλθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων, πρῶτον μὲν ἀπέκρουσε τοὺς πολεμίους ἐκείνου, ὅτις ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειάν του· ἔπειτα ὅμως ἐλεηλάτησε καὶ τὸ βασίλειον αὐτοῦ.

§. 162. Ἐξέκλιας καὶ εὐσέβεια αὐτοῦ.

Ὁ Ἐξέκλιας ἔλαμψε διὰ τὴν ἄκραν τοῦ εὐσέβειαν· ἐπειδὴ, καθὼς ἔλαβε τὴν βασιλείαν, εὐθὺς παρεκίνησε τὸν λαὸν καὶ τοὺς ἱερεῖς εἰς Θεοσεβίαν, ἐκαθάρισε τὴν πόλιν ἀπὸ τὰ πατρικὰ βδελύγματα, ἐκαλλώπισε τὸν ναὸν καὶ ἀποκατέστησε τὰς τελετάς, ὅσας πρότερον παρεμέλησαν. Τούτου δὲ ἡ εἰς τοὺς πολέμους ἀρετὴ δὲν ἦτο μικροτέρα τῆς εὐλαθείας πρὸς τὴν θρησκίαν· ἐπειδὴ καὶ τοὺς Φιλισταίους εἰς πολλὰς μάχας καταπολεμῆ, καὶ τοὺς Ἰουδαίους ἀπῆλλαξεν ἀπὸ τοὺς φόβους τοὺς ὁποίους ἐπλήθυναν εἰς τοὺς Ἀσσυρίους. Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἔπεσεν ὁ Ἐξέκλιας εἰς βαρυτάτην νόσον, καὶ ἐπειδὴ ὁ προφῆτης Ἠσαΐας ἐφανέρωσεν εἰς αὐτὸν ὅτι πλησιάζει τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, αὐτὸς μετὰ θερμῶν δακρύων παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ μὴ τοῦ σηκώσῃ τὴν ζωὴν. Ἀπὸ τὰ δάκρυα λοιπὸν αὐτοῦ ὁ Θεὸς εἰς εὐσπλαγγνίαν κινήσας, τοῦ χαρίζει δεκαπέντε χρόνους ζωὴν, καὶ πρὸς βελτίωσιν τούτου, ὁ ἥλιος κατὰ τοῦ βασιλέως τὸ ζήτημα, ἐπανέρχεται δέκα βαθμούς εἰς τὸ ὠρολόγιόν του. Ὅθεν τρεῖς ἡμέρας μετὰ τοῦτο ἀναλαβὼν τὴν υἰεῖαν τοῦ Ἐξέκλιας ἔρχεται εἰς τὸν ναόν.

§. 163. Πολιορκία τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ λύσις αὐτῆς.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων ἐκίνησε πόλεμον κατὰ τοῦ Ἐξέκλια, καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐπολιορκήσε στενὰ, ἐπαπειλὼν παντελῆ κατὰστροφὴν, ἐὰν οἱ πολλοὶ δὲν σωθῶσι παραδιδόμενοι παρευθὺς. Εἰς ταύτην δὲ τῶν πραγμάτων τὴν κατάστασιν ὁ προφῆτης Ἠσαΐας διεβεβαίωσε τὸν βασιλέα, ὅτι, ἐὰν ἐπικαλεσθῇ τὴν θεῖαν βοήθειαν, θὰ τὴν ἀξιώθῃ, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἡ πολιορκία λύσεται. Καὶ τῶνόντι τὴν ἐπελθοῦσαν νύκτα ἄγγελος Κυρίου φανεῖται ἐκὰ τὸν ὄγδοῦνonta πέντε χιλ. πολεμίον, καὶ τῶν Ἀσσυρίων ὁ βασιλεὺς ἔντρομος φεύγει εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου φανεύεται μετ' ὀλίγον ἀπὸ τοὺς υἱούς του.

§. 164. Θάνατος τοῦ Ἐξέκλια.

Ὁ Ἐξέκλιας ἀπαλλαγθεὶς ἀπὸ τοιοῦτον κίνδυνον, ἔζησε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του εἰς ἄκραν εὐδαιμονίαν. Ὅλα του ἀπέβαιναν εὐτυχῶς, διότι ὁ Θεὸς ἦτο πρὸς αὐτὸν εὐμενής· καὶ μὲ τὰς τόσας τοῦ Θεοῦ εὐεργεσίας πρὸς αὐτὸν διέμεινε σταθερὸς πρὸς τὴν εὐσέβειαν· ὅλας του τὰς ἐλπίδας ἀφιέρωσεν εἰς τὴν θεῖαν βοήθειαν, καὶ τὴν καρδίαν εἰς τὰ θεάρεστα ἔργα. Ἐβασίλευσε δὲ εἰκοσιεννέα ἔτη, καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεπαύθη εἰς Κύριον. Ὁ δὲ λαὸς ἐπένησεν αὐτὸν καὶ ἔθαψε τὸν νεκρὸν του εἰς τὰ μνήματα τῶν πατέρων του.

§. 165. Παρανομίαι τοῦ Μανασσῆ· φυλάκισις καὶ ὑπομονὴ αὐτοῦ.

Τὸν Ἐξέκλιαν διαδέχεται ὁ Μανασσῆς, υἱὸς ἀσεβῆς εὐσεβοῦς πατρός· ἐπειδὴ ἐγκαταλείψας τοῦ ἀληθινοῦ τὴν λατρείαν, ἐπροσκύνησε Θεοὺς ψευδεῖς. Ἀλλ'

εἰς τὴν ἀσέβειαν ἐπρόσθεσε καὶ τὴν σκληρότητα· ἐπειδὴ καθὼς ὁ προφήτης Ἰσαΐας ἀνήγγειλεν εἰς αὐτὸν τὴν θεῖαν ὀργήν, ὁ βασιλεὺς ἐφροντίτευσε, καὶ ἐπρόσταξε νὰ χωρίσωσι τὸν προφήτην μετὰ ξύλινον πριόνιον. Ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου ὁ Θεὸς ἐδικίκηθη τὸν θάνατον τοῦ προφήτου, ἐπειδὴ ὁ Μανασσῆς ἐνίκηθη ἀπὸ τοῦ Ἀσσυρίου, ἡχμαλωτίσθη, καὶ εἰς τὰ δεσμὰ ἐρρίφθη. Τότε λοιπὸν αὐτὸς ἀπὸ τῆς δυστυχίας σωφρονισθεὶς, ἐζήτησεν ἱκετικῶς ἀπὸ τὸν Θεὸν συγχώρησιν διὰ τὰς ἀνομίας του καὶ τὴν ἔλαθεν. Ἀποκατασταθεὶς δὲ πάλιν εἰς τὴν βασιλείαν ἐλάτρευε τὸν Θεὸν εὐσεβῶς.

§. 166. Ἀμὼν· ταχὺς θάνατος αὐτοῦ· θεοσέβεια τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

Ἀμὼν, ὁ υἱὸς τοῦ Μανασσῆ ἐμιμήθη τὴν πατρικὴν ἀσέβειαν, ὅμως καὶ τὴν μετάνοιαν. Δὲν ἐβασίλευσε δὲ ὑπὲρ τὰ δύο ἔτη, ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον ἐφανεύθη ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου του. Τοῦτον διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωσίας, ἀνθρώπος ὅσιος καὶ θεοσεβής· ἐπειδὴ, παιδιόθεν προσηλωμένος εἰς τὴν ἀρετὴν, ἀνεκάλυψε τὸν λαὸν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἐφθίρει θάβρος ἀπερίσκεπτον· ἐπειδὴ ἐστράτευσε κατὰ τῶν Αἰγυπτίων καὶ προτρεπόμενος ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ ἀπέχη ἀπὸ τὴν μάχην, ὅμως ἦλθεν εἰς παράταξιν, καὶ οὕτω νικηθεὶς καὶ πληγωθεὶς, ἀπέθανε μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

§. 167. Ἰερονίας καὶ οἱ ἀδελφοὶ του βασιλεῖς τοῦ Ἰούδα.

Ὁ Ἰωσίας ἀποθανὼν ἄφησε τρεῖς υἱούς, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Ἰωάχαζ τρεῖς μόνον ἐβασίλευσε μῆνας καὶ ἡχμαλωτίσθη ἔπειτα ἀπὸ τὸν βασιλέα τῶν Ἀσσυρίων, καὶ ἀντ' αὐτοῦ κατεστάθη ὁ Ἰερονίας. Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τούτου, ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσωρ ἐξεπολιόρκησε τὴν Ἱερουσαλὴμ, μετέφερε τοὺς πολίτας εἰς τὴν βαβυλῶνα, καὶ κατέστησε τὸν Σεδεκίαν βασιλέα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Σεδεκίας ἀπεστάτησεν, ὁ Ναβουχοδονόσωρ ἐπιστρέψας ἠρήμωσε τὴν πόλιν, κατέκαυσε τὸν ναὸν, καὶ τυφλώσας τὸν Σεδεκίαν, ἐξέψην αὐτὸν εἰς τὸ δεσμωτήριον.

§. 168. Ὁ Δανιὴλ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες ἀνατρέφονται εἰς τοῦ Ναβουχοδονόσωρος τὰ βασίλεια.

Μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων, ὅσοι ἐφέρθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἐκλέχθησαν νέοι ὡραιότατοι, ὁ Δανιὴλ, ὁ Ἀνανίας, ὁ Μισαὴλ καὶ ὁ Ἀζαρίας. Οὗτοι μετ' ἄλλων πολλῶν ἀνετρέφοντο εἰς αὐτὰ τὰ ἀνάκτορα, διὰ νὰ παραστέκωνται εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως καὶ νὰ ὑπηρετῶσιν. Ὁ Ναβουχοδονόσωρ εἶχε προστάξει, διὰ νὰ γίνωσιν εὐπρόσωποι, νὰ τοὺς τρέφωσι μετὰ τὰς αὐτὰς τροφάς, μετὰ τὰς ὁποίας ἐτρέφετο καὶ αὐτός. Ὅμως οἱ γενναῖοι παῖδες δὲν ἠθέλησαν νὰ τρέφονται μετὰ ἀκαθάρτους τροφάς, διότι τὰς ἀπηγόρευεν ὁ νόμος· ἀλλὰ μόνον μετὰ ὁσπρια ἐτρέφοντο, καὶ ὅμως ἦταν καὶ ῥωμαλεώτεροι καὶ εὐτραφέστεροι τῶν ἄλλων παιδῶν, οἱ ὁποῖοι συναναστρέφοντο μαζὶ τῶν.

§. 169. Οἱ τρεῖς παῖδες εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός.

Ὁ Ναβουχοδονόσωρ ἔστησε χρυσοῦν ἄγαλμα ἑκυτοῦ, καὶ ἐπρόσταξε νὰ τὸ προσκυνήσωσιν ὅλοι, προσδιορίσας θάνατον ἐναντίων ἐκείνων, ὅσοι δὲν τὸ προσκυνήσωσιν. Ὁ Ἀνανίας ὅμως, ὁ Ἀζαρίας καὶ ὁ Μισαὴλ ἐπροτίμησαν νὰ ἀποθάνωσι, πρὶν νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸ ἄγαλμα τὴν τιμὴν τὴν εἰς μόνον τὸν Θεὸν χρωαστομένην. Ὦθεν ὁ βασιλεὺς παροργισθεὶς, ἐπρόσταξε καὶ τοὺς ἐξέψην ἐνδυμένους καὶ σιδεροδεσμένους εἰς τὴν καίονμένην κάμινον.

Ἡ φλόξ ὁμως δὲν τοὺς ἐβλαψε ποσῶς, οὐδὲ τὸ πῦρ ἔκαυσε τὸ σῶμά των, οὐδὲ τὰ ἐνδύματά των ἐβλάψεν, ἀλλὰ μόνον ἔλυσε τὰ δεσμά των, ὥστε παντάπασιν ἀβλαβεῖς ἐπεριπάτησαν εἰς τὸ μέσον τῆς καμίνου.

§. 470. Ὁ Δανιὴλ εἰς τὸν λάκον τῶν λεόντων.

Ὁ Δανιὴλ ἦτον εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλέως διὰ τὴν σοφίαν του. Ὅθεν ἐμισοῖτο ἀπὸ τοὺς αὐλικούς, οἱ ὅποιοι ἔστησαν κατ' αὐτοῦ παγίδας, καὶ κατέπεισαν τὸν βασιλέα νὰ ἐκδόσῃ δόγμα, ἀπαγορεύον νὰ λατρεύσῃ τις ἄλλον ἐκτὸς αὐτοῦ μόνου, εἰς τριάκοντα ἡμερῶν διάστημα. Ὁ Δανιὴλ δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὸ ἀσεβεῖς δόγμα, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην ἐπροσηύχετο εἰς τὸν Θεόν, καθὼς καὶ πρότερον ἐσυνεθίζε νὰ κάμνῃ· ὅθεν οἱ αὐλικοὶ κατεσκόπευσαν αὐτόν, καὶ τὸν ἐκατηγόρησαν, διὰ τὸ ὅποιον ἠναγκάσθη ὁ βασιλεὺς νὰ ξίψῃ εἰς τοὺς λέοντας ἄνθρωπον ἀγαπητόν του, ἐπειδὴ τοῦτο ἐδιόριζεν ὁ νόμος. Ἀλλ' ὁμως τὰ θηρία δὲν ἐπέιραζαν τὸν Δανιὴλ, καὶ ὁ βασιλεὺς κινηθεὶς εἰς θαυμασμόν, παρέδωκεν αὐτοὺς τοὺς κατηγόρους εἰς τοὺς λέοντας διὰ νὰ τοὺς καταφάγῃσι.

§. 471. Ἱστορία τῆς Ἑσθῆρ γυναικὸς τοῦ Ἀρταξέρξευ.

Ὁ Μαρδοχαῖος, ἓνας τῶν αἰχμαλῶτων, ἀπὸ μέγαν ἔσωσε τοὺς Ἰουδαίους κίνδυνον. Αὐτὸς εἶχεν ἀναθρέψῃ Ἑσθῆρ τὴν θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ του, ὀρφανὴν καὶ μητρός καὶ πατρός. Ταύτην Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἔλαβεν εἰς γυναῖκα καὶ μεγάλως ἠγάπησεν αὐτήν. Ἦτο δὲ τις αὐλικὸς εὐνοικὸς τοῦ βασιλέως ὀνομαζόμενος Ἀμάν, ὅστις, ἐπιχόμενος διὰ τὴν βασιλικὴν εὐνοίαν, ἤθελε νὰ προσκυνῇται. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μαρδοχαῖος δὲν ἤθελεν νὰ κάμῃ τοῦτο ἐπέσυρε καθ' ἑαυτοῦ τὸ μῖσος τοῦ Ἀμάν. Ὅθεν ὁ Ἀμάν, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸν ἐχθρόν του, ἀπεφάσισε νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸ γένος ὅλων τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐκατόρθωσε νὰ ἐκδοθῇ καὶ δόγμα βασιλικὸν περὶ τούτου.

§. 472 Ὁ Μαρδοχαῖος εἰδοποιεῖ τὴν Ἑσθῆρ περὶ τοῦ κινδύνου τῶν Ἰουδαίων.

Ὅτε δὲ ἐφθασεν εἰς τοῦ Μαρδοχαίου τάς ἀκοάς τὸ ἀπάνθρωπον δόγμα, εὐθύς ἔσχισε τὰ ἐνδύματά του, ἔχυσε στάκτην ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν του, ἐπῆγεν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ ἐγγέμισε μὲ κλαυθμούς. Ἀκούσασα δὲ ἡ Ἑσθῆρ τοὺς κλαυθμούς, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν αὐτῶν. Καθὼς δὲ ἔμαθεν ὅτι ἀπεφασίσθη νὰ φονεuthῇ ὁ Μαρδοχαῖος καὶ ὅλον τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων, ἐπικαλεσθεῖσα τὴν θείαν βοήθειαν, πηγαίνει πρὸς τὸν βασιλέα, διὰ νὰ ἰκετεύσῃ νὰ μὴ ἐξολοθρευθῇ τὸ γένος τῆς· ὁμως δὲν ἐφανέρωσεν εὐθύς τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν βασιλέα, ἀλλὰ τὸν ἐπροσκάλεσεν εἰς συμπόσιον.

§. 473. Αἰσχρὸς θάνατος τοῦ Ἀμάν.

Ὁ Ἀρταξέρξης ἦλθεν εἰς τὸ συμπόσιον μαζὶ μὲ τὸν Ἀμάν, καὶ εὐθύμησε. Τότε ἡ Ἑσθῆρ ἔπεσεν εἰς τοῦ βασιλέως τοὺς πόδας ἰκετεύουσα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βασιλεὺς τῆς ὑπεσχέθη ὅτι δὲν θὰ τῆς ἀρνηθῇ τίποτε, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ βασιλείου ἐὰν ζητήσῃ, ἡ Ἑσθῆρ εἶπε· « Διὰ τὴν σωτηρίαν μου καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἔθνους μου, ὦ βασιλεῦ παρακαλῶ· ἐπειδὴ ὁ Ἀμάν, ὁ πονηρὸς οὗτος ἐχθρὸς καὶ καταδιώκτης, ὥργηνισε νὰ μᾶς ἐξολοθρεύσῃ ὅλους. » — Ἀπὸ ταῦτα λοιπὸν ἀνταπαράχθη ὁ Ἀρταξέρξης, καὶ ἀκούσας ὅτι ὁ Ἀμάν εἶχεν

ἐτοιμάσει διὰ τὸν Μαρδοχάιον σταυρόν, εἰς αὐτὸν τοῦτον ἐπρόσταξε νὰ καρ-
φωθῇ ἐκεῖνος.

§. 174. Κύρος ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν, κυριεύσας τὴν Βαβυλῶνα,
ἐλευθερῶναι τοὺς Ἰουδαίους

Ἢ εἰς Βαβυλῶνα αἰχμαλωσία διήρκεσεν ἐβδομήκοντα ἔτη, καὶ τοῦτο προσέ-
πεν ὁ Θεός. Μετὰ δὲ ταῦτα Κύρος ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν, νικήσας τῶν
Βαβυλωνίων τὴν βασιλείαν, ἔδωκεν ἄδειαν εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ μετοικήσωσιν
εἰς τὴν πατρίδα των, καὶ νὰ ἀνοικοδομήσωσι τὸν ναόν. Ἐπρόσταξε δὲ προ-
σέει νὰ τοὺς ἀποδοθῶσι καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη, τὰ ὅποια εἶχε λάβει ὁ Ναβου-
χοδονόσωρ. Οὕτω λοιπὸν οἱ Ἰουδαῖοι, ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν Χαρσάδελ, ἐπα-
νῆλθαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰ πρῶτα θεμέλια τοῦ πρώτου ναοῦ των
ἐβάλαν. Ἀλλὰ διεκόπη ἡ οἰκισμὸς, διότι τὴν ἐμπόδιζαν τὰ πλησιόχωρα ἔθνη.

§. 175. Κατάστασις τῶν Ἰουδαίων μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν των
ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν

Τὸ δεύτερον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Δαρείου, κατὰ προσταγὴν βασιλικήν,
ἐπαναλαμβάνεται ἡ οἰκοδομὴ καὶ ἀποπερατοῦται. Ἀφοῦ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ἐπέ-
στρεψαν εἰς τὴν πατρίδα των, καὶ διατάχθησαν τὰ τῆς πόλεως, ἡ ἡγεμονία
δὲν ἐδόθη πλέον εἰς βασιλεῖς, ἀλλ' εἰς ἀρχιερεάς. Ἐπλήρωσαν ὅμως αὐτοὶ
φόρον πρῶτον εἰς τοὺς Πέρσας, ἔπειτα δὲ εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἀφοῦ ὁ Δαρεῖος
ἐνίκηθη ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον. Οὐδὲ ἠθέτησαν πλέον ποτὲ τὴν πάτριον θρη-
σκείαν ἂν καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ βασιλεῖς πολλοὺς ἐκακώθησαν, καὶ μάλιστα
ἀπὸ τὸν βασιλεῖα τῆς Συρίας Ἀντίοχον.

§. 176. Ἱστορία τῶν Μακκαβαίων.

Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τῆς Συρίας ἐπεχείρησε νὰ ἀνατρέψῃ τὸν ἱερὸν νόμον
τῶν Ἰουδαίων. Ὅθεν ἐπρόσταξε νὰ ἀθετήσωσιν ὅλα τὰ πάτρια ἔθιμα, καὶ
νὰ ζῶσι κατὰ τὰ νόμιμα τῶν ἐθνικῶν. Ἐκτίσε λοιπὸν εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν
βωμοὺς θεῶν ψευδῶν, ἀφῆρεσιν ὅλα τὰ κοσμήματα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐπρό-
σταξε νὰ καθῶσι τὰ ἱερὰ βιβλία, τοὺς παραβάτας τῶν προσταγμάτων του
παρέδιδεν εἰς ἀνηκούστους βασάνους, τὴν πόλιν ἠρῆμασε μὲ ἀπείρους φονο-
κτονίας, καὶ διὰ νὰ μὴ ἀποστατήσωσιν οἱ Ἰουδαῖοι καταπιεζόμενοι ἀπὸ
τόσα δεινὰ, ἔβαλε φρουράν εἰς τὴν ἀκρόπολιν.

§. 177. Καρτερία τοῦ Ἑλεάζαρ.

Ἐκ τῶν Ἰουδαίων πολλοὶ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν πατρίδα των, διὰ νὰ ἀποφύ-
γῃ τὸν κίνδυνον· πολλοὶ δὲ καὶ εἰς θάνατον ᾗσαν ἐτοιμοὶ νὰ παραδοθῶσιν
μᾶλλον, παρὰ νὰ ἐκκλίνωσιν ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσημος δὲ ἦτο
καρτερία τοῦ γέροντος Ἑλεάζαρ, τὸν ὅποιον, ἀνοίξαντες τοῦ δυναστικῶς τοῦ
στόμα, ἠνάγκασαν νὰ φάγῃ χοίρινον κρέας, τὸ ὅποιον ἦτο ἀπηγορευμένο
ἀπὸ τὸν νόμον. Ἀλλ' ὁ γενηαῖος μὲ ἀγανάκτησιν ἀπέπτυσεν τὸ ἀπηγορευ-
μένον φαγητόν. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τοῦτο τὸν ἔβαλαν εἰς βασανιστήρια, οἱ φί-
λοι τὸν παρεκίνησαν νὰ φάγῃ ἀπὸ ἄλλο κρέας, τὸ ὅποιον αὐτοὶ εἶχον φέρε-
ναι καὶ νὰ προσποιηθῇ ὅτι ὑπακούει εἰς τὸ πρόσταγμα, καὶ οὕτω νὰ ἀποφύ-
γῃ τὸν θάνατον. Ὁ Ἑλεάζαρ ὅμως δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τοὺς κακῶς
πράγμα συμβουλευόντας, καὶ εἶπεν· Εἰς τὴν ἡλικίαν μου δὲν ἀρμύζει
προσποιήσεις· δὲν κάμνω τοῦτο, διὰ νὰ μὴ ἀφῇσω ἐπικίνδυνον παράδειγμα

εἰς τοὺς νέους. Πρωτιμότερον λοιπὸν εἶναι νὰ ἀποθάνω παρὰ νὰ ἐπιβάλω αἰσχρὸν χαρακτῆρα εἰς τὸ ὄνομά μου. Ἐὰν ἀκολουθήσω τὴν συμβουλὴν σου, ἀπαλλάσσομαι ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τὰς βασιάνους ὅμως τὴν θείαν ὀργὴν δὲν ἀποφεύγω.— Ἀφοῦ λοιπὸν εἶπε ταῦτα, ὑπέμεινε καρτερῶς τὸν θάνατον καὶ ἀπέκτησεν αἰώνιαν δόξαν.

§. 178. Μαρτύριον μητρὸς καὶ τῶν ἐπτὰ τέκνων αὐτῆς.

Τὸ πλινεὲς παράδειγμα τοῦ Ἑλεάζρου ἠκολούθησε γυνὴ τις μετὰ τὴν ἐπὶ αἰσῆς τῆς Οὐταὶ ὅλοι συνελήφθησαν συγγρόνως, καὶ ἐραδίσθησαν, διὰ νὰ ἀναγκασθῶσιν εἰς ἀμαρτίαν· ἀλλὰ καμμία δύναμις δὲν ἐδυνήθη νὰ τοὺς ἀπασπῇ ἀπὸ τὸν θεῖον νόμον. Ὁ μεγαλύτερος λοιπὸν ἐξ αὐτῶν εἶπε παρρησία, ὅτι αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ του ἦσαν ἑτοιμοὶ νὰ ἀποθάνωσι μᾶλλον παρὰ νὰ ἀμαρτήσωσιν. Ὅθεν ἐργασθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐπρόσταξε νὰ πυρρακτώσῃ χύτρας χαλκίνας· ἔπειτα, ἐκείνου, ὅστις εἶχε λαλήσει, νὰ κοπῇ ἡ γλῶσσα, νὰ ἐκδάρῃ ἡ κεφαλὴ, νὰ ἀκρωτηριασθῶσιν αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες, καὶ ὁ κορμὸς τοῦ σώματος νὰ ἐψηθῇ εἰς χύτρας. Εἰς δὲ τὸ θλιβερόν τοῦτο θέαμα παρευρίσκοντο καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ μετὰ τῆς μητρὸς, καὶ ἐνίσχουν ἀλλήλους νὰ ὑπομείνωσι γενναίως τὸν θάνατον. Μετὰ δὲ τοῦτον συνελήφθη ὁ δευτέρος· καὶ ἀφοῦ ἐξεδάρθη αὐτοῦ ἡ κεφαλὴ, ἐρωτηθεὶς, ἂν θέλῃ νὰ φάγῃ εἰδωλόθυτον, ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν κάμει τοῦτο. Ὅθεν ἀκρωτηριασθεὶς, ἐβάλλθη εἰς χύτραν πυρρακτωμένην. Ἐνῷ δ' ἔπνεε τὰ λείψαια, στραφεὶς πρὸς τὸν βασιλέα εἶπεν· « Ἐσὺ μὲν μᾶς ἀφαιρεῖς τὴν ζωὴν ταύτην, ἀλλ' ἀφοῦ τὴν χάσωμεν, ὁ Θεὸς πάλιν μᾶς τὴν ἀποδίδει· διότι τὴν θυσιάζομεν διὰ τὸν νόμον σου. » Μετὰ δὲ τοῦτον ὁ τρίτος ἐδασανίσθη ὁμοιοτρόπως· προσταχθεὶς δὴλ. νὰ προβάλλῃ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς χεῖρας, διὰ νὰ τοῦ τὰ κόψωσιν, ὑπήκουσεν εἰπὼν· « Τὰ μέλη ταῦτα ἔλαβον ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ τώρα τὰ καταφρονῶ, διότι ἐλπίζω πάλιν νὰ τὰ λάβω. » — Ὁ βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ ἄλλοι παρασσεκόμενοι ἐθαύμαζον τὴν καρτεροψυχίαν τοῦ νέου, διότι τοὺς δριμυτάτους πόνους εἰς οὐδὲν ἐλογίζετο. Τοῦτου δὲ ἀποθανόντος ὁ τέταρτος μετὰ τὰς αὐτὰς βασιάνους θανατόνεται. Μέλλων δὲ νὰ ἀποθάνῃ εἶπεν· « Εἰς ἡμᾶς εὐκταίον εἶναι νὰ παραδοθῶμεν εἰς θάνατον, διότι τὸν ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ θάνατον ἀκολουθεῖ ἀθανασία. » Ἐνῷ δὲ ὁ πέμπτος ἐστρεβλόνοτο ἀπὸ τοὺς δημίους, ἐλάλησε ταῦτα· « Καταχρᾶσαι, ὦ βασιλεῦ, τὴν δύναμίν σου! Νομίζεις δηλαδὴ, ὅτι παντάπασιν ἐγκατελείφθημεν, καὶ διὰ τοῦτο μᾶς καταδυναστεύεις μετ' ἀπειρά κακὰ· ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου σὺ αὐτὸς θὰ δοκιμάσῃς τῆς θείας δυνάμεως τὴν ἰσχύ. » Μετὰ τὴν αὐτὴν καρτεροψυχίαν ὑπέφερε τοὺς ραβδισμοὺς καὶ τὰς βασιάνους· ὁ ἕκτος, ἀπὸ τὰ ὅσα καταπονθεῖς, ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα. « Μὴν ἀπατάσαι μηδὲ καυχᾶσαι εἰς τὰς κακουργίας ἡμῶν· ἐπεὶ δὲ δοκιμάζομεν ταῦτα διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν· ἀλλ' εἰς ὀλίγον θὰ ἐξέλθῃς ὁ Θεός. Σὺ ὅμως διὰ ταύτην σου τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ ἀπανθρωπίαν θὰ λάβῃς βαρυτάτην τιμωρίαν. » Ἀπὸ τοὺς ἐπτὰ ἀδελφοὺς ἕνας μόνον ἔμεινεν ἀκόμη, ὁ νεώτερος. Τοῦτον δὲ ὁ Ἀντίοχος ἤρρισε νὰ πείθῃ νὰ ἀθετήσῃ τὸν νόμον, βεβαιώνων αὐτὸν ὅτι θὰ γείνῃ πλούσιος καὶ μακάριος. Ἀλλ' ὁ νέος οὔτε ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς οὔτε ἀπὸ τὰς υποσχέσεις ἐκλονίσθη. Ὅθεν ὁ βασιλεὺς παρακινεῖ τὴν μητέρα νὰ πείσῃ τὸν υἱόν, διὰ νὰ ἀφήνῃ τὰ προσταζόμενα.

Ἐκείνη ὥρως, ἐμπαίζουσα πικρῶς τὸν σκληρὸν τύραννον, ταῦτα εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τῆς· «Εὐσπλαγχνίσου, υἱέ μου, τὴν μητέρα σου ἐμέ! Ἐγὼ σὲ ἐκυοφόρησα εἰς τὴν γαστέρα μου· ἐγὼ σὲ ἐγέννησα καὶ σὲ ἐγαλακτοτρόφησα. Μὴ στέρεξς λοιπὸν νὰ παρεκτραπῇς ἀπὸ τὴν ἀδελφικὴν ἀρετὴν. Μὴ φοβηθῇς τὸν ἀπηνῆ τοῦτον δῆμιον. Τὸν Θεὸν φοβεῖ εἰς τὸν Θεὸν ἀπόβλεπε, ἀπὸ τὸν ὁποῖον θὰ λάβῃς τὴν ἀντιμισθίαν» — Ἀπὸ τοῦς λόγους τούτους ἐνθαρρύνθη ὁ νέος, ἀνεβόησε· Δὲν ὑπακούω εἰς τὸν βασιλέα, ἀλλ' εἰς τὸν νόμον! » Ἐπειτα στραφεὶς πρὸς τὸν Ἀντίοχον εἶπε· «Σὺ βέβαια, ὦ μικρῶτατε δὲν θὰ ἀποφύγῃς τὴν θείαν ὀργήν! θὰ ἔλθῃ καιρὸς, ὅταν κακουχούμενος, καὶ καταπονούμενος, θὰ ἡμολογήσῃς ὅτι ἄνθρωπος εἶσαι. Ἄν τὸ γένος ἡμῶν δὲν ἡμάρτανεν εἰς τὸν Θεόν, ποτὲ δὲν θὰ ἐπίπταμεν εἰς τὰς κακοπαθείας ταύτας· ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου ὁ Θεὸς ἐξιλεούμενος ἀπὸ τὸ αἷμα τὸ ἰδικόν μου καὶ τῶν ἀδελφῶν μου θὰ γείνῃ εὐμενὴς πρὸς τὸ γένος ἡμῶν, καὶ εἰς ἡμᾶς μετὰ τὸν θάνατον, τὸν ὁποῖον γενναιοψύχως ὑπομένομεν, θὰ χαρίσῃ ζωὴν αἰώνιον.» Τότε ὁ Ἀντίοχος δεινοπαθὼν, διότι ἐνεπαίχθη, μετεχειρίσθη τὸν νέον πολὺ σκληρότερα παρὰ τοὺς ἄλλους, καὶ τὸν ἐθανάτωσε μὲ δεινὰ βασανιστήρια. Τελευταῖον δὲ τὸν θάνατον τῶν ἑπτὰ υἱῶν ἐπεσφράγισεν ὁ τῆς μητρός· ἡ θαυμασιὰ αὕτη γυνὴ καὶ μνήμης αἰωνίου ἀξία, ἀφοῦ μὲ τὴν ψὺν καὶ τοὺς λόγους ἐβόηθησε τοὺς ἀγωνιζομένους, ἀφοῦ μεγαλοψύχως τοὺς εἶδεν ἀποθνήσκοντας, ὑπέμεινε καὶ αὕτη σκληρὸν θάνατον καὶ τὸ αἷμά τῆς ἔμιξε μὲ τὸ αἷμα τῶν τέκνων.

§. 179. Ζῆλος τοῦ Ματθαθία καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

Ἦτο εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τότε ἱερεῖς τις ὀνομαζόμενος Ματθαθίας καὶ ἔχων πέντε υἱοὺς, Ἰούδαν, Ἰωνάθαν, Σίμωνα, Ἐλεάζαρον καὶ Ἰωάννην. Οὗτοι διὰ νὰ μὴ βλέπωσι τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα ἐδοκίμαζεν ἡ πόλις, ἐγκαταλείψαντες αὐτήν, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν ἔρημον. Ἐκεῖ δὲ συνέβρευσε πλῆθος ἀνθρώπων, ὅσων ἡ καρδία ἦτο προσηλωμένη εἰς τὸν θεῖον νόμον· καὶ εἰς ὀλίγον κῆρυξεν τόσον, ὥστε ἐσχηματίσθη αὐτόχρομα στρατεύμα. Τότε οὗτοι ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν Ματθαθίαν, ἀπεφάσισαν νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν πατρίδα μὲ τὰ ὅπλα, καὶ νὰ ὑπερασπισθῶσι τὴν πίστιν· καὶ οὕτω τοὺς ναοὺς, ὅσοι πανταχοῦ ἦσαν κτισμένοι, τῶν ψευδωνύμων θεῶν κατέστρεψαν, καὶ τὴν ἡμελημένην λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἀποκατέστησαν.

§. 180. Θάνατος τοῦ Ματθαθία. Πρῶται πράξεις Ἰούδα τοῦ Μακκαβαίου.

Ὁ Ματθαθίας ἀποθνήσκων καταστίνει ἀρχηγὸν τοῦ στρατεύματος τὸν υἱὸν του Ἰούδαν, ὅστις ἐπωνομάσθη Μακκαβαῖος. Οὗτος, ὑποδεχθεὶς τὸν πόλεμον ἀπὸ τῶν πατέρων, τὸν ἐξηκολούθησεν ἐπιμελῶς. Ὅλα τὰ χρέη τοῦ καλοῦ στρατηγοῦ ἐξεπλήρωσεν· εἰς δὲ τὴν θείαν βοήθειαν τὴν ὁποίαν ἐπεκαλέσθη, ἔχων τὴν πεποιθήσιν του, τεῖχῃ ἐξεπολιόρκησεν, εἰς πόλεις ἐβάλε φρουράς, τὸν Ἀπολλώνιον, ἓνα τῶν στρατηγῶν τοῦ Ἀντιόχου, ἐνίκησε, καὶ ἰδιοχείρως εἰς τὴν μάχην ἐσκότωσε, καὶ τὴν μάχαιραν τὴν ὁποίαν ἐσκόλευσαν ἀπὸ ἐκεῖνον, μετεχειρίζετο εἰς τὰς μάχας ἔπειτα.

§. 181. Νίκη Ἰούδα τοῦ Μακκαβαίου κατὰ Νικάνορος.

Ἀκούσας δὲ ὁ Ἀντίοχος ὅτι ὁ Ἀπολλώνιος ἐνίκηθη, ἔδωκε προσταγὰς εἰς τὸν Λυσίαν νὰ λεηλατήσῃ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ὕλιν τὸ Ἰουδαϊκὸν γένος νὰ ἐξολοθρεύσῃ. Ὁ δὲ Λυσίας ἔστειλε κατὰ τῶν Ἰουδαίων τὸν Νικάνορα καὶ Γορ-

γίαν, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωκε τεσσαράκοντα χιλιάδας πεζικοῦ καὶ ἑπτὰ ἵπ-
πικοῦ. Οὗτοι δὲ ὄχι μακρὰν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐστρατοπεύδουσιν. Ὁ Ἰούδας
λοιπὸν, ὅστις εἶχεν ὅλας τὰς ἐλπίδας εἰς τὸν Θεόν, δὲν ἐδίστασε νὰ
συνάψῃ μάχην μὲ τοὺς ἐναντίους. Μ' ὅλον ὅτι δὲ τὸ στράτευμά του ἦτο
μόνον τρεῖς χιλιάδες. Πάλιν μὲ τὴν δυνάμειν κατετρόπως βασιλικά γρα-
τεύματα, καὶ πολλὰ ἔλαβε λάφυρα.

§. 182. Ὁ Ἰούδας νικᾷ τὸν Αὐσίαν.

Ἀκούσας δὲ ὁ Αὐσίας τὴν καταστροφὴν ταύτην, ἐνόμισεν, ὅτι συνέβη
τοῦτο διὰ κακίαν τῶν στρατηγῶν, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ αὐτός.
Ἦλθε λοιπὸν εἰς τὴν Ἰουδαίαν μὲ ἐξήκοντα πέντε χιλιάδας στρατιωτῶν. Ὁ
δὲ Ἰούδας εἶχε μόνον δέκα χιλιάδας, ἀλλ' ὅμως ἐξῆλθε κατὰ τῶν ἐναντίων,
καὶ τὴν θείαν ἐπικαλεσθεὶς βοήθειαν, ἦλθεν εἰς χεῖρας μὲ αὐτοὺς, ἐφόνευσε
πέντε χιλιάδας ἐκ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Αὐσία, τοὺς δὲ λοιποὺς κατετρό-
μαξε τόσον, ὥστε εἰς φυγὴν ἐτρέπησαν.

§. 183. Ὁ Ἰούδας ἀγνίζει τὸν ἀπὸ τοῦ ἀπίστου μινυθέντα ναόν.

Ἀφοῦ ἀπεκροῦσθησαν οἱ ἐχθροί, ὁ Ἰούδας ἐπεθύμησε νὰ ἀποκαταστήσῃ
τὴν θείαν λατρείαν. Ὅθεν ἐπέστρεψε νικητὴς εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἡ ὁποία
ἐφαίνετο ἄσχημος· ἐπειδὴ αἱ μὲν θύραι τοῦ ναοῦ ἦσαν καυμέναι, τὸ δὲ θυ-
σιαστήριον βεβηλωμένον, τὸ δὲ ἅγισμα ἡρημωμένον, καὶ εἰς τὰς αὐλὰς
εἶχαν φυτρώσει φρύγανα ὡς εἰς δάσος. Ὁ Ἰούδας λοιπὸν ἐκαθάρισεν ὅλα,
ἀνεκαίνισε τὰς θύρας, ἀνήγειρε νέον θυσιαστήριον, τοῦ ὁποίου τὰ ἐγκαινία
ἔγειναν μὲ πολλοῦ λαοῦ συνδρομῆν, καὶ ἐθεσπίσθη νὰ ἐορτάζηται ἡ ἡμέρα
τῶν ἐγκαινίων κατὰ πᾶν ἔτος, εἰς μνημόσυνον αἰώνιον.

§. 184. Σημεῖα προφανῆ τῆς θείας προστασίας πρὸς τὸν Ἰούδαν.

Ταραχθέντα τὰ πλησιόχορα ἔθνη διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ λαοῦ, κι-
νοῦσι πόλεμον κατὰ τῶν Ἰουδαίων· ἐναντίων δὲ τούτων ἐξῆλθεν Ἰούδας ὁ
Μακκαβαῖος. Εἰς δὲ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ὁ Θεὸς ἐδείχθη ὀφθαλμοφανῶς προσ-
τάτης τοῦ Ἰούδα· ἐπειδὴ μεταξὺ τῶν μαχομένων ἐνεφανίσθησαν πέντε ἄν-
δρες, ἐπίσημοι διὰ τοὺς ἵππους καὶ τὴν ἀνδρίαν των. Ἐκ τούτων δὲ δύο,
λαβόντες τὸν Ἰούδαν εἰς τὸ μέσον, ἐφύλατταν αὐτὸν ἀβλαβῆ, εἰς δὲ τοὺς
ἐχθροὺς ἐβρίπταν βέλη. Ὅθεν ἐκεῖνοι, ταραχθέντες τὸν νοῦν, καὶ κυριευθέν-
τες ἀπὸ ἀταξίαν, ἐφονεύθησαν ἕως εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες τὸν ἀριθμὸν.

§. 185. Ὁ Θεὸς πατάσσει τὸν Ἀντίοχον.

Ὁ Ἀντίοχος, καθὼς ἔμαθεν ὅτι οἱ στρατηγοὶ του ἐνίκηθησαν ἀπὸ τὸν
Μακκαβαῖον Ἰούδαν, πνέων ὀργὴν καὶ θυμὸν, ἔσπευσε δρομαίως εἰς τὴν Ἰου-
δαίαν, σκοπεύων μὲ τὸν παντελὴ ὄλεθρον τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἔθνους νὰ ἐκ-
δικήσῃ τὴν ἥτταν τὴν ὁποίαν ἔπαθεν. Ἀλλ' αἰφνιδίως πόνος τῶν ἐντοσθίων
κατακυριεύει αὐτὸν θεόθεν, καὶ ἐπειδὴ μολοντοῦτο ἐπέσπευσε τὸν δρόμον
του, ἔπεσε βαρέως ἀπὸ τὸ ἥγμα του, καὶ τοῦτο μεγάλως ἐβλαψεν τὸ ἄρρω-
στόν του ἥδη σῶμα. Ἐκ τούτου λοιπὸν τὰ μέλη του ἐσάπησαν, ἀνέβρυσαν
σκώληκες, καὶ διέδιδαν δυσωδίαν ἀνυπόφορον καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ
εἰς τὸν ἄρρωστον αὐτόν.

§. 186. Θάνατος τοῦ Ἀντιόχου.

Ὁ Ἀντίοχος καταπνευθεὶς ἀπὸ τὴν δριμύτητα τῶν πόνων, ἦλθε τέλος

πάντων εἰς συναίσθησιν, ἐγνώρισεν ὅτι εἶναι ἄνθρωπος θνητός, καὶ ἐνθυμούμενος τὰ κακὰ, ὅσα ἔκαμιν εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὡμολόγησε παρρησία ὅτι διὰ τὰς ἀνοουσιουργίας του τιμωρεῖται, καὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ κάμῃ τοὺς Ἰουδαίους εὐτυχεῖς καὶ μακαρίους. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ φόβος τοῦ θανάτου καὶ ὄχι ἡ ἀληθὴς μετάνοια ἐξηνάγκαζεν ὅλα ταῦτα, δὲν ἡδυνήθη ὁ ἀνοουσιουργὸς καὶ ἀνθρωποκτόνος βασιλεὺς νὰ κάμῃ τὸν Θεὸν εἰς εὐσπλαγχνίαν· ἀλλ' ὥραν τὴν ὥραν χειροτερεύων, ἔδωκε τέλος κακίστον.

§. 187. Ὁ Λυσίας νικάται καὶ δεύτερον ἀπὸ τὸν Μακκαβαῖον Ἰούδαν.

Τὸν Ἀντίοχον διαδέχεται ὁ υἱὸς του Ἀντίοχος ὁ Εὐπάτωρ. Οὗτος δὲ κληρονομήσας τὸ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους μῖσος τοῦ πατρὸς, ἔστειλεν αὐτὸν τὸν Λυσίαν, ὅστις νικηθεὶς ἤδη πρότερον ἀπὸ τὸν Ἰούδαν, ἐπεθύμει νὰ ἀποπλύνῃ τὸ αἷσχος τοῦτο. Ὁ δὲ Ἰούδας κατὰ τὴν συνθήειάν του κατέφυγεν εἰς τὴν θείαν βοήθειαν, καὶ παρεκάλεσε τὸν Κύριον νὰ στείλῃ ἄγγελον βοηθὸν εἰς τὸν λαόν του. Μετὰ δὲ τοῦτο λαβὼν τὰ ὅπλα, ἦλθεν εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐναντίων. Τότε πρὸ τῆς πρατάξεως τῶν Ἰουδαίων ἐφάνη ἵππευς τις λευκοφόρος, καὶ λευκὰ ἔχων ὅπλα, καὶ πάλλων τὸ δόρυ. Ἀπὸ τὸ θαῦμα τοῦτο βεβαιωθέντες οἱ Ἰουδαῖοι, ὡς λέοντες ὤρμησαν κατὰ τῶν ἐναντίων, καὶ κατέσφαξαν ἑνδεκα χιλιάδας πεζῶν καὶ ἑξακοσίους ἵππεῖς.

§. 188. Ὁ Εὐπάτωρ ἐκστρατεύει αὐτοπροσώπως κατὰ τῆς Ἰουδαίας.

Αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς Εὐπάτωρ, διὰ νὰ καταπονέσῃ τὸν Μακκαβαῖον Ἰούδαν, ἐβόησεν ὅλας τὰς δυνάμεις τοῦ βασιλείου του, καὶ οὕτω μὲ ἐκπτόν χιλιάδας πεζικοῦ καὶ εἴκοσι χιλιάδων ἵππέων εἰσβάλλει εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Ἐμπροσφεύοντο δὲ ἐλέφαντες φοβεροὶ διὰ τὸν ὄγκον τοῦ σώματος καὶ τὴν βαρύτητα τῆς φωνῆς. Ἐπάνω δὲ εἰς καθένα ἀπὸ αὐτοῦ· ἦτο βαλμένος ξόλινος πύργος, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐμάχοντο ἐνοπλοὶ στρατιῶται. Ἀλλ' ὁ Ἰούδας ὅστις εἰς τὴν θείαν βοήθειαν μᾶλλον παρὰ εἰς τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν ἐπιστηρίζετο, δὲν ἐφοβήθη τὴν τρομερὰν αὐτὴν πολεμικὴν παρασκευὴν, ἀλλ' ὤρμησεν εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου, ὅπου ἦτο ἡ σκηνὴ τοῦ βασιλέως, καὶ ἔκρυψε τέσσαρας χιλιάδας στρατιωτῶν, καὶ διεσκόρπισε τάσας δυνάμεις.

§. 189. Εὐφυχία Ἐλεαζάρου τοῦ ἀδελφοῦ Ἰούδα τοῦ Μακκαβαίου.

Ἀξιωμακτούμενος ἔγεινεν ὁ ἀγων αὐτῆς καὶ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐλεαζάρου. Οὗτος ἰδὼν θηρίον μεγαλῆτερον ἀπὸ τὰ ἄλλα καὶ μὲ βασιλικά φάλαρα στολισμένον, καὶ νημιζὼν, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀθήηται ἐπάνω εἰς αὐτό, ἀπεράσισε νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν. Ὄθεν διασχίσας τοὺς πολεμίους, ἔρχεται, εἰς τὸ θηρίον, χώνεται ὑπὸ τὴν γαστέρα αὐτοῦ, μὲ συχνὰς πληγὰς τὸ σκοτώνει, καὶ πλακωθείς ἀπὸ τοῦ θηρίου τὸν ὄγκον, ἀποθνήσκει καὶ αὐτὸς.

§. 190. Ἀσέβεια τοῦ Νικάνορος· καταστροφή αὐτοῦ καὶ θάνατος.

Ὁ Δημήτριος, ἀφοῦ ἔλαβε τὸ βασιλεῖον τῆς Συρίας, ἔστειλε κατὰ τῶν Ἰουδαίων τὸν Νικάνορα. Οὗτος δὲ ὁ ἀσέβης, ἐκτείνας πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὴν δεξιάν του, ἐτόλμησε νὰ ἐπαπειλήσῃ ὅτι αὐτὸς θὰ κατεδαφίσῃ τὸν αἶκον τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ Ἰούδας καὶ οἱ στρατιῶταί του, ἂν καὶ ολίγοι, συνεκρότησαν μάχην πρὸς αὐτὸν, ἀγωνιζόμενοι μὲ τὰς χεῖρας καὶ παρακκλαδόντες

τὸν Θεὸν μὲ τὴν καρδίαν. Ὅθεν οἱ στρατιῶται τοῦ βασιλέως ἔπεσαν εἰς πανο-
λεθρίαν, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Νικάνωρ εὗρέθη μεταξὺ τῶν ἐχθρικών πτωμάτων,
τοῦ ὁποίου τὴν κεφαλὴν ὁ Ἰούδας ἐπρόσταξε νὰ κόψωσι καὶ νὰ φέρωσιν εἰς
τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ τὴν ἀσεβὴ χεῖρά του νὰ τὴν κρεμάσωσιν εἰς τὸν ναόν.

§. 191. Θάνατος Ἰούδα τοῦ Μακκαβαίου.

Ἐντὸς ὀλίγου ἠκολούθησε μάχη μὲ τὸν Βακχίδην, τὸν στρατηγὸν τοῦ
Δημητρίου, ἀλλ' ἡ μάχη αὐτὴ ἐγένεεν ὀλεθρία εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἐπειδὴ αὐ-
τοί, χάσαντες τὴν ὁποίαν εἰς τὸν Θεὸν εἶχαν πεποιθήσιν, ἐμικροψύχησαν,
καὶ ἄλλοι ἄλλου διεσκορπίσθησαν. Ὁ δὲ Ἰούδας μὲ μόνους ὀγδοήκοντα ἀντε-
στάθη εἰς τῶν πολεμίων τὴν ὀργήν, καὶ εἰς τὸ ἀντιπαρεταγμένον τάγμα,
τοῦ ὁποίου μέρος ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. Ἀλλὰ περικυκλωθεὶς ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν
ἐναντίων, ἔπεσε κατατετραυματισμένος ἀπὸ τὰ βέλη αὐτῶν. Πόσον δὲ περι-
πόθητος εἰς τὸν λαὸν ἦτο, ἐφάνη ἀπὸ τοῦ εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν του κλαυ-
θμοῦ καὶ ὀδυρμοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ πολυχρόνιον πένθος τῶν συμπολιτῶν του.

§. 192. Ὁ Ἰωνάθαν διαδέχεται τὸν Ἰούδαν ὁ θάνατος αὐτοῦ.

Ἀντὶ δὲ τοῦ Ἰούδα κατεστάθη ὁ Ἰωνάθαν, ὅστις ἐφίμικλος τῆς ἀδελφικῆς
ἀρετῆς ἐνίκησε τὸν Βακχίδην εἰς πολλὰς μάχας, καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ ζητήτῃ
εἰρήνην. Ἐν τοσούτῳ δὲ τὸν Δημήτριον φονεύει ὁ Ἀλέξανδρος, ὅστις ἐκή-
ρυττεν ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Ἀντιόχου. Οὗτος ἔκαμε συνθήκας μὲ τὸν Ἰωνάθαν,
ἐχώρισεν εἰς αὐτὸν πορφόραν, καὶ διέμεινε πάντοτε πιστὸς εἰς τὰς συνθήκας.
Οὕτω λοιπὸν, ἐνόσω εἶχε τὴν βασιλείαν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ τῶν Ἰουδαίων
πράγματα ἦσαν ἡσυχά· μετ' ὀλίγον ὁμῶς ὁ Ἰωνάθαν ἐφρονεῖτο ἐπιβούλως
ἀπὸ τὸν Τρύφωνα.

§. 193. Ὁ Σίμων διαδέχεται τὸν Ἰωνάθαν ὁ θάνατος αὐτοῦ, διάδοχος αὐτοῦ.

Ἡ κυριαρχία μεταβαίνει εἰς Σίμωνα τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰωνάθαν. Οὗτος ἔ-
καμε λαμπρὰν κηδεῖαν τοῦ ἀδελφοῦ του· ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς ἐβασίλευσε πολὺν
καιρὸν, ἐπειδὴ δολοφονεῖται ἀπὸ τὸν γαμβρὸν του. Τὸν πατέρα του Σίμωνα
διαδέχεται ὁ Ἰωάννης, ὁ ἐπονομαζόμενος Ἰρκανός, ὅστις ἀποθανὼν μετὰ ἕνα
χρόνον, ἀφίνει διάδοχον τὸν υἱὸν του Ἀριστόβουλον. Οὗτος δὲ πρῶτος ὢλων
μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ἔλαβε τὸνομα βασιλεὺς, καὶ ἐφόρεσεν εἰς τὴν κεφα-
λὴν διάδημα.

§. 194. Ἡ Ἰουδαία γίνεται ὑποτελὴς τῶν Ῥωμαίων. Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς.

Ὁ Μεσσίας γεννᾶται ἀπὸ κτίσεως κόσμου 5,508.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀριστοβούλου βασιλεύει Ἀλέξανδρος ὁ υἱὸς αὐτοῦ,
ὅστις ἀπέθανε χωρὶς νὰ πράξῃ κανὲν ἔργον ἀξιωμακτικόν. Ἀρῆσε δὲ τέσ-
σαρες υἱοὺς, οἱ ὅποιοι διεσέθησαν ἀναμεταξὺ τῶν πικρῶς διὰ τὴν βασιλείαν.
Ἐξ αἰτίας δὲ τῆς διχονοίας ταύτης ἦλθεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν ὁ στρατηγὸς τῶν
Ῥωμαίων Πομπήιος, μὲ πρόφασιν μὲν διὰ νὰ καταστήσῃ τὴν ἀμόνοιαν μεταξὺ
τῶν ἀδελφῶν, ἀληθινὰ ὁμῶς διὰ νὰ προσθήσῃ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην εἰς τὸ
Ῥωμαϊκὸν κράτος. Ὅθεν κατέστησε τὴν Ἰουδαίαν ὑποτελὴ εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν
λαόν. Ὀλίγον δὲ ὕστερον εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν Ἡρώδης, ἀλλόφυλος.
Πρῶτον δὲ τοῦτον εἶχαν οἱ Ἰουδαῖοι ἀλλογενὴ βασιλέα, καὶ ἐπὶ τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, καθὼς προείπαν οἱ προφῆται.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

ΣΥΝΟΨΙΣ.

ΤΗΣ

ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

§. 1. Εὐαγγελισμὸς τῆς γεννήσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μετὰ ἑξῆς μηνάς, ἀφοῦ ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ εὐαγγέλισεν εἰς τὸν Ζαχαρίαν τὴν μέλλουσαν γέννησιν τοῦ υἱοῦ του, Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ καὶ προδρόμου τοῦ Μεσσία, ἔστειλεν ὁ Θεὸς τὸν αὐτὸν ἄγγελον εἰς Ναζαρέτ πρὸς τὴν παρθένον Μαρίαν, ἀρραβωνισμένην μετὸν Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ τὴν φυλὴν Ἰούδα. Εἰσελθὼν δὲ ὁ ἄγγελος οὗτος εἶπε πρὸς αὐτὴν «Χαῖρε κεχαριτωμένη! ὁ Κύριος εἶναι μετὰ σοῦ· ἐσὺ εἶσαι εὐλογημένη μεταξὺ ὅλων τῶν γυναικῶν!» — Ἡ δὲ Μαρία, τοῦτους ἀκούσασα τοὺς λόγους, ἐταράχθη· ἀλλ' ὁ ἄγγελος τὴν ἐνεθάρρυνε λέγων· «Ἦὺρες χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· θὰ συλλάβῃς καὶ θὰ γεννήσῃς υἱόν, καὶ θὰ τὸν ὀνομάσῃς Ἰησοῦν. Αὐτὸς θὰ ᾔῃαι μέγας, καὶ θὰ ὀνομασθῇ υἱὸς Ἰψίστου. Κύριος ὁ Θεὸς εἰς αὐτὸν θὰ δώσῃ τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς του, καὶ θὰ βασιλεύσῃ αἰωνίως εἰς τὸν οἶκον Ἰακώβ.» — Ἐπειδὴ δὲ ἡ Μαρία εἶπε πρὸς αὐτόν· «Καὶ πῶς δύναται νὰ γείνη τοῦτο, ἐνῷ ἐγὼ ἄνδρα δὲν γνωρίζω;» ὁ ἄγγελος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὴν· «Πνεῦμα ἅγιον θὰ ἔλθῃ ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις Ἰψίστου θὰ σέ ἐπισκιάσῃ· διότι ὁ καρπὸς τῆς κοιτίας σου θὰ ὀνομασθῇ Θεοῦ υἱός. Ἡξευρε δὲ, ὅτι Ἐλισάβετ ἡ ἐξαδέλφη σου συνέλαβεν υἱὸν τῶρα εἰς τὸ γῆρας τῆς, καὶ οὗτος εἶναι τῆς ἐγγαστρίας τῆς ἔκτος μην' Ἐκ τούτου λοιπὸν μάθε, ὅτι τίποτε δὲν ἀδυνατεῖ εἰς τὸν Θεόν.» — Τότε λοιπὸν ἡ Μαρία εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· ἅς μοῦ γείνη κατὰ τὸν λόγον σου!»

§. 2. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς γεννᾶται ἐν Βηθλεέμ.

Ἐννέα μηνάς μετὰ τοῦτο ἐξεδόθη εἰς τὴν Ἰουδαίαν δόγμα τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου, τὸ ὁποῖον ἐπρόσταζε νὰ πηγαίνωσιν οἱ ἄνθρωποι ὅλοι νὰ καταγραφῶσιν εἰς ἐκείνην τὴν πόλιν ὅπου ἕκαστος ἐγεννήθη, ἢ ὅθεν κατήγετο. Ὅθεν καὶ ὁ Ἰωσήφ, ὡς καταγόμενος ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Ἰούδα καὶ ἀπὸ τὴν πατρίαν τοῦ Δαβὶδ, καθὼς καὶ ἡ σύζυγός του Μαρία, ἐπῆγε μετ' αὐτῆς εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ἐνῷ δὲ διέτριβαν ἐκεῖ, ἦλθε καὶ ὁ καιρὸς τῆς Μαρίας νὰ γεννήσῃ. Ἐγέννησε λοιπὸν τὸν υἱὸν τῆς, καὶ τὸν ἔβαλεν εἰς τὴν φάτνην τοῦ σταύλου, ὅπου ἠναγκάσθησαν νὰ καταλύσωσι, μὴ εὐρόντες ἄλλου τύπον εἰς τὸ πανδοχεῖον (α).

(α) Ἀμφιβάλλεται ἂν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐγεννήθη τὴν αὐτὴν ἐκείνην νύκτα κατὰ τὴν ὁποίαν ἔφθασεν ἡ Παρθένος εἰς Βηθλεέμ, ἢ ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον. Καὶ ἡ μὲν κοινωτέρα γνώμη εἶναι, ὅτι ἐγεννήθη τὴν αὐτὴν ἐκείνην νύκτα· τὸ κοίμενον ὅμως τοῦ Εὐαγγελίου, λέγων, «Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοῦ· ἐκεῖ, ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτὴν,» φαίνεται μᾶλλον ὑπὲρ τῆς ἐναντίας γνώμης.

§. 3. Ἄγγελοι εὐαγγελίζουσιν εἰς τοὺς ποιμένας τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὰ περίεξ τῆς Βηθλεὲμ ἦσαν ποιμένες, ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες τὰ ποίμνια τῶν. Αἰφνιδίως δὲ ἄγγελος Κυρίου παρουσιάζεται εἰς αὐτοὺς, καὶ φῶς οὐράνιον ἔλαμψε περὶ αὐτοὺς, καὶ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους «Ἐρχομαι νῦν εὐαγγελίσαι πᾶν, τὸ ὅποιον θὰ προξενήσῃ μεγάλην χαρὰν εἰς ὅλον τὸν λαόν· ἐπειδὴ σήμερον σὰς ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν Δαβὶδ σωτὴρ, ὅστις εἶναι ΧΡΙΣΤΟΣ Κύριος. Καὶ ἰδοὺ σημεῖον, κατὰ τὸ ὅποιον δύνασθαι νῦν τὸν γνωρίσητε. Θὰ εὑρηται εἰς φάτνην παιδίον σπαργανωμένον. » Παρευθὺς δὲ τὴν ὥραν ἐκείνην ἤνώθη μὲ τὸν ἄγγελον πλῆθος οὐρανοῦ στρατίας, δοξολογούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων· Δόξα εἰς τὸν ὑψίστον Θεόν! εἰρήνη ἐπάνω εἰς τὴν γῆν καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εὐδοκία! » Τότε λοιπὸν οἱ ποιμένες ἔτρεξαν εἰς τὴν Βηθλεὲμ, ὅπου κῆραν τὴν Μαρίαν, τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος εἰς φάτνην πλαγιασμένον, καὶ ἀπὸ τὰ σημεῖα ταῦτα ἐγνώρισαν, ὅτι ὅσα ἤκουσαν περὶ τοῦ παιδίου τούτου, ὅλα ἦσαν ἀληθινά.

§. 4. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς περιτέμνεται.

Τὴν δὲ ὀγδόην ἡμέραν περιετμήθη τὸ παιδίον κατὰ τὸν Νόμον, καὶ ὠνομάσθη ΙΗΣΟΥΣ, καθὼς εἶπεν ὁ ἄγγελος προτοῦ ἀκούη νῦν συλληφθῇ εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρός του. Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἦλθαν ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν Μάγοι, ζητοῦντες τὸν νεογέννητον βασιλέα τῶν Ἰουδαίων, καὶ λέγοντες, ὅτι ἐφάνη εἰς τὴν χώραν αὐτῶν νέος ἀστὴρ, ὅστις ἐμήνυε τὴν γέννησιν τοῦ νέου τούτου ἡγεμόνος. Διὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐταράχθη, καὶ ὁ Ἡρώδης, ὅστις τότε εὐρίσκετο εἰς τὴν Ἱερικῶν, ὅπου ἐθεραπεύετο ἀπὸ νόσον, ἣ ὁποία καὶ τὸν ἔφερε μετ' ὀλίγον εἰς τὸν τάφον. Αὐτὸς, ἀκούσας τοῦτο, ἔκραξε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς ἡρώτησε· ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται; Μαθὼν δὲ παρ' ἐκείνων ὅτι εἰς τὴν Βηθλεὲμ, καὶ ἐξετάσας ἀκριβῶς τοὺς Μάγους περὶ τοῦ καιροῦ, εἰς τὸν ὅποιον ὁ ἀστὴρ ἐφάνη, εἶπε πρὸς τοὺς, νῦν ὑπάγωσι καὶ νῦν εὑρωσι τὸν νεογέννητον βασιλέα. Ἀποῦ δὲ τὸν προσκυνήσῃ, νῦν εἰδοποιήσῃ καὶ αὐτὸν, διὰ νῦν πηγαίη καὶ αὐτὸς νῦν τὸν προσκυνήσῃ. Καθὼς δὲ οἱ μάγοι ἐκίνησαν ἀπὸ τὴν Ἱερικῶν, εὐθὺς ὁ ἀστὴρ, τὸν ὅποιον εἶδαν εἰς τὴν Ἀνατολήν, πάλιν ἐφάνη, τοὺς ὡδήγησεν εἰς τὴν Βηθλεὲμ, καὶ ἐστάθη ἐπάνω εἰς τὸν τόπον ὅπου τὸ παιδίον εὐρίσκετο. Ἐκεῖ λοιπὸν εἰσέβησαν καὶ προσκυνήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἐπρόσφεραν εἰς αὐτὸν τὰ δῶρά των. Τὴν δὲ μετὰ ταύτην νύκτα ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς Μάγους ἄγγελος Κυρίου τὸν κακὸν σκοπὸν τοῦ Ἡρώδου. Ὅθεν αὐτοὶ δι' ἄλλης ὁδοῦ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα των.

§. 5. Ὁ Συμεὼν δέχεται τὸν Ἰησοῦν εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Τεσσαράκοντα δὲ ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, ἡ Μαρία ἐπειδὴ ὁ καιρὸς τοῦ καθαρισμοῦ τῆς ἦλθεν, ἀνέβη εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, διὰ νῦν ἀφιέρωσιν τὸν πρωτότοκόν της υἱὸν εἰς τὸν ναὸν καὶ νῦν προσφέρῃ τὰς ἐπιλογίας θυσίας. Τότε δὲ καὶ ὁ γέρον Συμεὼν, πληρωθεὶς ἀπὸ ἁγίου πνεύματος, ἦλθε συγχρόνως εἰς τὸν ναὸν, καὶ λαβὼν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν Ἰησοῦν, εὐχαρίστησε τὸν Θεόν, λέγων, ὅτι ἀποθνήσκει εὐχαρίστως, διότι εἶδε τὸν Σωτῆρα, τὴν προσδοκίαν τοῦ Ἰσραὴλ. Ἐκεῖ παρευρέθη καὶ χήρα τις, ἡ προφῆτις Ἄννα,

ἡ ὁποία εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν διὰ τὰ ὅσα εἶδε, καὶ ἐκήρυξε τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσία εἰς τὸν Ἰσραήλ.

§. 6. Φύγῃ τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν Αἴγυπτον· βρεφοκτονία περὶ τὴν Βιθλαέμ.

Ἐνῷ δὲ ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία ἤτοιμάζοντο νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Ναζαρέτ, εἰδοποιεῖ τὸν Ἰωσήφ ἄγγελος Κυρίου εἰς τὸ ὄνειρόν του νὰ φύγῃ μετὰ τὸν Ἰησοῦν καὶ μετὰ τὴν μητέρα αὐτοῦ εἰς τὴν Αἴγυπτον, διότι ὁ Ἡρώδης ἐντὸς ὀλίγου μέλλει νὰ ζητήσῃ τὸ παιδίον καὶ νὰ τὸ θανατώσῃ. Ὁ δὲ Ἡρώδης βλέπων, ὅτι δὲν ἐπέστρεψαν οἱ μάγοι, ὠργίσθη μεγάλως, καὶ φοβούμενος μήπως αὐτὸς ὁ νέος βασιλεύσῃ καὶ ἔλθῃ νὰ τὸν ἐκθρονίσῃ, ἐπρόσταξε νὰ φονεύωσιν ὅλα τὰ ἀρσενικὰ παιδιὰ εἰς τὴν Βιθλαέμ καὶ εἰς τὰ περὶ αὐτῆς ἀπὸ διατοῦς καὶ κατωτέρω. Μετὰ δὲ τὴν βρεφοκτονίαν ταύτην ὀλίγον ὕστερον ἀπέθανεν ὁ Ἡρώδης, καὶ τὸν διεδέχθη Ἀρχέλαος ὁ υἱὸς αὐτοῦ. Τότε λοιπὸν ἄγγελος Κυρίου ἐφάνη εἰς τὸν Ἰωσήφ, διατρεφόντα εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὴν εἶπε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰουδαίαν· ἐπεὶ δὲ ἀπέθανεν ἡδὴ ὁ ἐπιβουλευόμενος τὴν ζωὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἔλθων εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ μαθὼν ὅτι ἐβασίλευεν ἐκεῖ ὁ Ἀρχέλαος, ἐμετόικησεν εἰς Ναζαρέτ, πόλιν μικρὰν τῆς Γαλιλαίας, ὅπου δὲν ἐβασίλευε ἡ ἐξουσία τοῦ Ἀρχελάου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔμενεν ὑποτασσόμενος εἰς τὸν Ἰωσήφ καὶ εἰς τὴν Μαρίαν καὶ μετερχόμενος τὴν τεκτονικὴν τέχνην τοῦ νομιζομένου πατρὸς του ἕως εἰς τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του.

§. 7. Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετὴς διδάσκει ἐν τῷ ἱερῷ.

Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετὴς ὢν ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ μετὰ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴν Μαρίαν, διὰ νὰ ἑορτάσῃ τὸ πάσχα. Οἱ γονεῖς του λοιπὸν, ἐκτελέσαντες τὰ τοῦ νόμου, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν Ναζαρέτ, καὶ νομίζοντες, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο μετὰ τῶν φίλων καὶ συγγενῶν τῶν συνοδοιπορούντων, διήλθον μιᾶς ὁλοκλήρου ἡμέρας ὁδὸν, μὴν ὑποπτεύσαντες ποσῶς ὅτι αὐτὸς ἔλειπεν· ἀλλὰ τῇ ἐσπέρας ζητήσαντες καὶ μὴ εὐρόντες αὐτὸν, ἐπέστρεψαν τὴν ἐπαύριον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου τὸν ἦραν μετὰ τῶν διδασκάλων ἀκροαζόμενον αὐτοὺς καὶ ἐρωτῶντα. Ἐπεὶ δὲ ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία ἐπροσκαλούθησαν πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν λύπην τὴν ὁποίαν τοὺς ἐπροξένησεν, αὐτὸς τοὺς ἀπεκρίθη, ὅτι ἔπρεπε νὰ στοχασθῶσιν, ὅτι εἶναι εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς του. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐπέστρεψε μαζὶ τῶν εἰς τὴν Ναζαρέτ, καὶ ἐξηκολούθησε νὰ ζῇ πάλιν ὑποτασσόμενος εἰς αὐτοὺς.

§. 8. Ὁ Ἰωάννης βαπτίζει τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ.

Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, υἱὸς τοῦ Ζαχαρίου, ζήσας εἰς τὴν ἔρημον ἕως εἰς τὸ τριακοστὸν δεῦτερον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἦλθεν εἰς τὰ περὶ τοῦ Ἰορδάνου, κηρύττων βάπτισμα μετανοίας, καὶ εὐαγγελίζων, ὅτι ὁ πρὸ τῶν αἰώνων περιμενόμενος Μεσσίας ἐρθασε τέλος πάντων, ὅτι εὐρίσκεται μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅτι κρατεῖ τὸ πτυάριον εἰς χεῖρας, καὶ εἶναι ἑτοιμὸς νὰ καθάρισῃ τὸν ἄλωνα του, καὶ τὸν μὲν καρπὸν νὰ συνάξῃ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρόν νὰ κατακύσῃ εἰς τὸ πῦρ τοῦ ἄσβεστον. Ἐνῷ δὲ πανταχόθεν συνέββον τὰ πλῆθη πρὸς αὐτὸν νὰ βαπτισθῶσιν, ἔρχεται καὶ ὁ Ἰησοῦς. Τοῦτον δὲ γνωρίσας ἐκεῖνος κατ' ἐμπνευσιν τοῦ ἁγίου πνεύματος, τὸν ἐμπόδιζε λέγων· «Ἐγὼ χρεῖων ἔχω νὰ βαπτισθῶ ἀπὸ ἐσένα, καὶ ἐσὺ ἔρχεσαι πρὸς ἐμένα»·

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν· Ἄφησε τώρα! ἐγὼ πρέπει νὰ ἐκπληρώσω παῖσαν δικαιοσύνην. » Ἀφοῦ δὲ ὁ Ἰωάννης τὸν ἐβάπτισεν, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη ἀπὸ τὸ ὕδωρ καὶ προσήχετο, ἰδοὺ ἠνοίχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατέβη ἐπ' αὐτόν ἐν εἰδει περιστερᾶς, καὶ ἠκούσθη φωνὴ λέγουσα· « Ἐσὺ εἶσαι ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς τὸν ὅποιον ἐγὼ ἠυδόκησα. »

§. 9. Ὁ Ἰησοῦς πειράζεται ἀπὸ τὸν διάβολον.

Τότε ὁ Ἰησοῦς, πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἐφέρθη ἀπὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἐρημον διὰ νὰ πειρασθῇ ἀπὸ τὸν διάβολον. Νηστεύσας δὲ τεσσαράκοντα νυχθήμερα, ἐπαίνασεν ὑστερον. Καὶ τότε ἔρχεται πρὸς αὐτόν ὁ διάβολος καὶ λέγει· « Μετάβαλε τοὺς λίθους τούτους εἰς ἄρτους. »—Ὁ δὲ Ἰησοῦς τὸν ἀπέπεμψε λέγων, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ζῇ μόνον με ἄρτον, ἀλλὰ με ὅλα ἐκεῖνα ὅσα ἐξέρχονται ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ (ἡγουν, ὅσα ὁ Θεὸς θέλει νὰ τὸν δώσῃ πρὸς τροφήν του, ἢ ὅσα ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Θεὸν δύναμιν νὰ τρέψωσι). Μετὰ δὲ τοῦτο ἔφερεν αὐτόν ὁ διάβολος ἐπάνω εἰς ὑψηλὸν ὄρος, τὸν δεῖχνει ὅλας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ τὸν λέγει ὅτι, ἐάν πέσῃ νὰ τὸν προσκυνήσῃ, θὰ τὸν δώσῃ ὅλα ἐκεῖνα. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς τὸν ἐπετίμησε λέγων· « Εἶναι γεγραμμένον Κύριον τὸν Θεόν σου καὶ προσκυνήσῃ καὶ αὐτὸν μόνον νὰ λατρεύῃς. »—Τελουταῖον δὲ ὁ διάβολος τὸν ἔφερεν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, τὸν ἔστησεν ἐπάνω εἰς ἓν πτερύγιον τοῦ ναοῦ, καὶ τὸν εἶπεν· « Εἰάν ἦσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ ῥίψου κάτω » ἐπειδὴ εἶναι γεγραμμένον· Θὰ προσταῇ τοὺς ἀγγέλους του περὶ σοῦ νὰ σὲ δεχθῶσιν εἰς τὰς χεῖρας, διὰ νὰ μὴ κτυπήσῃς εἰς λίθον τὸν πόδα σου. »—Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν· « Εἶναι γεγραμμένον καὶ τοῦτο· Νὰ μὴ πειράζῃς Κύριον τὸν Θεόν σου. » Τότε λοιπὸν ὁ διάβολος τὸν ἄφησε, καὶ εὐθὺς ἦλθαν ἄγγελοι καὶ τὸν ὑπηρετήσαν.

§. 10. Ὁ Ἰωάννης μαρτυρεῖ τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Ἀνδρέας, ὁ Πέτρος, ὁ Φίλιππος, ὁ Ναθαναὴλ τὸν ἀκολουθοῦσι.

Μετ' ὀλίγον Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, ἐλθὼν εἰς Βηθαθαράν, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἐβάπτιζεν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐπιστρέφων εἰς τὴν Γαλιλαίαν, διέβη ἐκεῖθεν, ὁ Ἰωάννης, ἰδὼν αὐτόν, εἶπε πρὸς δύο τῶν μαθητῶν του· « Ἰδοὺ ὁ ἄμνός τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀφαιρῶν τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου. » Τότε δὲ οἱ δύο οὗτοι μαθηταὶ ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπῆγαν ὅπου αὐτὸς διέτριβε, καὶ τὴν ἡμέραν ὅλην ἐκεῖνην ἔμειναν μαζὶ του. Πρὸς δὲ τὸ ἑσπέρας ὁ ἓνας ἀπὸ αὐτοῦς, ὁ Ἀνδρέας, εὐρὼν τὸν ἀδελφόν του Σίμωνα, ἔφερεν αὐτόν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Οὗτος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἐσὺ εἶσαι ὁ Σίμων ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωνᾶ. Ἐσὺ θὰ ὀνομασθῇς Κηρᾶς, ἡγουν Πέτρος. »—Καὶ τὴν ἐπαύριον ἐκίνησε πρὸς τὴν Ναζαρέτ, ἔχων μαζὶ τὸν Ἀνδρέαν, τὸν Πέτρον καὶ τὸν ἄλλον μαθητήν, ὅστις τὴν προτεραίαν ἦλθε μετὰ τοῦ Ἀνδρέου πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπὸ τινος νομίζεται ὅτι ἦτον ὁ Βαρθολομαῖος, ἢ ὁ υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου Ἰάκωβος. Παραυόμενος δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησε τὸν Φίλιππον καὶ τὸν εἶπεν· Ἀκολουθε μοί. Ὁ δὲ Φίλιππος ἀκολουθήσας τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὐρὼν παραισέρω τὸν Ναθαναὴλ, εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἦύραμεν τὸν Μεσσίαν, ὅστις εἶναι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ. »—Ὁ δὲ Ναθαναὴλ εἶπε πρὸς αὐτόν· « Καὶ ἡμμετεῖς ἀπὸ τίνος Ναζαρέτ νὰ γέννηται καλόν; » Καὶ ὁ Φίλιππος ἀπεκρίθη· « Εἴπα καὶ

ιδεῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, βλέπων τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον, εἶπε περὶ αὐτοῦ· «Ἴδού ἀληθινὸς Ἰσραηλῆτης, εἰς τὸν ὅποιον δόλος δὲν εἶναι!» Καὶ ἐπειδὴ ὁ Ναθαναὴλ εἶπε, «Καὶ πόθεν με γνωρίζεις;» ἐκεῖνος ἀπεκρίθη· «Προτοῦ ὁ Φίλιππος νὰ σὲ κρᾶξῃ ὅτε ἦσουν ὑπὸ τὴν σκέαν ἐγὼ σὲ ἐγνώρισα.» (Εἰλάζουσιν ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὁ Ναθαναὴλ ἐπροσηύχετο παρακαλῶν τὸν Θεὸν νὰ τὸν καταξιώσῃ νὰ γνωρίσῃ τὸν Μεσσίαν). Τότε λοιπὸν ὁ μὲν Ναθαναὴλ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Τώρα βλέπω, ὅτι σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ἴδῃς μεγαλύτερα, τοὺς οὐρανοὺς ἀνοιγομένους καὶ τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.» (Ἐπειδὴ μὲ τὸνομα τοῦτο πολλάκις ὁ Σωτὴρ ὠνομαζέτο διὰ ταπεινοφροσύνης, καὶ διὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀνθρωπίνην του φύσιν).

§. 44. Ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ κάμνει τὸ πρῶτον θαῦμα. Ἐν Ἱεροσολύμοις ἐορτάζει τὸ πρῶτον Πάσχα.

Ἀπὸ τὴν Βηθαθαράν ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Κανὰν τῆς Γαλιλαίας, ὅπου προσεκλήθη μὲ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μαθητάς του εἰς γάμον, καὶ ἔκκεμε τὸ πρῶτόν του θαῦμα, μεταποιήσας τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον. Ἐκείθεν δὲ ὑπῆγεν εἰς τὴν Καπερναοὺμ, ὅπου ἔμεινεν ὀλίγας ἡμέρας μὲ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μαθητάς του, καὶ ἔπειτα ἀνέβη εἰς Ἱερουσαλὴμ διὰ νὰ ἐορτάσῃ τὸ Πάσχα. Φθάσας δὲ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἐδίδωξεν ἀπὸ τὸ ἱερὸν τοὺς ἀργυραμοιβοὺς καὶ τοὺς πωλοῦντας ζῶα καὶ πτηνὰ διὰ τὰς θυσίας. Ἐρωτώμενος δὲ μὲ ποῖον σημεῖον ἡμπορεῖ νὰ τοὺς δείξῃ ὅτι ἔχει ἐξουσίαν νὰ κάμῃ ταῦτα, ἀπεκρίθη· «Κηρύξαιτε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας ἐγὼ θὰ τὸν σηκώσω.» Ἐννοῶν μὲ τοῦτο βέβαια τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν του. Τότε προσέτι πολλοὶ βλέποντες τὰ θαύματά του, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐπίστευεν ἑαυτὸν εἰς αὐτοὺς, γνωρίζων τὴν ἀσάβηαν αὐτῶν. Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον Πάσχα, τὸ ὅποιον ὁ Ἰησοῦς ἐώρτασεν, ἀφοῦ ἤρχισεν νὰ διδάσκῃ καὶ νὰ παρρησιαζέται. Ἐνῷ δὲ εὕρισκετο ἀκόμη εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐρχεται πρὸς αὐτόν ὁ Νικόδημος τὴν νύκτα καὶ λέγει· «Ράββι, βλέπω, ὅτι ἀπὸ τὸν Θεὸν εἶσαι σταλμένος διδάσκαλος· διότι κανεῖς δὲν δύναται νὰ κάμῃ τόσον μεγάλα θαύματα, ἐὰν ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μαζὶ του.» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐλάλησεν πρὸς αὐτόν περὶ τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς ἀναγεννήσεως, τὰ ὅποια εἶναι ἡ πρώτη θύρα, διὰ τῆς ὁποίας ἐμβαίνει τις εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν· ἔτι δὲ, ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ καταβὰς ἀπὸ τοὺς οὐρανοῦς. Ὁ δὲ Νικόδημος ἐδυσκολεῖται μὲν ὁπωσοῦν τότε νὰ χωρήσῃ τὰ μυστήρια, τὰ ὅποια ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀνεκάλυψε· τὰ μετέπειτα, ὅμως θὰ μᾶς δείξωσιν ὅτι ἡ πίστις αὐτοῦ ἦτο εἰλικρινὴς καὶ στερεά.

§. 45. Ὁ Ἰησοῦς βαπτίζει ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ὁ Ἰωάννης ὁμολογεῖ αὐτὸν Μεσσίαν.

Ἀναχωρήσας δὲ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ ὁ Ἰησοῦς, δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀλλ' ἔμεινεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἐλθὼν εἰς τὰ περίχ τοῦ Ἰερδάνου, ἤρχισεν νὰ βαπτίζῃ τὸ δι' ὕδατος καὶ πνεύματος βάπτισμα, τὸ ὅποιον αὐτὸς μὲν πρὸ ὀλίγου ἐξήγησεν εἰς τὸν Νικόδημον, ὁ δὲ Ἰωάννης προσκήρυξε. Τὸ δὲ μυστήριον τοῦτο οἱ μαθηταὶ του μάλιστα ἐτέλουν· αὐτὸς δὲ κυρίως ἐνησχολεῖτο εἰς τὸ νὰ διδάσκῃ καὶ νὰ κηρύττῃ. Τούτου δὲ πλῆθος λαοῦ συνέτρεχε.

πανταχόθεν νὰ λάβῃ τὸ βάπτισμά του, ὥστε τοῦ Ἰωάννου οἱ μαθηταὶ ἐξη-
λοτύπησαν, καθὼς τὸ ἐδείξαν μὲ τὰ ὅσα ἐλάλῃσαν περὶ τοῦτου πρὸς τὸν Ἰω-
άννην. Ἀλλ' οὕτως, ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· «Ἐγὼ δὲν εἰμὶ ὁ Μεσ-
σίας, ἀλλ' ὁ πρόδρομος καὶ παρ' ἄνυμφος ἐκείνου· ἐπειδὴ ἐκεῖνος μὲν εἶναι ὁ
νυμφίος, ἐγὼ δὲ ὁ φίλος τοῦ νυμφίου.»

§. 13. Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει τὴν Σαμαρεῖτιν τὴν ἐν πνεύματι καὶ
ἀληθείᾳ λατρίαν τοῦ Θεοῦ.

Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ὁ βαπτιστὴς Ἰωάννης ἐφυλακώθη κατὰ προ-
ταγὴν τοῦ τετράρχου Ἡρώδου, φοβούμενος μήπως οἱ θανάσιμοι του ἐχθροὶ
φορισατοὶ ὀργανίσωσι νὰ φυλακωθῇ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸν πιλάτον διὰ τὴν πολ-
λὴν πρὸς αὐτὸν συρροήν τοῦ λαοῦ, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
τὴν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Φιλίππου, ὅπου ὁ Πιλάτος δὲν εἶχε καμμίαν ἐξου-
σίαν. Πορεύμενος δὲ ἐστάθη νὰ ἀναπαυθῇ πλησίον τοῦ πολυχνίου Σιχάρ, κα-
τοικουμένου ἀπὸ τοὺς Σαμαρεῖτας, καὶ καθήσας παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ,
ἔστειλε τοὺς μαθητάς του εἰς τὴν πόλιν διὰ ν' ἀγοράσωσι ζωοτροφίας. Ἐνῶ
δὲ ἐκεῖνοι ἔλειπαν, ἦλθεν ἀπὸ τὴν πόλιν γυνὴ διὰ νὰ λάβῃ ὕδωρ· καὶ ἐπειδὴ
ὁ Ἰησοῦς τῆς ἐζήτησε νὰ πῇ, ἐκείνη ἠπόρησε, πῶς αὐτὸς, Ἰουδαῖος ὢν, ζητεῖ
ἀπὸ αὐτὴν ὕδωρ (ἐπειδὴ οἱ Ἰουδαῖοι δὲν εἶχον κοινωνίαν μὲ τοὺς Σαμαρεῖ-
τας, ἐκτὸς μεγαλωτάτης ἀνάγκης). Ὁ δὲ Ἰησοῦς τὴν ἐδίδασκε λέγων, «ὅτι
αὐτὸς ἠδύνατο νὰ τῆς δώσῃ ὕδωρ ζῶν, τὸ ὅποιον ὅστις πῇ δὲν διψᾷ εἰς τὸν
αἰῶνα· καὶ ὅτι θὰ ἔλθῃ ὥρα, ὅτε θὰ προσκυνήσωσι τὸν πατέρα ἄγ. πλέον μόνον
εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἢ εἰς τὸ Γαζιρίμ, ἀλλ' εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ θὰ προσ-
φέρωσιν εἰς αὐτὸν ἀληθινὴν καὶ πνευματικὴν λατρίαν.» Ἐπειδὴ δὲ ἡ Σαμα-
ρεῖτις εἶπε πρὸς αὐτόν, ὅτι μέλλει νὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας, καὶ αὐτὸς θὰ λύσῃ τὰς
ἀπορίας ταύτας, καὶ θὰ διδάξῃ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ὁ Ἰησοῦς εἶπε ῥητῶς πρὸς
αὐτήν· «Ἐγὼ εἰμὶ ἐκεῖνος, ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ.»

§. 14. Ἡ Σαμαρεῖτις κηρύττει τὸν Ἰησοῦν προφήτην.

Τότε φθάσαντες καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ ἀπὸ τὴν πόλιν τὸν ἠνάγκαζαν νὰ φάγῃ·
αὐτὸς δὲ τοὺς εἶπεν, ὅτι αὐτὸς εἶχεν ἄλλην τροφήν ἄγνωστον εἰς αὐτοὺς, καὶ
αὕτη εἶναι νὰ κάμῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς του. Ἡ δὲ γυνὴ, ἐλθοῦσα εἰς τὴν
Σιχάρ, ἐδιηγήθη ὅλα ὅσα ἐλάλησε μὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκήρυξεν ὅτι αὐτὸς
ἐξάπαντος εἶναι προφήτης, διότι τῆς εἶπεν ὅλα, ὅσα εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἔκαμε.
Ὅθεν οἱ Σαμαρεῖται τρέξατες παρειάλεσαν τὸν Ἰησοῦν νὰ ἔμῃ εἰς τὴν πόλιν
αὐτῶν, ὅπου διέτριψε δύο ἡμέρας, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

§. 15. Ὁ Ἰησοῦς ἐπιπλήξας τοὺς Ναζωραίους διὰ τὴν ἀπιστίαν των,
μετοικεῖ εἰς Καπερναοὺμ.

Μετὰ δὲ ταῦτα, πρῶτον μὲν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ ἐδίδασκεν εἰς τὰς
ἐκεῖ συναγωγὰς· ἔπειτα δὲ εἰς τὴν Ναζαρέτ, καὶ διδάσκων εἰς τὴν συναγω-
γὴν, προσήρμωσεν εἰς ἐκὺν τὸ ῥητὸν τοῦ Ἡσαΐου, ὅπου λαλεῖ περὶ τοῦ Μεσ-
σίου, καὶ εἶπεν ὅτι αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον ἐκήρυξεν ὁ προφήτης. Οἱ
δὲ Ναζαρινοὶ ἐκνέμαζαν μὲν τὴν διδασκαλίαν του, ἐσκανδαλίζοντο δὲ διὰ τὸ
ταπεινὸν τοῦ γένους, καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἔκαμε κανέν ὁ αὐτὸς, ἀλλὰ τοὺς ἐπέπληξε
διὰ τὴν ἀπιστίαν των, καὶ εἶπεν, ὅτι κανένας προφήτης δὲν τιμᾶται εἰς τὴν
πατρίδα του. Τοῦτο δὲ ἐκίνησεν ἐκείνους εἰς τόσην ἀγανάκτησιν, ὥστε τὸν

ἀνεβίβασαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον ἦτο ἡ πόλις των κτισμένη διὰ τὸν κατακρημνίσωσιν. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς διήλθε διὰ μέσου αὐτῶν ἀνεμποδίστως, καὶ ἔλθων ἕστησε τὴν κατοικίαν του εἰς τὴν Καπερναοὺμ, ἃν καὶ ἐκεῖ ὀλίγον καιρὸν διέτριψεν ἕως εἰς τὸν θάνατόν του· ἐπειδὴ ἀδικοῦτως μετέβαινεν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, κηρύττων διδάσκων καὶ θεραπεύων τοὺς ἄρρώστους, ὅσους ἔφερον πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

§. 6. Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τὸν υἱὸν βασιλικοῦ τινος· προσκαλεῖ πάλιν τὸν Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν.

Ὅτε δὲ ὑπῆγε τὸ δεύτερον εἰς τὴν Κανάν, ἦλθεν ἀξιωματικὸς τις τοῦ βασιλέως Ἡρώδου, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ τὸν θεραπεύσῃ τὸν υἱόν, ὅστις ἐκοίτετο ἄρρώστος εἰς τὴν Καπερναοὺμ, πρὸς τὸν ὅποιον ὁ Ἰησοῦς εἶπε νὰ ἐπιστρέψῃ, διότι ὁ υἱὸς του ἦτον ὑγιής. Ἐπιστρέφων δὲ οὗτος ἀπήντησε τοὺς δούλους του, οἱ ὅποιοι τὸν εἶπαν ὅτι ὁ υἱὸς του χθές ἔγεινεν ὑγιής περὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν· καὶ αὕτη ἦτον ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἰησοῦς τὸν εἶπεν, ὅτι ὁ υἱὸς του ἔγεινεν ὑγιής. Μετὰ δὲ ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον, εὐρισκόμενος εἰς τὰς ὄχθας τῆς Τιβεριάδος λίμνης, ἔκραζε τὸ δεύτερον τὸν Πέτρον καὶ τὸν ἀδελφόν του Ἀνδρέαν, ἀλίσκοντας κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν. Προχωρήσας δὲ περαιτέρω, εἶδε καὶ τοὺς δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, τοὺς υἱοὺς τοῦ Ζεβεδαίου, οἱ ὅποιοι ἦσαν εἰς σκαφίδιον μαζῇ μὲ τὸν πατέρα των, καὶ ἔκραξε καὶ αὐτούς.

§. 17. Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τὸν δαιμονιζόμενον, τὴν πενθεράν τοῦ Πέτρου, καὶ πολλοὺς πάσχοντας ἀπὸ παντοίας νόσους.

Παραλαβὼν λοιπὸν τούτους ἐμβαίνει εἰς τὴν Καπερναοὺμ, καὶ τὰ σάββατα ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν· ἐκεῖ δὲ ἐθεράπευσε καὶ ἓνα δαιμονιζόμενον. Ἐξελθὼν δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος, ὅπου ἐθεράπευσε τὴν πενθεράν αὐτοῦ ἀπὸ σφοδρὸν πυρετόν. Πρὸς δὲ τὸ ἐσπέρας, ὅλοι ὅσοι εἶχαν ἀσθενοῦντας ἀπὸ διαφόρων νόσους, τοὺς ἔφεραν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ οὗτος τοὺς ἐθεράπευσεν ὅλους. Τὴν ἐπαύριον δὲ σύνταχα ἐπαρამέρισε μόνος εἰς τόπον ἔρημον, διὰ νὰ προσευχηθῇ. Ἐκεῖ δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί, ἦλθαν πρὸς αὐτὸν λέγοντες, ὅτι τὰ πλήθη τὸν ζητοῦσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς τοὺς ἔφερε διὰ τῶν πόλεων καὶ κωμῶν τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐκέρυττε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ φήμη του διεδόθη εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν, καὶ πανταχόθεν ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν ἄνθρωποι πάσχοντες ἀπὸ παντοίας νόσους καὶ ἐθεραπεύοντο.

§. 18. Ὁ Ἰησοῦς προστάζει τὸν Πέτρον νὰ ρίψῃ τὰ δίχτυα καὶ πιάναται πλῆθος ἰχθύων. Θεραπεύει τὸν παραλυτικόν, καὶ καλεῖ τὸν Ματθαῖον.

Στενόμενος δὲ μίαν φορὰν παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, τὴν ἄλλως λεγομένην Κενηρέθ, καὶ Τιβεριάδα, καὶ Θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ στενωχούμενος ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν συντρεξάντων ν' ἀκούσωσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐκάθησεν εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Πέτρου, καὶ ἐκεῖθεν ἐδίδασκε τὸν ὄχλον τὸν στενόμενον εἰς τὰς ὄχθας. Μετὰ δὲ τὴν διδασκαλίαν ἐπρόσταξε τὸν Πέτρον νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰ πέλαιος καὶ νὰ ρίψῃ τὰ δίχτυα. Εἰς τοῦτο δὲ ὑπακούσας ὁ Πέτρος ἐπίασε τόσον πλῆθος ἰχθύων, ὥστε τὰ δίχτυα ἐκινδύνευσαν νὰ σχισθῶσιν. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Καπερναοὺμ, πάλιν, ἐθεράπευσεν ἓνα λεπρὸν

καὶ πολλοὺς ἄλλους κακουχομένους, ἐτι δὲ καὶ παραλυτικόν τινα, τὸν ὅποιον διὰ τῆς στέγης κατεβίβασαν ἐκεῖ ὅπου ἦτον ὁ Ἰησοῦς, μὴ δυνηθέντες νὰ εἰσχωρήσωσι διὰ τὸ πλῆθος τῶν παραστεκομένων. Ἐκεῖθεν δὲ ἐξελθὼν εἰς τὴν λίμνην Γενησαρέτ, καὶ εὗρων τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλφαίου Ματθαίου, τὸν ἐπικαλούμενον Λευὶ τελώνην τὸ ἐπάγγελμα, ἐκάλεσεν αὐτόν.

§. 19. Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τὸν παρὰ τὴν προβατικὴν κολυμβήθραν παραλυτικόν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ νὰ ἐορτάσῃ τὸ δεῦτερον πάσχα μετὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ κηρύγματός του, ἐθεράπευσεν παραλυτικόν τινα, κοιτῶμινον τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη παρὰ τὴν προβατικὴν κολυμβήθραν. Οὗτος δὲ, σκώσας εἰς τοὺς ὤμους του τὸν κράββατόν του τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου, ἐσκανδάλισε τοὺς Ἰουδαίους, οἱ ὅποιοι μαθόντες ὅτι ὁ Ἰησοῦς τὸν ἐπρόσταζε νὰ κάμῃ τοῦτο, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν σκοτώσωσιν, ὥς καταλυτὴν τοῦ σαββάτου, καὶ μάλιστα διότι εἶπεν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πατὴρ του. Ἐξελθὼν δὲ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἐπειδὴ δὲ μίαν ἡμέραν σαββάτου ἔτυχε διαβαίνων διὰ τῶν σπορίμων μὲ τοὺς μαθητάς του, οὗτοι, πεινῶντες ἔκοπταν ἀσάχνα, καὶ τρίβοντές τα εἰς τὰς χεῖρας, ἔτρωγαν τοὺς κόκκους. Τοῦτο δὲ βλέποντες οἱ Φαρισαῖοι, τοὺς ἐνεκάλεσεν εἰς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις τοὺς ἐδικαίωσε λέγων, ὅτι καὶ ὁ Δαβὶδ εἰς τὴν ἀνάγκην του ἔφαγε τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, τοὺς ὁποίους δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ τρώγῃ ἄλλος ἐκτὸς τῶν ἱερέων· καὶ ὅτι καὶ οἱ ἱερεῖς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου εἰργάζοντο εἰς τὸν ναὸν, καὶ τελευταῖον ὅτι αὐτὸς ἦτο κύριος τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπομένως δύναται νὰ διατάτῃ περὶ τοῦ νόμου τοῦ προσταζόντος νὰ φυλάττῃται τὸ σάββατον.

§. 20. Ὁ Ἰησοῦς ἐκλέγει τοὺς δώδεκα ἀποστόλους, καὶ κάμνει πρὸς αὐτοὺς τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους διδασχὴν.

Τὸ ἄλλο σάββατον εἰς τῆς Καπερναοῦμ τὴν συναγωγὴν ἐθεράπευσεν ἄνθρωπον ἔχοντα τὴν χεῖρα ξηραμένην, ἀποδείξας εἰς τοὺς Φαρισαίους, ὅτι τοῦτο δὲν ἦτον ἐναντίον τοῦ νόμου. Ἄλλ' οἱ Φαρισαῖοι παροργισθέντες, συνώμοσαν μετὰ τῶν Ἠρωδιανῶν (τοὺς ὁποίους δεῖξάζουσιν αἰρεσιώτας Ἰουδα τοῦ Γαυλωνίτου ἢ Γαλιλαίου) νὰ σκοτώσωσι τὸν Ἰησοῦν. Οὗτος ὁμῶς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς τὴν Τιβεριάδα θάλασσαν, ὅπου τὸν ἠκολούθησε πλῆθος πολὺ, διὰ νὰ ἀκούσωσι τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ νὰ θεραπευθῶσιν ἀπὸ τὰς ἀσθενείας των. Στενοχωρούμενος δὲ ἀπὸ τὸν ὄχλον, διέβη εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, καὶ ἀνέβη ὁρεινὸς εἰς τὸ ὄρος ὅπου διενυκτέρευσε προσευχόμενος. Τὴν ἐπαύριον δὲ καταβὰς, ἐκλεξε δώδεκα διὰ νὰ ἦναι μαζὶ του, νὰ ἔχωσιν ἐξουσίαν νὰ θεραπεύωσι πᾶσαν νόσον, νὰ κηρύττωσιν εἰς τὸν κόσμον τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ τοὺς ὠνόμασεν Ἀποστόλους. Εἶναι δεῦτοί Σίμων, ὁ ἐπονομασθεὶς Πέτρος· Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ τοῦ Ζεβεδαίου υἱοί (τοὺς ὁποίους ἐπωνόμασε θοανεργέες ἔχοντες υἱοὺς τῆς βροντῆς)· Ἀνδρέας, Φίλιππος, Βαρθολομαῖος, Ματθαῖος, Θωμᾶς, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, Σίμων ὁ Κανανίτης, ὁ καὶ ζηλωτὴς ἐπικαλούμενος, Ἰούδας ὁ τοῦ Ἰακώβου ἢ Θαδδαῖος, καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης. Ἐπειτα δὲ καθίσας ἐπάνω εἰς πρᾶσιν, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους, ἤρχισε νὰ διδάσκῃ τοὺς μαθητάς καὶ τὸν λαόν.

καὶ ἔκαμε πρὸς αὐτοὺς τὴν ὑπερβαύμαστον ἐκείνην διδαχὴν, τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους λεγομένην, ἣτις περιέχει περιληπτικῶς ὅλα τὰ δόγματα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν σύνοψιν τοῦ Εὐαγγελίου ὅλου. Εἰς ταύτην δὲ λέγει, ὅτι ἡ μακαριότης συνίσταται εἰς τὴν πτωχείαν, εἰς τὴν ταλαιπωρίαν, εἰς τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας, εἰς τὴν ἀγάπην τῆς δικαιοσύνης, εἰς τὴν ἐλεημοσύνην, εἰς τὴν καθαριότητα τῆς καρδίας, εἰς τὴν εἰρηνοποιίαν, εἰς τὴν ὑπομονὴν τῶν διωγμῶν εἰς τὴν καταφρόνησιν τοῦ πλοῦτου καὶ τῶν τιμῶν καὶ τῆς δόξης τοῦ κόσμου τούτου. Εἰς τὴν αὐτὴν διδαχὴν προσέτι ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν ἤλθε νὰ καταλύσῃ τὸν νόμον, ἀλλὰ νὰ τὸν τελειοποιήσῃ καὶ νὰ τὸν καταστήσῃ εἰς τὴν καθαριότητά του, ἀπαλάττων αὐτὸν ἀπὸ τὰς κακὰς ἐξηγήσεις τῶν Φαρισαίων.

§. 21. Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς, δίδει τύπον προσευχῆς, καὶ καθαρίζει λεπρόν τινα.

Διὰ νὰ ἀποδείξῃ δὲ τὴν ὑπὲρ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον τελειότητα τοῦ νόμου τῆς χάριτος, ἀπαγορεύει ὄχι μόνον τὸν φόνον καὶ τὴν μοιχείαν καὶ τὴν ἐπιουρίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπλῶς ὕβριστικὴν ἐπωνυμίαν τοῦ πλησίον, καὶ τὴν κακὴν ἐπιθυμίαν, τὴν πρὸς κακοὺς κοινωνίαν, τὸ διαζύγιον, τὸν ὄρκον, τὴν ἀντεκδικησιν· προστάζει τὴν πρὸς τὸν ἀντίδικον διαλλαγὴν, τὴν ἀνεξικακίαν, τὴν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἀγάπην, τὴν ἐλεημοσύνην, τὴν ἀνυπόκριτον προσευχὴν· δίδει τύπον ἀξιοθαύμαστον προσευχῆς τὸ *Πάτερ ἡμῶν*, τὸ ὅποιον εἶναι ἀξιόλογον μάθημα ἠθικῆς· κατακρίνει τὴν ὑπόκρισιν, τὴν κενοσπουδίαν, τὴν φιλαργυρίαν, τοὺς πειρασμοὺς εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσωμεν ἢ νὰ φυλάξωμεν τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου, τὴν κατακρίσιν καὶ τὰς αὐθάδεις κρίσεις· δίδει κανόνα τῆς πρὸς τὸν πλησίον συμπεριφορᾶς ἡμῶν τὸ νὰ μὴ κἀνωμεν εἰς ἄλλον ὅ,τι δὲν θέλομεν νὰ μᾶς κἀνῃ ἄλλος, καὶ γινώμονα τῆς ἐνός ἐκάστου ἐνδομύχου διαθέσεως, τὰς πράξεις αὐτοῦ· καὶ τελευταῖον λέγει ὅτι δὲν ἀρκεῖ πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου μόνῃ ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως, ἀλλὰ χρειάζονται καὶ τὰ ἔργα τὰ θεάρεστα, καὶ ὅτι κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἢ θὰ δικαιωθῶμεν ἢ θὰ κατακριθῶμεν εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Μετὰ δὲ τὴν διδαχὴν ταύτην ἐθεράπευσε μόνον μὲ τὴν ἀφὴν λεπρόν τινα, ὅστις ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν, ἐζήτησε μὲ πολλὴν πίστιν τὴν θεραπείαν του, καὶ ἀφοῦ τὸν ἐκαθάρισε, τὸν ἔστειλεν εἰς τοὺς ἱερεῖς διὰ νὰ δευχθῇ.

§. 22. Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει μόνον διὰ λόγου δοῦλον ἑκατοντάρχου τινός, ἀνασταίνει χήρας υἱόν, ἀφίνει τὰς ἀμαρτίας πόρνης τινός.

Ἐκείθεν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Καπερναοὺμ, ὅπου οἱ πρόκριται τῶν Ἰουδαίων τῆς πόλεως παρεκάλεσαν αὐτὸν, ἐκ μέρους ἔθνικοῦ τινος ἑκατοντάρχου, νὰ θεραπεύσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, βραχέως ἀσθενούντα. Ἐνῶ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ ἡγαίᾳ καὶ ἐπλησίαζεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἑκατοντάρχου, οὗτος ἔστειλε πρὸς αὐτὸν φίλους λέγοντας, νὰ μὴ κοπιᾷσῃ, ἀλλὰ νὰ εἴπῃ μόνον λόγον καὶ ὁ δοῦλός του ἰατρεύεται. Βλέπων ὅμως τὸν Ἰησοῦν προχωροῦντα, ἔρχεται αὐτός, λέγων· «Διδάσκαλε, δὲν εἰμαι ἄξιος νὰ ἔλθῃς εἰς τὸν οἶκόν μου· ἀλλ' εἰπὲ μόνον λόγον, καὶ εὐθὺς ὁ δοῦλός μου ἰατρεύεται.» Ἀκούσας δὲ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, «ὅτε οὐδὲ εἰς τὸν Ἰσραὴλ δὲν ἦρε ποτὲ τόσην πίστιν» καὶ ἐπρόσταξεν νὰ γείνη ὁ δοῦλος ὑγιής, τὸ ὅποιον καὶ ἔγινεν.

εὐθὺς τὴν ὄραν ἐκείνην. Τὴν ἐπαύριον δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκίνησεν εἰς τὴν πόλιν Ναὶν, καὶ ἐμβαίνων ἀπήντησε τὸν νεκρὸν υἱοῦ μονογενοῦς χήρας τινὸς ἐκφερόμενον, καὶ εὐσπλαχνισθεὶς, τὸν ἀνέστησε. Τοῦτο δὲ τὸ θαῦμα ἐκίνησεν ὅλους εἰς φόβον καὶ δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διηγημισθὲν εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὴν περιχώρον, ἐφθασε καὶ εἰς τοῦ Ἰωάννου τὰς ἀκοάς. Οὗτος δὲ ἀπὸ τὴν φυλακὴν ἐστείλε δύο τῶν μαθητῶν νὰ ἐρωτήσωσι τὸν Ἰησοῦν, ἂν αὐτὸς ᾖ ὁ ἐρχόμενος, ἃς ἔπρεπε νὰ προσδοκᾶσιν ἄλλον. Τότε δὲ ὁ Ἰησοῦς θεραπεύσας πολλοὺς ἐμπροσθεν ἐκείνων ἀπὸ παντοίας νόσους, τοὺς ἀπέπεμψε νὰ εἴπωσι τὰ ὅσα εἶδαν καὶ ἤκουσαν. Ἔπειτα δὲ ἐλάλησε πρὸς τοὺς παρόντας περὶ τοῦ Βαπτιστοῦ, ἐλέγχων τὴν ἀπιστίαν καὶ ἄνοιαν αὐτῶν, καὶ κηρύττων ἐκείνον ἀνώτερον τῶν προφητῶν ὅλων. Εἰς τὴν πόλιν δὲ ταύτην, ἐνῶ ἐδείπνει εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος τοῦ Φαρισαίου, ἦλθε πρὸς αὐτὴν γυνὴ τις κάτοικος τῆς πόλεως αὐτῆς καὶ πόρνη ἐπίσημος, καὶ ᾤρησε νὰ βρέχῃ τοὺς πόδας τοῦ μετὰ τὰ δάκρυά της, καὶ νὰ τοὺς σπογγίξῃ μετὰ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της, καὶ νὰ τοὺς ἀλείψῃ μετὰ μύρον, καὶ νὰ τοὺς καταφιλή. Ἐειδὼν δὲ ὁ Σίμων ἐσκανδαλίσθη, διότι ἄφινε τοιαύτην γυναῖκα νὰ τὸν ἐγγίξῃ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· « Ἐπειδὴ αὕτη ἔδειξε τόσῃν ἀγάπῃν καὶ μετάνοιαν, ἔγεινεν ἀξία νὰ λάβῃ παρὰ Θεοῦ τῶν ἁμαρτιῶν της τὴν ἄφεσιν. » Καὶ εὐθὺς μετὰ τοῦτο, γυρίσας πρὸς αὐτήν, εἶπεν· « Ἀφέθησαν αἱ ἁμαρτίαι σου! »

§. 23. Ὁ Ἰησοῦς λέγει οἰκειοὺς τοῦ τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φιμώνει τοὺς βλασφήμους Φαρισαίους.

Διελθὼν δὲ τὴν Γαλιλαίαν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Καπερναοὺμ, ὅπου τόσον πλῆθος συνήχθη εἰς τὴν οἰκίαν του, ὥστε οὐδὲ νὰ φάγῃ δὲν ἠδύνατο. Ἀκούσαντες δὲ τοῦτο οἱ συγγενεῖς του, ἦλθαν νὰ τὸν λάβωσι, φοβούμενοι μήπως λειποθυμήσῃ ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἦτο καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἐκείνοι δὲν ἠδύνατο ἀπὸ τὸ πλῆθος νὰ εἰσχωρήσωσι, λέγουσιν οἱ τινες τῶν παρόντων πρὸς αὐτόν. « Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου στέκονται ἔξω, θέλοντες νὰ σὲ ἴδωσιν. » Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐξαπλώσας τὴν χεῖρα πρὸς τοὺς μαθητάς καὶ ἀκρατάς του, εἶπε· « Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου εἶναι οὗτοι, ὅσοι ἀκούουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ κάμνουσιν αὐτοῦ τὸ θέλημα. » — Τότε προσέτι καὶ ἀνθρώπον τινα τυφλὸν καὶ βουδὸν ἐθεράπευσε καὶ οἱ μὲν ὄχλοι ἔμειναν ἐκστατικοί, καὶ ἔλεγον· « Νήπως οὗτος εἶναι υἱὸς Δαβὶδ; » οἱ Φαρισαῖοι ὁμοῦ ἀπὸ φθόνου ἔλεγον, ὅτι διὰ τοῦ Βελζεβοῦλ, τοῦ ἄρχοντος τῶν δαιμονίων, ἐβγάζει τὰ δαιμόνια, καὶ ἐζήτουν νὰ ἴδωσι θαῦμα τοιοῦτον ὥστε νὰ μὴν ἡμπορῇ νὰ ἀποδοθῇ παρὰ εἰς τὴν θείαν δύναμιν. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ἀναιρέσας τὴν καταφρονησάτην καὶ βλάβημον ἀργολογίαν αὐτῶν μετὰ λόγους ἀναντιρρήτους, εἶπεν ὕστερον, ὅτι δὲν θὰ τοὺς δώσῃ ἄλλο σημεῖον, εἰμὴ τὸ σημεῖον τοῦ Ἰωάν, ἡγοῦν τὸ ὑπερύμνητον θαῦμα τῆς ἐνδόξου καὶ κοσμοσωτηρίου ἀναστάσεώς του, ἡ ὁποία εἶναι τῶν θαυμάτων ὅλων ἡ κορωνίς.

§. 24. Ὁ Ἰησοῦς λέγει πολλὰς παραβολὰς, καὶ ἐξηγεῖ αὐτάς·

διὰ λόγου καταπαύει τὰ κύματα.

Τὴν αὐτὴν δὲ ἐκείνην ἡμέραν, ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τὴν οἰκίαν, ἐκάθησε παρὰ τὴν Τιβεριαάδα θάλασσαν· καὶ ἐπειδὴ συνήχθη πλῆθος πολὺ, ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐκείθεν ἐδίδασκε τὸν ὄχλον, στεκόμενον εἰς τὸν αἰμαλὸν. Εἶπε δὲ

πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν τοῦ σπορέως, καὶ τὴν τοῦ λέγωντος θετομένου ἐπάνω εἰς τὴν λυχνίαν, καὶ τὴν τῶν ζιζανίων, καὶ τὴν τοῦ σιναπίου, καὶ τὴν τῆς ζύμης χωρὶς τῆς τῆς ἐξηγήσεως. Ὅτε δὲ ἔμεινε κατὰ μόνας εἰς τὴν οἰκίαν, παρακαλούμενος ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὸν καὶ ἀπὸ τῶν μαθητῶν τῶν ἐξηγητῶν, ἀξήγησε καὶ ταύτας, καὶ ἄλλας ἐπρόσθεσεν, ἦγουν τὴν τοῦ κρυμμένου θησαυροῦ, τὴν τοῦ μαργαρίτου, τὴν τῆς σαγῆνης τῆς ῥιπτομένης εἰς τὴν θάλασσαν καὶ συναγούσης παντὸς εἶδους ἰχθύος. Τὸ ἑσπέρας δὲ μετὰ τὴν ἐξηγήσιν τῶν παραβολῶν ἀνέβη εἰς πλοῖον, διὰ τὴν διαβῆναι πέραν τῆς Τιβεριάδος καὶ τὴν ὑπάγειν εἰς τὴν πατρίδα του· ἀλλὰ τὴν νύκτα, ἐνῶ αὐτὸς ἐκοιμήτο εἰς τὸ πλοῖον, ἐσηκώθη τόσον φοιτῆ ἀνεμοζάλη, ὥστε τὸ πλοιάριον ἐκινδύνευε νὰ καταποντισθῇ. Ἐξυπνισθεὶς δὲ ἀπὸ τῶν μαθητῶν του, ἐπέπληξεν αὐτοὺς διὰ τὴν δειλίαν καὶ ὀλιγοπιστίαν των, καὶ τοὺς ἀνέμους ἐπρόσταξε νὰ παύσωσι, καὶ τὴν θάλασσαν νὰ ἡσυχάσῃ. Εὐθὺς δὲ ὁ λόγος του ἐγένεεν ἔργον.

§. 25. Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει δύο δαιμονιζομένους καὶ τὴν αἰμόρρουν.

Διαβὰς δὲ τὴν Τιβεριάδα, ἀπέβη εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ὅπου ἦσαν δύο περιβόητοι δαιμονισμένοι, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἓνας, λεγὼν λεγόμενος, ὡς ἔχων ἓνα λεγεῶνα δαιμονίων, ἦλθεν ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ τὰ δαιμόνια ἐπαραπονούντο πρὸς αὐτὸν, διότι ἦλθε πρὸ καιροῦ νὰ τὰ βασανίσῃ, καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ μὴ τὰ ἀποσκορπίσῃ εἰς τὸν Τάρταρον, ἀλλὰ νὰ τὰ στείλῃ εἰς τὴν ἐκεῖ πλησίον βόσκουσαν ἀγέλην τῶν χοίρων. Αὐθόρτα δὲ τὴν ἀδειαν, εἰσέβησαν εἰς ἐκείνους, καὶ εὐθὺς ἡ ἀγέλη ὅλη, ὡς δισχιλίων χοίρων, ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ αὐτὰ δύστυχοι ἄνθρωποι ἐθεραπεύθησαν πάραυτα. Οἱ δὲ Γεργεσηνοὶ, ἐκπληχθέντες δὲ τὸ θαῦμα τοῦτο, φοβούμενοι μὴ πάθωσι καὶ ἄλλην τινὰ ζημίαν, παρεκάλεσαν τὸν Ἰησοῦν ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτῶν. Ὅθεν ὁ Ἰησοῦς ἐπέρασε πάλιν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης, ὅπου τὸν ἐπρόσμενον ὄχλος πολὺς· καὶ καθὼς ἔφθασεν εἰς τὴν ἄκραν, ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ὁ ἀρχισυναγωγὸς τῆς Καπερναοῦμ, Ἰάειρος, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ τοῦ σώσῃ τὴν δωδεκαετῆ μονογενὴ κόρην πνέουσαν τὰ λοιπία. Ἐνῶ δὲ ἐπῆγγαiven ὁ Ἰησοῦς, γυνὴ τις, δώδεκα ἔτη αἰμόρροϊαν πάσχουσα, ἐθεραπεύθη, καθὼς ἤγγιξε μόνον κρυφίως τὸ κράσπεδον τοῦ ἱματίου του. Μετ' ὀλίγον ἔρχεται τις ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων· «Μὴ βάζῃς πλέον εἰς κόπον τὸν διδάσκαλον· ἐπειδὴ τὸ θυγάτριον ἀπέθανεν.» Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον, ἀνέστησε τὴν κόρην, παρήγγειλε νὰ τῆς δώσωσι νὰ φάγῃ, καὶ ἐπρόσταξε τοὺς γονεῖς αὐτῆς νὰ μὴν εἰπωσιν εἰς κανένα τοῦτο.

§. 26. Ὁ Ἰησοῦς ἐγκαταλείπει τὴν Ναζαρέτ.

Ἐκείθεν δὲ ἐκίνησε διὰ τὴν πατρίδα του τὴν Ναζαρέτ, καὶ καθ' ὁδὸν τὸν ἀκολουθήσαν δύο τυφλοὶ ἕως εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου τοὺς ἐθεράπευσεν. Ἀπὸ δὲ οὗτοι ἐξῆλθαν, ἰδοὺ φέρουσι πρὸς αὐτὸν βουβὸν δαιμονιζόμενον, τὸν ὁποῖον καὶ ἐθεράπευσεν εὐθὺς. Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ σάββατον, ἤρχισεν εἰς τὴν συναγωγὴν νὰ διδάσκῃ μὲ τόσην σοφίαν, ὥστε πολλοὶ τῶν ἀκούοντων ἐξεπλήττοντο λέγοντες· «Δὲν εἶναι οὗτος ὁ τέκτων ἐκεῖνος, οὐδὲς τῆς Μαρίας, ἀδελφὸς τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; αἱ δὲ ἀδελφαὶ αὐτοῦ δὲν εἶναι πάντοτε ἀναμεταξὺ μας;» Ὅθεν ὁ Ἰησοῦς, εἰπὼν ὅτι κανεὶς προφήτης

δὲν εἶναι ἄτιμος ἄλλου εἰμὴ εἰς τὴν πατρίδα του, ἄρῃσε τὴν πόλιν ταύτην, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἠθέλησεν εὐδὲ θαύματα νὰ κάμῃ πολλά.

§. 27. Ὁ Ἰησοῦς ἀποστέλλει τοὺς Ἀποστόλους εἰς τὸ κήρυγμα.

Ἐκείθεν δὲ μεταβάς, περιέρχεται τὰς περὶ τὴν κόμην, διδάσκων, θεραπεύων καὶ κηρύττων τὸ Εὐαγγέλιον. Προκαλέσας δὲ τοὺς δώδεκα μαθητάς του, στέλλει καὶ αὐτοὺς εἰς τὸ κήρυγμα, ἀφοῦ πρότερον τοὺς ἔδωκε τὴν θαυματουργικὴν δύναμιν, καὶ τοὺς παρήγγειλε νὰ ἦναι ἀκτῆμονες· ὅπου δέχονται αὐτοὺς καὶ τοὺς λόγους των, νὰ εὐλογῶσιν ὅπου δὲν τοὺς δέχονται, ἀπ' ἐκεῖ νὰ φύγῳσιν· νὰ ἦναι φρόνιμοι ὡς ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς περιστέραί· νὰ ἦναι εὐσταθεῖς εἰς τοὺς διωγμούς, καὶ εὐψυχοὶ εἰς τοὺς κινδύνους· νὰ μὴ παρὰ ξενεύωσιν, ἀν καὶ αὐτοὶ αὐτῶν οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τοὺς κατατρέχῳσι καὶ τοὺς βλασφημῳσιν, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ διδάσκαλός των ἐβλασφημήθῃ· νὰ μὴ φοβῶνται τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠμποροῦσι νὰ τοὺς βλάψωσιν, ἐὰν ὁ Θεὸς δὲν τὸ συγχωρήσῃ· νὰ ὁμολογῶσιν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων αὐτὸν διδάσκαλον καὶ κύριόν των, καὶ νὰ τὸν προτιμῶσι καὶ ἀπὸ αὐτοῦ τοὺς γονεῖς των, ἐὰν θέλωσι νὰ ἦναι ἄξιοι μαθηταὶ του. Μετὰ δὲ τὰς παραγγελίας ταύτας ἐπέφερε καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ταύτην· Ὅστις δέχεται τοὺς λόγους σὰς, ἐκεῖνος δέχεται τοὺς ἰδικούς μου, ἐκεῖνος δέχεται τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ, καὶ δι' αὐτὸ μέλλει νὰ λάβῃ τὴν ἰδίαν ἀμοιβήν.»

§. 28. Ὁ Ἰησοῦς χορταίνει χιλιάδας μὲ πέντε ἄρτους.

Ἡρώδης δὲ ὁ τετράρχης τῆς Γαλιλαίας, ἀκούσας τὴν φήμην του, εἶπε πρὸς τοὺς ὑπουργούς του· «Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἰωάννης, αὐτὸς ἀνεστῆθη ἀπὸ τοὺς νεκρούς, καὶ διὰ τοῦτο κάμνει τώρα τόσα θαύματα.» (Ἐπειδὴ ὁ Ἡρώδης τὸν Ἰωάννην προλαβόντως τὸν εἶχε φυλακῶσαι, καὶ ἔπειτα τὸν ἀπεκεφάλισεν, ὡς ἐλεγχόμενος ἀπὸ αὐτῶν, διότι ἔπρεπε τοῦ ἀδελφοῦ του τὴν γυναῖκα). Ὅθεν ἤθελε νὰ ἴδῃ τὸν Ἰησοῦν. Οὗτος δὲ, μαθὼν τοῦτο, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πλυσίον τῆς Βηθαθαῖδαν ἔρημον μετὰ τῶν μαθητῶν του, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἐπιστρέψει ἀπὸ τὸ κήρυγμα. Ἐκεῖ δὲ πανταχόθεν συνέρρεαν, ὅπου καὶ οἱ ὄχλοι διδάσκονται, καὶ οἱ ἄρρωστοὶ θεραπεύονται. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μόνον μὲ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας ἐχόρτασεν ὡς πεντακισχιλίους ἄνδρας, ἐκτὸς γυναικῶν καὶ παιδίων, οἱ ὄχλοι ἐμελέτων νὰ τὸν ἀναγορεύωσι βασιλέα. Ἐκεῖνος ὁμῶς γνωρίζων τὸ μελετώμενον, ἀναγκάζει τοὺς μαθητάς νὰ διαβῶσι πέραν αὐτοῖς πρῶτοι· αὐτὸς δὲ, ἀφοῦ ἀπέλυσε τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος νὰ προσευχηθῇ. Οἱ μαθηταὶ δὲ τὴν νύκτα, μόνοι εἰς τὸ πέλαγος κυματιζόμενοι ἀπὸ τὸν ἐναντίον ἄνεμον, βλέπουσιν αὐτὸν περὶ τὴν τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς περιπατοῦντα ἐπάνω εἰς τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης, καὶ νομίζοντές τον φάντασμα, φοβοῦνται· ἀκούσαντες ὁμῶς τὴν φωνὴν του, συνέρχονται. Ἀλλ' ὁ Πέτρος ζητήσας τὴν ἄδειαν νὰ περιπατήσῃ καὶ αὐτὸς ἐπάνω εἰς τὰ νερά, τὴν λαμβάνει, καὶ πατεῖ ἐπάνω εἰς αὐτά. Ἐπειδὴ ὁμῶς ἀπὸ φόβου ἤρχισεν νὰ βυθίζεται, ὁ Ἰησοῦς τὴν πιάνει ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὸν ἐπιπλήττει ὡς δλιγόπιστον. Καθὼς δὲ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον, εὐθὺς ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

§. 29. Ὁ Ἰησοῦς ὁμολογεῖται ἀπὸ τὸν Πέτρον ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἐπαύριον οἱ ὄχλοι ζητήσαντες αὐτὸν ἐκεῖ, ὅπου θαυμάσιος τὴν χεῖρα

ἐχορτάσθησαν, καὶ μὴν εὐρόντες, διαβαίνουσιν εἰς τὴν Τιβεριάδα, καὶ ἀπεκεῖ πάλιν εἰς τὴν Καπερναούμ. Ἐδῶ δὲ τοὺς παραινεῖ ὁ Ἰησοῦς νὰ μὴ ζητῶσι τὸν ἄρτον τὸν πρόσκαιρον, ἀλλὰ τὸν καταβάντα ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ὅστις εἶναι αὐτός. Ἐπειδὴ δὲ τοὺς εἶπεν, ὅτι ὁ ἄρτος, τὸν ὅποιον θὰ τοὺς δώσῃ, εἶναι ἡ σὰρξ αὐτοῦ, οἱ Ἰουδαῖοι, μὴ δυνάμενοι νὰ χωρέσωσι τὴν διδασκαλίαν ταύτην, ἐγόγγυζαν, λέγοντες· «Πῶς αὐτὸς δύναται νὰ μᾶς δώσῃ τὴν σὰρκα τοῦ νὰ φάγωμεν;» — Πολλοὶ δὲ ἀπὸ τούτων ἄλλους μαθητάς του ἐσκάνδαλίσθησαν διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ὡς σκληρόν, καὶ ἀνεχώρησαν ἀπὸ αὐτόν· οἱ ἠρώδεα ὅμως ἔμειναν κοντὰ του, καὶ ἐρωτωμένων μήπως θέλουσι καὶ αὐτοὶ νὰ ὑπάγωσιν, ὁ Πέτρος, ὡς ἐκ μέρους καὶ τῶν ἄλλων, εἶπε· «Κύριε, πρὸς ποῖον νὰ ὑπάγωμεν; Ἐσὺ ἔχεις λόγους ζωῆς αἰωνίου, καὶ ἡμεῖς ἐπιστεύσαμεν καὶ ἐγνωρίσαμεν, ὅτι ἐσὺ εἶσαι ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.» — Τότε δὲ ὁ Ἰησοῦς ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς αἰνιγματωδῶς νὰ καταλάβωσιν, ὅτι μεταξὺ τῶν εἶναι ἓνας διάβολος, ἐνοσὼν Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην.

§. 30. Ὁ Ἰησοῦς λέγει ὅτι μιαίνουσι τὸν ἄνθρωπον πονηροὶ λογισμοὶ καὶ πονηραὶ πράξεις.

Μετὰ δὲ ταῦτα διαπερᾶ εἰς Γενησαρέτ, ὅπου οἱ ὄχλοι πανταχόθεν συνέτρεχαν φέροντες τοὺς κακουχομένους διὰ νὰ ἐγγίξωσι καὶ τὸ κράσπεδον τοῦ ἱματίου, καὶ ὅσοι ἠγγίζαν ἐθεραπεύοντο. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἦλθον γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καὶ ἐνεκάλουν τινὰς τῶν μαθητῶν τοῦ ὡς παραβάτας τῶν παραδόσεων, ὁ Ἰησοῦς τούτους μὲν ἐλέγχει ὡς παραβάτας τῶν κυριωτέρων ἐντολῶν τοῦ νόμου, καὶ ὑποκριτικῶς φυλάττοντας παραδόσεις ἀνθρώπων· πρὸς δὲ τὸν ὄχλον λέγει, ὅτι μιαίνουσι τὸν ἄνθρωπον ὅχι τὰ ἐμβαίνοντα εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ τὰ ἐκβαίνοντα ἀπὸ αὐτόν· πρὸς δὲ τοὺς μαθητάς ἰδιαιτέρως ἐξήγησεν, ὅτι τὰ ἐκβαίνοντα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον εἶναι πονηροὶ διαλογισμοὶ καὶ πονηραὶ πράξεις.

§. 31. Ὁ Ἰησοῦς μὲ τὰς θαυματουργίας του κινεῖ τὸν λαὸν εἰς δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ.

Ἀπὸ τοῦ ἐλθόντος εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ Σιδῶνος, θεραπεύει νεάνίδα Χαναναίαν, δαιμονιζομένην, διὰ τὴν πίστην τὴν μεγάλην τῆς μητρός. Ἐκείθεν δὲ ἐλθὼν εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, περὶ τὴν Πεντάπολιν, θεραπεύει ἄνθρωπον κωφὸν καὶ μογιῶλον. Ἐπειτα ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ θεραπεύει τοὺς προσφερθέντας χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κουλοὺς καὶ ἄλλους πολλοὺς ἄρρώστους, διὰ τὸ ὅποιον οἱ ὄχλοι ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ὄχλοι τρεῖς ἡμέρας ἦσαν ἐκεῖ νήστες, ὁ Ἰησοῦς πάλιν μετέπτα ἄρτους καὶ ὀλίγα ἰχθύδια, χορταίνει τετρακισχιλίους ἄνδρας καὶ τὰ περισσεύματα συνήχθησαν εἰς ἑπτὰ σπειρίδας. Ἀπὸ τοῦ ἐμῆς εἰς πλοῖον, διαβαίνει εἰς τὰ ὄρια Μαγδαλᾶ, εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθᾶ, ὅπου τοὺς Σαδδουκαίους καὶ Φαρισαίους, τοὺς πειράζοντας αὐτὸν καὶ ζητοῦντας σημεῖον, ἐπιπλήττει καὶ τοὺς λέγει, ὅτι θὰ δοθῇ εἰς τὴν γενεάν ταύτην τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.

§. 32. Ὁ Ἰησοῦς λέγει νὰ προσέγωσιν ἀπὸ τὴν Φαρισαϊκὴν ζύμην, καὶ ἐξομματοῦναι τυφλόν.

Αἰκοῦν δὲ εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας λέγει πρὸς τοὺς μαθη-

τάς του νά προσέχουσιν ἀπὸ τὴν ζύμην τῶν Φαρισαίων· καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ διελογίζοντο, ὅτι ἄρτους δὲν ἔλαβον, τοὺς ἐπιπλήττει ὡς ἀλογίστους, καὶ μὴ ἐνθυμουμένους τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἄρτων. Τότε λοιπὸν αὐτοὶ ἐνόησαν, ὅτι ζύμην τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων λέγει τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν. Ἐκείθεν δὲ μεταβάς εἰς Βηθσαϊδάν, ἀνοίγει τυφλοῦ τὰ ὄμματα, πτύσας εἰς τὰ ὄμματα τοῦ καὶ ἐπιθέσας εἰς αὐτὸν δις τὰς χεῖρας. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὁ τυφλὸς εἶδε τοὺς ἀνθρώπους ὡς δένδρα περιπατοῦντα, τὸ δεύτερον δὲ εἶδε καθαρά.

§. 33. ● Ἰησοῦς δίδει εἰς τὸν Πέτρον τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ἐκείθεν δὲ ἐλθὼν εἰς τὰ περίξ τῆς Καισαρείας τοῦ Φιλίππου, ἐρωτᾷ τοὺς μαθητάς του περὶ τῆς δόξης τὴν ὁποίαν εἶχαν περὶ αὐτοῦ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἀκούσας, ὅτι τὸν λέγουσιν ἄλλοι μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, καὶ ἄλλοι Ἰερεμίαν, ἢ ἕνα ἀπὸ τῶν προφῆτας, ἐρωτᾷ καὶ αὐτῶν τὴν δόξαν. Τότε ὁ Πέτρος λέγει· «Ἐσὺ εἶσαι ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος!» Ὁ Ἰησοῦς λοιπὸν τὸν μακαρίζει διὰ τὴν ταιαύτην ὁμολογίαν, τὸν λέγει ὅτι εἰς ταύτην τὴν πέτραν θὰ κτίσῃ τὴν ἐκκλησίαν του, τὸν δίδει τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν. Ἐπειτα προλέγει εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅσα ἔμελλε νὰ πάθῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐπειδὴ ὁ Πέτρος τὸν ἀπέτρεπεν, αὐτὸς τὸν ἀποπέμπει ὡς πειραστὴν καὶ σκάνδαλον. Τελευταῖον δὲ, στραφεὶς πρὸς τοὺς ἄλλους μαθητάς καὶ τὸν ὄχλον τὸν ἀκολουθοῦντα, εἶπεν, ὅτι ὅσοι θέλουσι νὰ ἦναι ὁπαδοὶ τοῦ, πρέπει νὰ ἀρνηθῶσιν ἑαυτοὺς καὶ νὰ ὑπομείνωσι πᾶσαν κακοπάθειαν καὶ καταδρομήν· καὶ ὅτι ἕκαστος μέλλει νὰ λάβῃ ἄξιαν τῶν ἔργων μισθοποδοσίαν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

§. 34. Ὁ Ἰησοῦς μεταμορφώνεται ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβώρ.

Μετὰ ἑξ ἡμέρας (ἢ ἂν συμπεριληφθῶσι καὶ τὰ δύο ἄκρα, μετὰ δεκτῶ), ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος (τὸ Θαβώρ) μὲ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, οἱ ὅποιοι εἶδον ἐκεῖ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ λαμπρὸν ὡς τὸν ἥλιον, καὶ τὰ ἱμάτια λευκά ὡς τὸ φῶς, καὶ τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἡλίαν συλλαλοῦντας μετ' αὐτοῦ καὶ ἤκουσαν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ φωνὴν λέγουσαν· «Οὗτος εἶναι ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς τὸν ὅποιον πύδόχησα· αὐτὸν ἀκούετε.»—Ἐνῷ δὲ κατέβαιναν, τὸν ἠρώτησαν, διατί οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι πρὸ τοῦ Χριστοῦ μέλλει νὰ ἔλθῃ ὁ Ἡλίας. Ὁ δὲ Ἰησοῦς τοὺς ἀπεκρίθη, ὅτι ὁ Ἡλίας ἦλθεν ἤδη. — Καὶ τότε οἱ μαθηταὶ ἐνόησαν ὅτι περὶ τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τοὺς εἶπε. Τὴν ἐπαύριον δὲ ἐλθὼν ὅπου ἦσαν οἱ λοιποὶ μαθηταί, θεραπεύει τὸν υἱὸν ἀνθρώπου τυνὸς σεληνιζόμενον, τὸν ὅποιον ἐκεῖνοι δὲν εἶχαν δυνηθῆ νὰ θεραπεύσωσι. Καὶ ἐπειδὴ τὸν ἠρώτησαν κατ' ἰδίαν, διατί αὐτοὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν θεραπεύσωσι, τοὺς ἀπεκρίθη, ὅτι διὰ τὴν ἀπιστίαν τῶν προσερχομένων, καὶ ὅτι τὸ γένος τοῦτο μόνον διὰ προσευχῆς καὶ νηστείας θὰ γέινωσιν ἱκανοὶ νὰ διώκωσι.

§. 35. Ὁ Ἰησοῦς πληροῖναι τὸ διδραχμὸν διὰ τὸ ἱερόν.

Ἐκείθεν παραπορευόμενος διὰ τῆς Γαλιλαίας, προέλεγεν εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅτι θὰ παραδῶθῃ, θὰ σκοτωθῇ, καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ ἀναστῇ. Ἀλλ' ἐκεῖνοι οὐκ ἐνόησαν τοῦτο, οὔτε νὰ τὸν ἐροτήσωσιν ἐτόλμων.

Καθώς δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν Καπερναοὺμ, οἱ συνάγοντες τὸ δίδραχμον διὰ τὴν ἱερὴν ἠρώτησαν τὸν Πέτρον, ἂν ὁ διδάσκαλός του πληρώσῃ τοῦτο. Ὁ δὲ Ἰησοῦς φθάσας εἰς τὴν οἰκίαν, προτοῦ ὁ Πέτρος νὰ ἀναφέρῃ τίποτε, λέγει πρὸς αὐτόν, «Οἱ υἱοὶ τῶν βασιλείων εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ φόρου· ἀλλ' ἐγὼ, διὰ νὰ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πήγαμε εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὸν πρῶτον ἰχθύν, τὸν ὅποιον ἀγγιστρεύσῃς, σῆλῃς. Μέσα εἰς αὐτὸν ἔκ εὗρες στατήρα. Δώσέ τον ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.»

§. 36. Ὁ Ἰησοῦς παράγγelli τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν διόρθωσιν τοῦ πλανωμένου.

Εἰς αὐτὴν τὴν Καπερναοὺμ, οἱ μαθηταί, ἀφ' ὧν ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν «Τίς ἄρά γε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἶναι μεγαλύτερος;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς στήσας εἰς τὸ μέσον παιδίον, εἶπεν· «Ὅστις ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο ἐκεῖνος εἶναι μεγαλύτερος.»—Ἐπειδὴ δὲ τότε ὁ Ἰωάννης ἀνέφερεν, ὅτι αὐτὸς ἐμπόδισεν ἓνα, ὅστις ἐξέβαλε δαιμόνιον μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «Μὴν ἐμποδίζεσαι αὐτόν· διότι, ὅστις δὲν εἶναι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν εἶναι.»—Ἐπειτα ταλανίζει τοὺς σκανδαλοποιούς, καὶ παραινεί νὰ ἀποφύγωμεν τὴν κινωνίαν τῶν παραλινοῦντων εἰς τὸ κακόν, καὶ ἐὰν μᾶς ᾔται ὡς ἡ δεξιὰ χεὶρ, καὶ ὡς ὁ δεξιὸς ποὺς, καὶ ὡς ὁ δεξιὸς ὀφθαλμὸς ἀναγκαῖοι. Ὅταν ὅμως βλέπομέν τινα πλανώμενον, ὅσον μικρὸς καὶ ἂν ᾔται, νὰ μὴ τὸν καταφρονῶμεν, καθὼς καὶ αὐτὸς ἦλθε νὰ εὕρῃ τὸ χαμένον πρόβατον. Ἐπειτα κανονίζει πῶς πρέπει νὰ διορθώσωμεν τοὺς πλανωμένους, καὶ πῶς νὰ φερώμεθα πρὸς τοὺς εἰς ἡμᾶς πταίνοντας, καὶ παραγγelli τὴν ὁμόνοιαν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Πέτρος τὸν ἠρώτησεν, ἂν ᾔται ἱκανόν νὰ συγχωρῇ τις ἕως ἑπτὰ φορές τὸν πταίνοντα, ὁ Ἰησοῦς τὸν λέγει, ὅτι καὶ ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ πρέπει νὰ τὸν συγχωρώμεν, καὶ ἐπιφέρει τὴν παραβολὴν τοῦ πονηροῦ δούλου, ὅστις δικαίως παρεδόθη εἰς τοὺς βασανιστάς· διότι, ἀφ' οὗ ἐλεήθη πολλὰ καὶ μέγαρα ἀπὸ τὸν κύριόν του, αὐτὸς οὐδὲ εἰς τὰ μικρά καὶ ὀλίγα δὲν ἐλέησε τὸν σύνδουλόν του.

§. 37. Ὁ Ἰησοῦς ἐπιτιμᾷ τοὺς μαθητάς του διὰ τὴν σκληρότητα, καὶ ἀναδεικνύει ἄλλους ἑβδομηκοντα ἀποστόλους.

Ὅτε δὲ ἔφθασεν ἡ ἑορτὴ τῆς σκηνοπηγίας, οἱ συγγενεῖς τοῦ Ἰησοῦ (ἐπειδὴ οὐδ' αὐτοὶ δὲν τὸν ἐπίστευαν ὡς Χριστόν) τὸν παρεκινούν νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ ἴδωσι καὶ οἱ ἐκεῖ μαθηταί τὰ θαύματά του. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως, ἡξεύρων ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἐζήτουν νὰ τὸν σκοτώσωσι, πρῶτον μὲν δὲν ἠθέλησε, λέγων, ὅτι ἀκόμη ὁ καιρὸς τοῦ δὲν ἐπληρώθῃ· ἔπειτα δὲ, ἀφ' οὗ οἱ συγγενεῖς του ἀνέβησαν, ἀνέβη καὶ αὐτὸς, ἅχι ὅμως φανερώς, ἀλλ' ὡς εἰς τὸ κρυφόν. Ἐνῷ δὲ ἐπήγαγιναν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἔστειλεν ἐμπρὸς νὰ τοῦ ἐτοιμάσωσι κατάλυμα. Καὶ ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι κόμης τινὸς τῶν Σαμαρειτῶν δὲν ἠθέλησαν νὰ τὸν δεχθῶσιν, ὡς ἀναβαίνοντα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης τὸν ἠρώτησαν, ἂν θέλῃ νὰ καταβιβάσωσιν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν πῦρ νὰ κατακαύσῃ αὐτούς. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἐπατίμησε λέγων· «Δὲν ἡξεύρετε ποίας διδασκαλίας εἰσθε ὀπαδοί!»—Κατὰ τὴν αὐτὴν ὁδὸν παρακάλεσε προσέτι γραμματεῖς τις νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Ἰησοῦν, καὶ αὐτὸς τὸν ἀποβάλλει ὡς ἀνάξιν· δέχεται ὅμως ἄλλους δύο, εἰπὼν πρὸς τὸν ἓνα νὰ ἀφήσῃ τοὺς νεκροὺς

νὰ θάψωσι τοὺς νεκροὺς των, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον ὅτι, ὅστις, ἀφοῦ βάλῃ τὴν χεῖρα εἰς τὸ ἄροτρον, κυττάζει πρὸς τὰ ὀπίσω, δὲν εἶναι ἐπιτήδειος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὡσαύτως ἀνέδειξεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἄλλους ἐβδόμηκοντα μαθητάς, καὶ διδάξας αὐτοὺς πῶς ἔχουσι νὰ φέρωνται εἰς τὸ κήρυγμα, τοὺς ἀπέστειλεν ἀνὰ δύο εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ εἰς πάντα τόπον, ὅπου αὐτὸς ἐμελλε νὰ ἔλθῃ.

§. 28. Ὁ Ἰησοῦς ἐπιβουλεύεται εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ.

ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους.

Ἀφοῦ δὲ ᾔφθασεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ὁ Ἰησοῦς, οἱ Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν λέγοντες· *Ποῦ εἶναι ἐκεῖνος*; —Καὶ ἄλλοι μὲν τὸν ἔκριναν καλόν, ἄλλοι δὲ πλάνον, κανένας ὅμως δὲν ἐτόλμα νὰ λαλήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ. Περὶ τὰ μέσα δὲ τῆς ἑορτῆς ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκε· καὶ ἐπειδὴ ἐθαύμαζαν οἱ Ἰουδαῖοι πῶς εἶχεν εἰδῆσιν τῶν ἱερῶν γραμμάτων, ἐνῶ δὲν τὰ ἔμαθεν, αὐτὸς δικαιολογεῖ μὲν τὴν διδαγὴν του ὡς θεόδοτον, ἐλέγχει δὲ αὐτοὺς ὡς ζητοῦντας νὰ τὸν θανατώσωσι, διότι προλαβόντως ἡμέραν σαββάτου ἐθεράπευσε τὸν εἰς τὴν προβατικὴν κολυμβήθραν κοιτόμενον παραλυτικόν. Πολλοὶ δὲ τῶν Ἱεροσολυμητῶν, βλέποντες αὐτὸν παρρησιαζόμενον, ὑπόπτευσαν μήπως οἱ διῶκται του ἐγνώρισαν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστὸς, καὶ διὰ τοῦτο δὲν τὸν πειράζουσιν. Ἀλλὰ πάλιν οἱ αὐτοὶ διίλογίζοντο ὅτι αὐτὸς μὲν εἶναι εἰς ὅλους γνωστὸς, ὁ δὲ Χριστὸς, ὅταν ἔλθῃ, κανένας δὲν ἤξεύρει πόθεν ἔλκει. Πολλοὶ ὅμως ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, λέγοντες· «Μήπως ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ θὰ κάμῃ θαύματα μεγαλότερα;» Διὰ τοῦτο οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔστειλαν ὑπηρέτας νὰ τὸν πιᾶσιν· ὅμως κανένας δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀπλώσῃ ἐπάνω του. —Βίς δὲ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν τῆς ἑορτῆς, τὴν μεγάλην, ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἐπροσκάλει παρρησία τοὺς θέλοντας νὰ γείνωσι διὰ τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως ἅξιοι τῶν χαρισμάτων τοῦ ἁγίου πνεύματος, πάλιν γίνεται μετὰ τῶν ἀκροαζομένων σχίσμα καὶ φιλονεικία περὶ τοῦ τίς εἶναι αὐτός· καὶ πάλιν ὁ ὄχλος τὸν θαυμάζει, οἱ Φαρισαῖοι τὸν ἐπιβουλεύονται, καὶ ὁ Νικοδήμους τὸν δικαιολογεῖ.

§. 39. Ὁ Ἰησοῦς ἀπολύει τὴν μοιχαλίδά, ἐπιπλήττει τοὺς καυχομένους

εἰς τὴν καταγωγὴν των ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῒ, ἐνῶ ἐδίδασκεν εἰς τὸ ἱερὸν, φέρουσιν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι μοιχαλίδά, ἐρωτῶντες ἂν πρέπη νὰ τὴν λιθοβολήσωσι κατὰ τὸν νόμον. Ἐπειδὴ ὅμως κανεὶς ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἐτόλμησε νὰ σηκώσῃ πρῶτος καὶ νὰ τὴν κτύπησῃ, ἀλλ' ὅλοι ἀνεχώρησαν κατ' ὀλίγον καὶ τὴν ἄφησαν ἐκεῖ, τὴν ἀπολύει καὶ ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτὴν νὰ μὴ ἁμαρτάνῃ πλέον. Ἐπειτα διδάσκων κηρύττει ἑαυτὸν τὸ φῶς τοῦ κόσμου, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ μαρτυρῶν τοῦτο, καὶ τὸν πατέρα ἔχων συνεπιμαρτυροῦντα. Εἵλκυσε δὲ πολλοὺς εἰς πίστιν εἰπὼν ὅτι, ὅσα ἤκουσεν ἀπὸ τὸν πατέρα, ἐκεῖνα τοὺς λαλεῖ, καὶ φοβερίσας θάνατον ψυχικόν εἰς ἐκείνους ὅσοι δὲν πιστεύουσιν εἰς αὐτόν. Πρὸς δὲ τοὺς καυχομένους, ὅτι πατέρα ἔχουσι τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Θεόν, εἶπεν, ὅτι ἀπὸ τὰ ἔργα των φαίνονται μᾶλλον τοῦ διαβόλου τέκνα. Ἐπειδὴ λοιπὸν τοὺς ἠλεγε τόσον πικρά, καὶ τοὺς εἶπε προσέτι, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραάμ

εἶναι προγενέστερος, ὥρμησαν νὰ τὸν λιθοβολήσωσιν. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐκρύβθη, καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ ἱερόν.

§. 40. Ὁ Ἰησοῦς ὀμματοῖναι τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν·
 χαρακτηρίζει τὸν καλὸν ποιμένα.

Μετὰ ταῦτα ἰάτρευσε τὸν γεννημένον τυφλόν, χρίσας αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς μὲ πλῆλιν, τὸν ὅποιον, πύσας κατὰ γῆς, ἔκαμε, καὶ προστάξας αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ καὶ νὰ νισθῇ εἰς τοῦ Σιλωὰμ τὴν κολυμβήθραν. Ἡ ὀμμάτωςις δὲ τούτου ἐξέπληξε τοὺς γείτονας, οἱ ὅποιοι, γνωρίζοντες τὸν πρότερον τυφλόν καὶ ἐπαίτην, καὶ ἐρωτήσαντές τον περὶ τοῦ ὀμματώσαντος, ἤκουσαν ὅτι ὀνομάζεται Ἰησοῦς. Ἐπειδὴ ὁμοῦ τὸ θαυματουργήμα τοῦτο ἔγεινεν ἡμέρᾳ σαββάτου, φέρουσιν εἰς τοὺς Φαρισαίους τὸν πατὲρ τυφλόν. Ἐγείναι δὲ μετὰ τὸν τούτων σχίσμα· ἐπειδὴ ἄλλοι μὲν ἔλεγον, ὅτι ὁ θεραπεύσας, ἂν ἦτον ἀπὸ τὸν Θεόν, θὰ ἐφύλαττε τὸ σάββατον· ἄλλοι δὲ, ὅτι πλάνος ἄνθρωπος τοιαῦτα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κάμῃ. Ἐρωτώμενος δὲ καὶ ὁ ἀναβλέψας ποίαν γνώμην ἔχει περὶ ἐκείνου, τὸν εἶπε προφήτην. Ἀλλ' οἱ Φαρισαῖοι ἐξετάσαντες καὶ τοὺς γονεῖς τοῦ θεραπευθέντος καὶ μαθόντες ὅτι αὐτὸς μὲν ἐγεννήθη καὶ ἦτο τυφλός, ποῖος ὅμως τὸν ἐθεράπευσε τοῦτο αὐτοὶ δὲν ἤξεύρουσι, πάλιν ἀνακρίνουσι τὸν ὀμματωθέντα, καὶ πάλιν ἐκεῖνος ὁμολογεῖ τὸν ὀμματώσαντα, μεγαλύνει τὸ θαῦμα, καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ἀπὸ τὸν Θεόν εἶναι ὁ θαυματουργός. Ὦθεν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἀληθείας ὁ ὁμολογήσας τὴν ἀλήθειαν ὑβρίζεται καὶ γίνεται ἀποσυνκωγῶς. Ἀπαντήσας δὲ μετέπειτα τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐρωτηθεὶς ἀπὸ αὐτοῦ ἂν πιστεύῃ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, εἶπε· *Ναί, Κύριε, Πιστεύω*.—Ὁ δὲ Ἰησοῦς ταλανίζει τοὺς Φαρισαίους ὡς καὶ τυφλοῦ τυφλοτέρους· ἐφεξῆς δὲ χαρακτηρίζει τὸν ἀληθινὸν καὶ καλὸν ποιμένα καὶ τὸν μὴ τοιοῦτον, καὶ κηρύξας ἑαυτὸν ὅτι εἶναι ὁ καλὸς ποιμὴν, ἐπιφέρει ὅτι εἶχε καὶ ἄλλα πρόβατα ἀπὸ ἄλλην αὐλήν, καὶ ὅτι θὰ συνάξῃ καὶ ἐκεῖνα διὰ νὰ γείνη μία ποίμνη καὶ ἓνας ποιμὴν. Πάλιν δὲ μετὰ τὴν τῶν Ἰουδαίων γίνεται σχίσμα διὰ τοὺς λόγους τούτους· ἐπειδὴ ἄλλοι μὲν ἔλεγον ὅτι δαιμόνιον ἔχει, ἄλλοι δὲ, ὅτι δὲν εἶναι οἱ λόγοι οὗτοι ἀνθρώπου δαιμονιζομένου.

§. 41. Ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐβδομήκοντα εὐχαριστεῖ τὸν πατέρα, καὶ διδάσκει τίς εἶναι ὁ πλησίον.

Μετὰ δὲ τὴν ἑορτὴν ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὸ κήρυγμα καὶ οἱ ἐβδομήκοντα, καὶ μετὰ χαρᾶς ἐδικηγήθησαν ὅτι εἰς τὸ ὄνομά του καὶ δαιμόνια ὑπετάσσοντο εἰς αὐτούς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πρῶτον μὲν παραινεῖ αὐτοὺς νὰ χαίρωσι μᾶλλον, διότι τὰ ὀνόματά των ἐγράφησαν εἰς τοὺς οὐρανοὺς· δεῦτερον δὲ, ἀπὸ ἀγαλλίαςιν πνευματικὴν κινούμενος, εὐχαρίστησε τὸν Πατέρα, Κύριον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἡδύκακε νὰ ἀποκαλύψῃ εἰς νηπίους, ὅσα ἀπέκρυψεν ἀπὸ σοφούς· τρίτον μακαρίζει τοὺς μαθητάς, ὅτι ἡξιώθησαν νὰ ἴδωσι καὶ νὰ ἀκούωσιν, ὅσα πολλοὶ προσῆται καὶ βασιλεῖς εἰς μάτην ἐπεθύμησαν. Ἐπειτα τὸν νομικὸν ἐκεῖνον, ὅστις πειραστικῶς ἠρώτησε· *Τί νὰ κάμῃ διὰ τὰ κληρονομίῃ ζωῆς τὴν αἰώνιον;* τὸν ἐκίνησεν ἀπὸ τὸν νόμον νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι πρέπει νὰ ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν ὑπὲρ πάντα, καὶ τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς ἠρώτησε πάλιν καὶ τίς εἶναι ὁ πλησίον; ὁ Ἰησοῦς διδάσκει αὐτὸν διὰ τῆς περὶ τοῦ περιπεσόντος εἰς ληστές καὶ ἀπὸ τὸν Σαμαρείτην ἐλεηθέντος.

Ἐλθὼν δὲ ἔπειτα εἰς Βηθανίαν, ξενοδοχεῖται ἀπὸ τῆν Μάρθαν καὶ Μαρίας, ἡ ὁποία καὶ ἐπαινεῖται ὡς ἐκλέξασα τὴν ἀγαθὴν καὶ ἀναφαίρετον μερίδα, τὴν φίληκόν τῶν θείων λόγων.

§. 42. Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει δαιμονιζόμενον, κατακρίνει τὴν ὑπόκρισιν, καὶ ἐνεδρεύεται ἀπὸ τοὺς ὑποκριτάς.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ἓνας τῶν μαθητῶν παρεκάλει νὰ τοὺς διδάξῃ πῶς νὰ προσεύχωνται, δίδει προσευχῆς τύπον ἄλλιν τὸ *ἡμεῖς ἡμεῖς*, διασαφίνας καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς. Ἐπειτα πάλιν θεραπεύει κωφὸν ἄνθρωπον καὶ δαιμονιζόμενον, καὶ πάλιν οἱ ὄχλοι θαυμάζουσιν αὐτὸς δὲ τοὺς μὲν ἀποδιδόντας τὴν φυγάδευσιν τῶν δαιμονίων εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Βασιλεβοῦλ ἐξελέγχει, ἀποδεικνύων ὅτι τοῦτο εἶναι δάκτυλος Θεοῦ· εἰς δὲ τοὺς ζητοῦντας σημεῖον πάλιν λέγει, ὅτι θὰ δοθῇ τοῦ Ἰωάν· τὸ σημεῖον εἰς τὴν γενεάν ταύτην, τὴν ὁποίαν καὶ ἡ βασίλισσα τοῦ νότου καὶ οἱ Κινεοῦται θὰ κατακρίνωσιν εἰς τὴν ἀνάστασιν. Προκαλεσθεὶς δὲ εἰς Φαρισαίου οἰκίαν διὰ νὰ γευματίσῃ, καὶ ἰδὼν τὸν φιλεῶντα ὅτι ἐθαύμαζε, πῶς αὐτὸς ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν ἄνιπτος, λαμβάνει ἀπὸ τοῦτο ἀφορμὴν εὐλογον, καὶ κατακρίνει βαρέως τὴν ὑπόκρισιν τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων καὶ νομοδιδασκάλων, οἱ ὅποιοι, παραβαίνοντες τὰ κυριώτερα τοῦ νόμου, φυλάττουσι προσεκτικώτατα ἀνωφελεῖ καὶ ἀδιάφορα ἔθιμα· καὶ φορτίζοντες τοὺς ἄλλους βαρέα καὶ δυσβάστακτα, αὐτοὶ δὲ ἐγγύζουσιν οὐδὲ μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου τὰ φορτία· καὶ μὴ ἐμβαινόντες αὐτοὶ εἰς τῆς ἀρετῆς τὴν ὁδόν, ἐμποδίζουσι καὶ τοὺς θέλοντας νὰ ἐμβωσιν. Ὅθεν ἐνεδρεύεται εἰς τὸ ἐξῆς ἀπὸ αὐτοὺς, ζητοῦντας παντοιοτρόπως εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις του λαβὴν κατ' αὐτοῦ.

§. 43. Ὁ Ἰησοῦς κατακρίνει τὴν Φαρισαϊκὴν ζύμην καὶ πόρωσιν, τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν εἰς τὰ κοσμικὰ προσήλωσιν.

Ἐν τοσούτῳ δὲ συνήχθη πλῆθος πολὺ, καὶ αὐτὸς, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς μαθητὰς, παραγγέλλει αὐτοὺς νὰ προσέχωσιν ἀπὸ τὴν ζύμην τῆς Φαρισαϊκῆς ὑποκρίσεως, νὰ μὴ φοβῶνται τοὺς παρὰ τῶν ἀνθρώπων διωγμοὺς, νὰ μὴ προμελετώσιν τί νὰ ἀποκρίνωνται ἐναγόμενοι εἰς τὰ κριτήρια, καὶ νὰ ὁμολογῶσιν αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. Ἐπειδὴ δὲ ἓνας ἀπὸ τὸν ὄχλον ἐξήτησεν αὐτὸν διαιτητὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ, ὁ Ἰησοῦς, παραιτούμενος τὴν διαίτησιν, παραινεί τῆς πλεονεξίας τὴν ἀποφυγὴν, ἐπιφέρων καὶ τὴν παραβολὴν τοῦ ἀναθῆναι πλουσίῳ, ὅστις ἐνῶ ἐμελέτα νὰ μεγαλώσῃ τὰς ὀψήκας του, ἐξεψύχασε τὴν νύκτα. Ἐπειτα παραγγέλλει νὰ μὴ ἵναι προσκολλημένοι εἰς τὴν προσπάθειαν τῶν κοσμικῶν, ἀλλὰ τὴν οὐράνιον βασιλείαν νὰ ζητῶσι, καὶ ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος, ὁ ἔχων καὶ τῶν εὐτελεστάτων πτηνῶν καὶ φυτῶν τὴν πρόνοιαν, δὲν θὰ τοὺς ἐγκαταλείψῃ. Ὑστερα δὲ συσταίνει τὴν ἐλσημοσύνην, ὡς θησαυρὸν ἀναφαίρετον καὶ ἀνεπιβούλευτον, καὶ τὴν προστασίαν διὰ τὴν ἀδελφίαν τῆς ὥρας τοῦ θανάτου, καὶ κρατύνει τὴν σύστασιν ταύτην διὰ τῶν παραβολῶν τοῦ πιστοῦ καὶ φρονίμου οἰκονόμου, καὶ τοῦ δοῦλου, ὅστις ἐδέρνε τοὺς συνδούλους του, καὶ τοῦ ἄλλου ὅστις ἤψυρε μὲν τὸ θέλημα τοῦ κυρίου του, ὅμως δὲν τὸ ἐκέμνε. Κατόπιν φανεροί, ὅτι μέγαν πόθον εἶχε νὰ δεχθῇ τοῦ πάθους τὸ βάπτισμα, καὶ ὅτι ἤθελε νὰ βάλῃ μερσμένον εἰς τὴν γῆν, αἰνιττάμενος ὅτι οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν καὶ ἀπὸ αὐτοῦ

τοὺς συγγενεῖς τῶν θά διώκωνται. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐλέγχει τοὺς Φαρισαίους, ὅτι ἀπὸ τοῦ αἵματος τὴν κατάστασιν συμπεραίνουν τὸν τοιοῦτον ἢ τὸν τοιοῦτον καιρὸν, καὶ ἀπὸ τὰ γινόμενα σημεῖα δὲν θέλουσι νὰ γνωρίσωσι τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίας. Τελευταῖον δὲ συμβουλεύει νὰ διακρίνῃ ἕκαστος ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ δίκαιον, καὶ νὰ μὴ κριστολογηται, μὲ τὸν ἀντίδικον.

§. 44. Ὁ Ἰησοῦς παρασταίνει τὴν ἀμετανοήσιαν ἐλεῖθριον, καὶ ταλανίζει τὴν Ἱερουσαλήμ ὡς προφητοκτόνον.

Ἀκούσας δὲ ἀπὸ τινος τῶν παρόντων, ὅτι ὁ Πιλάτος ἐσμίξε τινῶν Γαλιλαίων τὸ αἷμα μὲ τὰς θυσίας τῶν, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι, καθὼς οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι δὲν ἦσαν τῶν ἄλλων Γαλιλαίων χειρότεροι, καὶ οἱ καταπλακωθέντες ἀπὸ τὰν εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ πύργον δὲν ἦσαν ἀμαρτωλότεροι ἄλλων τῶν Ἱεροσολυμητῶν καὶ ὅμως ἐχάθησαν, παρομοίως καὶ εἰςί, θά χαθῆτε, ἐάν δὲν μετανοήσῃτε. Διὰ νὰ μὴ ἐπιμένωσι δὲ εἰς τὴν ἀμετανοήσιαν, κακῶς ἐκλαμβάνοντες τὴν θείαν μακροθυμίαν, τοὺς λέγει τὴν παραβολὴν τῆς ἀκάπου συκῆς. Διδάσκων δὲ ἔπειτα εἰς μίαν συναγωγὴν, ἐθεράπευσεν ἡμέρας σαββάτου τὴν δεκαοκτῶ ἐτη βαρέως νοσοῦσαν γυναῖκα, καὶ ἀγανακτήσαντα τὸν ἀρχισυνάγωγον διὰ τὴν ἀθέτησιν τοῦ σαββάτου ἐξελέγχει ὡς ὑποκριτὴν καὶ ἀπάνθρωπον. Διὰ νὰ δώσῃ δὲ εἰς τὸν ὄχλον, τὸν χαίροντα διὰ τὰ θαύματα, νὰ καταλάβῃ, ὅτι ὅσα βλέπομεν τώρα εἶναι μόνον ἀρχὴ τῶν μεγάλων καὶ θαυμασιωτέρων, τὰ ὅποια εἰς ὅλον τὸν κόσμον διὰ τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως θά γείνωσι, παραβάλλει τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν μὲ κόκκον σινάπεως καὶ μὲ ζύμην. Ἀναβαίνων δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ διὰ τὴν ἐορτὴν τῶν ἐγκαινίων, καὶ ἐρωτώμενος περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σωζομένων, ἀπεκρίθη ὅτι πάντες μὲν πρέπει νὰ ἀγωνίζωνται διὰ νὰ ἔμβωσι διὰ τῆς στενῆς πύλης, πολλοὶ ὅμως θά ἀποκλεισθῶσιν ὡς ἀνάξιοι. Ἐπειδὴ δὲ τινες τῶν Φαρισαίων τὸν εἶπαν, ὅτι ὁ Ἡρώδης θέλει νὰ τὸν σκοτώσῃ, αὐτὸς λέγει πρὸς αὐτοὺς νὰ ἀναγγείλωσιν εἰς τὸν ἀλωπεκώδη ἐκείνον τὰς θαυματουργίας του, καὶ ὅτι αὐτὸς μέλλει, καθὼς καὶ πολλοὶ προφῆται, νὰ τελειωθῇ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τὴν ὁποίαν καὶ ταλανίζει ὡς προφητοκτόνον, καὶ προλέγει τὸν ἐλεθρὸν τῆς.

§. 45. Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει νὰ μὴ θέλωμεν ἀντενεργεσίαν εὐεργετοῦντες, καὶ τίς εἶναι ὁ ἄξιος μαθητῆς αὐτοῦ.

Γευματίζων δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἑνὸς ἀπὸ τοῦς ἀρχοντας τῶν Φαρισαίων ἡμέρας σαββάτου, θεραπεύει ὑδρωπικὸν ἄνθρωπον, ἀποδεικνύων ὅτι δὲν εἶναι παρανομία, ἐάν τις ἀγαθοποιῇ τὸ σάββατον. Ἐπειτα ἐπιπλήττει τοὺς ζητούντας τὰς πρωτοκαθεδρίας εἰς τὰ συμπόσια, καὶ νοθεύει τὸν φιλεύοντα, ὅταν φιλεύῃ, νὰ προσκαλῇ ὄχι τοὺς φίλους καὶ πλουσίους γείτονας, ἀπὸ τοῦς ὁποίοις ἐλπίζει ἀνταπόδοσιν, ἀλλὰ πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς καὶ τὴν ἀνταπόδοσιν τὴν λαμβάνει εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν δικαίων. Ἀκούσας δὲ ἓνα τῶν ὁμοτραπέζων μακαρίζοντα ἐκείνον, ὅστις ἀξιώθη νὰ φάγῃ ἄρτον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, εἶπε τὴν παραβολὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὅστις ἔκαμε τὸν μέγαν δειπνόν, καὶ διὰ τοῦ δούλου του ἐπρὸς κἀλλας πολλοὺς, οἱ ὅποιοι ὅλοι, ἄλλος δι' ἄλλην αἰτίαν. δὲν ἦλθαν διὰ τὸ ὅτι πολλοὶ ἀγανακτήσας ὁ οἰκοδεσπότης ἐγέμισε τὸν οἶκον του μὲ πτωχοὺς, χωλούς, τυφλοὺς καὶ ἀναπήρους. Ἐξακολουθῶν δὲ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ πορεύων

του, διδάσκει τοὺς συνακολουθοῦντας ὄχλους, ὅτι ἄξιός ἐστι μαθητὴς τοῦ εἶναι μόνος ἐκεῖνος, ὅστις ἀρνήθῃ πᾶσαν συγγενικὴν σχέσιν, καὶ ἀποφασίσῃ νὰ ὑπομείνῃ πᾶσαν κακοπάθειαν διὰ τοῦτο. Διὰ νὰ κινήσῃ δὲ ἕκαστον εἰς ἐξέτασιν τῶν ἰδίων δυνάμεων, πρὶν ἀναδεχθῇ τὴν μαθητείαν, διηγείται τὴν παραβολὴν τοῦ ἐπιχειροῦμένου οἰκοδομῆν Πύργου, ἀφοῦ πρότερον ἐξέτασῃ τὴν εἰς τὰ ἔξοδα δυνάμιν του, καὶ τὴν ἄλλην τοῦ βασιλέως τοῦ φρονίμου, ὅστις ἀνακρίνει τὰς δυνάμεις του πρὶν κινήθῃ κατὰ τοῦ ἐπερχομένου πολέμου. Καὶ τελευταῖον διὰ νὰ δείξῃ, ὅτι ὁ ἀναξίως ἀναδεχόμενος τὸ λαμπρὸν τῆς ἀποστολῆς ἔργον, κατασταίνεται ἀξιοτιμώρητος ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἀξιοκαταφρόνητος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἐπιφέρει τὴν παραβολὴν τοῦ ἁλατος.

§. 46. Ὁ Ἰησοῦς παρασταίνει πόσον εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Θεὸν εἶναι

ἡ μετάνοια καὶ ὁ πλοῦτος παραίτιος κολάσεως εἰς τοὺς ἀνοήτους.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐγόγγυζον, ὅτι μὲ ἀμαρτωλοῦς καὶ τελώνας συναναστρέφετο καὶ συνέτρωγε, προβάλλει τὴν παραβολὴν τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις, ἀρῆσας τὰ ἐννεήκοντα ἐννέα πρόβατα, ἐπῆγεν εἰς ζήτησιν τοῦ ἑνὸς χαθέντος· καὶ τὴν ἄλλην τῆς γυναικὸς, τῆς ἐχούσης δέκα δραχμάς, ἡ ὁποία μὲ λύχον ζητεῖ τὴν μίαν τὴν ὁποίαν ἔχασε· καὶ τρίτην παραβολὴν τοῦ πατρὸς, ὅστις ἔθυσεν τὸν μόσχον τὸν σκευτὸν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ μετάνοιαν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀσώτου· ζήσαντος καὶ διασπείραντος ὅλην τὴν πατρικὴν περιουσίαν· ἐδιηγῆθη δὲ ταῦτα διὰ νὰ δείξῃ τὴν εὐδοκίαν τοῦ οὐρανοῦ πατρὸς καὶ τὴν χάριν αὐτοῦ εἰς μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν τῶν ἀμαρτωλῶν. Ἐπειτα πρὸς τοὺς μαθητὰς λέγει τὴν τοῦ ἀδίκου Οἰκονόμου διὰ νὰ παραστήσῃ ὅτι ἀπὸ τὰ πρόσκαιρα ταῦτα ἀγαθὰ πρέπει νὰ κάμνωμεν φίλους εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Φαρισαῖοι ἐμυκτήριζαν αὐτὸν δι' αὐτὴν, αὐτὸς τοὺς ἐλέγχει ὡς φιλαργύρους. Διὰ νὰ δείξῃ δὲ καὶ πόσον εἰς τὴν σωτηρίαν ἐπικίνδυνος εἶναι ὁ πλοῦτος, ὅταν πέσῃ εἰς ἀνοήτων χεῖρας, ἐπισυνάπτει τὴν παραβολὴν τοῦ Ἀβροδιαίτου πλουτοῦ καὶ τοῦ πτωχοῦ λαζάρου, ἀπὸ τοῦ· ὁποῖος μετὰ θάνατον, οὗτος μὲν ἀνεπαύετο εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, ἐκεῖνος δὲ ὠδυνᾶτο εἰς τὴν φλόγα τῆς γέννης. Ἐπειτα λέγει πρὸς τοὺς μαθητὰς, ὅτι τὰ σκάνδαλα ἐξάπαντος θὰ γίνωνται, πλὴν οὐαὶ εἰς τοὺς σκανδαλοποιούς! Τοὺς παρῃγγέλλει νὰ συγχωρῶσι τοὺς ἁμαρτάνοντας, ὅσκις μετανοήσωσι, τοὺς παρασταίνει τὴν δύναμιν τῆς πίστεως· καὶ τελευταῖον, διὰ τῆς παραβολῆς τοῦ εὐπειθοῦς δούλου, τοὺς παρακινεῖ, καὶ ἀφοῦ κάμωσιν ὅλα, ὅσα τοὺς εἶναι προσηγμένα, πάλιν νὰ λέγωσιν ὅτι μόνον τὸ χρέος τῶν ἑκαμν.

§. 47. Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει δέκα λεπρούς, παρασταίνει τὴν δύναμιν τῆς προσευχῆς.

Εἰς τὴν αὐτὴν δὲ πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ πορείαν, διερχόμενος τὴν Σαμαρείαν καὶ τὴν Γαλιλαίαν, ἐνῶ ἔμβαιεν εἰς τινὰ κώμην, θεραπεύει δέκα λεπρούς. Ἀπὸ τούτους δὲ οἱ μὲν ἐννέα δὲν ἐπέστρεψαν πλέον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ μόνον ἓνας, καὶ αὐτὸς Σαμαρεῖτης, ἐπιστρέψας εὐχαρίστησεν αὐτόν. Ἐρωτηθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ Φαρισαίου, πότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔρχεται, πρὸς ἐκείνους μὲν ἀποκρίνεται, ὅτι εἶναι ἐντὸς αὐτῶν· πρὸς δὲ τοὺς ἀποστόλους τοῦ λέγει νὰ προσέχωσιν ἀπὸ τοῦ ψευδοδιδασκάλου, καὶ

ὅτι ἐξαίφνης θά ἐπέλθωσι τὰ κακά, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Νῶε καὶ Λῶτ, τοῦ ὁποῖου τὴν γυναῖκα τοὺς παραγγέλλει νὰ ἐνθυμῶνται. Καὶ διὰ τὰ τοὺς κάμῃ νὰ μὴν ἀποκλίνωσιν ἀπὸ τὴν προσευχὴν, τοῦ διηγείται τὴν παραβολὴν τῆς χήρας, ἡ ὁποία μὲ τὴν ἐπίμονόν της αἰτησὶν ἐξηνάγκασε τὸν ἄδικον καὶ ἀθεόφοβον κριτὴν νὰ τὴν δικαιώσῃ, πρὸς τινὰς δὲ, φανταζομένους διὰ τὴν δικαιοσύνην των καὶ ἐξουθενούντας τοὺς ἄλλους, ἐδιηγῆθη τὴν παραβολὴν τοῦ Φαρισαίου καὶ Τελώνου.

§. 48. Ὁ Ἰησοῦς ἀποδεικνύει ἐκ τῶν ἔργων του, ὅτι αὐτὸς καὶ ὁ πατὴρ του εἶναι ἓν.

Ἡ ἐορτὴ τῶν ἐγκαίνων ἐγένετο τὸν χειμῶνα ὅθεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ νὰ ἐορτάσῃ καὶ περιπατῶν εἰς τὴν στοᾶν τοῦ Σολομῶντος, ἐρωτᾶται ἀπὸ τοῦ Ἰουδαίου, ἂν αὐτὸς ᾔναι ὁ Χριστός. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπεν, ὅτι τὰ ἔργα του μαρτυροῦσι περὶ αὐτοῦ, πλὴν αὐτοὶ δὲν πιστεύουσιν, ὡς μὴ ὄντες ἀπὸ τὰ πρόβατα τὰ ὁποῖα τοῦ ἔδωσεν ὁ πατὴρ, μὲ τὸν ὁποῖον αὐτὸς εἶναι ἓν, οἱ Ἰουδαῖοι ἔδραξαν λίθους νὰ τὸν λιθοβολήσωσιν ὡς βλάσφημον καὶ θεοποιῶντα ἑαυτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς τοὺς ἀποκρίνεται ὅτι, ἂν ἡ γραφὴ ὀνομάζῃ υἱοὺς Θεοῦ ἐκείνους πρὸς τοὺς ὁποίους ἔγχετο ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, πῶς αὐτὸς, τὸν ὁποῖον ἡγάσεν ὁ Θεὸς καὶ ἔστειλεν εἰς τὸν κόσμον, βλάσφημεῖ ὀνομάζων ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ; Ἀπὸ τὰ ἔργα του λοιπὸν τοὺς ἔλεγε νὰ γνωρίσωσιν, ὅτι ὁ πατὴρ εἶναι εἰς αὐτόν, καὶ αὐτὸς εἰς τὸν πατέρα. Ὅθεν οἱ Ἰουδαῖοι πάλιν ἐζήτουν νὰ τὸν πιάσωσιν· ἀλλ' αὐτὸς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ὁ Ἰωάννης ἐβάπτιζε πρῶτον.

§. 49. Ὁ Ἰησοῦς ἀπορρίνεται τὸ ἀδιάλυτον τοῦ γάμου· ἀποδέχεται τὴν ἀγαμίαν· εὐλογεῖ τὰ παῖδια.

Ἐνῷ δὲ διέτριβεν ἐκεῖ εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, ἐρωτᾶται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους πειραστικῶς, ἂν ᾔναι συγχωρημένον νὰ χωρίζῃ τις τὴν σύζυγόν του· καὶ τοὺς ἀποκρίνεται, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξ ἀρχῆς πλάσας ἄνδρα καὶ γυναῖκα διέταξε νὰ ᾔναι καὶ οἱ δύο ὡς μία σὰρξ. Ὅθεν, ἂν καὶ ὁ Μωϋσῆς ἐσυγχώρησε τὸ διαζύγιον τοῦ ἀνδρογύνου, διὰ τὴν σκληρότητα τῶν ἀνθρώπων τὸ ἔκαμεν, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ χωρίζεται, ἐκτὸς ἐὰν φοραθῇ μοιχαλὶς ἢ γυνή. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μαθηταὶ ἀπὸ τοῦτο ἐσυμπαίρνουν, ὅτι καλὸν εἶναι ὁ ἄνθρωπος νὰ μένῃ ἄγαμος, ὁ Ἰησοῦς, εἰπὼν ὅτι δὲν εἶναι εἰς ὅλους δυνατὸν ἡ ἀγαμία, καταριθμεῖ τρία εἶδη ἀνθρώπων ἐπιδεκτικῶν αὐτῆς· εὐνούχου ἐκ γενετῆς, εὐνούχου ἐκ βίας, καὶ εὐνούχου ἐκ προαιρέσεως. Τότε προσφέρονται εἰς αὐτόν καὶ παῖδια νὰ ἐπιθέσῃ τὰς χεῖράς του ἐπ' αὐτά, καὶ νὰ τὰ εὐλογήσῃ· ἐπειδὴ δὲ οἱ μαθηταὶ δὲν ἄφιναν τοὺς γονεῖς νὰ τὰ φέρωσιν, αὐτὸς τοὺς προστάζει νὰ τὰ ἀφήσωσιν, ἐπειδὴ τῶν τοιούτων εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

§. 50. Ὁ Ἰησοῦς λέγει, ὅτι ἡ αὐταρkenσία εἶναι ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν οὐράνιον βασιλείαν.

Ἐκεῖ προσέτι ἐρχεται εἰδήσεις ἀπὸ τὴν Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτῶν ἀσθενεῖ. Δύο ἡμέρας λοιπὸν μετὰ τὴν εἰδήσιν ταύτην, κινεῖ πάλιν Ἰησοῦς πρὸς τὴν Ἰουδαίαν, διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ τὸν κοιμηθέντα φίλον τοῦ Αἰζάρου.

ἀπὸ τὸν ὕπνον τῆς νεκρώσεως. Καθ' ἑδὼν δὲ ἐρωτηθεὶς ἀπὸ νέων πλούσιον, τί νὰ κάμῃ διὰ νὰ ἔχῃ αἰώνιον ζωὴν, λέγει, ὅτι παρὰ τὰς ἐντολάς, τὰς ὁποίας παιδιόθεν ἐφύλαξε, κατὰ τὸν λόγον του, πρέπει νὰ πωλήσῃ ὅλα του τὰ κτήματα, καὶ νὰ τὰ δώσῃ εἰς πτωχοὺς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νέος ἀνεχώρησε περίλυπος, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι δύσκολον εἶναι οἱ πλούσιοι νὰ ἔμβωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἐπειτα εἰς τοὺς μαθητάς του ὑπόσχεται, ὅτι εἰς τὴν παλιγγενεσίαν θὰ καθίσωσιν ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἀφήσωσι τὰ πάντα διὰ τὸ ὄνομά του, θὰ κληρονομήσωσι τὴν αἰώνιον ζωὴν. Διὰ νὰ μὴ νομίσωσιν ὅμως, ὅτι μόνον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ἀποτείνεται ἡ ὑπόσχεσις αὕτη, τοὺς διηγείται τὴν παραβολὴν τοῦ οἰκοδεσπότου, ὅστις, μισθώσας ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνά του, ἔδωκεν εἰς τοὺς ἐλθόντας περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἴσον μισθὸν μὲ τὸν ὁποῖον ἔδωκε καὶ εἰς τοὺς ἐλθόντας ἀπὸ τὴν πρώτην.

§. 51. Ὁ Ἰησοῦς ἀνασταίνει τὸν Λάζαρρον.

Φθάσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν ἐλυπήθη κατάκαρδα, ἰδὼν τὰς ἀδελφὰς τοῦ ἀποθανόντος φίλου του δακρυβρόσους καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐλθόντων ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς παραγορίαν αὐτῶν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔξω τῆς πόλεως, ὅπου ἦλθαν εἰς προὔπαντήσιν του, τὰς ἐπαρηγόρησεν, ὅτι θὰ ἀναστήθῃ ὁ ἀδελφός των, ἐζήτησε νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν τάφον. Ἐκεῖ δὲ φθάσας ἐπρόσταξε νὰ σηκώσωσι τὸν λίθον, τὸν ἐπιστοιμίζοντα τὴν θύραν τοῦ μνήματος. Αφοῦ δὲ ἔγεινε τοῦτο, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, εὐχαρίστησε τὸν Θεόν, ὅτι εἰσέηκουσε πάντοτε τὰς δεήσεις του, κράζει μεγαλοφώνως· «Λάζαρρε, ἔλα ἔξω!» καὶ εὐθὺς ὁ Λάζαρρος ἐδραίνει, δεμένος καὶ χεῖρας καὶ πόδας μὲ ταινίας, καὶ τὸ πρόσωπον τσιλιγγένος μὲ προσόψιον. Τὸ ὑπερφύε τοῦτο θαῦμα ἐξέπληξε πάντας, καὶ πολλοὺς τῶν παρόντων εἰλικυσεσιν εἰς πίστιν. Οἱ ἀρχιερεῖς δὲ καὶ Φαρισαῖοι, καθὼς ἔφθασαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἡ φήμη αὕτη, συγκροτοῦσι συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον Καϊάφας, ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνικυτοῦ ἐκείνου καὶ μὴ προφήτης, προφητικῶς λέγει ὅτι συμφέρει νὰ ἀποθάνῃ ἓως ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ὅλου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπὸ τὴν Βηθανίαν ἔρχεται εἰς τὴν Ἐφραίμ, πόλιν τῆς Ἰουδαίας πλησίον τῆς ἐρήμου, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μὲ τοὺς μαθητάς του.

§. 52. Ὁ Ἰησοῦς ἐπαινεῖ τὴν ταπείνωσιν καὶ ξενίζεται εἰς τοῦ Ζακχαίου.

Ἐνῶ δὲ ἐπλησίαζε τὸ πάσχα, τὸ ἔσχατον τῆς οἰκονομίας, ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον ἠκολούθουν καὶ ἄλλοι πολλοί, θυμάζοντες, κατ' ἰδίαν προλέγει εἰς τοὺς μαθητάς, ὅσα ἔμελλεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ νὰ πάθῃ. Ἐπειδὴ δὲ τοῦ Ἰωάννου καὶ Ἰακώβου ἡ μήτηρ τότε ἦλθε νὰ μεσιτεύσῃ πρὸς αὐτὸν, διὰ νὰ δώσῃ εἰς τοὺς υἱούς της τὴν πρωτοκαθεδρίαν, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτοὶ ἐπεθύμησαν καὶ ἐζήτησαν, καὶ οἱ ἄλλοι δέκα ἠγωνάκησαν διὰ τὴν φιλοπρωτίαν τῶν συμμαθητῶν, ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκείνους ἐπιπλήττει διὰ τὸ ἀνόητον ζήτημα, καὶ ὅλους ὁμοῦ παραινεῖ νὰ ζητῶσι διὰ τῆς ταπείνωσεως νὰ ὑψόνονται εἰς τὰ πρωτεία. Πλησιαζὼν δὲ εἰς τὴν Ἱεριχώ, θεραπεύει τὸν παρὰ τὴν ὁδὸν καθήμενον καὶ ἐπαυτοῦντα τυφλόν. Ὅθεν καὶ αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς δοξάζουσι τὸν Θεόν. Αφοῦ δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἱεριχώ, ξενίζεται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιτελώνου Ζακχαίου, διὰ τὸ ὁποῖον νηστὴς σκανδαλιζομένους πολ-

λους, διηγείται τὴν παραβολὴν τοῦ πλουσίου, ὅστις ἐγχειρίσας εἰς τοὺς δέκα δούλους τοῦ ἀγαθὸν μὲν, ἀντήμειψεν ἀξίως ἕκαστον μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του. Ἐβγαίνων δὲ ἀπὸ τὴν ἱερὴν, θεραπεύει ἄλλους δύο τυφλοὺς, καθημένους παρὰ τὴν ὁδόν.

§. 53. Ὁ Ἰησοῦς ἐμβαίνει εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ μετὰ βατῶν καὶ κλάδων.

Πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα, εἰς Βηθανίαν ὁ Ἰησοῦς δειπνίζεται εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος τοῦ λεπροῦ. Εἰς δὲ τὸν δεῖπνον τοῦτον ἦσαν ὁ λάζαρος καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ, Μάρθα καὶ Μαρία, ἥτις ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ μετὰ μύρον, καὶ τοὺς ἐσφούγγισε μετὰ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τῆς. Ἀκούσαντες δὲ ὁ λαὸς ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτον ἐκεῖ, ἔτρεξαν διὰ νὰ ἴδωσι καὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἀναστήνεντα λάζαρον. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ φαρισαῖοι βουλευόμενοι νὰ θανάτωσιν αὐτὸν καὶ τοὺς δύο. Τὴν ἐπαύριον δὲ ἐρχόμενος εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καθὼς ἐπλησίασεν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ὁλαιῶν, ἀνέβη ἐπὶ πῶλον ὄνου, καὶ ἀπὸ τὸν λαὸν ἄλλοι μὲν ἔστρωναν τὰ φορέματά των εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ κλάδους δένδρων, καὶ ἄλλοι ἔκραζαν· «Ὡσαννὰ εἰς τὸν υἱὸν Δαβὶδ!» Καὶ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ δὲ, ἀκούσαντες ὅτι ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθεν εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ μετὰ βατὰ φοινίκων εἰς τὰς χεῖρας. Πλησιάσας δὲ εἰς τὴν πόλιν, ἔκλαυσε καὶ ἐταλάνισεν αὐτὴν διὰ τὸν μετ' ὀλίγον μέλλοντα ὀλεσθῆναι τῆς. Ἀποῦ δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἱερὸν, ἐδίδωκεν ἀπ' ἐκεῖ μέσα τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας, καὶ πολλοὺς τυφλοὺς καὶ χωλοὺς ἐθεράπευσε, καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς σκανδαλιζομένους διὰ τὰ ὅσα ἔβλεπαν καὶ ἤκουαν, ἀπεσάμισε, καὶ πρὸς τὸ ἑσπέρας ἐξῆλθε μετὰ τοὺς δώδεκα εἰς τὴν Βηθανίαν.

§. 54. Ὁ Ἰησοῦς στηλιτεύει τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τὴν ἀπειθειαν εἰς τὸν νόμον.

Τὴν ἐπαύριον, ἡμέραν δευτέραν τῆς ἑβδομάδος, ἐπιστρέφων εἰς τὴν πόλιν, κατηράσθη τὴν συκῆν, διότι εὗρεν αὐτὴν ἄκαρπον· ἀπὸ δὲ τὸ ἱερὸν πάλιν δίδωκε τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας, καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς ζητοῦσι πῶς νὰ τὸν σκοτώσωσι, καὶ αὐτὸς πάλιν τὸ ἑσπέρας ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν πόλιν. Τὴν ἄλλην δὲ ἡμέραν, τρίτην τῆς ἑβδομάδος, θαυμάζουσιν οἱ μαθηταί, ἰδόντες τὴν συκῆν ξηραμένην, καὶ ἀκούουσιν ἀπὸ τὸν διδάσκαλον, ὅτι καὶ αὐτοί, ἐὰν ἔχωσι πίστιν, τοιαῦτα καὶ ἀκόμη θαυμασιώτερα κατορθώουσι διὰ τῆς προσευχῆς. Πρὶν ὅμως προσευχῆσθαι, πρέπει νὰ συγχωρῶσιν, ὅτι ἔχουσι κατάνους. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ ἱερὸν, ἐνῶ ἐδίδωκεν, ἠρρατήθη ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβυτέρους, πόθεν ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ κάμνῃ ταῦτα; τοὺς ἀποστομίζει μετὰ ἕνα μόνον δῆλημα. Ἐπειτα στηλιτεύει τὴν παρακοὴν καὶ ἀπειθειαν καὶ ἀνταρσίαν αὐτῶν διὰ τῶν ἐξῆς παραβολῶν πρῶτον μὲν τῶν δύο υἱῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ μὲν πρῶτος ὑποσχεθεὶς νὰ κάμῃ τὴν προσταγὴν τοῦ πατρὸς, δὲν τὴν κάμνει, ὁ δὲ δεύτερος, ἀντήθει, τὴν κάμνει· δεύτερον δὲ τῶν ἀνταρτῶν γεωργῶν οἱ ὁποῖοι λιθοβολήσαντες τοὺς δούλους τοῦ σταλθέντος ἀπὸ τὸν κύριόν των εἰς παραλῆξιν τοῦ καρποῦ, ἐσκότωσαν ἔπειτα καὶ αὐτὸν τοῦ κυρίου τὸν υἱὸν καὶ κληρονόμον· τρίτον δὲ τοῦ βασιλέως, ὅστις ἔκαμε γάμον τοῦ υἱοῦ του, καὶ διὰ τὴν παραίτησιν τῶν πρότερον κλησμένων, ἐπροσκάλεσεν ἄλλους καλοὺς καὶ κακοὺς, καὶ ἐδίδωκε τὸν μὴ ἔχοντα ἐνδύμα γάμου.

§. 55. Ὁ Ἰησοῦς φιμώνει τοὺς Φαρισαίους καὶ Σαδδουκαίους καὶ τὸν νομικόν, καὶ προλέγει τὴν ἐρήμωσιν τῆς Ἱερουσαλὴμ.

Τοὺς μαθητάς τῶν Φαρισαίων καὶ τοὺς Ἡρωδιανούς, οἱ ὅποιοι ἐστάλθησαν νὰ τὸν παγιδεύσωσιν εἰς τοὺς λόγους του, ἐφιμώσεν ὁ Ἰησοῦς, εἰπὼν νὰ δίδωσιν εἰς τὸν Καίσαρα, ὅσα χρεωστοῦσιν εἰς τὸν Καίσαρα, καὶ εἰς τὸν Θεόν, ὅσα χρεωστοῦσιν εἰς τὸν Θεόν. Ὡσαύτως ἐπαρξέ καὶ τῶν θνητοψύχων Σαδδουκαίων τὸ στόμα, εἰπὼν, ὅτι εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν δὲν εἶναι σαρκικαὶ ἀπολαύσεις, καὶ μὲ τῆς πεντατεύχου τὴν ῥῆσιν τοὺς ἀποδεικνύει, ὅτι καὶ ὁ Μωϋσῆς ἐπίστευε τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ οἱ Μωσαϊζόντες ἐμπαίζουσι. Καὶ πρὸς τὸν νομικόν δέ, ὅστις πειραστικῶς ἠρώτησε, Ποία εἶναι ἡ μεγαλητέρα ἐντολὴ εἰς τὸν νόμον; ἀπεκρίθη, ὅτι ἡ πρώτη εἶναι ἡ προσταύουσα τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην, καὶ δευτέρα, ὁμοία μὲ ἐκείνην, εἶναι ἡ προσταύουσα τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην. Ἐπειτα στρέψας τὸν λόγον πρὸς τοὺς μαθητάς καὶ τὸν ὄχλον παραινέει νὰ φυλάττωσι μὲν τὰς νομοθεσίας τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, νὰ φεύγωσιν ὅμως τὰς πράξεις ἐκείνων. Μετὰ δὲ ταῦτα στηλιτεύει αὐτοὺς ὡς ὑπερφηάνους, ὡς ἀθετητάς τῶν μεγαλητέρων ἐντολῶν, ὡς βαρεῖς νομοθέτας τῶν ἄλλων, ὡς πλεονέκτας καὶ ἀδίκους, ὡς ὑποκριτὰς ἀρετῆς ἐπιπλάστου, ὡς διώκτας τῶν διδασκάλων τῆς ἀρετῆς, ὡς γεννήματα ἐχιδνῶν. Τελευταίον δὲ ταλανίζει τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς ἐπαπειλεῖ τὴν ἐρήμωσιν. Καθήμενος δὲ ἀντικρὺ τοῦ Γαζοφυλακίου, ἐπαινέει τὴν χήραν ἡ ὁποία ἔβαλε δύο λεπτά. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μαθηταὶ ἐθαύμαζον τὴν λαμπρότητα τῆς οἰκοδομῆς καὶ τῶν ἀφιερωμάτων τοῦ ἱεροῦ προλέγει ὁ Ἰησοῦς, ὅτι δὲν θὰ μεῖνῃ λίθος ἐπὶ λίθου.

§. 56. Ὁ Ἰησοῦς διὰ παραβολῶν προτρέπει τοὺς ἀποστόλους νὰ ἦναι ἄγρυπνοι, καὶ προγράφει τὴν δευτέραν παρουσίαν.

Φθάσας δὲ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, καὶ ἐρωτηθεὶς ἀπὸ τοὺς μαθητάς, πότε θὰ γέινωσι ταῦτα, προλέγει τὰ μέλλοντα νὰ προηγηθῶσι καὶ νὰ ἀκολουθήσωσιν εἰς τὰς φοβεράς ἐκείνας ἡμέρας τῆς καταστροφῆς. Ὅθεν ἀπὸ ταῦτα τοὺς παραινέει νὰ προγινώσκωσι καὶ ἐκείνας τὰς ὀλιθεράς ἡμέρας, καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν εἰς αὐτὸν πιστευόντων, καθὼς ἀπὸ τὴν ἀπάλυνσιν τῶν κλάδων καὶ τὴν βλάστησιν τῶν φύλλων τῆς συκίας γνωρίζεται ὅτι πλησιάζει τὸ θέρος. Προτρέπον δὲ αὐτοὺς νὰ ἦναι πάντοτε ἄγρυπνοι καὶ προσεκτικοὶ εἰς τὸ ἔργον τὸ ἀποστολικόν, ὡς μέλλοντες νὰ δώσωσι λόγον, τοὺς διηγέεται τὴν παραβολὴν πρῶτον μὲν τῶν συνδούλων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν φρόνιμος κατεστάθη ἀπὸ τὸν κύριον οἰκονόμος, ὁ δὲ ἄλλος, ὁ ἀχρεῖας, ἐδιχοταμήθη· δεύτερον δὲ τῶν δέκα παρθένων, ἀπὸ τὰς ὁποίας αἱ μὲν πέντε φρόνιμοι εὗρέθησαν ἔτοιμοι καὶ εἰσῆλθον εἰς τοὺς γάμους, αἱ δὲ ἄλλαι πέντε μωραὶ, ὡς ἀνέτοιμοι, ἀπελείσθησαν ἔξω· τρίτον δὲ τοῦ πλουσίου ἐκείνου ἀνθρώπου, ὅτις ἀντήμειψε μὲν τοὺς δύο δούλους, τοὺς πολλαπλασιασάντας τὰ ἐμπιστευθέντα τάλαντα, ἐκόλασε δὲ πικρῶς τὸν ἄλλον δούλον, τὸν ἐκνηρὸν καὶ δειλόν, ὡς μὴ θελήσαντα νὰ πολλαπλασιάσῃ τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτὸν τάλαντον. Ἐπειτα ἐπισυνάπτει ὑποτύπῳ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου θὰ στήσῃ τοὺς δικαίους ἀπὸ τὰ δεξιὰ καὶ τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν, καὶ εἰς ἐκείνους μὲν θὰ δώσῃ τὴν κληρονομίαν τῆς

βασιλείας, τούτους δὲ θὰ ἀποπέμψῃ εἰς τὸ πῦρ τὴν αἰώνιον. Μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους προλέγει εἰς τοὺς μαθητάς, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας παραδίδοται εἰς τὸ νὰ σταυρωθῇ.

§. 57. Ὁ Ἰησοῦς συσταίνει τὸν μυστικὸν δειπνον, δίδει ταπεινώσεως παράδειγμα, ὑποδεικνύει τὸν προδότην.

Τὴν ἐπαύριον, τετάρτην τῆς ἐβδομάδος, οἱ ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς καὶ πρεσβύτεροι συγκροτοῦσιν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Καϊάφα συμβούλιον, διὰ νὰ πιάσωσι μὲ δόλον καὶ νὰ σκοτώσωσι τὸν Ἰησοῦν. Τότε καὶ ὁ Ἰούδας μνησικακῶν διότι πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν, κατακρίνας τὴν ἀλείψασαν μὲ μύρον τοὺς πόδας τοῦ διδασκάλου, ἐξηλέσθη ὡς φιλάργυρος, ἔρχεται καὶ συμφωνεῖ τὴν προδοσίαν διὰ τριάκοντα ἀργύρια. Τὴν δὲ μετ' ἐκείνην ἡμέραν, πέμπτην τῆς ἐβδομάδος, στέλλονται ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ ἐτοιμάσωσι τὸ πάσχα. Τὸ ἑσπέρας δὲ ἐμβαίνει ἀπὸ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν καὶ ὁ Ἰησοῦς μὲ τοὺς ἄλλους μαθητάς εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου ἡτοιμάσθη ἡ τράπεζα. Ἐνῷ δὲ ἔτρωγαν, ὑποδεικνύει τὸν προδότην καὶ τὸν ταλάνίζει· ἔπειτα εὐλογήσας τὸν ἄρτον καὶ τὸ ποτήριον, διέδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς νὰ φάγωσι τὸ σῶμά του καὶ νὰ πῶσι τὸ αἷμά του, καὶ οὕτως ἐσύστησε τὸ μυστικὸν πᾶσχα τῆς νέας διαθήκης. Ἐπειδὴ δὲ συνέζη μεταξὺ τῶν ἀποστόλων συζητήσεις περὶ τοῦ ποῦτος εἶναι ὁ μεγαλύτερος εἰς τὴν βασιλείαν, ὁ Ἰησοῦς διὰ νὰ δώσῃ ἐμπράκτως παράδειγμα ταπεινώσεως νίπτει τοὺς πόδας αὐτῶν. Ἐπειτα καθίσας τοὺς συμβουλευε τὴν ταπεινώσιν καὶ ταραχθεὶς πάλιν λέγει, ὅτι ἓνας ἀπ' αὐτοῦ; θὰ τὸν προδώσῃ, καὶ κατὰ παράκλησιν τοῦ ἐπιστηθίου μαθητοῦ ὑποδεικνύει τὸν προδότην διὰ ψωμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐμβάψας εἰς τὸ τρυβλίον, ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰσκαριώτην Ἰούδαν, ὁ ὁποῖος καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν ἀπ' ἐκεῖ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐλάλησε πρὸς τοὺς ἄλλους μαθητάς πολλὰ λόγια ὑψηλῆς καὶ θεῆς διδασκαλίας. Μετὰ δὲ τὴν ὁμιλίαν ταύτην ἔψαλλαν τὸν συνῆθη ἀπόδειπνον ὕμνον, καὶ ἐξῆλθαν πάλιν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ἐνῷ δὲ ἐπήγαιναν, τοὺς προλέγει, ὅτι θὰ σκανδαλισθῶσι· πρὸς δὲ τὸν Πέτρον, ὅστις εἶπεν ὅτι, ἐὰν καὶ οἱ ἄλλοι σκανδαλισθῶσιν, αὐτὸς ὅμως ποτὲ, λέγει ὅτι ἐκείνην μάλιστα τὴν νύκτα πρὸ τῆς ἀλεκτροφωνίας, αὐτὸς θὰ τὸν ἀρνηθῇ τρίς.

§. 58. Ὁ Ἰησοῦς διὰ φιλήματος προδίδεται καὶ σύρεται εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως.

Διαβὰς δὲ τὸν χεῖμαρρον Κεδρῶνα, εἰσῆλθεν εἰς κήπον λεγόμενον Γεθσημανῇ μὲ τοὺς μαθητάς του, ὅπου ἐσύχναζε, καὶ ἤρχιζε νὰ λυπῇται καὶ νὰ ἀδυμονῇ. Ἀναχωρήσας δὲ κατ' ἰδίαν, καὶ γονατίσας, ἐπροσηύχετο λέγων. «Πάτερ, ἐὰν ᾔται δυνατόν, ἅς παρέλθῃ τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπὸ ἐμὲ· πλὴν ἅς γένη ὅχι καθὼς ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ καθὼς ἐσύ!» Τὰ αὐτὰ δὲ προσευχόμενος τρίς εἶπε· καὶ ἄγγελος ἐφάνη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἐνισχύων αὐτόν. Ἐκείνων δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς μαθητάς ἐκ διαλειμμάτων τρίς, καὶ εὐρών αὐτοὺς καὶ μωμένους, τοὺς ἐπέπληξε πρῶτερα. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ μεταξὺ φθάνει καὶ ὁ Ἰούδας μὲ τὴν σπειραν τῶν στρατιωτῶν καὶ μὲ ὑπηρέτας τοῦ συνεδρίου, καὶ διὰ τοῦ ἀσπασμοῦ «Χαῖρε Ῥαββί» καὶ τοῦ δολίου φιλήματος δίδει τῆς προδοσίας τὸ σύνθημα. Οἱ δὲ στρατιῶται ὁρμῶσι νὰ πιάσωσι τὸν Ἰη

σοῦν, ἀλλὰ μόνον τὸ *Ἐγὼ εἰμι* ἀκούσαντες, ὁπισθοποδοῦσιν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Πέτρος ἔκοψε τὸ αὐτίον μάλγου, δούλου τοῦ ἀρχιερέως, ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τούτου τὸ αὐτίον, καὶ ἐπιτιμᾷ τὴν ἄκαιρον καὶ ἄλογον πράξιν τοῦ ζηλωτοῦ μαθητοῦ. Τελευταῖον δὲ Ἰησοῦς θεληματικῶς πιάνεται ἀπὸ τὴν σπαίραν, καὶ δέσμιος σύρεται πρὸς Ἄναν, τὸν πενθερὸν τοῦ Καϊάφ. Καὶ οἱ μὲν μαθηταὶ σκορπίζονται, ὁ δὲ Πέτρος ἀκολουθεῖ μακρόθεν καὶ ἕνας ἄλλος μαθητής, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως, ἐμβαίνει, καὶ τὸν Πέτρον εἰάγει εἰς τὴν αὐλήν. Ἐνῷ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐξετάζεται αὐτῆς κάτω εἰς τὴν αὐλήν θερμαίνεται, καὶ ἐρωτώμενος μήπως καὶ αὐτὸς εἶναι ἀπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Γαλιλαίου, ἀρνεῖται, ὀρκιζόμενος καὶ κατακαθεματίζων. Τοῦτο δὲ γίνεται τρίς· ἀλλὰ τὴν τρίτην φορὰν ἀκούσας τὸν ἄλεκτορα φωνάζοντα, ἐνθυμεῖται τὴν πρόβησιν τοῦ διδασκάλου, ἐθγαίνει ἔξω καὶ κλαίει πικρῶς.

§. 59. Ὁ Ἰησοῦς κηρύττεται ἔνοχος θανάτου καὶ ἐμπαίζεται.

Ἀφοῦ δὲ ἀπὸ τὸν Ἄναν ἐξετάσθη ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀπὸ ἑνα τῶν ὑπηρετῶν ἐξέραπίσθη, διότι εἶπε πρὸς τὸν ἀρχιερέα, ὅτι ἡ διδασκαλία του ὡς πάνδημος εἶναι καὶ πασιδηλος, φέρεται εἰς τὸν Καϊάφ. Ἐκεῖ δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτησαν μαρτυρίαν κατ' αὐτοῦ. Μετὰ πολλὰς δὲ ψευδομαρτυρίας δύο τινὲς λέγουσιν, ὅτι τὸν ἤκουσαν αὐτοὶ λέγοντα ὅτι δύνανται τὸν χειροποίητον ναὸν νὰ καταλύσῃ, καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας νὰ οἰκοδομήσῃ ἄλλον ἀχειροποίητον. Μετὰ δὲ τὴν καταμαρτύρησιν ταύτην ὁ ἀρχιερεὺς ἐξορκίζει τὸν Ἰησοῦν νὰ εἴπῃ ἂν αὐτὸς ᾗναι ὁ Χριστὸς καὶ ἀκούσας ἀπὸ τούτου τὴν ἐνδοξὸν αὐτοῦ παρουσίαν, σγίζει τὰ φορέματά του, ὡς φρίττων τάχα διὰ τὴν βλασφημίαν. Ὅθεν ὅλοι ὁμοφώνως τὸν κηρύττουσιν ἔνοχον θανάτου, καὶ ἄλλοι μὲν τὸν πύουσιν εἰς τὸ πρόσωπον, ἄλλοι δὲ τὸν κολαφίζουσιν, ἄλλοι σιεπάζουσι τὴν ὄψιν του, καὶ ῥαπίζοντες τὸν ἐρωτῶσι χλευαστικῶς νὰ προφητεύσῃ ποῖος τὸν ἐκτύπησεν.

§. 60. Ὁ Ἰησοῦς φραγγελωμένος παραδίδεται εἰς τὸ νὰ σταυρωθῇ.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν, τὴν παρὰσκευὴν, τὸ πρῶν, πάλιν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ συμβουλευόμενοι πῶς νὰ θανατώσωσι τὸν Ἰησοῦν, τὸν ὅποιον καὶ στέλλουσι δέσμιον πρὸς τὸν Πιλάτον. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ μεταξὺ ὁ Ἰούδας, μετανοήσας καὶ ἐπιστρέψας εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς τῆς προδοσίας τὸν μισθόν, ἀναχωρεῖ καὶ κρεμάται. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, μὴ κρίνοντες συγχωρημένον νὰ βάλωσιν εἰς τὸν κορβανᾶν τὰ ἀργύρια ταῦτα ὡς τιμὴν αἵματος, ἠγόρασαν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμείου πρὸς ταφὴν τῶν ξένων. Ὁ Πιλάτος λοιπὸν, ἐξετάσας πολυτρόπως τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀκούσας ὅτι εἶναι Γαλιλαῖος, τὸν στέλλει πρὸς τὸν Ἡρώδη, ὅστις ἔτυχε τότε εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀλλὰ καὶ οὗτος, εὐρὼν τὸν Ἰησοῦν ἀθῶον τὸν ἀποπέμψει ἐνδεδυμένον με λευκὸν ἔνδυμα, ὡς σημεῖον τῆς ἀθωότητός του. Ὅθεν ὁ Πιλάτος καὶ ἂν ἐαυτοῦ καὶ ἀπὸ τὴν γυναῖκά του παρακινούμενος, θέλει νὰ ἀπολύσῃ τὸν Ἰησοῦν, ἂν ὅχι ὡς ἀθῶον, καὶ ὡς ἀφέσιμον διὰ τὴν ἑορτήν. Ἐρωτᾷ λοιπὸν τὸν λαόν, ποῖον θέλει νὰ τοὺς ἀπολύσῃ, τὸν Ἰησοῦν ἢ τὸν Βαραββᾶν τὸν κακοῦργον; Ἀναγκασθεὶς δὲ ἀπὸ τὰς θορυβώδεις κατακραυγὰς τοῦ ἐρεθισμένου ὄχλου, ἀπολύει τὸν κακοῦργον, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγγελλώσας παραδίδει εἰς τὸ νὰ σταυρωθῇ.

§. 61. Ὁ Ἰησοῦς σταυρώνεται μεταξύ δύο ληστῶν.

Παραδοθεὶς δὲ εἰς τοὺς στρατιώτας ὁ Ἰησοῦς, ἐνδύεται ἀπὸ αὐτοῦς μικροκίνητην χλαμύδα, στεφανώνεται μὲ ἀκάνθινον στέφανον, δέχεται κάλαμον ὡς σκήπτρον εἰς τὰς χεῖρας, ἐμπαίζεται πολυτρόπως, ἔπειτα ἐνδύεται πάλιν τὸν ἰδίον του χειτῶνα, καὶ φορτίζεται τὸν σταυρόν. Ἐπειδὴ δὲ ἀπέκαμψεν πλέον ἀπὸ τὰς πολυειδῆς κολάσεις, οἱ στρατιῶται ἀγγαρεύουσι Σίμωνα τὸν Κυρηναῖον νὰ κουβαλήσῃ τὸν σταυρόν. Μικολοῦθει δὲ καὶ πλῆθος πολὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν τὰς ὁποίας ὁ Ἰησοῦς θρηνοῦσας παραινεῖ νὰ κλαίωσι μᾶλλον διὰ τὰ ἴδια ἐαυτῶν τέκνα. Φθάσαντες δὲ οἱ στρατιῶται εἰς τὸν Γολγοθᾶν, ἔξω τῆς πόλεως, ποτίζουσι τὸν Ἰησοῦν μὲ οἶνον συμυρισμένον· τὸν σταυρῶν οὖν μεταξὺ δύο ληστῶν περὶ τὴν τρίτην ὥραν, διαμοιράζονται τὰ φορέματα τοῦ, καὶ διὰ τὸν ἐλαυφαντόν του χειτῶνα ρίχνουσι λαχρόν. Ἐβαλαν δὲ εἰς τὸν σταυρόν καὶ ἐπιγραφὴν μὲ γράμματα Ἑλληνικὰ, Ῥωμαϊκὰ καὶ Ἑβραϊκὰ, ἡ ὁποία ἔλεγεν· **ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ**. Ἀφοῦ δὲ ἐσταυρώθη πολλοὶ διαβαίνοντες ἐκεῖθεν τὸν ἐβλασφήμουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τὸν ἐμυκτήριζαν, οἱ τραπιάται τὸν ἐνέπαιζον, οἱ συσταυρωθέντες τὸν ὠνείδιζαν καὶ οἱ δύο πρότερον· ἀλλ' ὁ ἕνας μετ' ὀλίγον ἐπιπλήξας τὸν ἄλλον, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «*Μηθήσῃτί μου Κύριε, ὅταν ἔλθῃς εἰς τὴν βασιλείαν σου.*» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν μητέρα του καὶ τὸν ἀγαπητόν του μαθητὴν, λέγει· «*Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου.*» Ἐπειτα πρὸς τὸν μαθητὴν· «*Ἴδοὺ ἡ μήτηρ σου.*» Ὅθεν ὁ μαθητὴς ἀπὸ ἐκεῖνην τὴν ὥραν ἔλαβεν αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.

§. 62. Ὁ Ἰησοῦς παραδίδει τὸ πνεῦμα.

Ἀπὸ δὲ τὴν ἕκτην ὥραν ἔγεινε σκότος εἰς ὅλην τὴν γῆν ἕως εἰς τὴν ἐνάτην ὥραν. Τότε δὲ ὁ Ἰησοῦς, πεποιθὼς εἰς τὴν ἄνωθεν βοήθειαν, λέγει· «*Π.λ. Ἡ.λ. λαμὰ σαβαχθαρί.*» Ἐπειτα διότι εἶπε «*Διψῶ*» ποτίζεται ἀπὸ ἑνα τῶν στρατιωτῶν μὲ ὄζος. Τελευταῖον δὲ κράζει μεγαλοφώνως· «*Ἐτελείωσθε!*» Καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Καὶ τότε ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ εἰς δύο ἄνωθεν ἕως κάτω, ἡ γῆ ἐσεισθήσεται πέτραι ἐσχίσθησαν, τὰ μνημεῖα ἠνοίχθησαν καὶ πολλοὶ νεκροὶ ἀνεστήθησαν. Ὡστε ὁ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ φυλάττοντες ἐφοβήθησαν μεγάλως καὶ εἶπαν· Ἀληθινὰ υἱὸς Θεοῦ ἦτον οὗτος! Καὶ οἱ ὅσαται ὅλοι ἐπέστρεψαν, κτυπῶντες τὰ στήθη των. Διὰ τὸ νὰ μὴ μείνωσι δὲ τὰ σώματα ἐπάνω εἰς τὸν σταυρόν τὴν ἐρχομένην ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, κατὰ ζήτησιν τῶν Ἰουδαίων στέλλονται στρατιῶται, οἱ ὁποῖοι τῶν μὲν δύο ληστῶν συνέτριψαν τὰ σκέλη, τοῦ Ἰησοῦ ὅμως, διότι ἦτον ἀπολαμμένος πλέον, μόνον τὴν πλευρὰν ἑνας στρατιώτης ἐκέντησε μὲ λόγχην, καὶ εὐθὺς ἔρρευσε ἀπὸ αὐτῆν αἷμα καὶ ὕδωρ.

§. 63. Ὁ Ἰησοῦς ἀποκαθλώνεται καὶ ἐνταφιάζεται.

Τὸ ἑσπέρας δὲ ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθείας ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ σηκώσῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Νικόδημος ἔφερεν ὡς ἑκατὸν λίτρας μίγματος ἀπὸ σμύρναν καὶ ἀλόην. Οὗτοι λοιπὸν οἱ δύο, ἀποκαθλόντες τὸ σῶμα ἀρωματίσαντες αὐτὸ, καὶ τυλίξαντες εἰς σινδόνην καθάραν, τὸ ἔβαλαν εἰς τοῦ Ἰωσήφ τὸ λαξευτὸν μνήμα, ὅπου κανένας δὲν εἶχε ταφῇ. Μαρία δὲ ἡ

Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἀπαντήσαντες ἐκείνην ποῦ ἐβάλθη τὸ σῶμα. Τὴν ἐπαύριον δὲ, ἡμέραν σαββάτου, οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι παραστήσαντες εἰς τὸν Πιλάτον τὴν ὑποψίαν των, μήπως οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ κλέψωσι τὸ σῶμα, καὶ κηρύξωσιν ὅτι ἀνεστήθη, λαμβάνουσι τὴν ἄδειαν νὰ σφραγίσωσι τὴν θύραν τοῦ μνημείου καὶ νὰ ἐπιστήσωσι φύλακας.

§. 64. Αἱ μυροφόροι εὐαγγελίζονται ἀπὸ ἀστραπηφόρους ἀγγέλους τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ.

Αἱ Μαρίαι λοιπόν, ἐτοιμάσασαι ἀρώματα καὶ μύρα, ἠσύχασαν μὲν ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου κατὰ τὸν νόμον· τὴν πρῶτην δὲ ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος, ἐνῶ ἦτον ἀκόμη ὁρῆρος βαθὺς, ἔρχονται αὐταὶ καὶ τινες ἄλλαι μαζὴ των, φέρουσαι τὰ ἡτοιμασμένα ἀρώματα. Ἐνῶ δὲ διαλογίζοντο, ποῖος νὰ ἀποκυλίσῃ τὸν λίθον ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ μνημείου, ἔξφωνα γίνεται σεισμός μέγας καὶ εὐθὺς ἀποκυλίσας τὸν λίθον κἀθηται ἐπ' αὐτὸν ἄγγελος ἀστραπηφόρος μὲ χιονόλευκον στολὴν, τοῦ ὁποίου ἡ ἐμφάνις ἐνέκρωσε τοὺς φύλακας ἀπὸ τὸν φόβον. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ μεταξὺ αἱ γυναῖκες βλέπουσιν εἰς τὸ μνημεῖον ἄλλους δύο ἀγγέλους ἀστραπηφόρους καὶ αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι ἐμήνυσαν εἰς αὐτάς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ εἶπαν εἰς αὐτάς νὰ τρέξωσιν εὐθὺς νὰ εὐαγγελίσωσιν εἰς τοὺς μαθητάς ταῦτα, καὶ νὰ τοὺς εἴπωσι νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὅπου θὰ ἀξιωθῶσι νὰ ἴδωσι καὶ αὐτοπροσώπως τὸν διδάσκαλον.

§. 65. Ὁ Ἰησοῦς εἰς διάστημα τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἐμφανίζεται εἰς τοὺς μαθητάς ζῶν.

Φθάσασα δὲ ἐν τούτῳ καὶ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ ἰδοῦσα τὸν λίθον ἀποκυλισμένον ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ μνημείου, τρέχει καὶ ἀναγγέλει εἰς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, ὅτι ἐπῆραν τὸν Κύριον ἀπὸ τὸν τάφον. Φθάσας δὲ πρότερον ὁ Ἰωάννης, σκύπτει χωρὶς νὰ ἐμβῇ μέσα, καὶ βλέπει μόνον τὰ σάβανα. Εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτον καταφθάνει καὶ ὁ Πέτρος, ἐμβαίνει καὶ βλέπει τὸ προσόψιον χωριστὸν ἀπὸ τὰ σάβανα τυλιγμένον παράμερα. Ἐπειτα δὲ ἐμβαίνει μέσα καὶ ὁ Ἰωάννης βλέπει καὶ πιστεύει. Μετὰ δὲ τοῦτο καὶ οἱ δύο ἐπανέρχονται εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ. Εἰς τὸ μεταξὺ δὲ τοῦτο μαθόντες οἱ ἀρχιερεῖς τὰ συμβάντα, δωροδοκοῦσι τοὺς στρατιώτας νὰ διαφνημίσωσιν, ὅτι ἐνῶ αὐτοὶ ἐκοιμῶντο, οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἔκλεψαν τὸν νεκρὸν. Καὶ διδοθήν μὲν ἡ φήμη αὕτη εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλ' ὑπερίσχυεν ἡ ἀλήθεια κατὰ τοῦ ψεύδους. Ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν ἀνάστασίν του ἐφανερώθη ζῶν καὶ εἰς τὰς γυναῖκας καὶ εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς μαθητάς, πολλάκις ἐμφανιζόμενος εἰς διάστημα τεσσαράκοντα ἡμερῶν.

§. 66. Ὁ Ἰησοῦς τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως τοῦ τετράκις ἐμφανίζεται.

Καὶ κατ' αὐτὴν μὲν τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς πρῶτον εἰς τὴν Μαγδαληνὴν Μαρίαν, ἡ ὁποία πρῶτον ἐνόμισεν αὐτὸν κηπουρὸν, ἔπειτα ὅμως ἀπὸ τὴν φωνὴν τὸν γνωρίζει καὶ μνησθεὶς αὐτὸ τοῦτο εἰς τοὺς μαθητάς· δευτέρον δὲ εἰς τὰς ἐπιστροφούσας ἀπὸ τὸ μνημεῖον γυναῖκας, τὰς ὁποίας ἐχαιρέτησεν, ἐνεθάρρυνε καὶ τὰς ἔστειλε νὰ εἴπωσιν εἰς τοὺς μαθητάς, διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἔπειτα εἰς τοὺς δύο τοὺς συν-

οδοιπορούντας εἰς Ἑμμαοῦς, τῶν ὁποίων ὁ ἓνας ὀνομάζεται Λουκᾶς, καὶ ὁ ἕτερος Κλεώπας· καὶ τέταρτον τὸ ἑσπέρας εἰς τοὺς μαθητάς, ἐνῶ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐκάθηντο ἔχοντες τὰς θύρας κλεισμένας. Εἰς τοὺτους ἐδείξε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ἔφαγεν ἔμπροσθεν αὐτῶν, διήνοιξε τὸν νοῦν αὐτῶν διὰ νὰ καταλαμβάνωσι τὰς γραφάς, διὰ τοῦ ἐμφυσηματος ἔδωκε τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ τοὺς ἐδιόρισεν εἰς τὴν ἀποστολὴν.

§. 67. Ὁ Ἰησοῦς φέρει τὸν Θωμᾶν εἰς πίστιν καὶ τρώγει μετὰ τῶν μαθητῶν εἰς Τιβεριάδα λίμνην.

Μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας τῆς ἀναστάσεως, ἐνῶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι, φανερόνεται τὸ δεύτερον εἰς ὅλους ὁ Ἰησοῦς, καὶ τὸν Θωμᾶν ἀπὸ ἀπιστίας εἰς πίστιν φέρει, προστάξας αὐτὸν νὰ ψηλαφήσῃ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του. Τὸ τρίτον δὲ φανερόνεται εἰς τοὺς μαθητάς του εἰς τὴν Τιβεριάδα θάλασσαν, ὅπου κατὰ προσταγὴν αὐτοῦ ῥίψαντες οἱ μαθηταὶ τὸ δίκτυον, ἐπίασεν ἑκατὸν πεντήκοντα τρεῖς μεγάλους ἰχθύας. Εἰς τὰς ὄχθας αὐτῆς πρῶτον ἔφαγε μαζῇ τῶν· ἔπειτα ἐρωτήσας τὸν Πέτρον τρεῖς τὸ « ἀγαπᾷς με; » θεραπεύει τὴν τρίτην αὐτοῦ ἄρνησιν.

§. 68. Ὁ Ἰησοῦς διατάξας τοὺς ἀποστόλους ἀναλαμβάνεται εἰς τοὺς Οὐρανοὺς.

Ἐπειτα οἱ ἑνδεκα ἐπῆγαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ φανερόνεται πάλιν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ τοὺς στέλλει νὰ μαθητεύσωσιν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτὰ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τοὺς ἐξάγει εἰς τὴν Βηθανίαν καὶ ἐκεῖ σηκώσας τὰς χεῖρας, εὐλόγησεν αὐτούς. Τότε ἀπέμπροσθεν αὐτῶν ἐσηκώθη, καὶ ἀνεφέρετο πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτόν. Οἱ δὲ μαθηταί, ἀφοῦ ἤκουσαν ἀπὸ τοῦ ἀγγέλου τοὺς ἐμφανισθέντας, ὅτι ὁ Κύριος, καθὼς ἀνελήθη εἰς τὸν οὐρανὸν, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον θὰ ἔλθῃ πάλιν, ἐπροσκύνησαν καὶ ἐπέστρεψαν μὲ χάριν μεγάλην εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ.

ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΕΡΑΝΙΣΘΕΝΤΑ.

Ἐκδίδονται ἐπὶ τὸ βέλτιον

ΤΟ ΕΚΤΟΝ

Δαπάναις **Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ.**

Πρὸς χρῆσιν τῶν ἀπανταχοῦ Δημ. Σχολείων.



« Πατὸρ ἔτ' ἐόντα χρεῶν δὴ καλὰ
» διδασκόμεν ἔργα. »

ΦΩΚΥΔΙΑΔΗΣ.



Αρ. Εισ. 10628

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΟΥ.
(Ὅδος Περικλέους, ἀριθ. 229).

1869.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βεροίας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ



ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΡΟΔΟΤΟΝ.

Ἡ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας διδασκαλία τῶν καλῶν ἔργων εἰς τοὺς παῖδας εἶναι ἡ μόνη, ἣτις δύναται νὰ τοὺς κα-
ταστήσῃ καλοὺς πολίτας, τὸναντίον δὲ κακοὺς ἢ διδασκα-
λία τῶν κακῶν. Διὰ τοῦτο « Παῖδ' ἐόντα χρεὼν δὴ καλὰ
διδασκέμεν ἔργα. » Ἡ διδασκαλία αὕτη τῶν καλῶν ἔργων
εἶναι καθῆκον ἱερὸν τῶν γονέων κυρίως, εἴτα δὲ καὶ τῶν δι-
δασκάλων, οἵτινες ὁμῶς οὐδένα δύνανται νὰ παραγάγωσι
καρπὸν, ἄνευ τῆς συμπράξεως τῶν γονέων, διδασκόντων εἰς
αὐτοὺς κακὰ παραδείγματα. Τοιαῦτα παραδείγματα ἐμάν-
θανε παρὰ τῶν γονέων τοῦ ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ διὰ ταῦτα,
ἂν καὶ τοσαῦτα ἔτη μαθητῆς τοῦ Σωκράτους χρηματίσας,
οὐδέποτε ἠκολούθησε τὰς συμβουλὰς τοῦ διδασκάλου του,
διαφθειρόμενος ἐν τῷ οἴκῳ ὑπὸ τῶν κακῶν παραδειγμάτων
τῶν γεννητόρων του, ἐφ' ᾧ καὶ οὐδέποτε ἐφημίσθη ὡς ἐνά-
ρετος καὶ ἀγαθὸς πολίτης ὡς ὁ διδάσκαλός του, καὶ πολλοὶ
ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν ἐκείνου, οἷον ὁ Πλάτων, ὁ Ξενοφῶν κλ.

Ὁ ἄνθρωπος, εἰπέ τις τῶν σοφῶν προγόνων μας, ὁμοιά-
ζει κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν μὲ ἄγραφον χαρτίον, ἐπὶ τοῦ
ὁποίου πᾶν ὅ,τι γράψῃ τις μένει ἀνεξάλειπτον εἰς αἰῶνα.
Ἀνάγκη λοιπὸν ὅπως οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι, διατη-
ροῦντες ζωηρῶς πάντοτε εἰς τὴν μνήμην των τὰ σοφὰ ταῦ-
τα τῶν Σοφῶν παραγγέλματα, δίδωσιν εἰς τοὺς παῖδας κα-
λὰ παραδείγματα, γινόμενοι αὐτοὶ οἱ ἀρχηγοὶ παντὸς κα-
λοῦ, καὶ παρουσιάζωσιν εἰς αὐτοὺς ὡς καθρέπτῃν τρόπον
τινὰ διάφορα τοιαῦτα παραδείγματα ἐναρέτων ἀνθρώπων,
τὰ ὅποια βλέποντες νὰ προσπαθῶσι νὰ γίνωνται μιμηταί.

μὲν καὶ ζήλωται τῶν καλῶν, ἐχθροὶ δὲ τῶν κακῶν. Ἐκ τοιού-
 των παραδειγμάτων κυρίως σύγκειται ἡ ὕλη τῆς παρούσης
ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ, ἡ ἔλλειψις τῆς ὁποίας καθ' ἐκά-
 στην περίστατον εἰς τε τοὺς Διδασκάλους καὶ Βιβλιοπώλας,
 μὴ ἔχοντας μετὰ τὰ εὐσύννοπτα Ἀναγνωσματοτάριον, Ἡθικὴν
 Κάμπη κτλ. στοιχειωδέστατα βιβλιάρια, βιβλίον κατάλλη-
 λον εἰς ἀνάγνωσιν, ὅποιον εἶναι τὸ παρὸν, περιέχον ὕλην ἐκ-
 τενηὴ καὶ ποικιλίαν ἱστορικῶν καὶ ἠθικῶν διηγημάτων, τὰ
 ὅποια μεταχειριζόμενοι κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις οἱ
 γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι δύνανται νὰ καταστήσωσι τοὺς
 παῖδας ἀγαθοὺς πολίτας. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ ἀμίμη-
 τος Γεροστάθης εἶναι ὡς τοιοῦτον βιβλίον τὸ ἀριστοῦργημα
 τῆς καθ' ἡμᾶς συγγραφῆς ἠθικῶν βιβλίων, ἀλλὰ τοῖς πολ-
 λοῖς τῶν ἀπόρων μαθητῶν ἀπρόσιτον. Ἡ παροῦσα λοιπὸν
 Ἡθικὴ περιέχουσα τοιαύτην ὕλην, καὶ τετυπωμένη μεθ' ὅλης
 τῆς δυνατῆς τυπογραφικῆς ἀκριβείας ἐπὶ λαμπροῦ χάρτου,
 ἔτι δὲ καὶ εὖνος οὔσα, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι κατέχει τὴν
 δευτέραν μετὰ τὸν Γεροστάθην θέσιν, ὡς τοιαύτην δ' ἐλπί-
 ζομεν ὅτι οἱ ὡς ἄνω ῥηθέντες ἀρμόδιοι εἰς ἀνατροφὴν τῶν
 παιδῶν, πρὸ πάντων δὲ οἱ **Κ. Δημοδιδάσκαλοι** θέλουσιν εὐα-
 ρεστητῇ νὰ τὴν εἰσαγάγωσιν εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν διευθυνόμενα
 Σχολεῖα.

Ἐκ Ἀθήναις, τῇ 13 Σεπτεμβρίου 1864.

ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.

Θεμιστοκλέους.

Θεμιστοκλῆς, ὁ περιβόητος στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, εἶπεν ἡμέραν τινὰ εἰς κοινὴν τοῦ δήμου συνέλευσιν, ὅτι εἶχε κατὰ νοῦν νὰ προτείνῃ εἰς αὐτοὺς γνώμην, ἥτις ἤθελεν ὠρελῆσαι τὰ μέγιστα τὴν πόλιν, πλὴν καὶ ἔπρεπε νὰ μείνῃ πολλὰ μυστική· διὸ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι διώρισαν μόνον τὸν Ἀριστείδην, ὅστις ἐπωνομάζετο Δίκαιος, νὰ τὴν ἀκούσῃ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ αὐτῆς ὅ,τι τῷ φανῇ ἀρεστόν. Ἀφοῦ δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς τῷ εἶπεν ὅτι εἶχε κατὰ νοῦν νὰ καύσῃ τὰ πλοῖα τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὥστε, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι δὲν ἤθελον ἔχει πλεόν ναυτικόν, εὐκόλως νὰ δυνηθῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι νὰ γείνωσι κύριοι ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος, παρουσιασθεῖς ὁ Ἀριστείδης εἰς τὸν δῆμον. «Κανὲν ἄλλο ἔργον, εἶπε, παρὰ τὸ ὁποῖον ὁ Θεμιστοκλῆς μελετᾷ νὰ κάμῃ, δὲν εἴμπορεῖ νὰ ᾔῃ πλεόν ὠφέλιμον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' οὔτε καὶ πλεόν ἀδίκον.» Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι καίμῃ δὲν θελήσαντες νὰ ἐξετάσωσι περαιτέρω, διέταξαν εὐθὺς τὸν Θεμιστοκλέα νὰ παραιτήσῃ τὸ προτεινόμενον σχέδιόν του.

Ἀντιγόνου.

Ἀντίγονος, ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, ὅτε ὁ ἀδελφὸς του Μαρσύας εἶχε χρυσολογίαν μετὰ τινος καὶ τὸν παρεκάλει νὰ τὴν κυττάξῃ κατὰ μόνας εἰς τὴν οἰκίαν. «Ὁχι, εἶπε, πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ νὰ μᾶς ἀκούωσιν ὅλοι μὴ κάμωμεν κανὲν ἀδίκον.»

Δημάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστίνος ὁ Β'. θέλων νὰ ἀνορθώσῃ τὴν δικαιοσύνην, κατέστησε δήμαρχον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἓνα τῶν

κριτῶν, δίκαιον, σταθερόν καὶ ἔντονον, δοῦς εἰς αὐτὸν πᾶσαν ἐξουσίαν νὰ παιδεύῃ τοὺς παρανομοῦντας, ὁποίας δὴποτε τάξεως ἢ βαθμοῦ καὶ ἂν ἤθελον εἶσθαι, καὶ διακηρύξας ὅτι αἱ ἀποφάσεις αὐτοῦ θέλουσιν ἐκτελεῖσθαι ἀνεκκλήτως.

Ἡ διακηρύξις αὕτη κατέπληξε πάντας τοὺς ἄρπαγας καὶ ἀδίκους, πλὴν ἑνός, ὅστις ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἀνώτερον πάντων τῶν νόμων· οὗτος εἶχεν ἀδικήσαι γυναῖκά τινα χήραν, κατακρατῶν αὐτῆς ὅλην τὴν περιουσίαν. Ἡ γυνὴ ἐλθοῦσα πρὸς τὸν δήμαρχον, ἐδέετο αὐτοῦ ὁδουρομένη. Ὁ δήμαρχος φερόμενος τὴν ἀρχὴν ἱλαρῶς πρὸς τὸν ἀδικήσαντα, βιάσθη ἔκ τῶν ἀρχόντων, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν παρακαλῶν ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν γυναῖκα τὸ δίκαιον· ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπήντησε μὲ τρόπον ἀγέρωχον καὶ ὕβριστικόν. Τότε ὁ δήμαρχος ὀργισθεὶς προσκαλεῖ αὐτὸν εἰς τὸ κριτήριον· ἀλλ' ὁ ἄρχων ἀποπέμπει καὶ τὸν κλητῆρα μὲ ἐμπαιγμούς καὶ ὕβρεις κατὰ τοῦ δημάρχου· καὶ ἀντὶ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ κριτήριον, ὑπάγει νὰ δειπνήσῃ εἰς τὸ παλάτιον, ὅπου ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν προσκεκλημένος μετὰ πολλῶν ἄλλων αὐλικῶν. Ὁ δήμαρχος μαθὼν ὅτι ἐκάθητο εἰς τὸ δεῖπνον μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος εἰσέρχεται, καὶ λέγει πρὸς τὸν βασιλέα· Βασιλεῦ, ἐὰν ἐμμένῃς εἰς τὴν ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν νὰ τιμωρῶνται αἱ ἀδικίαι καὶ παρανομίαι, θέλω ἐξακολουθεῖν τὸ πρόσταγμά σου· ἐὰν ὁμως παραβλέψῃς τὴν ἀπόφασιν τὴν τοσούτον ἄξιαν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ σου θρόνου, ἐὰν πρέπει οἱ ἀχρεῖεστατοὶ τῶν ἀνθρώπων νὰ τιμῶνται μὲ τὴν εὐνοίαν σου καὶ νὰ συγκαθῇται ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης σου, δέχθητι τὴν παραίτησιν μου ἀπὸ μίαν ταιαύτην θέσιν, ἣτις εἶναι ἀνωφελὴς εἰς τοὺς ὑπηκόους σου καὶ δὲν δύναται νὰ εὐαρεστῇ εἰς τὴν Μεγαλειότητά σου. Ὁ αὐτοκράτωρ θαυμάσας τὴν τολμηρὰν παραίτησιν τοῦ δημάρχου· Δὲν μετέβαλον τὴν ἀπόφασίν μου, ἀπεκρίθη, καταδίωκε πανταχοῦ τὴν ἀδικίαν· εἰς σὲ παραδίδω αὐτὴν, καὶ ἂν συγκαθῇται μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου. Τότε ὁ δήμαρχος προστάττει νὰ συλλάβωσι τὸν ἔνοχον ἐκ μέσου τῶν κεκλημένων. Φέρει αὐτὸν εἰς τὸ κριτήριον· ἀκούει ὁ ἔνοχος τρέμων τὴν κατηγορίαν τῆς γυναικὸς, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχε νὰ ἀντιτάξῃ μηδεμίαν ἀπολογία, προστάττει νὰ ἐκδύσωσιν αὐτόν, νὰ ραβδίσωσι, καὶ νὰ πομπεύσωσι διὰ τῆς πόλεως καθήμενον ἐπὶ ὄνου, ἔχοντα τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ ζώου· τὰ δὲ ἄρπαχθέντα ὑπάρχοντα ἀπεδόθησαν εἰς τὴν χήραν. Τὸ παράδειγμα τοῦτο κατέπαυσε πολὺν καιρὸν τὰς ἀδικίας καὶ ἄρπαγας. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀντήμειψε τὴν σταθερότητα τοῦ δημάρχου, ποιήσας αὐτὸν πατρίκιον, καὶ καταστήσας διὸ βίον ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης. (Ἡθ. κ. Βάρβα.)

Χοσρόου.

Χοσρόης, ὁ ἐπικαλούμενος Ἀνουσχιρβάνης, βασιλεὺς τῆς Περσίας, ἐξυμνεῖται διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ δικαιοσύνην παρ' ὅλων τῶν ἀνατολικῶν ἱστορικῶν, φιλοσόφων καὶ ποιητῶν. Ἐκ τῶν ἀναφερομένων δὲ περὶ αὐτοῦ ἀνεκδότων εἶναι καὶ τὰ ἀκόλουθα.

Φέρων τις πρὸς αὐτὸν τὴν εἰδήσιν τοῦ θανάτου βασιλείως τινὸς μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχε πόλεμον. «Δίκαιος ὁ Θεός! δίκαιος ὁ Θεός! ἀνέκραξε! ὁ ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς τῆς βασιλείας σου ἐξέπνευσε.» «Μὴ γένοιτο, εἶπεν ὁ Ἀνουσχιρβάνης, νὰ εὐχαριστηθῶ διὰ τὸν θάνατον τῶν ἐχθρῶν μου! Γελοῖον καὶ μωρὸν εἶναι τῷ ὅντι νὰ χαίρῃ ὁ θνητὸς διὰ τὸν θάνατον τῶν ἄλλων.»

Ἄλλοτε δ' οἱ ἀνθρωποὶ του εἰς τὴν θήραν λαβόντες ἄλλας ἔκ τινος χωρίου, δὲν ἤθελον νὰ πληρώσωσιν αὐτό· ἀλλ' ὁ Χοσρόης μαθὼν τοῦτο, διέταξεν ἀμέσως νὰ δώσῃ τὸ ἀντίτιμον τοῦ ἀλατος. «Ναὶ μὲν, εἶπε, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εἶναι μικρὸν καὶ ἀσήμαντον, ἀλλ' ὥς πρὸς ἐμὲ εἶναι ἀρκετὰ μέγα. Ὁ βασιλεὺς ὀφείλει νὰ ᾔῃ πάντοτε δίκαιος, διότι χρησιμεύει ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς ὑπηκόους του. Ἄν δὲν δύναμαι, ἐπρόσθεσε, νὰ κάμω τὸν λαόν μου νὰ φυλάττῃ τοὺς περὶ δικαιοσύνης νόμους εἰς τὰ μικρότατα πράγματα, ἡμπορῶ καὶ νὰ τοὺς δείξω ὅτι δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ πράττωσι.»

Ἐρωτηθεὶς δὲ ποτε ὁ ἡγεμὼν οὗτος, ποῖος τὸν ἐδίδαξε τὴν τέχνην τοῦ βασιλεύειν οὕτω δικαίως; «Εἰς τὴν νεότητά μου, ἀπεκρίθη, πορευόμενος εἰς τὴν θήραν, εἶδον ὅτι ἀνθρωπὸς τις ῥίψας λίθον κατὰ κυνός, ἔθλασε τὸν πόδα αὐτοῦ. Μετ' ὀλίγον δὲ διέβη ἐκεῖθεν ἐπιππὸς τις, οὗ ὁ ἵππος διὰ λακτίσματος ἔθλασε τὸν πόδα τοῦ ἀσπλάγχχνου ἐκείνου ἀνδρός· ἀλλ' ἀμέσως καὶ αὐτὸς ὁ ἵππος ἔθλασε τὸν πόδα εἰς τινα ὀπὴν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης μεγίστην συνέλαβον ἀγάπην εἰς τὴν δικαιοσύνην. Ἐκαστος θελεὶ λάβει ἀναμφιβόλως, εἶπον κατ' ἑμαυτόν, τὴν ὀφειλομένην εἰς τὰς πράξεις αὐτοῦ ἀμοιβήν. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποφεύγω τὴν ἀδικίαν, ἂν δὲν θέλω νὰ μετανοήσω ἔπειτα.»

Εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τῆς δυνάμεώς του ὦν ὁ Χοσρόης, ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ διαδήματός του τὰ ἀκόλουθα. «Ἡ μακροτάτη ζωὴ καὶ τὸ ἐνδοξότατον βασίλειον παρέρχονται ὡς ὄνειρον. Οἱ διάδοχοι ἡμῶν ἐπέρχονται μεθ' ὀρμῆς, ἀπωθοῦντες ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἑσθίου τῆς ζωῆς ταύτης. Τὸ διαῆμα τοῦτο, τὸ ὅποσον διεδέχθη παρὰ τοῦ πατρός μου, μετ' ὀλίγον θέλει περικοσμήσῃ τὴν κεφαλὴν ἄλλου.» — Εἰς τὸν βασιλεῖα δὲ τοῦτον ἀποδίδεται καὶ τὸ ἀρθρότατον τοῦτο ἀποκρίσις

ξύμα. Αἱ ἡμέραι τῆς εὐτυχίας μας φαίνονται ὅτι διαρκοῦσι μία στιγμήν, ἀλλ' αἱ τῆς θλίψεώς μας διαρκοῦσιν ὁλοκλήρους μῆνας.

Μαχμούτ.

Ὁ περίφημος Μαχμούτ, βασιλεὺς τῆς Περσίας, κατήγετο ἐκ τῆς δυναστείας τῶν καλουμένων Χαρνεβίδων. Ὅτε δ' ἐκυρίευσεν τὸ Ἰράκ, γυνή τις παρουσιασθεῖσα πρὸς αὐτόν, τὸν κατέκρινε πικρῶς ὅτι λησαί εἰσελθόντες διὰ νυκτός εἰς τὸν οἶκόν της, ἐθανάτωσαν τὸν μονογενῆ υἱόν της. Ὁ βασιλεὺς παρατηρῶν ὅτι εἰς αὐτὸν ἀπέδιδε τὴν αἰτίαν τοῦ συμβάντος τούτου. « Ἀλλὰ τὸ Ἰράκ τῇ ἀπεκρίθη ἀποτόμως, τοσοῦτον ἀπέχει τῆς πρωτευούσης, ὥς δὲν δύναμαι νὰ ἐπαγρυπνῶ εἰς ὅσα συμβαίνουσι καὶ ἐκεῖ. — Καὶ διὰ τοῦτο λοιπόν, ἀπεκρίθη μετὰ τόνου ἡ ἀπηλπισμένη αὕτη γυνή, νύ ἐξουσιάζης πλειότερον τόπον ἀφ' ὅσον δύνασαι νὰ κυβερνήσης; Τὴν θέλεις ἀποκριθῇ εἰς τὸν Θεόν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ὅταν ζητήσῃ παρὰ σοῦ λόγον διὰ τὴν ἐξουσίαν σου; Οὕτω δὲ κατενύχθη ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς ὀρθοτάτης ταύτης ἀποκρίσεως, ὥστε ἀμέσως ἐθεώρησε τὴν κρίσιν αὐτῆς καὶ τοὺς ἐνόχους αὐστηρῶς ἐπέδευσε.

Περὶ τοῦ ἡγεμόνος δὲ τούτου καὶ τὸ ἀκόλουθον ἀκόμη ἀναφέρουσιν. Εἰς τῶν ὑπηκόων του ἦλθε νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ βοήθειαν κατὰ τινος ἀξιωματικοῦ, ὅστις ἤθελε νὰ ἀρπάσῃ βιαίως τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα του. Ὁ Μαχμούτ ἔτρεξεν εὐθὺς εἰς τὸν οἶκόν τοῦ δυστυχοῦς τούτου, καθ' ἣν στιγμήν ὁ ἀξιωματικὸς ἐκεῖ εὐρισκόμενος, καὶ σβύσας τὰ φῶτα ἔπεσε κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν κατεκοιμήθη. Ἀκολούθως δὲ διέταξε νὰ ἀνάψῃσι πάλιν τὰ φῶτα, ἠρέμηνε τὸν ἐνοχόν, καὶ πεσὼν κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, ἀπέδιδε χάριτας εἰς τὸν Θεόν. « Ὑποπτευομένη, εἶπε τότε ὁ Μαχμούτ εὐχαριστῶν πρὸς τοὺς περιεστῶτας, ὅτι ὁ ἐνοχὸς οὗτος ἦτον εἷς ἐκ τῶν υἱῶν μου. Ἄν τὸν ἐβλεπα, ἢ πρὸς αὐτὸν φιλοστογία μου ἤθελε μὴ ἐμποδίσῃ νὰ τὸν θανατώσω, διό καὶ τὸν ἐκτύπησα ἐν τῷ σκότει, διὰ νὰ νικήσω τὸ πάθος τῆς καρδίας μου. Βλέπων δὲ τώρα ὅτι ὁ φονεὺς μου ἦτο χωρὶς βάσιν, εὐχαριστῶ τὸν Θεόν ὅτι με ἀπήλλαξε τοιαύτης θυσίας. »

Λουδοβίκου Θ'.

Λουδοβίκος Θ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, τοσοῦτον μεγάλην κληρονομίαν εἶχεν εἰς τὴν δικαιοσύνην, ὥστε καὶ εἰς τὴν ἰδίαν του ἀκόμη ἀδικήματα καὶ ἀπογόνειαν δὲν παρέβλεπε τὸ ἀδίκον. Εἰς τῶν ἀδελφῶν του, ὁ κόμης τῆς Ἀνδεγαυίας, αὐθάδης καὶ τυραννικὸς ἀνὴρ, ἐφυλάκισεν ἱππὸν

την μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχε ὁσοληψίας τινὸς διαφοράν. Ἄλλ' ὁ Λουδοβίκος παρωργίσθη μεγάλως, μαθὼν τὸ ἀνάξιον τοῦτο τοῦ ἀδελφοῦ του κίνημα, καὶ μετὰ θυμοῦ τῷ εἶπε· «Τί; νομίζεις ὅτι εἰς μόνος βασιλεὺς δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ὅτι σὺ, διότι εἶσαι ἀδελφός μου, πρέπει νὰ ᾗσαι καὶ ἀνώτερος τῶν νόμων;» Ἀμέσως δ' ἐκβαλὼν τὸν ἱππότην τῆς φυλακῆς, ἔκρινε τὴν μεταξὺ αὐτῶν διαφοράν, καὶ ἐπειδὴ ὁ κόμης εἶχεν ἀδίκον, ἐκέρδισεν ὁ ἱππότης τὴν κρίσιν του.

Ἐρρίκου Δ'.

Ὁ γεννητὸς Λανουᾶς, ὅστις προσέφερε καλὰς ἐκδουλεύσεις εἰς τὸν Ἐρρίκον Δ, βασιλέα τῆς Γαλλίας, ἐκινδύνευε νὰ χάσῃ ἀπὸ τοὺς δανειστάς του ἅπαντα αὐτοῦ τὰ ἐπιπλα, διό καὶ κατέφυγε πρὸς τὸν βασιλέα, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ ἐμποδίσῃ τὰς κατ' αὐτοῦ καταδρομάς των. Ἄλλ' ὁ Ἐρρίκος «—Ὅχι, ἀπεκρίθη δημοσίᾳ πρὸς αὐτόν, πρέπει, Λανουᾶ, νὰ πληρώσῃς τὰ χρέη σου, ὥς καὶ ἐγὼ πληρόνω τὰ ἰδικά μου.» Κράξας δ' αὐτόν κατ' ἰδίαν, τῷ ἔδωκε πολυτιμούς τινὰς λίθους, ἵνα παρακαταθέσῃ αὐτοὺς εἰς τοὺς δανειστας του μέχρις οὗ τῷ ἐτοιμάσῃ τὴν ὁποίαν ἐχρειάζετο ποσότητα.

Κινέζου τινὸς ἄρχοντος (κρίσις).

Ἠλούσιός τις ἐπιτηρητὴς τῶν χειροτεχνημάτων ἐν Κίνᾳ, μελετῶν νὰ κάμῃ μακρὰν περιήγησιν, παρέδωκεν εἰς παιδαγωγόν τινα τοὺς υἱούς του, ὧν ὁ μεγαλύτερος ἦτο ἐννέα χρόνων· καὶ οἱ δύο δ' ἐδίδον χρηστάς ἐλπίδας. Εὐθύς ὅμως μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πατρὸς, ὁ παιδαγωγὸς καταχρῶμενος τὴν ἐξουσίαν ἦν τῷ ἐνεπιστεύθησαν, κατέστη ὁ τύραννος τοῦ οἴκου, ἀπομακρύνας ἐκεῖθεν πάντας τοὺς τιμίους καὶ ἐναρέτους, οἵτινες ἠδύναντο νὰ παρατηρῶσι τὰ κινήματα αὐτοῦ, καὶ ἀποδιώξας τοὺς ὅσοι ἐκ τῶν δούλων ἔμενον πιστοὶ πρὸς τὸν ἀπόντα κύριόν των. Καίτοι δὲ πολλάκις οἱ φίλοι δὲν ἔλλειψαν νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν πατέρα διὰ τὴν ἀχρεΐότητα τοῦ παιδαγωγοῦ, οὗτος οὐδεμίαν ἠθέλησε νὰ δώσῃ πῖσιν εἰς τοὺς λόγους των, διότι ἔχων ἐκ φύσεως καθαρὰν καρδίαν, ἐφαντάζετο ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸν φερθῶσιν οὕτω. Καὶ τὸ κακὸν δὲ δὲν ἠθέληεν εἶσθαι τοσοῦτον μέγα, ἂν ὁ ἀχρεῖος οὗτος ἀνὴρ ἔδιδε τούλάχιστον εἰς τοὺς μαθητάς του ἀρετῆς τινος μαθήματα· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ ἴδιος τὰ ἐστερεῖτο, κατέστησε καὶ αὐτοὺς ἀμαθεῖς, ψεύστας, ἀναιδεῖς καὶ ἀλαζόνας. Μετὰ πενταετὴ δὲ περιήγησιν ἐπιστρέψας ὁ πατὴρ, εἶδε μὲν τὴν ἀλήθειαν τῶν ὧσων δὲν ᾔδυναντο νὰ πιστεύσῃ, ἀλλ' εἰς μάτην πλέον· μὴ θελήσας δ' ἄλλως νὰ παιδεύσῃ τὸν ὄφιν, ὃν περιέβαλεν ἐν τῷ κόλπῳ του, ἠρέσθη μό-

ναν νὰ τὸν ἀποπέμψῃ. Τὸ τέρας ὁμῶς τοῦτο εἰς τοσαύτην κατῆντησεν ἀναίδειαν, ὥστε τὸν ἐνεκάλεσεν εἰς τὸ κρίτήριον, ἵνα πληρώσῃ εἰς αὐτὸν τὸν ὑποσχεθέντα μισθόν.

«Εὐχαρίστως ἤθελα τοῦ δώσει καὶ τὰ διπλᾶ ἀκόμη, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ πρὸς τὸν δικαστήν, ἂν ὁ ἀθλίας αὐτός ἀνὴρ καθίστα τὰ παιδιά μου τοιαῦτα ὅποια καὶ ἐγὼ φυσικὰ τὰ ἡλπίζον ἰδέτα, ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς αὐτόν, ἐξέτασέ τα καὶ κρίνε.» Ὡνόντι δ' ἐξετάσας αὐτὰ ὁ κριτής, καὶ ἀκούσας τὰς μωρὰς αὐτῶν ἀποκρίσεις, τὴν ἀξιωμανημένον ταύτην ἔδωκεν ἀπόφασιν. «Τὸν μὲν παιδαγωγὸν καταδικάζω εἰς θάνατον ὡς φονέα τῶν μαθητῶν του, τὸν δὲ πατέρα εἰς πρόστιμον τριῶν χιλιάδων λιρῶν χρυσῶν, ὅχι διότι τὸ ἐκλεξε κακόν, ἐπειδὴ εὐκόλως δύναται τις νὰ ἀπατηθῇ κατὰ τοῦτο, ἀλλὰ διότι ἔλαβε τὴν ἀδυναμίαν νὰ τὸν κρατήσῃ τοσοῦτον καιρὸν εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ ἐνῷ εἶχε πληροφορηθῇ διὰ τὴν ἀχρεϊότητα αὐτοῦ.»

Ἰωσήφ Β'.

Περιδιαβάζων ποτὲ μόνος εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Βιέννης ὁ περιώ-
νυμος αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας Ἰωσήφ Β', ἐνδεδυμένος ἰδιωτικὰ
φορέματα, ἀπῆντησε νέαν τινά, ἥτις ἐπήγαγε δακρύουσα καὶ κρα-
τούσα δέσμην φορεμάτων εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς. Καὶ «τί ἔχεις, τὴν
ἠρώτησε μετὰ γλυκύτητος, ποῦ ὑπάγεις; δὲν εἶμαι ἄρᾳ γε ἱκανὸς
νὰ ἀνακουφίσω τὴν θλίψιν σου; τί κρατεῖς αὐτοῦ;» — Τῆς ἀθλίας
μητρός μου τὰ παλαιοφορέματα (ἀπεκρίθη ἡ νεάνις πρὸς τὸν ἡγε-
μόνα, τὸν ὅποιον ὁμῶς δὲν ἐγνώριζε), καὶ ὑπάγω νὰ τὰ πωλῶσω
καὶ αὐτὰ πλεον εἶναι (ἐπανεῖλαβε μετὰ διακεκομμένης φωνῆς) τὸ
τελευταῖον ἡμῶν καταφύγιον. Αἶ! ἂν εἶχ' ἀκόμη ὁ πατήρ μου, ὅστις
πολλὰκις ἔχυσε τὸ αἷμά του ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἢ ἂν εἰλάμβανε
τὴν ἀπαιτουμένην εἰς τὰς ἐκδουλεύσεις του ἀντιμισθίαν, βεβαίως
δὲν ἤθελες μὲ ἰδεῖ τώρα εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν. — Ἀλλ' ἂν
ὁ αὐτοκράτωρ, τῇ εἶπε κατανυχθεὶς ὁ μονάρχης, (μὴ φανερόνων
ὁμῶς ποῖος ἦτο) ἐγνώριζε τὴν δυσυχίαν σας, ἐξάπαντος ἤθελε τὴν
ἀνακουφίσει. Ἐπρεπε νὰ τῷ παρουσιάσῃτε ἀναφορὰν καὶ νὰ βάλῃτε
νὰ παραστήσωσι τὰ δίκαιά σας. — Τὸ ἐκάμαμεν εἶπεν ἡ νεάνις, ἀλλ'
ἀνωφελῶς, διότι ὁ κύριος τὸν ὅποιον ἐβάλαμεν νὰ ἐπιστῇ εἰς τὴν
ὑπόθεσίν μας, μᾶς εἶπεν ὅτι δὲν ἡδυνήθη νὰ πράξῃ τίποτε. — Σὰς
ἐκρυψαν τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ, ὑποκρύπτων καὶ οὗτος
τὴν προξενηθεῖσαν αὐτῷ λύπην ἐκ τῆς μαρτυρίας ταύτης τῆς νεά-
νιδος, καὶ σὲ βεβαιῶ ὅτι δὲν τῷ ἀνέφεραν διὰ σᾶς τίποτε, διότι το-
σοῦτον ἐκεῖνος ἀγαπᾷ τὸ δίκαιον, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ παραβλέ-

ψη τὴν χήραν καὶ τὴν κόρην στρατιώτου, ὅστις ἐστάθη εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ. Κάμε με ἐν ὑπόμνημα καὶ φέρε με τὸ αὔριον εἰς τὸ δεῖνα μέρος, εἰς τὰς τόσας ὥρας, καὶ ἂν ἀληθεύωσιν οἱ λόγοι σου, ἐγὼ θέλω σὲ παρουσιάσει εἰς τὸν αὐτοκράτορα, διὰ νὰ λάβῃς χωρὶς ἄλλο τὸ δίκαιόν σου.» Καὶ ἡ μὲν νεάνις σπογγίσασα τὰ δάκρυα ἠὲ χαρίσται μεγάλως τὸν ἀγνώριστον, οὗτος δὲ τῇ εἶπε τελευταῖον· — Δὲν πρέπει ἐν τοσούτῳ νὰ πωλήσῃς τὰ φορέματα τῆς μητρὸς σου. Πόσον στοχάζεσαι ὅτι ἀξίζουν; — Ἐξ δουκάτα (*), εἶπεν ἡ νεάνις. — Συγχώρησέ με λοιπὸν νὰ σοὶ δανείσω δώδεκα, μέχρις οὗ ἔδωκεν ποίαν ἔκθασιν θέλουσι λάβει οἱ ἀγῶνές μας. Λαβοῦσα δὲ ταῦτα ἡ νεάνις, ἔτρεξε ὁδομαίᾳ εἰς τὸν οἶκόν τῆς, καὶ προσέφεραν αὐτὰ εἰς τὴν μητέρα τῆς, διηγουμένη αὐτῇ τὰ μετὰ τοῦ ἀγνωρίστου διατρέξαντα. Ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν χαρακτηριστικῶν, ἐνόησαν εὐθὺς οἱ συγγενεῖς τῆς ὅτι ἦτο αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ, διὸ καὶ λυπηθεῖσα ἡ νεάνις ὅτι ἐλάλησεν οὕτως ἐλευθέως, δὲν ἤθελε νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, καὶ βιαίως τὴν ἔσυραν. Καὶ αὕτη μὲν ἰδοῦσα τὸ πρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος, ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς· ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ (ὅστις τὴν παρελθούσαν ἡμέραν ἀναζητήσας τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τῆς, καὶ τὴν τάξιν, εἰς ἣν ἐδούλευεν, ἐπληροφορήθη περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων τῆς), ἄμα ὅτε ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις τῆς, καλέσας αὐτὴν μετὰ τῶν συγγενῶν τῆς εἰς τὸν κοιτῶνά του, τῇ ἐλάλησεν οὕτως. «Ἰδοῦ, κυρία, διὰ τὴν μητέρα σου τὸ ἀποδεικτικὸν νὰ τῆς δίδεται σύνταξις ἴση με τὸν μισθὸν τὸν ὅποιον ἐλάμβανεν ὁ πατήρ σου, καὶ τὸ ἡμῖς δ' αὐτῆς θέλει εἶσθαι διὰ σέ, ἂν κατὰ δυστυχίαν σου τὴν στερηθῇς. Λυποῦμαι ὅτι ἀπὸ καιρὸν δὲν ἔμαθα τὴν δυστυχίαν σας, διότι ἀναμφιβόλως ἤθελα σὰς τὴν ἀνακουφίσει. Ἐκτοτε δ' ἀπὸ τῆς περιπτώσεως ταύτης ὁ καλοκάγαθος ἡγεμὼν οὗτος προσδιώρισε ῥητὴν τῆς ἐβδομάδος ἡμέραν, καθ' ἣν ἕκαστος εἶχε τὸ ἐλεύθερον νὰ παριστᾷ εἰς αὐτὸν τὰ δίκαιά του.

2

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.
ΠΕΡΙ ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΤΟΣ.

Ἡγητορίδου.

Ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι ἐπολιόρχουν τὴν νῆσον Θάσον, οἱ Θάσιοι διώρισαν νόμον ὅτι «ὅστις δώσῃ γνῶμην νὰ φιλιωθῶσι μετὰ τῶν

(*) Δουκάτην, νόμισμα χρυσοῦν, κάποτε δὲ καὶ ἀργυροῦν, οὗ ἡ τιμὴ ὕψιστος κατὰ τὴν ἑλληνικὴν.

Ἀθηναίων, νὰ θανατωθῇ ἐν τῷ ἄμα. Εἰς ὁμῶς τῶν πολιτῶν, Ἡγητορίδης ὀνομαζόμενος, βλέπων ὅτι πάνπολοι καθ' ἐκάστην ἡφάνιζοντο ἀπὸ τε τοῦ πολέμου καὶ τῆς πεινῆς, περάσας θηλυὰν εἰς τὸν λαιμόν, καὶ παρουσιασθεὶς εἰς τὴν συνέλευσιν. « Ἄνδρες πολῖται, εἶπεν, ἐμὲ μὲν ὥς θέλετε, καὶ ὥς σᾶς συμφέρει κάμετε. λύσατε ὁμῶς τὸν νόμον, καὶ μὲ τὸν ἰδικόν μου θάνατον σώσατε τοὺς ἄλλους πολίτας. Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ Θάσιοι, καὶ τὸν νόμον ἠκύρωσαν, καὶ εἰς τὸν Ἡγητορίδην οὐδὲν κακὸν ἐπραξαν.

Πομπηίου.

Γναῖος Πομπήιος, ὑπάτος τῶν Ῥωμαίων, νικήσας τοὺς Μαμερτίνους, ἀπεφάσισε νὰ κατασφάξῃ ἅπαντας, διότι εἶχον λάβει τοῦ Μαρίου τὸ μέρος. Εἰς ὁμῶς τῶν ἐπισημοτέρων πολιτῶν, Σθένιος καλούμενος, παρουσιασθεὶς πρὸς αὐτόν. « Πολλὰ μέγαλον ἄδικον, τῷ εἶπε, κάμνεις, ἐνῷ εἰς μόνος πταίει, νὰ παιδεύσῃς τόσους ἄλλους ἀθῶους, καθότι ἐγὼ μόνον εἶμαι ἔνοχος τούτου, ὅστις τοὺς μὲν φίλους μου κατέπεισα, τοὺς δ' ἐχθροὺς μου ἐδίωξα νὰ λάβωσι τοῦ Μαρίου τὸ μέρος. » Θυμιάσας δ' ὁ Πομπήιος τὴν γενναιοῦτητα τοῦ Σθενίου, ἐσυγχώρησε τοὺς Μαμερτίνους, διότι ἐπείσθησαν ἀπὸ τοιοῦτον ἄνδρα, προτιμῶντα μᾶλλον τὴν πατρίδα ἢ τὴν ζωὴν.

Σαμπιέρρου.

Δύω ἔτη κατὰ συνέχειαν ἐξακολουθῶν τὴν πολιορκίαν τοῦ Καλαὶ ὁ Ἐδουάρδος Γ'. βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, τοσοῦτον ἐστενοχώρησε τοὺς κατοίκους, ὥστε καθ' ἐκάστην ἐπερίμενε πλέον τὴν παράδοσιν τῆς πόλεως, καὶ οἱ Ἀγγελοι στρατιῶται ἤρχισαν νὰ ἐλπίζωσι βεβαίως ὅτι μετ' ὀλίγον ἐμέλλον νὰ ἐπιστρέψωσιν οἴκαδε. Ἀλλ' οἱ κάτοικοι τοῦ Καλαὶ ἐπέμενον μετ' ἀπαράδειγματίστου γενναιοφυχίας. Ἡ φθορὰ, τὴν ὁποίαν οἱ ἐχθροὶ ἐπροξένουν εἰς τὰ τείχη τῶν τὴν ἡμέραν, διωροῦτο τὴν νύκτα ἀπὸ τὸν ἀκάματον αὐτῶν ζήλον, ἂν καὶ αἱ ζωοτροφίαι τῶν ἐτελείωσαν ἤδη καὶ ἐδιάσθησαν νὰ καταφύγωσι καὶ εἰς τὰς ἀκάνθας, τοὺς σκώληκας καὶ τὰ δέρματα. Ἀλλ' ἡν δ' ἐλπίδα σωτηρίας δὲν εἶχον πλέον, εἰμὴ νὰ κάμωσι τὴν τελευταίαν κατὰ τῶν πολιορκητῶν τῶν ἐφοδόν. Ἡ μάχη κατέστη σκληρὰ καὶ αἱματώδης, τέλος ὁμῶς ὁ Ἐδουάρδος ἐνίκησε, καὶ ὁ μὲν κυβερνήτης τοῦ Καλαὶ, Ἰωάννης Δεβιένης, συνελήφθη αἰχμάλωτος, οἱ δὲ λοιποὶ γάλλοι ἀπεσύρθησαν εἰς τὴν πόλιν τῶν κακῶς ἔχοντες.

Ἡ κυβέρνησις τῶν πραγμάτων μετῆλθεν ἤδη εἰς τὸν Εὐστάθιον Σαμπιέρρον, ἄνδρα ἐκ ταπεινοῦ μὲν γένους καταγόμενον, ἀλλὰ

καὶ πολλὰ ἐνάρετον. Ἰδὼν δ' οὗτος ὅτι τὸ Καλαὶ ἦτο πλέον σωρὸς ἐρείπιων, καὶ οἱ λοιμοκτονοῦντες κάτοικοι δὲν εἶχον δυνάμεις νὰ κρατήσωσι τὰ ὄπλα ἐπὶ πολὺ, ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ συνθήκας παραδόσεως μετὰ τῶν Ἀγγλῶν. Διὸ καὶ ἐπεμψεν ἐπὶ τούτῳ πρέσβυν τινὰ εἰς τὸ Ἀγγλικὸν στρατόπεδον. Ἀλλ' ὁ Ἐδουάρδος παρωργισμένος ὦν διὰ τὴν μικρὰν καὶ ἐπίμονον αὐτῶν ἀντίστασιν, ἀπεκρίθη ὅτι ἔστεργε νὰ συγχωρήσῃ ὅλους τοὺς ἄλλους πολίτας, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅμως νὰ παραδοθῶσιν εἰς αὐτὸν ἕξ οἱ ἀνδρείότεροι καὶ καλῆτεροι ἵνα τιμωρήσῃ αὐτοὺς ὅπως ἤθελεν. Ἐφερε δὲ τὴν τελευταίαν ταύτην ἀπόφασιν τοῦ Ἐδουάρδου εἰς τῶν ἐπισημοτέρων Ἀγγλῶν ἱππέων, ὁ Οὐώλτερ Μώνης. Ὅλοι οἱ πολῖται ἀκούσαντες τὴν σκληρὰν ἀπόκρισιν τοῦ Ἐδουάρδου ἐβυθίσθησαν εἰς μεγάλην σιωπὴν καὶ κατῆφειαν, διότι οὐδεὶς βέβαια ἐξ ὅλου τοῦ Καλαὶ συγκατένευε νὰ παραδώσῃ τὴν ζωὴν καὶ νὰ θυσιασθῇ ἐκουσίως. — Τελευταῖον δ' ἀναβὰς ἐπὶ ὑψηλοῦ τινος τόπου ὁ Εὐστάθιος Σαρπιέρρος, ὠμίλησεν οὕτως εἰς τὴν συνέλευσιν. «Φίλοι καὶ συμπολιταί μου! Ἡ πρέπει νὰ ὑπακούσωμεν εἰς τὰς συνθήκας τοῦ σκληροῦ καὶ ὀργίλου νικητοῦ μας, ἢ νὰ παραδώσωμεν τὰ τέκνα μας, τὰς συζύγους καὶ τὰς θυγατέρας μας εἰς τὴν ἀγριότητα τῶν στρατιωτῶν του. Γνωρίζομεν καλῶς τί ἐννοεῖ ὁ τύραννος μὲ τὰς εὐσπλαγχνικὰς προσφοράς του, οὐδὲ θέλει χορτάσει βεβαίως τὴν ἐκδίκησίν του. Θέλει νὰ μᾶς κάμῃ ἐνόχους, θέλει νὰ μᾶς καταστήσῃ ἀξίους ἐλέους, θέλει τέλος νὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν ζωὴν, ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ μὴ διατηρήσωμεν ἐκείνην τῆς ὁποίας εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του λογιζόμεθα ἀνάξιοι. Κυττάξατε τριγύρω σας, φίλοι μου, καὶ προσηλώσατε τὰ βλέμματά σας εἰς τοὺς ὅσους θέλετε νὰ παραδώσῃτε ὡς θύματα τῆς σωτηρίας σας. Ποῖον ἐξ αὐτῶν δύνασθε νὰ προσδιορίσῃτε διὰ τὰ βασανιστήρια τὸν πέλεκυν, ἢ τὸ ξίφος; Ὑπάρχει τις ἐδῶ ὁ ὁποῖος δὲν ἠγωνίσθη διὰ σᾶς, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπολέμησε διὰ σᾶς, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπληρώθη διὰ σᾶς; Τίς εἰς τὸ διάστημα ὅλης τῆς πολιορκίας ταύτης δὲν ὑπέφερε τλαιπωρίας καὶ ἀθλιότητος πολὺ μεγαλητέρας τοῦ θανάτου, ὥς σεῖς καὶ αἱ οἰκογένειαι σας νὰ ἐπιζήσετε ἡμέρας εἰρήνης καὶ εὐδαιμονίας; Τοὺς σωτήρας σας λοιπὸν θέλετε παραδώσει εἰς θάνατον; Ὁχι! Καὶ οὔτε δύνασθε, οὔτε θέλετε νὰ τὸ κάμῃτε. Ἡ δικαιοσύνη, ἡ τιμὴ καὶ ἡ φιλάνθρωπία καθιστῶσιν ἀδύνατον τὴν προδοσίαν ταύτην. Ποῦ νὰ καταφύγωμεν λοιπόν; Μᾶς μένει ἄλλο μέσον διὰ τοῦ ὁποίου νὰ δυνηθῶμεν ν' ἀποφύγωμεν τὸν δόλον καὶ τὴν κατασχύνην ἐξ ἑνὸς μέρους, ἢ τὴν κατεργῶσιν καὶ τὸν ἀφανισμόν τῆς δυσύχοῦς πόλεώς μας ἐκ τοῦ ἄλλου; Ὑπάρχει φίλοι, ὑπάρχει ἐξαιρετόν τι καὶ εὐάρεστον

μέσον ἐπὶ τέλος ! Δὲν εὐρίσκεται κανεὶς ὁ ὁποῖος προτιμᾷ τὴν ἀρετὴν παρὰ τὴν ζωὴν ; Ἄς προσφέρῃ οὗτος ἑαυτὸν ὡς θυσίαν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, καὶ ὁ Ὑψίστος ὁ ὁποῖος παρέδωκε τὸν μονογενῆ τοῦ υἱὸν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους θελεῖ εὐλογῇ τὸ ἐπιχείρημά του. »

Οἱ κάτοικοι τοῦ Καλαὶ ἐθεώρουν μετὰ σιωπῆς ὁ εἰς τὸν ἄλλον ἄπαντες ἐνέκριναν τοὺς λόγους τοῦ διοικητοῦ των, ἀλλ' οὐδεὶς εὐρέθη νὰ ἀποφασίσῃ νὰ λάβῃ τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου, προσφέρον ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος του. Ὁ Σαμπιέρρος παρατηρήσας ὅτι οὐδεμίαν ἀπόφασιν ἠδύναντο νὰ κάμωσιν, ἐξηκολούθησεν οὕτως. Ἦθελα φανῇ πολλὰ ἀχρεῖος, ἀγαπητοί μου συμπολίται, νὰ παρακινῶ τοὺς λοιποὺς νὰ ριψοκινδυνεύσωσιν, ἂν ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν ἤθελα ἔχει προσδιορισμένον ἑμαυτὸν διὰ τὸ τέλος τοῦτο, ἀλλ' ἐνόμισα ὅλως διόλου ἀπρεπον νὰ στερήσω τινὰ τῆς τιμῆς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ λάβῃ ὁ ἔκουσίως προσφερθεὶς πρῶτος εἰς τοιαύτην ἀξιοσημείωτον περίστασιν· καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὑπάρχουν ἐνταῦθα πολλοὶ ἐτοιμοὶ καὶ ζηλωταὶ τοῦ μαρτυρίου τούτου, πλὴν ἐκ τῆς μετριοφροσύνης ἐμποδίζονται νὰ παρουσιασθῶσιν. Ἡ θέσις δὲ εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ δυστυχίαν με ἀνύψωσεν ἡ αἰχμαλωσία τοῦ προκατόχου μου, με δίδει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ προσφέρω πρῶτος, ἐγὼ τὴν ζωὴν μου ὑπὲρ ὑμῶν. Τὴν δίδω δὲ μετὰ χαρᾶς, τὴν δίδω προθύμως. Ποῖος θέλει με ἀκολουθήσει ; » Νέος τις, μόλις φθάσας εἰς τὴν ἡλικίαν ἡλικίαν, διασχίσας τὸ πλῆθος· « Πάτερ μου, ἀπεκρίθη, ὁ υἱός σου θέλει σὲ ἀκολουθήσει. » — « Αἱ ! τέκνον μου, ἐφώναξεν ὁ Σαμπιέρρος, ἐθυσιάσθην λοιπὸν διπλασίως. Οἱ χρόνοι σου εἶναι ὀλίγοι, ἀλλὰ τέλειοι. Ναί, τὸ θῦμα τῆς ἀρετῆς ἐφθασεν εἰς τὸν ὑψίστον βαθμὸν τῆς ἐντελείας. Ποῖος θέλει με ἀκολουθήσει ἔπειτα φίλοι μου ; αὕτη εἶναι ἡ στιγμή τοῦ ἡρωϊσμοῦ. » — « Ὁ ἀνεψιός σου, ἐφώναξεν ὁ Ἰωάννης Δεαίρης. » — « Οἱ συγγενεῖς σου, ἐφώναξαν δύο ἀδελφοὶ ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους. Ἡ ἑκτη θυσία ἐγείνεται ἀπὸ ἑκατοντάδας, ὥστε ἠναγκάσθησαν τελευταῖον νὰ ρίψωσι λαχρὸν. Ὁ ἀποσταλεὶς Ἀγγλος ἵνα τελειώσῃ τὴν συνθήκην, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ σκηνὴ αὕτη, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, καὶ μετὰ ζήλου ἐφώναξε· « Διατὶ νὰ μὴν ἤματι καὶ ἐγὼ κάτοικος τοῦ Καλαὶ ; »

Αἱ θύραι τῆς πόλεως ἠνοίχθησαν ἤδη, καὶ τὰ κλειδιά παρεδόθησαν εἰς τὸν Οὐώλτερ Μώνην, ὅστις μετὰ τῶν ἐξ φιλοπατριδῶν ἦλθεν εἰς τοῦ Ἐδουάρδου τὸ στράτευμα. Ἀφοῦ δ' ἐφθασαν πλησίον τῶν σκηνῶν, οἱ στρατιῶται ἤρχοντο νὰ τοὺς ἴδωσι, καὶ ἄπαντες τοὺς ἐθεώρουν μετὰ συμπαιδείας καὶ σεβασμοῦ πρὸ πάντων μάλι-

στα δε ἔμαθον ὅτι παρεδόθησαν ἑκουσίως ὑπὲρ τῶν συμπολιτῶν των. Ὁ Ἐδουάρδος ὁμοῦς τοὺς ἐδέχθη μετὰ θυμοειδοῦς καὶ ὀργίλου προσώπου, καὶ εἶχε σκοπὸν νὰ τοὺς θανατώσῃ ἐξάπαντος, ἀν ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἐμεσολάβει ἡ βασίλισσα, ἥτις καὶ ἔλαβε τελευταῖον τὴν συγχώρησίν των, καὶ τοὺς ἀπέπεμψεν εἰς τὰς οἰκογενείας των. Διὸ καὶ ὁ Σαμπιέρρος ἔλεγεν ἀκολούθως ὅτι ὁ Ἐδουάρδος ἦτον ἱκανὸς νὰ κυριεύῃ βασιλεία, ἀλλὰ μόνῃ ἡ Φιλίππα ἠδύνατο νὰ κυριεύῃ καρδίας. »

Φαβέρτου.

Ὁ πρῶτος ῥήτωρ τῆς Γαλλίας Φαβέρτος τοσοῦτον ὀλίγην κλίσιν εἶχεν εἰς τὰ πλούτη, ὥστε μετὰ γενναιότητος ἐθυσίαζεν ἀπασαν τὴν κατάστασίν του εἰς τοῦ βασιλέως του τὴν ἐκδούλευσιν, καὶ πολλάκις δι' ἰδίων του ἀναλωμάτων ἐβαλλε τοὺς στρατιώτας νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ ἀνεγείρῃσι φρούρια. Καὶ ὅτε ἡ σύζυγός του ἡ οἱ εἰλικρινέστατοι τῶν φίλων του τῷ παρίστανον ὅτι ἀφαιρεῖ οὕτω παρὰ τῆς οἰκογενείας τὴν περιουσίαν ἣν ὥφειλε νὰ ἀφήσῃ εἰς αὐτήν. « Ἄν, διὰ νὰ δυνῇθῃ, ἀπεκρίνετο, νὰ κρατήσω τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς ἤθελε μοὶ ἐμπιστευθῇ, ὥστε νὰ μὴ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ἔπρεπε νὰ ἐκθέσω εἰς κίνδυνον τὸν ἑαυτὸν μου καὶ τὴν περιουσίαν μου, εὐχαρίστως ἤθελα τὸ πράξει. »

Βρισσακίου.

Ἀφοῦ δέκα ἔτη ἐξηκολούθησε τὸν εἰς Ἰταλίαν πόλεμον ὁ πρωτοστράτωρ τῆς Γαλλίας Βρισσάκιος, ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους, πέννης καὶ ἐστερημένος πάντων, καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ πωλήσῃ σχεδὸν καὶ τὰ οἰκιακά του σκεύη πρὸς ἀπότισιν τῶν χρεῶν του. Καὶ πολλοὶ δ' ἐμποροὶ ἦλθον μετ' αὐτοῦ ἵνα λάβῃσι παρὰ τῆς αὐλῆς ὅσα εἶχον δανείσει εἰς τὸ στράτευμα. Οὐδεὶς ὁμοῦς ἐφρόντιζε περὶ αὐτῶν, ὥστε οὐχὶ μόνον δὲν ἐλάμβανον οὗτοι τὰ χρήματά των, ἀλλὰ καὶ κατεξωδεύοντο εἰς Παρισίους. Ἄλλ' ὁ Βρισσάκιος, βλέπων μετ' ἀγανακτήσεως πόσον οἱ πτωχοὶ οὗτοι ἠδικοῦντο, καὶ πειραχθεὶς διὰ τὴν ἀμέλειαν τῆς αὐλῆς, ἀπεφάσισεν αὐτὸς πλέον νὰ θυσιάσῃ πᾶν ὅ,τι τῷ ἔμενε πρὸς ἀνακούφισιν αὐτῶν. Πρὸ ἡμερῶν δ' εἶχεν ἐπιστρέψει ἡ σύζυγός αὐτοῦ εἰς Παρισίους, φέρουσα μεθ' ἑαυτῆς εἴκοσι χιλιάδας δίστηλα, ἅτινα εἶχε συνάξει διὰ τῆς θυγατρὸς τῆς τὴν προῖκα. Ὁ δὲ Βρισσάκιος παραλαβὼν τοὺς ἐμπόρους, καὶ παρουσιάσας αὐτοὺς εἰς τὴν γυναῖκά του, τῇ ἐλάλησεν οὕτως. « Οὗτοι, Κυρία, ἐθυσίασαν τὴν τύχην των, ἐπαναπαυόμενοι εἰς τὰς ὑποσχέσεις μου, καὶ ἐπειδὴ ἡ αὐλή δὲν θέλει νὰ τοὺς πλη-

ρῶση, ἃς ἀναβάλωμεν δι' ἄλλον καιρὸν τῆς θυγατρὸς μας τὴν ὑπανδρείαν, καὶ ἃς δώσωμεν πρὸς αὐτοὺς ὅσα ἔχεις συνηγμένα διὰ προῖκά της. Καὶ ἐπειδὴ μετὰ χαρᾶς ἔστερξε καὶ ἡ σύζυγός του, ὁ Βρισάκιος δανεισθεὶς ἀκόμη καὶ ἄλλα τινὰ, συνήθροισεν ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων, τὸ ἥμισυ τῶν χρεωστούμενων εἰς τοὺς ἐμπόρους, ἐξασφαλίζων αὐτοὺς καὶ διὰ τὰ ὑπόλοιπα.

Δὲν περιώρισε δ' ἕως αὐτοῦ μόνον ὁ Βρισάκιος τὴν γενναιότητα καὶ τὴν πρὸς τοὺς δυστυχεῖς συμπάθειάν του. Ἀφοῦ μετὰ μακρόν τινα πόλεμον ἠναγκάσθησαν νὰ ἐλαττώσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν, καὶ οὐκ ὀλίγοι μὲν αὐτῶν κατήντησαν νὰ γίνωσι λησταί, μὴ ἔχοντες τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, οἱ πλείότεροι δὲ κατέφυγον εἰς τὸν Βρισάκιον ζητοῦντες νὰ δείξῃ εἰς αὐτοὺς ποῦ νὰ εὕρωσι ψωμίον. «Εἰς τὸν οἶκόν μου τοὺς ἀπεκρίθη, καὶ ὅσον ἔχει.»

Πελλετιέρου.

Πρόεδρός τις ἐν Γαλλίᾳ εἶχε κατὰ νοῦν νὰ παραιτηθῇ τοῦ ὑπουργήματός του, ἐπ' ἐλπίδι νὰ μεταδώσῃ αὐτὸ εἰς τὸν υἱὸν του. Ἄλλ' ὁ Λουδοβίκος ΙΔ', ὑποσχεθεὶς πρὶν νὰ δώσῃ εἰς τὸν γενικὸν καταγραφέα του, τὸν Πελλετιέρον, τὴν πρώτην κενὴν θέσιν, τῷ προσέφερεν ἀμέσως αὐτήν. Ὁ Πελλετιέρος ὁμῶς εὐχαριστήσας αὐτὸν κατ' ἀρχὰς διὰ τὴν καλωσύνην του, τῷ ἀνεθύμισεν ὅτι ὁ πρόεδρος, ὅστις ἔδωκε τὴν παραίτησίν του, εἶχεν υἱόν, καὶ ἡ Μεγαλειότης σου ἦσο πάντοτε εὐχαριστημένος ἐκ τῆς οἰκογενείας ταύτης. Ὁ Λουδοβίκος ἐκπλαγείς ἐπὶ τῇ γενναιότητι ταύτῃ. «Τὸ γνωρίζω, εἶπε, πλὴν συνειθίζουν νὰ μὴ λαλῶσιν οὕτω, καὶ εἶναι πρώτη φορὰ αὕτη.» — Τότε τῶνόν τι γνωρίζει τις ἀληθῶς τὴν τιμὴν τῆς δικαιοσύνης, ὅταν θυσιάζῃ εἰς αὐτήν καὶ τὸ ἴδιόν του συμφέρον.

Χωρικοῦ τινος τῆς Φιονίας.

Τῆς ψυχῆς ἡ μεγαλειότης δὲν συνίσταται ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν ὕψηλὴν γενεαλογίαν, ἀλλὰ πολλάκις γενναῖα αἰσθήματα εὐρίσκονται καὶ εἰς τὰς ταπεινοτάτας τῶν πολιτῶν τάξεις, ὥς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἀξιοσημειώτου τούτου χωρικοῦ τινὸς τῆς Φιονίας διηγήματος.

Εἰς τὸ χωρίον ἔνθα κατῴκει ὁ χωρικός οὗτος συνέβη πυρκαϊά, καὶ ἔτρεξε νὰ βοηθήσῃ καὶ οὗτος, ἀλλ' εἰς μάτην· διότι τὸ πῦρ διεδόθη πανταχοῦ, καὶ ἀνῆγγειλαν καὶ εἰς αὐτὸν μάλιστα ὅτι ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἐπλησίασε καὶ εἰς τὸν οἶκόν του. Ἄλλ' οὗτος ἐρωτήσας ἂν τοῦ γείτονός του ἑκάνῃ, καὶ μαθὼν ὅτι ἑκαίετο ἀκόμη, καὶ ὅτι οὐδὲ στιγμὴν ἔπρεπε νὰ χάσῃ ἂν ᾔθελε νὰ σώσῃ τὰ ἐπιπλά

του· « Ἄλλ' ἐγὼ ἔχω ἄλλο πολυτιμότερον πρᾶγμα νὰ σώσω, ἐφώ-
ναξεν ὁ δυστυχὴς γείτων μου κείται εἰς τὴν κλίνην ἄρρωστος, καὶ
δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ σώσῃ τὸν ἑαυτὸν του· ἐξάπαντος δὲ θέ-
λει χαθῇ, ἂν ἐγὼ δὲν τὸν συντρέξω, καὶ εἶμαι μόλιστα βέβαιος
ὅτι ἔχει ὅλα του τὰ θάρρη ἐπάνω μου. » Καὶ ἀμέσως ἔτρεξεν εἰς
τὴν οἰκίαν τοῦ δυστυχοῦς τούτου, μὴ φροντίζων παντελῶς διὰ τὴν
ιδιὴν του (εἰς ἣν καὶ περιωρίζετο ἅπαντα αὐτοῦ ἡ περιουσία), καὶ
τὸν μέγιστον παριδὼν τῆς ζωῆς του κίνδυνον, ὅστις ἤθελεν ἀνα-
χαίτσει πάντα ἄλλον, ὥρμησε διὰ μέσου τῶν φλογῶν, τῶν ἤδη
διαδοθεισῶν εἰς τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ ἐπιφορτισθεὶς αὐτὸν
ἐπὶ τῶν ὤμων του, τὸν ἐξέβαλεν εἰς ἀσφαλὲς μέρος.

Οὐχὶ μόνον ἡ Δανικὴ κυβέρνησις ἐβράβευσε πλουσιοπαρόχως
τὸν χωρικὸν ταῦτον, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ πλούσιοι τῷ προσέφεραν
διάφορα δῶρα ἐνεκα τῆς ἀπωλείας τοῦ οἴκου καὶ τῶν πραγμάτων
του. Καὶ ἡ εὐεργεσία δ' αὐτῶν εἶναι ἀξιώπαινος· διότι τὸ νὰ ἀντα-
μείβῃ τις τὴν ἀρετὴν εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ παρακινή τοὺς ἀνθρώ-
πους νὰ τὴν πράττωσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΠΕΡΙ ΑΓΑΘΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΕΙΚΕΙΑΣ.

3

Λυκούργου.

Ὅτε Λυκούργος ὁ Λακεδαιμόνιος, διορίσας τοὺς νόμους εἰς
τοὺς συμπατριῶτας του, ἐσύστησε τὴν πολιτείαν ἀποβλέπουσαν
μᾶλλον εἰς τῶν πτωχῶν τὸ ὄφελος, ἐπειράχθησαν πολὺ οἱ πλού-
σιοι, καὶ συναχθέντες ἅπαντες ὁμοῦ, ἐφώναζον κατ' αὐτοῦ ἀγανα-
κτοῦντες· πολλοὶ δὲ καὶ ξύλα λαβόντες τὸν ἐκτύπων. Ἐκείνος ὁμως
ἔφυγε δρομαῖος ἐκ τῆς ἀγορᾶς, καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους μὲν ἐπρό-
φθασε καὶ ἐγλύτωσε, καταφυγὼν εἰς ναόν τινα. Νέος δέ τις, Ἄλ-
κανδρος ὀνομαζόμενος, κατὰ τὰ ἄλλα μὲν καλῆς φύσεως, πλήν
ὀξύθυμος καὶ θυμώδης, ἔπεσε κατὰ πόδας αὐτοῦ καὶ τὸν ἐκυνήγει,
καὶ ἐνῷ ὁ Λυκούργος ἐστράφη νὰ ἴδῃ, τὸν ἐκτύπησε διὰ τῆς ῥά-
βδου εἰς τὸ ὀμμάτιον, καὶ τοῦ τὸ ἐξέβαλεν. Οὗτος ὁμως μηδὲν
ταραχθεὶς διὰ τὴν πληγὴν, σταθεὶς ἀντίκρυ τῶν πολιτῶν ἐδείξεν
εἰς αὐτοὺς « καταιματωμένον τὸ πρόσωπον καὶ χαλασμένον τὸ
ὀμμάτιον. » Ἄπαντες δ' ἐντροπιασθέντες ἐσκυθρόωσαν· καὶ εὐθὺς
συλλαβόντες τὸν Ἄλκανδρον, τὸν παρέδωκαν εἰς τὴν ἐξουσίαν

αὐτοῦ, καὶ τὸν ἔφεραν μάλιστα ἕως εἰς τὸν οἶκόν του, ὀργιζόμενοι κατ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Λυκούργος ἐκείνους μὲν ἡγχαρίσθησε διὰ τοῦτο, τὸν δ' Ἀλκανδρον παραλαβὼν, οὐδὲν μὲν ἄλλο κακὸν οὔτε εἶπεν οὔτε ἔκαμε πρὸς αὐτόν, ἀλλ' ἀπαλύσας μόνον τοὺς συνήθεις ὑπηρέτας καὶ δούλους του, διέταξεν ἐκείνον νὰ τὸν ὑπηρετῇ. Οὗτος, καίτοι καταγόμενος ἀπὸ καλὸν γένος, ἔκαμεν ὅμως τὰς προσταγὰς του ὅλας σιωπῶν. Διατρίβων δὲ καὶ συζῶν πάντοτε μετὰ τοῦ Λυκούργου, ἀφοῦ παρετήρησε τὴν πραότητα καὶ τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ διάθεσιν, ἐτι δὲ καὶ τὴν αὐστηρότητα, τὴν ὁποίαν ἐφύλαττεν εἰς τὴν διαίταν, καὶ τὴν εἰς τοὺς κόπους καρτερίαν του, συνέλαβε μεγάλην κλίσιν καὶ ἀγάπην πρὸς αὐτόν, καὶ εἰς τοὺς γνωστοὺς καὶ φίλους του ἔλεγεν ὅτι « δὲν εἶναι σκληρὸς οὔτε τυραννικὸς ὁ Λυκούργος, ἀλλὰ καὶ τούναντίον ὁ ἡμερώτατος καὶ πρατότατος πάντων. »

Τοιοιουτοτρόπως λοιπὸν ἐπαυδεύθη ὁ Ἀλκανδρος, καὶ τοιαύτην καταδίκην ἔλαβεν, ὥστε ἐνῶ ἦτο πρότερον αὐθάδης καὶ κακοήθης νέος, κατέστη λίαν χρηστοήθης καὶ φρόνιμος.

Ἀριστείδου.

Ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπὸ φθόνου κινούμενοι, ἡγέρθησαν νὰ ἐξοστρακίσωσι (*) τὸν συμπολίτην των Ἀριστείδην, ἀγράμματός τις καὶ διόλου χωρικός ἀνθρώπος, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρά του ἐν ὄσρακον, ἐπλησίασε πρὸς αὐτόν χωρὶς νὰ τὸν γνωρίξῃ καὶ τὸν παρεκάλει νὰ γράψῃ ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀριστείδου. Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος ἐθαύμασε καὶ τὸν ἠρώτησε ἂν τὸν ἐβλάψεν εἰς τι ὁ Ἀριστείδης. « — Ὅχι ἀπεκρίθη ὁ χωρικός, δὲν μὲ ἔκαμε τίποτε, οὔτε τὸν γνωρίζω μάλιστα, πλὴν δὲν εὐχαριστοῦμαι νὰ ἀκούω νὰ τὸν ὀνομάζωσι δίκαιον. » Ἀφοῦ δ' ἤκουσε ταῦτα ὁ Ἀριστείδης μηδὲν, ἄλλο εἰπὼν, ἔγραψε τὸ ὄνομά του ἐπὶ τοῦ ὀστράκου, καὶ τὸ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν χωρικόν.

Περικλέους.

Περικλῆς, ὁ μέγας στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐφημίζετο ἐπὶ τῇ φυσικῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι καὶ ἐπιεικείᾳ. Ἐνῶ ποτε ἐπέστρεφε διὰ νυκτός ἐκ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου εἰς τὸν οἶκόν του, κακοή-

(*) Ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον πολίτην τινὰ ἱκανὸν διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ δύναμιν νὰ καταλύσῃ τὴν δημοκρατίαν, ἐσυνορίζον νὰ τὸν ἐξορίζωσιν ἀπὸ τῆς πόλεως διὰ δέκα ἔτη. Τοῦτο δ' ἐλέγετο ἐξ ὄσρακι μὸς, διότι ἐπὶ ὀστράκου (κεραμιδιοῦ) ἔγραφον ὅστις τῶν πολιτῶν ἤθελε τὸ ὄνομα τοῦ ὑπευθύνου, καὶ ἂν συνήγοντο ὑπὲρ πέντε ἑκατὸν ὀστράκα, ἡμίσεις ἐξορίζετο.

θης τις παρακολουθῶν ὕβριζε καὶ ἐλοιδορεῖ αὐτόν· ἀλλ' ὁ Περικλῆς οὐχὶ μόνον δὲν ἐταράχθη ἐκ τῆς αὐθαδείας τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἀλλὰ καὶ μετὰ μεγάλης πρᾶότητος διέταξεν ἓνα τῶν δούλων του νὰ ὁδηγήσῃ αὐτόν μετὰ φανοῦ εἰς τὸν οἶκόν του.

Φωκίωνος.

Ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι κατεδίκασαν εἰς θάνατον τὸν Φωκίωνα, (ὅς τις διὰ τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς του ἐπωνομάζετο χρησός), καθ' ἣν στιγμήν τῷ προσέφερον τὸ φαρμάκιον, τὸν ἠρώτησαν οἱ φίλοι του, ποίαν τελευταίαν παραγγελίαν δίδει εἰς τὸν υἱόν του· «Σοὶ παραγγέλλω, εἶπε, καὶ σὲ συμβουλεύω υἱέ μου, νὰ μὴ φυλάξῃς διόλου πάθος εἰς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὸν θάνατόν μου.»

Ἀντιγόνου.

Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς ἠνάγκασέ ποτε ἐν καιρῷ χειμῶνος τοὺς στρατιώτας του νὰ στρατοπεδεύσωσιν εἰς τόπον ὅπου ἦτον ἔλλειψις τροφίμων. Τινὲς αὐτῶν ἤρχισαν διὰ τοῦτο νὰ τὸν κακολογῶσι καὶ νὰ τὸν ὕβριζωσι, μὴ ἡξεύροντες ὅτι ἦτο πλησίον τῶν ἀλλ' ἐκεῖνος, ἀνασηκώσας τὴν σκηνὴν διὰ τῆς ῥάβδου του· «Θέλω σὰς κάμει νὰ μετανοήσητε, εἶπεν, ἂν δὲν ἀπομακρυνθῇτε ὀλίγον διὰ νὰ μὲ ὕβριζητε.»

Πύρρου.

Πύρρος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου μαθὼν ὅτι νεανίσκοι τινὲς συμπίνοντες εἶπον πολλὰς ὕβρεις καὶ βλασφημίας κατ' αὐτοῦ, τοὺς διέταξε νὰ παρουσιασθῶσιν ἅπαντες ἐνώπιόν του τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, καὶ ἠρώτησε τὸν πρῶτον ἐξ αὐτῶν ἂν τῷ ὄντι τὰς εἶπαν. Καὶ ὁ νέος· «Ναί, ἀπεκρίθη, ὦ βασιλεῦ, καὶ ταύτας εἶπομεν, καὶ ἀκόμη πλειοτέρας ἠθέλαμεν εἰπεῖ, ἂν εἶχομεν περισσότερον κρασίον.» Εὐχαριστηθεὶς δ' ὁ Πύρρος ἐκ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης, τοὺς ἀπέλυσε.

Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, οἱ διάδοχοί του διήρesan τὸ βασίλειόν του εἰς διαφόρους δυναστείας. Ὁ Ἀντίγονος ἐφάνη ὁ ἰσχυρότερος ὄλων, διότι λαχὼν νὰ ἐπιτροπεύῃ κατ' ἀρχὰς τὴν ἐλάσσονα Ἀσίαν, ἐκυρίευσεν ἔπειτα καὶ τὴν Συρίαν, ἐδῶξε τὸν Σέλευκον ἐκ τῆς Βαβυλῶνος, ἤρπασε πολλοὺς τόπους τοῦ Πτολεμαίου, καὶ καθυπέταξε τὰς περισσοτέρας νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Φιλοτιμούμενος δ' εἰς ταῦτα, ἐξέστειλε καὶ τὸν υἱόν

του Δημήτριον (ὅστις ἐπωνομάζετο Πολιορκητής) μετὰ ἱκανῆς ναυτικῆς δυνάμεως νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς δουλείας τοῦ Κασσάνδρου καὶ Πτολεμαίου. Οὗτος ἀπροσδοκῆτως ἐφαρμήσας κατὰ πρῶτον εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐδίωξε τὴν φρουρὰν τῶν Μακεδόνων καὶ ἀποκατέστησεν εἰς αὐτὰς πάλιν τὴν παλαιὰν τῶν δημοκρατίαν καὶ τοὺς νόμους. Δι' ὃ τοσοῦτον ἐξεβαλκεύθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς χαρᾶς τῶν, ὥστε δὲν ἤξευρον διὰ ποίων τιμῶν νὰ τιμήσωσιν ἀμφοτέρους, τὸν τε πατέρα καὶ τὸν υἱόν. Οὐχὶ δὲ μόνον σωτῆρας θεοὺς τῶν τοὺς ἐκήρυξαν, ἀλλὰ καὶ πραγματικῶς θεῖαν λατρείαν εἰς αὐτοὺς προσέφεραν καὶ εἰς μὲν τὸν ἱερόν πέπλον(*) τῆς Ἀθηνᾶς διέταξαν νὰ κεντήσωσι καὶ τὰ ἰδικὰ τῶν ὀνόματα μετὰ τῶν θεῶν, εἰς δὲ τὸ μέρος ὅπου ἐξῆλθε τὸ πρῶτον ὁ Δημήτριος, ἀνήγειραν βωμόν. Καὶ εἰς τὰς δέκα φυλάς τῶν ἀκόμῃ ἐπρόσθεσαν ἄλλας δύο, Δημητριάδα καὶ Ἀντιγονίδα· ἓνα μῆνα ὠνόμασαν Δημητριάδων, καὶ τὴν λεγομένην ἑορτὴν Διονύσια μετωνόμασαν Δημητρία. Τελευταῖον δὲ καὶ εἰς τοὺς πρέσβεις, τοὺς ὁποίους ἐς αὐτοὺς πρὸς αὐτοὺς ἔδωκαν τὸ ὄνομα «Θεωροί», ὡς ἐλέγοντο, ὅσοι κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς ἐστέλλοντο νὰ προσφέρωσι θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς τῶν. Καὶ εὐαρεστούμενος μὲν εἰς τοιαύτας αἰσχρὰς κολακείας ὁ Δημήτριος, ἐνοστιμεύετο νὰ ἐξαχολουθήσῃ οὕτω καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἑλληνικὰς πόλεις· ἀλλ' ὁ πατήρ του μετεκάλεσεν αὐτόν, διότι οἱ ἄλλοι δυνάσται συνενωθέντες ὁμοῦ ἐκήρυξαν κατ' αὐτῶν πόλεμον. Εἰς τὴν συγκροτηθεῖσαν μετ' αὐτῶν μάχην ὁ μὲν Ἀντίγονος ἐθανατώθη, ὁ δὲ Δημήτριος μόλις ἠδυνήθη νὰ σωθῇ μετὰ μικροῦ μέρους τοῦ στρατεύματός του. Ἀγνοῶν δὲ τί νὰ κάμῃ, ἀπεφάσισε νὰ καταφύγῃ εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου εἶχε μεγάλας ἐλπίδας, ὅτι ὁ λαὸς ἤθελε τὸν δεχθῇ προθύμως. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι λησμονήσαντες ἅπαντα, προτοῦ ἀκόμῃ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν χώραν τῶν, πέμψαντες πρέσβεις ἐμήνυσαν εἰς αὐτόν, ὅτι ἀπεφάσισαν διαψηφίσματος νὰ μὴ δέχωνται διόλου βασιλεῖα εἰς τὴν πόλιν τῶν. Τοῦτο ἐλύπησε πολὺ τὸν Δημήτριον, καὶ ἐγείνεν ὡς ἐξω φρενῶν ἐκ τοῦ θυμοῦ, πλὴν μὴ δυνάμενος κατὰ τὸ παρόν νὰ τοὺς ἐκδικηθῇ, τὸ ἀνέβαλε δι' ἄλλον καιρόν, πέμψας δὲ μόνον ἔλαβε πλοῖα τινὰ, τὰ ὅποια εἶχεν εἰς τὸν λιμένα τῶν. Ἀποῦ δ' αἱ ὑποθέσεις τοῦ ὀλίγον διωρθώθησαν, ἐφώρμησεν εὐθὺς εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ πολιορκήσας τοὺς κατοίκους, τοσοῦτον τοὺς ἐστενοχώρησε διὰ τῆς πείνης, ὥστε οὗτοι κατηναγκάσθησαν (καίτοι εἶχον διακηρύξει εἰς τὴν ἀρχὴν

(*) Ἀεπτόν τι γυναικεῖον ἱμάτιον, τὸ ὅποσον ἐκέντων αἱ ἐπισημότεραι Ἀθηναῖαι, καὶ τὸ περιέφεραν μετὰ πομπῆς εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀθηνᾶς.

ἀναπόφευκτον θάνατον εἰς τὸν ὅστις ἤθελεν ὁμιλήσει περὶ συνδιαλλαγῶν, νὰ παρχοθῶσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ προτιμῶντες μᾶλλον νὰ θανατωθῶσι διὰ μιᾶς παρὰ νὰ ἀφανισθῶσιν ἐκ τοῦ λιμοῦ. Ὁ δὲ Δημήτριος εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν τοὺς διέταξεν εὐθὺς νὰ συναθροισθῶσιν εἰς τὸ θέατρον, καὶ περιετριγύρισεν αὐτοὺς διὰ καθωπλισμένων στρατιωτῶν. Πάντες ἔτρεμον, ἐλπίζοντες ὅτι ἤθελον πάθει ἐκ τῆς δικαίας ὀργῆς τοῦ τὰ πάνδεινα, ἀλλὰ παρευσιασθεῖς εἰς τὸ μέσον, τοὺς ἐπέπληξε μόνον διὰ τὴν ἀχαριστίαν των, πλὴν πολλὰ φιλικῶς, εἰτα δὲ τοὺς ἐσυγχώρησε, χαρίσας πρὸς τούτοις εἰς αὐτοὺς καὶ δέκα χιλιάδας μέτρα σίτου. Τοσαύτην δ' ἐπιείκειαν τοὺς ἔδειξεν, ὥστε ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος εἰς τὰ ἀποφθέγματα του ὅτι, ἐπειδὴ ὁμιλῶν περὶ τούτων ἔκαμε σφάλμα τι, καὶ εἰς τῶν ἔκείσε παρακαθημένων, ὡς ἦτο συνήθεια τῶν Ἀθηναίων, τὸ διώρθωσε. «Καὶ διὰ τὴν διόρθωσιν λοιπὸν τχύτην, ἐρώναξεν ὁ Δημήτριος, σὰς χαρίζω ἀκόμη καὶ ἄλλας πέντε χιλιάδας μέτρα.»

Αὐγούστου.

Ἡδονικώτερον ἄλλο δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς τὸν κόσμον παρὰ νὰ ἀγαθοποιῇ τις τοὺς ὁμοίους του, νὰ βασιλεύῃ εἰς τὰς καρδίας των, καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰς μετ' ἐπικίνου εὐχαριστίας των. Ἡ ἐπιείκεια, ἡ φιλανθρωπία καὶ ἡ γενναιότης ἤθελον εἶσθαι φυσικαὶ τῶν μεγάλων ἀρεταί, ἃν ἀνεπόλουν εἰς τὴν μνήμην των ὅτι εἶναι πατέρες τοῦ λαοῦ ἡ σκληρότης δ' ἐξεναντίας καὶ ἡ ὑπερψία οὐχὶ μόνον δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸν βαθμὸν των, ἀλλὰ καὶ τοὺς προστριβουσιν ἀκόμη αἰσχος καὶ ὄνειδος. Καὶ λησμονοῦντες οὗτοι ὅτι εἶναι πατέρες τῶν ὑπηκόων των, δὲν εἶναι πλέον ἄξιοι νὰ ᾔναι καὶ κύριοί των.

Αὐγούστος, ὁ πρὶν νὰ βασιλεύσῃ σκληρὸς καὶ τιμωρητικὸς ἐχθρὸς ἀνὴρ, ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον ἔδειξε μεγάλην πραότητα καὶ φιλανθρωπίαν. Μίαν τῶν ἡμερῶν τῷ ἀνηγγεῖλαν ὅτι ὁ Λ. Κίννας, (ἢ κατ' ἄλ. Γ. Κορνήλιος), μικρόνους καὶ χαμερπῆς ἀνὴρ, ἐπεχείρησε νὰ διοργανίσῃ συνωμοσίαν κατ' αὐτοῦ καὶ ἐπειδὴ ὁ εἰδοποιήσας αὐτὸν περὶ τούτου ἦτο καὶ αὐτὸς εἰς τῶν συνωμοτῶν τῷ παρέσχεν περιζητικώτερον πρὸς, πότεκαὶ πῶς ἐμελλε νὰ ἐκραγῇ τὸ πρᾶγμα. Ἀποφασίσας δ' ὁ Αὐγούστος νὰ τιμωρήσῃ αὐτὸν, ἐκάλεσε τὴν ἐπαύριον τοὺς φίλους του εἰς συνέλευσιν. Διηλθεν ὁμῶς τὴν νύκτα λίαν τετάρῃγμένος καὶ ἀνήσυχος, συλλογιζόμενος ὅτι ἐπρόκειτο νὰ καταδικάσῃ νέον, ὅστις ἄλλῶς ἦτο ἀνευ κηλίδος, νέον ἐκ τῶν εὐγενεστέρων καὶ ἐκγονὸν τοῦ Πομπηίου. Ἐπομένως οὕτως, ὅστις ἄλλοτε συνδείπνων μετὰ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου εἶχεν ὑπαγορεύσει

τὸ ὀλέθριον πρόγραμμα τῆς δημεύσεως δὲν ἤδυνάτο, νῦν νὰ κα-
ταδικάσῃ ἓνα μόνον ἄνθρωπον. Στενάζων δὲ παρελάλει μόνος ἐκ-
φραζόμενος τοὺς διαφόρους στοχασμοὺς οἵτινες κατέθλιβον τὸ
πνευμά του. «Τί; ἔλεγεν, ἦσυχον καὶ ἐλεύθερον νὰ ἀφήσω τὸν φο-
νέα μου καὶ ἐγὼ νὰ κατασπαράσσωμαι ἀπὸ ἀνησυχίαν; Ἀφοῦ τό-
σοι ἐμφύλιοι πόλεμοι ἐφείσθησαν τῆς ζωῆς μου, ἀφοῦ ἀπέφυγα
τοὺς κινδύνους τῶσων καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης μαχῶν, ὁ
προδότης οὗτος τώρα νὰ ζητῇ νὰ μὲ θυσιάσῃ ἐνώπιον τῶν βωμῶν,
καὶ ἐγὼ νὰ μὴ τὸν παιδεύσω κατὰ τὸ θέον; Μετὰ μικρὰν δὲ σιω-
πὴν ἀναλαμβάνων καὶ αὖθις τὸν λόγον, καὶ καταδικάζων νῦν ἑαυ-
τὸν μᾶλλον ἢ τὸν Κίνναν. «Ἄν τόσοι πολῖται, ἔλεγε πρὸς ἑαυτὸν,
εὐχῶνται τὸν θάνατόν σου, εἶσαι πλέον ἀξίος ζωῆς; Πότε τέλος
πάντων θὰ παύσουν αἱ τιμωραὶ; ἕως πότε θὰ χύνῃς αἷμα; Ἡ κε-
φαλή σου ἐτέθη ἀπέναντι εἰς τὰ βέλη τῶν νέων εὐγενῶν, οἵτινες
θανατόνοντές σε νομίζουν ὅτι θὰ ἀποθανατίσουν τὸ ὄνομά των.
Ὅχι! Ἡ ζωὴ σου δὲν ἀξίζει τόσον, ὥστε νὰ ᾔται ἀνάγκη νὰ θυ-
σιάσῃς τοὺς ἄλλους διὰ νὰ σώσῃς αὐτήν.» Ἡ σύζυγός του Λυ-
βία ἀκούσασα τοὺς λόγους τούτους, τὸν διέκοψε τελευταῖον. «Θέ-
λεις τῷ εἶπε, ν' ἀκούσῃς γυναικὸς συμβουλὴν; Μιμήσου τοὺς ἰα-
τροὺς, οἵτινες τὰ αὐστηρὰ ἱατρικὰ φεύγοντες, μεταχειρίζονται συ-
νηθῶς τὰ ἥπια. Μέχρι τῆς σήμερον τί ἐκέρδισες διὰ τὰς αὐστη-
ρότητας; Ὁ Λέπιδος διεδέχθη τὸν Σαλβιεντίνον, ὁ Μουρήνας τὸν
Λέπιδον, τὸν Μουρήναν ὁ Καιπίων, καὶ τὸν Καιπίωνα ὁ Ἰγνάτιος,
καὶ ἄλλοι πολλοὶ μετενόησαν διὰ τὴν αὐθάδειάν των· ἀλλὰ τί τὸ
ὄφελος; Δοκίμασε τώρα τὴν ἐπεικειαν καὶ συγχώρησε τὸν Κίνναν,
καὶ ἐπεὶδὴ τὸ πρᾶγμα ἀνεκαλύφθη, ἐκεῖνος μὲν νὰ σὲ βλάψῃ δὲν
ἔμπορεῖ πλέον, ἀλλ' ἢ πρὸς αὐτὸν χάρις θὰ σὲ δοξάσῃ πολὺ.» Εὐ-
χαριστήθεὶς δ' ὁ Αὐγουστος ὅτι ἤρε καὶ ἄλλον συμμεριζόμενον τὴν
περὶ ἐπεικειᾶς γνώμην του, ἠὲ χαρίσθησε μεγάλως τὴν σύζυγόν
του, καὶ ἀποπέμψας τὴν ἐπιούσαν τοὺς συνελθόντας φίλους του,
ἐκάλεσε κατ' ἰδίαν τὸν Κίνναν, καὶ τῷ ἐλάλησεν οὕτω. «Ἀπαιτῶ
πρὸ πάντων νὰ μὲ ἀκούσῃς χωρὶς νὰ μὲ διακόψῃς, καὶ νὰ μὲ ἀ-
φήσῃς νὰ τελειώσω ὅ,τι ἔχω νὰ εἶπω, χωρὶς νὰ προσφέρῃς λέξιν,
καὶ εἴτα ἔχεις τὸ ἐλεύθερον νὰ ἀπολογηθῇς καὶ σύ. Σὲ ἤῤα, Κίν-
να, εἰς τῶν ἐναντίων μου τὸ στρατόπεδον· ὄχι μόνον ὑπῆρξες ἐχ-
θρὸς μου, ἀλλὰ καὶ ἐγεννήθης ὡς τοιοῦτος, καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἐγὼ
σοὶ ἐχάρισα τὴν ζωὴν, σοὶ ἀπέδωκα ὅλα σου τὰ κτήματα, καὶ σὲ
ἔκαμα νὰ κατασταθῇς τόσον πλούσιος, καὶ νὰ λάβῃς ταιαύτην θέ-
σιν, ὥστε νὰ ζηλεύῃσαι παρὰ πάντων. Σοὶ ἔδωσα, Κίννα, τὴν ἀρ-
χιερωσύνην, ὥς με τὴν ἐζήτησας, παραβλέψας πολλοὺς ἄλλους,

τῶν ὁποίων οἱ πατέρες πιστάς μοι ἐπρόσφεραν ἐκδουλεύσεις... Καί σὺ, ἀντὶ τῶν τοσούτων μου εὐεργεσιῶν, συνέλαβες τὴν ἰδέαν νὰ μὲ θανατώσης.» Τοῦ δὲ Κίννα κραυγάζοντος ὅτι οὐδέποτε τοιοῦτον συνέλαβε σκοπὸν· « Ἀλλὰ δὲν φυλάττετε τὴν συμφωνίαν μας, εἶπεν ὁ Αὐγουστος, δὲν σοὶ εἶπα νὰ μὴ μὲ διακόψης ἀλλὰ νὰ μὲ ἀφήσης νὰ τελειώσω τὸν λόγον μου, καὶ εἶτα ἔχεις καὶ σὺ τὸ ἐλεύθερον νὰ ἀπολογηθῇς; Ναι, Κίννα, σὲ τὸ ἐπαναλέγω θέλεις νὰ μὲ θανατώσης.» Ἀκολουθῶς δὲ λεπτομερῶς τῷ ἀνέφερε πάντα τὰ μέτρα τὰ ὅποια ἔλαβε καὶ πάντα ἐν γένει τὰ περιστατικὰ τῆς τεκταινομένης συνωμοσίας, τὸν ἀριθμὸν τὸν συνωμοστῶν, τὸν τόπον ὅπου ἐμελλε νὰ γίνῃ ἡ δολοφονία, καὶ βλέπων αὐτὸν τυπτόμενον ὑπὸ τῶν ἐλέγχων τοῦ συνειδότος, βαθεῖαν δὲ φυλάσσοντα σιωπὴν καὶ λυπούμενον· « Διατί λοιπὸν, ἐπρόσθεσε, συνέλαβες τοιοῦτον σκοπὸν; Διὰ νὰ βασιλεύσης ἀντ' ἐμοῦ; Βέβαια οἱ Ῥωμαῖοι πρέπει νὰ ἔχωσι μεγάλα παράπανα, ὅτι ἐγὼ εἶμαι τὸ μόνον πρόσκομα τοῦ νὰ γίνῃς αὐτοκράτωρ· ἀλλὰ σὺ οὔτε τὸν οἶκόν σου εἶσαι ἱκανὸς νὰ κυβερνήσης, καὶ περιττὸν νὰ σοὶ ὑπενθυμίσω πόσῃν ἀτιμίαν ἐσχάτως προσέτριψεν εἰς τὸ ὄνομά σου ἡ μετὰ τοῦ ἀπελευθέρου μηδαμινῇ ἐκείνῃ ὑπόθεσις, ὥς, ἐξαιρουμένης μόνον τῆς κατὰ τοῦ ἡγεμόνος καὶ εὐεργέτου τοῦ συνωμοσίας, πᾶν ἄλλο σὲ εἶναι δύσκολον. Ἄς ἴδωμεν, ἄς ἐξετάσωμεν· ἐγὼ μόνος ἐμπόδιζω νὰ ἐπιτύχωσιν οἱ φιλόδοξοι σκοποὶ σου; Τί δά; Τὸ νομίζεις τόσον εὐκόλον νὰ παραγκωνίσῃς τόσους ἄλλους εὐγενεῖς, ἐξ ἐπισήμων καταγομένους γονέων, καὶ νὰ πείσῃς τὸν Ἡῤῥὸν τὸ Φάβιον Μάξιμον, τοὺς Κόσσυς καὶ τοὺς Σεργιλίους νὰ σὲ ἀναγνωρίσωσιν αὐτοκράτορά των;—Τὸ φρονεῖς τῶνόντι;... » Ἐξηκολούθει δ' ὁ Αὐγουστος ἕως δύο ὥρας ὁμιλῶν οὕτω, καὶ ἐπιτήδεις μακρύνων τὴν μόνην τιμωρίαν τὴν ὅποιαν ἐμελέτα νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὸν ἐνοχον. Τελευταῖον δὲ τῷ εἶπε. « Κίννα! Ἄς παραδῶσωμεν ταῦτα πάντα εἰς αἰωνίαν λήθην· Ἀλλοτε σοὶ ἔδωκα τὴν ζωὴν ὡς πρὸς ἐχθρόν μου, σὲ τὴν χαρίζω σήμερον ὡς πρὸς φίλον μου. Ἄς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ γίνωμεν εἰλικρινεῖς φίλοι, καὶ ἄς καταστήσωμεν ἀμφίβολον ἂν ἐγὼ θὰ δείξω περισσότεράν γε ναιότητά συγχωρῶν σε, ἢ σὺ εὐγνωμοσύνην συγχωρούμενος. Τῷ ἔδωκε δ' εἶτα τὴν ὑπατείαν διὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος, παραπονούμενος τρόπον τινὰ ὅτι δὲν τὴν ἐζήτησεν ἀφ' ἑαυτοῦ. Ἐκτοτε δ' ὁ μὲν Αὐγουστος ἐμακάριζεν ἑαυτὸν διὰ τὴν ἐπεικειάν του, καθότι οὐδ' ἠκούσθη πλέον συνωμοσία κατ' αὐτοῦ, ὁ δὲ Κίννας ἔγινε πιστότατος εἰς αὐτόν.

Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου.

Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, ὁ μεταβιβάσας τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Δύσεως εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ συστήσας τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν εἰς τοὺς ὑπηκόους του, παρακινούμενός ποτε ὑπὸ τῶν αὐλικῶν του ἵνα τιμωρήσῃ κατοίκους τινὰς τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀκροτηριάσαντας τὸ ἀγαλμα αὐτοῦ διὰ λιθοβολημάτων, οὐχὶ μόνον δὲν ἠθέλησε νὰ ἀκούσῃ αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ἀταράχως φέρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ προσώπου· «Ὑγὼ ὁμως, εἶπε, δὲν αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι πληγωμένος.»

Ἄμπου Χανιφάχ.

Ὁ Ἄμπου-Χανιφάχ, εἷς τῶν περιφημοτέρων διδασκάλων τῆς Ἰσλαμικῆς θρησκείας, ὑπῆρξεν ἐπίσημος διὰ τὴν πραότητα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Ῥαπισθεὶς ποτε εἰς τὸ πρόσωπον παρὰ τινος ἀχρείου, οὐχὶ μόνον δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ ἱκανοποιήσιν διὰ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ σφαγεὶς ἀφελῶς, εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἡδυνάμην νὰ σὲ τιμωρήσω καὶ μόνος διὰ τὸ κίνημά σου τοῦτο, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ τὸ κάμω· ἡδυνάμην νὰ σὲ ἐγκαλέσω εἰς τὸν Χαλίφην, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ γίνω κατήγορός σου· ἡδυνάμην εἰς τὰς πρὸς τὸν θεὸν δεήσεις καὶ ἰκεσίας μου νὰ ἀναφέρω τὴν ὕβριν σου ταύτην, ἀλλ' ἐγὼ σὲ συγχωρῶ ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ παρακαλῶ τὸν Ὑψιστον ἵνα μὴ σῆσῃ σοι τὴν ἁμαρτίαν ταύτην· ἡδυνάμην τέλος τὴν τρομερὰν ἡμέραν τῆς κρίσεως νὰ ζητήσω τὴν ἀπώλειαν τῆς ψυχῆς σου, ἀλλ' ἐγὼ ἐξεναντίας δὲν θέλω στέρξει νὰ ἐμβῶ ἀνευ σοῦ εἰς τὸν Παράδεισον.»

Ἄλπ-Ἀσθλάνου.

Ὁ Γραικορωμαῖος Αὐτοκράτωρ Διογένης κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνίκα εἰς τὸν πόλεμον, ὃν οἱ Σελδεσσοῦχοι Τούρκοι διήγειραν κατ' αὐτοῦ. Τὸ 1071 ὁμως τὰ μὲν στρατεύματά του διὰ προδοσίας κατηφανίσθησαν, αὐτὸς δὲ συνελήφθη αἰχμάλωτος. Ὁ Σουλτάνος τῶν Σελδεσσοῦχων Ἄλπ-Ἀσθλάνης, διατάξας νὰ τὸν φέρωσιν ἐνώπιόν του, πρῶτον μὲν γονατίσας αὐτόν, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου του, τὸν κατεπάτησεν· εἶτα δ' ἀναγείρας αὐτόν, τὸν ἐνηγκάλισθη, καὶ τὸν προσεκάλεσε νὰ συμφάγῃ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν τράπεζάν του. Παρηγορῶν δ' εἶτα τὸν αὐτοκράτορα διὰ τὴν συμφορὰν σου, καὶ λέγων ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ τύχη τοῦ πολέμου, τὸν ἠρώτησεν ἐπὶ τέλους τί ἠθέλε κάμει ἂν τὸν ἐνίκα αὐτός. Ὁ Διογένης, νομίζων ὅτι ἦτο τῆς βυζαντινῆς αὐτοῦ ἀξιοπρεπείας νὰ φανῇ ἀτρομος κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ἀπεκρίθη ἀποτόμως ὅτι ἠθέλε τὸν θανάτωσιν ὑπὸ τοὺς ῥαβδισμούς· «Ἀλλ' ἐγὼ, εἶπεν ὁ Σουλτάνος, ἀντὶ

νὰ μιμηθῶ τὴν ἀλαζονείαν σου, θέλω μᾶλλον νὰ ἀκολουθήσω τοῦ Χριστοῦ σου τὰς ἐντολάς, ὅς τις προσάξει τὴν ἀμνησικαχίαν. Λάβε λοιπὸν ἀπὸ τὸν ὁποῖον σὺ μισεῖς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐλευθερίαν.» Καὶ τῶντι τῷ ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν, ἐντιμον ποιήσας πρότερον συνθήκην μετ' αὐτοῦ.

Ἀληθέρδου.

Σὰχ Ἀβθὰς ὁ μέγας βασιλεὺς τῆς Περσίας, εἶχεν ἀξιόλογόν τινα πρωθυπουργόν, καλούμενον Ἀληθέρδην, ὅστις οὐχὶ μόνον μεγάλην ἐδείκνυνεν ἱκανότητα εἰς τὸ ὑπουργημαῦ του, ἀλλὰ διὰ διαφόρων προσέτι ἀρετῶν καὶ προτερημάτων ἐφείλκυσε τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸ σέβας πάντων. Τῆς δὲ μεγάλης αὐτοῦ ἐπεικίας τεκμήριον εἶναι τὸ ἀκόλουθον.

Ἐνῷ ποτὲ, κεκλεισμένος ὢν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός του, παρείχεν εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ κράτους τὰς ὥρας ἃς ἕτεροι ἀφοσιωμένους εἰς τε τὸν ὕπνον καὶ τὰς ἡδονὰς ἔχουσιν, ἔκτακτος ταχυδρόμος, δρομαίως σπεύσας πρὸς αὐτόν, τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι ξένος τις, διὰ νυκτὸς ἐφειρήσας εἰς τὸν ἐν τῇ ἐξοχῇ οἶκόν του, διέφθειρε τὰ πολυτιμότερα αὐτοῦ ἐπιπλα, καὶ μικροῦ ἐδέησε νὰ αἰχμαλωτίσῃ καὶ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, ἂν οἱ ὑπηρεταί, συνελθόντες ἀπὸ τοῦ φόβου τῶν δὲν ἤθελον ἀντισταθῇ. Ἀκολουθῶς δὲ, ἐπρόσθεσεν ὁ ταχυδρόμος, ἦλθον καὶ εἰς χεῖρας, καὶ ἅπαντες μὲν οἱ μετὰ τοῦ ξένου ἐθανατώθησαν, αὐτὸς δὲ μόνος συνελήφθη ζῶν. «Δόξα σοι ὁ Θεός, ἀνέκραξεν ὁ Ἀληθέρδης, διότι μοι παρέσχες τὰ μέσα τοῦ νὰ δυνηθῶ νὰ τιμωρήσω τοσοῦτον μέγα ἔγκλημα. Τί! ἐπανέλαβε μετὰ μικρόν· ἐνῷ ἐγὼ θυσιάζω τὰς ἡμέρας καὶ τὴν ἀνάπαυσίν μου διὰ τὸ καλὸν τῆς Περσίας, ἐνῷ διὰ τῶν ἰδικῶν μου προσπαθειῶν καὶ ἀγόνων καὶ ὁ ἔσχατος τῶν ὑπηκόων ζῇ ἐν ἀνέσει καὶ ἀσφαλείᾳ καθ' ἅπαν τὸ κράτος, ὁ τολμηρὸς οὗτος ξένος νὰ συλλάβῃ τὴν ιδεάν νὰ με βλάψῃ τοσοῦτον καιρίως; Ἄς τὸν ρίψωσιν ἀμέσως εἰς ὑπόγειον φυλακὴν, καὶ ἄς παρέχωσιν εἰς αὐτόν μόνον ὅσον θέλει τῷ ἔξαρκεῖ νὰ ζῇ, ἵνα δοκιμάσῃ ἅπαντα τὰ ἐπακόλουθα τῆς ὀργῆς μου.» Ὁ ταχυδρόμος ἔσπευσεν ἐν τῷ ἅμα νὰ δώσῃ τὰς παρηγγελίας ταύτας εἰς τοὺς φυλάσσοντας τὸν ξένον.

Ἀλλ' ὁ Ἀληθέρδης μετὰ μικρόν συνελθὼν ἐκ τοῦ πρώτου αὐτοῦ θυμοῦ. «Τί ἔκαμα; ἐφώνησεν ὁ Θεέ! οὕτω λοιπὸν διατηρῶ τὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν τοσοῦτους ἐνιαυτοὺς ἀπῆλυνσα; Ἄλλὰ μόνη στιγμή νὰ προσρίψῃ ὄνειδος εἰς τὴν ἀρετήν μου; Ὁ ξένος οὗτος μοι παρέχει τὴν ἀφορμὴν ἀλλ' ἄς ἰδῶμεν τί τὸν ἐβίασεν εἰς τοῦτο. Ἰσπράξεν ἄρα γε τὸ κακὸν ἐξ ἀπλῆς μόνον εὐχαριστήσεως; Ὡς ἐπὶ τὸ

πλείστον ὑπάρχει αἰτία τις, τὴν ὁποίαν τὸ πάθος ἢ ἡ πρόληψις μᾶς καλύπτουσιν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἡ αἰτία αὕτη ἐτύφλωσεν ἐξ ἅπαντος καὶ τὸν Ἀρμένιον τοῦτον νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ τοσοῦτον τολμηρὸν καὶ αὐθαδὲς τοῦτο κίνημα. Ἴσως δὲ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸν ἐπέειραξα κατὰ τι, καὶ πρέπει νὰ ἐξιχνιάσω τὸ πρᾶγμα. Πάραυτα δ' ἕτερον πέμψας ταχυδρόμον δι' ἰδιοχείρου του διαταγῆς, παρήγγειλεν ἄλλο κατὰ τὸ παρὸν νὰ μὴ κάμωσιν εἰς τὸν κατάδικον εἰμὴ νὰ τὸν βάλωσιν εἰς τὴν φυλακὴν. Καταπραύνων οὕτω τὴν συνείδησίν του, ἥδη μὲν ἐδόθη εἰς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις, ἀκολουθῶν δὲ διατάξας νὰ κάμωσιν αὐστηρὰς ἐρεῦνας, ἔμαθεν ὅτι εἰς τῶν μικροτέρων του ὑπαλλήλων εἶχε βλάψῃ μεγάλως τὸν Ἀρμένιον, καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος μάλιστα παρέβλεψε τὸ πρᾶγμα. Εὐχαριστηθεὶς λοιπὸν ὅτι ἀνεκάλυψε τὴν αἰτίαν ἣτις ἐκίνησε τὸν ξένον εἰς τὸ ἐγκλήμα, καὶ καλέσας αὐτὸν κατ' ἰδίαν, τῷ ἐλάλησεν οὕτως.

« Αὐθάθη καὶ ἐκδικητικὴ ξένη! Ἡ ἀγανάκτησίς σου ἐβραχύνετο εἰς τινὰς προφασιολογίας, καὶ αἱ κατ' ἐμοῦ μεμψιμοιρίαι σου ἦσαν κατὰ τι δίκαιαι. Σὲ συγχωρῶ λοιπὸν διὰ τὴν ζημίαν τὴν ὁποίαν ἐπραξες εἰς ἐμέ· ἀλλ' ἡ ἐκδικησίς σου ὑπερέβη τὰ ὅριά της. Διὰ τί νὰ ζητήσης νὰ βλάψῃς ἀθῶας κεφαλὰς, τὰς ὁποίας μάλιστα ὤφειλες νὰ σεβασθῇς; Ἡ δικαιοσύνη δὲν ἀπαιτεῖ νὰ σὲ παιδεύσω διὰ τοῦτο σκληρότατα; καὶ δὲν σφάλω διότι σὲ φέρομαι μετὰ τοσαύτης ἐπεικειάς; Ἀλλ' ἄς κλεισθῇ μόνον, εἶπε στραφεὶς πρὸς τοὺς ὑπηρέτας του, εἰς ἰδιαιτερον δωματίον, διὰ νὰ συλλογισθῇ κατ' ἰδίαν πόσον παράλογον ἦτο τὸ πάθος του καὶ πόσον μέγα τὸ ἐγκλήμα του, καὶ εἶθε ἡ εἰλικρινὴς αὐτοῦ μετάνοια νὰ μὲ κάμῃ νὰ βραχύνω τὸν καιρὸν τῆς τιμωρίας του. »

Ἀλφόνσος Ε'.

Ἀλφόνσος ὁ Ε'. βασιλεὺς τῆς Ἀρραγωνίας, ἐπιστρέφων ἐσπέραν τινὰ ἐκ τινος ἐκστρατείας, καὶ προπορευόμενος ὄλιγον τι τῶν ἁλλων μεθ' ἑνὸς μόνου ἀξιωματικοῦ, εἰσῆλθεν εἰς χωρίον τι, ἐνθα κατέλυσεν εἰς τὸ πρῶτον ξενοδοχεῖον, ὅπερ ἀπήντησεν. Ἐτυχον δ' ἐκεῖ καὶ δύο ἐγγχώριοι στρατιῶται καθήμενοι πλησίον τοῦ πυρός, καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἤρχισαν νὰ τὸν ὑβρίζωσι μὴ γνωρίζοντες ὅτι ἦτον ὁ ἴδιος βασιλεὺς· τῷ εἶπον μάλιστα ὅτι δὲν ἤθελον νὰ καταλύσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ἴδιον ξενοδοχεῖον, διότι ἐγεμεν ἥδη, καὶ ὅτι, ἂν ἀμέσως δὲν ἀνεχώρῃ, ἤθελον ρίψῃ ἀνημμένους δαυλοὺς κατὰ τῆς κεφαλῆς του. Ἀλλ' ὁ Ἀλφόνσος, μηδόλως ἐκ τῶν ὕβρεων αὐτῶν πειραχθεὶς, ἐγέλα μόνον καὶ ἐμπόδισε μάλιστα καὶ τὸν ἀξιωματι-

κόν κατ' ἄλλον τρόπον ν' ἀποκριθῇ εἰς αὐτούς. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον ἤλθον καὶ οἱ σωματοφύλακές του καὶ ἐγνωρίσθη, ἔντρομοι οἱ στρατιῶται γενομένοι, ἔπεσον πρό ποδῶν αὐτοῦ, ζητοῦντες συγχώρησιν διὰ τὴν ἀναισχυντίαν τῶν ὁ Ἀλφόνσος ἀνήγειρε τότε αὐτοὺς μετὰ πραότητος, καὶ διέταξε μάλιστα νὰ τοὺς κρατήσωσιν ἵνα συνδαιπνήσωσι μετὰ τῶν ἀκολούθων του.

Ἄλλοτε, ἐνῶ ὁ Ἀλφόνσος ὠδοιπόρει ἐφ' ἵππου, ἵπποκόμος τις, προπορευόμενος αὐτοῦ, τὸν ἐκτύπησεν ἐξ ἀπροσεξίας, σύρων κλάδον τινὰ δένδρου, καὶ τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὸν ὀφθαλμόν, ἐφ' ᾧτε καὶ πάντες οἱ ἀκόλουθοι αὐτοῦ τρομάξαντες, τὸν περιεκύκλωσαν ἵνα ἰδῶσιν ἂν ἐπαθὲ τι. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς, καὶ τοι μέγαν αἰσθανόμενος πόνον, τοὺς ἐνεθάρρυνε, καὶ ἀκολούθως μετὰ γλυκείας φωνῆς «Μεγαλῆτερον πόνον, εἶπε, μοὶ διδει ἡ θλίψις τοῦ πτωχοῦ τούτου ἵπποκόμου, ὅστις εἶναι ἡ αἰτία τῆς πληγῆς μου.»

Πληροφορηθεὶς δέ ποτε ὁ Ἀλφόνσος ὅτι εὐρίσκοντό τινες μεταξὺ τῶν αὐλικῶν του, οἱ ὅποιοι, μολονότι πολλάκις εὐεργετήθησαν ὑπ' αὐτοῦ, δὲν ἔπαυον κρυφίως νὰ ζητῶσι διὰ τῶν μιᾶρῶν συκοφαντιῶν τῶν νὰ ἀμαυρώσωσι τὴν ὑπόληψίν του, οὐχὶ μόνον δὲν τοὺς ἐτιμώρησε διὰ τὴν αὐθάδειάν των, ἀλλὰ καὶ «τοιαύτη, εἶπεν, εἶναι ἡ τύχη τῶν βασιλέων, νὰ κάμνωσι πάντοτε ἀχαρίστους, ἀλλ' εἰς ἐμέ ὅ,τι καὶ ἂν κατορθώσωσι, ποτὲ δὲν θέλουν μὲ ἐμποδίσει ἀπὸ τοῦ νὰ πράττω τὸ ἀγαθόν.»

Αἰκατερίνης τῆς ἐκ Μεδίκων.

Ἀνέφεραν εἰς Αἰκατερίνην τὴν ἐκ Μεδίκων, τὴν μητέρα τοῦ Καρόλου Θ', Βασιλέως τῆς Γαλλίας, ὅτι τινὲς τῶν στρατιωτῶν ἐακολόγουν αὐτήν. Καὶ ὁ μὲν Καρδινάλιος Λορράινος, παρευρισχόμενος ἐκεῖ, εἶπεν ὅτι ἤθελε διατάξει ἀμέσως νὰ θανατώσωσιν αὐτούς· ἀλλ' ἡ Αἰκατερίνη «Ὅχι, ὅχι, ἀπεκριθῇ, δὲν θέλω νὰ τοὺς πειράξῃτε, διότι ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίσωσιν οἱ μεταγενέστεροι, ὅτι γυνή, βασίλισσα καὶ Ἰταλὶς ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἅπαξ κἂν ἐπὶ ζωῆς τῆς τὸν θυμόν της.» Καὶ εἶχε μὲν καὶ τινὰ προτερήματα ἡ ἡγεμονὶς αὐτῇ, τὰ ἔχνη δὲ μάλιστα τῶν ἐνδόξων αὐτῆς προγόνων ἀκολουθοῦσα, ἐφάνη προστατεύουσα τὰς τέχνας, τὰ γράμματα, καὶ τοὺς πεπαιδευμένους, λυπηρὸν ὅμως ὅτι ἡ ἱστορία τὴν παριστᾷ ἐν γένει ὡς αἰμοβόρον τέρας, εἰς πολλὰ ὑποκειμένην ἐλαττώματα.

Λουδοβίκου ΙΒ'.

Ὅτε ἔφεραν εἰς τὸν Λουδοβίκον ΙΒ', βασιλέα τῆς Γαλλίας, τὸν γενικὸν κατάλαγον τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν, ἐσημείωσε δι' ἐρυθροῦ

σταυροῦ τοὺς ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἐχθροὶ τοῦ πρίν ἔτι ἀναβῆ ἐπὶ τοῦ θρόνου· διὸ καὶ, ὡς συμπεραίνεται, προσέφυγον οὗτοι εἰς μεγάλα ὑποκείμενα, ἵνα διὰ τῆς μεσιτείας αὐτῶν λάβωσι τὴν συγχώρησιν. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίθη· « Ἐπιθέτων εἰς τὰ ὀνόματα τῶν τὴν σφραγίδα τῆς ἀπολυτρώσεως, νομίζω ὅτι ἱκανῶς ἐδηλοποίησα εἰς αὐτοὺς, ὅτι τὸ πᾶν τοὺς ἐσυγχωρήθη, διότι ὁ Ἰησοῦς ἐσταυρώθη ἐξίσου καὶ δι' αὐτοὺς καὶ δι' ἐμέ. »

Ἄλλοτε εἰς τῶν ὑπουργῶν τοῦ ἐξήτησε τὴν δήμευσιν τῶν ὑπαρχόντων κατοίκου τινὸς τῆς Αὐρηλίας, ὅστις ἀδιάλλακτον κατ' αὐτοῦ ἔτρεφε μῖσος, ἐνῷ ἦτο δούξ Ἀλλ' ὁ Λουδοβίκος· « Ὅτε μὲ ἐβλάψεν, ἀπεκρίθη, δὲν ἤμην βασιλεὺς τοῦ, καὶ τώρα ἔχω χρέος νὰ τὸν συγχωρήσω. »

Φρειδερίκου Β'.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν, οἵτινες ἀδιακόπως ἐζήτουν χάριτας παρὰ Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου, βασιλέως τῆς Πρωσσίας, ὑπῆρχε καὶ τις ἀνδρείος καὶ ὑποληπτικός ἀντισυνταγματάρχης, ὅστις ὅμως διὰ διαφόρους οἰκιακὰς περιπετειὰς εἶχε καταντήσῃ εἰς μεγίστην ἐνδειαν. Διαθέσιμος οὗτος ὢν μετὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1756, ἐζήτην νῦν σύνταξιν παρὰ τοῦ βασιλέως. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ Φρειδερίκος τῷ παρέσχεν ἐλπίδας τινὰς, παραγγέλλων αὐτῷ νὰ προσμεῖνῃ ὀλίγον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀνάγκη τὸν καθίστα ἀνυπόφορον καὶ ἐνοχλητικόν, βαρυνθεὶς ἐπὶ τέλους ὁ Φρειδερίκος ἐνεκα τῶν ἐπιμόνων αὐτοῦ αἰτήσεων, διέταξε νὰ μὴ τῷ ἀφίνωσιν εἰς τὸ ἐξῆς ἐλευθέραν τὴν εἰς τὰ ἀνάκτορα εἴσοδον. Ἐπομένως ὁ ἀξιωματικὸς ἐλησμονήθη, καὶ οὐδὲ λόγος κἄν περὶ αὐτοῦ ἐγίγνετο. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐδείξαν εἰς τὸν βασιλέα σκωπτικὴν τινα σάτυραν. Καὶ τὰ ταιαῦτα μὲν ἐγίνοντο συχνάκις, ὁ δὲ Φρειδερίκος ἐσυνείθιζε νὰ τὰ θεωρῇ μετ' ὀλιγωρίας· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν σάτυραν ταύτην διεσύρето πολὺ τὸ ὄνομά του, τοσοῦτον παρωργίσθη, ὥστε προσέφερε πεντήκοντα χρυσᾶ φρειδερίκια εἰς τὸν ὅστις ἤθελε φανερώσῃ τὸν συγγραφέα αὐτῆς. Τὴν ἐπιούσαν ἀντισυνταγματάρχης ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θύραν τῶν ἀνακτόρων παρακαλῶν νὰ τὸν ἀφήσῃσι νὰ εἰσέλθῃ. Οἱ ὑπῆρέται κατ' ἀρχὰς τὸν ἐκώλυον ἐνεκα τῆς διαταγῆς τοῦ κυρίου τῶν τελευταίων ὅμως, ἐπειδὴ ἐπέμενε μέγας τῷ ἐδόθη ἡ ἀδεία νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις καὶ ἀναγνωρίσας ὅτι ἦτον ἐκεῖνος ὅστις τὸν ἠνώχλει πολλάκις. Τί! πάλιν ἐδῶ! τῷ εἶπε μετ' ὀργῆς· — « Δὲν ἤλθα, ἀπεκρίθη ὁ ἀντισυνταγματάρχης, διὰ τὴν σύνταξιν, ἀλλὰ διὰ τὰ πεντήκοντα φρειδερίκια, τὰ ὅποια ὑπεσχέθης εἰς τὸν ὅστις ἤθελε σοὶ γνωστοποιήσῃ τὸν ποιητὴν τῆς

σαύρας· ἐγὼ εἶμαι αὐτὸς τὸν ὁποῖον ζητεῖς. Φυλάκισέ με καὶ παῖ-
 δευσέ με κατὰ τοὺς νόμους. στείλε ὁμῶς τὰ ὑποσχεθέντα χρήματα
 εἰς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα μου, τὰ ὅποια τὴν ὥραν ταύτην λι-
 μοκτονοῦν.» Ὁ Φρειδερίκος συνεκινήθη μεγάλως, βλέπων εἰς ποῖον
 κίνδυνον ἡ ἀνάγκη ἔφερε τὸν ἄλλως ἔντιμον τοῦτον ἀντισυνταγ-
 ματάρχην· ὑποκρύπτων ὁμῶς τὸ αἶσθημα τῆς καρδίας του. Πρέ-
 πει νὰ σὲ στείλω, ἀνέκραξε μετ' ἀγανακτήσεως, εἰς τὸ Σπανδῶ,
 (ἐνθα διὰ βίου κατεδικάζοντο οἱ ἐγκληματῖαι).» — «Στείλέ με ἀμέ-
 σως, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικὸς, ἀλλὰ στείλε συγχρόνως καὶ εἰς τὴν
 οἰκογένειάν μου τὴν ἀμοιβήν.» Πάραυτα ὁ Φρειδερίκος γράψας
 ἐπιστολὴν, καὶ σφραγίσας αὐτήν, τὴν ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ἀξιωμα-
 τικόν, παραγγέλων αὐτὸν νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸν φρούραρχον τοῦ
 Σπανδῶ, μετὰ διαταγῆς ὁμῶς νὰ τὴν ἀνοίξῃ μετὰ τὸ δεῖπνον.
 Ἐπερφε δὲ καὶ τινες τῶν στρατιωτῶν ἵνα φυλάττωσιν αὐτὸν μέ-
 χρι τῆς προσδιωρισμένης ὥρας. Φθάσας ὁ ἀξιωματικὸς εἰς τὸ
 Σπανδῶ, ἐνεχείρισε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν ἀρχηγόν τοῦ φρουρίου,
 καὶ συνεκάθισε μετ' αὐτοῦ, μετ' ἀγωνίας ψυχῆς προσμένων νὰ ἴδῃ
 τὰ ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχόμενα. Τελευταῖον ἀνοίξαντες τὴν ἐπιστολὴν,
 ἀνέγνωσαν τὰ ἀκόλουθα· «Ὁ κερμιστὴς τῆς παρούσης διορίζεται
 φρούραρχος τοῦ Σπανδῶ, ὅπου θέλουν φθάσει ὅσον εὐπω ἢ τε σύ-
 ζυγος καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, φέροντες μετ' ἑαυτῶν πεντήκοντα φρεϊ-
 δερίκια. Ὁ πρῶν ἀρχηγὸς τοῦ φρουρίου ἅς μεταβῇ εἰς Ποτσά-
 μιον, ἐνθα ὑπάρχει ἄλλη ἀνωτέρα θέσις δι' αὐτὸν ἐνεκα τῶν πι-
 στῶν ἐκδουλεύσεών του.» Ἀδύνατον νὰ ἐκφράσῃ τις πόσον ἀμφό-
 τεροι ἐθαύμασαν, βλέποντες τὴν μεγάλην τοῦ βασιλέως ἐπιείκειαν.

Βιλλάριου.

Εἰς τὸν περιδόητον μυθοποιὸν τῆς Γαλλίας Λαφονταῖνον εὐ-
 ρίσκεται ἀξιόλογος μῦθος, ὡς ἐπιμύθιον ἔχων τοὺς ὡραίους τού-
 τους λόγους· «Μεγαλητέρα ἰσχὺν ἔχει ἡ γλυκύτης παρὰ ἡ βία.»
 Ἡ ἀλήθεια δὲ τούτου μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ ἐπομένου.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης ὁγδόης ἑκατονταετηρίδος, οἱ κα-
 τοικοῦντες εἰς τὰ ὄρη τῶν Γεβαιῶν (εἰς τὴν Γαλλίαν) Καμισάριοι,
 καταδιωκόμενοι διὰ θρησκευτικὰς διαμάχας, ἤγειραν ἐπαναστα-
 σιν κατὰ τῶν συμπατριωτῶν των. Καὶ πρῶτον μὲν ἐστάλη ὁ πρωτο-
 στράτωρ Μοντρεβάλλιος ἵνα καθυποτάξῃ αὐτούς· πλὴν οὗτος, ἀ-
 διακόπως μεταχειριζόμενος τὴν αὐστηρότητα καὶ ζητῶν νὰ τοὺς
 κατατρομάξῃ διὰ τῶν κολάσεων, τοὺς ἐξηγρίονε περισσότερον.
 Διωρίσθη εἰτα ὁ Βιλλάριος, ὅστις καὶ ἐξηκολούθησε τὸν ἐναντίον ἐ-
 κείνου τρόπον, καὶ διὰ τῆς γλυκύτητος τοσούτου εὐκόλως ἐπέτυ-

χεν, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου πολλοὶ τῶν ἀποστατῶν ἐκουσίως παρεδόθησαν, ἄλλοι δὲ διὰ διαφόρων μέσων συνελήφθησαν. Εἰς μόνος ἔμεινε, δι' ὃν ἐδιάσθη πλέον νὰ ὑποσχεθῇ ἀμοιβὴν εἰς τὸν ὅστις ἤθελε φέρεи τὴν κεφαλὴν του. Καὶ ἦτο μὲν οὗτος ἀσφαλῶς κεχυμένος ἐντὸς τῶν ὁρέων, πλὴν ἐσυλλογίζετο ὅτι ἐξάπαντος ἤθελε συλληφθῇ, καὶ ἤθελε λάβει τὴν ἀνήκουσαν παιδείαν. Παρακινούμενος ὅθεν ὑπὸ τῆς γενναιότητος καὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ Βιλλαρίου, παρουσιάζεται κρυφίως ἐνώπιόν του καὶ τὸν ἐρωτᾷ, ἂν τῷ ὄντι ὑποσχεθῇ χίλια δίστηλα εἰς τὸν ὅστις ἤθελε τὸν συλλάβει ζωντανὸν ἢ καὶ τὸν θανατώσει. Ἀφοῦ δὲ ὁ πρωτοστράτωρ, ὅστις ἐγνώριζεν αὐτὸν μόνον ἐξ ὀνόματος, τῷ εἶπε τὸ «Ναί.» — «Βεβαιότατα λοιπὸν, εἶπεν ἐκεῖνος, πεσὼν εἰς τοὺς πόδας του, ἤθελα ἔχει δικαίωμα νὰ λάβω τὴν ποσότητα ταύτην, ἂν τὰ σφάλματά μου δὲν μὲ καθίστων ἀνάξιον. Ἴδου μόνος μου σοὶ προσφέρω τὴν ἐπικηρυχθεῖσαν ταύτην κεφαλὴν, καὶ κάμε τὴν ὅ,τι θελεῖς.» Ὁ Βιλλάριος ἐξεπλάγη διὰ τὴν γενναίαν ταύτην τοῦ Καμισαρίου πράξιν, καὶ εὐχαριστηθεὶς δι' ἣν ἔδειξε πίστιν πρὸς αὐτόν, τῷ ἐμέτρησεν εὐθύς τὰ χίλια δίστηλα, δούς προσέτι ἀμνηστειὰν καὶ εἰς αὐτόν καὶ εἰς ὀγδοήκοντα ἀκόμη ὁπαδούς του. Ἐμαθητεύθη δὲ τοῦτο ἀμέσως εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἡ γενναιότης τοῦ Βιλλαρίου τοιαύτην ζωηρὰν ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνταρτῶν ὥστε καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀφήσαντες τὰ ὅπλα, παρεδόθησαν εἰς τὴν ἐξουσίαν του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ.

Δαρείου.

Δαρείος, ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας, διορίσας φόρους εἰς τοὺς ὑπηκόους του, ἐκάλεσε τοὺς πρώτους τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τοὺς ἠρώτησεν ἂν οἱ φόροι οὗτοι ἦσαν βαρεῖς. Ἐνῷ δ' ἐκεῖνοι τῷ εἶπαν ὅτι ἦσαν μέτριοι, διέταξε τότε νὰ πληρώνωσι μόνον τοὺς ἡμίσεις.

Βερενίκης.

Λέγεται ὅτι, ἐνῷ ποτε Πτολεμαῖος, ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ἐκάθητο καὶ ἐπαιζε τοὺς κύβους, εἰς τῶν ὑπηρετῶν, ἱστάμενος, τῷ ἀνεγίνωσκε τὰ ὀνόματα τῶν εἰς θάνατον καταδεδικασμένων, ἀναφέ-

ρων συγχρόνως καὶ τὰ ἐγκλήματα αὐτῶν, ὥστε ἐκεῖνος νὰ δώσῃ τὴν τελευταίαν περὶ τούτων ἀπόφασιν. Βερενίκη ὁμως ἡ σύζυγός του λαβοῦσα τὸ βιβλίον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ὑπρέτου δὲν ἄφησε ν' ἀναγνωσθῇ ὅλον, λέγουσα· «Πρέπει νὰ ἔχῃ τις καλὰ τὸν νοῦν του καὶ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ ζωῆς ἀνθρώπου, καὶ ὄχι ἐνῶ εἶναι εἰς τὸ παιγνίδιον, διότι τὸ πέσιμον τῶν κύβων καὶ τῶν σωματῶν δὲν εἶναι τὸ ἴδιον.» Μεγάλως δ' εἰς τοῦτο εὐαρεστηθεὶς ὁ Πτολεμαῖος, καὶ ἐπαινέσας τὴν Βερενίκην, οὐδέποτε πλέον ἤκουε κρίσιν ἀνθρώπου, ἐνῶ ἔπαιζε τοὺς κύβους.

Ἀλφόνσου Ε'.

Θαλασσοπλοῶν Ἀλφόνσος ὁ Ε', βασιλεὺς τῆς Ἀρραγωνίας, μετὰ σφοδρὰν τινὰ τρικυμίαν ἠναγκάσθη νὰ ἀράξῃ εἰς τινα νῆσον διὰ προφύλαξιν· ἐκείθεν δὲ παρατήρησεν ὅτι ἐν τῶν πλοίων του ἀπολειφθὲν, ὀλίγον ἔλειπε νὰ καταποντισθῇ μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἀνθρώπων καὶ ἀποσκευῶν. Κινηθεὶς εἰς οἶκτον, διέταξεν ἀμέσως νὰ τρέξωσι πρὸς βοήθειάν του, ἀλλ' οἱ ἀνθρωποὶ του, προφανῇ τὸν κίνδυνον βλέποντες, τῷ παρέστησαν ὅτι κάλλιον ἦτο νὰ καταποντισθῇ τὸ ἐν, παρὰ νὰ ἐκτεθῶσι τὰ ἄλλα εἰς ὄλεθρον. Ἀλλ' ὁ Ἀλφόνσος, μὴδὲν πλέον θελήσας νὰ ἀκούσῃ ἢ νὰ σκεφθῇ, ἐπιβὰς εἰς τὴν ναυαρχίδα ἔτρεξε πρὸς βοήθειαν αὐτῶν. Βλέποντες δὲ καὶ οἱ ἄλλοι τὴν φιλανθρωπίαν ταύτην τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ λαβόντες θάρρος, ἠκολούθησαν αὐτὸν ἐν τῷ ᾧ αμα, καὶ τὴν ἰδίαν ριψοκινδυνεύσαντες ζωὴν, ἔσωσαν τὸ πλοῖον. Ἐλεγε δὲ μετὰ ταῦτα ὁ Ἀλφόνσος ὅτι· «Προετίμων μᾶλλον νὰ ἐνταφιασθῶ εἰς τὴν θάλασσαν μὲ ὅλον μου τὸν στόλον, παρὰ νὰ ἶδω τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους νὰ χαθῶσιν ἐμπρὸς εἰς τὰ ὀμμάτιά μου χωρὶς νὰ τοὺς δώσω χεῖρα βοηθείας.»

Λουδοβίκου ΙΔ'.

Λοδοῖος ὁ ὑπουργὸς τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', βασιλέως τῆς Γαλλίας, ἠγωνίζετο νὰ πείσῃ αὐτὸν νὰ καταστρέψῃ τὴν πόλιν Τρέβην, ἐπὶ λόγῳ ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἠδύνατο νὰ ὀχυρώσωσιν αὐτήν· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἀπέρριπτε τὴν ἀπάνθρωπον ταύτην πρότασιν. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ὁ Λοδοῖος τῷ εἶπε· «Καταλαμβάνων, Μεγαλειότατε, ὅτι φοβούμενος τῆς συνειδήσεως τὸν ἑλεγχον, δὲν ἀποφασίζεις τοσοῦτον ἐπωφελές εἰς τοὺς σκοποὺς σου πρᾶγμα, ἐνόμισα ὅτι ἐκπληρῶ οὐσιωδέστατον πρὸς τὴν Μεγαλειότητά σου χρέος μου, ἐπισύρων εἰς ἐμαυτὸν ὅλον τὸ ἐκ τούτου μίσος, ὅθεν καὶ χωρὶς νὰ σὲ εἶδο-

ποιήσω, ἔστειλα ταχυδρόμον με διαταγὴν ἅμα ὅταν φθάσῃ νὰ καύσωσιν τὴν Τρέβην.» Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς, μόλις τοὺς λόγους τούτους ἀκούσας, ὤρμησεν ὡς ἔξω φρενῶν ἐκ τοῦ θυμοῦ, καὶ ἀρπάσας τὸ τυχόν ἔμπροσθέν του, ἐξάπαντος ἤθελε τὸν κτυπήσει, ἂν ἡ δέσποινα Μαιντενῶν, ἐμβᾷσα εἰς τὸ μέσον δὲν ἔδιδε καιρὸν εἰς τὸν Λοδοβίκον νὰ φύγῃ. «Στείλε ἀμέσως, ἐφώναξεν ὁ βασιλεὺς, στείλε ἀμέσως ἄλλον ταχυδρόμον με ἐναντίαν διαταγὴν ἂν δὲν φθάσῃ ἐγκαίρως, ἂν μίαν μόνην οἰκίαν καύσωσι, με τὴν ζωὴν σου θὰ με τὴν πληρώσῃς. «Καὶ δὲν εἶχε μὲν πέμψῃ ὁ Λοδοβίκος ταχυδρόμον, τὸν εἶχεν ὅμως ἑτοιμον, ἂν ἔβλεπε τὸν Λοδοβίκον μαλακώτερον. Οὕτως ἡ γενναία τοῦ μονάρχου ἀγανάκτησις ἔσωσεν ὁλόκληρον πόλιν ἐκ παντελοῦς ὀλεθροῦ.

Λοδοβίκου ΙΕ'.

Ὅτε οἱ Γάλλοι (κατὰ τὸ 1745), πολεμοῦντες τοὺς Ἀγγλοὺς, ἐκέρδισαν μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας τὴν νίκην εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Φοντενακοῦ, ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Λοδοβίκος ΙΕ', θέλων νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν ἐκκαίδεκαετῆ υἱόν του, τὸν πρωτότοκον, τὴν φρίκην ἣν καὶ οἶδιος εἶχε διὰ τὰς δικαιοτάτας μάχας, τὸν περιέφερον εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Ὁ πρωτότοκος πραγματικῶς εἶδεν ἐνταῦθα ὅ,τι ἀνεγίνωσκεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἤγουν ἐκτεταμένην πεδιάδα πλήρη αἵματος, μέλη διακεχωρισμένα ἀπὸ τοῦ σώματος, πτώματα νεκρῶν καὶ ἄλλων ψυχαρράγουσιντων, ἐξ ὧν τινὲς μὲν μάτην ἠγωνίζοντο νὰ ἀναζήσωσιν, ἕτεροι δ' ἀνελάμβανον τὴν ζωὴν ἵνα φωνάξωσι μόνον. Ζήτω ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Πρωτότοκος.» καὶ εἶτα ἐξέπνεον.

Τὸ εἰλεῖνάν τοῦτο θέαμα ἐκίνησεν εἰς δάκρυα τὸν νέον ἡγεμόνοπαιδα, ὅπερ παρατηρήσας ὁ βασιλεὺς. «Μαθε υἱέ μου, τῷ εἶπε, πόσον ἀκριβὰ με ἀξίζει, καὶ πόσον με λυπεῖ ἡ νίκη αὕτη.» Εἶτα δ' εἶπεν εἰς τοὺς ἀκολούθους αὐτοῦ τοὺς ἀξιωματουμενούς τούτους λόγους. «Φρόντισατε διὰ τοὺς πληγωμένους Γάλλους, ὡς διὰ παιδία μου, καὶ διὰ τοὺς ἐχθροὺς μου, ὡς διὰ Γάλλους.»

Κορνίκου.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν περιφήμων ναυτικῶν τῆς Γαλλίας, διηγεῖται ὁ Δεσφραϊτούργιος τὴν ἀξιοσημείωτον ταύτην πρᾶξιν τοῦ Κορνίκου.

Τοσοῦτον εἶχε πλημμυρήσει ὁ ποταμὸς τῆς Γαλλίας Γαρόννης, ὥστε καὶ οἱ τολμηρότατοι ναῦται δὲν ἐτόλμων νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς ὁρμῆς τοῦ ρεύματος, ὅπερ ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε νὰ ἐπι-

σύρη τὸ πᾶν. Ὁ Κορνίκος ὁμως διὰ τοῦ πυροβόλου ἐβίασε τέσσα-
ρας, τοὺς γενναιοτέρους τῶν ἄλλων, νὰ εἰσέλθωσι μετ' αὐτοῦ εἰς
ἀκατίον τι, ὅπερ ἦτο πλησίον τῆς οἰκίας του (κατὰ τὰ περίχωρα
τῶν Βουρδιγάλων), καὶ δι' αὐτοῦ διελθὼν ἀπάσας τὰς οἰκίας τοῦ
Ἀγίου Γεωργίου, μετέφερεν ἐκεῖθεν εἰς ἀσφαλὲς μέρος ὑπὲρ τοὺς
ἑξακοσίους ἀνδρας καὶ γυναῖκας, ἡμιπνούς καὶ ἡμιθανεῖς ἐκ τοῦ
τρόμου των. Ἀδιακόπως δ' ἐξηκολούθει τρεῖς ἡμέρας διαπερῶν
τὸν ποταμὸν, λυτρῶν ἀκόμη καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν, καὶ φέ-
ρων ζωτροφίας εἰς αὐτοὺς. Καί τοι δὲ μὴ ἔχων τὰ μέσα, ὥς πολ-
λὰ ἀπολέσας διὰ τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο, ἐξ ἰδίων του ὁμως πολλὰς
ἡμέρας ἔτρεφε τοὺς σωθέντας. Ὅτε δὲ παρῆλθεν ὁ κίνδυνος, ὁ
Κορνίκος ἀπεσύρθη εἰς τὸν οἶκόν του, ἐνθα πολὺν καιρὸν ἔμεινεν,
ἀποφεύγων ἐκ μετριάτης τοὺς ἐπαίνους καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην
τῆς πόλεως.

Κουεῦρῶνος.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος ὑπῆρχε
Γάλλος ἐπίσκοπος ἐν Τολώσῃ, ὁ Κουεῦρῶν, διὰ τε τὸν ζῆλον καὶ
τὴν φιланθρωπίαν του φημιζόμενος ὡς πατὴρ τῶν πτωχῶν καὶ
τῶν δυστυχῶν τὸ ἄσυλον. Καί τοι δὲ διὰ τὴν μικρὰν αὐτοῦ κα-
τάστασιν ἑσπεῖτο ὁ ἴδιος τῶν μέσων τοῦ ἀνακουφίζειν αὐτοὺς,
κατέπειθεν ὁμως πολλοὺς πλουσίους νὰ συνεισφέρωσι προθύμως
εἰς τὰς ἀγαθοεργίας του, καὶ οὕτως ἠδύνατο νὰ συντρέχη αὐτοὺς
εἰς τὰς ἀνάγκας των, ἐφρόντιζεν ὁμως νὰ μὴ καταχράται τῆς φι-
λανθρωπίας αὐτῶν.

Μίαν τῶν ἡμερῶν γυνή τις λίαν περίλυπος, προσελθοῦσα πρὸς
αὐτόν, τὸν εἰδοποίησεν ὅτι, ἐπειδὴ ἐφυλάχισαν τὸν σύζυγόν της,
αὕτη μετὰ τεσσάρων ἔμεινε τέκνων, τὰ ὅποια δὲν ἠδύνατο νὰ ζω-
θρέψῃ, καὶ ὅτι ἂν δὲ τῇ ἀπέδιδον τὸν πατέρα των, πληρόντες
τὸ χρέος δι' ὃ ἐφυλάχισαν αὐτόν, ἄλλο πλέον νὰ πρόσμενῃ δὲν
εἶχεν εἰμὴ νὰ φονευθῇ ἐξ ἀπελπισίας, βλέπουσα λιμοκτονοῦντα
τὰ τέκνα της.

Κατανυχθεὶς ὁ φιλάνθρωπος οὗτος ἀνὴρ, ἐνόμισεν ὅτι ἐν τῇ πε-
ριπτώσει ταύτῃ ὤφειλε νὰ φανῇ ἀδιάκριτος καὶ τοι δὲ πρό μικροῦ εἶ-
χε κάμει σύναξιν, ἀπεφάσισεν εὐθὺς νὰ κάμῃ καὶ ἄλλην διὰ τὸν πε-
φυλαχισμένον· ὅθεν καὶ ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ πάλιν τὴν ἐλεημοσύνην
παρὰ τῶν φιλανθρώπων ψυχῶν, καὶ μάλιστα παρὰ τινος πλουσίου
ἐμπόρου, ὅς τις καὶ τοι ὀξύθυμος ὢν, εἶχε λίαν συμπαθητικὴν καρδίαν.

Κατὰ δυστυχίαν ἤρρεν αὐτόν ἐν καιρῷ ὅτε ἔλαβεν ἐπιστολήν,
ἐν ᾗ τῷ ἀνγγεῖλαιαν ὅτι διὰ χρεοκοπίας τυρὸς ἔχασεν ἱκανὴν χρη-

ματικήν ποσότητα. Μηδὲν ὁμως περὶ τούτου ὁ Κουεῦρὼν γιγνώσκων, διὰ γλυκέους καὶ ἡμέρου τρόπου τῷ παρέστησε τὴν αἰτίαν τῆς ἐλεύσεώς του.

— Τί! πάλιν ἐδῶ, ἀνέκραξεν ὁ ἔμπορος μετὰ θυμοῦ. ὦ! φθάνει πλέον!

— Ἄλλ' ἂν ἤξευρες, κύριέ μου. . . .

— Δὲν θέλω νὰ ἡξεύρω τίποτε, ἀναχώρησε. . . .

— Ἀλλὰ τί θὰ γίνη ἡ πτωχὴ ἐκείνη καὶ ἀθλία οἰκογένεια; Σὲ ἐξορκίζω, ἐπρόσθεσε, πλησιάζων πρὸς αὐτόν. . . .

Πλὴν ὁ ἔμπορος, καταβεθυρισμένος ὦν εἰς τὴν συμβᾶσαν συμφορὰν του καὶ ὡς ἔξω φρενῶν, στραφεὶς μεθ' ὁρμῆς, τὸν ἐρράπισεν εἰς τὸ πρόσωπον. Ἄλλ' ὁ Κουεῦρὼν, ἀναισθητῶν σχεδὸν εἰς τὴν ὕβριν ταύτην, καὶ οὐδεμίαν δείξας ταραχὴν, ἔστρεψε καὶ τὴν ἑτέραν παρεῖαν, καὶ πρᾶεῖα τῇ φωνῇ. « Ἰδοῦ, Κύριε, τῷ εἶπε, δός με καὶ ἄλλο, φθάνει μόνον νὰ βοηθήσῃς τὴν πτωχὴν ἐκείνην οἰκογένειαν. »

Ὡς ὑπὸ κεραυνοῦ πληγεὶς ὁ ἔμπορος ἐκ τῶν λόγων τούτων, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς ἡρωϊκῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀπαθείας, ὀλίγην ὥραν ἔμεινεν ἄφωνος, εἶτα δ' ἐν τῷ ἅμα. « Ἐλα μαζὶ μου, » τῷ εἶπε καὶ λαβὼν αὐτόν διὰ χειρὸς, τὸν ἔφερεν ὅπου ἦτο τὸ κιβώτιόν του, καὶ δεικνύων πρὸς αὐτόν ἅπαντα τὰ ἐμπεριεχόμενα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα. « Λάβε, τῷ εἶπεν, ὅσα θέλῃς· σὲ δίδω τὴν ἄδειαν. »

Τοῦ Κουεῦρῶνος μὴ θέλοντος νὰ λάβῃ οὐδὲν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἔβαλεν οὗτος καὶ τὰς δύο χεῖρας εἰς μέγα τι βαλάντιον πλήρες δις τήλων καὶ λαβὼν ὅσα ἠδύνατο, ἔβαλεν αὐτὰ εἰς τὸν πῖλον τοῦ Κουεῦρῶνος, παραγγέλλων αὐτόν, ὅταν τὰ ἐξοδεύσῃ, νὰ ἔλθῃ νὰ τῷ δώσῃ καὶ ἄλλα.

Ὁ Κουεῦρὼν ἀνεχώρησε χαίρων καὶ εὐγνωμονῶν, πλὴν εἰς οὐδὲνα ἀνέφερε τὰ διατρέξαντα. ἄλλ' ὁ ἔμπορος ἐδημοσίευσεν αὐτὰ, προτιμῶν μᾶλλον νὰ διακηρύξῃ τὸ σφάλμα του, παρὰ νὰ ἀφήσῃ εἰς λήθην τοσοῦτον ἡρωϊκὴν πρᾶξιν, ἧς αὐτόπτης μάρτυς ἐγένετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΠΕΡΙ ΑΓΑΘΟΠΟΙΑΣ.

Πτολεμαίου.

Πτολεμαῖος ὁ υἱὸς τοῦ Λάγου, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐδείπνει καὶ ἐκοιμάτο εἰς τὰς οἰκίας τῶν φίλων του.

Ἄν δέ ποτε καὶ οὗτος ἐκάλει τινὰ εἰς τὸ δεῖπνον, ἐδανείζετο τὰ ποτήρια καὶ τὰ στρώματα καὶ τὰς τραπέζας ἐκείνων, μὴ ἔχων αὐτὸς πλείονα τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων αὐτῷ· καὶ ἔλεγε δὲ μάλιστα ὅτι «περισσότερον ἀνήκει εἰς τοὺς βασιλεῖς νὰ πλουτίζωσιν ἄλλους παρὰ νὰ πλουτῶσιν οἱ ἴδιοι.»

Τυρεννίου.

Ἀξιωματικὸς τις Γάλλος ἐν μεγάλῃ εὐρίσκετο ἀπελπισίᾳ, ὡς ἀπολέσας κατὰ τινα μάχην δύο ἵππους, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀτι-καταστήσῃ αὐτούς. Ὁ περιβόητος ἐπὶ ἀγαθότητι στρατάρχης Τυρεννίος μαθὼν τὸ πρᾶγμα, ἀμέσως τῷ ἐχάρισεν δύο ἰδικούς του, παραγγέλων αὐτῷ νὰ προσέχῃ μὴ ἀναφέρῃ τὸ ἐλάχιστον περὶ τούτου εἰς οὐδένα· «Διότι τότε, ἐπρόσθεσε, θὰ ἔλθουν καὶ ἄλλοι νὰ μοὶ ζητήσουν, καὶ δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ δίδω εἰς καθένα.»

Τότε ἡ ἀρετὴ ὑφύεται ἐπὶ μᾶλλον, ὅταν τις ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς οικονομίας κρύπτει τὴν ἀξίαν τῆς ἀγαθοεργίας.

Ἐπισκόπου τινὸς τοῦ Οὐάπιγκόν.

Ἐπίσκοπός τις τοῦ Οὐάπιγκόν ἐπιστρέφων πεζὸς ἐκ Χαράνσης, ἀπῆντησε χωρικὸν τινα, ὅστις τῷ ἐφάνη λίαν περίλυπος.

— Ποῦ ὑπάγεις, φίλε μου; τὸν ἠρώτησε· μέ φαίνεσαι πολλὰ λυπημένος· τί ἔχεις;

— Ἀ! δέσποτά μου, ἀπεκρίθη ὁ χωρικός, ἔχασα ἐν βώδιον, καὶ ἐπειδὴ αὐριον εἶναι πανήγυρις, πρέπει νὰ τὸ βάλῃ εἰς τὸν τόπον του. Δὲν ἔχω ὅμως τὸν τρόπον μου, καὶ οἱ γείτονές μου δὲν ἠδυνήθησαν ἢ δὲν ἠθέλησαν νὰ μὲ δανείσωσι δύο λουδοβίγια. Ὑπάρχω δὲ τώρα μίαν λεύγαν μακρὰν ἀπ' ἐδῶ διὰ νὰ εὕρω παλαιόν τινα φίλον, καὶ ἴσως αὐτὸς μὲ βοηθήσῃ.

— Καὶ διατί ὑπάγεις τόσον μακρὰν; εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος· δὲν ἤξευρες ὅτι ἔχεις πλησιέστερόν σου φίλον, ὅστις δὲν θὰ σέ ἀρνηθῇ τίποτε; Δύω λουδοβίγια δὲν σέ ἀρκοῦν, λάβε λοιπὸν τρία, καὶ ἔχε ὑγίαν, καὶ καλὴ πανήγυρις.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀνέλαβε τὴν ὁδοιπορίαν του· ἀλλ' ὁ χωρικός, τρέχων κατόπιν αὐτοῦ, ἐφώναζεν·

— Ἀλλὰ, δέσποτα, δέσποτα! Δὲν σὰς εὐρίσκεται ὀλίγον χαρτίον καὶ κανὲν μελανοδοχεῖον διὰ νὰ κάμῃ τὴν ὁμολογίαν;

— Ὁχι, φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος μειδιῶν· δὲν μὰς χρειάζονται τοιαῦτα πράγματα· φύλαττε σὺ τὴν ὁμολογίαν σου εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ ἡ ἐξοφλήσις σου ἔγεινεν ἤδη εἰς τὴν ἰδικήν μου.

Βαρώνος Μ.

Μασσαλιανός τις νέος, καλούμενος Ῥοβέρτος, ἐπρόσμενεν εἰς τὸν λιμένα, (τῆς Μασσαλίας) ἵνα εἰσέλθῃ τις εἰς τὴν λέμβον του. Ἀγνώριστός τις εἰσῆλθεν εἰς αὐτήν, ἀλλὰ καίτοι ὁ Ῥοβέρτος ἦτο παρὼν, ἤτοιμάζετο ὁμως νὰ ἀναχωρήσῃ διότι δὲν ἐφαντάζετο ὅτι ἦτον ἰδική του, καὶ τῷ εἶπε μάλιστα, ὅτι ἐπειδὴ ὁ κύριος αὐτῆς δὲν φαίνεται, θέλει νὰ περάσῃ εἰς ἄλλην.

— Ἡ λέμβος εἶναι ἰδική μου, εἶπεν ὁ νέος, θέλεις νὰ σὲ ἐκβάλῃ εἰς τὸν λιμένα;

— Ὅχι διότι μίαν ὥραν θέλει ἔως τὴν νύκτα, καὶ ἔχω εὐχὰ ρίστησιν δὺν τρεῖς μόνον γύρους νὰ κάμω διὰ νὰ πάρω τὸν ἀέρα μου κατὰ τὴν ὡραίαν ταύτην ἐσπέραν. . . . πλὴν σὺ δὲν ἔχεις τὸν ἀέρα τῶν θαλασσινῶν, οὔτε ὁμοιάξεις ναύτην.

— Δὲν εἶμαι τῶνόντι, κύριε, καὶ μόνον διὰ νὰ κερδίσω κατὰ μετέρχομαι τοῦτο τὸ ἔργον τὰς κυριακάς καὶ τὰς ἑορτάς.

— Πῶς; εἰς τοιαύτην ἡλικίαν νὰ ἦσαι φιλάργυρος! Τοῦτο ἀτιμάζει τῶνόντι τὴν νεότητά σου καὶ ἐλαττώνει τὴν συμπάθειαν, τὴν ὁποίαν κατ' ἀρχὰς ἐμπνέει ἡ καλὴ σου φυσιογνωμία.

— Ναι! . . . Ἀλλ' ἂν ἤξευρες, κύριε, διατὶ θέλω νὰ κερδίζω χρήματα, δὲν ἤθελες ἐπαυξήσῃ βέβαια τὴν θλίψιν μου, νομίζων με τοσοῦτον οὐτιδανοῦ χαρακτήρος ἀνθρώπων.

— Πιθανὸν νὰ σὲ ἡδίκησα μὲ τὴν ἀπότομον κρίσιν μου, διότι δὲν γνωρίζω τὰ περὶ σέ, ἀλλ' ἄς κάμωμεν τὴν περιδιάβασίν μας, καὶ διηγήσου με τὴν ἱστορίαν σου.

Καθήμενος δὲ εἶπέ μοι λοιπόν, ἐξηκολούθησε, ποίας θλίψεις ἔχεις, διότι προδιέθεσες ἀπὸ τώρα τὴν καρδίαν μου νὰ λάβῃ συμπάθειαν.

— Μία μόνη εἶναι ἡ θλίψις μου εἶπεν ὁ νέος. Ἐχω πατέρα εἰς τὰ δεσμὰ, καὶ δὲν εἶμαι ἱκανός νὰ τὸν λυτρώσω. Ἦτο μεσίτης τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἀπὸ τὰς ἰδικὰς του καὶ τὰς τῆς μητρὸς μου οἰκονομίας ἔβαλεν εἰς πλοῖον, διευθυνόμενον διὰ Σμύρνην, διάφορα ἐμπορεύματα τοῦ συρμοῦ, καὶ ἠθέλησε καὶ ὁ ἴδιος νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν αὐτῶν· τὸ πλοῖον ὁμως συνελήφθη ἀπὸ πειρατάς, καὶ ἐφέρθη εἰς Τετουάνην, ὅπου ὁ ἀθλιὸς πατήρ μου εἶναι αἰχμάλωτος μὲ τοὺς λοιποὺς συνεπιβάτας του. Χρειάζονται δὺν χιλιάδες δίστηλα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του, ἀλλ' ἐπειδὴ κατεξόδευσεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν του εἰς τὴν ἐπιχείρησίν του, ζερούμεθα τὴν ποσότητα ταύτην. Ἐν τοσοῦτῳ ἡ μήτηρ μου καὶ αἱ ἀδελφαί μου ἡμέραν καὶ νύκτα ἐργάζονται, καθὼς καὶ ἐγὼ, παρὰ τινὲς

χρυσόχοω, καὶ προσπαθῶ, καθὼς βλέπεις, νὰ κερδίσω τι καὶ τὰς κυριακάς καὶ τὰς ἑορτάς. Ἐκόψαμεν καὶ τὰς μεγαλητέρας μας ἀνάγκας, καὶ εἰς μόνος θάλαμος εἶναι ὅλη μας ἡ κατοικία. Εἰς τὴν ἀρχὴν εἶχα κατὰ νοῦν νὰ ὑπάγω ἐγὼ ἀντὶ τοῦ πατρός μου εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν του, καὶ ἤμην ἑτοιμος νὰ τὸ κάμω· ἀλλ' ἡ μήτηρ μου, δὲν ἤξεύρω πόθεν πληροφορηθεῖσα, μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι τοιαύτη ἐπιχειρήσις ἦτον ἀλογος καὶ ἀνωφελής, καὶ ἐμπόδισεν ὅλους τοὺς πλοιοῦρχους τῆς ἀνατολῆς νὰ μὲ λάβωσιν εἰς τὰ πλοῖά των.

— Καὶ λαμβάνεις κάποτε εἰδήσεις ἀπὸ τὸν πατέρα σου; ἤξεύρεις ποῖος εἶναι ὁ κύριός του εἰς Τετουάνην; πῶς τὸν φέρονται;

— Ὁ κύριός του εἶναι ἐπιστάτης τῶν βασιλικῶν κήπων. Τὸν φέρονται δὲ μὲ εὐσπλαγχίαν, καὶ αἱ ἐργασίαι τὰς ὁποίας τῷ δίδουν δὲν εἶναι ὑπὲρ τὴν δύναμίν του· πλὴν δὲν εἴμεθα καὶ ἡμεῖς πλησίον του νὰ τὸν παρηγορῶμεν καὶ νὰ ἀνακουφίζωμεν τοὺς κόπους καὶ τὴν μεγάλην θλίψιν του. Εἶναι μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς, ἀπὸ τὴν ἀκριβὴ του σύζυγον καὶ τὰ τρία περιπόθητα τέκνα του.

— Πῶς ὀνομάζεται εἰς Τετουάνην;

— Δὲν μετέλλαξε διόλου τὸ νομὸν αὐτοῦ· ὀνομάζεται καὶ ἐκεῖ Ῥοβέρτος, καθὼς καὶ εἰς τὴν Μασσαλίαν.

— Ῥοβέρτος... εἰς τὸν ἐπιστάτην τῶν κήπων;

— Ναί, κύριε.

— Ἡ δυστυχία σου τῶνόντι μὲ κινεῖ εἰς οἶκτον, καὶ βλέπων τὰ φιλόστοργα πρὸς τὸν πατέρα σου αἰσθήματά σου, τολμῶ νὰ σοὶ προμαγνεύσω καλὴν τύχην, καὶ σοὶ τὴν ἐπεύχομαι. Ἐχω δ' εὐχαρίστησιν, κύριε, λαμβάνων τὸν ἀέρα μου, νὰ δοθῶ ὀλίγον εἰς ἰδίας μου σκέψεις, ὅθεν μὴ σὲ κακοφανῇ, ἂν διακόπτω τὴν ὁμιλίαν μας.

Ὅτε δὲ ἐνύκτωσεν, ὁ ξένος διέταξε τὸν Ῥοβέρτον νὰ ἀράξῃ, καὶ ἐξελθὼν τοῦ πλοίου τῷ ἐνεχείρισε βαλάντιον, εἰς τὸ ὁποῖον εὗρισκοντο ὀκτὼ χρυσοὶ λουδοβίκοι καὶ δέκα ἀργυρὰ δίστηλα· καὶ μηδόλως καιρὸν δώσας εἰς αὐτὸν νὰ τὸν εὐχαρίστησῃ, ὥς ἀστραπὴ ἐγένετο ἄφαντος. Ἀλλ' ἐκ τῆς μεγαλοδωρίας ταύτης, ὁ νέος συνέλαβε περὶ τοῦ ξένου μεγάλην ὑπόληψιν, πλὴν, καὶ ται ἀκολουθήσας αὐτὸν, δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν φθάσῃ καὶ νὰ τῷ προσφέρῃ τὰς εὐχαριστίας του.

Μετὰ ἑξ ἑβδομάδας, ἐνῶ ἡ τιμία αὕτη οἰκογένεια, ἐξακολουθεῖσα νὰ ἐξοικονομῇ διὰ τῆς ἐργασίας της τὴν ὁποίαν ἐχρειάζετο ποσότητα, ἐγευματίζε λιτῶς, παραδεδομένη εἰς τὴν θλίψιν της, αἰφνης παρουσιάζεται ἔμπροσθεν ὁ πατὴρ Ῥοβέρτος. Ὁ θαυμασμὸς καὶ ἡ χαρὰ ὑπῆρξεν ἀνέκφραστος. Ὁ Ῥοβέρτος ρίφθεις εἰς τὰς ἀγκάλας των, τοὺς ἡγαρίσκει διὰ τὰ πενήτηντα λουδοβίγια,

ἅτινα τῷ ἐνεχειρίσθησαν ὅτε ἔμβαινον εἰς τὸ πλοῖον, καθὼς πρὸς τούτοις καὶ διὰ τὴν προπληρωμὴν τοῦ ναύλου, τῆς τροφῆς καὶ τῶν φορεμάτων, καὶ τοὺς ὑπερεπῆνει διὰ τὸν μέγαν των ζῆλον καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην των.

Ἐξεπλάγη ἐκ νέου ἡ οἰκογένεια, καὶ ἐθεωροῦντο μεταξύ των. Τελευταῖον δ' ἡ μήτηρ διακόψασα τὴν σιωπὴν, καὶ φανταζομένη ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἐπραξε ταῦτα πάντα, διηγήθη πρὸς τὸν πατέρα, πῶς ἀπ' ἀρχῆς τῆς αἰχμαλωσίας του ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ πῶς αὕτη τὸν ἐμπόδισε, καὶ πόσον ζῆλον κατέβαλε πρὸς ἐξοικονομήσιν τῆς ἀπαιτουμένης ποσότητος πρὸς λύτρωσίν του. « Ἐχρειάζοντο ἀκόμη, ἐπρόσθεσεν ἕξ χιλιάδες φράγκα· εἶχαμεν ὀλίγον τι παραπάνω ἀπὸ τὸ ἡμῖς, τὰ πλείοτερα συνηγμένα μὲ τοὺς κόπους του, καὶ, ὥς φαίνεται, πρέπει νὰ ἤυρε φίλους οἵτινες τὸν ἐβοήθησαν. »

Μόλις τῆς μητρὸς τελειωσάσης τοὺς λόγους τούτους, ὁ πατὴρ ὥς παράφορος ἀποταθεὶς πρὸς τὸν υἱόν του.

— Ἀθλίε, τῷ εἶπε, τί ἔκαμες; πῶς ἐμπορῶ νὰ σὲ ἦμαι χρεώστης διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν μου, χωρὶς νὰ αἰσθάνωμαι μεγάλην διὰ τοῦτο θλίψιν; διότι πῶς ἄλλως διετήρησες τὸ πρᾶγμα μυστικὸν ἀπὸ τὴν μητέρα σου, ἂν δὲ τὸ ἐξηγόραζες μὲ τῆς ἀρετῆς τὴν τιμὴν, ἂν αἱ χεῖρές σου δὲν ἐμολύνοντο μὲ ξένον κτῆμα; Εἰς τὴν ἡλικίαν σου, ἀθλίου αἰχμαλώτου υἱέ, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξοικονομήσῃ τις εὐκόλως τόσον μεγάλην ποσότητα! Φρίττω συλλογιζόμενος ὅτι ἡ πατρικὴ ἀγάπῃ σὲ ἔκαμεν ἐνοχον. Βεβαίωσέ με· εἶπέ με πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα, καὶ ἂν ἡ ἀτιμία ἐμόλυνε τὴν ψυχὴν σου, τί ὠφελεῖ πλέον εἰς ὅλους μας ἡ ζωὴ; δὲν εἶναι προτιμότερος αὐτῆς ὁ θάνατος;

— Ἡσύχασε, πάτερ μου, ἀπεκρίθη ὁ νέος, ἐναγκαλιζόμενος αὐτόν, ὁ υἱὸς σου δὲν εἶναι ἀνάξιος τοῦ ὀνόματος τούτου, ἀλλ' οὔτε πάλιν εὐτυχῆς, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποδείξῃ δι' ἔργων πόσον προσφιλὴς τῷ εἶσαι. Δὲν χρεωστεῖς εἰς ἐμέ τὴν ἀπελευθέρωσίν σου. Γνωρίζω τὸν εὐεργέτην σου. Ἐνθυμήσου, μῆτέρ μου, τὸν ἀγνωρίστον ἐκεῖνον, ὅστις μοὶ ἔδωκε τὸ βαλάντιόν του, καὶ μοὶ ἔκαμε πολλὰς ἐρωτήσεις; Ἐπὶ ζωῆς μου θὰ τὸν ζητῶ, καὶ ὅταν τὸν εὕρω, ἐξάπαντος θὰ τὸν φέρω διὰ νὰ ἴδῃ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν του.

Διηγηθεὶς εἶτα καὶ εἰς τὸν πατέρα του τὰ περὶ τοῦ ἀγνωρίστου, καθησύχασεν αὐτόν.

Ἐπιστρέψας ὁ Ροβέρτος εἰς τὴν οἰκογένειάν του, εὔρε φίλους καὶ προστάτας, ὥστε ἐντὸς δύο ἐτῶν ἠτύχησε παρ' ἐλπίδα εἰς τὸ ἔργον του. Τὰ τέχνα του, τὰ ὅποια καὶ ἀπεκατέστησεν εἰς καλὰ μέρη, διμερίζοντο τὴν μεταξύ αὐτοῦ καί τῆς γυναικὸς του εὐτυχίαν,

ἥτις ἤθελεν εἶσθαι ἀτάραχος, ἂν ὁ υἱὸς διὰ τῶν συχνῶν ἀναζητήσεων ἠδύνατο νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν εὐεργέτην των, ὅστις ἀπεκρύπτετο ἀποφεύγων τὴν εὐγνωμοσύνην των. Τελευταῖον δ' ἀπαντήσας αὐτὸν κατὰ τινὰ κυριακὴν τὸ πρῶτὶ περιδιαβάζοντα παρὰ τὸν λιμένα.

— Ἀ! προστάτα μου, ἐφώναξε, μηδεμίαν ἄλλην λέξιν δυνηθεὶς νὰ προσφέρῃ.

Ὁ ξένος ἔσπευσε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τὴν αἰτίαν ταύτης τοῦ τῆς καταστάσεως.

— Τί! κύριε, δὲν τὸ ἐξεύρεις; τῷ ἀπεκρίθη ὁ νέος, ἐλησμόνησες τὸν Ῥοβέρτον καὶ τὴν οἰκογένειαν, τὴν ὁποίαν ἐπανήγαγες εἰς τὴν ζωὴν τρόπον τινά, χαρίσας πρὸς αὐτὴν τὸν πατέρα της;

— Λάθος ἔχεις, φίλε μου, δὲν σέ γνωρίζω, καὶ οὔτε σὺ εἶναι πιθανὸν νὰ μὲ γνωρίζῃς, διότι ἐγὼ εἶμαι ξένος εἰς τὴν Μασσαλίαν, καὶ ὀλίγας ἡμέρας μόνον ἔχω ἐδῶ.

— Ἴσως, εἶπεν ὁ νέος, ἀλλ' ἐνθυμήσου ὅτι πρὸ δύο περίπου ἔτων ἦσο ἐδῶ. Ἐνθυμήσου τὴν περιδιάβασιν τὴν ὁποίαν ἐκάμαμεν εἰς τὸν λιμένα τοῦτον, τὴν συμπάθειαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβες διὰ τὴν δυστυχίαν μας, τὰς ἐρωτήσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας ἠδύνασο νὰ πληροφορηθῇς τὰ μέσα διὰ νὰ μᾶς γίνῃς εὐεργέτης. Πῶς εἶναι δυνατόν, ἐνῷ ἐστάθης ἐλευθερωτὴς τοῦ πατρός μου, νὰ μὴ ἐνθυμῇσαι ὅτι ἔσωσες ὀλόκληρον οἰκογένειαν, ἥτις ἄλλο δὲν ζητεῖ τώρα ἀπὸ σέ εἰμὴ νὰ σέ ἰδῇ μόνον; Μὴ καταφρονήσῃς λοιπὸν τὰς δεήσεις μου, καὶ ἔλθε νὰ ἰδῇς τοὺς ὁποίους σὺ κατέστησες εὐτυχεῖς!.. Μὴ μὲ ἀρνήσῃς καὶ ταύτην τὴν χάριν.

— Σέ τὸ εἶπα, φίλε μου, ἔχεις λάθος, μὲ παρεγνώρισες.

— Ὅχι, κύριε, δὲν ἔχω λάθος, εἶπεν ὁ νέος, διότι τὰ χαρακτηριστικά σου εἶναι τόσον καλὰ ἐντυπωσμένα εἰς τὴν καρδίαν μου, ὥστε δὲν εἶναι τρόπος νὰ σέ παραγνωρίζω· ἔλα, σέ παρακαλῶ.

Καὶ λαμβάνων αὐτὸν διὰ χειρὸς, ἠγωνίζετο διὰ τῆς βίας νὰ τὸν σύρῃ. Ἀλλ' ἐπειδὴ πολὺ πλῆθος περιεκύκλωσεν αὐτοὺς, ὁ ἀγνώριστος μετὰ σοβαρᾶς φωνῆς.

— Κύριε, τῷ εἶπε, τὸ πρᾶγμα τοῦτο δὲν μοὶ δίδει εὐχαρίστησιν· τὸ λάθος σου προέρχεται, διότι μὲ παρομοιάζεις μὲ κανένα ἄλλον· ἔλα εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, καὶ πῆγαινε εἰς τὸν οἶκόν σου νὰ ἡσυχάσῃς διότι φαίνεται ὅτι ἔχεις χρεῖαν νὰ ἀναπαυθῇς.

— Τί σκληρότης εἶναι αὕτη; ἐφώναξεν ὁ νέος· εὐεργέτα τῆς οἰκογενείας μας, διὰ τί ἀποποιεῖσαι τὴν ὁποίαν εἰς σέ μόνον χρεωστοῦμεν εὐτυχίαν; Εἰς μάτην λοιπὸν τώρα κεῖμαι πρὸ τῶν ποδῶν σου; τόσον ἀδυσώπητος εἶσαι, ὥστε νὰ ἀπορρίπτῃς τὴν ὁποίαν ἀπὸ πολλῆς ζητοῦμεν νὰ προσφέρωμεν εἰς τὴν ἐλευθεριότητά σου

ευχαριστίαν. . . Σεις, κἀν, οἵτινες ἐσυνάχθητε ἐδῶ, ἀπὸ τὴν τα-
ραχὴν καὶ τὴν ἀταξίαν εἰς τὴν ὁποίαν με βλέπετε, κινήθητε εἰς
συμπάθειαν, καὶ συνενωθῆτε μετ' ἐμοῦ, ὥστε ὁ πρόξενος τῆς σω-
τηρίας μας νὰ ἔλθῃ νὰ ἴδῃ τὴν ἀγαθοεργίαν του !

Ἐνῶ δ' νέος ἔλεγε ταῦτα, ὁ ἀγνώριστος ἐφάνη ὅτι ὑπεχώρει
εἰς τὴν βίαν, πλὴν ἐνώσας ἀπάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, καὶ ἀνα-
λαβὼν τὴν γενναιότητα νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς προσφε-
ρομένης αὐτῷ ἡδονῆς, διῆλθε διὰ τοῦ ὄχλου καὶ ἐγένετο ἀφαντος.

Διὰ παντὸς ἠθέλομεν ἀγνοεῖ ποῖος ἦτον ὁ ἀγνώριστος οὗτος,
ἀν οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ δὲν ἤθελον εὑρεῖ μεταξὺ τῶν ἐγγράφων
τοῦ ἑξ' χιλιάδων πεντακοσίων φράγκων σημείωσιν, σαλέντων πρὸς
τὸν Κ. Μαῖν Δεκαδιξ, ὃν καὶ ἐκ περιεργίας ἐρωτήσαντες, διότι ἡ
σημείωσις ἦτον ἐσχισμένη, ἔμαθον ὅτι μετεχειρίσθη αὐτὰ ἵνα ἀ-
πολυτρώσῃ Μασσαλιανόν τινα Ῥοβέρτον καλούμενον, αἰχμάλω-
τον ἐν Τετουάνῃ, κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ προέδρου Καρόλου Δε-
σεκόντου Βαρῶνος Μοντεσκίου. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ὁ περίφη-
μος Μοντέσκιος συνεχῶς ἀπῆρχετο εἰς Μασσαλίαν, ἐπισκεπτόμε-
νος τὴν ἐκεῖ ὑπανδρευμένην ἀδελφὴν του Χερικούρτην.

Λουδοβίκου ΙΣΤ'.

Λουδοβίκος ΙΣ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἐσυνείθιζε, κατὰ τὸ πα-
ράδειγμα τοῦ πάππου του Ἑρρίκου Δ', νὰ ἀναμιγνύηται μετὰ τοῦ
λαοῦ του καὶ νὰ ἐπισκέπτηται τὴν κατοικίαν τοῦ πτωχοῦ καὶ τὴν
καλύβην τοῦ χωρικοῦ. Ἐνῶ δὲ ποτε ἐθήρυσεν εἰς τὰ δάση τῆς Βερ-
ριέρας, ἀπήντησεν εἰς μοναξίαν νέον τινά, ὅστις μὴ γνωρίζων αὐ-
τὸν ἔπεσε πρὸ ποδῶν αὐτοῦ λέγων « Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δός
μοι ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ ἀμφιβάλης ὅτι θὰ ὑπάγῃ εἰς καλὸν μέρος. »

— Καὶ δὲν ἐμπορεῖς καλῆτερα, τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἀντὶ νὰ
ζητῆς ἐλεημοσύνην, νὰ ἐργάζησαι;

— Ναί, κύριε, πλὴν εἶμαι βιασμένος νὰ κάθημαι εἰς τὸν οἶκον,
διότι ὁ μὲν πατήρ μου ἀποθνήσκει, ἡ δὲ μήτηρ μου καὶ τὰ πέντε
ἀδελφιά μου κοίτονται ἄρρωστα.

— Ἀλήθειαν μὲ λέγεις;

— Ναί, κύριε, τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν.

Ὁ Λουδοβίκος τῷ ἔδωκεν ἐλεημοσύνην τινά, πλὴν συλλογιζό-
μενος ὅτι μικρὸν αὐτῇ ἤθελε χρησιμεύσει ἂν ἦσαν ἀληθεῖς οἱ λό-
γοι του, τὸν ἠρώτησε πάλιν·

— Καὶ εἶναι μακρὰν ἡ κατοικία σου;

— Ἔως τρία τεταρτημόρια λεύγης, ἀπεκρίθη ὁ νέος.

Ὁ βασιλεὺς ἀπεφάσισε νὰ βεβαιωθῇ αὐτοπροσώπως περὶ τοῦ πράγματος, καὶ ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ νέου, δι' ἀκανθῶν καὶ τριβόλων ἔφθασεν εἰς ἀχυροκαλύβην τινα πανταχόθεν ἀσκεπαν, ἐνθα θρηνώδεις φωναὶ ἀντήχησαν κατὰ πρῶτον εἰς τὰ ὠτά του· εἰσελθὼν δ' εἶτα, εἶδε γέροντα ἡμιθανῆ κείμενον ἐπὶ τῶν ἀχύρων καὶ παιδία ἡμίγυμνα, τὰ μὲν ἀσθενῆ, τὰ δὲ ζητοῦντα ἄρτον παρὰ τῆς ἀθλίας μητρὸς των, ἥτις ἄλλο παρὰ δάκρυα δὲν εἶχε νὰ δώσῃ εἰς αὐτά.

Κινηθεὶς εἰς οἶκτον ὁ Λουδοβίκος διεμοίρασεν εἰς αὐτοὺς ἀμέσως ὅσα χρήματα εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ, λυπούμενος μάλιστα ὅτι δὲν ἐκράτει πλείοτερα. Ἐπιστρέψας δ' εἰς τὴν πόλιν διηγῆθη τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο εἰς τὴν οἰκογένειάν του, καὶ προθύμῳ πάντων γνώμῃ ἐν τῷ ᾧμα ἔπεμψεν αὐτοῖς ἰατρὸν καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΠΕΡΙ ΑΦΙΛΟΚΕΡΑΕΙΑΣ.

Ἀριστείδου.

Ἀριστείδης ὁ Ἀθηναῖος συνήργησε μεγάλως πρὸς δόξαν τῆς πατρίδος του, καταστήσας αὐτὴν κυρίαν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος. Καὶ τοι δ' ἔχων τοὺς τρόπους νὰ γίνῃ ὑπερπλοῦτος, ἠθέλησε μᾶλλον νὰ ᾔῃαι πένης καὶ ἐνδεής, καὶ ὅσῃν δόξαν ἐστοχάζετο νὰ νικᾷ ὑπὲρ τῆς πατρίδος του, ἄλλῃν τῶσπην εἶχε καὶ νὰ ᾔῃαι πτωχός, ὥς ἀποδεικνύεται μάλιστα ἐκ τοῦ ἀκολουθοῦντος περιστατικοῦ.

Εἶχε συγγενὴ τινα ὀνομαζόμενον Καλλιᾶν· τοῦτον ἐγκαλοῦντες οἱ ἐχθροὶ του εἰς τὸ δικάστήριον, ἀφοῦ τὸν κατηγορήσαν διὰ πολλὰ ἄλλα, εἶπον τελευταῖον καὶ τοιοῦτόν τινα λόγον ἐν παρόδῳ εἰς τοὺς δικαστάς.

— Γνωρίζετε τὸν Ἀριστείδην, τὸν υἱὸν τοῦ Λυσιμάχου, τὸν ὁποῖον ἅπαντες οἱ Ἕλληγες θαυμάζουν διὰ τὴν ἀρετὴν του. Εἰς ποίαν δὲ κατάστασιν νομίζετε ὅτι περνᾷ αὐτός εἰς τὸν οἶκον του, ἐνῶ τὸν βλέπετε ὅτι μὲ τοιοῦτον παλαιοφόρεμα παρουσιάζεται εἰς τὸ δημόσιον; Δὲν εἶναι ἄρα γε πιθανόν ὅτι ὅστις κρυώνει εἰς τὸ φανερόν, καὶ πεινᾷ εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ ἔχει ἐνδεῖαν ὄλων τῶν ἀναγκαίων; Τοῦτον ὅμως ὁ Καλλιᾶς, μολονότι εἶναι στενός συγγενὴς του, τὸν παραβλέπει μὲ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ παιδία του

Θηβαίων, ἔστειλεν εἰς τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Ἐπαμεινώνδαν, ὅς τις ἦτο πάμπτωχος, δύω χιλιάδας χρυσᾶ νομίσματα· ἀλλ' ἐκεῖνος τὸ μὲν χρυσίον δὲν ἔλαβε, κυττάξας δὲ τὸν Ἰάσονα· «Ἀδίκους χειρας, τῷ εἶπεν, ἐξουσιάζεις.» Δανεισθεὶς δὲ πεντήκοντα δραχμάς παρά τινος τῶν πολιτῶν διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ στρατεύματος, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἑκστρατείαν. Ἄλλοτε ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἔστειλεν εἰς τὸν Ἐπαμεινώνδαν τριάκοντα χιλιάδας δαρεικούς. (*) Ἀλλ' οὗτος τὸν μὲν Διομέδοντα, ὅστις ἔφερε τὸ χρυσίον, ἐπέπληξε πικρῶς, ὅτι ἤλθε τοσούτον δρόμον ἵνα διαφθεῖρῃ τὸν Ἐπαμεινώνδαν, εἰς δὲ τὸν βασιλέα ἐμήνυσεν ὅτι· «ἂν εὖνοῃ τὰ συμφέροντα τῶν Θηβαίων, θέλει ἔχει ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀνταμοιβῆς φίλον τὸν Ἐπαμεινώνδαν, εἰδὲ μὴ, ἐχθρόν ἄσπονδον.»

Φωκίωνος.

Φωκίων ὁ Ἀθηναῖος, ὁ Χρηστός ἐπονομαζόμενος, ἔδειξε μεγάλην καταφρόνησιν εἰς τὰ πλούτη καὶ τοὶ πολλάκις τῷ ἔτυχον περιστάσεις νὰ ἀποκτήσῃ πάμπολλα, ὡς φαίνεται μάλιστα ἐκ τοῦ ἀκολούθου.

Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, διὰ τὴν ὑπόληψιν ἣν εἶχε πρὸς αὐτόν, τῷ ἐπεμψεν ἑκατὸν τάλαντα (**) δῶρον. Ὁ Φωκίων ἠρώτησε τοὺς ὅσοι τὰ ἔφεραν, διατὶ εἰς αὐτόν μόνον, ἐνῷ ὑπῆρχον τόσοι ἄλλοι Ἀθηναῖοι, ἔστειλεν ὁ Ἀλέξανδρος τόσα χρήματα; Καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνοι τῷ εἶπον· «Διότι σὲ μόνον στοχάζεται ὅτι εἶσαι καλὸς καὶ ἐνάρετος·» — «Ἄς μὲ ἀφήσῃ λοιπὸν, εἶπεν ὁ Φωκίων, καὶ νὰ φαίνωμαι καὶ νὰ ἦμαι τοιοῦτος πάντοτε.»

Ἀφοῦ δ' ἐκεῖνοι τὸν ἠκολούθησαν μέχρι τοῦ οἴκου του καὶ εἶδον τὴν μεγάλην του ἑνδειαν, καὶ ὅτι ἡ μὲν σύζυγός του ἐζύμονεν ἡ ἰδία, αὐτὸς δ' ἀνέστυρε νερόν καὶ ἐπλυνε τοὺς πόδας του, ἔτι μᾶλλον τὸν ἐβίαζον νὰ λάβῃ τὸ ἀργύριον, λέγοντες μάλιστα μετ' ἀγανακτήσεως, ὅτι εἶναι ἄπρεπον νὰ ἦναι φίλος τοῦ βασιλέως τῶν καὶ νὰ περνᾷ τόσον ἀθλίαν ζωὴν. Ἀλλ' ὁ Φωκίων ἰδὼν κατὰ τύχην γέροντα, ὅστις διέβαινεν ἐκεῖθεν πενιχρὰ ἐνδεδυμένος, ἠρώτησε τοὺς πρέσβεις ἂν τὸν στοχάζωνται χειρότερον καὶ ἀπὸ αὐτόν.

Ἐνῷ δ' ἐκεῖνοι τῷ εἶπον· «Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ, ὁμίλει καλά.» — Πλὴν οὗτος, εἶπεν ὁ Φωκίων, ἔχει ὀλιγώτερα ἀπὸ ἐμέ, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ζῇ μὲ εὐχαρίστησιν.»

Ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ τὰ χρήματα ἐπέστρεψαν, ὅθεν ἦλθον, ὥστε ὁ

(*) Νόμισμα χρυσοῦν τῆς Περσίας, ἵσον εἰκοσιν ἀργυραῖς δραχμαῖς τῆς Ἀττικῆς.

(**) Τὸ τάλαντον ἰσοδυναμεῖ πρὸς πέντε χιλιάδας φράγκα.

εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν, ἐνῶ καὶ ἀπήλαυσε πολλὰ ἀπὸ αὐτὸν διὰ τὴν ὁποίαν ἔχει παρ' ὑμῖν δύναμιν.

Ὁ δὲ Καλλίας, βλέπων ὅτι οἱ δικασταὶ ἔκαμνον πολὺν θόρυβον διὰ τοῦτο καὶ ἡγανάκτουν, προσκαλέσας τὸν Ἀριστείδην, τὸν παρεκάλει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι, καὶ τοι οὗτος πολλάκις τὸν προσέφερε πολλὰ χρήματα, καὶ τὸν ἐβίασε μάλιστα νὰ τὰ λάβῃ, δὲν ἠθέλησεν, ἀποκρινόμενος ὅτι, περισσότερον αὐτὸς πρέπει νὰ μεγαλοφρονῇ ὅτι εἶναι πτωχός, παρὰ ὁ Καλλίας ὅτι εἶναι πλούσιος· διότι πολλοὺς βλέπομεν ὅτι μεταχειρίζονται καὶ καλῶς καὶ κακῶς τὸν πλοῦτόν των, δύσκολον ὁμῶς νὰ εὐρεθῶσιν ἄνθρωποι νὰ ὑποφέρωσι μετὰ γενναιότητος τὴν πτωχείαν καὶ δὲν ἐντρέπονται μάλιστα ὅσοι ἐκουσίως των εἶναι πτωχοί.

Ἀφοῦ δ' ὁ Ἀριστείδης ἐμαρτύρησε ταῦτα εἰς τὸν Καλλίαν, πάντες οἱ παρευρεθέντες ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν εὐχαριστοῦμενοι νὰ ᾔναι μᾶλλον πτωχοὶ ὥς ὁ Ἀριστείδης, παρὰ πλούσιοι ὥς ὁ Καλλίας.

Λυσάνδρου.

Διονύσιος, ὁ τύραννος τῆς Σικελίας, ἔστειλεν εἰς τὰς θυγατέρας τοῦ Λυσάνδρου (*) βασιλέως τῆς Σπάρτης, πολυτίμὰ τινα καὶ πολυέξοδα φορέματα. Ἀλλ' ἐκεῖνος οὐδόλως αὐτὰ παρεδέχθη· «Διότι φοβοῦμαι, εἶπε, μήπως ὅταν τὰ βάλωσιν αἱ κόραι μου, φανῶσι δυσειδεῖς καὶ ἄτιμοι.»

Σωκράτους.

Ἀλκιβιάδης, ὁ μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ἐφιλοτιμήθη νὰ τῷ πέμψῃ δῶρα τινα μεγαλοπρεπῆ, ἅτινα ἰδοῦσα ἡ σύζυγός του Ξανθίππη ἐξεπλάγη, καὶ τὸν παρεκίνει νὰ τὰ λάβῃ. Ἀλλ' ἐκεῖνος. «Ὁχι, τῇ ἀπεκρίθη, πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἀντιπαταχθῶμεν εἰς τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ νὰ μὴ τὰ λάβωμεν.»

Πελοπίδου.

Πελοπίδας, ὁ περιβόητος στρατηγός τῶν Θηβαίων, ὅτε οἱ φίλοι τοῦ τῷ ἔλεγον ὅτι ἀμελεῖ τὸ ἀναγκαιότατον πάντων, τὸ νὰ συνάγῃ χρήματα. «Ἀναγκαῖα τῇ ἀληθείᾳ, εἶπεν, εἶναι τὰ χρήματα εἰς τοῦτον τὸν Νικομήδην,» δειξας πρὸς αὐτοὺς χλωὸν τινα καὶ βεβλαμμένον ἄνθρωπον.

Ἐπαμεινώνδου.

Ὅτε Ἰάσων, ὁ βασιλεὺς τῶν Θεσσαλῶν, ἦλθε σύμμαχος τῶν

(*) Ἡ κατ' ἄλλους Ἀρχιδάμου.

Φωκίων μὴ ἔχων τὴν χρείαν αὐτῶν, ἐφάνη πλουσιώτερος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις τὰ ἐχάριζεν.

Ἐπειδὴ ὁμως πειραχθεὶς εἰς τοῦτο ὁ βασιλεὺς, ἔγραψεν εἰς τὸν Φωκίωνα μεμπτικήν ἐπιστολήν, οὗτος μὴ θέλων νὰ φανῇ ὅτι καταφρονεῖ αὐτὸν, τὰ χρήματα μὲν καὶ πάλιν δὲν ἔλαβε, τὸν παρεκάλεσε δὲ μόνον νὰ ἀπολύσῃ πρὸς χάριν τοῦ φιλοσόφους τινὰς, οὓς ἐκράτει αἰχμαλώτους εἰς τὰς Σάρδεις, εἰς ὃ καὶ ἀμέσως ἐνέδωκεν ὁ Ἀλέξανδρος. Μετὰ ταῦτα δὲ τῷ προσέφερε τέσσαρας πόλεις, ἵνα ἐκλέξῃ ὅποιαν θέλει ἐξ αὐτῶν νὰ καρπούται, πλὴν ὁ Φωκίων οὐδὲ τοῦτο ἠθέλησε νὰ παραδεχθῇ.

Συχνάκις δὲ πολλοὶ καὶ μεγάλοι ἄνδρες ἐστελλον διάφορα δῶρα εἰς τὸν Φωκίωνα, ἅτινα οὐχ ᾔττον ἀπερρίπτοντο.

Μανίου Κουρίου.

Ὅτε οἱ Σαυνίται ἐνικήθησαν ὑπὸ τοῦ Μανίου Κουρίου, τοῦ Ῥωμαίου, ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν προσέφερον πολὺ χρυσίον. Ἐτυχε δ' αὐτός τότε νὰ ψήνῃ λαχανικά, ὅθεν καὶ ἀπεκρίθη εἰς τοὺς Σαυνίτας, ὅτι «Ἐνῷ ἔχει τοιοῦτον δεῖπνον, δὲν χρειάζεται τὸ χρυσίον τῶν, καὶ ὅτι καλῆτερόν του εἶναι ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχῃ αὐτὸς χρυσίον, νὰ νικᾷ τοὺς ὅσοι τὸ ἔχουν.»

Ἀλφόνσου Ε'.

Ὅτε Ἀλφόνσος ὁ Ε' ἐκυρίευσεν τὴν Μασσαλίαν, τὸν εἰδοποίησαν ὅτι αἱ γυναῖκες κατέφυγον εἰς τινὰ ἐκκλησίαν, φέρουσαι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ πολυτιμότερά των πράγματα. Καὶ οὗτος μὲν εὐθὺς διέταξε τοὺς φύλακὰς του νὰ περικυκλώσωσι τὴν ἐκκλησίαν, ἐμποδίζοντες τοὺς στρατιώτας νὰ εἰσέλθωσιν· ἀλλ' αἱ γυναῖκες ἰδοῦσαι ὅτι περικυκλώθησαν, νομίσασαι ἐγγὺς πλέον τὴν ἀπώλειάν των καὶ φανταζόμεναι ὅτι μετ' ὀλίγον ἐμελλον νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ ἵνα πάθωσιν ὑπ' αὐτοῦ τὰ χεῖριστα, ἀνέφεραν πρὸς τὸν βασιλεῆα, ὅτι (ἂν τὰς ἄφινε νὰ φύγωσιν ἀνεμποδίτως, ἤθελον τοῦ δώσει ὅ,τι εἶχον, χωρὶς αὐταὶ νὰ λάβωσιν οὐδὲν μαζὴ των.) Ὁ Ἀλφόνσος ὁμως μὴδὲν παρ' αὐτῶν ζητῶν, οὐχὶ μόνον ἀφῆκεν αὐτάς νὰ ὑπάγωσιν ὅπου ἤθελον, ἀλλ' ἀκόμη ἐπέτρεψεν εἰς αὐτάς νὰ λάβωσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅλα των τὰ πράγματα, καὶ μῆτε νὰ τὰς ἰδῇ κἄν ἠθέλησεν.

Ἰδιώτου τινὸς Μεδιολανίου.

Πτωχὸς τις θυρωρὸς ξενοδοχείου εἰς τὸ Μεδιόλανον εὗρηκε βα

λάντιον περιέχον διακόσια δίστηλα. Ἀμέσως δ' ἔδωκεν εἰδῆσιν, καὶ ὁ κύριος αὐτοῦ ἐλθὼν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ ἀποδείξας ὅτι τὸ βαλάντιον ἦτον ἰδικόν του τὸ ἔλαβε, χαίρων δὲ καὶ εὐγνωμονῶν προσέφερεν εἰς τὸν εὐεργέτην του εἰκοσιν ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ αὐτὰ κατ' οὐδέναν τρόπον· τὰ κατεβίβασε λοιπὸν εἰς δέκα, καὶ τελευταῖον εἰς πέντε. Ἀλλὰ βλέπων ὅτι μὴδ' αὐτὰ νὰ λάβῃ ἠθέλε· «Δὲν ἔχασα λοιπὸν καὶ ἐγὼ τίποτε, εἶπε μετ' ὀργῆς, καὶ ρίπτων κατὰ γῆς τὸ βαλάντιον, δὲν ἔχασα ἐπανελάβε, καὶ ἐγὼ τίποτε, ἂν δὲν θέλῃς καὶ σὺ νὰ λάβῃς τίποτε.»

Ὁ θυρωρὸς ἐβιάσθη τότε νὰ λάβῃ τὰ πέντε δίστηλα, ἅτινα καὶ διμοίρασεν εἰς τοὺς πτωχοὺς. Πόσον τῶν αἰσθημάτων ἡ εὐγένεια ὑπερυψώνει καὶ τοὺς ταπεινοτάτης καταστάσεως ἀνθρώπους!

Βογκικάτου.

Ὁ πρωτοστράτωρ τῆς Γαλλίας Βογκικάτος εἶχεν ἓνα μόνον τριετὴ ἢ τετραετὴ υἱόν, ὅστις καὶ αὐτὸς ἔπειτα ἔγινε πρωτοστράτωρ. Οὐδόλως δ' ἐφρόντισε νὰ ἀφήσῃ τι εἰς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς φίλους, οἵτινες τὸν ἐπέπλησσαν ποτε ὅτι οὐδόλως ὠφελήθη ἐκ τῆς εὐνοίας, ἣν πρὸς αὐτόν ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης Α' ἔδειξε· «Δὲν ἐπώλησα, ἀπεκρίθη, τίποτε ἀπὸ τὴν κληρονομίαν τῶν γονέων μου, ἀλλ' οὔτε πάλιν τὴν ἐπηύξησα. Ἄν ὁ υἱός μου κατασταθῇ τίμιος θὰ ἔχῃ ὅλα του τὰ ἀναγκαῖα, ἀλλ' ἂν ἐξεναντίας γίνῃ κακός, τότε ἔχων πολλὰ, θὰ καταντήσῃ ἐπιβλαβέστατος.» Καλὸν παράδειγμα εἰς τοὺς νέους ὑπουργοὺς μας!

Τοῦ Δουκὸς τοῦ Μοντμορεγκιάκου.

Ἡ φιλαργυρία εἶναι τὸ ἐξωλέεσaton ἐλάττωμα πάντων, εἰς τοὺς ὅσοι μάλιστα διὰ τὸν βαθμὸν τῶν εἶναι προαδιωρισμένοι νὰ ἀγαθοποιῶσι τοὺς ἄλλους.

Ἐρρίκος Β', Δουξ τοῦ Μοντμορεγκιάκου καὶ κυβερνήτωρ τῆς Λαγκουεδοκίας, θέλων νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν ἀνεψιόν του, τὸν Δουκα τῆς Ἀγγλίας, τὴν ἀποστροφὴν ἣν εἶχε καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὸ βδελυρὸν τοῦτο πάθος, τῷ ἔδωκε τὸ ἀκόλουθον ἀξιόλογον μάθημα.

Πορευόμενός ποτε εἰς τὴν κυβερνήσιν του, διέβη καὶ ἐκ τοῦ μέρους ὅπου ὁ ἀνεψιός του ἔκαμνε τὰς σπουδὰς του καὶ ἐπισκεφθεὶς αὐτόν, τῷ προσέφερεν ἓν βαλάντιον περιέχον ἑκατὸν πιστόλας (*)

(*) Νομισμα χρυσαῦν τῆς Ἰσπανίας.

διὰ τὰ μικρὰ καὶ ἑκτακτα αὐτοῦ ἔξοδα. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν δ' ἐξαναίδων αὐτὸν πάλιν, τὸν ἠρώτησε τί ἔκαμε τὰ χρήματα ἅτινα τῷ εἶχε δώσει. Ὁ νέος Δουξ τῷ ἔδειξε τὸ βαλάντιον ὡς ἦτο.

Πόσοι γονεῖς δὲν ἤθελον ἐπαινέσει τὴν σπανίαν οἰκονομίαν τῶν τέκνων των εἰς τοιαύτην περίσασιν! Ἄλλ' ὁ δουξ εἶχεν εὐγενέστερα αἰσθήματα, διότι εὐθὺς λαβὼν τὸ βαλάντιον καὶ ρίψας αὐτὸ ἐκ τῶν παραθύρων· «Μάθε, κύριε, εἶπεν εἰς τὸν ἀνεψιὸν του, ὅτι ἀρχοντοπαῖς ὡς σὺ δὲν πρέπει νὰ κρατῇ χρήματα, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησες νὰ τὰ ἐξοδεύσῃς πρὸς ἰδίαν σου εὐχαρίστησιν, ἔπρεπε νὰ τὰ δώσῃς καὶ εἰς ἐλεημοσύνην καὶ νὰ κάμῃς καλὸν εἰς τοὺς ἄλλους.»

Ἡ φιλαργυρία, ἥτις εἰς τοὺς ἰδιώτας προξενεῖ φρίκην εἰς τοὺς ἀρχοντας καθίσταται ἔτι μᾶλλον τρομερά.

Τυρεννίου.

Ὁ περίφημος ὑποκόμης καὶ πρωτοστράτωρ τῆς Γαλλίας Τυρεννίος προεφυλάσσετο μεγάλως ἀπὸ τὴν φιλοχρηματίαν, ἐνῶ μάλιστα κατὰ τοὺς χρόνους οὗς ἔζη τὸ πάθος τοῦτο ἦτο κοινὸν εἰς ἅπαντας. Ὅτε διέτριβεν εἰς τὸ κομητάτον τῆς Μαρκίας ἐν Γερμανίᾳ μέγας τις ἀξιωματικός προέτεινεν εἰς αὐτὸν νὰ τῷ δώσῃ, ἐν τὸς δέκα πέντε ἡμερῶν, κέρδος ἑκατὸν χιλιάδας δίστηλα διὰ νέου τινὸς τροπου, καὶ αὐτως ὥστε μηδεμίαν εἶδῃσιν νὰ λάβῃ περὶ τούτου ἢ αὐλή. Ἄλλ' ὁ Τυρεννίος τῷ ἀπεκρίθη ὅτι «τὸν εὐχαρίσται πολὺ διὰ τοῦτο, καὶ ὅτι ἐνῶ πολλάκις ἐπέτυχε τοσαύτας περιστάσεις, καὶ δὲν ἔλαβεν οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ὄφελος, δὲν ἠθέλε νὰ ἀλλάξῃ τὴν προτέραν του διαγωγὴν τῶρα εἰς τὰ γηράματα.»

Ἄλλοτε, ὅτε ὁ Τυρεννίος ἐξεστράτευσεν εἰς Γερμανίαν, πόλεώς τινος οἱ κάτοικοι οἵτινες εἶχεν μείνει οὐδέτεροι, νομίσαντες ὅτι ὁ στρατὸς αὐτοῦ σκοπὸν εἶχε νὰ διέλθῃ διὰ τῆς πόλεώς των, τῷ προσέφεραν ἑκατὸν χιλιάδας δίστηλα, παρακαλοῦντές τον νὰ λάβῃ ἄλλον δρόμον. Ἄλλ' ὁ Τυρεννίος· «Μὴ φροντίζητε, ἀπεκρίθη εἰς αὐτοὺς, ὁ δρόμος μου εἶναι ἄλλος· πάρετε ὁμῶς τὰ χρήματά σας, διότι δὲν δύναμαι μὲ ἐλευθέραν συνείδησιν νὰ τὰ λάβω.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

ΠΕΡΙ ΑΔΙΑΦΘΟΡΙΑΣ.

Ἀριστείδου.

● "τε Ἀριστείδης ὁ Ἀθηναῖος ἔκρινέ ποτε δύο ιδιώτας, ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν θέλων νὰ τὸν σύρῃ ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὸ μέρος του, τῷ εἶπεν ὅτι ὁ ἀντίδικός του ὠμίλησε πολλὰς ὕβρεις καὶ συκοφαντίας καὶ κατὰ τοῦ Ἀριστείδου· Ἀλλ' ἐκεῖνος· «Λέγε, καλέ μου ἄνθρωπε, τῷ εἶπε, τί κακὸν ἔκαμεν εἰς σέ, διότι ἐγὼ τώρα διὰ τὸν ἑαυτὸν σου τὸν κρίνω, καὶ ὅχι διὰ τὸ τί εἶπε καὶ τί ἔκαμε δι' ἐμέ.»

Θεμιστοκλέους.

Ὁ περίφημος ποιητὴς Σιμωνίδης διατρίβων ἐν Ἀθήναις, ἐζήτησε παρὰ τοῦ Θεμιστοκλέους, στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων, νὰ τῷ ἐκτελέσῃ ἄδικόν τινα κρίσιν. Ἀλλ' ὁ Θεμιστοκλῆς· «Οὔτε σὺ, τῷ ἀπεκρίθη, Σιμωνίδη, ἐμπορεῖς νὰ γίνῃς ἀξιόλογος ποιητῆς, ἂν κάμνῃς τοὺς στίχους σου χωρὶς μέτρα, οὔτ' ἐγὼ καλὸς ἀρχων, ἂν κάμνω ἀδίκους κρισολογίας.»

Νικοστράτου.

Ἀρχίδαμος, ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπροσπάθει νὰ καταπέσῃ τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀργείων Νικόστρατον νὰ τῷ προδώσῃ μικρὸν τινα τόπον, καὶ πρὸς ἀνταμοιβὴν τῷ ἔτασεν ἀρκετὴν ποσότητα χρημάτων, καὶ γυναῖκα ὁποῖαν ἀπὸ τὰς Λακεδαιμονίας θέλῃ, παρεκτὸς μόνον τῶν ὅσαι κατήγοντο ἀπὸ βασιλικὸν γένος. Ἀλλ' ὁ Νικόστρατος ἀπέρριψε τὴν πρότασιν ταύτην, καὶ μετ' ἀγανακτήσεως· «Ἀρχίδαμε, τῷ εἶπε, μὲ φαίνεται ὅτι δὲν εἶσαι τῷόντι ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλέους, διότι ἐκεῖνος μὲν περιτῆρχετο καὶ ἐπαίδευε τοὺς κακοὺς, σὺ δὲ ἐξ ἐναντίας τοὺς καλοὺς θέλεις νὰ κάμῃς κακοὺς.»

Κάτωνος.

Γναῖος Πομπήιος, ὑπατος τῶν Ῥωμαίων, ἐπιστρέψας νικητὴς ἐκ τινος ἐκστρατείας, ἐπειδὴ οἱ συμπολίται του τὸν ἐδέχοντο μετὰ

μεγάλης περιποίησεως, καὶ πολλήν τῷ ἐδείκνυον εὐνοίαν, ἐστοχάσθη φυσικῶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν ἤθελον τῷ ἀρνηθῇ καὶ πᾶν ὅ,τι ἤθελε ζητήσει. Ὅθεν καὶ ἐπειδὴ δὲν τῷ ἐπετρέπετο νὰ φανῇ αὐτός εἰς τὴν πόλιν πρὶν κάμῃ τὴν διὰ τὰς νίκας τοῦ συνήθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐπίδειξιν, πέμψας ἐμήνυσεν εἰς τὴν Σύγκλητον νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑπάτων, διότι εἶχε καὶ οὗτος κατὰ νοῦν νὰ συμπαρευρεθῇ εἰς αὐτήν.

Κάτων ὁ Νεώτερος ὁμῶς, ἀγαθὸς καὶ φιλελεύθερος πατριώτης, οὐχὶ ὅτι ἐστοχάζετο ὅτι ἡ ἀναβολὴ ἦτο μέγα τι, ἀλλὰ θέλων νὰ κόψῃ τὴν ἀπόπειραν καὶ τὰς ἐλπίδας τοῦ Πομπηίου, μόνος ἦν αντιώθη γενναίως καὶ κατέπεισε καὶ τὴν Βουλὴν νὰ ἀλλάξῃ γνώμην.

Τοῦτο ἐπείραξε μεγάλως τὸν Πομπήιον καὶ συλλογιζόμενος ὅτι ἂν δὲν κάμῃ τὸν Κάτωνα ἰδικόν του δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ ἐπιτύχῃ τοὺς φιλοδοξοὺς σκοποὺς του, ἐκάλεσε τὸν φίλον αὐτοῦ Μουνάτιον, καὶ τὸν ἔστειλε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ μέρους τοῦ τὰς δύο ἀνεψιάς (ἡ κατ' ἄλλους τὰς κόρας) τοῦ Κάτινος, τὴν μεγαλειτέραν μὲν σύζυγον διὰ τὸν ἑαυτὸν του, τὴν δὲ νεωτέραν διὰ τὸν υἱόν του.

Ἀφοῦ ὁ Μουνάτιος ἀνέφερε τοὺς λόγους τούτους εἰς τὸν Κάτωνα, καὶ εἰς τὴν γυναῖκα καὶ τὰς ἀδελφάς του, ἐκεῖναι μὲν μεγάλην ἔλαβον εὐχαρίστησιν νὰ συγγενεύσωσι μετὰ τοιοῦτου ἀνδρὸς ὅστις τοσαύτην ἰσχύν εἶχεν ἐν τῇ πόλει. Ἀλλ' ὁ Κάτων μηδ' ὅπως ἀπορήσας, οὔτε καὶ συλλογισθεὶς περὶ τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὡς ὑπὸ κεραυνοῦ πληγείς· «Πηγαίνε, ἐφώναξεν εὐθύς, πήγαγε Μουνάτιε, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Πομπήιον ὅτι τὸν Κάτωνα δὲν δύναται νὰ τὸν συλλάβῃ εἰς τὰς παγίδας τοῦ μὲ τὰς γυναῖκας, ἀλλὰ νὰ ᾔναι μὲν ἡγαπημένος μὲ αὐτὸν, τὸ στέργει μετὰ χαρᾶς, καὶ θελεῖ τοῦ δείξει μάλιστα καὶ φιλίαν πλέον πιστὴν ἀπὸ πᾶσαν συγγένειαν ἂν πράττῃ τὰ δίκαια, πλὴν ποτὲ δὲν θέλει δώσῃ ἐνέχυρα εἰς τὴν δόξαν τοῦ πρὸς βλάβην τῆς πατρίδος.»

Τοῦ υἱοῦ τοῦ Λατούρου.

Εὐγενὴς τις Γάλλος, Λατούρος καλούμενος, ἐλθὼν εἰς Λονδίνον, ἐνυμφεύθη (εἰς δεῦτερον γάμον) μίαν τῶν ἀμφιπόλων τῆς βασιλείας τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἔγινεν ἱππότης τοῦ τάγματος τῆς Περικνημίδος. Τοῦτο τὸν ἔκαμε νὰ φανῇ ἀπιστος πρὸς τὴν πατρίδα του, διότι οἱ Ἀγγελοι παραδῶσαντες εἰς αὐτὸν δύο πολεμικὰ πλοῖα τὸν ἐπέμψαν νὰ καθυποτάξῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν τῷ ἀκρωτήριον Σαβίλ τὴν μόνην θῆσιν πλέον τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ Γάλλοι ἐν τῇ Ἀκάδα, τὸ 1628. Ἀμα ἐφθασεν ἐκεῖ ὁ Λατούρος, ἐξεύρων ὅτι ἀρχηγὸς ἐν

τῷ φρουρίῳ ἦτον ὁ υἱὸς του, καὶ ἀποβάς εἰς τὴν γῆν, ὑπῆγε μόνος πρὸς αὐτὸν καὶ ἤρχισε νὰ ζητῇ νὰ τὸν ἐκθαμβώσῃ, παριστῶν εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόληψιν τὴν ὁποίαν ἔχαιρεν ὁ ἴδιος εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Λονδίνου, καὶ νὰ τὸν κολακεύῃ ὅτι ἤθελε λάβει καὶ αὐτὸς τὰς μεγαλητέρας θέσεις, ἂν παρεδίδοτο ἑκουσίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἀλλ' ὁ νέος ἤκουσε μετ' ἀγανακτήσεως μεγάλης καὶ καταφρονήσεως τοῦ πατρὸς του τὰς προτάσεις, καὶ ὡς οὐδόλως ἐπλανήθη ὑπὸ τῶν κολακειῶν του οὕτως οὐδὲ τὰς ἀπειλὰς αὐτοῦ ἐδειλίασεν, ἀλλὰ καὶ ἀπέκρουσε μάλιστα τὴν ἐφοδὸν τῶν Ἀγγλῶν μετὰ τῆς ἰδίας γενναιότητος, δι' ἧς καὶ τὴν ἀρετὴν του ἐπροστάτευσεν.

Ὁ Λατοῦρος εὐρέθη νῦν εἰς δεινοτάτην θέσιν, διότι οὔτε εἰς τὴν Γαλλίαν ἠδύνατο, οὔτε εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐτόλμα νὰ ἐπιστρέψῃ· ὅθεν καὶ παρεχάλεσε τὸν υἱὸν του νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν Ἀκαδίαν. Ἀλλ' ὁ νέος τῷ ἀπεκρίθη, ὅτι εἶχε μὲν εὐχαρίστησιν νὰ τὸν δεχθῇ καὶ νὰ τὸν περιποιηθῇ καθ' ὅλα, πλὴν καὶ ὅτι οὐδέποτε ἔστεργεν ἢ οὗτος ἢ ἡ σύζυγός του νὰ ἐμβωσιν εἰς τὸ φρουρίόν του. Καί τοι δ' ἡ πρότασις αὕτη ἦτο σκληροτάτη, ὁ Λατοῦρος ἐξ ἀνάγκης τὴν παρεδέχθη. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ υἱὸς του διὰ τῶν συχνῶν ἐπισκέψεων καὶ τῆς φροντίδος ἦν ἐδειξεν, ἀνεκούφισεν, ὅσον οἶόν τε, τὴν ἄλλως αὐστηρὰν ταύταν ἀπαγόρευσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΤΙΜΙΟΤΗΤΟΣ.

Ῥηγούλου.

Κατὰ τὸ 264 Π. Χ. ψηφίσαντες οἱ Ῥωμαῖοι στρατηγὸν τὸν Μ. Ἀττίλιον Ῥηγούλον ἐκήρυξαν πόλεμον κατὰ τῶν Καρχηδονίων. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οὗτοι ἐπήγαγον μεγάλην φθοράν· ἀλλ' εἴτα ἡ πύχη ἀπροσδοκῆτως ἐστράφη πρὸς ὄφελος τῶν Καρχηδονίων, καὶ οὐχὶ μόνον ἐνίκησαν τοὺς Ῥωμαίους κατὰ κράτος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν Ῥηγούλον συλλαβόντες αἰχμάλωτον εἰς ὑπόγειον ἐρρίψαν φυλακὴν.

Τοῦτο ὅμως οὐδόλως ἐταπείνωσε τοὺς Ῥωμαίους, ἀλλ' ἐξηκολούθουν ἐπιμόνως τὸν πόλεμον, καὶ εἰς τοιαύτην κατάσασιν ἔφεραν τοὺς Καρχηδονίους, ὥς ἐβιάσθησαν οὗτοι τελευταῖον νὰ ζητήσωσι τὴν εἰρήνην, ἢ νὰ κάμωσιν ἀλλαγὴν καὶ τῶν αἰχμάλωτων.

Ἐκρίναν ὁ ἁρμοδιώτατον εἰς τοῦτο νὰ πέμψωσι μετὰ ἰοικῶν των πρέσβων τὸν Ῥηγοῦλον, ὅστις ἐπειδὴ τέσσαρα ἔτη ἔμεινεν εἰς τὴν φυλακὴν, ἀναμφιβόλως ἤλπιζον ὅτι ἤθελε προσπαθῆσαι νὰ καταπείσῃ τοὺς συμπατριώτας του νὰ στέρξωσιν εἰς ὅ,τι αὐτοὶ ἤθελον· ὑπεχρέωσαν ὁμῶς αὐτὸν νὰ δώσῃ πρὶν τὸν λόγον του, ὅτι ἂν δὲν ἐπετύγχανε, θὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν του.

Ἀναχωρήσας λοιπὸν ὁ Ῥηγοῦλος ἐκ τῆς Καρχηδόνας, ἐφθασεν εἰς τὰ τείχη τῆς Ῥώμης, ὅπου ὁ λαὸς ἐξῆλθε νὰ τὸν προυπαντήσῃ μετὰ μεγάλης χαρᾶς, ἀλλ' οὗτος δὲν ἠθέλησε νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν πόλιν, οὔτε νὰ ἴδῃ καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παῖδιά του, ἔμολογῶν μάλιστα μετὰ πόνου τῆς καρδίας του, ὅτι ἐπειδὴ δὲν ἦτο πλέον πρὸ πολλοῦ ἐλεύθερος κάτοικος τῆς Ῥώμης, ἀλλὰ τῶν Καρχηδονίων αἰχμάλωτος, ἦτο διὰ τοῦτο ἀνάξιος νὰ συμμεθέξῃ τῶν ἀγαθῶν ἅτινα οἱ συμπατριῶταί του ἀπῆλαιον.

Ἀφοῦ ἡ Σύγκλητος, κατ' αἴτησιν αὐτοῦ ἐξῆλθε τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, ὁ δὲ Ῥηγοῦλος τῇ ἀνέφερε τὰς προτάσεις τῶν Καρχηδονίων, πάντες μὲν ὡς βεβαρυμένοι ὑπὸ τοῦ πολέμου, (ὅστις διήρκεσεν ὑπὲρ τὰ ὀκτῶ ἔτη), ἐδέχθησαν αὐτὰς εὐχαρίστως, θέλοντες μάλιστα νὰ λάβωσι καὶ τοὺς ἀξιολογωτέρους τῶν ἀξιωματικῶν οἵτινες ἦσαν εἰς τῶν Καρχηδονίων τὰς χεῖρας· ἔμενε δὲ μόνον νὰ ἀκούσωσι καὶ τοῦ Ῥηγοῦλου τὴν γνώμην· ἀλλ' οὗτος μετὰ μεγάλης ἀπάντων ἐκπλήξεως τοὺς παρεκίνησε νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν πόλεμον, βεβαιῶν αὐτοὺς ὅτι οἱ καλῆτεροι ἀξιωματικοὶ τῶν Καρχηδονίων ἦσαν αἰχμάλωτοι ἐν τῇ Ῥώμῃ, ἐνῷ πολλὰ ὀλίγοι Ῥωμαῖοι ἦσαν ἐν Καρχηδόνι, καὶ ὅτι χρήματα σχεδὸν δὲν ἔμειναν εἰς αὐτούς· τοὺς ἐνθουσίασε δ' ἔτι μᾶλλον ἐνθυμίζων αὐτοῖς ὅτι οἱ προπάτορές των ἂν δὲν ἐνίκων, οὐδέποτε ἔκλειον εἰρήνην, καὶ ὅτι τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος ἀπῆτει νὰ μὴ ὑποχωρήσωσιν εἰς τὰ ζητήματα τῶν ἐχθρῶν.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Ῥηγοῦλου τοσοῦτον μεγάλην ἐντύπωσιν ἀπετέλεσαν εἰς τὰς καρδίας τῶν Ῥωμαίων, ὥστε ἀπερρίψαν μετὰ καταφρονήσεως τὰς προτάσεις τῶν Καρχηδονίων, ἐσχέποντο δὲ τώρα μόνον πῶς νὰ σώσωσιν αὐτὸν, ὅστις τοσοῦτον ὠφελίμους διὰ τὴν πατρίδα παρέσχε νοουθεσίας. Τελευταῖον ἡ σύγκλητος καὶ οἱ φίλοι ἀπεφάσισαν νὰ τὸν κρατήσωσι· πλὴν οὗτος μὴ θέλων νὰ παραβῇ τὸν λόγον του, δὲν ἔστερξε νὰ μείνῃ, ἀλλὰ φυλάττων τὴν ὑπόσχεσιν ἣν ἔδωκεν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἀπῆλθεν ἀμέσως εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν του.

Οἱ Ῥωμαῖοι συγγραφεῖς διηγοῦνται ὅτι, ὅτε ὁ Ῥηγοῦλος ἐφθασεν εἰς Καρχηδόνα, διὰ σκληροτάτων βασάνων αὐτὸν ἐτιμώρη-

σαν, διότι κόψαντες τὰ βλέφαρα τῶν ὀφθαλμῶν του, ἐξέθεσαν αὐτόν ἀντικρὺ εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, καὶ τὸν κατετυράνουν, διὰ μεγάλων ἤλων καρφόνοντες αὐτὸν ἐντὸς βαρελίου, ἐνθα καὶ ἐτελεύτησεν.

Ἰωάννου Α'.

Ἰωάννης Α' βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, παρακινούμενος νὰ παρὰ-βῇ συνθήκην τινά. « Ἄν ἡ πίστις καὶ ἡ ἀλήθεια, εἶπεν, ἐξωρίζοντο ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς γῆς, εἰς τὴν καρδίαν ὁμῶς καὶ τὸ στόμα τῶν βασιλέων ἐξάπαντος ἔπρεπε νὰ εὐρίσκωνται. » Ἡ ἀληθὴς Μεγαλειότης καὶ ἡ μόνιμος δόξα τοῦ βασιλέως συνίσταται οὐχὶ εἰς τῆς δυνάμεώς του τὴν ἔκτασιν, ἀλλ' εἰς τὴν καλὴν ἢ κακὴν αὐτῆς χρῆσιν.

Αὐδιγναίου.

Κατὰ ἐμφύλιον θρησκευτικὸν πόλεμον τῆς Γαλλίας, ὁ Σαίν-Λούκας, ἀρχηγὸς τῶν καθολικῶν στρατευμάτων εἰς Λαγκουεδοκίαν, συνέλαβεν αἰχμάλωτον τὸν περίφημον Ἀγρίππαν Αὐδιγναῖον, πάππον τῆς δεσποίνης Μκιντενῶνος καὶ ἀρχηγὸν κόμματός τινος τῶν Οὐγενωτῶν, ὡς τότε ἐκαλοῦντο ἐν Γαλλίᾳ οἱ Διαμαρτυρόμενοι· ἐπειδὴ δ' ἡ αὐτὴ ἀπεστρέφετο αὐτὸν μεγάλως, ἅμα ἔμαθε τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ, ἐμήνυσεν εἰς τὸν Σαίν-Λούκαν νὰ πέμψῃ αὐτὸν δεδεμένον εἰς Βουρδιγάλην καὶ μετὰ μεγάλης προφυλάξεως, μὴ δραπετεύσῃ.

Οὗτος, τὰ ἀπαίσια προβλέπων ἐπακόλουθα τούτου, ἐπειδὴ ὁ Αὐδιγναῖος κατὰ συγχυρίαν ἔλειπεν εἰς Ῥυπέλλην, (ἐνθα εἶχε λάβει ἄδειαν νὰ διατρίψῃ ὀλίγον), χαριζόμενος εἰς αὐτὸν, ἔστειλε κρυφίως καὶ τὸν εἰδοποίησε νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω, ἀλλὰ νὰ σωθῇ ὅπως δύναται.

Πόσον ὁμῶς ἐθαύμασεν ὅτε ἐξαίφνης ἐφάνη ἐνώπιόν του ὁ Αὐδιγναῖος, διὸ καὶ ὑπώψιασθη μὴ ὁ ταχυδρόμος δὲν συνήντησεν αὐτόν. Ἀλλ' ὁ Αὐδιγναῖος, « Σὲ εὐχαριστῶ, τῷ εἶπεν ἀμέσως, διὰ τὴν καλοσύνην τὴν ὁποίαν ἠθέλησας νὰ μοὶ κάμῃς, ἀλλ' ἐπειδὴ σοὶ ἔδωκα τὸν λόγον ὅτι ἠθελα ἐπιστρέψῃ, ἔπρεπε νὰ τὸν φυλάξω, καὶ διὰ τοῦτο παραδίδομαι μόνος μου εἰς τὰς χεῖράς σου. Γνωρίζω ὅτι ὁ θάνατός μου εἶναι ἀναπόφευκτος, ἀλλὰ δὲν πειράζει· οἱ ἐχθροί μου ἄς χορτάσωσι τὸν θυμόν των· ἐγὼ προτιμῶ κάλλιον νὰ ἀποθάνω παρὰ νὰ φανῶ ἄτιμος εἰς τὸ χρέος μου καὶ πρὸς τούτους νὰ καταστήσω καὶ ἀεὶ ὑπόπτον εἰς ταιαύτην τυραννικὴν αὐλὴν. »

Ἦτο λοιπὸν ἠναγκασμένος ὁ Σαῖν Λούκας μετὰ λύπης νὰ ἐκτελέσῃ τὴν προσταγὴν, ἀν ἀπροσδόκητόν τι συμβεβηκὸς δὲν ἤθελε σώσει τὸν Αὐβιγναῖον.

Οἱ Ῥυπελλῖται συλλαβόντες αἰχμάλωτον μέγαν τινὰ ἀξιωματικὸν τῆς αὐλῆς, ἠπειλουν ὅτι ἤθελον τὸν ρίψει εἰς τὴν θάλασσαν ἀν ἐστέλλετο ὁ Αὐβιγναῖος εἰς τὴν Βουρδιγάλλην. Ἐπὶ τῇ προφάσει δὲ ταύτῃ ὁ Σαῖν Λούκας κρατήσας αὐτόν, ἐλύτρωσε τὴν ζωὴν του.

Τυρεννίου.

Οἱ πλείότεροι Γερμανοὶ ἡγεμόνες ἐπραγματεύοντο προσωπικῶς μετὰ τοῦ περιφήμου Τυρεννίου διὰ τὰ ἴδια αὐτῶν συμφέροντα, μηδεμίαν ζητοῦντες ἐγφύησιν. Καὶ αἱ ὕποπτοι μάλιστα δημοκραταὶ ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν ἐν ἀσφαλείᾳ, ἅμα ἐδίδεν εἰς αὐτὰς τὸν λόγον του.

Ἐνῷ ποτε ἔφερε τὸν στρατὸν του πλησίον τῆς λίμνης Κωνσαντίας, φορολογῶν γαίας τινὰς τοῦ αὐστριακοῦ οἴκου, οἱ Σουηκοὶ φοβηθέντες κατὰ τι μὴ, ἐπὶ προφάσει ὅτι πολεμεῖ τοὺς τόπους τοῦ αὐτοκράτορος, ἔμβη καὶ εἰς τοὺς ἰδικούς των ἐξαίφνης, ἐμήνυσαν εἰς αὐτόν ὅτι «τοσαύτην ἐμπιστοσύνην εἶχον εἰς τὸ άτομον αὐτοῦ, ὥστε δὲν ἤθελον ἐτοιμάσει τελείως στρατεύματα, ἀν ἐβεβαίονεν αὐτοὺς ὅτι δὲν ἤθελεν ἐφορμήσει κατ' αὐτῶν, καὶ ὅτι πρὸς ἄλλον ἀν ἦτον, ἤθελον λάβει μεγάλας προφυλάξεις, ἀλλὰ μὲ αὐτὸν ἤρκαυντο μόνον εἰς τὸν λόγον του.»

Ὁ δὲ Ῥεμσαῖς διηγεῖται ὅτι, ἐνῷ νύκτα τινὰ διέβαιnen ἀπὸ τῶν προμαχώνων τῶν Παρισίων κλέπται τινὲς συλλαβόντες τὸν Τυρεννιον, ἀφήρσαν ἀπ' αὐτοῦ πᾶν ὃ, τι ἐκράτει, ἀφίνοντες αὐτῷ μόνον ἀδάμαντά τινα εἰς ὃν μεγίστην εἶχε κλίσιν, καὶ δι' ὃν ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς ἑκατὸν λουδοβίκια.

Τὴν ἐπαύριον εἰς αὐτῶν ἐτόλμησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἐκάθητο, κύψας δ' εἰς τὸ ὠτίον αὐτοῦ, καὶ τοι πλήθους παρόντος, καὶ ἀνενθυμήσας εἰς αὐτόν τὴν ὑπόσχεσίν του, ἀμέσως ἔλαβε τὰ ἑκατὸν λουδοβίκια. Ἰκανῶς δ' ἐκείνου ἀπομαχρυνθέντος, ὁ Τυρεννιος ἀνέφερε τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς συγκαθημένους, καὶ πάντων ἐκπληττομένων ἐπὶ τῇ πράξει ταύτῃ «Δὲν πρέπει κανεὶς, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, νὰ παραβαίνῃ τὴν ὑπόσχεσίν του. Ὁ τίμιος ἀνὴρ χρεωστεῖ νὰ φυλάττῃ τὸν λόγον του, ἀν τὸν δίδῃ καὶ εἰς λησάς.»

Τοῦ δουκὸς Λυρίας.

Μετὰ τὸν θάνατον Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' ἐπιτροπεύων ἐν Γαλλίᾳ ὁ δούξ Αὐρηλίας Φίλιππος, ἐδιάσθη, διὰ τοὺς δεσμοὺς οὓς εἶχε

μετὰ τῶν αὐτῶν τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Λονδίνου, νὰ πολεμήσῃ τὸν Φίλιππον Β'. βασιλέα τῆς Ἰσπανίας, διό καὶ παρέδωκε τὴν κυβέρνησιν τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ εἰς τὸν πρωτοστράτορα Βερούικον. Οὗτος μαθὼν ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ δούξ Λιρίας, ἦτον εἰς τῶν Ἰσπανῶν τὸ στρατόπεδον, καὶ φοβούμενος μὴ, ὡς πολεμῶν κατὰ τοῦ πατρὸς του, δὲν ἤθελεν ἐκπληρώσει καλῶς τὸ χρέος του, τῷ ἔγραψε παρακινῶν αὐτὸν νὰ παρέχῃ εἰς τὴν πατρίδα, ἣν παρεδεδέχθη νῦν, ἀπάσας τὰς ἀπαιτούμενας ἀποδείξεις τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης του. Ἄλλ' ὁ νέος δούξ· « Ἐξεύρω » τῷ ἀπεκρίθη, « νὰ συμβιδάσω τὰ χρέη μου ὥστε τὸ χρέος τὸ ὅποιον ἔχω εἰς τὸν πρόξενον τῆς ζωῆς μου δὲν θέλει μὲ κάμει νὰ λησμονήσω τὸ πρὸς τὸν Κύριόν μου, τὸν βασιλέα τῆς Ἰσπανίας. Διότι πάντοτε ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς διδασκαλίας καὶ τὰ παραδείγματα ἀξιοσεβάστου πατρὸς, ὅστις οὐδέποτε θέλει ἐρυθριάσει ὅτι εἶμαι υἱὸς του. »

Γεωργοῦ τινος.

Κατὰ τὸν ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον κατὰ τῶν Ἀγγλῶν, γεωργὸς τις, καλούμενος Στέδμαν, κατῴκει πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ἐπαρχίας Μασαχουσέτης. Κατήγετο δὲ ἐκ χρησιμωτάτης Ἀγγλικῆς οἰκογενείας, ἔλαβεν ἀνατροφὴν ἀξιόλογον, καὶ ἀπέκτησε λαμπρὰν περιουσίαν· ἀλλ' ὅ,τι ἐτίμα αὐτὸν ἐξόχως ἦτον ὁ σταθερώτατος ἐν γένει χαρακτήρ του, ἡ ἀκαμπτὸς ἀδιαφορία του καὶ ἡ πρὸς τὸν βασιλέα του ἀκλόνητος ὑπακοή του. Τσαούτην δ' ἔχαιρεν ὑπόληψιν, ὥστε καὶ ὅτε ἡ σφοδρότατη κατὰ τοῦ βασιλέως ἀντιπάθεια κατεῖχε τὸ δημόσιον, ἀκόμη καὶ τότε ὠμολογεῖτο παρὰ πάντων, ὅτι ὁ γεωργὸς Στέδμαν, καὶ τοι βασιλικὸς, ἦτον εἰλικρινέστατος κατὰ τὰς δοξασίας του, πάντῃ πεπεισμένος ὢν ὅτι ἦσαν ὀρθόταται.

Ὁ στρατὸς τῶν Ἀγγλῶν κατέβαινεν ἐκ βορρᾶ. Οἱ τε φίλοι καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς ἐπαναστάσεως ἐν μεγίστῃ εὕρισκοντο ἀνησυχία· ἕκαστος δ' ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ ἰδίου αὐτοῦ κόμματος ἠγωνίζετο, οἱ μὲν ὑπὸ τὰς δημοκρατικὰς σημαίας συσσωρευμένοι, οἱ δ' ὑπὸ τὰς τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Μεταξὺ τῶν δευτέρων ἦτο καὶ ὁ Στέδμαν. Ἀποφασίσας λοιπὸν οὗτος νὰ πολεμήσῃ, ἀπεχαιρέτησεν εἰλικρινῶς τὴν ὠραιότατην αὐτοῦ σύζυγον, ἐνηγκαλισθὲν τρυφερῶς τὰ δίδυμα τέκνα του, υἱὸν καὶ θυγατέρα, καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππου ἀνεχώρησε.

Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Βώμου, καθ' ἣν οἱ Ἀγγλοὶ ἠττήθησαν, ἡχμαλωτίσθη καὶ οὗτος ὑπὸ τοῦ νικητοῦ Στάρκ. Μηδὲν οὖν

δὲ ζητήσας νὰ κρύψῃ τὸ ὄνομα καὶ τὸν χαρακτήρα του, ἅτινα ταχέως ἐγνωρίσθησαν, ἐφυλαχίσθη ὡς προδότης.

Τινὲς τῶν συναιχμαλώτων κατὰ τίνα νύκτα διορύξαντες μέρος τῆς φυλακῆς, ἐξύπνησαν αὐτὸν λέγοντες. «Σήκω, ἐλευθερώσου· ἐκάμαμεν χαλάστραν διὰ τῆς ὁποίας ἐμπορεῖς καὶ σὺ νὰ φύγῃς.» Ἀλλὰ πόσον ἐξεπλάγησαν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, ἰδόντες ὅτι διόλου δὲν ἔσπεργε νὰ ἐξέλθῃ τῆς φυλακῆς.

Καὶ ἠγωνίσθησαν μὲν ἐπιμόνως νὰ τὸν καταπείσωσι, παριστῶντες εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ ζωὴ του ἐκινδύνευεν, ἀλλ' ἐκεῖνος μόνην αὐτοῖς ἀπάντησιν ἐδίδεν, ὅτι ἦσαν ἄνθρωπος ἀληθινὸς καὶ πιστὸς ὑπὸ πῆκος τοῦ Γεωργίου Γ', καὶ ὅτι προετίμα τὴν ἀγχόνην, παρὰ νὰ ἐκβῇ ἐκ τῆς ὁπῆς ταύτης διὰ νυκτός, καὶ νὰ δραπετεύσῃ φοβούμενος τοὺς ἀντάρτας. Τὸ ἀμετάθετον δὲ καὶ οὗτοι τῆς γνώμης αὐτοῦ βλέποντες, ἠναγκάσθησαν νὰ τὸν ἐγκαταλείψωσι μετ' ἀπορίας ἅμα καὶ δυσαρρεσκείας.

Ἐφθασεν ἐπὶ τέλους ὁ καιρὸς νὰ δικασθῇ ὁ αἰχμάλωτος, ἐξήκοντα δὲ περίπου μίλλια ἀπέειχεν ἡ πόλις, ἐν ᾗ συνεδρίαζε τὸ δικαστήριον. Ὁ Στέδμαν παρέστησε εἰς τὸν μέλλοντα νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸν ὑπάλληλος, ὅτι οἰκονομικώτερον καὶ εὐκολώτερον ἦτο νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ πεζὸς καὶ μόνος.

— Ἀλλ' ἂν, κύριε, εἶπεν ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος, προτιμήσῃς τὴν ἀσφάλειαν παρὰ τὴν τιμὴν σου, καὶ δραπετεύσῃς εἰς τὸ Βρετανικὸν στρατόπεδον;

— Ἐνόμιζα, ἀπεκρίθη ὁ τίμιος γεωργὸς, ἐρυθριῶν ἐκ τῆς ἀγανακτήσεως, ὅτι ἐλάλουν πρὸς ἄνθρωπον ὅστις μὲ ἐγνώριζε.

— Καὶ τῶνόντι σὲ γνωρίζω, εἶπεν ὁ ὑπάλληλος· ἐλάλησα ὁμῶς ἀστεϊζόμενος· πρᾶξε ὅπως ἀγαπᾷς· μετὰ τρεῖς ἡμέρας σὲ περιμένω εἰς τὴν πόλιν...

Ὁ γεωργὸς τὴν προσδιορισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ἦτον ἀκριβῶς παραδεδομένος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὑπαλλήλου.

Παραστάς ὁ ἀγαθὸς Στέδμαν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἐπέμενε νὰ διηγηθῇ κατὰ πλάτος καὶ ἀπροκαλύπτως τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ὅτε ὁ συνήγορος αὐτοῦ ἠθέλησε νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τινῶν τεχνικῶν ὅρων, τὸν ἐπέπληξεν ἀποτόμως, λέγων ὅτι τὸν εἶχε μισθώσει ὁχι διὰ νὰ ψευσθῇ, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ εἴπῃ ἅπασαν τὴν ἀλήθειαν.

— Ποτὲ, λέγει ὁ συνήγορος, ποτὲ δὲν εἶδα τοσαύτην ἀδιαφορίαν, τόσῃν πίστιν καὶ τιμιότητα. Ἡ φιλαλήθεια ἐβασιλεύει εἰς τὴν ψυχὴν του ὡς αἶσθημα καὶ αὐτῆς τῆς φιλοζωίας ἀνώτερον. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς πᾶν δικαστῶν εἶδα τὰ δάκρυα. Ποτὲ, οὐτε

πρὶν, οὔτε μετὰ ταῦτα τόσον ἠγωνίσθη διὰ πελάτην. Συνηγόρευσα δι' αὐτόν ὥς νὰ συνηγόρευσα διὰ τὴν ἰδίαν μου ζωὴν. Καὶ ἐκίνησα μὲν εἰς δάκρυα, ἀλλὰ διόλου δὲν ἴσχυσα νὰ μετατρέψω τὴν κρίσιν ἀνδρῶν, οἵτινες ὠδηγοῦντο μᾶλλον ἀπὸ τὸ αἶσθημα τοῦ καθήκοντος παρὰ ἀπὸ τὰς συμπαθητικὰς ὁρμὰς τῆς φιλανθρωπίας.

Ὁ Στέδμαν λοιπὸν κατεδικάσθη. Τῷ εἶπα ὅτι ἂν ἐζήτηι συγχώρησιν, ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ τὴν λάβῃ· ἔγραψα μάλιστα ἱκετήριον ἀναφορὰν καὶ τὸν παρεκίνησα νὰ τὴν υπογράψῃ, ἀλλὰ κατ' οὐδέναν τρόπον δὲν ἔστερξε. Δὲν ἔπραξα ἄλλο τι, μοὶ ἀπεκρίθη, εἰ μὴ ὅ,τι ἔκρινα χρέος μου. Μόνον ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὸν βασιλέα μου ἐμπορῶ καὶ πρέπει νὰ ζητήσω συγχώρησιν· ἀλλὰ τὸ θεωρῶ ὥς ὑπόκρισιν νὰ ζητήσω συγχώρησιν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τούτους διὰ πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν προθύμως ἤθελα κάμει, ἂν εἰς ὁμοίαν εὐρισκόμην περίστασιν. Ὅχι, ὄχι! Διόλου δὲν στέργω νὰ υπογράψω αὐτὴν τὴν ἀναφορὰν. Ἄν αὐτὸς ὁ λεγόμενος ἀγὼν τῆς Ἀμερικανικῆς ἐλευθερίας ἀπαιτῇ τὸ αἶμα τιμίου ἀνδρὸς διότι ἐξεπλήρωσε τὸ χρέος τὸ ὁποῖον ἡ συνειδήσις του τῷ ἐπέβαλεν, ἅς ἀποθάνω, ἅς γίνω θῦμα τοῦ ἀγώνος των. Ὑπαγε, σὲ παρακαλῶ, καὶ εἰπὲ εἰς τοὺς κριτὰς μου, ὅτι οὔτε τοὺς φοβοῦμαι, οὔτε καμμίαν ἐλπίδα ἔχω εἰς αὐτούς.

Βλέπων, ἐξακολουθεῖ λέγων ὁ συνήγορος, ὅτι οἱ ἀγῶνές μου ἀπέβησαν ἐπὶ ματαιῶν, ἀνεχώρησα πάντῃ ἀπηλπισμένος. Ἐπιστρέφων εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐπισκέφθην κατὰ τύχην νέον τινὰ εὐφυέστατον εἰς τὴν ζωγραφικὴν, ὅστις περιώδευε πολλάκις σχεδιάζων διάφορα ἀντικείμενα καὶ θέας ἀξιολόγους. Ἐκ μιᾶς δὲ τῶν περιουσιῶν τούτων ἐπιστρέψας τότε ἐνησχολεῖτο ζωγραφίαν τινὰ ἐπεξεργαζόμενος. Μὲ ἠρώτησε τὴν γνώμην μου περὶ αὐτῆς—Ὡραία εἶναι, τῷ ἀπεκρίθην· τὰ τρία δ' αὐτὰ πρόσωπα ἐκ φαντασίας ἄρα γε εἶναι ἢ ἀληθινά;—Ἀληθινὰ, εἶπε, καὶ ναὶ μὲν, εἶναι ὀλίγον καλλωπισμένα, ἀλλὰ πίστευσε ὅτι παριστῶσι ζωηρώτατα τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα τοῦ δυστυχοῦς πελάτου σου Στέδμαν. Κατὰ τὴν περιήγησίν μου ἔτυχα νὰ ὑπάγω εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ σὲ βεβαιῶ ὅτι ὠραιότεραν δὲν εἶδα οἰκογένειαν τοιαύτην μητέρα δὲν εὕρισκες μεταξύ χιλίων τοιούτων, καὶ τὰ τέκνα τῆς εἶναι ὥς δύο χερουβεὶμ.

— Εἰπέ με, ἀνέκραξα, ἐπιθεῖς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς ζωγραφίας, αἱ εἰκόνες αὗται ὁμοιάζουν πιστῶς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα τοῦ Στέδμαν; Ἀποῦ δὲ μὲ διεβεβαίωσε ὅτι, ὅσον τῷ ἐσυγχωρεῖτο νὰ κρίνῃ περὶ τῶν ἰδίων του ἔργων, ἦσαν ὀρθόταται τῶν παριστανόμενων εἰκόνες, μὴδὲν ἄλλο ἐγὼ εἰπὼν, ἤρπασα τὴν ζωγραφίαν, καὶ μετ' αὐτῆς ἔσπευσα εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ πελάτου μου.

Τὸν ἦρα δεινῶς πάσχοντα ἐκ λύπης, καὶ τὸ πρόσωπον κεκαλυμμένον ἔχοντα διὰ τῶν χειρῶν. Ἔβλεπα δὲ οὕτω τὴν ζωγραφίαν, ὥστε ἅμα ὑψώσῃ τὴν κεφαλὴν νὰ τὴν ἴδῃ. Ἀφείς δὲ καὶ τὴν ἱκετήριον ἀναφορὰν ἐπὶ τῆς ἐμπροσθεν αὐτοῦ τραπέζης, ἐξηλθον. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἐπέστρεψα. Ὁ γεωργὸς ἐσφιγξε τὴν χεῖρά μου, καὶ τὰ δάκρυα ποταμηδὸν ἐκ τῶν παρειῶν του ἔρρεον. Ἐρρίψε δ' ἐν βλέμμα εἰς τὴν ζωγραφίαν, καὶ ἕτερον εἰς τὴν ἀναφορὰν. Ἐνόησα ἀμέσως ὅτι εἶχεν ὑπογράψῃ τὸ ὄνομά του, καὶ λαβὼν αὐτὴν ἀνεχώρησα. Ἡ ζητούμενη χάρις ἐδόθη, καὶ ὁ Στέδμαν ἀπελύθη.

Ἄραβος.

Τὸ ἀκόλουθον περὶ Ἄραβός τινος ἱστορίδιον ὁμοιάζει σχεδὸν καθ' ὅλα πρὸς τὸ διαθρυλληθὲν περὶ τοῦ Μιτυληναίου Πιττακοῦ, μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅμως ὅτι ἐκεῖνος μὲν, Ἕλληνας ὦν, καὶ εἰς τῶν διαφημιζομένων 7 σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐφάνη τοσοῦτον γενναῖος εἰς τὸν φονέα τοῦ υἱοῦ του μᾶλλον ἀπὸ αἴσθημα φιλανθρωπίας, καὶ διότι ἔκρινεν, ὡς ἔλεγεν, ὅτι συγγνώμη τιμωρίας ἀμείνων, ὁ δ' Ἄραβ, ἵνα φυλάξῃ μᾶλλον τὸν λόγον του, τὸ ὅποιον εἶναι μία τῶν κυριωτέρων ἀρετῶν τοῦ ἀραβικοῦ ἐν γένει λαοῦ.

Ἰσπανὸς τις ἱππότης καταδιωχόμενος ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας, διότι εἶχε θανατώσει κατὰ τὴν ἑξαψιν τοῦ θυμοῦ του Μαῦρόν τινα εὐγενῆ, ἐπὶδῆσε, μηδενὸς αὐτὸν βλέποντος, εἰς τινα κῆπον, κατὰ τὴν ἐνδεχόμενα εἰς τὸν δρόμον του. Ὁ ἰδιοκτήτης Μαῦρος καὶ αὐτὸς ὦν, ἔλαχε νὰ περιδιαβάξῃ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εἰς τὸν κῆπόν του.

Ὁ Ἰσπανὸς ἔπεσεν εὐθὺς εἰς τοὺς πόδας του, καὶ διηγηθεὶς τὸ συμβεβηκός, τὸν παρεχάλει μετὰ δακρύων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ τὸν χύψῃ.

Ὁ Μαῦρος κινήθεις εἰς συμπάθειαν, γενναίως τῷ ὑπεσχέθη τὴν βοήθειάν του. Διὰ καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς ἀποκεχωρισμένον τι δωμάτιον ἐντὸς τοῦ κήπου, καὶ τὸν ἄφησεν ἐκεῖ, βεβαιῶν αὐτὸν ὅτι εὐθὺς ὅταν νυκτώσῃ θέλει προσπαθῆσαι νὰ τὸν φυγαδεύσῃ.

Μετ' ὀλίγον ἔφεραν εἰς τὸν Μαῦρον τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ υἱοῦ του, καὶ ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ φονέως, ἀμέσως ἐνόησεν ὅτι ἦτον ὁ Ἰσπανὸς τὸν ὅποιον ἐφύλαττε. Ἐκρυψε τὴν φρίκην καὶ τὴν ὑποψίαν ἣν ἠσθάνετο, καὶ ἀποσυρθεὶς εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἔμεινεν ἐντὸς αὐτοῦ μέχρι τοῦ μεσονυκτίου.

Μετὰ ταῦτα δ' ἐλθὼν μόνος εἰς τὸν κῆπον, ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ δωματίου, καὶ πλησιάσας εἰς τὸν ἱππότην: « Χριστιανέ τῷ εἶπεν,

ὁ νέος τὸν ὁποῖον ἐφόνευσες ἦτον ὁ μονογενὴς μου υἱός. Διὰ τὸ ἐγκλημά σου τοῦτο ἀξίζεις νὰ παιδευθῇς σκληρότατα. Ἀλλὰ σὲ ἔδωκα ῥητῶς τὸν λόγον μου διὰ τὴν ἀσφάλειάν σου, καὶ δὲν καταδέχομαι νὰ παραβῶ τὴν ἐλαχίστην ὑπόσχεσίν μου εἰς τὸν σκληρότατον ἐχθρόν μου.»

Ὁδηγήσας δ' εἶτα τὸν Ἰσπανόν εἰς τὸν σταυλὸν του, καὶ δοὺς πρὸς αὐτὸν τὸν καλῆτερόν του ἡμίονον· «Πέταξε, τῷ εἶπε, μέχρις οὗ τὸ σκότος σὲ κρύπτει. Αἱ χεῖρές σου ἐβάφησαν μέ ἀῖμα, ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος, καὶ ἐγὼ ταπεινῶς τὸν εὐχαρισῶ ὅτι φυλάττω ἀπαράβατον τὸν λόγον μου, ἀναθέτων εἰς αὐτὸν τὴν τιμωρίαν σου.»

Ἀλῆ-βέη.

Μέγας τις βασιλεὺς τῆς Περσίας, ὑποφιασθεὶς τὰς κολακείας τῶν περὶ αὐτόν, ἀπεφάσισε νὰ ἀποσυρθῇ ὀλίγον ἐκ τῆς αὐλῆς του, καὶ ἀγνώριστος νὰ περιέλθῃ μόνος τὰς ἐξοχὰς καὶ τὰς ἐπαρχίας του, ἐκ περιεργείας κινούμενος νὰ ἴδῃ τὸν λαόν του κατὰ τὴν φυσικὴν του ἀπλότητα ὁμιλοῦντα καὶ ἐργαζόμενον.

Ἐπὶ τοιοῦτῳ λοιπὸν σκοπῷ συμπαραλαβὼν καὶ τὸν εἰλικρινέστερον τῶν ὑπουργῶν του, διῆλθε μετ' αὐτοῦ πολλὰ χωρία, ἐν οἷς ἰδὼν τοὺς κατοίκους πάντῃ παραδεδομένους εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀπλῶν καὶ ἀθῶων διασκεδάσεων, εἰς τοὺς χοροὺς καὶ τὰ εὐφρόσυνα παιγνίδια, ἐθαύμασεν, ὥς μὴ ἐλπίζων νὰ εὕρῃ τοσοῦτον μακρὰν τῆς αὐλῆς του τὰς ἀναπαυτικωτέρας καὶ εὐκολωτέρας ἡδονὰς, ὥς καὶ αὐτὴν τὴν τροφήν των μάλιστα (τὴν ἐγεύετο καὶ αὐτὸς ἐνίοτε) πλειότερον εὐαρεστοῦσαν τὴν ὄρεξιν, παρὰ τὰ νοστιμώτερα φαγητὰ, ἐξ ὧν ἔγεμεν ἡ ἰδική του τράπεζα.

Διερχόμενος δέ ποτε ἀνθοστόλιστόν τινα πεδιάδα, ὑπὸ μικροῦ ρύακος καταβρεχομένην, ὑπὸ τὴν σκιὰν πτελέας τινὸς ἀπῆντησε νέον τινὰ βοσκόν, παίζοντα τὸν αὐλὸν πλησίον τοῦ βοσκιζομένου ποιμνίου του. Ὁνομάζετο δ' οὗτος Ἀλῆ βέης, καὶ ἦτο νέος πεπορικισμένος ἐκ φύσεως δι' ὑψηλοῦ ἀναστήματος καὶ ὡραίας φυσιογνωμίας, καὶ κεκοσμημένος διὰ πολλῶν ἀξιολόγων προτερημάτων. Καίτοι δ' ἔσπερεῖτο τῆς ἀπαιτουμένης ἀνατροφῆς, αἱ ἰδέαι του ἦσαν ἀφ' ἑαυτῶν ἀνεπτυγμέναι. Συνδιαλεχθεὶς μετ' αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς, ἐθαύμασε μαθὼν ἐκ τῆς ἐλευθεροστομίας αὐτοῦ πολλὰ ἀποβλέποντα εἰς τοῦ λαοῦ του τὰ συμφέροντα, ἅτινα ὅμως οὐδέποτε ἀνεκάλυπτον αὐτῷ οἱ αὐλικοὶ του. Ἐμεῖδιά ἐνίοτε βλέπων τὴν ἀκαχὸν ἀπλότητα τοῦ νέου τούτου, ὅστις ἐλευθέρως καὶ ἀνευ τροποποιήσεων εἶδε τὴν γνώμην του, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν αὐλικόν του·

«Βλέπω καλὰ, ἔλεγεν, ὅτι ἐπίσης καὶ εἰς τὰς ταπεινοτάτας κλάσεις τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὥραία καὶ εὐάρεστος ἡ φύσις, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ὑψηλοτάτους βαθμούς. Ποτὲ ἡγεμῶν δὲν μ' ἐφάνη ἀξιαγαπητότερος τοῦ νέου τούτου βοσκοῦ, ὅστις ζῇ μὲ τὸ ποίμνιον του. Ποῖος πατήρ δὲν ἤθελε νομισθῇ εὐδαίμων, ἔχων υἱὸν μὲ τοιαύτην καλὴν μορφήν καὶ μὲ τοσοῦτον εὐαίσθητον ψυχὴν σολισμένον; καὶ δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἂν παιδευθῇ, θέλει τελειοποιησῇ τὸ πνεῦμά του καὶ θέλει ἀναπτύξῃ μυρία προτερήματα, τὰ ὅποια θέλουν μὲ χρησιμεύσει ἔπειτα.» Ἐπὶ τοιούτων δ' ἐλπίδων βασιζόμενος, τὸν παρέλαβε μετ' ἑαυτοῦ ἵνα τὸν διδάξῃ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς ἐλευθερίους τέχνας.

Εἰσελθὼν δ' ὁ Ἀλῆ-Βέης εἰς τὴν αὐλὴν, ἔμεινεν ἔκθαμβος κατ' ἀρχάς διὰ τὴν λάμψιν της, καὶ ὅλαι αἱ νέαι δι' αὐτὸν λαμπρότητες, καὶ ἡ τοσοῦτον ἀπροσδόκητος καὶ αἰφνίδιος μεταβολὴ τῆς τύχης του, ἐπροξένησαν τῶντι ἀποτελέσματα τινα εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸν χαρακτῆρά του. Ἀντὶ τῆς ράβδου, τοῦ αὐλοῦ καὶ τῶν ποιμενικῶν φορεμάτων τὸν ἐνέδυσαν πορφυροῦν καὶ χρυσοκέντητον φόρεμα, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν του περιέθηκαν ἀδαμαντοστόλιστον Καθούχιον.

Ἐκαμε δ' εὐθὺς ταχυτάτας προόδους εἰς πᾶν εἶδος μαθήσεως, καὶ τοσοῦτον εὐκόλως αἱ ἰδέαι του ἀνεπτύχθησαν, καὶ τὸ πνεῦμά του ἐπληρώθη γνώσεων, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου κατέστη ἀξίος τῶν σπουδαιοτάτων ὑποθέσεων, καὶ ἀπῆλυσεν ἅπασαν τοῦ κυρίου του τὴν εὐνοίαν, ὅστις τὸν ἡγάπα κατ' ἐξοχὴν ὡς μαθητὴν του, καὶ ὅστις εὐρίσκων ἐν αὐτῷ ἐξαίρετον διὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ καὶ περίεργα κλίσειν, τὸν ἐτίμησε μὲ τὸ ἀξιολογώτερον τῆς Περσίας ὑπουργημα διορίσας αὐτὸν ἑφορον τῶν κειμηλίων του καὶ τῶν λοιπῶν πολυτιμωτέρων πραγμάτων τοῦ βασιλείου του.

Καὶ ἐνόσῳ μὲν ἔζη ὁ προστάτης του οὗτος βασιλεὺς, ὁ Ἀλῆ-Βέης ἔχαιρε τὴν εὐνοίαν, ἥτις καθ' ἑκάστην ἐπηύξανεν. Ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ κατ' ὀλίγον προχωρῶν εἰς τὴν ἡλικίαν, ἤρχισε νὰ ἐπιθυμῇ τὴν προτέραν του κατάστασιν, καὶ τῆς πρώην μονήρους ζωῆς του ἡ ἰδέα ἤρχετο συνεχῶς εἰς τὴν μνήμην του.

«Εὐτυχεῖς ἀθῶαι ἡμέραι, ἔλεγε πολλάκις καθ' ἑαυτὸν, ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας ἀπελάμβανα τὴν καθαρὰν χαρὰν ἀμικτον ἀπὸ κόπους καὶ ἀνησυχίας. Γλυκύτεραι τῆς ζωῆς μου ἡμέραι, ὅστις σὰς ἀφήρесе ἀπ' ἐμὲ, διὰ νὰ μὲ δώσῃ ὅλα τὰ πλοῦτη τὰ ὅποια ἔχω τῶρα εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, μὲ ἐστέρησεν ἀπὸ ὅλα μου τὰ ἀγαθὰ. Εἰς τὸν βασιλικὸν μου οἶκον δὲν σὰς ἐξανευρίσκω πλέον. Μακάριοι καὶ τρισμακάριοι, ὅσοι δὲν ἐγνώρισαν τὴν ἀβύσσο τῆς

τῆς αὐλῆς τῶν βασιλέων! Μολονότι ἐδῶ ὅλαι μου αἱ ἐπιθυμίαι ἐκπληροῦνται, ὥστε νὰ μὴ ἔχω καιρὸν νὰ θελήσω πλεיותרὰ, ὅλαι μου αἱ αἰσθήσεις εὐαρεστοῦνται καὶ ἡ φιλαυτία μου ἀπολαμβάνει τὸ σέβας ὀλοκλήρου λαοῦ καὶ τὰ βλέμματα Μεγάλου Μονάρχου, καὶ ὁμως ὅλαι μου αὗται αἱ ἀδιάκοποι ἡδοναὶ δὲν ἔχουν τὴν ἡδύτητα οὐδ' ἑνὸς μόνοι αἰσθήματος τῶν ὅσα ἀπελάμβανα, ὅτε κατὰ τὴν αὐγὴν τῶν ὡραίων ἡμερῶν ἐμβαινα περὶ τὰ χαράγματα εἰς τὴν πεδιάδα, ὀδηγῶν τὸν πικρὸν σκύλον καὶ τὸ ποιμνιόν μου; Ἀλλὰ τί ἤθελε γίνεαι ἄρά γε ἂν ὡμοίαζα μέτινας, τοὺς αὐλικούς τοὺς ὅποιους βλέπων ὠχρούς καὶ καταναλισκομένους ὑπὸ ἀκόρεστον φιλοδοξίαν!

Ἄλλ' ὁ τοσοῦτον ὀλίγον αἰσθανόμενος τὰς ἡδονὰς τῆς αὐλῆς Ἀλῆ-Βέης δὲν ἤργησε νὰ δοκιμάσῃ καὶ τὰς πικρίας τῆς. Ὁ γέρον Μονάρχης ὅστις τὸν ἡγάπα, ἀπέθανε καὶ τὸν διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ, οἱ δ' αὐλικοὶ φθονοῦντες αὐτὸν διὰ τὴν εὐνοίαν ἣν ἀπελάμβανε παρὰ τοῦ πρώην βασιλέως, ἀμέσως ἐπεχειρίσθησαν νὰ τὸν ἀμαυρώσωσι καὶ νὰ τὸν διαβάλωσι δολίως, κάμνοντες αὐτὸν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ Ἀλῆ-Βέης κατεχράσθη τῆς πίστεως ἣν ὁ πατὴρ του ἔδωκεν εἰς αὐτόν, συναγαγὼν ἀπειρα πλοῦτη, καὶ σφετερισθεὶς πολλὰ πολύτιμα πράγματα ἐμπιστευθέντα εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Ὁ βασιλεὺς, ὡς νέος, ἐπίστευσε, φανταζόμενος μάλιστα ὅτι ἦτο ἱκανὸς νὰ κάμῃ μεταρρύθμισιν εἰς ὅσα ὁ πατὴρ του ἐπραξεν.

Ἵνα δ' εὖρῃ εὐλογοφανῆ αἰτίαν νὰ ἐξώσῃ τὸν Ἀλῆ-Βέην ἐκ τοῦ ὑπουργήματός του, διὰ συμβουλῆς τῶν αὐλικῶν του τὸν διέταξε νὰ φέρῃ τὸ ἀδαμαντοστόλιστον καθούκιον, ὅπερ ὁ βασιλεὺς πατὴρ του ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τοὺς πολέμους. Ἐπειδὴ δ' ἔλειπον ἐξ αὐτοῦ οἱ πολύτιμοι λίθοι, ὁ Ἀλῆ-Βέης ἤθελε νομισθῇ ἐνοχος τῆς κλοπῆς ἐξάπαντος, ἂν δι' ἀξιοπίστων μαρτυριῶν δὲν ἀπεδείκνυεν εἰς τὸν βασιλέα ὅτι ἐλήφθησαν παρὰ τοῦ πατρὸς του, καὶ πρὶν ἀκόμη αὐτὸς ἔμβῃ εἰς τὴν ὑπουργίαν του.

Διὸ καὶ οἱ αὐλικοὶ του καταισχυθέντες, ἐπηύξησαν ἐτι μᾶλλον τὸν φθόνον τῶν, κατατρέχοντες τὸν ἀγαθὸν τοῦτον ἄνδρα, ὃν παντοίοις τρόποις ἤθελον νὰ ἐξολοθρεύσωσι, καὶ ἄλλην ἔδωκαν συμβουλὴν εἰς τὸν βασιλέα, νὰ τὸν προσάξῃ ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν νὰ τῷ παρουσιάσῃ πάντα ἐν γένει τὰ κειμήλια ὧν φύλαξ ὑπῆρξε.

Παρευρεθεὶς ὁμως μόνος ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἀναθεώρησιν ταύτην, καὶ ἰδὼν ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἀκρῶς καὶ κατὰ τάξιν τεθειμένα ἐθαύμασε τὴν πίστιν τοῦ Ἀλῆ Βέη, καὶ ἤρχισε νὰ ἀγριοχυτάξῃ ἡδὴ τοὺς κατηγόρους του. Ἀλλ' ἐκεῖνοι, δεῖξαντες πρὸς αὐτόν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ταπειοῦ σιδήραν τινα θύραν διὰ γονόδρο-

τάτων μοχλῶν κεκλεισμένην. «Εἰς αὐτὴν τὴν θύραν, τῷ εἶπαν, ὁ Ἀλῆ-Βέης ἔχει κρυμμένους τοὺς θησαυροὺς τοὺς ὁποίους ἐκλεψεν ἀπὸ τὸν πατέρα σου.»

Ὁ βασιλεὺς διέταξεν εὐθὺς νὰ τῷ ἀνοίξῃ κ' ἐκεῖνον τὸν θάλαμον, πλην ὁ Ἀλῆ-Βέης, πεσὼν εἰς τοὺς πόδας του, ἤρχισε νὰ τὸν παρακαλῇ νὰ μὴ τὸν στερήσῃ τὸ μόνον ἀγαθὸν τὸ ὅποιον, ὡς ἔλεγεν, εἶχεν ἐπὶ τῆς γῆς· «Δὲν εἶναι δίκαιον, τῷ εἶπεν, εἰς μίαν στιγμὴν νὰ μὲ ἀφαιρέσῃς ὅ,τι ἔχω εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, ἀφοῦ τόσα ἔτη ἐδούλευσα πιστῶς εἰς τὸν πατέρα σου. Λάβε ὅ,τι μ' ἔδωκεν, ἀλλ' ἄφες με ὅ,τι ἔχω ἐδῶ περικλεισμένον.»

Οἱ αὐλικοί, ἀκούοντες τοὺς λόγους τούτους, ἔχαιρον ἐνδομύχως καὶ ἡ ἀντίσαςίς του αὐτὴ ἐπῆύξανεν ἐτι μᾶλλον τὰς ὑποψίας τοῦ βασιλέως, ὅς τις πλήρης θυμοῦ τὸν ἐβίασε δι' ἀπειλῶν νὰ ὑπακούσῃ.

Ἀλλὰ πόσον μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς καὶ τῶν ἐχθρῶν τοῦ καὶ τοῦ βασιλέως, ὅτε εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον δὲν εἶδον ἄλλο τι εἰμὴ μίαν ῥάβδον μόναν, ἓνα αὐλὸν καὶ τὰ ποιμενικὰ φορέματα, ἅτινα ἄλλοτε ἐφόρει ὁ Ἀλῆ-Βέης, καὶ ἅτινα κάποτε ἐπεσκέπτετο, ἀναπολῶν καθ' ἑαυτὸν τὴν προτέραν του κατάστασιν.

«Μέγιστε βασιλεῦ! τῷ εἶπεν, ἰδὲ τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας μου εὐτυχίας. Ὁ θησαυρὸς οὗτος μέλλει νὰ μὲ πλουτίσῃ ποτὲ, ὅταν σὺ μὲ ἀπογυμνίωσῃς ἀπὸ ὅσα δύνασαι νὰ μὲ ἀφαιρέσῃς, διότι αὐτὰ εἶναι τὰ μόνιμα πλούτη τὰ ὅποια δὲν ἐμποροῦν ποτὲ νὰ ἐλλείψωσι, καὶ ἐξαρχοῦν ἀεὶποτε εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ γνωρίζοντος ν' ἀγαπᾷ τὴν ἀρετὴν καὶ νὰ εὐχαριστῆται εἰς τὰ ἀναγκαῖα, χωρὶς νὰ ταράττῃται ἀνοήτως εἰς τὰ μάταια, καὶ τὰ ὅποια δὲν προσθέτουν κἀνὲν οὐσιώδες αἰσθημα εἰς τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου! Σᾶς, ἀπλᾶ καὶ ἀκριβῆ ὄργανα τῆς εὐδαίμονος ζωῆς! Σᾶς μόνον θέλω, καὶ μὲ σᾶς ἀπεφάσισα νὰ ζήσω καὶ ν' ἀποθάνω! Μέγιστε βασιλεῦ! Σοὶ ἀποδίδω εὐχαρίστως ὅτι μ' ἔδωκεν ὁ πατήρ σου, φυλάττων μόνον ὅσα εἶχα πρὶν τὸν ἀκολουθήσω εἰς τὴν αὐλὴν του.»

Ὁ βασιλεὺς συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν ἐκ τοῦ μεγάλου του θαυμασμοῦ, καὶ κατανοχθεὶς ἐκ τῆς ἀθωότητος τοῦ Ἀλῆ-Βέης, ἔρριψε τὴν ὀργὴν του κατὰ τῶν αὐλικῶν οἵτινες τὸν ἐξηπάτησαν καὶ τοὺς ἐδίδωκεν ἐκ τῆς παρουσίας του. Τὸν δ' Ἀλῆ-Βέην ἐτίμησε μέγਾਲως διορίσας αὐτὸν πρῶθυπουργόν του, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν ἀπέθανε μένων πιστὸς εἰς τὸν βασιλέα του καὶ μηδεμίαν ζητήσας παρὰ τῶν ἐχθρῶν του ἱκανοποίησιν διὰ τὰ πραχθέντα. Εἰς δὲ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ ἀφῆκε μόνον τὰ ἀναγκαῖα νὰ ζήσωσιν εἰς τὴν ποιμενικὴν τῶν ζώων, ἣν ἐθεώρει πάντοτε ὡς τὴν εὐδαιμονεστέτην πασῶν τῶν ἄλλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.
ΠΕΡΙ ΜΕΓΑΛΟΦΥΧΙΑΣ.

Λυκούργου.

Οτε Πολυδέκτης ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ἐτελεύτησε κατὰ τὸ 900 Π. Χ., διεδέχθη αὐτὸν κατὰ νόμον ὁ ἀδελφὸς τοῦ Λυκούργου, ὡς μὴ ἔχοντος ἐκείνου παιδίον. Ἀφοῦ ὁμως μετ' ὀλίγον ἐδημοσιεύθη ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ ἀποθανόντος ἦτο ἐγκυος, διεκήρυξεν ἀμέσως ὁ Λυκούργος ὅτι ἡ βασιλεία ἀνῆκεν εἰς τὸ παιδίον, ἂν ἦτο ἄρρην, οὗτος δ' ἐν τῷ μεταξύ ἐκυβέρνα ὡς ἐπίτροπος.

Ἐν τούτοις ἡ γυνή, ὑπὸ φιλοδοξίας κινουμένη, πέμψασα κρυφίως, ἐπρότεινεν εἰς τὸν Λυκούργον ὅτι, ἂν ᾔθελε νὰ τὴν λάβῃ σύζυγον, ἦτο ἑτοιμος αὕτη νὰ κάμῃ τρόπον νὰ ἀποβαλῇ τὸ παιδίον, ὥστε νὰ βασιλεύσῃ ἐκεῖνος εἰς τὴν Σπάρτην.

Ἀλλ' ὁ Λυκούργος βδελυγθεὶς τὴν ἀχρειότητά της, εἰς τὸν λόγον μὲν αὐτῆς οὐδεμίαν ἔδειξεν ἐναντιότητα, ἀλλὰ μάλιστα ὑπεκρίθη ὅτι ἔστερξε καὶ παρεδέχθη εὐχαρίστως ὅσα ἐμήνυσεν εἰς αὐτὸν, παρήγγειλεν ὁμως εἰς αὐτὴν νὰ μὴ κάμῃ μὴδὲν κατὰ τὸ παρὸν πρὸς ἀποβολὴν τοῦ παιδίου μὴ διὰ τῶν ἱατρικῶν διαφθεῖρῃ τὸ σῶμά της καὶ κινδυνεύσῃ ἀκόμη, καὶ ὅτι οὗτος λαμβάνει τὴν φροντίδα ἅμα γεννηθῇ νὰ ἐκβάλῃ αὐτὸ τὸ συντομώτερον ἐκ τοῦ μέσου.

Καὶ οὕτω μὲν ἀπεκοίμησε τὴν γυναῖκα ἕως τὸν καιρὸν τῆς γεννήσεως. Ὅτε δ' ἔμαθεν ὅτι εἶχε τὰς συνήθεις ὠδῖνας, πέμψας ἐν τῷ ἅμα ἀνθρώπους ἵνα παρασταθῶσιν εἰς τὸν τοκετὸν αὐτῆς, παρήγγειλεν, ἂν μὲν γεννηθῇ θήλυ παιδίον, νὰ τὸ παραδώσωσιν εἰς τὰς τροφούς, ἂν δ' ἄρρην, νὰ τὸ φέρωσιν εἰς αὐτὸν εἰς ὅποιονδήποτε ἔργον καὶ ἂν λάχῃ ἐνασχολούμενος.

Ἐτυχε δ' ἐνῷ συνεδεῖπνε μετὰ τῶν πρώτων τῆς πόλεως ἡ γυνὴ νὰ γεννήσῃ ἄρρην παιδίον, ὅπερ οἱ ἀπεσταλμένοι ἔφεραν εἰς τὸν Λυκούργον, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ. Οὗτος δὲ παραλαβὼν αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ εἰπὼν εἰς τοὺς παρευρισκομένους· «Βασιλεὺς μᾶς ἐγεννήθη, ὃ Σπαρτιάται,» ἐκάθησεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου, καλέσας αὐτὸ Χαρίλαον, διότι ἅπαντες ἐγάρησαν θαυμάζοντες τὴν μεγαλοφυχίαν καὶ δικαιοσύνην τοῦ Λυκούργου.

Ἐπαμεινώνδου.

Οἱ ἄρχοντες τῶν Θηβαίων ὠνομάζοντο Βοιωτάρχαι. Ἦτο δὲ

νόμος, ὅστις ἤθελε κρατήσει τὴν Βοιωταρχίαν ὑπὲρ τὸν διωρισμένον καιρὸν νὰ θανατόνηται. Ἐπαμεινώνδας ὁ περίφημος στρατηγὸς τῶν Θηβαίων, ἐφορμήσας κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, ἐβιάσθη νὰ κρατήσει τὴν ἐξουσίαν τέσσαρας μῆνας περισσότερον ἢ ὅ,τι διέτασεν ὁ νόμος, διό καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον μετὰ τῶν στρατηγῶν του.

Καὶ ἐκείνους μὲν διέταξε νὰ ρίψωσιν ἐπ' αὐτὸν τὴν αἰτίαν, ὡς ἔβην βιασθέντες ὑπ' αὐτοῦ, οὗτος δὲ παρουσιασθεὶς εἰς τοὺς δικαστάς. « Ἄνδρες κριταί, εἶπε, δὲν ἔχω νὰ σὰς εἶπω λόγους καλῆ-τέρους ἀπὸ τὰ ἔργα μου, πλὴν ἐπειδὴ ἐξάπαντος εἶναι ἀνάγκη νὰ λαλήσω τι, σὰς παρακαλῶ τοῦτο μόνον, ἂν μὲ θανατώσῃτε νὰ γράψῃτε ἐπὶ τοῦ τάφου μου, καὶ νὰ γνωστοποιήσῃτε εἰς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας τὴν αἰτίαν τῆς καταδίκης μου, ἥγουν, ὅτι ἀκουσίως τῶν Θηβαίων ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐβίασεν αὐτοὺς νὰ πυρπολήσωσι μὲν τὴν Λακεδαίμονα, τὴν ὁποίαν πεντακόσια ἔτη δὲν ἐπάτησεν ἐχθροῦ ποῦς, νὰ ἀνακαλέσωσι δὲ τοὺς Μεσσηνίους εἰς τὴν πατρίδα τῶν, ἦτις τριακοσίους τριάκοντα χρόνους ἔμενον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Λακεδαιμονίων, νὰ συνάξωσι δ' εἰς ἓν μέρος ἅπαντας τοὺς Ἀρκάδας, οἵτινες διεφέροντο μεταξύ των, καὶ τελευταῖον νὰ χαρίσωσι τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας, ἅτινα καὶ ἐγένοντο κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην.

Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ κριταί, ἐξῆλθον μετὰ πολλοῦ γέλωτος, μηδεμίαν οὔτε περὶ αὐτοῦ οὔτε περὶ τῶν ἄλλων ἀπόφασιν ποιήσαντες.

Δαρείου.

Ἐπίσημοι τινες Πέρσαι ἐπιβουλευθέντες τὴν ζωὴν τοῦ Δαρείου, υἱοῦ τοῦ Ὑδράσπου, καὶ βασιλέως τῆς Περσίας, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν θανατώσωσιν εἰς τὴν θήραν, ὅπερ μαθὼν ὁ Δαρεῖος καὶ μηδόλως δειλιάσας, συναπῆλθε μετ' αὐτῶν εἰς τὴν θήραν. Διατάξας δὲ νὰ λάβωσι τὰ ὄπλα, καὶ ἀγριοκυτάξας αὐτοὺς. « Διατί λοιπόν, εἶπε, δὲν τελειόνετε τὸν σκοπὸν σας, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἐκινήθητε; »

Ἐκεῖνοι δ' ἰδόντες τὸ ἄτρεπτον βλέμμα τοῦ βασιλέως, περιστείλαν εὐθὺς τὴν ὁρμὴν των, καὶ τοσοῦτος τρόμος κατέσχευ αὐτοὺς, ὥστε πεσόντες εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, τὸν ἐπροσκύνησαν, καὶ παρεδόθησαν εἰς αὐτὸν νὰ τοὺς κάμῃ ὅ,τι ἤθελεν.

Ἐκεῖνος δ' οὐδὲν ἄλλο οὔτε εἶπεν οὔτε ἔκαμεν εἰς τοὺς συνωμώτας, διαχωρίσας δὲ μόνον αὐτοὺς, ἄλλους μὲν ἐπέμψεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰνδίας, ἄλλους δ' εἰς τὰ τῆς Σκυθίας, οἵτινες καὶ ἐμείναν διὰ παντός πιστοὶ εἰς αὐτὸν, ἐνθυμούμενοι τὴν εὐεργεσίαν του.

Γέλωνος.

Γέλων, ὁ τύραννος τῶν Συρακουσίων, ἐκυβέρνηα ἀξιολόγως τὸ βασιλείον του· στασιασαὶ τινες ὁμῶς συνώμοσαν νὰ τὸν θανατώσωσιν, ὅπερ μαθὼν οὗτος ἐκάλεσε τοὺς Συρακουσίους εἰς Συνέλευσιν, καὶ παρουσιασθεῖς εἰς αὐτὴν ἐνοπλος, πρῶτον μὲν ἀνέφερεν ὅσα καλὰ ἐπραξεν εἰς τὴν πόλιν, εἶτα δ' ἐφάνέρωσε καὶ τὴν κατ' αὐτοῦ μελετωμένην ἐπιβουλὴν, καὶ τελευταῖον ἐκδυθεὶς τὰ ὄπλα· «Ἰδοὺ λοιπόν, εἶπεν εἰς ἅπαντας, ἐξεγυμνώθην τῶν ὀπλων μου, καὶ εἶμαι μὲ μόνον τὸ φόρεμά μου, ὥστε ἐμπορεῖτε νὰ μὲ κάμητε ὅτι θέλετε.»

Οἱ δὲ Συρακούσιοι θαυμάσαντες τὴν γενναιοφυλίαν τοῦ ἀνδρός, συνέλαβον εὐθὺς τοὺς συνωμότας, καὶ τοὺς παρέδωκαν εἰς αὐτόν νὰ τοὺς παιδεύσῃ ὅπως ᾔθελεν. Ἐκεῖνος ὁμῶς τὴν τιμωρίαν αὐτῶν ἀφῆκεν εἰς τὸν δῆμον, οἱ δὲ Συρακούσιοι ἔστησαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ εἰκόνα ἄζωστον φέρουσαν ἑνδύμα, καὶ χρησιμεύουσαν πρὸς καθοδηγίαν τῶν ὅσοι ἐμέλλον νὰ βασιλεύσωσι μετ' αὐτόν.

Πῶρου.

Ὅτε Ἀλέξανδρος ὁ μέγας, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, κατατροπώσας τὸν Δαρεῖον, ἐφώρμησε καὶ κατὰ τῆς Ἰνδίας, οἱ μὲν ἄλλοι βασιλεῖς τρομάξαντες τὴν μεγάλην αὐτοῦ δύναμιν, ὑπετάχθησαν ἐκουσίως εἰς αὐτόν, μόνος δ' ὁ Πῶρος, ὁ ἰσχυρότερος τῶν ἄλλων, τολμήσας νὰ ἀντισταθῇ, εἰς αὐτόν, ἐφώρμησε μετὰ μεγάλου στρατοῦ ἵνα κλείσῃ τὸ πέρασμα τοῦ ποταμοῦ Ὑδάσπου· τελευταῖον ὁμῶς νικηθεὶς καὶ οὗτος, συνελήφθη αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν Μακεδόνων. Πλὴν δὲν ἔχασεν ἐκ τούτου παντελῶς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ σταθερότητα, καὶ ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος καλέσας αὐτόν ἐνώπιόν του, τὸν ἠρώτησε.—Πῶς θέλεις νὰ σὲ μεταχειρισθῶ; Μηδόλως οὗτος δειλιάσας.—Ὡς βασιλέα, ἀπεκρίθη μετὰ γενναϊότητος.—Ἀλλὰ δὲν ζητεῖς κανέν ἄλλο;—Ὅχι, εἶπεν ὁ Πῶρος, διότι εἰς αὐτὸ τὸ ὅποιον σὲ εἶπα, ἐμπεριέχονται καὶ ὅλα τὰ ἄλλα.

Θαυμάσας δ' ὁ Ἀλέξανδρος τὴν μεγαλοφυλίαν τοῦ ταύτην, σὺχὶ μόνον τὸν περιποιήθη μεθ' ὧν τῶν βασιλικῶν φιλοφρονήσεων, ἀλλὰ καὶ ἀπέδωκεν εἰς αὐτόν τὸ βασιλείον του, προσθέσας ἀκόμη καὶ ἄλλας εἰς αὐτὸ χώρας. Ὁ δὲ Πῶρος κινούμενος ἐξ εὐγνωμοσύνης ἠκολούθησε τὸν εὐεργέτην του εἰς ἀπάσας τὰς ἐκστρατείας αὐτοῦ, μεγάλην δεικνύων εἰς αὐτόν πίστιν.

Φαβρίκιου.

Ὅτε οἱ Ῥωμαῖοι ἐπολέμουν τὸν Πύρρον βασιλέα τῆς Ἠπείρου, ὁ ἰατρός αὐτοῦ ἐπεμψεν ἐπιστολὴν εἰς τὸν τότε ὑπάτον Γάιον Φαβρίκιον, ὑποσχόμενος εἰς αὐτόν, ἂν θέλῃ νὰ φαρμακεύσῃ τὸν Πύρρον διὰ τῶν ἱατρικῶν. Ἀλλ' ἐκεῖνος μὴ καταδεχόμενος τοιαύτας χαμερπείας, εὐθὺς ἐπεμψε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν Πύρρον, ἐξ ἧς τῷ ἐμήνυε νὰ καταλάβῃ ὅτι κακῶς διακρίνει καὶ τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐχθρούς του.

Ὁ Πύρρος, ἐξετάσας τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ πληροφορηθεὶς τὸ πρᾶγμα, τὸν μὲν ἱατρὸν εὐθὺς ἐκρέμασεν, εἰς δὲ τὸν Φαβρίκιον πρὸς ἀμοιβὴν ἐπεμψεν ἀνευ ἐξαγορᾶς ὅσους αἰχμαλώτους Ῥωμαίους εἶχε συλλάβει. Ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἐδέχθη αὐτοὺς δωρεάν, ἀλλὰ τῷ ἀνταπέστειλεν ἄλλους τόσους, μὴ θέλων νὰ φανῇ ὅτι λαμβάνει μισθόν, διότι τῷ ἐμήνυτε τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ ἱατροῦ, ἐπειδὴ πρὸς χάριν τοῦ Πύρρου, δὲν τὴν ἐφάνέρωσεν εἰς αὐτόν, ἀλλ' ἵνα μὴ φανῶσιν οἱ Ῥωμαῖοι ὅτι θανατόνους διὰ προδοσίας καὶ δόλου τοὺς ἐχθρούς των ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ νικήσωσιν αὐτοὺς εἰς φανεράν μάχην.

Καῖσαρος.

Ἰούλιος ὁ Καῖσαρ, πολεμῶν ἐμφύλιον πόλεμον κατὰ τοῦ Πομπηίου, προέλαβε νὰ μεταβῇ ἐκ Βρεντησίου εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν μετ' ὀλίγων στρατευμάτων, δι' ἑλλειψιν πλοίων ὥστε νὰ διαδιβᾷσῃ περισσότερα, καὶ ἐπρόσμενε τὰ λοιπὰ νὰ ἔλθωσιν ἐκεῖθεν ἐν καιρῷ χειμῶνος, ὅτε τῶν ἐχθρῶν του ὁ στόλος δὲν ἠδύνατο νὰ βασταχθῇ εἰς τὸ πέλαγος. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐβράδυναν, μὴ δυνάμενος οὗτος νὰ ὑπομείνῃ ἐνδυθεὶς δουρικὰ φορέματα, ἐμβῆκεν εἰς μικρὸν πλοῖον, καὶ μηδενὸς ἔχοντος εἶδῃσιν καὶ γνῶσιν περὶ τούτου ἐκίνησε διὰ τὸ Βρεντήσιον. Βλέπων ὁ κυβερνήτης τὸ πλοῖον ταλαντευόμενον βιαίως ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς τρικυμίας τῆς θαλάσσης, καὶ φοβηθεὶς, διέταξε τοὺς ναύτας νὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω. Ἀλλ' ὁ Καῖσαρ φανερωθεὶς τότε, καὶ συλλαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ κυβερνήτου «Πήγαينه, τῷ εἶπε, γενναίε, τόλμα καὶ μὴ φοβῆσαι τίποτε· τὸν Καῖσαρα φέρεις καὶ τὴν τύχην τοῦ Καίσαρος.»

Τοῦτο ἔκαμε τοὺς ναύτας νὰ λησμονήσωσι τὸν κίνδυνον εἰς ὃν εὕρισκοντο, καὶ νὰ ἀντισταθῶσι γενναίως εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς θαλάσσης. Ἡ αὔξησις ὁμως τῆς τρικυμίας τοὺς ἐβίασε τελευταῖον καὶ μὴ θέλοντας νὰ ἐπιστρέψωσι.

Κασιμηρίου.

Κασιμήριος Β΄, ὁ βασιλεὺς τῆς Λεχίας, παίζων μετὰ τινος ἐκ τῶν εὐγενῶν, ὅστις αἰετοπερὶ ἔχεν εἰς τὸ παιγνίδιον, εἰς τὴν ἑξαψιν τῆς φιλονεικίας ἐρραπίσθη παρ' αὐτοῦ, διό καὶ τὸν κατεδίκασεν εἰς θάνατον. Ἐμποδίσας ὁμῶς τὴν καταδίκην· « Δὲν θαυμάζω διόλου, εἶπε, διὰ τὸ φέρισμον τοῦ εὐγενοῦς τούτου, ὅστις, ἐπειδὴ δὲν ἡδυνήθη νὰ ἐδικηθῇ τὴν τύχην του, ἐκαχομεταχειρίσθη τὸν εὐεργέτην του. Πρὸς τοῖς ἄλλοις δέ, ἐγὼ αὐτὸς διακηρύττομαι ὁ μόνος ἐνοχος τούτου, διότι δὲν ἔπρεπε μὲ τὸ παράδειγμά μου νὰ ἐνθαρρύνω τοὺς εὐγενεῖς μου εἰς τοιοῦτον ἐπιθλαδὲς πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ τοὺς ἐπιφέρῃ τὸν ὀλεθρὸν των.

Βικεντίου.

Ἐπὶ Καρόλου Θ΄, Βασιλέως τῆς Γαλλίας, συνέβη τρομερὰ κατὰ τὴν νύκτα τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου (24 Αὐγούστου 1572) αἱματοχυσία ἐξ αἰτίας θρησκευτικῶν διαφορῶν καὶ διενέξεων μετὰ τῶν Καθολικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων. Τὸ φρικωδέστατον ὁμῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦτον ὅτι πολλοὶ, προφασιζόμενοι ὅτι ἐξεδικοῦντο τὴν πατρίδα καὶ τὴν θρησκείαν, κυρίως ἐξεδικοῦντο τὰς ιδίας αὐτῶν ἑχθρας. Ἀλλ' ἡ κακὴ διαγωγὴ τούτων ἐπαυξάνει ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἀξίαν τῶν ἄλλων, κατὰ τὸ ἐπόμενον ἀξιέπαινον παράδειγμα.

Ἀξιωματικὸς τις Διαμαρτυρόμενος, Ῥεσνιέρος καλούμενος, εἶχε θανασιμώτατον ἐχθρὸν μετὰ τῶν Καθολικῶν, Βικέντιον καλούμενον. Ἡ ἑχθρα αὐτῶν ἤρξατο ἐν Κουερκία, ὅπου ὁ Ῥεσνιέρος ἦτο ἀρχηγὸς κόμματός τινος τοῦ δόγματός του, κατὰ τοῦ Βικεντίου, ὅστις ἦτο βασιλικὸς συνταγματάρχης. Εἶχον δὲ καὶ ἀτομικὰς μετὰ τῶν διαφορὰς, ὥστε αἱ καρδίαι αὐτῶν ἦσαν παρωξυμέναι, καὶ ἐφαίνοντο οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες ὅτι ἀφορμὴν εἰρήνης ἵνα ἐξολαθρευθῶσιν ὁ εἰς ὑπὸ τοῦ ἄλλου.

Ὁ Βικέντιος ἐπέτυχεν νῦν τῆς εὐκαιρίας ταύτης, καὶ ὅτε τὸ σημεῖον ἐδόθη πρὸς ἐναρξιν τῆς καταστροφῆς, ὀπλισθεὶς ἀνέβη ἐφ' ἵππου, παραλαβὼν καὶ τινὰς τῶν ἀκολούθων του, καὶ ἔτρεξεν ἀμέσως πρὸς τὸν ἐχθρὸν του. Ὁ Ῥεσνιέρος, ὅστις πρὸ ὀλίγων στιγμῶν εἶχεν ἐξυπνίσει ἐκ τοῦ θορύβου καὶ ἐκ τῶν φωνῶν τῶν θυσιαζομένων κατὰ τὴν συνοικίαν του, ἔμαθεν ὅποια τῷ ἤτοιμάζετο τύχη, καὶ γονυπετήσας περιέμενε τὸν θάνατον, παρακινῶν πρὸς

τούτοις καὶ τὸν ὑπηρετὴν του νὰ τὸν ὑπομείνῃ μετὰ τῆς αὐ-
τῆς καρτερίας. Ἐν τῷ μεταξύ ἔφθασε καὶ ὁ Βικέντιος πῦρ ἐκ τῶν
ὀφθαλμῶν πνέων καὶ κρατῶν τὸ ξίφος ἀνὰ χεῖρας, ὁ δὲ Ῥεσνιέ-
ρος μηδόλως θελήσας νὰ ὑπερασπισθῇ ἑαυτὸν, προσέφερε τὴν κε-
φαλὴν, λέγων ὅτι « πολλὰ εὐθηνὰ ἤθελε τὴν ἀγοράσει. »

Τοῦ Βικεντίου ὁμως ὁ στοχασμὸς ἦτο πολὺ διάφορος. Διατά-
ξας τὸν ὑπηρετὴν νὰ δώσῃ τὸ ξίφος καὶ τὰ ὑποδήματα εἰς τὸν κύ-
ριόν του, καὶ εἰπὼν εἰς τὸν Κ. Ῥεσνιέρον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ μη-
δόλως περαιτέρω ἐξηγούμενος, τὸν ἀνεβίβασεν ἐφ' ἵππου τινός ὃν
ἐπιτήδες εἶχεν ἑτοιμον, καὶ γενόμενος ὁδηγὸς αὐτοῦ τὸν ἐξέβαλε
τοῦ κινδύνου, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς Κουερκίαν, ἀποδοὺς αὐτὸν πρὸς
τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παῖδιά του, ἅτινα οὐδόλως ἠλπιζον πλέον ὅτι
ἤθελον ἐξαναῖδεῖ αὐτόν.

Εὐκόλως δύναται τις νὰ φαντασθῇ πόσῃ ἐντύπωσιν ἀπετέλε-
σεν εἰς τὴν οἰκογένειαν ταύτην ἡ ἀγαθὴ αὕτη πράξις τοῦ Βικεν-
τίου, ὃν πάντες ἐγίγνωσκον μεγάλως ἐχθρευόμενον τὸν Ῥεσνιέ-
ρον. Ἡ χαρὰ αὐτῶν ὑπῆρξεν ἀνέκφραστος, καὶ ἐκ τῆς εὐγνωμοσύ-
νης κινούμενοι, ἠθέλησαν νὰ προσφέρωσι μεγαλοπρεπὴ δῶρα εἰς
τὸν εὐεργέτην των· ἀλλὰ καὶ τὸν ἵππον ἀκόμη ἐχάρισεν εἰς αὐ-
τούς, εὐχαριστούμενος εἰς τὴν ἡδονὴν ἣν ἀπῆλαυνεν ὅτι ἐφάνη με-
γαλοψυχὸς καὶ γενναῖος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΠΕΡΙ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΟΣ.

Ἀναξαγόρου καὶ Ξενοφώντος.

Ἐνῷ ποτε Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομένος ἐλάλει περὶ σπουδαίων
μετὰ τῶν φίλων του, ἐλθὼν τις τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι τὰ δύο καὶ μύ-
να του παῖδιά ἐτελεύτησαν· οὗτος δὲ μηδόλως ταραχθεὶς « Ἡ Ξε-
νοφῶν, εἶπεν, ὅτι τὰ ἐγέννησα διὰ νὰ ἀποθάνωσιν. »

Ὅτε δ' ἄλλοτε Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος ἐθυσιάζεν, ἐλθὼν τις ἐκ
Μαντινείας τὸν εἰδοποίησεν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Γρύλλος ἐθανατώθη
κατὰ τὴν μάχην. Ὁ Ξενοφῶν ἐν τῷ ἄμα ἐξέβαλε τὸν στέφανον,
ἀλλ' ἐξηκολούθει χάμνων τὴν θυσίαν. Ἀφοῦ δ' ὁ ἀγγελιαφόρος ἐ-
πρόσθεσεν ὅτι « ἀπέθανε νικῶν » ἔβαλε πάλιν ὁ Ξενοφῶν τὸν στέ-

φανον, καὶ λέγουσι μάλιστα ὅτι οὔτε ἐκλαύσεν, οὔτε ἄλλο τι εἶπεν ἀλλὰ μόνον τὸ ἐγεννήθη διὰ νὰ ἀποθάνῃ.

Ἀναξάρχου.

Ἀναξάρχος ὁ ἐξ Ἀβδήρων φιλόσοφος, ἐχθρεύετο μέγας τὸν τύραννον τῆς Κύπρου Νικοκρέοντα. Ἐνῶ δὲ ποτε εἰς ἓν συμπόσιον ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τὸν ἠρώτησε, πῶς τῷ ἐφάνη τὸ δεῖπνον; « Πάντα εἶναι ἀξιόλογα, βασιλεῦ, ἀπεκρίθη ὁ Ἀναξάρχος, ἀλλ' ἐπρεπε νὰ ἦτο καὶ κανενὸς τυράννου κεφαλὴ εἰς τὸ μέσον, » καὶ διὰ τούτου ἠννόει τὸν Νικοκρέοντα. Οὗτος ἐνθυμούμενος τὸν λόγον τοῦτον, ὅτε ἀπέθανεν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ὁ Ἀναξάρχος, περιπλέων ἤραξεν ἀκουσίως εἰς τὴν Κύπρον, συλλαβὼν αὐτὸν καὶ εἰς μέγαν ὄλμον (γουδίον) ἐμβαλὼν, διέταξε νὰ τὸν κτυπῶσι διὰ σιδηροκοπάνων. Ἀλλ' ὁ φιλόσοφος ὥς νὰ μὴ ἦτο αὐτὸς ὅστις ἐπάσχε μετὰ μεγάλης καρτεροφυχίας ἀνεφώνησε τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο: « Κοπάνιζε, κοπάνιζε τὸ σακκίον τοῦ Ἀναξάρχου τὸν ἴδιον ὅμως Ἀναξάρχον δὲν δύνασαι νὰ κοπάνισῃς.

Μουγκίου Σχαιουόλα.

Πορσίνας, ὁ βασιλεὺς τῶν Τυρρηνῶν, πολιορκῶν τὴν Ῥώμην, πλείστα κακὰ ἐπέφερεν εἰς τοὺς κατοικοὺς αὐτῆς. Εἰς αὐτῶν, Μούγκιος Σχαιουόλας ὀνομαζόμενος, νέος ἀξιόλογος κατὰ τὰ πολεμικά, θελήσας νὰ λυτρώσῃ τοὺς συμπολίτας τοῦ ἀνεδέχθη νὰ θανατωσῇ κρυφίως τὸν βασιλέα· διὸ καὶ Τυρρηνικὰ φορέματα ἐνδυθεὶς ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν καὶ παρουσιασθεὶς εἰς τὴν βασιλικὴν καθέδραν τὴν ὥραν ὅτε ἐπληρόνετο ὁ μισθός, ἔσσυρε τὸ ξίφος μὴ γνωρίζων ὅμως ποῖος ἦτο ὁ βασιλεὺς, μηδὲ τολμῶν νὰ ἐρωτήσῃ, ἐθανάτωσε τὸν γραμματέα ὃν ὑπέλαβεν ὅτι ἦτο ὁ Πορσίνας. Συλληφθεὶς ἐν τῷ ἄμα, καὶ ἐξεταζόμενος, ὡμολόγησε ποῖος ἦτο, καὶ ὅτι σκοπὸν εἶχε νὰ θανατώσῃ αὐτόν. Καὶ ὁ μὲν Πορσίνας εὐθύς διέταξε νὰ χάμωσι θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς, ὅτι ἀπὸ τοῦ κινδύνου τούτου ἔσωσαν αὐτόν· ὁ δὲ Μούγκιος ἐκτείνας τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπὶ τῆς ἐσχάρας ἧτις ἔκειτο ἐπὶ τοῦ πυρὸς διὰ τὴν θυσίαν, ἴστατο φαιδρῶς συνομιλῶν μετὰ τοῦ Πορσίνου, ὥς νὰ μὴ ἦτο ἰδική του ἡ καιομένη χεὶρ.

Ἐπειδὴ δ' ὁ Πορσίνας ἐθαύμαζε τὴν μεγάλην σταθερότητα τοῦ νέου. « Μὴ θαυμάζης διόλου, τῷ εἶπεν ὁ Μούγκιος, τριάκοντα νέοι τῆς Ῥώμης, τὴν αὐτὴν μὲ ἐμὲ ἔχοντες γενναϊότητα, περιπλα-

νῶνται ἀγνώριστοι εἰς τὸ στρατόπεδόν σου, καιροφυλακτοῦντες νὰ σὲ θανατώσωσι. » Πιστεύσας δ' ὁ Παραίνας τοὺς λόγους αὐτοῦς, καὶ φοβηθεὶς ἔλυσεν ἀμέσως τὴν πολιορκίαν.

Γ. Καῖσαρος.

Σύλλας ὁ περιβόητος ὑπάτος τῶν Ῥωμαίων, προβλέπων ὅτι ὁ Γ. Καῖσαρ ἐμελλε νὰ κατασταθῇ ἀντίπαλος τῆς ἐξουσίας του, ἐζήτηε ὑπὸ φθόνου νὰ θανατώσῃ αὐτόν· διὸ ὁ Καῖσαρ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ Ῥώμης, περιπλανώμενος δ' ἔπεσεν εἰς χεῖρας τῶν πειρατῶν, οἵτινες μεγάλην τότε ἔχοντες ναυτικὴν δύναμιν, περιέπλεον τὴν θάλασσαν.

Μηδόλως ὁμως ἐκ τούτου δειλιάσας, πρῶτον μὲν, ἐνῶ ἐκεῖνοι ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ εἴκοσι τάλαντα πρὸς εξαγοράν του, ἐχλεύαζεν αὐτοὺς, ὡς ἀγνοοῦντας ποῖον ἄνδρα συνέλαβον, καὶ ὑπέσχετο ὅτι ἤθελε δώσει εἰς αὐτοὺς πεντήκοντα· εἶτα δὲ πέμψας οἰκείους ἄνδρας εἰς διαφόρους πόλεις ἵνα συνάξωσι τὰ χρήματα, οὗτος ἔμενε μεθ' ἑνὸς μόνου φίλου καὶ δύο δούλων μεταξύ τοιοῦτων φονικῶν ἀνθρώπων, καὶ μετὰ τοιαύτης ὀλιγωρίας πρὸς αὐτοὺς ἐφέρετο, ὥστε ὁσάκις ἤθελε νὰ κοιμηθῇ τοὺς διέτασσε νὰ ἡσυχάζωσι καὶ νὰ σιωπῶσι· μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἤρχισε νὰ παίξῃ καὶ νὰ γυμνάζηται μετ' αὐτῶν ἀφόβως, καὶ συνθέτων λογίδρια καὶ ποιημάτια τὰ ἀνεγίνωσκεν ἐπὶ παρουσίᾳ των, τοὺς δὲ μὴ ἐπαινοῦντας αὐτόν ἀναφανδὸν ἀπεκάλει ἀπαιδεύτους καὶ βαρβάρους, καὶ πολλάκις μετὰ γέλωτος ἠπεῖλει ὅτι ἤθελεν ἀπαγχονίσει αὐτούς. Ἐκεῖνοι εἰς τὴν ἀπλότητα τοῦ νοός αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα ἀποδίδοντες, ὡς παιδιὰν αὐτὸ ἐθεώρουν. Ὅτε δὲ τελευταῖον ὁ Καῖσαρ ἀπελυτρώθη, συναγαγὼν στρατεύματα καὶ πλοῖα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ νικήσας αὐτοὺς κατὰ κράτος, τοὺς ἀπηγχόνισεν ἅπαντας ὡς τὸ προεῖπεν.

Τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου.

Ὁ ἅγιος Πολύκαρπος ἦτο μαθητὴς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καὶ διάδοχος Βουκόλου τοῦ ἐπισκόπου Σμύρνης. Κυβερνήσας δ' ὁσίως τὴν ἐκκλησίαν εἰς πολλῶν ἐτῶν διάστημα, τελευταῖον ἔλαβε τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης Μάρκου Ἀντωνίου. Ἀξιοθαύμαστος δ' εἶναι ἡ σταθερότης ἣν ὁ σεβάσμιος οὗτος γέρων ἔδειξεν εἰς τὸν ἀνθύπατον τῆς Σμύρνης, παρρησία ὁμολογῶν ὅτι ἦτο χριστιανός.

Ὅτε κατ' ἀρχάς ἐφέρθη ἐνώπιον τοῦ ἀνθυπάτου, ἤρχισεν οὕτως

διά διαφόρων κολακειῶν νὰ τὸν παρακινή νὰ ὁμώσει εἰς τὴν τύχην τοῦ Καίσαρος καὶ νὰ ὑβρίσῃ τὸν Χριστόν. Ἀλλ' ὁ Πολύκαρπος μετὰ γενναιότητος τῷ ἀπεκρίθη.

— Ὅγδοήκοντά ἐξ ἔτη δουλεύω τὸν Χριστόν μου, καὶ ποτὲ δὲν μὲ ἐπροξένησε κακόν, καὶ πῶς ἐμπορῶ νὰ βλασφημήσω τώρα τὸν Σωτῆρά μου;

Τοῦ δ' ἀνθυπάτου ἐπιμένοντος νὰ ὁμώσει εἰς τὴν τύχην τοῦ Καίσαρος, ὁ Πολύκαρπος·

— Ἄν ἀγωνίζῃσαι, τῷ εἶπε, νὰ μὲ κάμῃς νὰ ὁμώσω εἰς τὴν τύχην τοῦ Καίσαρος, ὑποκρινόμενος τάχα ὅτι δὲν γνωρίζεις ποῖος εἶμαι, μάθε ὅτι εἶμαι χριστιανός· ἂν δὲ πάλιν θέλῃς νὰ γνωρίσῃς τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, ὅς μοι μίαν ἡμέραν καὶ ἀκουσε.

— Ἐχω θηρία, εἶπεν ὁ ἀνθύπατος, καὶ θὰ σὲ ρίψω εἰς αὐτά, ἂν δὲν μετανοήσῃς.

— Φέρε τα ἀμέσως, ἀπεκρίθη ὁ Πολύκαρπος, διότι ἀδύνατον νὰ μεταστραφῶ ἀπὸ τὰ καλὰ εἰς τὰ κακὰ ἐνῷ ἐξαιναντίας πρέπει τις ἀπὸ τὸ κακὸν νὰ μεταβάλληται εἰς τὸ καλόν.

— Πλὴν θὰ σὲ ἐξολοθρεύσω μὲ πῦρ, ἂν δὲν τρομάζῃς τὰ ἄγρια θηρία.

— Μὲ πῦρ μὲ φοβερίζεις, τῷ εἶπεν ὁ ἅγιος Πολύκαρπος, τὸ ὅποιον ἀνάπτει μίαν στιγμὴν καὶ μετ' ὀλίγον σβύνεται, διότι δὲν ἐξεύρεις τὸ πῦρ τῆς μελλούσης καὶ αἰωνίου κολάσεως, τὸ ὅποιον εἶναι ἐτοιμασμένον διὰ τοὺς ἀσεβεῖς· ἀλλὰ τί ἀργοπορεῖς; Φέρε δ,τι θέλῃς.

Οὐχὶ δὲ μόνον διὰ λόγων, ἀλλὰ καὶ ἐμπράκτως ὁ ἅγιος ἔδειξε τὴν μεγάλην αὐτοῦ σταθερότητα, ὑπομείνας γενναίως τὸν διὰ πῦρ μαρτυρικὸν θάνατον.

Βαυᾶρδου.

Λουδοβίκος ΙΒ', Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, γυναικεῖα ἔχων δικαιώματα εἰς τὸ Μεδιόλανον, ὁρμήσας, ἐγένετο κύριος αὐτοῦ (τὸ 1499), ἀποδιώξας τὸν Δουκά Λουδοβικὸν Σφόρζαν· ἐπειδὴ ὁμοῦ οἱ Μεδιολάνιοι, ἀπορρίψαντες τὸν γαλλικὸν ζυγόν, ἀνεκάλεσαν καὶ αὖθις τὸν Δουκά των, ὁ βασιλεὺς διέταξε πάλιν τὸν ἀρχιστράτηγον Τρεμοβίλλιον νὰ κυριεύσῃ τὴν χώραν. Κατὰ τὴν δευτέραν ἐκστρατείαν ταύτην συνακολουθήσας καὶ ὁ περίφημος τῆς Γαλλίας ἱππότης Βαυᾶρδος, μεγίστην ἔδειξε τόλμην καὶ σταθερότητα, ὥς φαίνεται μάλιστα ἐκ τοῦ ἐπομένου διηγήματος.

Μαθὼν ὅτι τριακόσαιο στρατιῶται τοῦ δουκὸς, ἔχοντες ἀρχηγόν

τὸν ἑκατόνταρχον Καυᾶζον, ἐσρατοπέδευσαν εἰς Βινάσιον (χώμην, μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχουσαν τοῦ Μεδιόλανου), ἔλαβε πεντήκοντα συσρατιώτας του, καὶ ὤρμησε κατ' αὐτῶν. Μετὰ σφοδρὰν δὲ μάχην νικήσας αὐτοὺς ἐπλησίασε καὶ εἰς τὸ Μεδιόλανον, καὶ μηδόλως ἐκ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ συλλογισθεὶς τὸν ὀλίγον ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν του, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸ προχωρήσας, μέχρι τοῦ οἴκου τοῦ δουκός· ἀλλὰ μετὰ μικρὸν συνελήφθη αἰχμάλωτος.

Ὁ Λουδοβίκος Σφόρζας ἐκ τῶν παραθύρων τοῦ οἴκου του ἰδὼν τὴν ἀνδραγαθίαν του, ἐζήτησε νὰ συνομιλήσῃ μετ' αὐτοῦ καὶ γνωρίσας τὸν χαρακτῆρά του·

— Εὐγενῇ μου, τῷ εἶπε, τί σέ παρεκίνησε νὰ ἔλθῃς ἐδῶ;

— Ἡ ἐπιθυμία τῆς νίκης εἶπεν ὁ Βαυάρδος.

— Καὶ ἐστοχάζεσθαι λοιπὸν νὰ κυριεύσῃς μόνος σου τὸ Μεδιόλανον;

— Ὅχι, κύριε, εἶπεν ὁ Βαυάρδος, πλὴν ἐνόμιζα ὅτι καὶ συσρατιῶται μου με' ἤκολούθουν.

— Ἀλλὰ καὶ με' αὐτοὺς δὲν ἤδυνασο νὰ κάμῃς τίποτε.

— Τὸ γνωρίζω· εἶπεν ὁ Βαυάρδος ταπεινωφρόνως· ὥστε ἐκεῖνοι ἐστάθησαν συνετώτεροι μου, διότι αὐτοὶ μὲν τῶρα εἶναι ἐλεύθεροι, ἐγὼ δ' αἰχμάλωτος· πλὴν δὲν πειράζει, διότι εἶμαι αἰχμάλωτος γενναιοτάτου ἀνδρός. Ὁ δούξ τὸν ἠρώτησεν εἰτα μετ' ὀλιγοῦρας, πᾶσιν εἶναι τῆς Γαλλίας ἡ δύναμις.

— Ἡμεῖς, εἶπεν ὁ Βαυάρδος, οὔτε μετροῦμεν, οὔτε ἐξετάζομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν μας· ἀλλὰ τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ σέ βεβαιώσω, ὅτι οἱ στρατιῶται τοῦ Κυρίου μου εἶναι ὅλοι ἐκλεκτοὶ ἄνδρες ἐνώπιον τῶν ὁποίων οἱ ἰδικαὶ σου δὲν ἐμποροῦν νὰ σταθῶσι.

Πειραχθεὶς ὁ Λουδοβίκος ἐκ τῆς ἐλευθεροστομίας ταύτης τοῦ ἥρωος, εἶπεν ὅτι διαφορετικὴν ἰδέαν τὰ πράγματα θέλουσι δώσει διὰ τὰ στρατευματά του, καὶ ὅτι ἡ μετ' ὀλίγον γεννησομένη μάχη θέλει ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον.

— Εἴθε, εἶπεν ὁ Βαυάρδος, νὰ ᾔτο καὶ αὔριον, ἔφθανε μόνον νὰ ᾔμην ἐγὼ ἐλεύθερος.

— Εἴσαι, ἀπεκρίθη ὁ Λουδοβίκος· ἀγαπῶ τὴν σταθερότητα καὶ τὴν γενναιοτήτά σου, καὶ παρεκτὸς τῆς ἐλευθερίας σου, σοὶ δίδω ἀκόμη καὶ ὅ,τι ἄλλο μοὶ ζητήσῃς.

Θαυμάσας ὁ Βαυάρδος τὴν προαύτην τοῦ δουκὸς σταθερότητα, ἐπέσεν εἰς τοὺς πόδας του, παρὰ καλῶν αὐτὸν νὰ συγχωρήσῃ τὰς πολυμῆρας ἀποκρίσεις του, εἰτα δὲ ἐζητήσας τὸν κήρυκα καὶ τὰ ὅπλα του, ἐπὶ τῷ πρῶτον εἰς τὸ στρατόπεδόν του, διακηρύττων τὴν νῆκα.

λοφύχταν τοῦ Λουδοβίκου, εἰς ὃν καὶ πραγματικῶς ἔδειξε τὴν εὐ-
γνωμοσύνην του, ὅτε καὶ οὗτος ἐγένετο αἰχμάλωτος τῆς Γαλλίας.
Ἰδίου του τίνος.

Μεγαλητέρα σταθερότης εἶναι νὰ ὑπομένη τις τὴν ζωὴν ἐν τῇ
ἀπελπισίᾳ, ἢ νὰ γίνηται αὐτόχειρ. Ἄνθρωπος, παραστήσας εἰς εἰλι-
κρινέστατον τινὰ φίλον του τὰς μεγάλας ζημίας ἅς πρὸ μικροῦ
ἐπαθε, τὸν ἠρώτησεν ἔπειτα — Σὺ λοιπὸν τί ἠθέλεις κάμει, ἂν ἦσο
εἰς τὴν θεσίν μου; — Ἦθελα γίνεαι ἀμέσως αὐτόχειρ, εἶπεν ὁ φίλος.
— Ἀλλ' ἐγὼ ἔκαμα ἐτι πλειότερα, ἐπανελάβεν οὗτος μετὰ στωϊ-
κῆς ἀπαθείας ἐξ ἧσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

ΠΕΡΙ ΕΥΤΥΝΟΜΟΣΥΝΗΣ.

Ἀλγερινῶν τίνος.

Κατὰ τὸ 1683 ὁ σὺλταρχος Κυέσσιος διετάχθη ὑπὸ Λουδοβί-
κου τοῦ ΙΔ' νὰ κτυπήσῃ τὸ Ἀλγέριον. Οἱ Ἀλγερινοὶ, μὴ δυνάμε-
νοι νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν μεγάλην ὁρμὴν τοῦ Γαλλικοῦ στόλου,
πρὸς ἐκδίκησιν ἐπυροβολοῦν θέτοντες εἰς τὰ σώματα τῶν κανονίων
ὄσους αἰχμαλώτους εἶχον συλλάβει πρὶν εἰς τὰς πειρατείας τῶν
ᾧν τὰ μέλη, μεθ' ὁρμῆς φερόμενα, καὶ πίπτοντα εἰς τὰ πλοῖα τῶν
Γάλλων, ἐπροξένουν φρίκην εἰς τοὺς βλέποντας.
Μεταξὺ τῶν ἀθλίων πούτων ἦτο καὶ ὁ κόμης Χουίτζελος, ὃν ὁ
Κυέσσιος, καὶ τοὶ τὰ μέγιστα ἀγωνισθεῖς, οὐδόλως ἠδυνήθη νὰ λυ-
τρώσῃ. Ἀλγερινὸς δέ τις συλληφθεὶς πρὶν αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν
Γάλλων, ἐνθυμούμενος τῶρα τὰς μεγάλας εὐεργεσίας καὶ τὰς ἐν
καιρῷ τῆς αἰχμαλωσίας περιποιήσεις αὐτῶν, καὶ μάλιστα τοῦ Χουί-
τζελου, ἐπέσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Δέη καὶ μετὰ δακρύων τὸν παρε-
κάλει νὰ τῷ χάρισῃ τὸν κόμητα, πρὸς ἀμοιβὴν προσφέρων αὐτῷ
ἅπαντα τὰ ὑπάρχοντά του. Βλέπων ὅμως ὅτι οὐδόλως αἱ παρακλη-
σεις αὐτοῦ εἰσηκούοντο, καὶ ὅτι δέσαντες τὸν Χουίτζελον εἰς τὸ κα-
νόνιον ἠτοιμάζοντο νὰ τὸν πυροβολήσωσιν, ὥς παράφορος πασῶν
καὶ ἐναγκαλισθεὶς τὸ σῶμα αὐτοῦ. — Βάλε φωτιά, ἐφώνησε πρὸς

τὸν κανονιάρχην· ἐπεὶ δὲ ἡδυνήθη νὰ σώσῃ τὸν εὐεργέτην μου, θὰ λάβω καὶ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ συναποθάνω μετ' αὐτοῦ.

Ἡ πράξις αὕτη ἐκίνησεν εἰς ἐκπληξιν ἅπαντας, καὶ ὁ πρῶην ἀδυσώπητος Δέης οὕτως ἐκάμφθη, ὥστε ἐν τῷ ἅμα τῷ ἐχάρισε τὸν κόμητα.

Σίξτου Ε΄.

Ὁ περίφημος Πάπας τῆς Ῥώμης Σίξτος Ε΄. ἐκαλεῖτο τὸ πρῶτον Φήλιξ Περέττης, ἐξ εὐτελεστάτης δὲ καταστάσεως ἐβάσεν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν. Κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτο χοιροβοσκός, μετὰ ταῦτα δὲ προσκολληθεὶς παρὰ τινι φραγκισκάνῳ μοναχῷ, ἔλαβε καὶ αὐτὸς τὸ σχῆμα τοῦτο· ἀκολούθως ἐγένετο ἱερεὺς, ἱεροδικαστής, προεστὼς τοῦ τάγματός του (ὑπὸ τὸ ὄνομα Μοντάλτιος), τελευταῖον δ' ἐπίσκοπος, καρδινάλιος, καὶ πάπας (1585), ἐπικληθεὶς Σίξτος Ε΄. Ἐκ τῶν πολλῶν ἀνεκδότων ἅτινα περὶ αὐτοῦ διηγούνται, τὸ ἀκόλουθον τὰ εὐγνώμονα τοῦ ἀνδρὸς αἰσθήματα καταδεικνύει.

Καλούμενος τότε Μοντάλτιος, ὡς εἴρηται, καὶ προεστὼς ὢν τοῦ τάγματός του, ἀντεφέρθη μεγάλως μετὰ τῆς Γερουσίας τῆς Φλωρεντίας, ἀπαιτούσης ὥστε οἱ κρινόμενοι ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ δικαστηρίου νὰ παιδεύωνται ὑπὸ τῆς κασμικῆς ἐξουσίας. Παροργισθεὶς ἐπὶ τούτῳ ὁ Μοντάλτιος, καὶ κολλήσας ἐπὶ τῆς θύρας τῆς ἐκκλησίας πειρακτικόν τινα λίβελλον κατὰ τῆς κυβερνήσεως ἐξῆλθε τῆς πόλεως.

Τῆς εὐκαιρίας ταύτης δραξάμενος ὁ θανάσιμος αὐτοῦ ἐχθρὸς Ἀδόστας, ἑξαρχὸς τοῦ Πάπα, καθήρεσε αὐτὸν τοῦ ὑπουργήματός του, καὶ διέταξε νὰ τὸν συλλάβωσιν, ἐφ' ᾧ τε καὶ ὁ Μοντάλτιος ἀπέφυγε τὰ μοναστήρια τοῦ τάγματός του. Καταλύσας δ' ἐν τινὶ μοναστηρίῳ τῶν Αὐγουστίνων, μετὰ τὸ δεῖπνον ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ δέκα δίστηλα δάνεια παρὰ τοῦ ἡγουμένου, ὑποσχόμενος νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτὰ ἐγχαίρως. Ὁ ἡγούμενος (καὶ τοὶ πάντες ἀγναρίσται τοῦ Μοντάλτιου ὄντος ἐν τῷ μοναστηρίῳ), ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ζητηθεῖσαν ποσότητα, οὗτος δ' ὑπογράφων τὸ χρεωστικὸν ὁμόλογον, ἀντὶ τοῦ ἰδίου ἑτερον ἐσημείωσε πλαστὸν ὄνομα, ὥστε καὶ τοὶ μεγάλως ἀγωνισθεὶς ἀκολούθως ὁ ἡγούμενος, δὲν ἡδυνήθη νὰ εὐρὴ ποῖος ἦτον ὁ χρεωφειλέτης του.

Ὅτε δ' ὁ Μοντάλτιος ἐγένετο πάπας, ἐκφυλλίζων ἡμέραν εἰς τὰ κατὰστικὰ του, ἤρε τὴν σημείωσιν τοῦ περιστατικοῦ, καὶ ἀμέσως διέταξε νὰ ἐρευνήσῃ περὶ τοῦ ἀγναρίστου, καὶ ἂν ἐξῆ ἀκόμη νὰ τὸν στείλῃσι πάραυτα εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ πάσης τῆς ἐνέχουσας ἀσφαλείας.

Αἱ διαταγαὶ αὗται ἐδόθησαν εἰς τὸν ἐπίσκοπον τοῦ τόπου, μεθ' οὗ ὁ ἡγούμενος κατὰ τύχην ἀντεφέρετο. Ὁ ἐπίσκοπος ἐνόμισεν ὅτι οἱ ἐν Ῥώμῃ φίλοι του (πρὸς οὓς εἶχεν ἀναφέρει τὴν μεταξὺ τῶν ἐνυπάρχουσαν διαφορὰν) κατεδίωξαν τὸν ἡγούμενον, διὸ τὸν ἐπεμψε μετὰ τεσσάρων μοναχῶν, οἵτινες καθ' ὁδὸν πλειοτέραν τῶ ἐδείξαν σκληρότητα ἢ τέσσαρες στρατιῶται.

Καὶ ὁ ἡγούμενος δὲ τὸ αὐτὸ ὑπέλαβεν, ὅθεν καὶ ἅμα παρουσιασθεὶς εἰς τὸν πάπαν· « Μακαριώτατε πάπα, εἶπε, ζητῶ συγγνώμην, δι' ὅσα ἐπραξα κατὰ τοῦ ἐπισκόπου μου, δικαιολογούμενος ἐπὶ τινι ἀδίκῳ κατ' ἐμοῦ συκοφαντία. » Μηδὲν περὶ τούτου γινώσκων ὁ πάπας, ἀπεκρίθη μετὰ σοβαρότητος· « Δὲν πρέπει βέβαια νὰ ἀντιφέρῃσαι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου σου· ἀλλ' ἡμεῖς περὶ ἄλλων πραγμάτων ἔχομεν τώρα νὰ ἐξετάσωμεν. Σὲ κατηγοροῦν ὅτι διασκορπίζεις τὴν περιουσίαν τοῦ μοναστηρίου. » Ὁ δυστυχὴς ἡγούμενος ἀκούσας τοῦτο·

— Μὲ συγχωρεῖ ἡ ἀγιότης σου, ἀνέκραξεν, ἀδύνατον νὰ ἐβρεθῇ εἰς μόνος νὰ εἴπῃ ὅτι ἐγὼ καὶ εἰς τὸ ἐλάχιστον ἐβλαψα τὸ μοναστήριον.

— Καὶ τολμᾷς ἀκόμη νὰ τὸ ἀρνηθῇς; ἐπρόσθεσε μετ' ἐπιπλάστου ὀργῆς ὁ πάπας· ψεῦμα εἶναι ὅτι ἐδάνεισες δέκα διστήλα εἰς τина μοναχόν, καὶ δὲν σοὶ τὰ ἐπέστρεψε πλέον;

— Ἀληθέστατον, Μακαριώτατε, διότι τὸν ἐνόμιζα τίμιον ὑποκείμενον, οὐδὲ ἐφαντάσθην ποτὲ ὅτι ἦτο κλέπτῃς ἀχρεὺς.

— Στάσου, εἶπεν ὁ Πάπας, ἡμεῖς τὸν γνωρίζομεν καλῆτερον ἀπὸ σέ, καὶ μᾶς παρήγγειλε μάλιца νὰ σοὶ πληρώσωμεν τὸ χρεὸς του. Καὶ τελευταῖον τῷ ἀνέφερεν, ὅτι εἰς ἐκεῖνον ἐδάνεισε τὰ δέκα διστήλα.

Ὁ ἡγούμενος, τρομάξας διὰ τοὺς βαναύσους λόγους οὓς κατ' αὐτοῦ πρὸ μικροῦ ἐξεσφενδόνισεν, ἐπεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων ζητῶν συγχώρησιν. Ἀλλ' ὁ Πάπας διατάξας αὐτὸν νὰ ἐγερθῇ, τῷ ἐλάλησεν οὕτω·

— Κατὰ τὴν δυστυχίαν μας, σὺ μᾶς ὑπεδέχθης φιλοφρόνως εἰς τὸ μοναστήριόν σου, καὶ ἡμεῖς τώρα σὲ ὑποδεχόμεθα εἰς τὸ παλάτιόν μας, καὶ δύνασαι νὰ διατρίψῃς ἐνταῦθα ὅσον καιρὸν εὐαρεστεῖσαι. Ἐκ τοῦ στόματός σου ἐμάθομεν ὅτι ἀντιφέρεσαι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου σου· θέλομεν νὰ συμφιλιωθῇς μετ' αὐτοῦ, διότι ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης σὲ διορίζομεν συνάδελφόν του.

Καὶ τῷ ὄντι τοὺς αὐτῷ μίαν τῶν ἀξιολογωτέρων ἐπισκοπῶν, τὸν ἀπέπεμψε μετὰ μεγάλων φιλοφρονήσεων.

ὄντι, ὑποπὸν ὅσῳ ἔχουσιν. **Τοπαλ-Ὀσμάνου.**

Εἰς τῶν Ἀνθρωπίνων πράξεων τὴν δωδεκάτομον Τετρίαν του ἀναφέρει ὁ διδάσκαλος Κ. Κούμας τὸ ἀκόλουθον περὶ εὐγνωμοσύνης Βεζύρου τινὸς διήγημα.

Ὁ Τοπαλ-Ὀσμάν Πασᾶς ὑμνεῖται ἀπὸ τοὺς Τούρκους ὄχι μόνον διὰ τὴν πολιτικὴν του φρόνησιν καὶ τὴν πολεμικὴν του ἀνδρίαν καὶ ἐμπειρίαν, ἀλλὰ τὸ περισσότερο διότι ἔδειξεν εἰς τὴν ζωὴν του τὴν ὡραιότατην τῶν ἀρετῶν, τὴν εὐγνωμοσύνην, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν ἐξαιρέτως οἱ δίκαιοι καὶ φιλόθεοι ἄνθρωποι. Ὁ ἀχάριστος ἄνθρωπος, κατὰ τὰς ἰδέας τῶν Ἀσιανῶν, εἶναι καταφρονητὴς τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας, καὶ ἐπομένως αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ὀσμάνης οὗτος, γεννηθεὶς εἰς Λάρισσαν κατὰ τὸ 1670 ἔτος ὑπῆγε νέος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐμβήκεν εἰς ὑπουργίαν τοῦ Σουλτανικοῦ Παλατίου, Εἰκοσιτετραετῆς ἐπροβιβάσθη εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ Βεγλέρβεη. Καὶ μετὰ δύο ἔτη (1696) ἐστάλη ἀπὸ τὸν Σουλτάνον εἰς τὴν Αἴγυπτον. Πλέον δὲ ἀπὸ Σαῖδᾶ εἰς Δαμιάτιον, περιέπεσεν εἰς τὰς χεῖρας Ἰσπανοῦ ληστοῦ, ὅστις ἔκαμε πανῶν διὰ τὴν Μάλταν.

Βικέντιος Ἀρναούδιος ὁ Μασσαλιώτης λιμενάρχης τῆς νήσου, ὑπῆγεν εἰς τὸ καράβιον τοῦ πειρατοῦ. Ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ὀσμάνης ἐκραξεν εὐθὺς: « Ἐάν ἦσαι εὐγενῶν πράξεων ἐραστής, λύτρωσέ με καὶ δὲν θέλεις χάσει τιποτε. »

Ὁ Ἀρναούδιος ἐφάνη ἀληθῶς γενναῖος ἀνὴρ. Ἐπλήρωσεν ἐξαγορὰν, ἐξακόσια φλωρία, ἐφρόντισε διὰ τὴν θεραπείαν τῶν πληγῶν του, καὶ τὸν ἔστειλε μὲ Γαλλικὸν καράβιον εἰς Δαμιάτιον.

Εὐθὺς ἀφοῦ ἔφθασεν εἰς Κάϊρον ὁ Ὀσμάνης ἔστειλεν εἰς τὸν Ἀρναούδιον χίλια φλωρία διὰ τὴν ἐξαγορὰν του, πολλὰ ἄλλα δῶρα, καὶ χωριστὰ πεντακόσια τάλληνρα. Ὅταν κατὰ τὸ 1723 ἔτος ἀνεδείχθη βαλῆς τῆς Πελοποννήσου, ἐπροσκάλεσεν ἐκεῖ τὸν ἐλευθερωτὴν τοῦ Ἀρναοῦδιον μαζῇ μὲ τὸν υἱὸν του, τοὺς ἐφιλοδώρησε πλουσίως καὶ τοῖς ἔδωκε τοιαῦτα εἰσοδήματα, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου ἀπέκτησαν μεγάλα πλούτη. Ἡ εὐνοία τοῦ Βαλῆ ἐξηπλώθη πολλὰ ὠφελίμως εἰς ὅλους τοὺς Γάλλους ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀρναοῦδιου.

Κατὰ τὸ ἔτος τὸ πρὸ τῆς ἐχθρονίσσεως τοῦ Ἀχμέτ Γ'. διέτριβεν ὁ Ὀσμάνης εἰς Νύσσαν, Βαλῆς ὢν τῆς Ρωμελίας. Ἐκεῖ τὸν ἐπεσκέφθησαν ὁ Ἀρναοῦδιος καὶ ὁ υἱὸς του. Τοὺς ἐδέχθη ἐντιμότετα καὶ τοὺς ἐκάθισε πλῆσιόν του, πρᾶγμα ἀσυνηθιστοῦ τότε ἀπὸ Βεζύρην εἰς χριστιανούς. Ὅταν δὲ ἔφθασεν ὁ Ὀσμάνης ὡς μέγας Βεζύρης εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐζήτησεν εὐθὺς ἀπὸ τὸν Γάλλον

διότι ὁ λέων μὴ αἰσθανόμενος πλέον τοὺς πόνους, ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας δὲν ἔλειψε νὰ ἐρχηται καθ' ἐκάστην καὶ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν εὐεργέτην τοῦ μέρους τῶν λαφύρων του, δι' ὧν ἐκεῖνος ἔζησεν ἀρκετόν καιρόν. Ἀλλ' ὁ Ἀνδροκλῆς βαρυνόμενος εἰς τὸ ἄχαρι τοῦτο εἶδος τῆς ζωῆς, ἀπεφάσισεν ἐν ἀπουσία τοῦ Λέοντος, νὰ ζητήσῃ ἄλλου ἄσυλον. Μετὰ τριῶν ὁμῶς ἡμερῶν περιπλάνησιν· συνελήφθη ὑπὸ τινων στρατιωτῶν, οἵτινες καὶ ἀναγνωρίσαντες αὐτὸν τὸν παρέδωκαν εὐθὺς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου του.

Ἦκμαζον κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐν τῇ Ῥώμῃ τὰ λεγόμενα Ἀμφιθέατρα, εἰς ἃ ἐγίνοντο μονομαχίαι ἀνθρώπων μετὰ τῶν ἀγρίων θηρίων. Ἐπὶ τούτῳ δ' ἔλαβε καὶ ὁ ἀνθύπατος προσταγὴν νὰ συνάξῃ ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἀφρικῆς λέοντας καὶ νὰ τοὺς στείλῃ εἰς τὴν Ῥώμην. Τῆς εὐκαιρίας δὲ ταύτης δραπτόμενος, συνέπεμψε καὶ τὸν Ἀνδροκλῆν ἵνα μονομαχήσῃ μεθ' ἐνὸς ἐξ αὐτῶν τῶν θηρίων, ὅπερ καὶ ἐπίτηδες ἀφῆσαν ἀνευ τροφῆς ἡμέρας τινάς.

Ὅτε ὁμῶς ὁ λέων, λυθεὶς ἐκ τῶν δεσμῶν εἰς τὸν διωρισμένον τόπον τοῦ ἀγωνιστηρίου, ἀφίθη κατὰ τοῦ Ἀνδροκλέους, κατ' ἀρχὰς μὲν ὥρμησε μετὰ μεγάλης μανίας ἵνα κατασπαράξῃ αὐτόν· ἀλλ' αἰφνης, πρὸς θάμβος πάντων τῶν θεατῶν, ἀναχαιτίσας τὴν ὁρμὴν του, τὸν παρετήρησε μετὰ προσοχῆς, καὶ μεταβαλὼν τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἀγριότητα, τὸν ἐπλησίασε καὶ ἤρχισε νὰ τὸν κολακεύῃ καὶ νὰ γλείφῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἀνδροκλῆς μόλις συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν ἐκ τοῦ τρόμου του, εἶδεν ὅτι ἦτο κατὰ τύχην ὁ λέων οὗ τινος εἶχεν ἰατρεύσει τὸν πόδα, καὶ ἤρχισε καὶ αὐτὸς νὰ τὸν ἀντικολακεύῃ, ὥστε καὶ οἱ δύο ἐδειχνον ἀναγνωριζομένης φιλίας σημεῖα. Πάντες ἔμειναν ἐκστατικοὶ ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τούτῳ φαινομένῳ, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ καλέσας τὸν Ἀνδροκλῆν, καὶ μαθὼν παρ' αὐτοῦ πῶς εἶχε τὸ πρᾶγμα, παρεκτός τῆς ζωῆς τῷ ἐχάρισεν ἀκόμη καὶ τὸν λέοντα, μεθ' οὗ καὶ περιήρχετο ὁ Ἀνδροκλῆς τὰς ὁδοὺς τῆς Ῥώμης, δι' ἀπλοῦ σχοινίου μόνον ἔλκων αὐτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΤΗΤΟΣ.

Ἀρταξέρξου. Ἀρταξέρξης, ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας, ὁ Μακρόχειρ ἐπὶ νομασθεὶς, διότι εἶχε τὴν μίαν χεῖρα μακροτέραν τῆς ἄλλης ἰσυνεί-

θίξε νὰ λέγῃ ὅτι περισσότερον ἀνήκει εἰς τοὺς βασιλεῖς νὰ δίδωσι παρὰ νὰ λαμβάνωσιν. Ἡ φυσικὴ δ' αὐτοῦ ἀγαθότης καὶ ἡ πρὸς τὴν δικαιοσύνην κλίσις τοῦ τὸν καθίστα ἐλευθεριώτατον.

Ὁ θαλαμηπόλος τοῦ Σατιβαρζάνης ἐζήτην ποτὲ ἄδικόν τι παρ' αὐτοῦ, ὁ δ' Ἀρταξέρξης, βλέπων ὅτι ἡ αἰτησίς του ἦτο ἰση μὲ τριάκοντα χιλιάδας δαρεικοὺς, διέταξεν εὐθὺς τὸν ταμίαν του νὰ τῷ φέρῃ τὴν ποσότητα ταύτην, ἣν καὶ δοὺς αὐτῷ· « Λάβε, τῷ εἶπεν, ὦ Σατιβαρζάνη, διότι δίδων μὲν ταῦτα δὲν γίνομαι πτωχός, πράττων ὅμως ἐκεῖνα, γίνομαι βέβαια ἄδικος. »

Ἀρταξέρξης ὁ Μνήμων, βασιλεὺς τῆς Περσίας, μιμούμενος τὴν πραότητα τοῦ πάππου τοῦ Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος, μεγίστην ἐδείκνυε γλυκύτητα πρὸς ἅπαντας, καὶ πρὸ πάντων λίαν φιλανθρώπως ἐδέχετο τὰ προσφερόμενα αὐτῷ δῶρα, ἀμείβων αὐτὰ διὰ τῆς ἐλευθεριότητός του μεγαλοπρεπέστατα, ὥς μαρτυρεῖται μάλιστα ἐκ τοῦ ἀκολούθου.

Ὑπῆρχε νόμος ἐν Περσίᾳ, φυλασσόμενος ἀκριβέστατα. Ὅτε ὁ βασιλεὺς ἐπορεύετο εἰς τοὺς ἀγροὺς, πάντες οἱ Πέρσαι ὤφειλον, κατὰ τὴν δύναμίν του ἑκάστος, νὰ τῷ προσφέρωσιν ἀπλᾶ τινα δῶρα.

Λέγεται δ' ὅτι ἐνῷ κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἐξῆλθεν εἰς τοὺς ἀγροὺς τὸν συνήνητσε Πέρσης τις, Σινάντης καλούμενος, ὅστις εὕρισκόμενος μακρὰν τῆς ἐπαύλειώς του, καὶ μὴ ἔχων τί νὰ προσφέρῃ, ἐφοβήθη τὰ μέγιστα τὸν νόμον, καὶ ἐντράπη μάλιστα καὶ τὸν βασιλέα του· ἀλλὰ καὶ πάλιν μὴ ὑποφέρων νὰ νικηθῇ ὑπὸ τῶν λοιπῶν Περσῶν, καὶ νὰ φανῇ αὐτὸς μόνος ἄτιμος, διότι δὲν προσέφερε δῶρα εἰς αὐτόν, τρέξας εὐθὺς εἰς τὸν πλησίον ποταμόν, ὅστις ὠνομάζετο Κύρος, καὶ κύψας ὅσον τάχιστα καὶ λαβὼν ὕδωρ ἀμφοτέραις ταῖς χεραῖς·

— Βασιλεῦ Ἀρταξέρξη, ἀνέκραξε, νὰ ζῆς διὰ πάντα· τώρα μὲν ὅπου καὶ ὅπως δύναμαι σὲ τιμῶ, διὰ νὰ μὴ μείνῃς μόνος ἐγὼ χωρὶς νὰ σὲ προσφέρω δῶρα· σὲ τιμῶ δὲ μὲ τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ Κύρου, ὅταν ὁμοῦς ἔλθῃς εἰς τὸ κατάλυμά μου, καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμίν μου ἀκόμη θὰ σὲ τιμῶ, ὥστε νὰ μὴ φανῶ διόλου κατώτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τὰ μέγιστα δ' εἰς ταῦτο εὐαρεστηθεὶς ὁ Ἀρταξέρξης·

— Δέχομαι, εἶπεν, ὦ ἄνθρωπε, τὸ δῶρόν σου, καὶ τὸ νομίζω πολυτιμώτατον· πρῶτον μὲν διότι εἶναι νερόν, τὸ καλῆτερον ἀπὸ ὅλα, καὶ δεύτερον, διότι φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Μεγάλου Κύρου. Καὶ σὺ δ' ὅταν ὑπάγῃς εἰς τὸ κατάλυμά μου, ἐξ ἅπαντος νὰ φανῇς.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ βασιλεὺς, διέταξε τοὺς ὑπηρέτας του νὰ λάβωσι τὸ ὕδωρ ἐντὸς χρυσοῦς φιάλης. Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ κατάλυ-

μά του, ἐπέμφεν εὐθύς ἀξιόλογον φόρεμα εἰς τὸν Πέρσην, καὶ χρυσὴν φιάλην, καὶ χιλίους δαρεικούς, διατάξας τὸν φέροντα αὐτὰ νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Σινάντην· «Μὲ τοῦτο τὸ χρυσίον ὁ βασιλεὺς σε παραγγέλλει νὰ εὐφράνης τὴν ψυχὴν σου, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἡφρανες τὴν ἰδίχην του, καὶ δὲν τὸν ἀφῃσες χωρὶς νὰ τῷ προσφέρῃς δῶρον· θέλει δὲ καὶ μὲ τὴν φιάλην ταύτην νὰ λαμβάνῃς καὶ σὺ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ νερόν καὶ νὰ πίνῃς.»

Ἀλεξάνδρου.

Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, ἦτο φύσει ἐλευθεριώτατος, ὡς καὶ ὁ ἴδιος πολλάκις καυχώμενος ἔλεγεν, ὅτι «μόλις τὰ πλούτη τῶν Περσῶν τὸν ἐφθασαν νὰ τὰ διαμοιράσῃ εἰς τοὺς φίλους του.» Εἶχε δὲ πρὸ πάντων καὶ τὴν φιλοφρονητικὴν ἐκείνην γλυκύτητα, δι' ἧς μεγαλειτέρα ἀκόμη χάρις ἔλαμπεν εἰς τὰς δωρεάς του.

Εἰς τῶν φίλων του, Περικλὸς ὀνομαζόμενος, ἐζήτησέ τι παρ' αὐτοῦ διὰ προίκα τῶν κορασιῶν του. Ὁ Ἀλέξανδρος διέταξεν εὐθύς νὰ τῷ δοθῶσι πεντήκοντα τάλαντα· ἀλλ' ὁ Περικλὸς ὑπερεκπλαγεὶς διὰ τὴν μεγάλην ταύτην ποσότητα, τῷ εἶπεν ὅτι ἀρκετὰ εἶναι μόνον δέκα· «Σὺ νὰ τὰ λάβῃς, εἶπεν ὁ Μακεδὼν ἥρωες, εἶναι ἀρκετὰ, ἐγὼ ὅμως νὰ τὰ δώσω δὲν εἶναι.»

Ἄλλοτε ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε τὸν ταμίαν του νὰ δώσῃ εἰς τὸν φιλόσοφον Ἀνάξαρχον ὅσα ἤθελε ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ. Ὁ ταμίας τῷ ἀνέφερεν ὅτι ὁ φιλόσοφος ζητεῖ ἑκατὸν τάλαντα. «Καλὰ κάμναι, ἀπεκρίθη εὐθύς ὁ βασιλεὺς, καὶ ζητεῖ τόσον πολλὰ, διότι γνωρίζει ὅτι ἔχει φίλον, ὁ ὅποιος καὶ ἐμπόρει καὶ θέλει νὰ τοῦ τὰ χάρισῃ.»

Ἀντωνίου.

Ἀντώνιος ὁ Ῥωμαῖος, ὁ μᾶλλον περιβόητος διὰ τοὺς πρὸς τὴν Αἰγυπτίαν Κλεοπάτραν ἐρωτάς του, μεγάλην ἀπέκτησεν ἰσχύον ἐν τῇ Ῥώμῃ διὰ τῆς ἐξόχου αὐτοῦ μεγαλοδωρίας μάλιστα. Ἡμέραν τινὰ διέταξε τὸν οἰκονόμον του νὰ δώσῃ εἰς τινὰ φίλον του διακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας ἀργύρια. Τοῦτο δὲ διὰ μιᾶς λέξεως Ῥωμαϊστὶ λέγεται Δεχίεις. Θαυμάσας ὁ οἰκονόμος, καὶ θέλων νὰ δείξῃ πόσον μεγάλη ἦτον ἡ ποσότης αὕτη, τὴν ἐσώρευσεν ἀπαρῶν ἐκώπινόν του, ἦν ὅμως ἰδὼν ὁ Ἀντώνιος, ἠρώτησεν εὐθύς· «Τί εἶναι τοῦτο;» Ἐκείνου δ' εἰπόντος ὅτι ἦτο τὸ Δεχίεις, τὸ ὅποιον

τὸν διέταξε νὰ δώσῃ εἰς τὸν φίλον του, ὁ Ἀντώνιος νοήσας τὴν κακοῦθειάν του· « Ἐγώ, τῷ εἶπεν, ἐνόμιζα ὅτι αὐτὸ τὸ Δεκέρις ἦ-
το κάτι τι, τώρα ὅμως βλέπω ὅτι εἶναι ὀλίγα πράγματα· ὅθεν
βάλε του ἀκόμη καὶ ἄλλα τόσα. »

Ἀλλῇ.

Καὶ ἄλλα πολλὰ διηγοῦνται οἱ Μωαμεθανοὶ περὶ τῆς ἐλευθε-
ριότητος τοῦ Ἀλλῇ, τοῦ ἐξαδέλφου, γαμβροῦ καὶ διαδόχου τοῦ
Μωάμεθ, ἐξόχως δὲ καὶ τὸ ἀκόλουθον ἀστεῖον ἀνέκδοτον.

Ἐνῷ ποτε ὁ Ἀλλῆς ἦτον ἑτοιμος νὰ ἀπέλθῃ εἰς μακρὰν ὁδοπα-
ρίαν, ξένος τις ἐπαίτης μὴ γνωρίζων αὐτόν, προσελθὼν, τὸν πα-
ρεκάλει νὰ τῷ δώσῃ ἄρτον. Ὁ Ἀλλῆς διέταξεν ἀμέσως τὸν ἐπιστά-
την του νὰ δώσῃ ἓνα ὀλόκληρον ἄρτον εἰς τὸν ἐπαίτην. Ἀλλ' ὁ
φειδωλὸς ἐπιστάτης ἀπεκρίθη ὅτι « οἱ ἄρτοι ἦσαν κλεισμένοι ἐν-
τός τῶν κοφινίων. »

— Πολλὰ καλὰ, εἶπεν ὁ Ἀλλῆς μετὰ ταραχῆς· δός τον λοιπὸν
ἐν κοφίνιον.

— Ἀλλὰ τὰ κοφίνια ἐτέθησαν ἤδη ἐπὶ τῆς καμήλου.

— Δός τον λοιπὸν μίαν καμήλον μετὰ τῶν κοφινίων.

— Ἀλλ' αἱ καμήλοι εἶναι συνδεδεμέναι ὅλαι ἡ μία μετὰ τῆς
ἄλλης.

— Δός τον λοιπὸν ὅλας τὰς καμήλους, ἐπανέλαθεν ὁ Ἀλλῆς
μετὰ θυμοῦ καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ με.

Καὶ οὕτω ὁ ἐπαίτης ἔλαβεν ἀπάσας τὰς καμήλους πρὸς ἐλεγ-
χὸν τῆς βδελυρᾶς φειδωλίας τοῦ ἐπιστάτου.

Ἀλφόνσου.

Ἐν τῶν λαμπρῶν προτερημάτων Ἀλφόνσου τοῦ Ε' τῆς Ἀρ-
ραγωνίας ἦτο καὶ ἡ μεγάλη αὐτοῦ ἐλευθεριότης. Ὅτε εἰς τῶν θη-
σαυροφυλάκων του τῷ ἔφερε πρεῖς χιλιάδας δουκάτα, ἀξιωματικὸς
τις, κατὰ τύχην ἐκεῖ εὐρισκόμενος, εἶπε αἰγὰ πρὸς τὸν πλησίον
του, ὅτι ἡ ποσότης αὕτη ἤρκει νὰ τὸν κάμῃ εὐτυχῇ καθ' ὅλην του
τὴν ζωὴν. « Ἐσα λοιπὸν, » τῷ εἶπεν ὁ Ἀλφόνσος, ἀκούσας αὐτόν.
καὶ ἐν τῷ ᾧμα τῷ προσέφερε τὰ δουκάτα.

Βαυάρδου.

Ὁ περιπόνητος τῆς Γαλλίας ἱππότης Βαυάρδος, ὑπῆρξεν εἰς
τῶν σπανίων ἐκείνων, οἵτινες εὐχαριστούμενοι εἰς τὰ μικρὰ, με-

γάλην δεικνύουσιν ἀδιαφορίαν εἰς τὰ πλούτη. Λαφυραγωγήσας ποτὲ παρὰ τῶν Ἰσπανῶν ἕως δεκαπέντε χιλιάδας δουκάτα, ἐλάμβανεν ἡδονὴν νὰ τὰ ἀνακατόνη ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἔλεγε μειδιῶν εἰς τοὺς στρατιώτας.

— Φίλοι, δὲν εἶναι καλὰ ζαχαρωτὰ, καὶ δὲν σὰς ἀνοίγουν τὴν ὄρεξιν νὰ τὰ δοκιμάσητε;

— Καὶ τί μᾶς χρησιμεύει νὰ θέλωμεν νὰ τὰ δοκιμάσωμεν, ἀνέκραξεν ὁ ἀξιωματικὸς Ταρδιώ· δὲν εἶναι φαγητόν διὰ τὰ ὀδόντιά μας.

Μετὰ πρῶτῆρας δ' εἶτα φωνῆς.

— Ἄν εἶχα, εἶπε, τὰ ἡμίση αὐτῶν, ἤθελα εἶσθαι εὐτυχὴς καὶ ἀγαθὸς ἐφ' ὅλης μου τῆς ζωῆς.

— Λάβε τα, τῷ ἀπεκρίθη εὐθὺς ὁ Βαυάρδος μετρῶν πρὸς αὐτόν τὰ ἡμίση, καὶ κύταξε νὰ φυλάξης καλὰ τὸν λόγον σου.

Τὰ λοιπὰ δὲ διεμοίρασεν εἰς τοὺς ἄλλους ἀξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας.

Ῥουχεφουκόλτου.

Τοῦ Καρδινάλιου Ῥουχεφουκόλτου ἡ ζωὴ ὑπῆρξε πλήρης χριστιανικῶν ἀρετῶν, ἐξαιρέτως δ' ἡ πρὸς τὸ εὐεργετεῖν κλίσις του τὸν κατέστησεν ἀξίον τῆς κοινῆς ὑπολήψεως.

Πτωχὴ τις χήρα, μόνην παρηγορίαν καὶ ἀνακουφισμόν τῆς δυστυχίας τῆς ἔχουσα ἀξιέραστον, χαρίεσσαν καὶ συνετὴν θυγατέρα, παρουσιασθεῖσα πρὸς αὐτόν, ἐκλέετο ὅτι « ὁ οἰκοδεσπότης των, μ' ὅλον ὅτι ὑπὲρπλουτος, ἤθελε νὰ τὰς ἐκβάλῃ ἀπὸ τὸν οἰκίσκον, εἰς τὸν ὅποιον ἐκατοίκουν, διότι δὲν εἶχαν νὰ τοῦ πληρώσωσι πέντε δίστηλα δι' ἐνοίκιον. »

Παρατηρήσας ὁ καρδινάλιος μετὰ πόσης κοσμιότητος ἡ γυνὴ αὕτη ἐξεφράζετο τὴν δυστυχίαν τῆς, ἀμέσως ἐνόησεν ὅ,τι τῇ προήλθε, διότι προετίμα μᾶλλον τὴν ἀρετὴν ἢ τὰ πλούτη· ὅθεν καὶ γράψας δελτίον τι, τὴν διέταξε νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸν ταμίαν του, ὅστις καὶ τῇ προσέφερεν εὐθὺς πεντήκοντα δίστηλα.

Ἄλλ' ἡ γυνὴ, « Ὁχι, κύριε, τῷ εἶπεν, ἐγὼ δὲν ἐζήτησα τόσα, καὶ ὁ καρδινάλιος, ὡς φαίνεται, ἔκαμε λάθος. » Καὶ μηδὲν ἔργουσις νὰ λάβῃ αὐτὰ, ὁ ταμίας ἠναγκάσθη νὰ συναπέλθῃ μετ' αὐτῆς πρὸς τὸν Ῥουχεφουκόλτον· λαμβάνων δ' οὗτος ὀπίσω τὸ γραμματίον, « Ἐχει δίκαιον, εἶπεν, ἔκαμα λάθος, καὶ τὸ φέροιμόν τῆς μάλιστα τῷ ἀποδεικνύει. » Ἀντὶ δὲ τῶν πεντήκοντα, ἔγραψε πενταχόσια, ἅτινα καὶ τὴν ἐβίασε νὰ λάβῃ ἵνα ὑπανδρεύσῃ τὴν θυγατέρα τῆς.

Τοῦ Δουκὸς Μοντμορεγκιάκου.

Οὐδεὶς ποτὲ ἡγεμῶν ἔδειξεν ὀλιγωτέραν τοῦ δουκὸς Μοντμορεγκιάκου κλίσιν εἰς τὰ χρήματα. Ἐνῷ ποτὲ ἐπαίξε μετὰ τῶν φίλων του, εὐρέθησαν εἰς τὸ παιγνίδιον περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας πιζόλαι, εὐγενὴς δέ τις, παρευρισκόμενος ἐκεῖ, εἶπε σιγὰ πρὸς τὸν πλησίον του ὅτι ἡ ποσότης αὐτῇ ἤρκει νὰ κάμῃ τὴν τύχην του. Ὁ δούξ, προσποιηθεὶς κατ' ἀρχὰς ὅτι δὲν τὸν ἤκουσεν, εὐθὺς ἅμα ἐκέρδισε, στραφείς πρὸς αὐτόν. «Ἦθελα, τῷ εἶπεν, ἡ τύχη σου νὰ ἦτο μεγαλύτερα.» Καὶ ἀνευ ἀναβολῆς τῷ ἐχάρισε τὰς πιζόλας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΥ.

Κόδρου.

Κόδρος, ὁ τελευταῖος καὶ ἀξιολογώτερος τῶν Ἀθηνῶν βασιλεὺς, τσαούτην ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν εἶχεν εἰς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς ὑπηκόους του, ὥστε ἐκουσίως ἔστεργε νὰ προσφερθῇ θυσία, ἵνα σώσῃ αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἐπαπειλοῦντος κινδύνου.

Εἰς τινα μετὰ τῶν Ἡρακλειδῶν πόλεμον μαθὼν ὁ ἀγαθὸς οὗτος βασιλεὺς παρὰ τῶν κατασκόπων του, ὅτι οἱ ἐχθροὶ, ἐρωτήσαντες τὸ μαντεῖον περὶ τῆς ἐκβάσεως τοῦ πολέμου, ἔλαβον χρησμὸν ὅτι ἐξάπαντος ἤθελον νικήσῃ ἂν ἐπρόσεχον νὰ μὴ θανατώσωσι τὸν βασιλέα τῶν Ἀθηναίων, καὶ θέλων νὰ νικήσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνδυθεὶς ὡς χωρικός, εἰσεχώρησεν εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, καὶ παροξύνας ἀπλοῦν στρατιώτην, ἐφανεύθη ὑπ' αὐτοῦ.

Τὴν ἐπιούσαν οἱ Ἡρακλειδαὶ ἰδόντες τὸ πτώμα τοῦ Κόδρου, ἀμέσως ἐνθυμήθησαν τοὺς λόγους τοῦ χρησμοῦ, καὶ τόσον ἐδειλίασαν, ὥστε εὐθὺς ἀνεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια.

Τηλικούτον δὲ σέβας οἱ Ἀθηναῖοι συνέλαβον ἐκ τούτου πρὸς τὸν μεγαλόφυχον καὶ γενναῖον ταῦτον βασιλέα των, ὥστε μὴ κρίνοντες εἰς τὸ ἐξῆς ἄλλον ἀξίον καὶ ἱκανὸν νὰ λάβῃ τὸν βασιλικὸν τίτλον, μετέβαλον τὸ πολίτευμα τῶν Ἀθηνῶν εἰς ἄρχοντας ἐκλεγόμενους ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ καὶ πάλιν διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνώμοσύνην των ἐφήφισαν διὰ βίου ἄρχοντα τὸν μεγαλύτερον αὐτοῦ υἱὸν Μέδοντα.

Τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἔμεινεν εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Κόδρου ἕως δώδεκα γενεάς, καὶ τοι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μέδοντος περιωρίσθη ἡ διάρκεια αὐτοῦ εἰς δέκα ἔτη, καὶ ἀκολούθως εἰς ἓν· Οἱ δ' ἄρχοντες οὗτοι ἐπεκλήθησαν Ἐπώνυμοι, διότι εἰς τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐγράφοντο τὰ ψηφίσματα.

Λακεδαιμονίων Γυναικῶν.

Αἱ γυναῖκες τῶν Λακεδαιμονίων φημίζονται μεγάλως ἐπὶ φιλοπατρίᾳ, διότι οὐδὲν ἄλλο ἐνόμιζον καλλήτερον καὶ προτιμότερον τῆς πατρίδος. Συνήθως ἡ μήτηρ δίδουσα τὴν ἀσπίδα εἰς τὸν υἱὸν τῆς, ἀπερχόμενον εἰς τὸν πόλεμον, ἔλεγεν· « ἡ τὰν ἡ ἐπὶ τὰν, » ἡ αὐτὴν φέρε, ἡ ἐπ' αὐτῆς νὰ σὲ φέρωσιν· ἐννοοῦσα ὅτι ἐπρωτίμα νὰ τὸν ἴδῃ νεκρὸν ἐπ' αὐτῆς φερόμενον παρὰ νὰ τὴν ῥίψῃ καὶ νὰ φύγῃ.

Πολλάκις μετὰ τὰς μάχας, καὶ μάλιστα τὴν ἐν Λεούκτροις, αἱ μὲν τῶν πεσόντων μητέρες θαρράλως πορευόμεναι εἰς τοὺς ναοὺς, ἠὺχαρίστουν τοὺς θεοὺς ὅτι οἱ υἱοὶ τῶν ἐξεπλήρωσαν ἀξίως τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος τῶν, αἱ δὲ μητέρες τῶν ἐπιζώντων ὑπὸ μεγίστης ἐκυριεύοντο θλίψεως.

Μία ποτὲ αὐτῶν, πέμψασα τοὺς πέντε υἱοὺς τῆς εἰς τὸν πόλεμον, ἴσατο εἰς τὰ προάστεια τῆς πόλεως προσμένουσα νὰ ἴδῃ ποίαν ἔκδασιν θέλει λάβει ἡ μάχῃ· εὐθὺς δ' ὅτε εἶδε τινὰ ἐρχόμενον ἐκεῖθεν, ἔτρεξε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ. Ἐκείνου δ' εἰπόντος, ὅτι καὶ οἱ πέντε υἱοὶ τῆς ἐθανατώθησαν εἰς τὴν μάχην· « Πλὴν ἐγὼ, ἀπεκρίθη ἡ γενναῖα Σπαρτιάτις, δὲν σὲ ἠρώτησα κακότητι ἀνθρώπε, διὰ τοὺς υἱοὺς μου, ἀλλ' εἰς ποίαν κατάσασιν εὐρίσκεται ἡ πατρίς. » Ἀκούσασά δ' ὅτι οἱ συμπατριῶταί τῆς ἐνίκησαν· « Τώρα λοιπὸν δέχομαι μὲ εὐχαρίστησιν, ἀπεκρίθη, καὶ τῶν τέκνων μου τὸν θάνατον. »

Ἐτέρα Σπαρτιάτις, μαθοῦσα ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἀπέθανεν εἰς τὸν πόλεμον ὑπὲρ τῆς πατρίδος·—Καὶ διατί ἄλλο τὸν ἐγέννησα εἶπε, παρὰ διὰ τοῦτο;

Λεωνίδου.

Ὅτε ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας Ξέρξης, ἐφώρμησε μετὰ δύο ἑκατομμυρίων στρατοῦ ἵνα κυριεύσῃ τὴν Ἑλλάδα, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπεμψαν εἰς τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν τὸν Λεωνίδα, ἓνα τῶν βασιλέων τῆς Σπάρτης ἔχοντα μεθ' ἑαυτοῦ ἑξ̄ χιλιάδας ἀνδρῶν, ἑξ̄ ὧν τριακόσιοι μὲν ἦσαν Σπαρτιάται, οἱ δὲ λοιποὶ Βοιωτοὶ, Κορίνθιοι, Φωκεῖς καὶ ἄλλοι. Ἐγνώριζον δ' οὗτοι κάλλιστα ὅτι οὐ-

δεμίαν εἶχον ἐλπίδα σωτηρίας, ἀλλ' ὅτι ἐπρόκειτο νὰ θυσιασθῶσιν ἵνα δώσωσι τὸ πρῶτον δείγμα τῆς ἀνδρίας τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ χρησιμοὶ πρὸς τοῦτοις ἐξήπτον τὸν ἐνθουσιασμόν πάντων, καὶ ἐπειδὴ εἶχε προῤῥηθῇ εἰς τοὺς Ἕλληνας ὅτι, ἂν ἤθελον νὰ ὑπερισχύσωσιν, ἀνάγκη ἦτο νὰ ἀποθάνῃ εἰς βασιλεὺς ἐκ τῶν Ἡρακλειδῶν, ὁ Λεωνίδας μετὰ χαρᾶς προσέφερεν ἑαυτὸν πρόθυμον θῦμα ὑπὲρ τῆς πατρίδος του.

Ὁ Ξέρξης, ἐπερχόμενος μετὰ τῶν ἀναριθμητῶν αὐτοῦ στρατευμάτων, καὶ ἐλπίζων ὅτι ἤθελε καταπλῆξῃ τοὺς Ἕλληνας ὥς ἐμὴδὲ πόλεμον νὰ συγκροτήσῃ μετ' αὐτοῦ, ἐξεπλάγῃ ἀπ' ἐναντίας βλέπων ὅτι ὀλίγοι τινὲς ἤρχοντο νὰ διαφιλονεικήσῃ τὴν δίοδον τῶν Θερμοπυλῶν (δι' ὧν μόνον ἡδύνατο νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης), ἀδιαφοροῦντες περὶ τοῦ μεγάλου πλῆθους του.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τεσσάρων ἡμερῶν προθεσμίαν ἵνα σκεφθῶσι περὶ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου. Τὸ ἀμετάθετον ὁμῶς τῆς γνώμης αὐτῶν βλέπων, πέμψας ἐζήτηι τὰ ὄπλα· « Ἐλθὼν λάβε, » τῷ ἀπεκρίθη ὁ Λεωνίδας, διὰ τοῦ συνήθους Σπαρτιατικοῦ ὕφους.

— Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν Περσῶν εἶναι τοσοῦτος, τῷ εἶπον, ὥς ἐτὰ βέλη των θὰ σκοτίσωσι τὸν ἥλιον.

— Τότε λοιπὸν, ἀπήντησεν ἐμμένων εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ ὁ ἀτρόμητος Σπαρτιάτης, θὰ πολεμῶμεν ὑπὸ σκιάν.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Λεωνίδου ἐβρίψαν εἰς μεγάλην ὀργὴν τὸν Πέρσην, καὶ ἐπεμψεν ἐν τῷ ἄμα, κατ' ἀρχὰς μὲν σῶμα Λυδῶν, εἶτα δὲ τοὺς λεγομένους ἀθανάτους, δεκαχισχιλίους τὸν ἀριθμόν· ἀλλ' ἅπαντες ἀπεκρούσθησαν γενναίως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐπὶ δύο ἡμέρας διετήρησαν τὴν θέσιν αὐτῶν, πολεμοῦντες ἐναντίον ὀλοκλήρου τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ.

Ἐνῷ δ' ὁ Ξέρξης εἰς ἀμυχανίαν περὶ τοῦ πρακτέου εὕρισκετο, φυγὰς τις Τραχίνιος, Ἐφιάλτης καλούμενος, ὠδήγησε διὰ τινος στενωποῦ εἴκοσι χιλιάδας Περσῶν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κατὰ τὰς Θερμοπύλας ὄρους.

Ὁ Λεωνίδας, βλέπων τότε τοὺς ἐχθροὺς κατέχοντας τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ μηδεμίαν ἔχων ἐλπίδα ὑπερασπίσεως, μὴ ἐπιτρεπόντων δὲ καὶ τῶν νόμων τῆς πόλεώς του νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν, τοὺς μὲν λοιποὺς συμμάχους ἀπέπεμψεν, ἐπὶ λόγῳ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἄλλην καταλληλοτέραν πρὸς σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος περίστασιν, αὐτὸς δὲ μέινας μετὰ τῶν τριακοσίων Σπαρτιατῶν του καὶ τινῶν ἄλλων Θεσπείων καὶ Θηβαίων, χιλίων μό-

λεις ἀπάντων τὸν ἀριθμὸν, πρῶτον μὲν τοὺς ἐνεθάρρυνε νὰ προ-
παρασκευασθῶσιν εἰς τὸν θάνατον, εἰπὼν εἰς αὐτοὺς.

— Στρατιῶται, ἃς γευματίσωμεν τῶρα χαίροντες, διότι τὴν
νύκτα θὰ συνδειπνήσωμεν μετὰ τὸν Πλούτωνα εἰς τὸν Ἄδην.

Εἵτα δ' ἐπελθούσης τῆς νυκτός, ὀρμήσας κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἐ-
προχώρησε μέχρι τῆς σκηνῆς τοῦ βασιλέως, ἐλπίζων νὰ συλλάβῃ
αὐτόν.

Τότε οἱ Σπαρτιᾶται ἐπραξαν θαύματα ἀνδρίας, μέγαν ἀριθμὸν
Περσῶν θανατώσαντες κατὰ τὸ σκότος· ἅμα ὅμως ἐξημέρωσεν,
ιδόντες οἱ ἐχθροὶ τὸν μικρὸν αὐτῶν ἀριθμὸν, περιεκύκλωσαν μὲν
αὐτοὺς, ἀλλὰ μὴ τολμῶντες νὰ τοὺς πλησιάσωσιν ἔρριπτον μα-
κρόθεν τὰ ἀκόντιά των.

Οἱ Σπαρτιᾶται, οὐχὶ νικηθέντες ἀλλ' ἀπαυδήσαντες πλεον νὰ
θανατόνωσιν, ἔπεσον τελευταῖον ἐπὶ σωροῦ Περσικῶν πτωμάτων,
ἀπαρδειγμάτιστον μνημόσυνον ἀνδρίας καὶ πατριωτισμοῦ ἀφέν-
τες μεθ' ἑαυτοὺς· οἱ δ' Ἕλληνες πρὸς τιμὴν τῆς ἀνδραγαθίας καὶ
τῆς φιλοπατρίας τῶν ἔστησαν εἵτα μνημεῖον, ἐφ' οὗ ἐπέγραψαν τὸ
ὠραιότατον τοῦτο ἐπίγραμμα·

Ὡ ξεῖν' ἄγγειλον Λακεδαιμονίοις ὅτι τῆδε

Κείμεθα, τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

— Διαβάτα, εἰδοποίησε τοὺς Λακεδαιμονίους ὅτι ἐδῶ ἐτάφημεν,
εἰς τοὺς νόμους αὐτῶν ὑπακούοντες. —

Οὐ μικρὰ κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα καὶ οἱ σημε-
ρινοὶ Ἕλληνες παρέσχον δείγματα ἀνδρίας καὶ πατριωτισμοῦ, ἄ-
ξιοι ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν προπατόρων των ἀναφανέντες· καὶ τὰ
ἐνδοξα αὐτῶν ὀνόματα ἐνεγράφησαν ἤδη εἰς τὰς στήλας τῆς ἀθα-
νασίας πλησίον τῶν Λεωνιδῶν, τῶν Θεμιστοκλέων, τῶν Κιμώνων,
τῶν Θρασυβούλων καὶ τῶν ἄλλων ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος.

Ἀριστείδου καὶ Θεμιστοκλέους.

Φθονήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι τὸν δίκαιον Ἀριστείδην, συνεργεῖα
τοῦ Θεμιστοκλέους ἐξωστράκισαν αὐτόν. Ὅτε ὅμως ὁ Ξερξής,
ἐκστρατεύσας κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐπῆρχετο κατὰ τῶν Ἀθηναίων,
ἐν τῷ ἅμα οἱ Ἀθηναῖοι ἔδωκαν ἄδειαν εἰς τοὺς ἐξορίστους νὰ κα-
ταβῶσιν εἰς τὴν πατρίδα, φοβούμενοι πρὸ πάντων τὸν Ἀριστείδην,
μὴ συνενωθῇ μετὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ διαφθερῇ καὶ ἄλλους τῶν πό-
λεων ἀκόμη.

Ἀλλὰ κοκῶς ἐφρόνουν περὶ τοῦ Ἀριστείδου, διότι οὗτος, καὶ

πρὶν ἀκόμῃ δοθῇ ἡ ἀδεία εἰς τοὺς ἐξορίστους, δὲν ἔπαυε παρακινῶν τοὺς Ἑλληνας νὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, καὶ μετὰ ταῦτα δὲ, ὅτε ὁ Θεμιστοκλῆς ἐγένετο πληρεξούσιος ἀρχιστράτηγος, δὲν ἔλειψε νὰ τὸν βοηθῇ καθ' ὅλα διὰ τῶν συμβουλῶν του, κάμνων τὸν μεγαλλήτερόν του ἐχθρὸν ἐνδοξότερον διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν.

Ἐνῷ δὲ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων εὐρίσκοντο εἰς τὴν Σαλαμίνα, οἱ μὲν Πελοποννήσιοι, φοβηθέντες τὴν μεγάλην τοῦ ἐχθροῦ δύναμιν, ἡτοιμάζοντο νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκεῖθεν εἰς τὸν Ἰσθμόν, εἰς ὃν καὶ ὕψωσαν τεῖχος· ἀλλ' ὁ Θεμιστοκλῆς, φρονῶν ὅτι ἦτο ὁ λῆθριον εἰς τοὺς Ἑλληνας νὰ ἀφήσωσι τὴν Σαλαμίνα, ἔνθα διὰ τὸ στενὸν ὁ πολὺ ὑπερέχων ἀριθμὸς τῶν Περσικῶν πλοίων ἐν ἀεργίᾳ διαμένων δὲν ἠδύνατο νὰ βλάψῃ αὐτοὺς, μέγαν καταβαλὼν ἀγῶνα, ἔπεισε καὶ τοὺς λοιποὺς συμμάχους νὰ μὴ ἀφήσωσιν τὴν κατάλληλον ταύτην θέσιν.

Καὶ πάλιν ὁμῶς φοβούμενος μὴ μεταβάλῃ σκοπὸν, κατέφυγεν εἰς στρατήγημα, εἰδοποιήσας κρυφίως τὸν Ξέρξην, ὡς φίλον τρόπον τινα, ὅτι οἱ Ἕλληνες τρομάξαντες ἡτοιμάζοντο νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκ τῆς Σαλαμίνας, καὶ ὅτι εὐκόλως ἠδύνατο νὰ τοὺς νικήσῃ κατὰ κράτος, ἂν τοὺς ἐπρόφθανεν ἐκεῖ.

Ὁ Ξέρξης, πεισθεὶς εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεμιστοκλέους, τὴν ἰδίαν νύκτα πέμψας τὸν στόλον του περιέκύκλωσε τὴν Σαλαμίνα. Οὐχὶ δὲ μόνον οἱ λοιποὶ Ἕλληνες, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς ὁ Θεμιστοκλῆς ἔλαβε τὴν ἐλαχίστην εἰδήσιν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ τοῦ μόνος δ' ὁ Ἀριστείδης, ἐν Αἰγίνῃ τότε κυβερνῶν μικρὸν σῶμα στρατιωτῶν, βλέπων τὸ κίνημα τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ὑπολαμβάνων ὅτι ἐν ἀγνοίᾳ τῶν Ἑλλήνων περιέκλεισεν αὐτοὺς, ῥιφθεὶς ἐπὶ μικροῦ σκάφους, καὶ διαπλεύσας πλαγίως διὰ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, ἦλθε διὰ νυκτός εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Θεμιστοκλέους.

— Ἄν εἰμεθα φρόνιμοι, τῷ εἶπεν, ὦ Θεμιστοκλῆς, ἃς ἀφήσωμεν κατὰ τὸ παρὸν τὰς παιδαριώδεις καὶ μηδαμινὰς ἐχθρας μας, καὶ ἃς ἀρχίσωμεν ἀμιλλαν εὐγενῆ καὶ ὠφελίμον, συνειρμένοι μεταξὺ μας νὰ σώσωμεν τὴν Ἑλλάδα, σὺ μὲν ὦν ἀρχηγὸς καὶ στρατηγὸς ἐγὼ δὲ ὑποτασσόμενος καὶ συμβοηθὴν μὲ τὰς συμβουλὰς μου, αἵτινες θέλουσι κυρίως ἀποβλέπει πρὸς τὴν σὴν καὶ τὴν τῆς πατρίδος δόξαν, ἐπειδὴ καὶ τώρα βλέπω ὅτι σὺ μόνος σκέπτεσαι καλῶς, λέγων ὅτι συμφέρει πολὺ εἰς τοὺς Ἑλληνας νὰ γίνῃ ἡ ναυμαχία εἰς τὰ στενά· ἀλλ' ἐνῷ οἱ σύμμαχοι σὲ ἐναντιόνοῦνται, οἱ ἐχθροὶ φαίνεται ὅτι σὲ βοηθοῦν, διότι ὅλον τὸ πέλαγος ἐγέμισεν ἀπὸ τὰ πλοῖα των, ὥστε καὶ οἱ μὴ θέλοντες εἰς ἀνάγκης πρέπει νὰ πολεμήσωσι, καθότι δὲν ἔμεινε πλέον χωρὶς διὰ φυγῆς.

Θαυμάσας δ' ὁ Θεμιστοκλῆς τὸ φιλόπατρι τοῦ ἀνδρός·

—Δὲν ἡχάριστοῦμην μὲν, ὦ Ἀριστείδη, ἀπεκρίθη, νὰ φανῇς σὺ καλῆτερός μου εἰς ταύτην τὴν περίστασιν, πλὴν δὲν θέλω λείπει καὶ ἐγὼ, συνεριζόμενος πρὸς τὴν καλὴν ἀρχὴν τὴν ὁποίαν μὲ ἔδωκες, νὰ σὲ ὑπερτερῇσω μὲ τὰ ἔργα μου.

Εἶτα δὲ, γνωρίζων καὶ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ χρηστότητα, τῷ ἐξέθεσε τὸν δόλον ὃν μετεχειρίσθη πρὸς τὸν βάρβαρον. Οὕτως ἀμφοτέροι, παραβλέψαντες τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐριδας καὶ διχονοίας, ἡγωνίσθησαν ἐκ συμφώνου ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος των. Πείσαντες δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας, συνεκρότησαν τὴν περίφημον ἐκείνην ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος, καθ' ἣν οἱ βάρβαροι ἡττηθέντες κακῶς ἀπεδιώχθησαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ τὸ ἀκόλουθον δ' οὐ μικρὸν ὑπάρχει δείγμα τῆς φιλοπατρίας τοῦ Θεμιστοκλέους. Ὅτε πρὸ τῆς ναυμαχίας, παριστῶν εἰς τὸν Εὐρυβιάδην, τὸν ἀρχιστράτηγον τῶν Λακεδαιμονίων, τὴν ἐκ τῶν στενῶν τῆς Σαλαμῖνος ὠφέλειαν, ἀντίστατο ἀποτόμως εἰς τὴν γνώμην ἐκείνου, ἐπιμένοντος νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὸν Ἰσθμόν, ὃ Εὐρυβιάδης ὀργισθεὶς ὕψωσε τὴν ῥάβδον νὰ τὸν κτυπήσῃ· ἀλλ' ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ τοι ὡς ἀρχιστράτηγος τῶν Ἀθηναίων ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ πᾶσαν περὶ τούτου ἱκανοποίησιν, φοβούμενος ὅμως μὴ ἀνατρέψῃ τὰ πράγματα μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ἀναισθησίαν τοῦ Εὐρυβιάδου, οὐχὶ μόνον διόλου δὲν ἠθέλησε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐπειράχθη ἀλλὰ καὶ στραφεὶς ἀφελῶς εἶπεν εἰς αὐτὸν τὸ ἀξιομνημόνευτον ἐκεῖνο· «Πάταξον μὲν, ἀκουσον δέ.» —Κτύπησέ με, πλὴν ἀκουσέ με.

Τῶν γονέων τοῦ Πausανίου.

Ὅτε οἱ Πέρσαι, ἡττηθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἐφυγον κατησχυμένοι, ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν Λακεδαιμονίων Πausανίας, ὑπὸ φιλοδοξίας κινούμενος, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ προδώσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν Εἰρῆην, ἐπὶ συμφωνίᾳ πεντακοσίων χρυσῶν ταλάντων, καὶ νὰ συζευχθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν. Ἀλλ' ἄφου ἐν τῷ μεταξύ ἀνεκαλύφθη τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸ ἐγκλημα αὐτοῦ κατέστη φανερόν, μαθὼν οὗτος ὅτι κατεδιώκετο ὑπὸ τῶν ἐφόρων (οἵτινες εἶχον τὴν ἐξουσίαν καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα νὰ φυλακίσωσιν), ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ναὸν τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς, ἔνθεν διὰ τὴν ἱερότητα τοῦ τόπου δὲν ἠδύνατο νὰ ἀσπασώσιν αὐτόν.

Οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅμως Ἡγησίλαος καὶ Θεανῶ, ἐλθόντες μετὰ

τοῦ λαοῦ, καὶ τὰς θύρας τοῦ ναοῦ φράξαντες διὰ πλίνθων, τὴν δὲ στέγην ἀφελόντες, ἐκάθισαν ἔξω φυλάσσοντες. Ἀφοῦ δὲ διὰ τῆς πείνης καὶ τῆς λοιπῆς κακοπαθείας ἀπέθανε, σηκώσασα αὐτὸν ἡ μήτηρ εἰς τοὺς ὤμους τῆς, τὸν ἐρρίψεν ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς πόλεως.

Μάρκου Κουρτίου.

Ὡς οἱ Ἕλληνες, οὕτω καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι φημίζονται ἐπὶ πατριωτισμῷ. Τούτων ἐπισημότερος ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀναφέρεται ὁ Μάρκος Κούρτιος.

Λοιμὸς μέγας συχνάκις καταμαστίζων τὰς ὠραίας χώρας τῆς Ἰταλίας, ἐπῆλθε καὶ αὐθις κατὰ τῆς Ῥώμης, τὸν τέταρτον π. Χ. αἰῶνα. Ἐκ τῆς νόσου δὲ ταύτης ἐτελεύτησε καὶ ὁ περίφημος Κάμιλλος, ὁ ἀπολυτρώσας τὴν πατρίδα τοῦ ἐκ τῆς ἐφόδου τῶν Γαλατῶν. Πάντων ἐξαντληθέντων τῶν μέσων, ὅσα ἡ δεισιδαιμονία ὑπηγόρευε πρὸς ἀποσόβησιν τῆς μάστιγος ταύτης, ἡ κατάπαυσις αὐτῆς τέλος ἀπεδόθη εἰς τὴν ὑπὲρ πατρίδος ἀφοσίωσιν τοῦ Μ. Κουρτίου.

Τρομερὸν βάραθρον εἶχεν ἀνοιχθῇ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως, ὅπερ δι' οὐδενὸς τρόπου ἠδύνατο νὰ πληρωθῇ· οἱ δ' οἰωνοσκόποι ἐρωτηθέντες, εἶπον ὅτι τότε θέλει κλεισθῇ, ὅταν ριφθῇ ἐντὸς αὐτοῦ τὸ πολυτιμότερον τῆς Ῥώμης πράγμα τὸ ἀποτελοῦν τὴν δύναμιν αὐτῆς.

Παρουσιασθεὶς δὲ τότε ἐφιππος καὶ μεγαλοτρεπῶς καθωπλισμένος ὁ Μάρκος Κούρτιος, νέος ἀνδρεῖος καὶ εὐγενῆς.

— Ῥωμαῖοι, εἶπεν, οὐδὲν πολυτιμότερον τῆς νεότητος καὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ ταῦτα μόνον ἀποτελοῦσι τὴν δύναμιν τῶν πόλεων.

Καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐρρίφθη ἐντὸς τοῦ βάραθρου, ὅπερ καὶ εὐθὺς ἐκλείσθη· συγχρόνως δὲ καὶ ὁ λοιμὸς κατέπαυσε. Καὶ εἶναι μὲν ἡ παράδοσις αὕτη συμμεμιγμένη μετὰ μύθου, ἀλλ' ὡς χολακεύουσιν τὴν ἐθνικὴν περιφιλαντίαν, οἱ ἱστορικοὶ τῆς Ῥώμης ἐξύμνησαν αὐτὴν τὰ μέγιστα.

Ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ ἀναφέρονται πρὸς τούτοις καὶ οἱ τριακόσιοι ἑξ Φάβιοι, οἵτινες ἐδειξαν εἰς τὸν κατὰ τῶν Οὐδιεντανῶν πόλεμον τὴν αὐτὴν γενναιότητα ὡς οἱ μετὰ τοῦ Λεωνίδου τριακόσιοι Σπαρτιάται, προτιμήσαντες μᾶλλον τὸν θάνατον ἢ νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν. Ὁ δὲ Δέκιος, δείξας ὁμοίον τοῦ Κόδρου πατριωτισμὸν, προσεφέρθη ἐκουσίως θυσία εἰς τὸν κατὰ τῶν Λατίνων πόλεμον.

Κινέζας τινός.

Κατὰ σκληροῦ τινός αυτοκράτορος τῆς Κίνας διηγέθη συνωμοσία ἀποβλέπουσα τὴν κατάργησιν τῆς τυραννίας αὐτοῦ. Μὴ δυνάμενος δὲ οὗτος νὰ περιστείλῃ τὴν κατ' αὐτοῦ μεγάλην ὁρμὴν τῶν ἐχθρῶν του κατ' ἄλλον τρόπον, ἐστοχάσθη νὰ μεταχειρισθῇ ὡς ὄργανον ἐπιτυχίας τὸ μέγιστον σέβας, ὅπερ τὰ τέχνα ἔχουσιν ἐν Κίνα πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν.

Πέρψας λοιπὸν ἀξιωματικόν τινα εἰς τὴν μητέρα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀποστασίας, ξίφος ἀνὰ χεῖρας φέροντα, παρήγγειλεν αὐτὸν νὰ τῇ εἴπῃ ὅτι ἐν ἑκ τῶν δῶν ὠφείλε νὰ ἐκλέξῃ, ἢ τὸν θάνατον ἢ τὴν ὑποταγὴν τοῦ υἱοῦ τῆς· ἀλλ' ἡ φιλοπατρὶς αὕτη γυνὴ μετὰ πικροῦ μειδιάματος ἀπεκρίθη.

— Ὁ Κύριός σου ἐπιθυμεῖ ἴσως νὰ ἀκούσῃ ὅτι δὲν γνωρίζω τὴν μεταξὺ τῶν ὑπηκόων καὶ τοῦ ἡγεμόνος τῶν σιωπηλῶν συνθήκην, διὰ τῆς ὁποίας ἐκεῖνοι μὲν ὀφείλουσι νὰ ὑπακούωσιν, οὗτος δὲ νὰ κυβερνᾷ δίκαιως. Ἀλλ' ἡ συνθήκη αὕτη κατηργήθη ἀφ' ἑαυτῆς ἤδη. Σὺ δὲ, οὐτιδανὲ ἀγγελιοφόρε τοῦ τυράννου, ἰδὲ καὶ ἀκουσον ἐκ στόματος γυναικὸς τί κατὰ τοιαύτην περίστασιν ἕκαστος γρῶσκει εἰς τὴν πατρίδα του.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα, ἤρπασεν εὐθὺς τὸ ξίφος ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἀξιωματικοῦ, καὶ ἐμπήξασα αὐτὸ εἰς τὸ στήθος τῆς.

— Ἀνδράποδον, ἐπρόσθεσεν, ἂν εἰς τὴν καρδίαν σου ὑπάρχῃ ἔγνος ἀρετῆς, φέρε εἰς τὸν υἱόν μου τὸ αἰμοσταγὲς τοῦτο ξίφος, καὶ εἰπέ τον νὰ ἐκδικήσῃ τὴν πατρίδα του, καταστρέφων τὸν τύραννον. Καὶ δὲν εἶγε μὲν καὶ πρότερον ὑποψίαν, ἀλλ' εἰς τὸ ἐξῆς οὐδ' ὁ ἐλάχιστος φόβος ὑπάρχει παρ' ἐμοῦ, μὴ τὸν δῶσω δυσκαλίας τινάς, ἢ τὸν ἀποτρέψω ἀπὸ τὰς ὁδοὺς τῆς ἀρετῆς.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα, ἐξέπνευσεν ἐνώπιον τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Εἰς τὴν ἐπὶ τῇ σελ. 87.

Εἰς τὴν ἐπὶ τῇ σελ. 88.

Κάρολος Ε', αυτοκράτωρ τῆς Γερμανίας καὶ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καὶ Νεαπόλεως, διέταξεν ἐπίσημόν τινα Ἰσπανόν· νὰ παραχωρήσῃ τὸν οἶκόν του (ὅστις ἦτον εἰς τῶν καλύτερων ἐν Μαδρίτη), εἰς τὸν παρ' αὐτῷ αὐτομολήσαντα Κοντόσαυλον τοῦ Βουργουνικοῦ οἴκου· καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἰσπανὸς δὲν ἔστερξε, τῷ εἶπεν ὅτι ἐπρεπε νὰ τὸ νομίσῃ μάλιστα τιμὴν του νὰ κατοικήσῃ εἰς τὸν οἶκον του τοιοῦτον μέγαλον ὑποχρέμενον. Ἀλλ' ὁ Ἰσπανὸς τῷ ἀπεκρίθη·

— Γνωρίζω τῶνόντι Μεγαλειότατε, ποῖος εἶναι ὁ βαθμὸς καὶ τὰ

προνόμια τοῦ ἀρχόντος τούτου, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως βλέπω ὅτι ἐξηλειφθησαν ταῦτα πάντα ἀπὸ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα του (τὴν Γαλλίαν) προδοσίαν του· καὶ διὰ τὴν νὰ σέυπακούσω, τὸν δέχομαι μὲν εἰς τὸν οἶκόν μου, πλὴν παρακαλῶ τὴν Μεγαλειότητά σου νὰ μὲ δώσῃ τὴν ἀδειαν νὰ τὸν καύσω, εὐθύς ὅταν ἀναχωρήσῃ ὁ δούξ, διότι δὲν δύναμαι νὰ κατοικήσω πλέον εἰς οἶκον ὅπου ἐκάθησε προδότης.

Λαμόθ-Γοδρίνου καὶ Δοσοῦνου.

Λαμόθ-Γοδρίνος καὶ Δοσοῦνος ἦσαν δύο ἀνδρειότατοι ἀξιομα-
τικοί, ὧν τὰ ὀνόματα ἐτιμήθησαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν κατὰ τὴν δε-
κάτην ἐκτὴν ἑκατονταετηρίδα πολέμων τῆς Γαλλίας μετὰ τῆς Με-
ταλίας. Ἡ γενναιότης δέ, ἡ μᾶλλον ἡ κακῶς ἐκλαμβανομένη ἀν-
δραγαθία διήγειρε μεταξύ των ἀμιλλάν τινα, δι' ἣν ἀντεφέροντο
πάντοτε. Ὅντες δέ ποτε ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν, ἤρχισαν καὶ αὐθις
τὴν συνήθη αὐτῶν φιλονικίαν, καὶ ἤθελον καταστήσει ἐξ ἀπαντος
νὰ ἐλθῶσι καὶ εἰς χεῖρας· ἀλλ' αἰφνης ὁ Λαμόθ-Γοδρίνος εἶπεν
εἰς τὸν Δοσοῦνον.

— Τί κάμνομεν, ἀδελφέ; καὶ οἱ δύο μας φιλονικιοῦμεν περὶ
ἀνδρίας, ἀλλὰ τῶρα μαχόμενοι ὑπὲρ πατρίδος, ὥς τὴν μεταχειρι-
σθῶμεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς, καὶ ὥς παύσωμεν νὰ δίδωμεν κα-
κὸν παράδειγμα εἰς τοὺς στρατιώτας. Ἡ ἀληθὴς γενναιότης συνί-
σταται εἰς τὸ νὰ δουλεύῃ τις καλῶς τὴν πατρίδα καὶ τὸν βασι-
λέα του.

Οὕτω δ' εἰπὼν ὁ Γοδρίνος, καὶ χαμηλώσας τὴν περικεφαλαίαν,
ὥς ἀστραπὴ ὤρμησε κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ἐν τῷ ἄμα δὲ καὶ ὁ Δο-
σοῦνος παρηκολούθησεν αὐτόν, καὶ ἀμφότεροι ἀπίστευτα ἔδωκαν
δείγματα τῆς ἀνδρίας των, ὥς ἅπας ὁ στρατὸς ὀμίλει δι' αὐτοὺς,
καὶ ἐνῷ πρότερον ἦσαν ἀντίπαλοι, νῦν ἐγένοντο εἰλικρινέστατοι
φίλοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

ΠΕΡΙ ΥΪΚΗΣ ΑΓΑΠΗΣ.

Σόλωνος—Ῥωμαίων—Κινέζων.

Σόλων, ὁ περίφημος νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν, ἐρωτηθεὶς διὰ
τί, ἐνῷ καθ' ὅλων τῶν ἄλλων κακουργημάτων διώρισε νόμους,

κατὰ τῆς πατροκτονίας οὐδὲν ἀνέφερε; — Διότι, ἀπεκρίθη, δὲν φαν-
τάζομαι ποτὲ ὅτι οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς τοσαύτην
ὑπερβολικὴν κακίαν ὥστε νὰ πράξωσι τοιοῦτον ἀνόσιον ἐγκλήμα.
Οἱ ἄρχαῖοι Ῥωμαῖοι, ὡς καὶ τινὰ ἄλλα ἔθνη, ἔδιδον εἰς τοὺς γο-
νεῖς ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τῶν τέκνων των.
Ὑπὲρ πάν ἄλλο ἔθνος τὴν σήμερον οἱ Κινέζοι δεικνύουσι μέγι-
στον σέβας καὶ ὑπερβολικὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς γονεῖς των. Ἡ ἐ-
πιβαλλομένη πρὸς τοὺς πατροκτόνους ποινή, ἂν τοιοῦτον φρικτὸν
ἐγκλήμα συμβῇ ποτὲ, εἶναι αὐστηροτάτη. Ὁ ἐνοχος καταδικάζεται
νὰ κοπῇ εἰς τρία τμήματα, ἅτινα καὶ παραδίδονται μετὰ ταῦτα εἰς
τὰ πῦρ· οἱ οἶκοι καὶ οἱ ἀγροὶ του καταστρέφονται ἐξ ὀλοκλήρου,
καθὼς καὶ αἱ πλησίον αὐτῶν οἰκίαι, ἵνα μὲνῃ ὁ τόπος ἔρημος, ὡς
ἀνάμνησις τοῦ τοσοῦτον βδελυροῦ ἐγκλήματος.
Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας κατὰ ῥητὰς ἡμέρας τοῦ ἔτους ἐπι-
σκέπτεται τὴν μητέρα του, καθήμενη ἐπὶ θρόνου, καὶ κάμνει τέσα-
σaras ἐδαφιαίας εἰς αὐτὴν προσκυνήσεις. Τὴν αὐτὴν συνήθειαν
φυλάττουσιν εἰς τὸ μεγαλῆτερον μέρος τοῦ Κρότους. Ἀνδὲ κατὰ
περίστασιν φανῇ τις ὅτι ἀμελεῖ τοὺς γονεῖς του, ἐγκαλούμενος εἰς
τὸ δικαστήριον παιδεύεται αὐστηρότατα.

— **Αἰνείου.** —

Ὅτε οἱ Ἕλληνες μετὰ δεκαετὴ πολιορκίαν ἐκυρίευσαν τὴν Τρωά-
δα, κινηθέντες εἰς οἶκτον, ἐπέτρεψαν εἰς ἕκαστον τῶν ἀρχηγῶν
νὰ λάβῃ ὅτι ἤθελεν ἐκ τῶν πραγμάτων του καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ.
Αἰνείας δ' ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου, πάντα τὰ ἄλλα παριδὼν ἔλαβε μεθ'
ἑαυτοῦ τὰ εἰδῶλα τῶν πατρικῶν του θεῶν, εἰς ὃ εὐαρεστηθέντες
οἱ Ἕλληνες, τῷ ἐσυγχώρησαν νὰ λάβῃ καὶ δεῦτερον πρᾶγμα. Ἐ-
κείνος δὲ εἰς τοὺς ὤμους λαβὼν τὸν λίαν γηραλῆον πατέρα του,
τὸν ἐξέφερεν ἔξω τῆς πόλεως. Θαυμάσαντες δὲ καὶ εἰς τοῦτο οἱ
Ἕλληνες, τῷ ἔδωκαν ἅπαντα τὰ πράγματά του, ὁμολογοῦντες
ὅτι εἰς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ τοὺς τιμὴν καὶ σέβας δεικνύοντας εἰς
τοὺς γεννήτοράς των καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ γίνονται ἡμεροί.

Ἀναπίου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του.

Τὸ περίφημον Ἡφαίστειον ὅρος τῆς Σικελίας, ἡ Αἴτνη, κατὰ
σφοδρτάτην τινὰ ἔκρηξιν, εἶχε διαδώσει φλόγας πυρὸς, αἵτινες
ἐπάγαγον αὐτὴν εἰς ἅπαντα τὰ περίχωρα, μετὰ τρομερὸν
σεισμὸν εἰσεχώρησαν καὶ εἰς τὴν Κατάνην.

Ἐκ τοῦ αἰφνιδίου τούτου κακοῦ ἐκπλαγέντες οἱ κάτοικοι ἠγωνίζοντο ὅσον ἡδύνατο ἕκαστος νὰ σώσῃσι τὰ πλοῦτη των ἐκ τῆς ὁρμῆς τοῦ πυρός. Καί οἱ μὲν, στενάζοντες ὑπὸ τὸ φορτίον τοῦ ἀργύρου των, δὲν ἡδύναντο νὰ προχωρήσωσι περαιτέρω, οἱ δὲ, τρομάξαντες κατὰ τὸν ὕπνον αὐτῶν καὶ μὴ γινώσκοντες εἰς τί νὰ ἀποδώσωσι τὸν θόρυβον, ἐλάμβανον εἰς χεῖρας τὰ ὄπλα, ἵνα πολεμήσωσι κατὰ τοῦ στοιχείου τοῦ πυρός.

Οὐκ ὀλίγοι ἐπέσπευδον τὸν ὀλεθρὸν των, προθυμούμενοι νὰ σώσωσι τὰ πολύτιμα αὐτῶν πράγματα, πλείστοι δὲ, νομίζοντες, ὅτι ἀπέφυγον τὴν πυρκαϊάν, ἐν μιᾷ στιγμῇ ἔχανον τὸν καρπὸν τῶν κόπων των· οἱ δὲ σωζόμενοι τελευταῖον εἰς μεγίστην ἐδίδοντο ἀπελπισίαν, συλλογιζόμενοι τὰς ζημίας ἃς ἔπαθον. Φωναὶ πανταχόθεν ἠκούοντο τῶν δυστυχῶν, οἵτινες ἐγίνοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός, καὶ οἵτινες σκληρῶς βασανιζόμενοι, μάτην ἐπεκαλοῦντο τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους των, διότι ἡ φλόξ μεταξύ αὐτῶν ἐβαλλε προτειχισμα, ὅπερ μόνῃ ἡ υἱική εὐσέβεια ἡδυνήθη νὰ ὑπερβῇ.

Ὁ Ἀναπίας καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, μεταφέροντες ἀμφότεροι μετὰ τῆς αὐτῆς γενναιότητος τὰ πολυτιμότερα τοῦ οἴκου των πράγματα, παρετήρησαν τοὺς γονεῖς των, κεκυφότες ὑπὸ τὸ γῆρας καὶ τὴν ἀδυναμίαν, καὶ μόλις ἱσταμένους κατὰ τὴν θύραν, ἔνθα εἶχον ἀποσυρθῇ. Πάντα δ' οἱ καλοὶ οὗτοι παῖδες ἀφέντες, καὶ σπεύσαντες ἐν τῷ ἄμα, λαμβάνουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων, διαμερισθέντες τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο φορτίον.

Δαέ φιλάργυρε! Φείσθητι τοῦ κόπου μεταφέρειν τοὺς θησαυροὺς σου, καὶ ῥίψον βλέμμα ἐπὶ τοὺς δύο τούτους ἀδελφούς, οἵτινες μόνον τοὺς γονεῖς θεωροῦσιν ὡς ἀληθῆ πλοῦτη. Ὡ υἱική εὐσέβεια! ἡ μεγίστη πασῶν τῶν ἀρετῶν, καὶ λίαν πολύτιμος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Αἱ φλόγες σὲ σέβονται, ἀφίνουσαι ἐλευθέραν τὴν διόδον εἰς τοὺς υἱοὺς τούτους, οἵτινες ἐν θριάμβῳ ὑπὸ τὸ ἱερὸν αὐτῶν φορτίον διερχόμενοι τὴν μανίαν τοῦ πυρός, ὡς ἐκ συνθήκης μετρίαζομένου μόνον περίξ αὐτῶν, φέρουσι τέλος τοὺς γονεῖς των εἰς ἀσφαλὲς μέρος.

Καὶ οἱ μὲν ποιηταὶ καὶ ἱστορικοὶ ἐξύμνησαν τὴν ἀξίεπαινον πράξιν των, αἱ δὲ πόλεις Συρακοῦσαι καὶ Κατάνη μέχρι τῆς σημερον ἀκόμῃ ἐρίζουσι περὶ τῆς γεννήσεώς των· ἀμφότεραι δ' ἀνήγειραν ναοὺς πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ συμβάντος τούτου.

Ἀντιγόνη Β΄.

Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, ὑπέστη

ἀπάσας τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης, ἄλλοτε μὲν φανείς ἰσχυρότατος καὶ προμερώτατος πάντων τῶν βασιλέων τοῦ καιροῦ του, ἄλλοτε δ' ἀθλιέστατος, καὶ τέλος ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ στρατιωτῶν ἐγκυκαταλειφθεὶς, συνελήφθη αἰχμάλωτος ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ του Σελεύκου, ὅστις τὸν ἐπέμφεν εἰς τὴν Συρίαν, προσφέροντας εἰς αὐτὸν, ὅλας τὰς βασιλικὰς τιμὰς.

Οὗτος ὁμως, τὴν συνθήκην αὐτοῦ διατηρῶν σταθερότητα, καὶ φεβούμενος μὴ, ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τοῦ Σελεύκου, γράψῃ τι πρὸς τὸν υἱὸν του Ἀντίγονον Β', διὰ τὰς πόλεις αἰτίνες ἔμειναν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, κρυφίως πέμψας τὸν παρήγγειλεν ὅτι, ἂν βιαζόμενος ὑπὸ τοῦ Σελεύκου πῶ μὴνύσῃ νὰ παραδώσῃ τινὰς τῶν πόλεων, νὰ μὴ προσέξῃ διόλου, ἀλλὰ νὰ κρατῇ αὐτὰς εἰς ὅποιανδήποτε θέσιν καὶ ἂν εὐρίσκηται· ἀλλ' ὁ Ἀντίγονος μερίστην ἔχων ἀγάπην πρὸς τὸν πατέρα του, ἔγραψεν ἀπ' ἐναντίας εἰς τὸν Σελεύκον ὅτι καὶ ἀπὸ ὅλης του τῆς ἐξουσίας παραιτεῖται εὐχαρίστως, καὶ τὸν ἑαυτὸν του ἀκόμη παραδίδει ἐνέχυρον, μόνον καὶ μόνον νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν πατέρα του.

Κοριολάνου.

Ὁ Μάρκιος ὑπῆρξεν εἰς τῶν ἐπισημοτέρων ἡρώων τῆς ἀρχαίας Ῥώμης, οὐχὶ μόνον ἐπὶ ἀνδρία φημιζόμενος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀφιλοκερδεΐᾳ· διότι κυριεύσας τὴν Μητρόπολιν τῶν Οὐολούσκων Κοριολάν, ἀπεποιήθη, καὶ τοι πένης, τὸ προσφερόμενον εἰς αὐτὸν δέκατον τῶν λαφύρων, ὅθεν καὶ ἀπῆλαυσεν εὐγενεστέραν ἀμοιβήν, ἐπονομασθεὶς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν Κοριολάνος.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν συνέβη μεγάλη σιτοδεία, ἣν ὁ Ῥωμαῖκός λαὸς ἀποδίδων εἰς τὴν ἀπληστίαν καὶ τὴν ἀπρόνοησιν τῆς Συγκλίτου, ἐγόγγυζε κατ' αὐτῆς. Ἐνῶ δ' ἐστάλη σῖτος ἐκ τῆς Σικελίας ἵνα διανεμηθῇ δωρεάν εἰς τοὺς πένητας, ὁ Κοριολάνος ἀντίστη, δισχυριζόμενος ὅτι ἡ Σύγκλητος ὤφειλε νῦν νὰ ταπεινώσῃ τὸν ἄνθρωπον, προτείνουσα τὴν κατάργησιν τῆς δημαρχίας. Τοῦτο ὁμως διῆγειρε τὴν γενικὴν κατ' αὐτοῦ δυσανεξίαν, ὅθεν καὶ ἐγερθέντες ἅπαντες, κατεδίκασαν αὐτὸν εἰς ἀειφυγίαν, μηδὲν ὅμως ἐνθυμηθέντες τὰς πρὸς τὴν πατρίδα αὐτοῦ λαμπρὰς ὑπηρεσίας.

Ἀγανακτῆσας ἐπὶ τούτοις ὁ Κοριολάνος, καταφεύγει ἐν τῷ ἁμα εἰς τοὺς Οὐολούσκους καὶ πεισας αὐτοὺς νὰ λάβωσι τὰ ὅπλα κατὰ τῆς Ῥώμης, διορίζεται ὑπ' αὐτῶν ἀρχιστράτηγος, καὶ φθάνει μετ' ὀλίγον πρὸ τῶν θυρῶν τῆς πόλεως, πανικὸν εἰς αὐτὴν προξενήσας φόβον.

Σημειώσις· Κεντρικὴ ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως.

Ὅλοι οἱ φίλοι τοῦ ἐπρασπάθησαν ν' ἀποτρέψωσι τὸν Κοριολάνον ἀπὸ τῆς μυσαρᾶς ταύτης ἐπιχειρήσεως καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀγέρωχος Σύγκλητος κατεδέχθη νὰ πέμψῃ πρεσβείαν ἐπικαλουμένην τὴν ἐπιεικειάν του, ἀλλ' οὗτος ἐκώφευεν εἰς τὰς ἰκεσίας πάντων, ἀμετάτρεπτος διαμένων.

Ὡστε ἡ Ῥώμη ἐμελλε νὰ ὑποστῇ μεγάλα δεινὰ ὑπὸ τῶν ἐκδικησιν κατ' αὐτῆς πνεόντων βαρβάρων, ἀλλ' ἡ μήτηρ τοῦ Κοριολάνου Οὐετορία, παραλαβοῦσα μεθ' ἑαυτῆς τὴν τε σύζυγον αὐτοῦ καὶ τινὰς τῶν ἐπισημοτέρων Ῥωμαίων, καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν ἐλθοῦσα, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἀντάρτου υἱοῦ τῆς, ἰκετεύουσα αὐτὸν μετὰ δακρύων νὰ οἰκτερῇ τὴν πατρίδα του.

Εἰς τοιαύτην θέσιν βλέπων ὁ Κοριολάνος τὴν μητέρα του, δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ βαστάξῃ, ἀλλὰ μετὰ προθυμίας ἐνέδωκεν εἰς τὰς ἰκεσίας αὐτῆς, εἰπὼν τοὺς ἀξιωμαγμονεύτους διὰ τὸ πρὸς τὴν μητέρα σέβας τούτους λόγους.

Νικᾶς, ὦ μήτερ, οὐκ εὐτυχῇ νίκην οὔτε σαυτῇ οὔτε ἐμοί· τὴν μὲν γὰρ πατρίδα σέσωκας, ἐμὲ δὲ τὸν εὐσεβῆ καὶ φιλόστοργον υἱὸν ἀπώλεσας. (Ἐνίκησες, ναί, ὦ μήτερ, ἀλλ' ἡ νίκη αὕτη οὔτε πρὸς ἰδικόν σου, οὔτε πρὸς ἰδικόν μου καλὸν εἶναι· ἔσωσας μὲν τὴν πατρίδα, πλὴν ἔφερες τὸν ἀφανισμόν εἰς ἐμὲ τὸν υἱόν σου, ὅστις ἐκ τοῦ πρὸς σὲ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης ὑπήκουσα εἰς τὴν θέλησίν σου).

Ἡ Σύγκλητος ἀνήγειρεν ἀκολούθως ναὸν εἰς τὴν Τύχην τῶν Γυναικῶν, εἰς δὲν μόνον αὗται ἐπετρέπετο νὰ εἰσέρχωνται, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας τῆς Οὐετορίας. Τὸν δὲ Κοριολάνον ἐφόνευσαν ὀλίγα ἔτη μετὰ ταῦτα οἱ Οὐολοῦσκοι.

Οὐασιγκτῶνος.

Ἄπας ὁ βίος τοῦ περικλεοῦς Ἀγγλαμερικανοῦ Οὐασιγκτῶνος δεῖκνυει πόσῃν μεγάλῃ ἐπιρροῇ αἱ μητέρες ἔχουσιν εἰς τὰ τέκνα τῶν, καὶ πόσον αὗται συντελοῦσι πρὸς τὴν μέλλουσαν εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν αὐτῶν.

Τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς ἡ μήτηρ ἦτον ἀξιοσεβαστός καὶ εὐγενῆς γυνή· τοῦ δὲ συζύγου αὐτῆς ἀποθανόντος ἐνῶ τὰ παῖδια τῶν ἦσαν μικρὰ ἐτι, αὕτη μόνη ἀνέλαβε τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς τῶν.

Καὶ κατὰ μὲν τὸ σῶμα ἐπιμελουμένη ἡ χρηστὴ αὕτη μήτηρ νὰ καταστήσῃ τὸν υἱὸν τῆς ὑγιῆ καὶ εὐρωστον, ἤτο λίαν προσεκτικὴ νὰ μὴ ἐκνευρίξῃ αὐτὸν διὰ τῆς τρυφῆς, οὐδ' ἀσθενῶς εἰς τὰς ἐπι-

θυμίας αὐτοῦ χαρίζομένη. Πάντοτε ἐσυνειθίζε νὰ ἐγείρῃ αὐτὸν πολλὰ ἐνωρίς ἐκ τῆς κλίνης, καὶ οὐδέποτε ὑπέμενε νὰ τὸν βλέπῃ ἀργόν, γινώσκουσα ὅτι ἡ ἀργία εἶναι μήτηρ πάσης κακίας. Πολλὰκις δὲ ἐνησχόλει αὐτὸν καὶ εἰς κόπους, οὓς οἱ παῖδες τῶν σημερινῶν πλουσίων ἤθελον ὑπολάβει αὐστηροτάτους, καὶ διὰ τῶν μέσων τούτων ὁ Οὐασιγκτὼν ἀπέκτησε δύναμιν σώματος καὶ ἐγυμνάσθη νὰ καταφρονῇ τὴν σκληραγωγίαν.

Κατὰ δὲ τὴν πνευματικὴν ἀγωγὴν, ἐρωτηθεῖσα τίνι τρόπῳ ἡδυνήθη νὰ ἀναθρέψῃ αὐτὸν ὥστε νὰ κατασταθῇ ἀνὴρ τοσοῦτον περίφημος· «Μόνον ἀπαιτοῦσα παρ' αὐτοῦ, ἀπεκρίθη, Ὑπακοήν, Ἐπιμέλειαν, καὶ Ἀλήθειαν.»

Καὶ ἐκ νεαρᾶς μὲν ἡλικίας συνειθίσας ὁ Οὐασιγκτὼν νὰ λέγῃ ἀκριβῶς τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ὁμιλῇ καθαρῶς περὶ τῶν σφαλμάτων καὶ τῶν ἐλλείψεων του, ἀνευ τέχνης τινὸς νὰ ἀπατήσῃ ἢ νὰ κρύψῃ τι, ἀπέκτησε τὴν μεγάλην τῆς ψυχῆς του εἰλικρίνειαν καὶ τὸ πρὸς τὴν ἀπάτην ἀπονοδὸν μίσός του, δι' ἃ πάντοτε ὑπῆρξεν ἐπίσημος· ἐκ δὲ τῆς ἀνεκφράστου ὑπακοῆς, ἣν καὶ παῖς ὢν ἔτι, ἐδεικνυεν εἰς τὰ παραγγέλματα τῆς μητρὸς του, προήλθον πολλὰ καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἀρετῶν του, δι' ὧν ὁ φιλόστοργος οὗτος υἱὸς κατέστη ἀρχηγὸς νικηφόρων στρατευμάτων, νικητὴς ἰσχυροῦ ἔθνους καὶ ὁ θαυμασμὸς τοῦ κόσμου.

Ὅτε ὁ Γεώργιος Οὐασιγκτὼν ἦτο περίπου ἑξαετῆς, τῷ ἐχαρίσθη ἀξινιδιόν τι, ὅπερ ὡς τὰ πλεῖστα μικρὰ παιδία, ὑπερηγάπα, καὶ περιφερόμενος ἀδιαλείπτως ἔκοπτε δι' αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι ἀπῆντα ἐμπροσθέν του. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐνῷ ἐπαιζεν ἐντὸς τοῦ κήπου κόπτων ἀχρηστά τινα ξύλα, ἐδοκίμασε δυστυχῶς τὸ ἀξινιδιόν του εἰς τὸν κορμὸν ὠραίας τινὸς κερασίας, ἣν τοσοῦτον ἐβλάψεν, ὥστε ἀμφίβολον ἂν ἀνέλαβέ ποτε. Τὴν ἐπιούσαν δὲ τὸ πρῶν τυχὼν νὰ ὑπάγῃ ὁ πατὴρ εἰς τὸν κήπον, εἶδε τὴν βλάβην ἣν ἐπαθεν ἡ ἀγαπητὴ αὐτοῦ κερασία.

Ἐν τῷ ἅμα ἐπιστρέψας εἰς τὸν οἶκον, ἠρώτησε μετ' ἀγανακτήσεως, τίς εἶχε προξενήσει τὴν ζημίαν ταύτην εἰς τὸ δένδρον του, λέγων συγχρόνως ὅτι οὔτε διὰ εἰκοσι πέντε δίστηλα δὲν ἤθελε τὸ πωλῆσαι. Ἀλλ' οὐδεὶς τὸ ἐλάχιστον περὶ τούτου ἐγίνωσκεν.

Ἐντὸς ὀλίγου ἐφάνη καὶ ὁ Γεώργιος κρατῶν τὸ ἀξινιδιον.
«Γεώργιε, εἶπεν, ὁ πατὴρ, ἐξεύρεις ποῖος κατέκοψε τὴν ὠραίαν ἐκείνην μικρὰν κερασίαν, ἐκεῖ ἔξω εἰς τὸν κήπον;»

Κακὴ τῶνόντι ἦτο ἡ ἐρώτησις αὕτη, καὶ ὁ Γεώργιος τρομάξας εἰς τὴν ἀρχὴν ἵστατο σοβαρὸς καὶ σὺννους· ἀλλ' ὅσον οὕτω λαβὼν θάρρος, καὶ ἐνατενίσων πρὸς τὸν πατέρα του τὸ γλυκὺ αὐ-

τοῦ βλέμμα, ὅπερ ἐπὶ μάλλον ἐφαίδρυνε τῆς ἀληθείας τὸ βέλγητρον, σταθερὰ τῇ φωνῇ ἀνέκραξε·

— Δὲν ἐμπορῶ νὰ εἶπω ψεῦμα πάτερ μου· τὸ ἐξεύρεις ὅτι δὲν ἐμπορῶ νὰ εἶπω ψεῦμα· ἐγὼ ἔκοψα τὴν κερασίαν μὲ τὸ ἀξινιδιόν μου.

— Τρέξε εἰς τὰς ἀγκάλας μου φίλτατόν μοι τέκνον, εἶπεν ὁ πατήρ μετὰ μεγάλης χαρᾶς· τρέξε εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Δὲν μὲ μέλει, Γεώργιε ὅτι ἔκοψες τὸ δένδρον. Τοιαύτην πράξιν ἡρωϊσμοῦ εἰς τὸν υἱόν μου ἐκτιμῶ πλείοτερον παρὰ χίλια δένδρα, φέροντε ἀργυρὰ ἄνθη καὶ χρυσοὺς κάρπους.

Ὁ Γεώργιος ἀπὸ νεανικὴν ἀπροσεξίαν ἐπροξένησεν ἄλλοτε μεγάλην τινὰ ζημίαν, ἥτις ὁμως ἀμέσως ἀνέτρεψε τὰ σχέδια τῆς μητρός του, διότι ἀμέσως ὡμολόγησεν ἐλευθέρως τὸ σφάλμα αὐτοῦ· ἐκείνη δ' ἐνῶ τὸ δάκρυον τῆς μητρικῆς φιλοστοργίας ὑγραίνει τὸ ὄμμα τῆς. «Ἐχω πολὺ καλῆτερα, ἀπεκριθῇ, ὅτι ἐγένεν ἡ ζημία, παρὰ ὁ υἱός μου νὰ ἔλεγε ψεῦμα.»

Ἄλλοτε ὁ Γεώργιος, νέος ὢν ἔτι, ἀπεφάσισε νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὸ ναυτικόν· τὰ πάντα ἦσαν ἑτοιμα, καὶ ἡ λέμβος, ἡ μέλουσα νὰ φέρῃ αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον, παραλαβοῦσα ἤδη τὰ φορέματα καὶ τὴν λοιπὴν αὐτοῦ ἀποσκευὴν, τὸν περιέμενεν εἰς τὴν παραλίαν. Ἄλλ' ἐνῶ ὁ Γεώργιος ἀπῆλθεν ἵνα ἀποχαιρετήσῃ τὴν μητέρα του, καὶ εἶδε τὰ ἐπὶ τῶν παρεῖων τῆς ῥέοντα δάκρυα συλλογιζόμενος πόσῃ λύπῃν αὕτη ἤθελε δοκιμάσῃ ἐκ τῆς ἀναχωρήσεώς του, καὶ ὅτι οὐδέποτε ἴσως ἤθελε παρηγορηθῇ, μηδὲν εἰπὼν, ἔπεμψε τὸν ὑπηρέτην νὰ ἐκβάλῃ ἀμέσως τὴν ἀποσκευὴν του, ἐκ τῆς λέμβου. «Ὅχι, δὲν ἀναχωρῶ, ἀνέκραξε, διὰ νὰ μὴ σπαράξω τὴν καρδίαν τῆς μητρός μου.» Κατανυχθεῖσα δ' ἡ μήτηρ του ἐκ τῆς γενναίας ἀποφάσεως ταύτης τοῦ υἱοῦ τῆς· «Ὁ Θεός, τέκνον μου, τῷ εἶπεν, ὑπεσχέθη ὅτι θέλει εὐλογῆσαι τοὺς τιμῶντας τοὺς γονεῖς των. Ἐλπίζω λοιπόν ὅτι θέλει εὐλογῆσαι καὶ σέ.»

Πικαρδίου τινός.

Κατὰ παράδοσιν τινὰ τῆς Πικαρδίας ὁ Μεζεράης ἐξιστορεῖ τὸ ὥραϊον τοῦτο διήγημα. Ἐπὶ Ἐρρίκου Δ', βασιλέως τῆς Γαλλίας, τὰ στρατεύματα τῆς βασιλείσεως τῆς Οὐγγαρίας, ἔχοντα στρατηγὸν τὸν κόμητα Ροῦξ, τρομερωτάτην ἐπήγαγον φθοράν εἰς τὴν Πικαρδίαν. Νέος δέ τις ἐκ τῶν περιχώρων τοῦ Ρογίου, ἀποσπασθεὶς ἐκ νεαρᾶς τοῦ ἡλικίας ἀπὸ τῶν γονέων του, καὶ μετὰ τῶν ξένων συνενωθεὶς στρατευμάτων, ἐπέστρεψε πάλιν μετ' αὐτῶν εἰς τοὺς τόπους τῆς γεννήσεώς του, καὶ μάλιστα εἰς τὸ χωρίον, ἐνθα

εἶχεν ἰδεῖ τὸ φῶς, διότι αὐτὸ πρῶτον ἤρχισαν κατὰ τύχην νὰ καταστρέφωσιν οἱ ἐχθροί.

Καὶ πάντες μὲν οἱ κάτοικοι ἠναγκάσθησαν τότε νὰ καταφύγωσιν εἰς τινὰ ἐκκλησίαν ἵνα σωθῶσιν, ἀλλ' ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐχθρικών στρατευμάτων διέταξε νὰ βάλωσιν εἰς αὐτὴν πῦρ. Ὁ νέος ὁμως Πικάρδιος, βλέπων μετὰ φρίκης τὴν ἐκτέλεσιν τῆς τοσοῦτον βαρβαρῶν καὶ σκληρᾶς ταύτης προσαγῆς, καὶ κινηθεὶς εἰς οἶκτον ἐκ τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπης καὶ τῶν ἐλεεινῶν τῶν συμπατριωτῶν του φωνῶν, ἀπεσύρθη ἐκ τῆς τάξεώς του, καὶ ἔτρεξε νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν ἐξοδὸν τῶν δυστυχῶν τούτων, καὶ ἂν ἦτο σφόδρα ἀπηγορευμένον ἀπὸ τὸν ἀρχηγόν.

Πόσον δ' ἐξεπλάγη, ὅτε ἐνατενίσας κατ' ἀρχὰς ἡμιεκαυμένην καὶ ἡσχημισμένην γυναῖκα, ἐγνώρισεν ὅτι ἦτο κατὰ τύχην ἡ μήτηρ του. Ἀμέσως δὲ καὶ αὕτη τὸν ἐγνώρισεν· ἀλλὰ μόλις δυνθεῖσα νὰ φωνάξῃ. «Υἱέ μου,» ἔπεσεν ὡς ἄπνους εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Ὁ ἀρχηγὸς ἐτι μᾶλλον σκληρυνόμενος, τὸν διέταξε νὰ μὴ πλησιάσῃ εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην· ἀλλ' ἡ φύσις ἔχει μεγαλῆτέραν ἰσχύν, ὥστε τῶν ἀδυνάτων ἦτο νὰ ἀποχωρισθῇ ὁ νέος ἀπὸ τῆς μητρός του.

Ἀνήμερον θηρίον ἤθελε κινηθῇ τότε εἰς συμπάθειαν ἀλλ' ὁ ἀρχηγὸς ἐτι μᾶλλον παροργισθεὶς διότι δὲν τὸν ὑπήκουσε, καὶ λυσσῶν ἐκ τῆς ματίας του, διέταξεν εὐθὺς νὰ ρίψωσι καὶ τοὺς δύο εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρὸς, ἐνθα ὁ Πικάρδιος ἐξέπνευσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός του ἀπολαμβάνων τὰ ζωηρότατα καὶ ἡδονικώτατα τῆς φύσεως αἰσθήματα.

Τριῶν Ἰαπόνων ἀδελφῶν.

Τὰ χρονικά τῆς Ἰαπωνίας ἀναφέρουσι τὸ παράδοξον τοῦτο τῆς υἱικῆς φιλοστοργίας παράδειγμα. Γυνή τις χήρα εἶχε τρεῖς υἱούς, ὑπ' αὐτῶν τρεφομένη. Καὶ τοι δὲ μικρὰ ἀπητοῦντο πρὸς ζωάρκειαν αὐτῆς, οἱ νέοι ὁμως δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξοικονομήσωσιν αὐτήν. Ἀλλ' ἡ θεὰ τῆς παμφιλτάτης μητρός των στερουμένης καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιούσιου ἄρτου, τοὺς παρεκίνησε νὰ συλλάβωσι τὴν παράδοξοτάτην ταύτην ἀπόφασιν.

Πρὸ ἡμερῶν εἶχε δημοσιευθῇ ὅτι ὅς τις ἤθελε φέρεи εἰς τὸ δικαστήριον τὸν κλέπτην δημοσίων τινῶν πραγμάτων θέλει λάβει πρὸς ἀμοιβὴν ῥητὴν τινὰ ποσότητα χρημάτων. Οἱ τρεῖς λοιπὸν ἀδελφοὶ συνεφώνησαν ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν νὰ προσποιηθῇ τὸν κλέπτην, οἱ δ' ἄλλοι δύο νὰ τὸν ἐγκαλέσωσιν εἰς τὸ κριτήριον. Ἐρρίψαν δὲ λαχνοὺς, καὶ ἔπεσεν εἰς τὸν νεώτερον, ὃν καὶ δέσαντες ἔφεραν εἰς τὸ

δικαστήριον, καὶ ἐκείνος μὲν ὁμολογήσας τὸ ἀνύπαρκτον ἐγκλη-
μὰ του, κατεδικάσθη ἀμέσως εἰς τὴν φυλακὴν, οἱ δ' ἄλλοι ἀπέλα-
βον τὴν προκηρυχθεῖσαν ποσότητα.

Ἐνῷ ὁμως ἤθελον νὰ ἀναχωρήσωσιν, ἡ καρδιά των ἠσθάνθη
ζωηρότατον πόνον διὰ τὸν κίνδυνον εἰς ὃν οἱ ἴδιοι ἐνέβαλον τὸν
ἀδελφόν των. Πάντα δὲ ποιήσαντες τρόπον ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὴν
φυλακὴν, καὶ νομίζοντες ὅτι οὐδεὶς αὐτοὺς ἐβλεπεν, ἔπεσαν εἰς
τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ τὸν κατέβρεχον διὰ τῶν δακρύων των.

Ὁ δικαστὴς παρατηρήσας αὐτοὺς κατὰ τύχην ἐξεπλάγη ἐπὶ τῷ
παραδόξῳ τούτῳ κινήματι, μὴδὲν ὁμως εἰπὼν, ἐπεμψεν ἐπίτηδες
κατόπιν αὐτῶν ἀνθρώπων, παραγγείλας νὰ παρακολουθήσῃ αὐτοὺς
καὶ νὰ ἐξιχνιάσῃ πόθεν προήρχετο ἡ ἀλλόκοτος αὕτη σκηνή. Ἐ-
πιστρέψας δ' ὁ ἀπεσταλμένος, τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι εἶδε τοὺς δύο τού-
τους κατηγοροὺς εἰσελθόντας εἰς οἰκίαν τινά, ὅπου πλησιάσας τοὺς
ἤκουσε κρυφίως διηγουμένους εἰς τὴν μητέρα των τὰ διατρέξαντα,
καὶ ὅτι ἡ δύσῃνος μήτηρ γοεράς ἐρρίξε φωνάς ἀκούσασα ταῦτα,
καὶ μετὰ δακρύων τοὺς διέτασεν νὰ ἐπιστρέψωσιν ἀμέσως τὸ λη-
φθὲν ἀργύριον, λέγουσα ὅτι μᾶλλον προετιμα νὰ ἀποθάνῃ σῆς πεί-
νης, ἢ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν της, τὸν προσφιλέ της υἱὸν σεραυμένη.

Ὁ δικαστὴς θαυμάσας διὰ τὸ τεράστιον τοῦτο τῆς υἱικῆς ἀγά-
πης, προσεκάλεσεν εὐθὺς τὸν πεφυλαχισμένον καὶ διὰ λόγων τε
καὶ ἀπειλῶν τὸν ἐβίασε νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλ' ὁ πάν-
τῃ ἀφωσιωμένος εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ νέος ἔμεινεν ἄφωνος. « Ἀρ-
κεῖ πλέον ἀθῶον τέκνον, εἶπεν ὁ δικαστὴς πεσὼν εἰς τὸν τράχη-
λόν του, ἡ πράξις σου αὕτη μὲ κινεῖ τινόντι εἰς μεγίστην ἐκπλη-
ξιν. » Ὁ δ' αὐτοκράτωρ ἀκούσας τὸ πρᾶγμα, καὶ ὑπερεπαινέσας
τοὺς τρεῖς τούτους ἀδελφοὺς διὰ τὴν πρὸς τὴν μητέρα των ἀγά-
πην, δῶρισεν ἐτήσιον μισθὸν εἰς ἕκαστον μετὰ τινος προσθήκης
εἰς τὸν νεώτερον.

Μαθητοῦ.

Νέος τις εἰς τὴν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων εὐηρεζεῖτο νὰ τρώ-
γῃ ἀπλοῦν μόνον ἄρτον, ἐμβαπτόμενον εἰς ζωμὸν, μὴδενὸς ἀκούων
συμβουλὴν τοῦ νὰ μεταβάλλῃ τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ὁ διευθυντὴς τῆς
σχολῆς, δυσαρεστηθεὶς ἐπὶ τῇ ἰδιοτροπίᾳ ταύτῃ τοῦ νεανίου, προ-
σαλέσας αὐτόν τῷ εἶπεν ὅτι, ἂν δὲν μετέβαλλε τὸν σκοπὸν τοῦ
καὶ δὲν ἤκολούθει ἀκριβῶς τοὺς κανόνας τῆς Σχολῆς, ὥφειλε νὰ
διακόψῃ τὰ μαθήματά του καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν.

Ἡ ἀπειλή αὕτη οὕτως ἐφόβησε τὸν νέον, ὥστε τὸν κατέπεισε
τελευταίον νὰ τῷ ἐκμυσήρευθῇ, τὴν αἰτίαν τῆς διαγωγῆς του ταύτης.

— Εἰς τὸν οἶκόν μας, ἀπεκρίθη, οἱ γονεῖς μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου δὲν τρώγουσι ἄλλο εἶμῃ μέλανα ἄρτον καὶ μόλις εὐρίσκουσι καὶ τοῦτον. Ἄλλ' ἐγὼ τρώγω ἐδῶ λευκὸν ἄρτον καὶ ἐξαίρετον ζῶμόν. Τὰ δὲ πολυποίκιλα φαγητὰ, τὰ ὅποια βλέπω ἐνώπιόν μου ἐπὶ τῆς τραπέζης, μοὶ φέρωσιν εἰς τὸν νοῦν τοσοῦτον ζωηρῶς τὸν οἶκόν μας, ὥστε καὶ ἂν θέλω, δὲν δύναμαι νὰ φάγω ἀπὸ αὐτά. Καὶ πῶς τῶνόντι νὰ λάβω ἀνάπαυσιν, ἐνῶ συλλογίζομαι ὅτι οἱ φιλόστοργοι γονεῖς μου ἀποθνήσκουσι τῆς πείνης;

Ὁ διευθυντὴς δὲν ἡδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, βλέπων τῆ λικοῦτον δειγμα υἱικῆς φιλοστοργίας, τελευταῖον δὲ τῷ εἶπεν·

— Ὁ πατήρ σου ἦτο στρατιωτικὸς· δὲν λαμβάνει διόλου σύνταξιν;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ νέος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐζήτησε μάλιστα ἀρκετὸν καιρὸν, καὶ ἐπειδὴ κατεξωδεύθη διὰ τοῦτο, ἀπεσύρθη εἰς τινα νῆσον, προτιμῶν νὰ ζῇ ἐκεῖ ἀθλίως παρὰ νὰ ὑποπέσῃ εἰς χρέος εἰς τὴν πρωτεύουσιν.

— Ἄν τὸ πρᾶγμα ἔχῃ οὕτως, ἐπανέλαβεν ὁ διευθυντὴς, ἐγὼ θέλω φροντίσαι νὰ προμηθεύσω εἰς αὐτὸν σύνταξιν χιλίων δραχμῶν κατ' ἔτος, καὶ θέλω μάλιστα προσπαθῆσαι νὰ τῷ στείλω τὰ ἡμίσι ἐμπρός. Ἐν τούτοις δὲ λάβε σὺ τώρα τὰ ἕξ ταῦτα πεντάδραγμα διὰ τὰ μικρά σου ἐξοδα.

— Ἄν, ὦ κύριε, ἔχητε σκοπὸν, εἶπεν ὁ νέος, νὰ πέμψητε χρήματα εἰς τὸν πατέρα μου, ἃς προστεθῶσι παρακαλῶ, καὶ τὰ πεντάδραγμα ταῦτα· ἐγὼ ἐδῶ ἀπολαμβάνω ὅ,τι ἐπιθυμῶ, καὶ δὲν μοὶ λείπει τὸ παραμικρὸν, ἀλλ' εἰς τὸν πατέρα μου γνωρίζω πόσον ταῦτα θέλουσι χρησιμεύσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΣ.

Σκιλόουρου (Παράδειγμα.)

Σκιλόουρος, ὁ βασιλεὺς τῶν Θρακῶν, εἶχεν ὀγδοήκοντα παῖδας ἐκ διαφόρων γυναικῶν· ὅτε δ' ἀπέθνησκε, καλέσας αὐτοὺς ἐνώπιόν του διέταξε νὰ λάβωσιν ἕκαστος ἀνὰ μίαν δέσμην ἀκοντίων, καὶ νὰ τὰ καταθραύσωσιν ὅλα ὁμοῦ. Ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνοι εἶπον ὅτι δὲν ἡδύναντο νὰ τὰ κάμωσιν, ἀποσπᾶσας οὗτος αὐτά, ἐν καθ' ἑν τὰ κατέθραυσεν εὐκόλως, θέλων εἰς τοῦτο γὰ ἀποδείξῃ

ὅτι ἀνέναντον ἦσαν σύμφωνοι καὶ ἡγαπημένοι, ἤθελον εἶσθαι πολλὰ δυνατοὶ καὶ δυσκολοκίνητοι, ἀν' ὃ' ἐξ ἐναντίας διακεχωρισμένοι, ἀσθενεῖς καὶ ἀδύνατοι.

Ἀμεινίου.

Αἰσχύλος ὁ περίφημος τραγωδοποιὸς τῆς ἀρχαιότητος, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις (κατὰ τὸ 537 ἔτος π. Χρ.), καὶ ὑπῆρξεν ἐπίσημος οὐχὶ μόνον διὰ τὴν σοφίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πολεμικὴν αὐτοῦ ἀρετὴν, φανεῖς ἀξίος ἀδελφὸς τοῦ ἀθανάτου Κυναιγεῖρου καὶ τοῦ Ἀμεινίου. Διὰ δὲ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἐπίδοσιν εἰς τὴν τραγῳδίαν, ἐπωνομάσθη πατὴρ αὐτῆς.

Κατηγορηθεὶς ποτὲ ὡς ἄθεος καὶ ἀσεβής, διότι παρίσα εἰς τὴν σκηνὴν τὰ μυστήρια τῆς θρησκείας, κατεδικάσθη νὰ λιθοβοληθῇ. Ἀμεινίας δ' ὁ νεώτερος αὐτοῦ ἀδελφός (ὅστις εἰς τὸν κατὰ τῶν Περσῶν πόλεμον εἶχεν ἀπολέσει τὴν δεξιὰν χεῖρα), παρουσιάσθεις εἰς τὸν δῆμον καὶ τὸν βραχίονα ἐκκαλύψας, ἐξ οὗ ἔλειπεν ἡ χεῖρ.

— Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐφώναξε, τὴν χεῖρα ταύτην ἐξεύρετε ὅτι τὴν ἔχασα πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος, καὶ διὰ τὴν ἐλευθερίαν πάντων· δὲν ἐζήτησα δέ, ἀλλ' οὔτε ἔλαβα ποτὲ καμμίαν ἰδιαιτέραν ἀνταμοιβὴν διὰ τοῦτο, πλὴν καὶ οὔτε ἤλπιζα νὰ ἴδω τὸν ἀδελφόν μου νὰ ἀποθάνῃ με' τοιοῦτον ἐπονείδισον καὶ σκληρόν θάνατον. Στραφεὶς δ' εἶτα πρὸς τὸν Αἰσχύλον·

— Ἀδελφέ μου, τῷ εἶπε, διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος ἐθυσίασα ἐν μέρος τοῦ σώματος· θυσιάῳ τῶρα καὶ διὰ σέ τὸ ὑπόλοιπον, καὶ με' εὐχαρίστησιν θελῶ νὰ συναποθάνω με' σέ.

Ἄσπας ὁ λαὸς συνεκινήθη εἰς οἶκτον, βλέπων τὸ πάθος τοῦ καὶ ἐνθυμούμενος τὰς ἀνδραγαθίας αὐτοῦ, ἡ δὲ βουλὴ τοῦ Ἀρείου Πάγου χαρίζομένη εἰς τὸν Ἀμεινίαν ἔσωσε τὸν Αἰσχύλον ἐκ τοῦ κινδύνου.

Κάτωνος.

Κάτων ὁ νεώτερος μεγίστην εἶχεν ἀγάπην εἰς τὸν ἀδελφόν του τὸν Καίπιωνα, ὥστε ὅτε ἦτον ἀκόμη μικρὸς παῖς καὶ τὸν ἡρώτων ποῖον ἀγαπᾷ ὑπὲρ πάντα ἄλλον, ἀπεκρίνετο τὸν ἀδελφόν μου. Ποῖον δὲ δεῦτερον, ὁμοίως ἔλεγε «τὸν ἀδελφόν μου.» Καὶ ποῖον τρίτον, πάλιν ἔλεγε «τὸν ἀδελφόν μου,» μεχρὶς οὗ ἀπέκαμνεν ὁ ἐρωτῶν αὐτόν, διότι πάντοτε τὸ αὐτὸ ἀπεκρίνετο.

Ὅτε δ' εἰς ὠρίμην ἐφθασεν ἡλικίαν, ἐτι μᾶλλον ἀπέδειξε τὴν ἀγάπην εἶχε πρὸς αὐτόν, διότι οὔτε ἐδέειπνε, οὔτε εἰς τόπον τινὰ ἀπῆρχετο, οὔτε εἰς τὴν ἀγορὰν κἂν, ἀνευ τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἐνῶ δὲ ποτε ἔλειπεν εἰς τινὰ ἐκστρατείαν (ἐν Μακεδονίᾳ,) καὶ τῷ ἤλθον γράμματα ὅτι ὁ ἀδελφός του, πορευόμενος εἰς τὴν Ἀσίαν, ἠσθένησε κατὰ τὴν Αἴνον, ὁ Κάτων εὐθύς, καὶ τοι μεγάλης τρικυμίας ὑπαρχούσης, εἰσελθὼν εἰς μικρόν τι ἀκάτιον δι' ἑλλειψιν μεγάλου πλοίου, ἔτρεξε νὰ ἴδῃ τὸν ἀδελφόν, ὀλοφάνερον διατρέξας κίνδυνον τῆς ζωῆς. Δυστυχῶς ὁμῶς δὲν εὗρεν αὐτὸν ζῶντα, διὸ καὶ ἐπένησε μεγάλως, καὶ ἱκανὸν χρόνον ἔμεινεν ἀπαρηγόρητος διὰ τὴν στέρησιν αὐτοῦ.

Ἰουλίας.

Μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ἐν Ρώμῃ, οἱ τρεῖς ἀποστάται, ὁ Ὀκταβίος, ὁ Μάρκος Ἀντώνιος καὶ ὁ Λέπιδός, σφετερισθέντες τὴν κυβέρνησιν τῶν πραγμάτων, συνέστησαν τὴν περιβόητον τριαρχίαν, ἣν καὶ ἠθέλησαν νὰ στερεώσωσι διὰ τῆς ἐκχύσεως τοῦ αἵματος τῶν ἐνδοξοτέρων Ῥωμαίων. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀπείρων οἵτινες κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον ἦτο καὶ ὁ Λούκιος Καῖσαρ, ὁ πρὸς μητρός θεῖος τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου. Ἄλλο δ' οὗτος σωτηρίας καταφύγιον δὲν ἤυρεν εἰμὴ τὸν οἶκον τῆς ἀδελφῆς του Ἰουλίας.

Νηπιόθεν ὁμοῦ ἀνατεθραμμένοι ἀμφότεροι (ἦτο δ' ὁ Λούκιος ὀλίγον αὐτῆς μεγαλύτερος), καὶ τὰς αὐτὰς ἔχοντες ἀρετὰς καὶ διαθέσεις, ἠγαπῶντο ἀμοιβαίως μετὰ εἰλικρινείας, ὥστε οἱ ἱεροὶ δεσμοὶ τοῦ αἵματος συνεσφίχθησαν ἐπὶ μᾶλλον διὰ τῆς φιλίας καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀφωσιώσεώς των. Καὶ σκληροὶ μὲν νόμοι κατεδικάζον εἰς θάνατον πάντα προσδεχόμενον τοὺς προγεγραμμένους ἐν τῷ οἴκῳ του, ἀλλ' ἡ μήτηρ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου κατεφρόνησε τὰ πάντα, ἐλπίζουσα ὅτι οἱ βάρβαροι σεβόμενοι τὴν μητέρα ἐνὸς τῶν τριῶν τυράννων, δὲν ἤθελον τολμήσει νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῶνόντι δ' ὁ Λούκιος Καῖσαρ ἀπῆλυσεν ἐπὶ μικρὸν ἡσυχίαν τινὰ, αἱ δὲ φροντίδες καὶ αἱ παρηγορίαι τῆς ἀγαπητῆς ἀδελφῆς του τὸν ἔκαμαν νὰ αισθάνηται πόσον πολῦτιμος ἦτον ἡ ζωή. Καὶ πάντες μὲν οἱ λοιποὶ ἐκατόνταρχοι, ἀσυνειδήτως ἐμβάπτοντες τὴν χεῖρα εἰς τὸ αἷμα καὶ τῶν ἰδίων των φίλων, δὲν ἐτόλμων νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸν οἶκον τῆς Ἰουλίας· ἀλλ' εἰς αὐτῶν, μᾶλλον ἀπροβούλευτος τῶν ἄλλων, καὶ ὑπὸ ἐμφύτου πρὸς τούτοις περὶ τὰ τοιαῦτα μανίας ὠθούμενος, κατασχευέσας τὸ καταφύγιον τοῦ Λουκίου Καίσαρος, δὲν ἐφοβήθη νὰ ὀρμήσῃ κατ' αὐτοῦ μετὰ τῶν στρατιωτῶν του, αἱ δὲ πισταὶ θεράπαιναι ἔδραμον ταχέως νὰ φέρωσι τὴν ὀλιβεράν ταύτην εἰδῶσιν εἰς τὴν Ἰουλίαν, ὅτι δηλαδὴ ὁ

οἶκος αὐτῆς πανταχόθεν περιεκυκλώθη ὑπὸ ἐνόπλων ἀνδρῶν καὶ ὅτι οὐδεμία, ὡς ἐφαίνετο, ἔμενεν ἐλπίς σωτηρίας.

Καταπλαγεῖσα ἡ Ἰουλία κατ' ἀρχάς, εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀδελφοῦ της ὡς ἡμιθνήης, καὶ μετὰ δακρύων ἐσφιγγεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας της, φανταζομένη ὅτι οὗτος ἦτον ὁ τελευταῖος αὐτῆς ἀσπασμός. Ἀλλ' ὅσον οὐπω ἀναλαβοῦσα τὰς δυνάμεις αὐτῆς, μετὰ παρρησίας ἐξῆλθεν εἰς τὸ πρόθυρον, ἔνθα ὁ ἐκατόνταρχος, κεκλεισμένης τῆς εἰσόδου, ἡτοιμάζετο νὰ μεταχειρισθῇ βίαν, τοὺς ἀληθῶς Ῥωμαίκοὺς τούτους λόγους προφέρουσα.

«— Αἰμοβόρε ὑπηρέτα τῶν σκληροτάτων καὶ ἀπαθροπωτάτων τυράννων! Ἀδύνατον νὰ πλησιάσῃς εἰς τὸν Λούκιον, ἂν πρῶτον μὲ τὴν διψῶσαν ἀθῶον καὶ ἐνάρετον αἷμα μάχαιράν σου δὲν ἀνοίξῃς τὸν δρόμον διαπερῶν τὰ σπλάγγνα μου ταῦτα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη ὁ μιὰρὸς ἐκεῖνος, ὅστις καθώπλισε τὸν βραχίονά σας, καὶ σὰς ἐπεμψε καθ' ἡμῶν ἐκεῖνος, λέγω, τὸν ὅποιον οὔτε καταδεχομαι, οὔτε δύναμαι πλέον νὰ ὀνομάσω υἱόν μου. Δὲν ἦτο δὲ ἀνάγκη νὰ προσθέσῃ καὶ ἄλλα.

Ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ σταθερότης τῆς Ἰουλίας, ἡ ζωηρότης τῶν λόγων αὐτῆς καὶ ἡ φωνὴ ἴσως τῆς φιλάνθρωπίας, λαβοῦσα χώραν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐντὸς τῆς καρδίας τῶν στρατιωτῶν, ἴσως δὲ καὶ τὸ φοβερόν ὄνομα τοῦ υἱοῦ της, τοὺς ἠνάγκασαν νὰ ἀπέλθωσιν μετὰ σιωπῆς καὶ αἰσχύνης.

Ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἐκατοντάρχου καὶ τῶν στρατιωτῶν του ἔλαβε παρηγορίαν τινὰ ἡ φρόνιμος αὕτη γυνή, ἀλλὰ καὶ γιγνώσκουσα κάλλιστα ὅτι δὲν ὤφειλε νὰ ὑπολάβῃ τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην εἰμὴ ὡς βραχείαν καὶ προσωρινὴν ἀναβολὴν τῶν κινδύνων τοῦ ἀδελφοῦ της, καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ τὸν ἴδῃ εἰς παντελεῖ ἀσφάλειαν, ἔβαλε κατὰ νοῦν ἄλλην ὑψηλοτέραν καὶ τολμηροτέραν βουλήν, ἣν καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐκτελέσῃ ἐν τῷ ἄμα.

Μόνη λοιπὸν καὶ μόνην τὴν γενναιότητα καὶ τὴν ἀρετὴν της συνεργὸν ἔχουσα, ἔσπευσεν εἰς τὴν ἀγοράν, ἔνθα ὁ Μάρκος Αντωνίος ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ βήματος μετὰ τῶν λοιπῶν συναρχόντων του, καὶ παρουσιασθεῖσα ἐνώπιον αὐτῶν.

— Ἐρχομαι εἶπεν ἀφόβως, εἰς τὸν υἱόν της ἀποτεينوμένη, νὰ κατηγορήσω αὐτὴ ἐμαυτὴν. Ἡ εὐσπλαγχνία τὴν ὁποίαν οἱ δυστυχεῖς καὶ οἱ ἀδίκως καταδικασμένοι ἐμπνέουσιν εἰς τοὺς ἀλλοῦς πάντοτε, καὶ ἡ θερμὴ ἀγάπη τὴν ὁποίαν τρέφει εἰς ἕνα τῶν προγεγραμμένων, μὲ παρεκίνησαν νὰ δεχθῶ αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν μου· τὸν γνωρίζεις δὲ καὶ σὺ, καὶ ἡ χεὶρ σου ἔστρεμνεν ἴσως γράψουσα τὴν καταδίκην αὐτοῦ, εἶναι ὁ Λούκιος Καίσαρ, ὁ ἰδιὸς σου

μὲν ἀδελφός, ἰδικός σου δὲ θεός. Εἶμαι ἐνοχός θανάτου. Παιδεύσατέ με! Θέλω τὸ νομίζει εὐτυχίαν μου νὰ χάσω τὴν ζωὴν καθ' ὃν χρόνον ἅπαντες οἱ ἐνάρετοι ἄνδρες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὴν φυλάξωσι.» Καὶ σιωπήσασα ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ ἀφωνος περιμένουσα τὴν ἀπόκρισιν.

Ὁ Μάρκος Ἀντώνιος ἔκλινεν ἤδη τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν γῆν αἰσχυρόμενος, καὶ ἡ δύναμις τῶν λόγων τῆς μητρὸς του διήγειρεν εἰς τὴν μὴ παντελῶς ἀπολιθωθείσαν ὑπὸ τῆς πολιτικῆς λύσεως καρδίαν του τὸ υἱικὸν σέβας, καὶ ἀσθενές τι λείψανον ἀρετῆς.

Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ δύο συνάργοντες αὐτοῦ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μὴ αἰδεσθῶσιν ὁμοίως καὶ νὰ μὴ θαυμάσωσι τὴν μεγαλοφυΐαν τῆς Ἰουλίας καὶ τὴν ὑπερβολικὴν αὐτῆς φιλαδελφίαν, δι' ἣν δὲν ἐδίστασε νὰ καταφρονήσει τὴν αὐστηρότητα ἐκείνων, οἵτινες πᾶν μετεχειρίσθησαν μέσον ἵνα προξενήσωσι τὸν τρόπον εἰς ἅπαντας.

Ἡ πράξις τῆς Ἰουλίας αἴσιον ἐπτήγαγεν ἀποτέλεσμα. Τὸ θέσπισμα τῆς προγραφῆς τοῦ Δουκίου Καίσαρος ἠκυρώθη, καὶ ἡ προσφιλὴς ἀδελφὴ δραμοῦσα μετὰ δακρύων, ἔφερεν αὐτῇ τὴν χαροποιὰν εἶδρσιν. Τὸ περικλεές δ' ὄνομα τῆς γυναίκος ταύτης ἀναφέρεται πάντοτε μετ' ἐπαίνων ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτῆς φιλαδελφίας.

Γενναίου τινός ἀδελφοῦ ἐν Λονδίῳ.

Ἐμπορός τις ἐν Λονδίῳ εἶχε δύο υἱούς, ὧν ὁ μεγαλύτερος, σκληροῦ χαρακτῆρος ὢν, ἐμίσει καὶ ἐβδελίσσατο τὸν μικρότερον αὐτοῦ ἀδελφόν, ὅστις ἦτο φύσει πρᾶος καὶ ἡμερος. Ἐφέρετο δὲ λίαν κακῶς πρὸς αὐτὸν κατὰ πᾶσαν περίστασιν, καὶ οὔτε οἱ ἐλεγχοί, οὔτε αἱ ἐπιπλήξεις τοῦ πατρὸς ἠδυνήθησαν νὰ τὸν κάμωσι νὰ μεταβάλῃ γνώμην.

Ὁ πατὴρ οὕτων εἶχεν ἀποκτήσει σημαντικὴν περιουσίαν εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ προβλεπων ὅτι ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ, ἔκαμε τὴν διαθήκην του κατὰ παράδοξον δ' Ἀγγλικῆς ἰδιοτροπίας σύστημα ἐνῷ ἡγάπα τὸν νεώτερον περισσότερον ἀπὸ τὸν μεγαλύτερον διὰ τὴν σκληρότητά του, ἀφῆκε μὲν ὅλα ταῦτα εἰς τοῦτον ὅλην του τὴν περιουσίαν, κινητὴν καὶ ἀκίνητον, προτρέπων αὐτὸν νὰ ἐξαχολούθῃ τὸ ἐμπόριον καὶ νὰ βοηθῇ τὸν ἀδελφόν του.

Ἀλλ' αὐτός, βλέπων ὅτι εἶχεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του ὅλην τὴν πατρικὴν περιουσίαν, καὶ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ κρατῇ τὸ μίσος του, ἐδιώξεν ἀμέσως τὸν ἀδελφόν του ἀπὸ τὰ πατρικά των κτήματα, ἀφῆσας αὐτὸν εἰς τὴν διάκρισιν τῆς τύχης, οὐδὲ τὴν παραμικρὰν βοήθειαν δίδων εἰς αὐτόν. Ἡ τοιαύτη ἀπανθρωπία τοῦ

ἄδελφου τοῦ ἔφερε τὸν νέον εἰς μεγάλην ἀπελπισίαν καὶ ἀγανάκτησιν· ἂν ὁ ἀδελφός μου φέρητε οὕτω πρὸς ἐμὲ, ἔλεγε πλαιῶν, τί πρέπει λοιπὸν νὰ προσμένω ἀπὸ τοῦ ξένου; Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ ζήσῃ καὶ ἡ ἀνάγκη τῷ ἔδωκε θάρρος.

Ἐχων ὀλίγας γνώσεις τοῦ ἐμπορίου, ἀνεχώρησεν ἀμέσως ἀπὸ τὸ Λονδῖνον καὶ διηυθύνθη εἰς τινὰ μεγαλέμπορον πλησιεσέρας τινὸς πόλεως, ὅστις τὸν ὑπεδέχθη εὐχαρίστως καὶ μετὰ μικρὸν τὸν εἰσήγαγε καὶ εἰς τὸν οἶκόν του. Δοκιμάσας δ' αὐτὸν ἔτη τινὰ, καὶ βλέπων ὅτι εἶχε μεγάλην φρόνησιν καὶ ἀρετὴν, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ὅτι ἐφύλασσε τὴν ἀπαιτουμένην ἀκρίβειαν εἰς τοὺς ἐμπορικοὺς λογαριασμοὺς, τὸν ἐνύμφευσε μετὰ τῆς μονογενοῦς θυγατρὸς του, καὶ ἀποθνήσκων ἀφῆκεν εἰς αὐτὸν ἅπασαν τὴν κατάστασιν του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πενθεροῦ του, ὁ νέος οὗτος ἱκανὰ ἔχων πλοῦτη, μὴ ὦν ἐκ τῶν ἀπλήστων ἐκείνων, οὐς ἡ λύσσα τῆς φιλαργυρίας μόνον εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου ἀφίνει, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ζήσῃ ἐν εἰρήνῃ, ἀπολαύων τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἡγόρασεν ὀλίγον μακρὰν τῆς πρωτευούσης ὠραῖον ὑποστατικόν, ἐνθα καὶ ἀπεσύρθη μετὰ τῆς συζύγου του, ζῶν ἐντίμως καὶ μετὰ καλῆς φήμης.

Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἐξηκολούθησε τὸ ἐμπόριόν του, ἐπηύξησε τὰς ἐπιχειρήσεις του, καὶ διὰ πολὺν καιρὸν ὅλαι αἱ πράξεις του ἔδαινον κατ' εὐχὴν. Ὅτε ὅμως αἱ δυστυχίαι τοῦ ἡκολούθουν ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ἔχασε ὅλην του τὴν κατάστασιν διότι καὶ τρικυμία κατεπόντισε τὰ πλοῖα αὐτοῦ φορτωμένα, καὶ ἔμποροι, κρατοῦντες τὰ χρήματά του, ἐχρεοκόπησαν ὥστε βαθμηδὸν ὁ νέος κατήντησε εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν. Ἀπὸ τὴν μεγάλην του δὲ ἀπελπισίαν παρεδόθη εἰς τὴν οἰνοποσίαν, ἥτις τοῦ ἔφερε τὴν παντελεῖα καταστροφὴν του· κατήντησε δὲ ὁ ἄθλιος νὰ ζῇ ἐκ τοῦ ἐλέους τῶν ἄλλων, καὶ νὰ πλανᾶται ζητῶν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, τυπτόμενος πάντοτε ὑπὸ τῆς συνειδήσεως. Τοιοῦτοτρόπως ἡ θεία πρόνοια τιμωρεῖ τοὺς σκληροὺς καὶ βαρβάρους.

Τί ἤθελα γίνεи τώρα, ἔλεγεν ἀνάσενάζων, ἂν ὅλοι οἱ ἀνθρώποι ἦσαν τόσοι σκληροὶ καθὼς ἐγώ; Ἄν ἤξευραν πῶς ἐφέρθη πρὸς τὸν ἀδελφόν μου, ἤθελον μὲ ἀποσρέφειν! Ἀδελφέ μου, ἀδελφέ μου! ἐφώναζε πολλάκις εἰς τὰς ἀγυῖας ποῦ εἶσαι; μὲ καταρᾶσαι ἀναμφιβόλως, καὶ ἴσως τώρα καὶ σὺ δοκιμάζεις τὰ δεινὰ τῆς πενίας. Ἄν ἦτο τρόπος νὰ μὲ ἔβλεπες, ἤθελες ἐκδικηθῇ βέβαια. Ἄν ἦτο κἀν δυνατόν νὰ σὲ ἐναγκαλισθῶ καὶ νὰ διαμοιράσω μετὰ σοῦ τὸν ἄρτον τοῦτον, τὸν ὅποιον πτωχὴ τις καὶ γενναία μήτηρ μοὶ ἔστελε μὲ τὸν μικρὸν τῆς υἱᾶν! Πόσον ἤθελα παρηγορηθῇ. . . Πλὴν ἀλλοίμενον!

Ἄν ἡ τύχη με ἐπαρουσίαζεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου, ποτὲ δὲν θὰ ἐγνώριζε τὸν ἀδελφόν σου εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν. Ἀναμφιβόλως ὁμῶς πρέπει νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ ἦμαι τοιοῦτος, ἂν πιστεύῃ ὅτι ὑπάρχει θεία πρόνοια.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἀποπλανηθεὶς ἔξωθεν τῆς πόλεως, παρετήρησεν ἄνδρα τινὰ μακρόθεν περιδιαβάζοντα πλησίον μεγαλοπρεποῦς ἀγροκηπίου, πρὸς ὃν καὶ ἐσπευσεν ἀμέσως, ἐκθέτων τὰς δυστυχίας του, καὶ ζητῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Ὁ ξένος φαίνεται μὲν ὅτι ἀναγνωρίζει τὸν ἐπαίτην, ἀλλὰ δὲν ἐνθυμεῖται ποῦ τὸν εἶδε. «Πόθεν εἶσαι;» τὸν ἠρώτησε μετὰ πραότητος. Ἐκεῖνος δ' ἐξιστόρησε μὲν προθύμως ἅπασαν τὴν ἱστορίαν του, ἀλλ' ἐκρυψε μόνον τὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν βδελυρὰν διαγωγὴν του. Καὶ πολλάκις μὲν ἦλθεν εἰς θέσιν νὰ φανερώσῃ τὸ πᾶν, καὶ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἐπαξίως ὑποφέρει τὰς δυστυχίας ταύτας· πλὴν ὁ φόβος καὶ ἡ ἀνάγκη τὸν ἐμπόδιζον, διότι δὲν ἤθελε βεβαίως διὰ τῆς ἐξομολογήσεως ταύτης νὰ σβύσῃ τὴν συμπάθειαν, ἣν ἐζητεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦτον.

Μηδὲν ὁ ξένος εἰπὼν, τὸν φέρει εἰς τὸ ἀγροκηπίόν του, διατάσσων νὰ τὸν περιποιηθῶσι καλῶς, καὶ νὰ τῷ ἐτοιμάσωσι κατάλυμα διὰ τὴν νύκτα. Τὸ δ' ἐσπέρας διηγεῖται τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν σύζυγόν του, καὶ κοινολογεῖ τὸν σκοπὸν του πρὸς αὐτήν.

Ὁ ἐπαίτης κοιμᾶται βαθὺν καὶ ἡσυχὸν ὕπνον ὅλην τὴν νύκτα, καὶ τὸ πρωὶ ἐξυπνήσας, ἐσκέπτετο τὴν ἀγαθότητα τοῦ ἀρχόντος τούτου καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὅτι, ἂν δὲν ἐγεννᾶτο πλοῦσιος ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἤξιζε νὰ γίνῃ. Μετὰ τινος δ' ὥρας προσκαλέσας τὸν ξένον ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ βλέμμα ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ φιλοστοργίας ἐνατενίσας πρὸς αὐτόν, τὸν ἠρώτησεν ἂν τὸν ἐγνώριζεν.

— Ὁχι, ἀπεκρίθη ὁ ἐπαίτης.

— Εἶμαι ὁ ἀδελφός σου, ἐφώναξεν ὁ οἰκοδεσπότης μετὰ δακρυῶν, εἶμαι ὁ ἀδελφός σου. Καὶ πεσὼν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, τὸν ἐσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός ἐκπληττόμενος, πίπτει μετὰ μετανοίας καὶ εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τῶν γονάτων, φωνάζων· «Ἀδελφέ, ἀδελφέ!» καὶ ἐναγκαλιζόμενος αὐτόν, τὸν καταβρέχει μετὰ δακρυῶν, ζητῶν παρ' αὐτοῦ συγχώρησιν. Πρὸ πολλοῦ ἀπεκρίθη ὁ μικρότερος ἀδελφός, σὲ ἐσυγχώρησα· λησμόνησε τώρα τὸ παρελθόν. Ἴδου εἶσαι πλούσιος, διότι εἶμαι καὶ ἐγώ. Ἄς ζήσωμεν ὁμοῦ καὶ ἂς ἀγαπώμεθα.

— Ναι, ἀδελφέ μου, θὰ σὲ ἀγαπῶ, ἀπεκρίθη ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός μετὰ φωνῆς διακοπτομένης ὑπὸ στεναγμῶν, θὰ σὲ ἀγαπῶ.

πλήν καὶ δὲν θὰ συγχωρήσω ποτὲ ἑμαυτὸν, οὐδὲ θὰ λείψω νὰ ἐνθυμῶμαι πᾶσαν στιγμὴν τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐγὼ μὲν ἐφέρ-
θην εἰς σέ, σὺ δὲ πρὸς ἐμέ.

Πορτογάλλου τινος.

Κατὰ τὸ 1585 πλοῖα τινὰ τῆς Πορτογαλλίας φέροντα στρα-
τεῦματα καὶ διευθυνόμενα εἰς τὰς Ἰνδίας ἐναυάγησαν. Καί τινες
μὲν τῶν στρατιωτῶν ἔμειναν εἰς τὴν Καφρίαν, οἱ δ' ἄλλοι ἐξηκο-
λούθησαν τὴν πορείαν τῶν ἐπὶ τινος ἐκ τῶν μικρῶν ναυαγησάντων
πλοίων. Βλέπων ὅμως ὁ ναύκληρος ὅτι τὸ πλοῖαριον ἦτο πολὺ
γεμάτον, εἰδοποίησε τὸν ἀρχηγὸν Ἐδουάρδον-Μέλλον ὅτι ἐξά-
παντος ἤθελον καταποντισθῇ ἂν δὲν ἔρριπτε τινὰς ἐξ αὐτῶν εἰς
τὴν θάλασσαν.

Ὁ Ἐδουάρδος ἠναγκάσθη νὰ ρίψῃ λαχνούς, καὶ μεταξὺ τῶν
ἄλλων ἔπεσεν εἰς ἕνα στρατιώτην, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν μᾶς
διέσωσεν ἡ ἱστορία. Ἀλλ' ὁ νεώτερος ἀδελφὸς αὐτοῦ πεσὼν εἰς
τοὺς πόδας τοῦ ἀρχηγοῦ τὸν παρεκάλει ἐνθέρμως νὰ ρίψῃ αὐτὸν
ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ του εἰς τὴν θάλασσαν.

— Ὁ ἀδελφός μου, τῷ ἔλεγεν, εἶναι ἀξιώτερός μου, τρέφει
τὸν πατέρα μας, τὴν μητέρα μας καὶ τὰς ἀδελφάς μας, καὶ ἂν
τὸν στερηθῶσιν ὅλοι θὰ ἀποθάνωσι τῆς πείνης· ὥστε διὰ νὰ σώ-
σης καὶ αὐτῶν τὴν ζωὴν, ρίψε ἐμέ, ὅστις δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ τοὺς
χρησιμεύσω εἰς τίποτε καὶ ἄφησε αὐτόν.

Στέρξας ὁ Μέλλος εἰς τοὺς λόγους του, τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν
θάλασσαν· ἀλλ' ὁ νέος παρηκολούθει κολυμβῶν κατόπιν τοῦ
πλοίου ὥρας τινὰς ἕως οὗ τὸ ἔφθασε. Μολονότι δὲ τὸν ἐφοβέρι-
ζον ὅτι ἤθελον τὸν φονεῦσαι ἂν ἐτόλμα νὰ εἰσέλθῃ, καταφρονήσας
αὐτὸς τὰς ἀπειλάς των, ἐπλησίασε, καὶ λαβὼν τὸ σπαθίον ὅπερ
ἔξέτειναν νὰ τὸν χτυπήσωσιν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον. Ἡ σταθε-
ρότης του ἐκίνησε πάντας εἰς οἶκτον καὶ τὸν ἄφησαν, νὰ μείνῃ
μετὰ τῶν ἄλλων. Καὶ οὕτως ἔσωσε καὶ τὴν ἰδικήν του καὶ τοῦ ἀ-
δελφοῦ του τὴν ζωὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

ΠΕΡΙ ΣΥΖΥΓΙΚΗΣ ΑΓΑΠΗΣ.

Τυγράνου.

Εἰς τὴν ἀξιόλογον Κυρουπαιδείαν του ἀναφέρει ὁ γλαφυρότα-

τος Ιστορικός μας Ξενοφών ότι, ὅτε Κύρος ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἐνίκησε τοὺς Ἀρμενίους καὶ ἡγμαιώτισε καὶ ἅπασαν τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν, ἠρώτησε τὸν Τιγράνην, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως των, τί ἐπεθύμει νὰ τοῦ δώσῃ διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ πάλιν εἰς τὸ βασιλεῖόν του;

Ἐκεῖνος δὲ, νεόνυμφος ὢν, καὶ ὑπεραγαπῶν πολὺ τὴν συζυγὸν τοῦ διὰ τε τὴν ὠραιότητα καὶ τὰς λοιπὰς αὐτῆς χάριτας, ἀπεκρίθη ἀμέσως· «Περὶ τοῦ στέμματος μου, ὦ Κύρε, καὶ τῆς ἐλευθερίας μου μικρὸν μὲ μέλλει· καὶ τὸ αἷμά μου ὁμῶς δίδω, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ αὕτη εἰς τὴν δουλείαν.»

Ὁ Κύρος δι' ἰδιαίτεράν πρὸς αὐτὸν φιλίαν τῷ ἀπέδωκεν εὐθὺς τὴν σύζυγον καὶ τὸ βασιλεῖόν του. Ὅτε δ' ἕκαστος ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ πάντες ἐθαύμαζον τὰ φυσικὰ προτερήματα καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ Κύρου, ἠρώτησε τὴν σύζυγόν του ὁ Τιγράνης·

— Πῶς σ' ἐφάνη, ὦ Ἀρμενία, καὶ εἰς σέ ὁ Κύρος; δὲν εἶχε πολλὰς χάριτας;

— Ἀλλ' ἐγὼ τῇ ἀληθείᾳ, ἀπεκρίθη ἐκείνη, δὲν ἔβλεπα τὸν Κύρον, ἀλλ' ὅλη μου ἡ προσοχὴ ἦτο προσηλωμένη εἰς τὸν γενναῖον ἐκεῖνον καὶ περιπόθητον ἄνδρα, ὅστις εἶπεν ὅτι καὶ τὸ αἷμά του ἐδίδεν ὥστε νὰ μὴ μείνῃ ἐγὼ εἰς τὴν δουλείαν.

Χειλωνίδος.

Ἀφ' οὗτου οἱ Λακεδαιμόνιοι, νικήσαντες τοὺς Ἀθηναίους, καταστάθησαν ἡγεμόνες τῆς Ἑλλάδος, ἤρχισαν κατ' ὀλίγον νὰ διαφθείρωνται, καὶ τέλος ἐξέκλιναν τὰ μέγιστα ἀπὸ τοὺς νόμους τοὺς ὁποῖους ὁ Λυκοῦργος εἶχε διορίσει εἰς αὐτούς.

Ἅγις ὁ Γ'. εἰς τῶν ἀξιολογωτέρων βασιλέων των, ἐπεχείρησε, καὶ τὴν ἰδίαν του θυσιάζων περιουσίαν, νὰ φέρῃ αὐτοὺς πάλιν εἰς τὴν ἀρχαίαν των εὐχλείαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ συμβασιλεὺς τοῦ Λεωνίδας, ὡς διεφθαρμένος δὲν ἔστεργεν εἰς τοῦτο, οἱ φίλοι τοῦ Ἀγίδος, διαφόρους εὐρόντες κατηγορίας, ἐνεκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον· καὶ κατέφυγε μὲν οὗτος εἰς τινα ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ, παντοίους μεταχειρισθέντες τρόπους, τὸν ἀπεδίωξαν τῆς πόλεως, καὶ παρέδωκαν τὴν βασιλείαν εἰς τὸν γαμβρόν του Κλεόμβροτον, ὅστις καὶ εἶχε συνεργήσει τὰ μέγιστα διὰ τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ.

Μετ' ὀλίγον ὁμῶς ὑπερισχύσαντες πάλιν οἱ φίλοι τοῦ Λεωνίδου, τὸν ἐκάλεσαν ἐκ νέου εἰς τὸ βασιλεῖόν του. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ τῶρα ὁ Κλεόμβροτος ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ναὸν, φοβούμενος καὶ τρέμων, διότι ὁ Λεωνίδας κατέτρεχεν αὐτὸν πε-

ρισσότερον ἀπὲ πάντα ἄλλον, καθόσον μάλιστα γαμβρός τοῦ ὧν συνήργησεν εἰς τὴν ἐξορίαν του.

Χειλωνὶς δ' ἡ κόρη τοῦ Λεωνίδου καὶ σύζυγος τοῦ Κλεομβρότου ἦτις, ὅτε ὁ πατήρ της ἦτον ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἐξορίστος, δὲν ἔπαυε θρηνεύουσα τὴν τύχην του, ἐλθοῦσα τότε καὶ ἐναγκαλισθεῖσα τὸν Κλεομβρότον, ἐκάθησε πλησίον τοῦ πλησίον δὲ τῶν ποδῶν του ἔβαλε τὰ δύο τῶν τέκνα, τὸ μὲν ἐκ δεξιῶν τὸ δὲ ἐξ ἀριστερῶν.

Ὅλοι οἱ περισσώτερες ἐκινήθησαν εἰς δάκρυα θαυμάζοντες τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς της, καὶ τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα της ἀγάπην.

Αὕτη δὲ δεικνύουσα τὰ πένθιμα αὐτῆς φορέματα καὶ τὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της ἀτάκτως ἐρρίμενα μαλλία της· «Αὐτὰ τὰ φορέματα ὦ πάτερ μου, εἶπε, καὶ αὐτὸ τὸ ὠχρὸν καὶ κατάξηρον πρόσωπον δὲν μὲ τὰ ἔκαμεν ἢ λύπη τὴν ὁποῖαν συναισθάνομαι διὰ τὸν Κλεομβρότον, ἀλλὰ μὲ ἔμειναν ἀπὸ τὰς ἰδικάς σου δυστυχίας, καὶ ἀπὸ τὴν θλίψιν τὴν ὁποῖαν ἐδοκίμασα διὰ τὴν τότε ἐξορίαν σου, ἀπὸ τὴν Σπάρτην. Τώρα λοιπὸν τί πρέπει νὰ κάμω; νὰ βλέπω ὅτι εἶσαι βασιλεὺς καὶ ὅτι θριαμβεῖς κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου, ζῶσα εἰς τὴν ἀθλίαν καὶ ἐλεεινὴν ταύτην κατάσασιν, ἢ νὰ ἐνδύθῃ βασιλικά καὶ μεγαλοπρεπῆ φορέματα, καὶ νὰ βλέπω ὅτι θέλεις νὰ θανατώσῃς τὸν ἄνδρα μου, μὲ τὸν ὁποῖον συζῶ ἀπὸ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, καὶ ὁ ὁποῖος ἂν δὲν σὲ ἐξιλεώσῃ μὲ τὰ δάκρυα τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων του, βέβαια θὰ παιδευθῇ πολὺ σκληρότερον παρ' ὅ, τι ἐπιθυμοῖς σὺ, ἐπειδὴ θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἴδῃ ἐμὲ τὴν ἀγαπητὴν τοῦ συζυγον νὰ ἀποθάνω προτύτερα ἐμπρὸς εἰς τὰ ὀμμάτιά του;

» Καὶ μὲ ποῖον πρόσωπον δύναμαι πλέον νὰ φανῶ ἐμπρὸς εἰς τὰς ἄλλας συμπατριωτίσας μου, ἐνῷ οὔτε τὸν ἄνδρα μου οὔτε τὸν πατέρα μου ἡδυνήθην νὰ καταπείσω μὲ τὰς δεήσεις μου, ἀλλ' εἶμαι τόσον ἀθλία, ὥστε οὔτε ὡς σύζυγος, οὔτε ὡς κόρη νὰ μὴ δύναμαι νὰ ἐπιτύχω, ἀλλὰ πάντοτε νὰ καταφρονῶμαι ἀπὸ τοὺς πλέον οἰκιακοὺς μου; Ἐπειτα οὗτος μὲν καὶ ἂν εἶχε κανέν δικαιολόγημα, δὲν τὸ ἀνελογίσθην ἐγὼ τότε διότι ἤμην μὲ τὸ ἰδικόν σου μέρος, σὺ ὁμως ὁ ἴδιος δικαίονεις τὸ σφάλμα του, διότι ἀποδεικνύεις ὅτι εἶναι τόσον μέγα καὶ ζηλευτὸν πρᾶγμα ἡ βασιλεία, ὥστε δι' αὐτὴν κρίνεις ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ φονεύῃ τις τοὺς γαμβροὺς του καὶ νὰ καταφρονῇ τὰ τέκνα του.»

Τοὺς λόγους τούτους εἰποῦσα ἡ Χειλωνὶς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐπιθείσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Κλεομβρότου, ἔδειξεν εἰς τοὺς παρόντας τὰ ὀμμάτια αὐτῆς, ἅτινα ἦσαν καταβουλημένα ἐκ τῶν δακρύων, καὶ τοὺς πάντας ἐκίνησεν εἰς συμπάθειαν. Ὁ δὲ Λεωνίδας ἀπεφθεις μετὰ τῶν φίλων, τὸν μὲν Κλεομβρότον διέταξεν εἰς

θῆς νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς πόλεως, τὴν δὲ θυγατέρα του παρεκάλει νὰ μείνῃ, καὶ νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ, ἐνῶ τὴν ἡγάπη τόσον πολὺ καὶ τῇ ἐχάρισεν ἀκόμη καὶ τὸν ἄνδρα τῆς.

Ἀλλ' αὕτη οὐδόλως ᾔθελῆσε νὰ τὸν ὑπακούσῃ, ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἐγερθεῖσα μετὰ τοῦ συζύγου τῆς, καὶ τὸ ἐν μὲν παιδίον δοῦσα εἰς αὐτόν, τὸ δὲ ἕτερον παραλαβοῦσα αὐτῇ, καὶ προσκυνήσασα εἰς τὸν ναόν, ἐξῆλθε μετ' αὐτοῦ ἐκ τῆς πόλεως· ὥστε ἂν ὁ Κλεομβρότος δὲν ἦτο καθ' ὑπερβολὴν κενόδοξος, ᾔθελε νομίσει χάριν τῆς τοιαύτης γυναικὸς πολὺ μεγαλητέραν εὐτυχίαν τὴν ἐξορίαν ἢ τὴν βασιλείαν.

ΣΤΕΛΛΟΜΕΝΟΝ ΣΤΟΝ Αὐτοῦ Κλεομβρότου ΚΑΙ ΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΔΟΥΚΙΣΣΗΣ ΜΟΝΤΜΟΡΕΓΚΙΑΚΟΥ.

Ὁ Δουξ Μοντμορεγκιάκου, εἰς τῶν γενναιοτέρων καὶ ἀνδρειοτέρων εὐγενῶν τῆς Γαλλίας, ἀπροβουλεύτως ἐμπεριπλεχθεὶς εἰς ἀποστασίαν κατὰ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΓ', καὶ συλληφθεὶς αἰχμάλωτος, κατεδικάσθη εἰς θάνατον.

Ἀπαντες οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ δέσποιναι τῆς αὐλῆς ἐκ συμφώνου παρεκάλεσαν τὸν βασιλέα νὰ χάρισῃ τὴν ζωὴν τοῦ τοσοῦτον ἀγαπωμένου ὑπὸ τοῦ ἔθνους ἄνδρος τούτου· ἀλλ' οὔτε αἱ παρακλήσεις αὐτῶν, οὔτε ἡ νεότης τοῦ δουκὸς, οὔτε αἱ ὑπὲρ πατρίδος νίκαι καὶ ἀνδραγαθίαι αὐτοῦ, οὔτε ἡ μετάνοιά του, οὔτε τὰ δάκρυα καὶ ἡ ἀγωνία τῆς ὥραιάς καὶ ἀξιεράστου συζύγου του τὸ ἐλάχιστον ἐπήγαγον ἀποτέλεσμα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀδυσωπῆτου μονάρχου.

Ὁ δούξ ἀπεκεφαλίσθη τὴν 30 Ὀκτωβρίου 1632, πενθούμενος ὑπὸ πάντων. Ὅτε δ' ἀνήγγειλαν εἰς τὴν δούκισσαν τὸν θάνατον τοῦ προσφιλοῦς ἀνδρὸς τῆς· «Τί, ἀνέκραξε πλήρης δακρύων, αὐτὸν λοιπὸν τὸν βασιλέα ὀνομάζουσι Λουδοβίκον τὸν δίκαιον;» Καὶ μετὰ μικρὰν παύσιν· «Ναί, Θεέ μου! ἐπανάλαβε, τὸ βλέπω· ὁ δούξ ἦτο τὸ πᾶν δι' ἐμὲ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, τὸ μόνον ἀντικείμενον τὸ ὁποῖον ἡγάπων, καὶ σὺ μοῦ τὸν ἐπῆρες, διὰ νὰ ἀγαπῶ μόνον Σέ.» Ἡ δούκισσα ἀποσυρθεῖσα ἀκολούθως εἰς μοναστήριόν τι διήλθε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς τῆς ἐν Ὠλίφει καὶ μετάνοιᾳ, ἀνεγείραςα μεγαλοπρεπὲς εἰς τὸν σύζυγόν τῆς μαυσωλεῖον ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ μοναστηρίου, ὅπερ καὶ καθ' ἑκάστην ἐπεσκέπτετο μέχρι τῆς τελευταίας αὐτῆς ὥρας. Μετὰ δὴν δ' ἔτη κατὰ τύχην διαβαίωνων ἐκείθεν ὁ βασιλεὺς, ἐπεμψε νὰ ἐρωτήσωσι περὶ τῆς υἱείας τῆς.

Ἡ δούκισσα ὑπεδέχθη τὸν ἀπεσταλμένον ἐν τῷ θαλάμῳ, ἐν ᾧ συνήθως διέτριβε. Καὶ λαμπάδες μὲν διέχεον ἐντὸς αὐτοῦ τὸ πένθιμον φῶς των, μέλανα δὲ παραπετάσματα ἦσαν ἀνηρτημένα ἐπὶ

τῶν τοίχων καὶ τῶν παραθύρων, σταυρός δὲ ἀνέκειτο ἐπὶ τῆς τραπεζῆς καὶ ὀλόκληρος ἡ εἰκὼν τοῦ δουκὸς ἐπὶ τῆς ἐστίας.

— Παρακαλῶ νὰ εἴπῃς εἰς τὴν Μεγαλειότητά του, ἀνέκραξε μετὰ δακρύων ἡ δούκισσα βλέπουσα τὸν ἀπεσταλμένον, ὅτι θαυμάζω πῶς κατεδέχθη νὰ ἐνθυμηθῇ ἀθλιεστάτην χήραν, ἥτις διόλου δὲν εἶναι ἀξία τῆς τιμῆς ταύτης, συγχρόνως δὲ παραστήσατε εἰς αὐτὸν καὶ ὅσα βλέπετε ἐδῶ.

Ἐτελεύτησε δ' ἡ γυνὴ αὕτη τὸ 1664, τριάκοντα δύο ἔτη μετὰ τὸν ἀποκεφαλισμόν τοῦ συζύγου τῆς, μηδὲν ὡς μεταβαλοῦσα τὸν τρόπον τῆς ζωῆς τῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΙΑΣ.

Φιντίου καὶ Δάμωνος.

Δάμων καὶ ὁ Φιντίας, δύο Συρακούσιοι νέοι, ἀνατεθραμμένοι ἀμφοτέρω κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Πυθαγορικῆς Σχολῆς, ἦσαν συνηνωμένοι διὰ δεσμῶν ἀχραιφνεστάτης φιλίας. Διονύσιος δ' ὁ τύραννος τῆς Σικελίας, ὑποπτευθεὶς τὸν ἕνα τούτων ὡς προδότην, κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς θάνατον.

Βλέπων ὁ κατάδικος ὅτι οὐδεμία ὑπῆρχεν ἐλπίς σωτηρίας παρεκάλεσε τὸν τύραννον νὰ τῷ χάριση ὀλίγας ἡμέρας μόνον, ἵνα διατάξῃ τὰ τοῦ οἴκου του, ὑποσχόμενος ὅτι ἐξάπαντος ἤθελεν ἐπιστρέφει ἵνα θανατωθῇ. Ὁ Διονύσιος τῷ ἔδωκε μὲν τὴν ἀδειαν ταύτην, ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ ἀφήσῃ ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ ὅστις νὰ λάβῃ τὸν θάνατον ἂν ἐκεῖνος δὲν ἐπέστρεφεν εἰς τὸ τέλος τῆς διορίας· οὐδ' ἐφαντάζετό ποτε ὁ τύραννος ὅτι ἡδύνατο νὰ εὑρεθῇ τις εἰς τοιαύτην περίστασιν νὰ παραδώσῃ ἑαυτὸν ἀντὶ τοῦ ἄλλου.

Ὁ ἕτερος ὁμῶς τῶν δύο τούτων φίλων ἀκούσας τὸ πρᾶγμα ἄνευ δισταγμοῦ σπεύσας εὐθὺς παρέδωκεν ἑαυτὸν μετὰ πάσης τῆς ζητουμένης ἐγγυήσεως.

Ὁλίγιστοι ἐπὶ τὴν εἰλικρίνειαν ταύτην τοῦ φίλου, πλείους δὲ μάλιστα ἐταλάνιζον αὐτὸν ὡς μωρὸν καὶ κουφόνουν, διότι ἡ προθεσμία ἐπλησίαζεν, ὁ δὲ κατάδικος δὲν ἐφαίνετο. Ἀλλ' ἡπατήθησαν μὲν ὡς.

Ἐνῶ ὁ ἐν τῇ φυλακῇ ἐσύρετο εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, πάντῃ μὲν ἀτάραχος διὰ τὸν ἴδιον θάνατον, λυπούμενος δὲ μόνον ὡς

γινώσκων ἐντελέστατα ὅτι ὁ φίλος ἐμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ἀφ' ἑκταῶς, αἰφνης τρέχει οὗτος, καὶ «Σταθῆτε, σταθῆτε! ἀνέκραξε γεγωνυῖα τῇ φωνῇ· αἱ ὑποθέσεις μου δὲν μοι ἐσυγχώρησαν νὰ ἔλθω προτῆτερα, καὶ ἐβιάσθην μάλιστα νὰ μὴ δώσω τὸ ποθοῦμενον τέλος εἰς μερικάς, φοβούμενος μὴ προλάβῃτε καὶ θανατώσῃτε τὸν φίλον μου, ὅστις ἄλλο ἐγκλημα δὲν ἔχει παρὰ ὅτι ἔδειξε τοιαύτην πρὸς ἐμὲ εἰλικρινείαν· ὅθεν λύσατε αὐτὸν ἀπὸ τὰ δεσμὰ καὶ φέρετε ἐμὲ εἰς τὴν καταδίκην.»

Πάντες ἐξεπλάγησαν ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκίῳ ταύτῃ πράξει, ὁ δὲ Διονύσιος τόσον πολὺ συνεκινήθη, ὥστε ἀμέσως ἀπέλυσεν ἀμφοτέρους λέγων ὅτι δὲν ἠὲ χαριστεῖτο νὰ διαχωρίσῃ τοιοῦτους φίλους, ὧν αἱ καρδιαὶ ἦσαν οὕτω στενῶς συνδεδεμέναι μετ' ἀλλήλων, καὶ τοὺς παρεκάλεσε νὰ συμπαραλάβωσι καὶ αὐτὸν τρίτον εἰς τὴν φιλίαν των.

Δημητρίου καὶ Μιθριδάτου.

Ὅτε ὁ περίφημος Μιθριδάτης ἐκ Πόντου ἢ Πόντικος ὀνομαζόμενος, διέτριβεν εἰς Μακεδονίαν, ὁ βασιλεὺς Ἀντίγονος ἐκ τινος ὑποφίας ὀνειρατος ἀπεφάσισε νὰ θανατώσῃ αὐτόν.

Εἰς οὐδένα δ' ἄλλον ἐξεμυστηρεύθη τὸ πρᾶγμα, ἢ εἰς μόνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Δημήτριον, ὃν ὁμως καὶ ὥρτισε πρὶν νὰ μὴ ἐκστομίσῃ αὐτόν. Ἀλλ' ὁ Δημήτριος, στενὴν ἔχων φιλίαν μετὰ τοῦ Μιθριδάτου, ἐλυπήθη τὰ μέγιστα καὶ θέλων νὰ σώσῃ αὐτόν, μὴ τολμῶν δὲ καὶ διὰ στόματος νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ διὰ τὸν ὄρκον, λαβὼν αὐτὸν κατὰ μόνας εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης, ἔγραψεν ἐπὶ τῆς ἄμμου διὰ τῆς ἄκρας τῆς λόγχης του, «Μιθριδάτα φεύγε.»

Ἐκεῖνος ἐννοήσας ἀμέσως τὸ πρᾶγμα καὶ τὸν φίλον εὐχαριστήσας, ἀνεχώρησεν εὐθύς. Καὶ οὕτως ὁ Δημήτριος καὶ τὸν ὄρκον ἐφύλαξε καὶ εἰς τὸν φίλον εἰλικρινεστάτην ἔδειξεν ἀγάπην, σώσας αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κινδύνου.

Εὐδαμίδου—Ἀρεταίου—Χαριζένου.

Εὐδαμίδας ὁ Κορίνθιος πνέων ἤδη τὰ λοιπία, δι' οὐδὲν ἄλλο ἐλυπεῖτο, παρὰ μόνον διότι εἰς ἐσχάτην ἐγκατελίμπανε πενίαν τὴν μητέρα καὶ τὴν μονογενῆ θυγατέρα του. Ἐκ τῆς ἰδίας του ὁμως ψυχῆς κρίνων καὶ τὴν πῶν δύο πλουσίων καὶ εἰλικρινῶν φίλων του, Ἀρεταίου καὶ Χαριζένου, ἀμέσως τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του ἔκαμε τὴν αξιομνημόνευτον ταύτην διαθήκην· «Εἰς μὲν τὸν Ἀρεταῖον ἀφίκω τὴν μητέρα μου διὰ νὰ τὴν γηροκομῇ καὶ νὰ ἐξοικογῶμῃ ἅπαντα τὰ χρειώδη αὐτῆς, εἰς δὲ τὸν Χαριζένον νὰ ὑπανδρεύ-

ση τὴν θυγατέρα μου καὶ νὰ τὴν προικίσῃ καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμιν τοῦ ἀκόμη. Ἄν δὲ κατὰ περίστασιν εἰς τῶν δύο τούτων φίλων μου προτελευτήσῃ, ὁ ἕτερος νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτόν.»

Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς διαθήκης, οἱ γιγνώσκοντες μὲν τὴν πενίαν τοῦ Εὐδαμίδου, ἀλλὰ καὶ ἀγνοοῦντες τὰς μετὰ τῶν φίλων σχέσεις του, ἐγέλασαν καὶ ἐθεώρησαν τὸ πρᾶγμα μᾶλλον ὥς ἀστείότητα· ἀλλ' ἐκεῖνοι μετὰ μεγάλης ἀπάντων ἐκπλήξεως παρέδχθησαν εὐχαρίστως τὴν διαθήκην, καὶ τοῦ Χαρικζένου μετὰ πάντε ἡμέρας τελευτήσαντος, ὁ Ἀρεταῖος ἀνεδέχθη καὶ τὸ βάρος ἐκείνου, καὶ τὴν μητέρα τοῦ Εὐδαμίδου ἐγηροκόμησε μετὰ υἱότητος ἀγάπης καὶ φιλοστοργίας τὴν δὲ θυγατέρα αὐτοῦ περιεθαλψεν ὥς καὶ τὴν ἰδίαν του θυγατέρα, καὶ ὑπὸνδρευσεν ἀμφοτέρας τὴν αὐτὴν ἡμέραν, προικίσας αὐτὰς ἐξίσου.

Βροῦτου καὶ Λουκιλίου.

Ὅτε ὁ Βροῦτος, καταστρέψας τὸν στρατόν του εἰς τὴν μετὰ τοῦ Ἀντωνίου καὶ Ὀκταβίου ἀνίσσον δευτέραν μάχην του, ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ εἰς χεῖρας Θρακῶν τινων ἱππέων, ὁ ἐπιστήσιος αὐτοῦ φίλος Λουκίλιος Λικίνιος παρέσχεν αὐτῷ καιρὸν νὰ φύγῃ φωνάζων. «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Βροῦτος· φέρετέ με εἰς τὸν Ἀντώνιον.»

Παρουσιασθεὶς δ' εἰς αὐτόν, καὶ γνωρισθεὶς ἀμέσως ποῖος ἦτο· «Μετεχειρίσθην, εἶπε μετὰ σταθερότητος τὸ στρατήγημα τοῦτο, ὃ Ἀντώνιε, διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ Βροῦτος νὰ φύγῃ καὶ νὰ μὴ πέσῃ ζῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του. Εἶθε ἡ τύχῃ νὰ μὴν θριαμβεύσῃ ποτὲ κατὰ τῆς ἀρετῆς! Ἐγὼ δ' ἐκουσίως παραδοθεὶς διὰ νὰ λυτρώσω τὸν φίλον μου, εἶμαι ἕτοιμος νὰ πάθω ὅ,τι δήποτε κρίνης, μηδεμίαν ζητῶν ἀναβολὴν.»

Θαυμάσας δ' ὁ Ἀντώνιος τὴν σταθερότητα ταύτην τοῦ Λουκιλίου. «Τὸ ἐναντίον μάλιστα, τῷ εἶπεν, εἶσαι ἄξιος ἀνταμοιβῆς διὰ τὴν γενναίαν σου ταύτην πράξιν. Τὴν ὥραν ταύτην, Λικίνιε, ἔμαθον ὅτι ὁ Βροῦτος ἀπέθανε, καὶ ἐπειδὴ ἡ πρὸς αὐτόν φιλία σου ἐτελείωσε πλέον, σὲ παρακαλῶ νὰ λάβῃς ἐμὲ ἀντ' ἐκείνου, καὶ ἄλλο δὲν ζητῶ παρὰ σοῦ, εἰμὴ νὰ μὲ ἀγαπᾷς ὥς ἡγάπας καὶ αὐτόν.»

Ὁ Λουκίλιος συνδεθεὶς μετὰ τοῦ Ἀντωνίου, οὕτω πιστὸς ἔμεινεν εἰς τὴν φιλίαν του, ὥστε καὶ διόλου δὲν ἀπεχωρίσθη αὐτοῦ καὶ ὅτε ἀκολούθως ὑπὸ πάντων ἐγκατελείφθη.

Βασιλείου καὶ Γρηγορίου.

Ἐξόμνησαν οἱ παλαιοὶ τὴν φιλίαν τοῦ Θησέως καὶ Πειρίδου τοῦ Ἀχιλλέως καὶ Πατρόκλου, τοῦ Ὀρέστου καὶ Πυλάδου, τοῦ Φιν-

τίου καὶ Δάμωνος τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ Πελοπίδου. Ἀλλὰ δύ-
ναται τις νὰ προτείνῃ καλλίτερον παράδειγμα εἰς τοὺς νέους παρὰ
τὴν φιλίαν τῶν λαμπρῶν φωστήρων τῆς ἐκκλησίας, Γρηγορίου
τοῦ Ναζιανζηνοῦ καὶ Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.

Ἦχμασαν οἱ ἅγιοι οὗτοι περὶ τὴν τετάρτην μ. Χ. ἑκατονταε-
τηρίδα. Καταγόμενοι ἀμφοτέροι ἐκ περιφανῶν καὶ θεοφιλεστάτων
οἰκογενειῶν, ἔλαβον ἐπομένως καὶ ἀνατροφὴν ἀξιόλογον, καὶ μετὰ
πάσης τῆς ἐνδεχομένης ἐπιμελείας ἐκαλλιέργησαν πρῶτως τὰ
φυσικὰ αὐτῶν προτερήματα. Μετὰ τὰς ἐν τῇ πατρίδι δὲ σπουδὰς
τῶν ἐστάλησαν κατ' ἰδίαν εἰς τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἵνα γυ-
μνασθῶσιν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν φιλοσοφίαν.

Ἐμμενον ἀκόμη ἐν Ἀθήναις λείψανα τῆς παλαιᾶς αὐτῶν περὶ
τὴν φιλολογίαν καὶ τὰς ἄλλας μαθήσεις δόξης, καὶ ἐκεῖ συνέτρε-
χον πανταχόθεν οἱ θέλοντες νὰ σπουδάσωσι νέοι. Ἐν τῇ πόλει δὲ
ταύτῃ συνηντήθησαν ὁμοῦ καὶ οἱ δύο οὗτοι ἅγιοι, καὶ αὕτη ἔδω-
κε τὴν ἀρχὴν ἣ μᾶλλον συνέσφιγξε τοὺς δεσμοὺς τῆς φιλίας τῶν
ἔτι στενωτέρων εἰς ὃ συνετέλεσε μάλιστα τὸ παράδοξον τοῦτο
συμβάν.

Ἀλλόκοτος συνήθεια ἐπεκράτει ἐν Ἀθήναις ὅτε ἤρχοντο νέοι
μαθηταί, νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς συνάθροισιν τῶν συνηλικιωτῶν τῶν,
καὶ ἐκεῖθεν ἀφοῦ ἤθελον χλευάσει καὶ καταγελάσει αὐτοὺς ἀρκε-
τὰ, νὰ τοὺς ὀδηγῶσιν εἰς τὰ δημόσια λουτρά μετὰ παρατάξεως,
εἰς ἣν ἀνὰ δύο παρηκολούθουν οἱ νέοι· εἴτα δ' ὅτε ἐπλησίαζον εἰς
αὐτὰ, ἅπαντες ἐφώναζον καὶ ἔκαμνον σχήματα ὅτι ἤθελον νὰ ρί-
ψωσι κάτω τὰς πύλας, ὥς μὴ ἐπιτρεπομένης ἤθελον τῆς εἰσόδου,
ἕως οὗ εἰσερχόμενος εἰς τὸ λουτρόν ὁ νεόφερτος ἐλάμβανε τὴν ἐ-
λευθερίαν.

Ἄλλ' ὁ Γρηγόριος γινώσκων, πόσον ἡ συνήθεια αὕτη ἀντέχει-
το εἰς τὴν φυσικὴν σοβαρότητα καὶ σεμνότητα τοῦ Βασιλείου, ἡ-
δυνήθη νὰ τοὺς πείσῃ νὰ τὴν παραβλέψωσιν εἰς αὐτόν. « Αὕτη ὁ-
πῆρξεν ἡ αἰτία, διηγεῖται αὐτὸς ὁ Γρηγόριος, ἥτις ἦναψε τὴν
φλόγα ἐκείνην ἥτις ποτὲ δὲν ἐσβυσε, καὶ ἥτις διὰ παντός ἔμεινεν
εἰς τὰς καρδίας μας. »

Ἡ φιλία τῶν αὐτῇ ἠῤῥξανεν ἐπὶ μᾶλλον, ὅτε καὶ οἱ δύο εἶδον
ἔτι εἶχον τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἤγουν νὰ ζητήσωσιν εἰς τὰς Ἀθήνας
ὄχι τῶν συνηλικιωτῶν τῶν τὰ μάταια καλὰ, ἀλλὰ τὸν ἀληθῆ θη-
σαυρὸν, ἤγουν τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἀρετὴν. Συνεκάθηντο, συνεδεί-
πνουν, συνηγωνίζοντο ὁμοῦ εἰς τὰς σπουδὰς τῶν, καὶ καθ' ἅπαντα
ἦσαν μία ψυχὴ εἰς δύο σώματα.

Γενικῶς δ' ἐλαμπον εἰς τὰς συναναστροφὰς διὰ τὴν ἀξύνουαν

τοῦ πνεύματος των, διὰ τὴν φιλοπονίαν των, διὰ τὴν παράδοξον εὐφυίαν καὶ τὰς προόδους των εἰς πᾶν εἶδος μαθήσεως, καὶ πρὸ πάντων διὰ τὰ χρηστὰ ἤθη των, ἅτινα οὐτε δι' ἀπλῆς κηλίδος διαβολῆς ἐμιάνθησαν, εἰς τοιαύτην πόλιν μάλιστα, ἐνθα συνέτρεχον πανταχόθεν διάφοροι νέοι, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ ἐλαττώματά των.

Ἐλάβομεν τὴν τύχην, διηγεῖται πάλιν ὁ Γρηγόριος, νὰ δοκιμάσωμεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην παρόμοιόν τι μὲ τὸ ὁποῖον λέγουσιν οἱ ποιηταὶ περὶ τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου, ὅστις διαχυνόμενος εἰς τὴν θάλασσαν διαφυλάττει τὴν γλυκύτητα τῶν ὑδάτων του, ἥ μὲ τὸ ζῶον τὸ ὁποῖον διέρχεται διὰ τοῦ πυρός. Δὲν εἶχαμεν καμμίαν σχέσιν μὲ τοὺς καχοὺς. Δύο μόνον δρόμους ἐγνωρίζαμεν εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸν φέροντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τοὺς ἱεροὺς διδασκάλους, καὶ τὸν εἰς τὸ σχολεῖόν μας· τοὺς φέροντας ὅμως εἰς τὰς κοσμικὰς ἡδονάς, εἰς τὰς συναθροίσεις, εἰς τὰ θέατρα καὶ τὰ συμπόσια δὲν ἠξεύρομεν διόλου.

Ἀλλὰ τοιοῦτοι νέοι, οἵτινες ἀπειχον πάσης συναναστροφῆς, οἵτινες οὐδόλως συμμετεῖχον τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν διασκεδάσεων τῶν συνηλικιωτῶν των, καὶ ὧν ἡ ἐνάρετος ζωὴ ἐφαίνετο ὡς ἐπικρίσις τῆς κακῆς διαγωγῆς τῶν ἄλλων, ἔπρεπεν ἐξ ἀνάγκης νὰ σύρῃσι τὸν φθόνον καὶ τὸ μῖσος αὐτῶν, ἥ τοῦλάχιστον νὰ γίνῃσι χλεύη καὶ περιγελῶς των· ἄλλ' ὅχι!

Καὶ τοῦτο τιμᾷ μάλιστα τοὺς δύο ταύτους φίλους, ὅτι διὰ τὴν καθαρὰν αὐτῶν ἀρετὴν οὐχὶ μόνον δὲν τοὺς ἐμίσουν οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐσέβοντο, καὶ προσέφερον εἰς αὐτοὺς τὴν ἀνήκουσαν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν, ὥστε καθ' ἣν μάλιστα ἡμέραν ἡτοιμάζοντο νὰ ἀφῇσιν τὰς Ἀθήνας, ἡ λύπη ἦτο κοινῶς εἰς τὰ πρόσωπα πάντων ἐξωγραφισμένη καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχον ἐκ τῶν ὀμμάτων των συνηλικιωτῶν των, ὡς νὰ ἐμελλόν νὰ ἀπολέσῃσι τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν τῆς πατρίδος καὶ τῶν σχολείων των.

Νέοι Ἕλληνες! Καλῆτερον τοῦτου παραδείγμα φιλίας καὶ χρηστοτηθείας δὲν ἔχομεν! Μακάριοι δὲ καὶ σεῖς ἂν εἰς τὸ ὀλισθηρὸν τοῦτο βῆμα τῆς ζωῆς εὗρητε τοιούτους συνομήλικάς σας φίλους, δι' ὧν ἐνθαρρυνόμενοι συναλλήλως εἰς τὴν ἀρετὴν, νὰ καταστήσητε τὸν βίον σας ἐκλαμπρον καὶ τοῦ ὀνόματος σας ἀντάξιον!

Πλάτωνος.

Ὅτε ὁ φιλόσοφος Πλάτων ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρίστωνος, ὑπῆγεν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν διὰ νὰ ἴδῃ τοὺς ἐκεῖ κατὰ πενταετίαν τελουμένους ἀγῶνας τοὺς ὀνομαζομένους Ὀλυμπιακοὺς, συγκατώκησε μετὰ τινῶν ξένων, μεθ' ὧν οὐδεμίαν τὴν γνωριμίαν. Τόσον δ' εὐχαρίστη-

σεν αὐτοὺς διὰ τῆς συναναστροφῆς του, τρώγων ἀπλῶς καὶ διάγων ὅλην τὴν ἡμέραν μετ' αὐτῶν, ὥστε μεγάλην εὐχαρίστησιν ἔλαβον οὗτοι διὰ τὴν μετ' αὐτοῦ σχέσιν των. Οὐτε δὲ διὰ τὴν σχολὴν του τὴν Ἀκαδημίαν ἀνέφερε τι, οὔτε διὰ τὸν διδάσκαλόν του τὸν Σωκράτην· τοῦτο δὲ μόνον εἶπεν εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἐκαλεῖτο Πλάτων.

Ὅτε δὲ μετὰ ταῦτα οἱ ξένοι ἐκεῖνοι ἦλθον εἰς τὰς Ἀθήνας, ὁ Πλάτων ὑπεδέχθη αὐτοὺς μετὰ μεγάλης φιλοφροσύνης. Ἐλα, τῷ εἶπαν τότε, δεῖξέ μας τὸν συνονόματόν σου, τὸν μαθητὴν τοῦ Σωκράτους, ὡδήγησέ μας εἰς τὴν Ἀκαδημίαν του, καὶ σύστησέ μας εἰς αὐτόν διὰ νὰ συνομιλήσωμεν καὶ μὲ ἐκεῖνον.

Ὁ δὲ Πλάτων μειδιάσας μετὰ μετριοφροσύνης, ὡς ἐσυνεθίζεν· «Ἐγώ, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, εἶμαι ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ζητεῖτε.» Οἱ δὲ ξένοι ἐθαύμασαν ὅτι τοσοῦτον καιρὸν ἔχοντες τὸν φιλόσοφον μεθ' ἐαυτῶν, δὲν τὸν ἐγνώρισαν, διότι μετὰ μεγάλης ἐφέρετο πρὸς αὐτοὺς ἀπλότητος, δεικνύων διὰ τούτου ὅτι καὶ ἄνευ τῶν συνειθισμένων λόγων του ἠδύνατο νὰ περιποιῇται τοὺς συναναστρεφόμενους αὐτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ΄. ΠΕΡΙ ΜΑΤΑΙΟΦΡΟΣΥΝΗΣ.

Σωκράτους.

ὁ λέπων ὁ Σωκράτης τὸν μαθητὴν του Ἀλκιβιάδην ἀλαζονευόμενον πολὺ διὰ τὰ πλοῦτη του καὶ ὑπερῃφανευόμενον διὰ τὰ ὑποστατικά του, τὸν ἔφερε μίαν ἡμέραν εἰς ἓν μέρος τῆς πόλεως, καὶ ἀνοίξας γεωγραφικὸν τινα πίνακα, εἰς τὸν ὅποιον ὑπῆρχον ὅλαι αἱ διαιρέσεις τῶν διαφόρων τόπων ζωγραφημέναι, τῷ εἶπε νὰ εὔρῃ ἐκεῖ τὴν Ἀττικὴν· ἀφοῦ δὲ τὴν εὔρε, τῷ εἶπε νὰ εὔρῃ εἰς αὐτὴν τὰ ὑποστατικά του. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης δὲν ἠδυνήθη νὰ εὔρῃ αὐτά, διότι ταῦτα δὲν σημειόνονται εἰς τοὺς γεωγραφικοὺς πίνακας· «Εἰς αὐτὰ λοιπόν, τῷ εἶπεν, ὑπερῃφανεύεσαι, τὰ ὅποια δὲν ὑπάρχουν εἰς κανέν μέρος τῆς γῆς;»

Τοῦ Αὐτοῦ.

Ἀπαντήσας καθ' ὁδὸν μίαν ἡμέραν ὁ Σωκράτης τὸν Ξενοφῶντα, πρὶν ἀκόμη γνωρισθῶσι καὶ γεῖν μαθητὴς αὐτοῦ ὁ Ξενοφῶν, τὸν

ἠρώτησεν ἂν ἤξεύρῃ εἰς ποῖον μέρος τῆς ἀγορᾶς πωλοῦνται τὰ ὀψάρια. Ἐκεῖνος τῷ ἀπήντησεν ὅτι γνωρίζει. Ἀκολούθως τὸν ἠρώτησεν εἰς ποῖον μέρος τὰ λάχανα· καὶ αὐτὰ ἀπήντησεν ὅτι γνωρίζει ποῦ πωλοῦνται. Ἐπειτα τὸν ἠρώτησε καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα, τῶν ὁποίων τὸ μέρος τῷ ἀπήντησεν ὅτι ἐγνώριζεν ἐπίσης. Ἐπὶ τέλους ὁμως τὸν ἠρώτησεν ἂν γνωρίζῃ καὶ ποῦ εὐρίσκονται οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ πολῖται.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ξενοφῶν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἔμεινεν ἄφωνος καὶ ἐκστατικός, ὁ Σωκράτης τὸν ἐπέπληξεν αὐστηρῶς, διότι τῶν μὲν πρώτων ὄλων ἐγνώριζε τὰ μέρη, τῶν δὲ δευτέρων, δηλαδή τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν, δὲν ἐφρόντιζε νὰ μάθῃ. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ξενοφῶν, ὀλίγον φροτίζων πλέον περὶ τῶν φαγωσίμων, δηλ. τῶν ματαιιοτήτων, ἐνησχολεῖτο νὰ μάθῃ τὴν διαμονὴν τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ γείνῃ μαθητὴς τοῦ Σωκράτους καὶ αὐτῶν, ὅπως καὶ ἔγεινε.

Τοιαῦτα παραδείγματα ἔχοντες πάντοτε εἰς τὴν μνήμην σας, καλοὶ μου Παῖδες, προσπαθεῖτε νὰ τὰ μιμῆσθε, διὰ νὰ γίνητε μίαν ἡμέραν χρήσιμοι εἰς τὴν πατρίδα κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ξενοφώντος, ὅστις, ὡς εἶδομεν, καταφρονήσας πᾶσαν ἡδονήν, προσεκολλήθη εἰς τὸν Σωκράτην καὶ ἔγεινεν εἰς τῶν καλλιτέρων πολιτῶν καὶ συγγραφέων.

Τοῦ Αὐτοῦ.

Ὁρθότατα συλλογιζόμενος ὁ Σωκράτης, εἶδε πάντοτε τὸ ἄδικον καὶ κατέκρινε τοὺς γονεῖς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀφοῦ δὲν ἐδίδαξαν τὰ τέκνα των τὰ πρὸς τοὺς γονεῖς των χρέη, παρεπονοῦντο ἔπειτα κατ' αὐτῶν καὶ τὰ ἐνήγον μάλιστα καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, διὰ νὰ τιμωρηθῶσιν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς διὰ τὴν ἀδιαφορίαν των τάχα ταύτην.

Ὡ κακὰ παραδείγματα τῶν τέκνων σας, ἔλεγε πρὸς αὐτούς! Πῶς θέλετε τὰ τέκνα σας ταῦτα τὰ ὅποια σεῖς οἱ ἴδιοι ἀνεθρεψάτε καὶ ἐκάματε τοιαῦτα, ὅποια φαίνονται πρὸς σᾶς σήμερον, πῶς θέλετε, λέγω, νὰ σᾶς τιμῶσι καὶ νὰ σᾶς γηροκομῶσιν, ἀφοῦ κανέν τοιοῦτον παράδειγμα αὐτὰ τὰ ἴδια δὲν εἶδον οὔτε ἤκουσαν ποτὲ ἀπὸ σᾶς;

Τοιουτοτρόπως μὴ ἐπιθυμεῖτε ποτὲ νὰ φερθῇτε πρὸς τοὺς γονεῖς σας, εἴτε καλὰ παραδείγματα ἐκ τούτων λαμβάνετε εἴτε κακὰ, διότι οἱ τοιοῦτοι πολῖται μισροῦνται ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν θεόν, ὅστις θέλει τοὺς τιμωρήσει.

Τοῦ Αὐτοῦ.

Ὅτε ὁ Σωκράτης κατηγορεῖτο ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων ὅτι διέφθειρε τὴν νεολαίαν, διδάσκων αὐτὴν νὰ πιστεύῃ ἄλλους θεοὺς ἢ καλλιτέρα τὸν ἓνα Θεόν, ὁ Λυσίας, εἷς ἐκ τῶν καλλιτέρων Ἑλλήνων ῥητόρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, συντάξας ἀπολογίαὶν τοῦ Σωκράτους, τοῦ τὴν ἔφερε καὶ τὸν παρεκίνει νὰ τὴν μεταχειρισθῇ τὴν ἡμέραν τῆς δίκης του εἰς τὸ δικαστήριον διὰ νὰ ἀθωωθῇ δι' αὐτῆς. Ὁ Σωκράτης ὁμως, μὴ θελήσας νὰ μεταχειρισθῇ καμμίαν ἀπολογίαὶν ἐνώπιον τοιούτων διεφθαρμένων δικαστῶν, οἱ ὅποιοι, τὴν καλλιτέραν ἀπολογίαὶν καὶ ἂν ἤθελε κάμει ὁ Σωκράτης, ἦσαν προδιατεθειμένοι νὰ τὸν καταδικάσωσιν εἰς θάνατον, δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῇ τὴν προσφερομένην εἰς αὐτὸν ἀπολογίαὶν ἀπὸ τὸν Λυσίαν, εἰπὼν εἰς αὐτόν, ὅτι ἀφοῦ τὴν θεωρεῖ περιττήν, τὴν βλέπει ἐπίσης καὶ ἀνάρμοστον.

Λοιπὸν προτιμᾷς τῷ εἶπε, μᾶλλον νὰ ἀποθάνης, παρὰ νὰ κάμῃς χρῆσιν αὐτῆς τῆς ἀπολογίας;

Ἄν τῶρα, εἶπε, καλέ μου Λυσία, μεταχειριζόμενος τὴν ἀπολογίαὶν σου ἀποφύγω τὸν θάνατον, μίαν ἄλλην ἡμέραν ἀναμφιβόλως θὰ ἀποθάνω.

Τόσον ὀλίγον, φίλτατοι, ὁ οὐράνιος οὗτος ἄνθρωπος ἐφρόντιζε περὶ τῶν προσκαίρων πραγμάτων, τὰ ὅποια καὶ πᾶς ἐξ ἡμῶν, μιμούμενος τὸν ἀγαθὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον, πρέπει νὰ καταφρονῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

ΠΕΡΙ ΟΛΙΓΑΡΚΕΙΑΣ.

Σωκράτους.

Ε σύζυγος τοῦ Σωκράτους Ξανθίππη ὀνομαζομένη, διαφορετικὸν χαρακτῆρα ὅπως διόλου ἔχουσα ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου πολλάκις ἔκαμνεν εἰς αὐτὴν παρατηρήσεις εἰς τὰς παραλόγους ιδέας τῆς, τὸν ἐπέπλητε μίαν ἡμέραν, διότι δὲν ἤθελε ποτὲ νὰ δεχθῇ τὰ δῶρα τὰ ὅποια πολλοὶ φίλοι του τῷ ἔστελλον, γνωρίζοντες τὴν πτωχίαν του.

Ἄν, τῇ εἶπεν ὁ Σωκράτης, ὦ Ξανθίππη, εἰς πᾶσαν περίστασιν δεχόμεθα τὰ δῶρα τὰ ὅποια οἱ καλοὶ μας φίλοι ἔχουσι τὴν διάθεσιν νὰ μᾶς προσφέρωσι, τότε καὶ ἐγὼ καὶ εἰς τὴν περι-

στασιν καθ' ἣν δὲν θὰ εἴχωμεν ἀνθρώπους νὰ μᾶς τὰ πέμπωσι, διότι ἡμεῖς χρήματα διὰ νὰ τὰ ἀγοράζωμεν δὲν ἔχομεν, ἠθέλαμεν βεβαίως στενοχωρηθῇ πολὺ ζητοῦντες καὶ μὴ εὐρίσκοντες τοιούτους φίλους.

Τοιαύτην ἐγκράτειαν ἔδειξε μίαν φορὰν, ὅτε ὁ φιλότιμος μαθητὴς τοῦ Ἀλκιβιάδης, εἰς μίαν ἑορτὴν τῶν Ἀθηναίων, ἐφιλοτιμήθη νὰ τοῦ στείλῃ τόσα πολλὰ καὶ λαμπρὰ δῶρα, ὥστε ἐξεπλάγη ἡ Ξανθίππη, ἡ ὁποία κατὰ τὴν συνήθειάν της τὸν παρεκίνει καὶ τότε νὰ τὰ δεχθῇ. Ἀλλ' ὁ Σωκράτης εἶπεν εἰς αὐτὴν καὶ τότε μὲ τὴν συνειθισμένην του ψυχρότητα πρὸς τὰ τοιαῦτα πράγματα.

— Δὲν πρέπει νὰ τὰ δεχθῶμεν, Ξανθίππη, ἀλλὰ νὰ δεῖξωμεν περισσοτέραν φιλοτιμίαν ἡμεῖς ἀπὸ τὸν εὐγενῆ μαθητὴν μου, σέλλοντες τοῦ ὀπίσω τὰ δῶρά του,

Τοῦτο καὶ ἔκαμε πάραυτα.

Τοιαύτην ἐγκράτειαν καὶ σεῖς, παῖδες μου, μιμούμενοι, γυμνάζεσθε ὅσον τὸ δυνατόν εἰς αὐτὴν, διὰ νὰ δύνασθε εἰς πᾶσαν περιστάσει νὰ ἀντέχητε εἰς τὰς περιστάσεις τοῦ κόσμου τούτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'. ΠΕΡΙ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑΣ.

Σωκράτους.

Εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὡς μᾶς διηγεῖται ἡ ἱστορία, ἐγίνοντο τὰ καλλίτερα σῦκα τὸν παλαιὸν καιρὸν, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ Ξέρξης ὁ Βασιλεὺς τῆς Περσίας, ὅταν ἐσχέπτετο καὶ ἀπεφασισε νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, εἶχε μεγάλην χαρὰν ὅτι θὰ ἐξουσιάσῃ τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ δὲν θὰ ἀγοράξῃ πλέον τὰς περιφήμους ἐκείνας ἰσγάδας.

Ἦτο ἐμπόδισμένον αὐστηρὰ νὰ μὴ γίνεταί ἐξαγωγή τοῦ προϊόντος τούτου· διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐδόθη ἡ ἀδεία εἰς πάντα πολίτην νὰ καταμηνύῃ ὅποιονδήποτε ἤθελε γνωρίσει ὅτι ἔκαμνεν ἐξαγωγὴν σικων, ἐναντίον τοῦ Νόμου· ὁ τοιοῦτος πολίτης ὀνομάζετο Συκοφάντης· ἐπειδὴ ὅμως ἡ μυστὰρὰ αἰσχροκέρδεια, ἡ ὁποία δὲν λείπει ποτὲ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν, ὑπῆρχε καὶ εἰς τοὺς τότε Ἀθηναίους, τινὲς ἐξ αὐτῶν, κεντρούμενοι ὑπὸ τοῦ πάθους τούτου καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν καχεντρέχειαν, κατήντητε νὰ καταμηνύσιν ἐνῶπιον τῆς ἀρχῆς πολίτας, ὅλως διόλου ἀθῶους μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ κερδίσωσι τὴν προσδιορισμένην εἰς τὸν συκοφάντην αμοιβήν.

Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ τοιοῦτοι συκοφάνται κατεμήνουν, ὥς εἶδομεν, τοὺς ἀθώους πολίτας ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διὰ ταῦτα τὸ ὄνομα τοῦ συκοφάντου κατήντησε νὰ ἔχῃ τὴν ἰδίαν σημασίαν μὲ τὸν ψεύστην, καὶ ὥς τοιούτους τοὺς ἀπεστρέφοντο οἱ τίμιοι πολῖται.

Φεύγετέ τους λοιπὸν καὶ σεῖς παιδιὰ μου, τοὺς συκοφάντας τοῦτους καθὼς καὶ τὴν συκοφαντίαν, διὰ νὰ μὴ ἀποδοθῇ ποτὲ εἰς κανένα ἀπὸ σᾶς τὸ μιαρὸν ἐπίθετον τοῦ συκοφάντου ἢ ψεύστου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΣΕΒΑΣΜΟΥ.

Ἐπαμεινώνδου.

Μία ἐκ τῶν νικῶν, τὰς ὁποίας ὁ περίφημος στρατηγὸς τῶν Θηβαίων Ἐπαμεινώνδας ἐκέρδισε κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, εἶναι καὶ ἡ ἐν Λεύκτραις. Ἡ νίκη αὕτη, εἰς τὴν ὁποίαν ὄχι μόνον ὁλόκληρος ὁ στρατὸς τῶν Σπαρτιατῶν κατεστράφη, ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Κλεόμβροτος ἐφονεύθη, ἦτον ὥς εἶπομεν ἔργον τοῦ Ἐπαμεινώνδου, διὰ τὸ ὅποιον καὶ ὅλοι οἱ προὔχοντες Θηβαῖοι ἤρχαντο καὶ τὸν συνεχαίραντο. Ὁ Ἐπαμεινώνδας εὐχαριστῶν αὐτοὺς, τοὺς ἔλεγεν ὅτι « Διὰ τὴν νίκην ταύτην αἰσθάνομαι μεγάλην χαράν, διότι θέλουσιν εὐχαριστηθῇ πόλιν τὰ μέγιστα οἱ γονεῖς μου » Ἰδοὺ τί ἐσκέπτετο ὁ μέγας ἐκεῖνος ἄνθρωπος, καὶ ἰδοὺ τί πρέπει νὰ σκέπτεται καὶ πᾶν τοιοῦτον τέκνον, μιμούμενον τὸν μέγαν Ἐπαμεινώνδαν.

Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου.

Ἡ μήτηρ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, Βασιλέως τῶν Μακεδόνων, Ὀλυμπιάς ὀνομαζομένη, δὲν ἔπαυε ποτὲ νὰ ἐνοχλῇ τὸν υἱὸν τῆς ἐπεμβαίνουσα εἰς τὰς ὑποθέσεις του, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ὁ μέγας ἐκεῖνος Μονάρχης ἀπορεῖ τις βέβαια πῶς ὑπέφερεν. Ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος ὄχι μόνον τὰς παρατηρήσεις τῆς πολυπράγμονος μητρός του ἐδέχετο καὶ ἤκουε μὲ ἀπάθειαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀδίκους ἐπιπλήξεις αὐτῆς πολλάκις ὑπέφερε μὲ θαυμαστὴν ὑπομονήν, διδάχθεις παρὰ τοῦ διδασκάλου του Ἀριστοτέλους ὅτι δικαίως ἢ ἀδίκως τὰ τέκνα πρέπει νὰ πείθωνται καὶ νὰ ὑπακούωσιν εἰς τοὺς γονεῖς των.

Συνέβη μάλιστα νὰ γράψῃ εἰς αὐτὸν ποτὲ ὁ Ἀντίπατρος, εἰς ἓκ

τῶν στρατηγῶν του, τὸν ὅποιον ὁ Ἀλέξανδρος ἡγάπα περισσό-
τερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς του, διὸ καὶ τῷ ἐνεπιστεύετο
πάντοτε τὰ μυστικά του, καὶ Ἀντιβασιλέα τῆς Μακεδονίας τὸν
διώρισεν ὅτε ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Περσίας, συνέβη, λέγω, νὰ τῷ
γράψῃ κατὰ τῆς μητρὸς του.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἀναγνούς εὐθὺς τὴν ἐπιστολὴν ἐπὶ παρουσία
πολλῶν στρατηγῶν καὶ αὐλικῶν του, εἶπε μεγαλοφώνως τὰ ἀξιό-
λογα καὶ ἀξιομνημόνευτα ταῦτα λόγια· «Ὁ Ἀντίπατρος δὲν γνω-
ρίζει ὅτι ἐν μόνον δάκρυον μητρὸς ἀρκεῖ νὰ μηδενίσῃ μυρίας
τοιαύτας ἐπιστολάς.»

Μαθητοῦ τινὸς τοῦ Ζήνωνος.

Νέος τις, τελειώσας τὰς σπουδὰς του εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Ζή-
ωνος, ἐνὸς τῶν περιφημοτέρων φιλοσόφων τῆς Ἑλλάδος, ἐπέ-
στρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του. Ἡ πρώτη ἐρώτησις τοῦ πατρὸς του
ἦτο· «Εἰπέ μοι, τέκνον, τί ἔμαθες μετὰ τόσας σπουδὰς;» «Θέλω
σοῦ δεῖξαι πάτερ,» ἀπεκρίθη ὁ νέος.

Ὁ πατήρ του, νομίσας τὴν σύντομον καὶ ψυχρὰν ἐκείνην ἀ-
πάντησιν ὥς ἀμάθειαν καὶ αὐθάδειαν μᾶλλον· «Ἀθλιέστατε, τῷ
εἶπε μὲ θυμόν· ἐξώδευσας λοιπὸν ματαίως τὸν καιρὸν σου, ἀδίκως
δὲ καὶ ἐγὼ κατεξωδεύθην διὰ τὴν σπουδὴν σου;» Καὶ σηκώσας
τὴν χεῖρα τὸν ἐξύλισε τρομερά.

Ὁ νέος ὑπέφερε τοὺς ξυλισμοὺς μὲ ὅλην τὴν γενναιότητα, χω-
ρὶς νὰ δεῖξῃ τὴν παραμικρὰν ἀγανάκτησιν. Ὁ πατήρ τότε θαυμά-
ζων τὴν μέχρις εὐσεβείας ὑπομονὴν τοῦ υἱοῦ του, καὶ συναισθαν-
θεὶς ὅτι εἶχε παρασυρθῇ, ἔστεκε καὶ ἔβλεπεν αὐτὸν μετενοημένος.
Τότε ὁ υἱός, ἰδὼν τὸν πατέρα του παύσαντα τὴν ὀργὴν του καὶ
τὸν θυμὸν τοῦ λέγει· «Ἰδοὺ, πάτερ μου, τι ἔμαθα εἰς τὴν σχολὴν
τοῦ Ζήνωνος.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΛΗΘΕΙΑΣ.

Ἐπαμεινώνδου.

Κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους τῶν Θησῶν νέοι τινὲς
συνδιελέγοντο περὶ τῆς μελλούσης καταστάσεως τῆς ζωῆς των· καὶ
ὁ εἷς μὲν ἔλεγεν ὅτι ἐπεθύμει ν' ἀποκτήσῃ πλοῦτη, ἵνα δύναται νὰ

βοηθῇ τοὺς φίλους του ἐν ταῖς δυστυχίαις αὐτῶν· ἕτερος δ' ὅτι ὠρέγετο νὰ λάβῃ πολιτικὴν δύναμιν ἵνα ἀναμορφώσῃ τὰς κατὰχρήσεις τῆς Κυβερνήσεως, καὶ βιάσῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ κατασταθῶσιν ἀγαθοὶ καὶ εὐδαίμονες· ἄλλος περιώριζε τὴν εὐτυχίαν του εἰς τὴν οἰκιακὴν ζωὴν, καὶ ἤϋχετο ὥστε ἡ μέλλουσα σύζυγός του νὰ ἔχῃ τὸ κάλλος τῆς Ἀφροδίτης καὶ τὴν σοφίαν τῆς Ἀθηνᾶς· ὁ δὲ τέταρτος ὠρέγετο νὰ γίνῃ περιβόητος εἰς τὰ τοῦ πολέμου. Ἀκολουθῶντες δ' ἕκαστος αὐτῶν ἔκαμε καὶ τὸ ἐπίγραμμα, ὅπερ ἐπεθύμει νὰ ἐπιγραφθῇ ἐπὶ τοῦ μνήματός του, τοσαῦτα εἰς αὐτὸ προσθέτων πράγματα, ὥστε μόλις ἠδύναντο νὰ καταχωρηθῶσιν εἰς τὰς στήλας καὶ τῶν λαμπροτέρων μνημείων.

Ἐνὸς τούτων ἡ μήτηρ, ἀκούσασα τὰς διαφόρους ταύτας ἐπιθυμίας τῶν νέων, ἔλαβε τὸν υἱὸν τῆς ἐκ τῆς χειρός, καὶ παρακαλῶσα καὶ τοὺς ἄλλους νὰ τὴν ἀκολουθήσωσι, τοὺς ἔφερεν εἰς ἀπλοῦν τινα τάφον, ἐφ' οὗ ἦσαν ἐπιγεγραμμένοι οἱ ἀκόλουθοι μόνον λόγοι. «Ὁ Ἐπαμεινώνδας οὐδέποτε ἐψεύσθη.» Ἦτο δὲ τὸ μνῆμα τοῦ γενναίου καὶ ἐναρέτου ἀρχιστρατήγου τῶν Θηβαίων. «Εἶθε εἰς τοῦτο μόνον νὰ ἀποβλέπῃς καθ' ὅλην σου τὴν ζωὴν, τέκνον μου, εἶπεν ἡ Θηβαία μήτηρ, καὶ τοῦτο νὰ ᾔῃαι ἅπανα ἡ σπουδὴ σου, νὰ ἀπολαύσῃς δηλ. μετὰ θάνατον τὸ ἀπλοῦν τοῦτο ἐπίγραμμα τοῦ Ἐπαμεινώνδου.»

Ἀλεξάνδρου.

Ἀλεξάνδρος ὁ Μέγας, διαβαίνων ποτὲ τὸν Ἰδρίσπιν ποταμὸν μετὰ τινων ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων στρατηγῶν του, διέτιξεν Ἀριστόβουλον τὸν ἱστορικὸν νὰ ἀναγνώσῃ ἐνώπιον ὧν τὴν ἱστορίαν τῶν κατορθωμάτων του, τὴν ὁποίαν οὗτος πρό πολλοῦ ἐνησχολεῖτο νὰ συνθέσῃ.

Ὁ ἱστορικὸς ἐφαντάσθη ὅτι ἐφθασεν ἡ ὥρα τῆς δόξης του. Καὶ ἦτο μὲν ἡ ἱστορία γραμμένη πιστῶς, ἀλλὰ καὶ καλλωπισμένη μὲ ὑπερβολάς. Ὁ βασιλεὺς ἀκούσας αὐτὸν μὲ σιωπὴν, ἅμα ἐτελειώσας, λαβὼν τὸ βιβλίον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἱστοριογράφου. «Ἀχρεῖ κόλαξ! εἶπε πρὸς αὐτὸν μετ' ὀργῆς, ἀντὶ τοῦ χειρογράφου σου σὺ μᾶλλον ἔπρεπε νὰ ριυθῇς ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ, διότι ἐτόλμησας, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃς τὸν μονάρχην σου, νὰ παραμορφώσῃς τοσοῦτον τὴν ἀλήθειαν.» Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔρριψε τὸ βιβλίον εἰς τὸν ποταμὸν, διατάσσων τὸν ἱστορικὸν νὰ μὴ φανῇ πλέον ἐμπρὸς του.

Φιλοξένου.

Διονύσιος, ὁ τυράννος τῆς Σικελίας, εἶχε μεγίστην κλίσιν εἰς τὸ

στιχουργεῖν, εἰς τὸ ὅποιον ὁμως δὲν ἐπετύγχανε διόλου. Ὡς δὲ πάντες οἱ κακοὶ ποιηταί, ἐσυνείθιζε καὶ οὗτος νὰ ἀναγινώσκη πανταχοῦ τοὺς στίχους του. Καὶ οἱ μὲν αὐλικοὶ του τοὺς ἤκουον μετὰ θαυμασμοῦ, μεγάλους εἰς αὐτὸν προσφέροντες ἐπαίνους· μόνος δ' ὁ Φιλόξενος, ὅστις ἦτο τῶντι ἀξιόλογος ποιητῆς, οὐδόλως ἔστεργε νὰ συμφωνήσῃ μετ' αὐτῶν, καὶ ἐρωτώμενος ὑπὸ τοῦ τυράννου πῶς τῷ ἐφαίνοντο οἱ στίχοι του, ἀπεκρίνετο ὅτι διόλου δὲν ἔβλεπεν αὐτοὺς ἀξίους ἐπαίνου.

Τοῦτο ὁμως τοσοῦτον παρώργισε τὸν Διονύσιον, ὥστε διέταξε νὰ ρίψωσιν ἀμέσως τὸν Φιλόξενον εἰς τὰς λεγομένας λατομίας, ὅπου συνήθως ἐστέλλοντο οἱ κατάδικοι. Ἀφοῦ δ' ἰκανόν καιρὸν ἐντὸς αὐτῶν ἔμεινεν, ὁ Διονύσιος, ἐλπίζων ὅτι ἐταπεινώθη, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἀκούσῃ ἐπαίνους τῶν στίχων του καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, τὸν ἐξέβαλεν ἀπὸ τὴν φυλακὴν, καὶ τὸν ἐκάλεσεν εἰς συμπόσιον, ὑποδεχθεὶς αὐτὸν μὲ μεγάλην εὐγένειαν. Περὶ τὸ μέσον δὲ τοῦ γεύματος ὁ Διονύσιος ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκη νέους στίχους του. Ἀλλ' ὁ ποιητῆς ὑπομείνας ὀλίγον, εἶτα σηκωθείς, ἡτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ.

— Καὶ διὰ ποῦ ἐτοιμάζεσαι; ἠρώτησεν ὁ τυράννος.

— Διὰ τὰς λατομίας, εἶπε δυνατὰ ὁ Φιλόξενος.

Ὁ δὲ Διονύσιος μηδὲλως πειραχθεὶς εἰς τὴν ἀπόκρισιν ταύτην, ἐγέλασεν ἐκ καρδίας διὰ τὴν νύξιν τὴν ὅποιαν τῷ ἔδωκεν, ὅτι δηλ. καὶ οἱ στίχοι του οὗτοι δὲν ἦσαν καλῆτεροι τῶν πρώτων, καὶ οὐχὶ μόνον δὲν ἐπαίδευσεν τὸν Φιλόξενον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀντήμειψε μεγάλως διὰ τοῦτο.

Πετράρχου.

Πετράρχης ὁ περιβόητος ποιητῆς τῆς Ἰταλίας, ὅστις ἤκμασε περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηριδος, διατρίβων εἰς τὸν οἶκον τοῦ Καρδινάλιου Κολώνα, ἀπέκτησεν ἅπασαν αὐτοῦ τὴν εὐνοίαν διὰ τὴν ἀκριβεστάτην του φιλαλήθειαν. Συνέβη δὲ ποτε μεγάλη τις ἔρις ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ τοῦ Καρδινάλιου, καὶ οὗτος θέλων νὰ πληροφορηθῇ ἐντελῶς περὶ αὐτῆς, καλέσας πάντας τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ του, ὥρχισεν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ἀνευ ἐξαιρέσεως καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀδελφοῦ του, τοῦ ἐπισκόπου Λούννας. Ἀλλ' ὅτε τελευταῖον προσῆλθε καὶ ὁ Πετράρχης ἵνα λάβῃ τὸν ὄρκον, κλείσας τὸ βιβλίον ὁ Καρδινάλιος· «Ὡς πρὸς σέ, τῷ εἶπε, Πετράρχα, ἀρκεῖ μόνον ὁ λόγος σου.»

Κινέζου Προέδρου.

Ἐν Κίνα ὑπάρχει ἰδιαίτερόν τι συνέδριον, οὗ τὸ χρέος νὰ καταγράφη ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τοῦ Οὐρανίου Κράτους, ὡς καλεῖται ὑπὸ τῶν Κινέζων, ἀπάσας τὰς καλὰς καὶ κακὰς πράξεις τοῦ βασιλεύοντος Μονάρχου. Εἰς δὲ τῶν αὐτοκρατόρων τούτων, Ταϊτ-Σόγκ καλούμενος, διέταξέ ποτε νὰ φέρωσιν ἐνώπιόν του τὴν ἱστορίαν τοῦ βασιλείου του· ἀλλ' ὁ πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου δὲν ᾔθελήσει νὰ ὑπακούσῃ εἰς τοῦτο·

— Γνωρίζεις τῷ εἶπεν, ὅτι ἔχομεν χρέος νὰ καταγράψωμεν τὰ σφάλματα καθὼς καὶ τὰς ἀρετὰς τῶν βασιλέων μας· καὶ ἂν τὸ ἱερὸν τοῦτο βιβλίον τεθῇ ὑπ' ὄψιν σου, εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλομεν ἔχει βεβαίως τὴν ἐλευθερίαν νὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν.

— Καὶ τολμᾷς, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ νὰ μεταδίδῃς εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἀκριβῆ περιγραφὴν τῶν ἐλλειψεῶν μου, καὶ νὰ τοὺς κοινοποιῇς τὰ σφάλματά μου;

— Ἡ θέσις τοῦ ὑπουργήματός μου ἀπαιτεῖ νὰ μὴ μεταβάλλω μῆτε νὰ κρύπτω τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ νὰ ἀναφέρω λεπτομερῶς ἅπαντα. Ἄν πράττης ἀδικίαν τινά, κατὰ χρέος θέλω σὲ μεμφθῇ ἂν παρασύρεσαι ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς ἐξ ἀδυναμίας μὴ ἀνηκούσου εἰς τὸν βαθμὸν σου, πρῶτος ἐγὼ θέλω θρηνήσῃ περὶ τούτου καὶ δὲν θέλω τὸ ἀποσιωπήσῃ. Καὶ ἡ μεταξὺ μας δὲ συνομιλία αὕτη δὲν θέλει σιωπηθῇ. Μὲ τοιαύτην ἀκρίβειαν καὶ αὐστηρότητα εἶμαι ἡναγκασμένος νὰ πράττω τὸ χρέος τοῦ ἐπαγγέλματός μου.

Εὐαρεσθηθεὶς δ' ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τοὺς λόγους τοῦ προέδρου του·

Ἐξακολούθει, εἶπε πρὸς αὐτόν, τὸ ἔργον σου ὡς καὶ πρίν. Μετάδιδε τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ σφάλματά μου, ἅτινα θέλουσι χρησιμεύει ὡς ἀξιόλογα μαθήματα εἰς τοὺς διαδόχους καὶ ἀπογόνους μου, καὶ δείκνυε μεγίστην αὐστηρότητα καταγράφων λεπτομερῶς ἅπασαν τὴν διαγωγὴν μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

ΠΕΡΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ.

Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου.

Εἰς ἐκ τῶν καλλητέρων Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, Θεοδόσιος ὁ Μέγας, γνωρίζων πόσον μικρὰ εἶναι ἡ ὑψηλὴ καταγωγὴ καὶ τὰ

μεγάλα πλούτη ἄνευ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς, ἔστειλε νὰ ἐξετάσω-
σιν εἰς ὅλην τὴν Αὐτοκρατορίαν καὶ νὰ τοῦ εὑρωσι τὸν σοφώτε-
ρον καὶ ἡθικώτερον διδασκαλόν, διὰ νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν τὸν
υἱὸν του, Ἀρκάδιον ὀνομαζόμενον, ἵνα τὸν ἐκπαιδεύσῃ.

Εὐρόντες οἱ ἀπεσταλμένοι ἓνα καὶ μόνον τοιοῦτον καθ' ὅλην
τὴν αὐτοκρατορίαν, Ἀρσένιον ὀνομαζόμενον, τὸν ἔφεραν εἰς τὸν
Αὐτοκράτορα, ὅστις ἰδὼν ὅτι εἰς αὐτὸν τῶνόντι ὑπῆρχον ὅσα ἐζή-
τει παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν υἱὸν του.

Ὁ νέος, ὑπερηφανεύμενος καὶ καυχώμενος ὅτι ἦτον υἱὸς Αὐ-
τοκράτορος, ἐφέρετο πρὸς τὸν διδάσκαλόν του ὡς εἰς κατώτερον·
καὶ ἐν καιρῷ τῆς παραδόσεως αὐτὸς μὲν ἐκάθητο, τὸν δὲ διδά-
σκαλόν του εἶχεν ἀπέναντί του στεκόμενον.

Ἐλθὼν ὁ πατὴρ του μίαν ἡμέραν εἰς τὴν παράδοσιν καὶ ἰδὼν
ταῦτα ἐπέπληξε πικρῶς τὸν υἱὸν του εἰπὼν εἰς αὐτόν· « Τὰ μὲν
πλούτη καὶ τὸ γένος εἶναι τῆς τύχης ἢ ὅποια σήμερον ἢ αὔριον
δύναται νὰ σοῦ τὰ ἀφαιρέσῃ, καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ καυχᾶ-
σαι δι' αὐτά· ἡ σοφία ὅμως εἶναι ἀληθὲς καὶ ἀναφαίρετον κτῆμα
τοῦ φιλοσόφου τούτου διδασκάλου σου, ὁ ὁποῖος πανταχοῦ καὶ
πάντοτε θὰ ἔχῃ τὴν ὑπόληψίν του.

Καθίσκοντα πρὸς τοὺς Διδασκάλους.

Ὡς εἰς τοὺς γονεῖς, οὕτω καὶ εἰς τοὺς διδασκάλους, οἵτινες εἶ-
ναι ἀντὶ τῶν γονέων, οἱ παῖδες τὴν αὐτὴν ὑπακοήν, σέβας καὶ εὐ-
γνωμοσύνην ὀφείλουσιν.

Ὁ διδάσκαλος μετὰ πόνου καὶ μόχθου διδάσκει τοὺς νέους, ἵνα
διορθώσῃ τὰ ἦθη αὐτῶν, καὶ διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀποκαταστήσῃ
αὐτοὺς τιμίους ἀγαθοὺς καὶ εὐτυχεῖς. Ὁ διδάσκαλος εἶναι δεύτε-
ρος πατήρ, καὶ πρὸς μὲν τοὺς χρηστοὺς μαθητὰς φέρεται μὲ τρό-
πον γλυκύν, πρὸς δὲ τοὺς ἀπροσέκτους καὶ ἀμελεῖς μὲ αὐστηρόν,
πρὸς ἅπαντας δὲ εὐνοϊκῶς. Ὁ διδάσκαλος οὐδὲν ἄλλο ἔχει εἰς τὰς
πράξεις αὐτοῦ ἢ τὴν ὠφέλειαν τῶν μαθητῶν, ὡς ὁ πατήρ τὴν ὠ-
φέλειαν τῶν ἑαυτοῦ τέκνων· δι' οὐδὲν ἄλλο βραβεύει, νουθετεῖ, τι-
μωρεῖ, ἢ διὰ νὰ ὠφελήσῃ τοὺς μαθητὰς.

Χρέος λοιπὸν τῶν μαθητῶν εἶναι νὰ ἀγαπῶσι τὸν διδάσκαλον,
νὰ ἀνταμείβωσι τὰς φροντίδας καὶ τὴν ὑπομονὴν αὐτοῦ διὰ τῆς
ὑπακοῆς, τῆς φρονήσεως, τῆς ἐπιμελείας, καὶ νὰ ἦναι αἰωνίως εὐ-
γνώμονες διὰ τὰ ἀγαθὰ, τῶν ὁποίων αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ αἴτιος.

Οἱ αὐθάδεις, ἀνήσυχοι καὶ ἀπειθεῖς εἰς τὸν διδάσκαλον παῖδες
πράττουσιν ἐναντίον τῶν καθηκόντων των. Καὶ ὁ μὲν ἀπειθὴς πρέ-
πει ταχέως νὰ διώκηται ἐκ τῆς σχολῆς, διότι, θέλων νὰ πράττῃ

κατὰ τὰς ἀνοήτους αὐτοῦ ἐπιθυμίας, ἡ καταφρονεῖ τὰς σοφὰς συμβουλὰς τοῦ διδασκάλου, ἡ παρατρέπει καὶ παρεξηγεῖ πᾶσαν διδασκαλίαν, καὶ οὕτω οὔτε αὐτὸς διορθοῦται, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς δίδει κακὸν παράδειγμα, καὶ τὸν διδάσκαλον ἀτιμάζει. Ἀσεβὴς δὲ θέλει εἶσθαι καὶ ἄνευ ἀνατροφῆς ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελεν ἀποκριθῆ αὐθαδῶς πρὸς τὰς νοουθεσίας καὶ ἐπιπλήξεις τοῦ διδασκάλου, ἡ ἤθελε περιπαίξει τοὺς λόγους αὐτοῦ.

Δυστυχῆς καὶ ἄθλιος εἶναι, ὅστις παραβαίνει τὰ πρὸς τὸν διδάσκαλον καθήκοντα! Βεβαίως ὁ τοιοῦτος καὶ εἰς τοὺς γονεῖς εἶναι βάρος, καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέλει ἀποβῇ ποτε ἀτιμος καὶ χεῖριστος πολίτης· οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν, εἴαν καὶ κακῶς τελευτήσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑΣ.

Διογένους.

Αντισθένης, ὁ κυνικὸς φιλόσοφος, παρεκίνει πολλοὺς εἰς φιλοσοφίαν, καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, θυμωθεὶς οὐδένα ἐδέχετο. Ὅθεν καὶ τὸν Διογένην, ἐπιθυμοῦντα τὰ μέγιστα τὴν συναναστροφὴν του, καὶ παρακαλοῦντα αὐτὸν θερμῶς διὰ τοῦτο, ἀπεδίωκε καὶ διὰ τῆς ράβδου ἠπειλεῖ, καὶ ποτε μάλιστα ἐπληξεν αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς. Ἀλλ' ὁ Διογένης ἔτι μᾶλλον ἐπέμενε θέλων νὰ γίνῃ μαθητὴς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγε· «Κτύπα με ὅσον θέλεις, ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ μου· ἀλλὰ πείσθητι ὅτι δὲν θέλεις εὐρεῖ τόσον δυνατὴν ράβδον, ὥστε νὰ μὲ ἀποδιώξῃς ἀπὸ τὴν συναναστροφὴν σου.» Ὁ Ἀντισθένης ἐδέχθη τότε αὐτὸν καὶ τὸν ἡγάπησε μεγάλως.

Μενεδήμου καὶ Ἀσκληπιάδου.

Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον τὸ πάλαι δύο πτωχοὶ νεανίσκοι, Μενέδημος καὶ Ἀσκληπιάδης, λίαν ἐκδοτοὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φιλοσοφίας. Καὶ τοι δὲ μὴ ἔχοντες διόλου πόρους τοῦ ζῆν, ἦσαν ὅμως ὑγιέστατοι, φαῖδροι καὶ εὐρωστοι. Οἱ δικασταὶ τῆς πόλεως, ἀκούσαντες ὅτι οἱ νέοι οὗτοι οὔτε πόρον τινὰ, οὔτε ἐργασίαν εἶχον πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν πρὸς ζωάρχειαν, ἐκάλεσαν αὐτοὺς εἰς δικαστήριον ἵνα δείξωσι πόθεν ἐτρέφοντο. Οὗτοι δὲ, παραστήσαντες ὅτι πιθανῶς πάντα ὅσα ἐμελλον νὰ εἰπωσι περὶ ἑαυτῶν ἡδύναντο

νά θεωρηθῶσιν ὡς ἐπίπλαστα, καθότι πάντοτε ὁ ἐνοχος ζητεῖ νά ἀρνηθῇ ἢ νά ἐλαττώσῃ τὸ σφάλμα του, καὶ προσθέσαντες ὅτι ἡ μαρτυρία ἀδιαφόρου τινὸς οὐδεμίαν παρεῖχεν ὑποψίαν ἐκάλεσαν ἐξ ὀνόματος ἀρτοποιόν τινα ἵνα ἀπολογηθῇ ὑπὲρ αὐτῶν. Ἐλθὼν δ' αὐτός εἰς τὸ δικαστήριον, ὡμολόγησεν ὅτι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος νεανίσκοι ἤλθον ἀλληλοδιαδόχως τὸν σῖτόν του πᾶσαν νύκτα, λαμβάνοντες ἀνὰ μίαν δραχμὴν ἕνεκα τῆς ἐργασίας των ταύτης.

Οἱ δικασταὶ ὑπερεκπλαγέντες διὰ τε τὴν φιλοπονίαν καὶ τὴν ἐγκράτειαν τῶν δύο τούτων νέων, διέταξαν νά δοθῶσιν εἰς ἕκασον αὐτῶν ὡς ἀμοιβή ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου διακόσιαι δραχμαί.

Ὁμοιον τούτου ἀναφέρεται καὶ περὶ τοῦ φιλοσόφου Κλεάνθους, ὃς διεβοήθη ἐπὶ φιλομαθείᾳ τε καὶ φιλοπονίᾳ.

Λακεδαιμονίων.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐχέδοντο μέγας τοῦ καιροῦ των, διατηροῦντες αὐτόν διὰ τὰ ἀναγκαῖα, καὶ μὴ ἀφίνοντες μηδένα τῶν πολιτῶν νά ἀμελῇ μήτε νά μένῃ ἀργός ἵνα μὴ διαφθείρηται εἰς μηδαμινὰ πράγματα καταγινόμενος. Μαρτυρεῖται δὲ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐκ τοῦ ἀκολούθου.

Ἀκούσαντες οἱ ἔφοροι ὅτι οἱ κυριεύσαντες τὴν Δεκέλιον (φρούριον τῆς Ἀττικῆς) ἕκαμνον περίπατον τὸ ἑσπέρας, ἔγραψαν αὐτοῖς διὰ τῆς συνήθους εἰς τοὺς Σπαρτιάτας βραχυλογίας·

«Μὴ περιπατῆτε,» θεωροῦντες τοῦτο ὡς τρυφὴν μᾶλλον ἢ ὡς γύμνασιν τῶν σωμάτων των.

Ἦτο δὲ σύνηθες τοῖς Λακεδαιμονίοις νά φροντίζωσι περὶ τῆς ὑγείας τοῦ σώματος των διὰ τῶν γυμνασίων καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ περιπάτου.

Ἀγαθοκλέους.

Ἀγαθοκλῆς, ὁ τύραννος τῆς Σικελίας, ἦτον υἱὸς κεραμέως, ὃθεν καὶ ὅτε ἐκηρύχθη βασιλεὺς, ἐσυνείθιζε νά βάλλῃ ἐπὶ τῆς τραπεζῆς αὐτοῦ πῆλινα ποτήρια πλησίον εἰς τὰ χρυσᾶ, τὰ ὅποια δεικνύων εἰς τοὺς νέους, ἔλεγεν ὅτι «Ἐνῶ ἕκαμνα προτῆτερα τοιαῦτα, τώρα κάμνω αὐτὰ (τὰ χρυσᾶ) μὲ τὴν ἐπιμέλειάν μου καὶ τὴν ἀνδρίαν μου.»

Πέτρου τοῦ Μεγάλου.

Πέτρος ὁ Μέγας, ὁ ἀναμορφωτὴς τῆς Ῥωσικῆς Αὐτοκρατορίας, ἐσυνείθιζε νά ἐπισκέπτηται συχνάκις τὰ ἐργασάσια τοῦ κράτους του, ὅχι μόνον διὰ νά ἐνθαρρύνῃ τὴν βιομηχανίαν, τὴν ὁποίαν

ὁ ἴδιος εἰσήγαγεν εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν βλέπῃ με τοὺς ὀφθαλμοὺς του ποῖα ἦσαν ἀκόμη τὰ ἀναγκαϊότερα καταστήματα τὰ ὁποῖα ἦτον ἀνάγκη νὰ εἰσάξῃ εἰς αὐτήν.

Ἐσύχναζε δὲ πρὸ πάντων εἰς τὸ περίφημον σιδηρουργεῖον τοῦ Μούλλερ, ἐννεμήκοντα βέρστια μακρὰν τῆς Μόσχας, καὶ ὁλόκληρον μῆνα παραιτήσας ἀπάσας τὰς ὑποθέσεις τοῦ βασιλείου του, ἐνησχολεῖτο καθ' ἑκάστην ἐκεῖ ἐξετάζων μετὰ προσοχῆς καὶ λεπτομερείας ὅλα τὰ μέρη τοῦ εὐρυχώρου ἐκείνου καταστήματος, εὐχαριστούμενος νὰ ἀναμινύηται καὶ αὐτὸς εἰς τὰς ἐργασίας, ὥστε εἰς ὀλίγον διάστημα καιροῦ ἐγυμνάσθη καὶ ἐπροώδευσεν εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ σιδηρουργοῦ.

Ὅλιγας δὲ ἡμέρας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ὁ ἴδιος Πέτρος ἐδούλευσε με τὰς χεῖράς του δέκα ὀκτὼ λίτρας σιδήρου, σφραγίζων τὰ διάφορα ἔργα του με τὴν αὐτοκρατορικὴν σφραγίδα. Ὑπὲρ τας κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην εἶχε τινὰς ἀπὸ τοὺς αὐλικούς.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὴν ἐργασίαν του, ὁ Πέτρος ἀποταθείς εἰς τὸν ἐπιστάτην τοῦ ἐργοστασίου, καὶ ἐπαινέσας αὐτὸν πρῶτον διὰ τὴν καλὴν διεύθυνσιν, τὸν ἠρώτησεν ἀκολούθως πόσον συνήθως ἐδίδοε δι' ἑκάστην λίτραν δουλευμένου σιδήρου. Ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος τῷ εἶπε τρία καπίκια·

— Πολλὰ καλὰ εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐγὼ λοιπὸν ἐκέρδησα πεντήκοντα τέσσαρα.

Ὁ διευθυντὴς ἠθέλησεν ἀντ' αὐτῶν νὰ τὸν πληρώσῃ με χρυσᾶ δουκάτα, λέγων ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ ὀλιγώτερα εἰς τοιοῦτον ἐργάτην ὥς ἡ αὐτοῦ αὐτοκρατορικὴ Μεγαλειότης. Ἀλλ' ὁ Πέτρος· «Κράτησον, τῷ εἶπε, τὰ δουκάτα σου, καὶ δός μοι τὴν συνειθισμένην πληρωμὴν, διότι ἐγὼ δὲν εἰργάσθην βέβαια καλῆτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Μοῦ ἀναγκαιοῖ δὲ πολὺ ἐν ζεύγος ὑποδημάτων, καὶ θέλω νὰ τὰ ἀγοράσω με αὐτά.»

Λέγων ταῦτα, ἐδείκνυε τὰ ὑποδήματά του, τὰ ὁποῖα ἦσαν τωόντι φθαρμένα.

Λαβὼν δὲ τὰ πεντήκοντα δύο καπίκια ὁ αὐτοκράτωρ, ἠγόρασε με αὐτὰ νέα ὑποδήματα, καὶ δεικνύων αὐτὰ ἔλεγε μετ' ἐνδομύχου χαρᾶς. «Τὰ ἐκέρδησα με τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου μου.»

Ἀκόμη καὶ σήμερον φαίνεται εἰς τὸ σιδηρουργεῖον τοῦ Μούλλερ κομμάτιον σιδήρου κατειργασμένον ἀπὸ τὸν Μεγάλον Πέτρον, φέρον τὴν σφραγίδα τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ἕτερον εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν περιέργων τῆς Πετροπολέως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ΄.

ΠΕΡΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΣ.

Γυναικὸς Φωκίωνος.

 σύζυγος τοῦ Φωκίωνος ἦτο γυνὴ λίαν σώφρων καὶ κοσμία, καὶ ἐφέρετο μετὰ μεγάλης κοσμιότητος πρὸς ἅπαντας· διὰ τοῦτο δὲ ἐνόμιζε καὶ θησαυρὸν ἀνεκτίμητον δι' ἑαυτὴν τοῦ ἀνδρός της τὴν ἀρετὴν. Ὅτε δὲ μίαν ἡμέραν τὸν ἠρώτησαν—Διατί μόνη αὐτὴ δὲν φορεῖ χρυσὰ στολίδια εἰς τὴν συναναστροφὴν; — Ἐπειδὴ, ἀπεκρίθη, ἐγὼ εἶμαι στολισμένη μὲ τὸ καλλίτερον στολίδιον, τὸ ὁποῖον εἶναι τοῦ ἀνδρός μου ἡ ἀρετὴ.

Ἀρχύτου (εἰς τὰς ἐκφράσεις του.)

Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος καὶ εἰς ὅλας του τὰς ἄλλας πράξεις ἦτο λίαν προσεκτικὸς ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐπροφυλάττετο παρὰ πολὺ νὰ μὴ λέγῃ ἀχρεῖους καὶ ἀπρεπεῖς λόγους. Βιαζόμενος δ' ἡμέραν τινὰ νὰ εἴπῃ τοιοῦτον λόγον καὶ μὴ τολμῶν νὰ τὸν ἐκφωνήσῃ, ἔγραψεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ τοίχου, καὶ τοιουτρόπως ἔδειξε μὲν ὅτι ἦτο ἠναγκασμένος νὰ εἴπῃ, ἀλλὰ καὶ δὲν τὸ ἐξεστόμησε.

Τυρεννίου.

Κατὰ τὴν ἄλωσιν φρουρίου τινὸς οἱ στρατιῶται τοῦ Τυρεννίου εὐρόντες ὥραιότατὴν γυναῖκα, τὴν ἔφεραν πρὸς αὐτὸν, ὡς τὸ πολυτιμώτατον τῶν λαφύρων. Ἄλλ' ὁ Τυρεννίος, θέλων νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς στρατιώτας του ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐξουσιάζῃ τὸν ἑαυτὸν του, ἐπήνεσε μὲν ἐκείνους οἵτινες ἔφερον τὴν γυναῖκα ταύτην εἰς αὐτὸν διὰ νὰ τὴν λυτρώσωσιν ἐκ τῆς ἀχρειότητος τῶν συστρατιωτῶν των, διὰ τὸ εὐγενές των φέριμον, ζητήσας δ' ἔπειτα ἐπιμόνως τὸν ἄνδρα αὐτῆς, τὴν ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν λέγων, ὅτι εἰς τῶν στρατιωτῶν του τὴν καλοκάγαθίαν καὶ διάκρισιν ἐχρεώσῃ τῆς συζύγου του τὴν σωτηρίαν.

Διὰ παρομοίας μὲ τὴν ἀνωτέρω γενναίας πράξεις φημίζονται μεταξύ μὲν τῶν Περσῶν ὁ Κῦρος, μεταξύ δὲ τῶν Ἑλλήνων Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν, ὅς τις, ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν Περσίαν, ἤχημα-λώτισε τὴν μητέρα, τὴν σύζυγον καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ Δαρείου· μεταξύ δὲ τῶν Ῥωμαίων ὁ Σχηπίων ὁ Ἀφρικανὸς λεγόμενος.

Μοναχοῦ τινος (τρόπος).

Ἀναφέρεται εἰς τῶν μοναχῶν τοὺς βίους ὅτι ἀναχωρητῆς τις, ἐρωτηθεὶς ποτε ὑπὸ τῶν μαθητῶν του περὶ τοῦ τρόπου τοῦ νικᾶν τὰ πάθη, τοὺς ἐδίδαξε διὰ τῆς ὥραιας ταύτης ἀλληγορίας.

Ἐφερεν αὐτοὺς εἰς τόπον ἔνθα ἦσαν πολλαὶ κυπάρισσοι πεφυτευμένοι, καὶ διώρισεν ἓνα τῶν μαθητῶν του νὰ ἐκρρίζωσῃ τὴν μικροτέραν αὐτῶν. Ὁ νέος μετὰ μεγάλης εὐκολίας καὶ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐξερρίζωσεν αὐτὴν ὡς χόρτον.

Τὸν διώρισεν ἔπειτα νὰ ἐκρίζωσῃ ἄλλην χονδροτέραν, εἰς ἣν ὁμῶς ἐχρειάσθη καὶ τινος τῶν συναδελφῶν του τὴν βοήθειαν.

Ἄλλ' ὅτε τῷ ἐδειξε καὶ χονδροτάτην καὶ δὲν ἠδυνήθησαν οὐδ' ὅλοι οἱ ἄλλοι ὁμοῦ νὰ τὴν ἐκρίζωσωσι, λαβὼν ἐκ τούτου ἀφορμὴν ὁ γέρων, ἤρχισε νὰ τοὺς δίδῃ τὰς ἀκολούθους συμβουλὰς.

«Ἰδοὺ, παιδιά μου, πῶς εἶναι τὰ πάθη μας. Κατ' ἀρχὰς, ὅταν δὲν ἦναι ἐρρίζωμένα εἰς τὰς ψυχὰς μας, εὐκόλως καὶ μετὰ μικρᾶς προσογῆς δύναται τις νὰ τὰ ἐκρίζωσῃ. Ἄλλ' ἀφοῦ ἀπαξ διὰ μακρᾶς ἔξεως λάδωσι βαθείας ρίζας ἐντὸς τῆς καρδίας, δυσκολώτατον πλέον νὰ τὰ ἐξουσιάσῃ τις.»

Προσπαθῆτε λοιπόν, ὦ νέοι, παιδιόθεν νὰ περιορίζητε τὰ πάθη σας, καὶ νὰ τὰ νικᾶτε ὡς ἐχθροὺς, διότι ἄλλως θέλουσι σᾶς διεγείρει σφοδρὰς μάχας, καὶ θέλουσι σᾶς ἐπιφέρει ἴσως καὶ τὴν παντελεῖα καταστροφὴν σας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣΤ'.

ΠΕΡΙ ΜΑΤΑΙΟΦΡΟΣΥΝΗΣ.

Παυσανίου.

Εἰς συμπόσιόν τι παρευρέθη ὁ Σιμωνίδης, ὁ Κεῖος ποιητής, καὶ ὁ Πausανίας ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων. Ἐζήτησε δ' ὁ Πausανίας παρὰ τοῦ Σιμωνίδου εἰρωνικῶς νὰ τῷ εἴπῃ σοφὴν τινα γνώμην. Ὁ Σιμωνίδης γελάσας τῷ εἶπεν· «Ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος.» Ἄλλ' ὁ Πausανίας μεγαλαυχῶν διὰ τὴν φιλίαν ἣν εἶχε συνδέσει μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας, καὶ φανταζόμενος ὅτι ὅσον οὐπω ἐμελλε νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τοὺς ἀτίμους σκοπούς του, νὰ προδῶσῃ δηλαδὴ τὴν Ἑλλάδα εἰς αὐτόν, μὲ τὴν συμφωνίαν νὰ λάβῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ καὶ νὰ διορισθῇ σατράπης, τότε μὲν

κατεφρόνησε τοὺς λόγους τοῦ Σιμωνίδου καὶ παντάπασι δὲν τοὺς ἐψήφισεν· ὅτε θμῶς μετ' ὀλίγον ἀνεκαλύφθησαν τὰ ἐπίβουλα αὐτοῦ σχέδια, καὶ ὑπὸ τῶν ἐφόρων καταδιωκόμενος, ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἐνθα καὶ περικλεισθεὶς ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης ἐλεεινότατα, ἐνθυμηθεὶς, λέγω, τότε τὸν Σιμωνίδην, ἀνέκραξε τρίς· «ὦ ξέने Κεῖτε, μέγα πρᾶγμα ἦτο τῇ ἀληθείᾳ ὁ λόγος σου, ἀλλ' ἐγὼ ἀπὸ ἀναισθησίαν μου δὲν τὸν ἐψήφισα διόλου.»

Τοῦναντίον δὲ τούτου ἔκαμε Φίλιππος ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας. Νικήσας οὗτος τοὺς Ἀθηναίους εἰς Χαϊρώνειαν, ὑπερῆφανεύθη μὲν καὶ οὗτος διὰ τὴν νίκην ταύτην παρὰ πολὺ, ἀλλ' εὐθύς ἔλθων εἰς συναίσθησιν ἐστοχάσθη ὅτι ἦτον ἄνθρωπος, καὶ ὥς λέγουν, δώρισε ἐπίτηδες ἄνθρωπον νὰ τοῦ ἐνθυμίσῃ καθ' ἑκάστην τοῦτο, καὶ οὔτε αὐτὸς ἐξήρχετο τοῦ οἴκου, οὔτε ἄλλος τις ἠδύνατο νὰ πλησιάσῃ εἰς αὐτόν, ἂν ὁ ἀρμόδιος εἰς τοῦτο δὲν τοῦ ἔλεγε τρίς· «Φίλιππε! ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος· «Μέμνησο ὅτι θνητὸς εἶ.»

Διονυσίου Β'.

Διονυσίου Β' τοῦ τυράννου τῆς Σικελίας ἡ ἐξουσία ἦτον ἰσχυρὰ, διότι συνέκειτο ἀπὸ τὰς ἀκολουθοῦσας δυνάμεις· πλοῖα μὲν εἶχε ἕως τετραχόσια, πεζικὸν δὲ στράτευμα ἕως ἑκατὸν χιλιάδας καὶ ἱππικὸν ἕως ἑννέα. Καὶ ἀξιόλογοι μὲν λιμένες προεφύλασσον τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ, τὰς Συρακούσας, ὀλόγυρα δὲ αὐτῆς ὑπῆρχεν ὑψηλότατον τεῖχος· εἶχε δὲ πρὸς τοῦτοις ἔτοιμα καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς κατασκευὴν ἄλλων πενταχοσίων πλοίων, καὶ αἷτον τεθησαυρισμένον ἕως ἑν ἑκατομμύριον μεδύμνων· ἔτι δὲ καὶ ὅπλο-θήκην πλήρη ἀσπίδων, μαχαίρων, δοράτων, κνημίδων, θωράκων καὶ καταπελτῶν, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις πλείστους συμμαχοῦς. Εἰς ἅπαντα δὲ ταῦτα βασιζόμενος, ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε τὴν ἐξουσίαν του δεμένην μὲ ἀδάμαντα.

Ἀλλ' οὗτος πρῶτον μὲν ἠναγκάσθη νὰ φονεύσῃ τοὺς ἀδελφοὺς του, εἴτα δ' ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν του εἶδε νὰ κατασφαγῶσιν οἱ υἱοὶ του ὑπὸ τοῦ ὄχλου, καὶ αἱ κόραι του νὰ ἀτιμασθῶσι καὶ ν' ἀποθάνωσι γυμναί. Οὐδεὶς δ' ἐκ τῶν οἰκείων του ἐτάφη, ὥς εἶναι νόμιμον, ἀλλ' ἄλλους μὲν ἔκαυσαν ζωντανούς, ἄλλους δὲ κατακομυατιάσαντες ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν· αὐτὸς δ' ἐτελεύτησεν ἐν μεγίστῃ πενίᾳ εἰς τὴν Κόρινθον, ἐνθα ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ Τιμολέοντος τοῦ καταστρέφαντος τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ κατὰ πρόσκλησιν τῶν Συρακουσίων.

Λέγει δ' ὁ Θεόπομπος ὅτι ἐκ τοῦ πολλοῦ οἴνου ὃν ἐπινεν, ἀπώ-

λεσε τελευταῖον τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του, ὥς ἐβλεπεν ὀλίγον μόνον· καὶ εἰς τὰ κουρεῖα δὲ καθήμενος ἔκαμνε τὸν γελωτοποιόν, διάγων ἐν γένει ἀθλίαν καὶ ἐλπεινὴν ζωὴν. Ἡ μεταβολὴ αὐτῆ τοῦ Διονυσίου ἐκ τῶν τοσοῦτον μεγάλων εἰς τὰ τοσοῦτον μικρὰ εἶναι ἀξιόλογον παράδειγμα σωφρονισμοῦ, ὥστε εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς εὐτυχίας των οἱ ἄνθρωποι νὰ ἐνθυμῶνται ὅτι διὰ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς ἀναβιβάζει ἡ τύχη τοσοῦτον ὕψηλὰ, διὰ νὰ κάμῃ εἰς αὐτοὺς ἀκολούθως ἐπαισθητοτέραν τὴν πτώσιν των.

Κροῖσου.

Ὅτε ὁ Κροῖσος ἐβασίλευεν εἰς τὴν Λυδίαν, ἤρχοντο εἰς τὴν μητρόπολιν του, τὰς Σάρδεις, πολλοὶ σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος, θέλοντες νὰ ἰδῶσι τοὺς μεγάλους αὐτοῦ θησαυροὺς καὶ τὴν φημιζομένην εὐδαιμονίαν του. Ἦλθε δὲ μετὰ τῶν πολλῶν καὶ ὁ Σόλων ὁ περιβόητος νομοθέτης τῶν Ἀθηναίων, τὸν ὅποιον καὶ ὑπεδέχθη μετὰ μεγάλης εὐγενείας ὁ βασιλεὺς· μετὰ τρίτην δὲ ἡ τετάρτην ἡμέραν διέταξε τοὺς ὑπηρέτας του νὰ τὸν περιφέρωσιν εἰς τοὺς μεγάλους τοῦ θησαυροῦς, καὶ νὰ τῷ δείξωσι τὰ ἄπειρα πλοῦτι του.

Ἀφοῦ ὁ Σόλων εἶδε ταῦτα πάντα ἀκριβῶς, καλέσας αὐτὸν ὁ Κροῖσος ἐνώπιόν του· «Ξένε Ἀθηναῖε, τῷ εἶπεν, ἤκούσαμεν πολλὰ διὰ τὴν σοφίαν σου καὶ τὰς περιηγήσεις σου εἰς διαφόρους τόπους. Μοὶ ἦλθε λοιπὸν ὀρεξις νὰ σὲ ἐρωτήσω τώρα, ἂν γνωρίζης νὰ μοὶ εἴπῃς ποῖος εἶναι ὁ εὐτυχέστερος πάντων τῶν ἄλλων.»

Καὶ ταῦτα εἶπεν ὁ Κροῖσος, νομίζων ἑαυτὸν εὐτυχέστατον, καὶ ἐλπίζων ὅτι αὐτὸν ἤθελεν εἰπεῖ καὶ ὁ Σόλων. Ἀλλ' οὗτος, χωρὶς νὰ κολακεύσῃ διόλου τὸν Κροῖσον, ἀλλὰ συνειθισμένος νὰ λέγῃ ἐλευθέρως τὴν ἀλήθειαν· «Γνωρίζω, εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, τὸν Ἀθηναῖον Τέλλον.»

Θαυμάσας δ' εἰς τοῦτο ὁ Κροῖσος· «Καὶ ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Τέλλος, ἠρώτησε μετὰ δυνατῆς φωνῆς, καὶ διατί λέγεις ὅτι εἶναι ὁ εὐτυχέστατος πάντων;» «Ὁ Τέλλος οὗτος ἦτον Ἀθηναῖος, ἀπεκρίθη ὁ φιλόσοφος· ἐχρημάτισε δὲ χρηστὸς πολίτης καὶ ἄφησε πολλὰ παιδία καὶ ἐγγόνια· ἔχων δ' ἀρκούντως πάντα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἀπέθανε τελευταῖον ἐνδόξως μαχόμενος ὑπὲρ πατρίδος.»

Ὁ Κροῖσος καὶ τοι ὑποθέτων αὐτὸν ὡς ἀγροῖκον καὶ ἰδιότροπον ἄνθρωπον, ὅστις δὲν ἐθεώρει τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, ἀλλ' ἐπρωτίμα μᾶλλον τὴν ζωὴν ἰδιώτου παρὰ τσαούτην δύναμιν καὶ ἐξουσίαν, τὸν ἠρώτησεν ἐκ δευτέρου ποῖον ἐγνώριζε

δεύτερον ἀπὸ τὸν Τέλλον, νομίζων ὅτι οὗτος τοῦλάχιστον ἤθελε λάβει τὰ δευτερεῖα.

Ὁ Σόλων ἐλευθέρως πάλιν ἀπεκρίθη ὅτι «ἐγνώριζε δύο πολλὰ ἀγαπημένους ἀδελφοὺς ἐκ τοῦ Ἄργους, τὸν Κλέοβιν καὶ τὸν Βιτωνα, οἵτινες ὑπῆρξαν περίφημοι διὰ τὴν πρὸς τὴν μητέρα των μεγάλην ἀγάπην. Διότι, ἐπειδὴ αὕτη ἦτον ἱέρεια (καλογραῖα) τῆς Ἥρας καὶ οἱ βόες ἐβράδυνον νὰ ἔλθωσι νὰ τὴν φέρωσι μὲ τὴν ἄμαξαν εἰς τὸν ναόν, ἐμβάντες οὗτοι εἰς τὸν ζυγὸν τῆς ἁμάξης, τὴν ὠδήγησαν χαίροντες εἰς τὸν ναόν, ὅτε ὅλοι περικυκλώσαντες τὴν ἄμαξαν ἐμακάριζον αὐτὴν ὅτι ἡτύχησε νὰ ἔχῃ τοιοῦτους υἱούς. Ἐκεῖνοι δὲ θυσίαν ποιήσαντες, καὶ εὐχηθείσης τῆς μητρὸς των νὰ λάβωσι παρὰ τῶν θεῶν τὸ κάλλιστον πάντων τῶν πραγμάτων, δὲν ἡγέρθησαν πλέον τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀλλ' εὐρέθησαν νεκροί, μηδεμίαν λύπην ἢ πόνον δοκιμάσαντες.»

Ὁ δὲ Κροῖσος ταραχθεὶς εἰς ταῦτα· «Καὶ τὴν ἰδικήν μου εὐτυχίαν, εἶπε, τοσοῦτον τὴν ἀπεβρίψης, ὥστε δὲν μὲ ἐνόμισες ἴσον μὲ ἀπλοῦς ἰδιώτας;» Ἀλλ' ὁ Σόλων· «ὦ Κροῖσε, ἀπεκρίθη, ἐνῶ ἡξεύρω ὅτι ἡ τύχη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐπιβουλὸς καὶ ἄστατος, μὲ ἐρωτᾷς δι' ἀνθρώπινα πράγματα; Εἰς τὴν ζωὴν ταύτην πόσα δύναται τις νὰ ἴδῃ καὶ νὰ πάθῃ, τὰ ὅποια δὲν θέλει!..... Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐβδόμηκοντα ἔτη· εἰς ταῦτα δὲ ἡ μία ἡμέρα δὲν δίδει καὶ ἐνὶ πράγμα ὅμοιον μὲ τὴν ἄλλην, ἀλλ' ὅλα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, ὦ Κροῖσε, εἶναι γεμάτα συμφοράς· σὺ δὲ, τὸ ὁμολογῶ τῶνόν τι ὅτι εἶσαι πλούσιος καὶ βασιλεὺς πολλῶν, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τὸ ὅποιον μοὶ ἐζήτησες δὲν σοὶ τὸ δίδω, ἂν δὲν ἴδω ὅτι ἔλαβες καὶ τέλος τῆς ζωῆς σου καλόν, διότι μὴ νομίζης ὅτι εἶναι μακαριώτερος ὁ μεγάλόπλουτος ἀπὸ τὸν ὅστις ἔχει τὸ καθημερινόν του, ἐκτός ἐὰν ἔχῃ τὴν τύχην νὰ τελειώσῃ καλῶς τὴν ζωὴν του· ὅθεν παντὸς πράγματος πρέπει νὰ ζητῶμεν τὸ τέλος, διότι εἰς πολλοὺς ὁ Θεὸς ἐ χάρισε πρῶτον εὐτυχίαν, ἀλλ' ὕστερον τοὺς κατηφάνισεν ἐξ ὀλοκλήρου.»

Ἀφοῦ δὲ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἶπεν ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον, ἐπειδὴ δὲν τὸν ἡγαρίστησεν, ὡς ἤλπιζεν ἐκεῖνος, μηδὲν ἕτερον εἰπὼν πρὸς αὐτόν, τὸν ἀπέπεμψε νομίσας αὐτόν πάντῃ ἀνόητον καὶ μωρόν, διότι ἀφήσας τὰ παρόντα ἀγαθὰ, ἔλεγε νὰ ζητῶμεν παντὸς πράγματος τὸ τέλος. Μετὰ ταῦτα δὲ ὁ Κροῖσος, πολεμήσας μετὰ τοῦ Κύρου, βασιλέως τῆς Περσίας, καὶ νικηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, συνελήφθη αἰχμάλωτος, πυρὰ δὲ μεγάλη ἠνάφθη διὰ νὰ καῇ ζωντανός· τότε ἐνθυμήθη τὸν Σόλωνα, καὶ μετὰ μεγάλης φωνῆς ἀνέκραξε τρίς· «ὦ Σόλων, Σόλων, Σόλων!»

Ἀπορήσας εἰς τοῦτο ὁ Κῦρος ἔπεμψε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ ποῖος ἄνθρωπος ἢ θεὸς εἶναι ὁ Σόλων οὗτος, τὸν ὁποῖον μόνον ἐπικαλεῖται εἰς τὴν ἐσχάτην του δυστυχίαν; Καὶ ὁ Κροῖσος, μὴδὲν κρύψας εἰς αὐτόν·

« Ὁ Σόλων οὗτος, εἶπεν, ἦτον εἰς τῶν σοφῶν Ἑλλήνων, τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἐπροσκάλεσα, ὅχι θέλων ν' ἀκούσω τι παρ' αὐτοῦ ἢ νὰ μάθω ὅσα εἶχα χρεῖαν νὰ μάθω, ἀλλὰ διὰ νὰ ἴδῃ καὶ νὰ παρατηρήσῃ τὴν εὐδαιμονίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν τῶρα ὅτε τὴν ἐστερήθη ἐδοκίμασα πολὺ μεγαλῆτερον κόπον παρ' ὅσον καλὸν ὅτε τὴν ἀπελάμβανα· διότι τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς ἦσαν λόγος μόνον καὶ ἰδέα, αἱ μεταβολαὶ τῆς ὁμως πραγματικῶς τελειόνουσιν εἰς ὀλέθρια κακὰ καὶ σκληρὰς δυστυχίας. Καὶ διὰ τοῦτο ἐκεῖνος ἐκ τῶν τότε συμπεραίνων τὰ τωρινὰ μου παθήματα, ἔλεγε νὰ κυττάζω τὸ τέλος τῆς ζωῆς καὶ νὰ μὴ μεγαλαυχῶ ὑπερηφανευόμενος εἰς ἀβέβαια πράγματα »

Ἀφοῦ δ' ὁ Κῦρος ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κροῖσου, γνωστικότερος ἀπὸ αὐτὸν ὢν, ἔτι δὲ καὶ βλέπων ὅτι ἡ γνώμη τοῦ Σόλωνος ἐβεβαιούτο ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Κροῖσου, ἐκινήθη εἰς κατάνυξιν, καὶ οὐχὶ μόνον ἠλευθέρωσε τὸν Κροῖσον, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν τὸν ἐτίμησε τὰ μέγιστα. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ Σόλων ἐδοξάσθη δι' ἑνὸς σοφοῦ ἀποφθέγματος καὶ ἀπὸ τοὺς δύο τούτους βασιλεῖς, τὸν μὲν ἕνα ἐξ αὐτῶν σώσας, τὸν δὲ ἄλλον ἐπιεικῇ καταστήσας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'.

ΠΕΡΙ ΑΘΥΡΟΣΤΟΜΙΑΣ.

Ῥωμαίας τινος.

 σύγκλητος τῶν Ῥωμίων ἐσχέπετο κρυφόν τι κατὰ μόνας, καὶ ἐπειδὴ ἦτο ἀκοτεινὸν καὶ περιπεπλεγμένον τὸ πρᾶγμα ἐχρειάζοντο πολλαὶ ἡμέραι νὰ συλλογισθῶσι καὶ νὰ εὕρωσι τὴν ἀληθῆ σημασίαν του. Γυνὴ δέ τις, κατὰ τὰ ἄλλα μὲν φρόνιμος καὶ διακριτικὴ, γυνὴ ὁμως, ἐφορτώθη τὸν ἄνδρα τῆς, καὶ τὸν παρεκάλει θερμῶς νὰ τῇ εἴπῃ τὸ μυσικόν, κάμνουσα ὄρκους καὶ κατάρας ὅτι θέλει τὸ φυλάξει μυσικόν, καὶ κλαίουσα ὅτι δὲν ἐνεπιστεύετο αὐτήν.

Ὁ Ῥωμαῖος, θέλων νὰ δείξῃ τὴν ἀστοχασίαν τῆς· « Μὲ ἐνίκησες πλέον, ὦ γύναι, εἶπεν, ἀλλ' ἄκουσε ὁμως πρᾶγμα φοβερόν καὶ παράδοξον. Μᾶς ἐμήνυσαν οἱ ἱερεῖς ὅτι ἐφάνη κορυδαλός, ὅστις

ἐπέτα καὶ εἶχε περικεφαλαίαν καὶ χρυσοῦν κοντάριον καὶ διὰ τοῦτο σκεπτόμεθα τώρα ἂν ἦναι καλὸν ἢ κακὸν πρᾶγμα, καὶ ἀποροῦμεν μετὰ τῶν μάντεων.» Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἀγορὰν.

Ἡ γυνή, καλέσασα ἀμέσως μίαν τῶν ὑπηρετριῶν, τὴν πρώτην εἰσελθοῦσαν, ἔτυπτε τὸ στήθος καὶ ἐτίλλε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τῆς φωνάζουσα· « Ἀλλοίμονον εἰς τὸν ἄνδρα μου καὶ τὴν πατρίδα μου! τί θὰ γείνωμεν; » καὶ ἐδίδασκε τρόπον τινὰ τὴν ὑπηρέτριαν νὰ τὴν ἐρωτήσῃ τί συνέβη. Ἀφοῦ δ' ἐκείνη τὴν ἠρώτησεν, ἐν τῷ ἅμα αὕτη ἐξεκένωσεν ὅσα τῇ εἶπεν ὁ ἀνὴρ τῆς, προσθέσασα καὶ τὸν κοινὸν πάσης φλυαρίας ἐπιλογον, τὸ « ταῦτα μὴ τὰ εἶπης εἰς κανένα »

Ἄλλ' ἡ θεράπεινα ἀναχωρήσασα ἐξιστόρησεν εὐθύς τὸ πρᾶγμα εἰς μίαν τῶν συνυπηρετριῶν τῆς, τὴν ὅποιαν μάλιστα εἶδεν ὅτι ἐκάθητο ἄργῃ, αὕτη δὲ τὸ ἀνέφερεν εἰς τινα φίλον τῆς, ὅστις ἤλθε νὰ τὴν εὖρῃ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, καὶ τοιοιουτοτρόπως διεδόθη τὸ μυστικὸν εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ πρὶν ἀκόμη φθάσει ἐκεῖ ὅστις τὸ ἐπλάσεν. Ἀπαντήσας δ' αὐτὸν εἰς τῶν φίλων του·

— Εἶναι πολλὴ ὥρα, τῷ εἶπεν, ἀφοῦ κατέβης εἰς τὴν ἀγορὰν;

— Πρὸ ὀλίγου, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος.

— Καὶ δὲν ἤκουσες λοιπὸν κανέν νειώτερον;

— Καὶ συνέβη τίποτε;

— Ἐφάνη τῷ εἶπε, κορυδαλὸς ὅστις ἐπέτα, καὶ εἶχε περικεφαλαίαν χρυσὴν καὶ κοντάριον, καὶ διὰ τοῦτα οἱ ἄρχοντες κάμνουν συνέλευσιν. Καὶ ἐκεῖνος γελάσας· « Εὖγε διὰ τὴν γρηγοράδα σου, εἶπεν, ὦ γύναι, ὥστε πρὶν ἀκόμη ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὴν ἀγορὰν, ὑπῆγεν ἡ ἀθυροστομία σου.» Καὶ τοὺς μὲν ἄρχοντας εὐρὼν καθησύχασεν εὐθύς ἐκ τῆς ταραχῆς, διηγηθεὶς τὸ πρᾶγμα ὡς εἶχεν, εἰς τὸν οἶκον δ' ἐλθὼν· « Μὲ ἠφάνισες, εἶπε μετ' ἀγανακτήσεως, ὦ γύναι, διότι τὸ μυστικὸν ἐφανερώθη ὅτι ἐκβῆκεν ἀπὸ τὸν οἶκόν μας, ὥστε πρέπει νὰ ἐξορισθῇ σήμερον ἀπὸ τὴν πατρίδα διὰ τὴν φλυαρίαν σου.»

Τῆς δὲ γυναικὸς ἀρνούμενης καὶ λεγούσης· « Καὶ δὲν ἤκουσες αὐτὰ μὲ ἄλλους τριαχοσίους; » « Ποίους τριαχοσίους, εἶπεν ἐκεῖνος· σύ μ' ἐβίασες καὶ τὸ ἐπλάσα διὰ νὰ σὲ δοκιμάσω.» Τοιοιουτοτρόπως ὁ Ῥωμαῖος οὗτος μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ προφυλάξεως ὥσάν εἰς τρυπημένον ἀγγεῖον δὲν ἔχυσεν οὔτε οἶνον, οὔτε ἔλαιον, ἀλλ' ὕδωρ, διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν γυναικὰ του.

Ῥωμαῖου τινός.

Ὅτε ὁ θηριώδης Νέρων ἦτο Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης, ἐγένετο

τὴν πόλιν ἐκ τῶν καχιῶν του, κατασφάζων τοὺς πολίτας καὶ πᾶν τυραννικὸν ἔργον κατ' αὐτῶν μεταχειριζόμενος. Ὅθεν καὶ ἐβιάσθησαν νὰ κάμωσι συνωμοσίαν κατ' αὐτοῦ. Ἐνῶ δὲ τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα, καὶ μία μόνη νύξ ἔμενε, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐμέλλε νὰ θανατωθῇ ὁ τύραννος καὶ νὰ ἐλευθερωθῇ ἡ πόλις, ὁ μέλλων νὰ τὸν θανατώσῃ, πηγαίνων εἰς τὸ θέατρον, εἶδε τινὰ δεδεμένον, φερόμενον ἐνώπιον τοῦ Νέρωνος, ὅστις καὶ ἔκλαιε τὴν μοῖράν του· πλησιάσας δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ ψιθυρίσας εἰς τὸ οὖς του. « Παρεκάλει, τῷ εἶπεν ὦ ἄνθρωπε, νὰ παρέλθῃ ἡ σημερινὴ ἡμέρα, καὶ αὔριον θέλεις μὲ εὐχαριστήσῃ. » Ἐκεῖνος δὲ ἀμέσως ἐμβὰς εἰς τὸ νόημα, καὶ νομίσας ὡς φαίνεται, ὅτι ἀνόητος εἶναι ὅστις ἀφίνει τὰ ἔτοιμα καὶ ζητεῖ τὰ ἀνέτοιμα, ἐπρόκρινε νὰ λάβῃ τὸν ἀσφαλέστερον δρόμον παρὰ τὸν δικαιοτέρον, καὶ εὐθὺς ἀνέφερε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν Νέρωνα. Ἐν τῷ ᾧμα δ' ἀρπάσαντες ἀμέσως τὸν ἄνθρωπον, ἤρχισαν νὰ τὸν βασανίζωσι καὶ νὰ τὸν βιάζωσι νὰ μαρτυρήσῃ ὅσα ἄνευ ἀνάγκης ἐξεστόμισε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

ΠΕΡΙ ΚΑΚΟΤΡΟΠΙΑΣ.

Σεμιράμιδος.

Σεμίραμις ἡ Ἀσσυρία ὑπῆρξεν ἡ ὠραιότερα γυνὴ τοῦ αἰωνόσ της, μολονότι δὲν ἐκαλλωπιζετο, ἀλλὰ τούναντίον ἐνδύετο φορέματα ἀνδρὸς καὶ ὑπῆγαιεν εἰς τὰς μάχας. Διὰ τὴν ὠραιότητά της προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας Νίνου εἰς τὴν Ἀσσυρίαν, ὁ ὁποῖος ἀγαπήσας αὐτὴν καθ' ὑπερβολὴν, τὴν συνεζεύχθη. Ἐζήτησε δὲ παρ' αὐτοῦ νὰ τῇ δώσῃ τὸ βασιλικὸν φόρεμα καὶ πέντε ἡμέρας νὰ ἐξουσιάζῃ τὴν Ἀσσυρίαν, εἰς τὸ διάστημα τῶν ὁποίων νὰ γίνωνται ἅπασαι αἱ προσταγαὶ αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπέτυχεν. Ἀλλ' ἀφοῦ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ εἶδεν ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ θανατώσωσι τὸν βασιλέα, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐκράτησεν αὐτὴ τὴν βασιλείαν τῶν Ἀσσυρίων.

Ταρπητίας.

Ὅτε ὁ Ῥωμύλος ἔκτισε τὴν Ῥώμην, ἐσύναξεν εἰς αὐτὴν ὅλους τοὺς τυχοδιώκτας καὶ φυγάδας τῶν διαφόρων μερῶν καὶ ἐπειδὴ ὡς ἐκ τούτου συνέβη μεγάλη ἑλληψις γυναικῶν, ἐβιάσθη εἰς μίαν πα-

νήγυριν νὰ ἀρπάσῃ πολλὰς παρὰ τῶν πλησιοχώρων Σαβίνων, ἐξ εἰτίας τοῦ ὁποίου ἔγειναν πολλοὶ πόλεμοι μεταξύ τούτων καὶ τῶν Ῥωμαίων. Εἰς μίαν ὁμως ἐκστρατείαν, τὴν ὁποίαν ἐκίνησε κατὰ τῆς Ῥώμης ὁ στρατηγὸς τῶν Σαβίνων Τάτιος, ἦλθεν εἰς μεγίστην ἀμνηχανίαν βλέπων ὅτι ἡ πόλις ἦτο δυσκολοκυρίευτος, ὡς ἔχουσα φρούριον ἰσχυρόν, τὸ ὀνομαζόμενον Καπιτώλιον, τὸ ὅποιον ἐφύλαττον φύλακες ἔχοντες ἀρχηγὸν τὸν Ταρπήιον, τοῦ ὁποίου ἡ θυγάτηρ, Ταρπηία ὀνομαζομένη, ἀχρεία καὶ χαμερπῆς γυνή, ἐπιθυμήσασα τὰ χρυσὰ βραχιόλια τῶν Σαβίνων, ἐζήτησε νὰ τῇ δώσωσιν αὐτὰ καὶ νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ Καπιτώλιον.

Ὁ Τάτιος, ὑποσχεθεὶς εἰς αὐτὴν ταῦτα, τὴν ἔκαμε καὶ ἤνοιξε κρυφίως θύραν τινὰ τὴν νύκτα, καὶ ἔμβασεν εἰς τὸ φρούριον τοὺς Σαβίνους. Ἀλλὰ μόνος ὁ Ἀντίγονος δὲν εἶναι, ὡς φαίνεται, ὅς τις εἶπεν ὅτι ἀγαπᾷ μὲν τοὺς προδότας ὅταν μέλλωσι νὰ προδώσωσι, τοὺς μισεῖ δὲ ἀφοῦ πλέον κάμωσι τὴν προδοσίαν, οὐδ' ὁ Καῖσαρ εἰς τὸν Θράκα Ῥομιτάλκην, ὅτι ἀγαπᾷ μὲν τὴν προδοσίαν μισεῖ δὲ τὸν προδότην, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἔχοντες ἀνάγκην τῶν κακῶν καὶ ἀχρείων ἀνθρώπων εἰς ἐκτέλεσιν σχεδίου τινός, καθὼς οἱ χρειάζόμενοι κάποτε τὸ φαρμάκιον καὶ τὴν χολὴν τῶν θηρίων· διότι ἐνόσω μὲν ἔχουσι τὴν ἀνάγκην των, τοὺς περιποιῶνται καὶ προσποιῶνται ὅτι τοὺς ἀγαπῶσιν, ἀλλ' ἀφοῦ κατορθώσωσι τοὺς σκοποὺς των, μισοῦσι καὶ ἀποστρέφονται αὐτοὺς διὰ τὸν προδοτικὸν χαρακτῆρά των.

Τὸ αὐτὸ ἐπράξε τότε καὶ ὁ Τάτιος εἰς τὴν Ταρπηίαν, διατάξας πάντας τοὺς Σαβίνους νὰ μὴ λησμονήσωσι τὴν ὑπόσχεσίν των, μηδὲ νὰ λυπηθῶσι τὰ βραχιόλιά των. Καὶ πρῶτος αὐτὸς μάλισα ἐκβαλὼν τὸ βραχιόλιον ἀπὸ τὰς χειρὰς του τὸ ἐρρίψεν εἰς αὐτὴν μετὰ τῆς ἀσπίδος του. Ἐπειδὴ δὲ ὅλοι ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ των, ἡ προδοτὶς Ταρπηία πληγωθεῖσα ἀπὸ τὸ βάρος τῶν βραχιολίων καὶ καταχωθεῖσα ἀπὸ τὰς ἀσπίδας, ἀπέθανεν ἐλεεινῇ. Τοιοῦτον εἶναι τὸ τέλος τῶν προδοτῶν συνήθως.

Τιβερίου.

Ἡ ἀχαριστία εἶναι τὸ τρομερώτερον ὅλων τῶν ἐγκλημάτων, προερχόμενον πρὸ πάντων ἀπὸ τὸν φθόνον, τὴν φιλαργυρίαν, καὶ ἄλλα βδελυρὰ ἐλαττώματα, ὡς ἀποδεικνύεται μάλιστα ἐκ τοῦ ἀκολούθου περιστατικοῦ.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τιβερίου Καῖσαρος εὕρισκετο εἰς τὴν Ῥώμην ὡραία τις σοὰ, ἀπὸ τὸ ἐν μέρος κλίνουσα πολὺ εἰς τὰ κάτω. Ἀρχιτέκτων δέ τις διὰ διαφορῶν μέσων καὶ μηχανῶν ἡδυνήθη,

παρ' ἐλπίδα πάντων, νὰ φέρῃ αὐτὴν εἰς τὴν προτέραν τῆς στάσιν· ὁ δὲ Τιβερίος ἐθαύμασε μὲν διὰ τοῦτο, καὶ ἀντήμειψε μεγάλως τὸν ἀρχιτέκτονα, φθονήσας ὁμως αὐτόν, ὅχι μόνον δὲν ἔδωκε τὴν ἀδειαν νὰ καταχωρηθῇ τὸ ὄνομά του εἰς τὰ χρονικά, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐξώρισεν ἀπὸ τὴν πόλιν.

Μετὰ τινα καιρὸν ὁ περίφημος οὗτος ἀνὴρ ἦλθεν ἐνώπιον τοῦ Τιβερίου κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα μίαν ὕελον ἐνῶ δ' ἐζήτει τὴν συγχώρησιν παρ' αὐτοῦ ἐόρριψε τὴν ὕελον κάτω, ἥτις καὶ συνετρίβη. Τοῦτο ἐμνηχανεῦθη, διότι ἐνώσας πάλιν εἰς ἓν τὰ συντρίμματα τῆς ὕελου ἠλπίζεν ὅτι διὰ τῆς πράξεως ταύτης ἤθελε λάβει τὴν εὐνοίαν καὶ χάριν τοῦ βασιλέως· ὁ φθόνος ὁμως τοῦ Τιβερίου ἠΐξησεν ἐτι περισσότερον, καὶ διέταξε νὰ θανατωθῇ ὁ ἀρχιτέκτων, προφασίζόμενος ὅτι ἂν ἐγνωστοποιεῖτο ἡ νέα αὕτη τέχνη, ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἀργυρὸς δὲν ἤθελον ἔχει πλέον οὐδεμίαν τιμὴν.

Ἰουστινιανοῦ.

Βελισσάριος, ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ Γραικορωμαίου αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, οὐχὶ μόνον ἀνὴρ ἔμπειρος εἰς τὰ τοῦ πολέμου ἦτον, ἀλλὰ καὶ ἐνάρετος. Διὰ τῆς ἀνδρίας δὲ καὶ τῆς φρονήσεώς του ἔφερεν οὗτος πάλιν τὸ βασίλειον εἰς τὴν προτέραν του λαμπρότητα, καταστρέψας τοὺς Πέρσας, τοὺς Γότθους καὶ τοὺς Βανδάλους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπεμψε πλείστους εἰς Κωνσταντινούπολιν αἰχμαλώτους· ἐπρόσθεσε δὲ πάλιν εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν τὴν Σικελίαν, Ἀφρικὴν καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Ἰταλίας. Διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ παραδείγματος ἐπανήγαγε καὶ τὴν πειθαρχίαν εἰς τὸ στράτευμα, καὶ τοσαύτην ἐν γένει πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν ἔδειξεν εἰς τὸν Ἰουστινιανόν, ὥστε μολονότι τῷ ἐδόθη τὸ βασίλειον τῆς Ἰταλίας, κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἠθέλησεν οὗτος νὰ δεχθῇ αὐτό. Ἀπὸ ἀπλῆν δὲ ζηλοτυπίαν καὶ ἀδίκον ὑποψίαν ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ οὐχὶ μόνον ἀπεβλήθη τῆς θέσεώς του, ἀλλὰ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐξωρύχθησαν, ὁ οἶκός του καταρρώθη, ἡ περιουσία του ἐδημεύθη, αὐτὸς δ' εἰς τοσαύτην ἀθλίαν καὶ ἐλεεινὴν κατάστασιν κατήντησεν, ὥστε περιερχόμενος εἰς τὰς δημοσίας ἀγυῖας τῆς πόλεως, ἐζήτει ἐλεημοσύνην, λέγων· «Δότε ἐλεημοσύνην εἰς τὸν δυστυχῆ Βελισσάριον, τὸν ὁποῖον ἡ μὲν ἀρετὴ ἀνέλωσεν ὁ δὲ φθόνος τὸν ἐκρήμνησεν.»

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

200

ΣΥ

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΑΣ

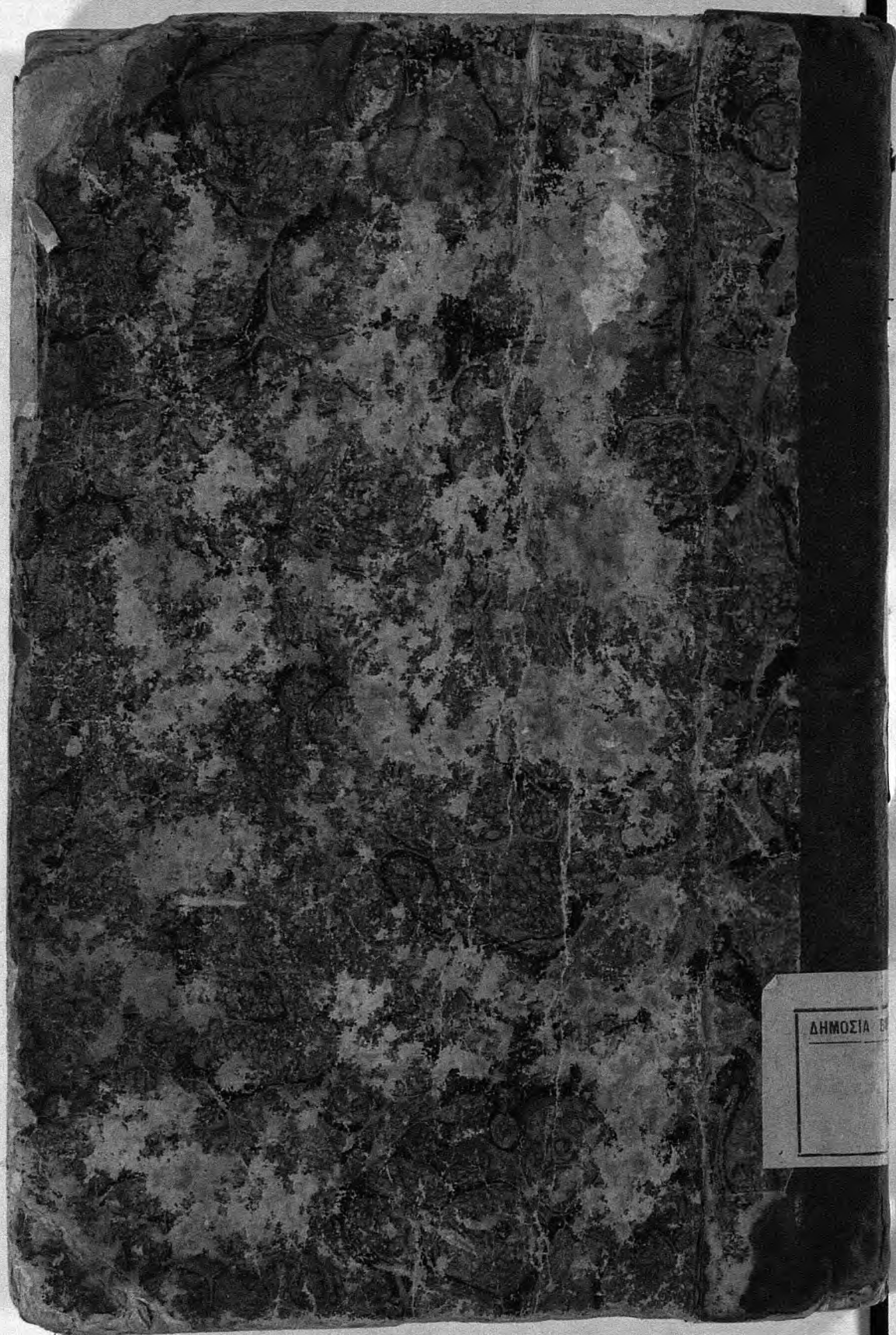
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ἀριθ. χρ. 10628.....

Ἡμερομηνία
ἐπιστροφῆς

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ





Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας